

Kulttuuritilasto 2005
Kulturstatistik
Cultural Statistics

Tiedustelut – Förfrågningar – Inquiries:

*Jukka Ekholm
Puh. (09) 1734 3370
Tel. +358 9 1734 3370
jukka.ekholm@stat.fi*

*Seppo Paananen
Puh. (09) 1734 3420
Tel. +358 9 1734 3420
seppo.paananen@stat.fi*

*Osoite:
00022 Tilastokeskus*

*Adress:
00022 Statistikcentralen*

*Address:
FI-00022 Statistics Finland*

Kannen kuva – Pärm bild – Cover design: Ilkka Kärkkäinen

© 2006 Tilastokeskus – Statistikcentralen – Statistics Finland

*Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.
Uppgifterna får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.
Quoting is encouraged provided Statistics Finland is acknowledged as the source.*

*ISSN 1456–825X
ISBN 952–467–539–0*

Taulukoissa käytetyt symbolit

*Ei yhtään
Suure pienempi kuin puolet
käytetyistä yksiköistä
Tietoa ei ole saatu tai se on
liian epävarma esitettäväksi
Tieto epälooginen esitettäväksi*

Explanation of symbols

<i>Magnitude nil.....</i>	<i>–</i>
<i>Magnitude less than half of unit employed.....</i>	<i>0 ja – and 0,0</i>
<i>Data not available or too uncertain for presentation.....</i>	<i>..</i>
<i>Category not applicable.....</i>	<i>.</i>

Esipuhe

Tämä Tilastokeskuksen Kulttuuritilasto 2005 on kuudes kulttuurin kokoomatilasto. Kulttuuritilastoon kootaan perustietoa suomalaisesta taiteesta ja kulttuurista. Julkaisu ilmestyy kahden vuoden välein. Kulttuuritilasto on Tilastokeskuksen ja opetusministeriön yhteisrahoitushanke.

Tilaston tiedot ovat peräisin lukuisista lähteistä. Enin osa tiedoista on saatu Tilastokeskuksesta, opetusministeriöstä, Taiteen keskustoimikunnasta sekä kulttuurin alan laitoksilta ja järjestöiltä.

Kulttuuritilaston ohella Tilastokeskus julkaisee tilastokatsausta Joukkoviestimet kahden vuoden välein. Näiden kahden julkaisun yhteisiä aihepiirejä ovat kirjallisuus, elokuva ja äänitteet.

Julkaisun ovat laatineet Seppo Paananen (vastaava) ja Jukka Ekholm. Mia Kilpiö käänsi yhteenvedon englanniksi ja tarkisti taulukoiden englanninkieliset tekstit. Bernt Sjöholm käänsi yhteenvedon ruotsiksi. Kartoista on vastannut Heikki Nyssölä. Julkaisun on taittanut Hilikka Potila.

Helsingissä, maaliskuussa 2006

Jussi Simpura
Tilastojohtaja

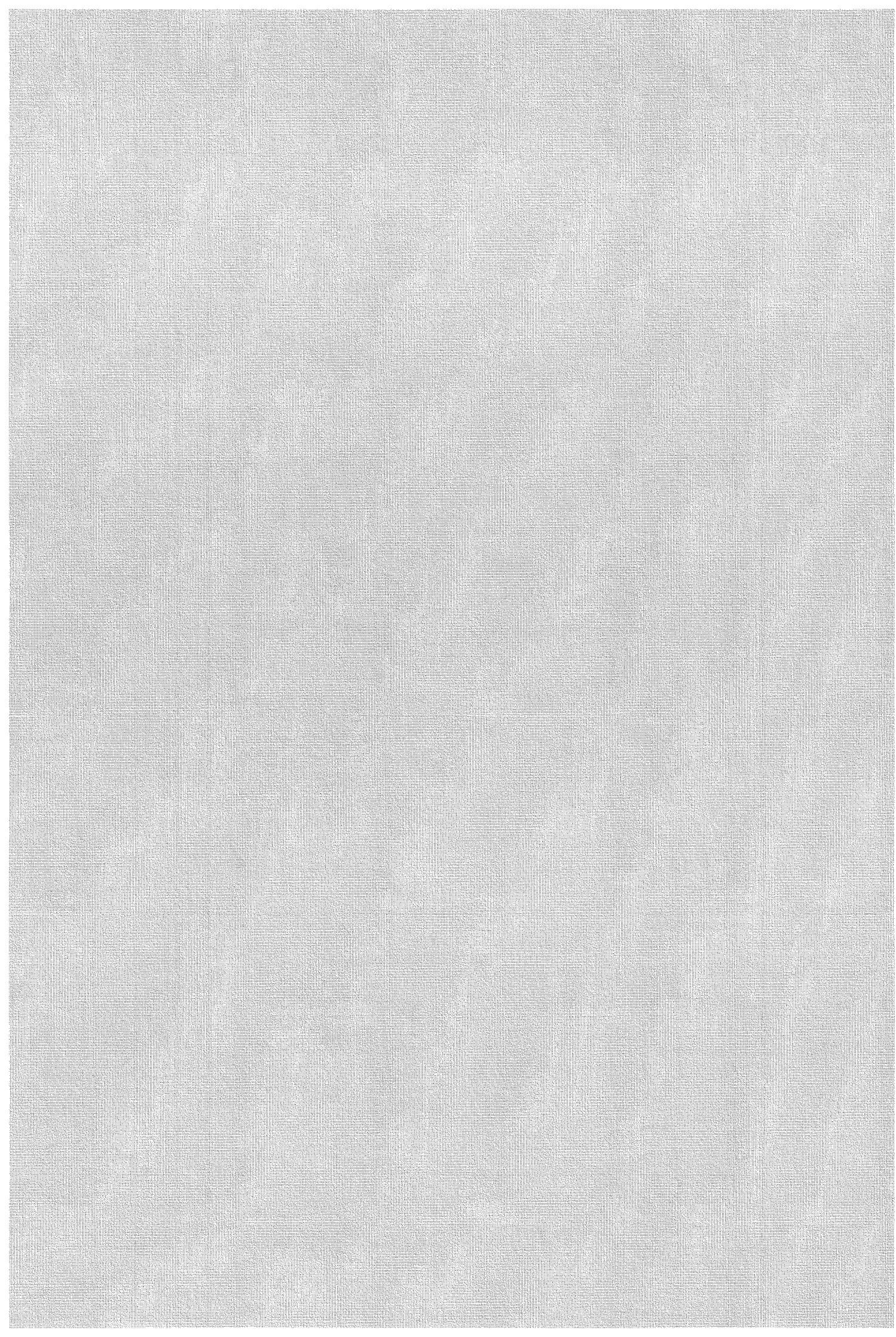
Sisällys

Contents

Esipuhe	3
Sammandrag	7
Summary	17
1 Vähemmistöt, kielet ja uskonnot <i>Minorities, languages and religions</i>	27
2 Kulttuuriperintö <i>Cultural heritage</i>	49
3 Kirjallisuus <i>Literature</i>	69
4 Teatteri <i>Theatre</i>	99
5 Musiikki <i>Music</i>	125
6 Elokuva <i>Cinema</i>	151
7 Kuvataide <i>Visual art</i>	167
8 Käsiteollisuus ja taideteollisuus <i>Crafts and design</i>	181
9 Kulttuuritapahtumat ja kulttuurikeskukset <i>Cultural events and cultural centres</i>	189
10 Kulttuurin yksityinen ja julkinen tuki <i>Private and public support to culture</i>	215
11 Kulttuurialan koulutus ja työvoima <i>Education and labour force in the field of culture</i>	235
12 Kulttuuri kansantaloudessa <i>Culture in the national economy</i>	261
13 Kulttuuritietoja Euroopasta, Japanista ja Yhdysvalloista <i>Cultural data on Europe, Japan and the United States</i>	279
Liitteet <i>Appendices</i>	307
Osoitteita <i>Addresses</i>	315

Sammandrag

- 1 Minoriteter, språk och religioner
- 2 Kulturarvet
- 3 Litteratur
- 4 Teater
- 5 Musik
- 6 Film
- 7 Bildkonst
- 8 Hantverk och konstindustri
- 9 Kulturevenemang och kulturcentra
- 10 Privat och offentligt understöd till kulturen
- 11 Utbildning och arbetskraft inom det kulturella området
- 12 Kulturen inom samhällsekonomin
- 13 Uppgifter om kulturen i Europa, Japan och Förenta staterna

Sammandrag

1 Minoriteter, språk och religioner

Det första kapitlet innehåller uppgifter om Finlands gamla och nya minoriteter, de språk som talas i Finland och invånarnas religionstillhörighet.

Finlands samebefolkning uppgår till omkring 8 000 personer. De finska samernas hembygdsområde (sameområdet) omfattar Enontekis, Enare och Utsjoki samt norra delen av Sodankylä kommun. Många samer bor utanför sameområdet, t.ex. i huvudstadsregionen, där omkring 850 samer är bosatta.

Av Finlands uppskattningsvis 10 000 romer bor största delen i städer i södra Finland. Under senare år har det även skett en viss inflyttning, i första hand av flyktingar från bl.a. det tidigare Jugoslavien samt från Slovakien och Rumänien.

Finlands s.k. gamla ryska befolkning, dvs. de ryssar som emigrerade i samband med ryska revolutionen samt deras ättlingar, uppgår till uppskattningsvis 2 500 – 5 000 personer.

Andra gamla minoriteter är till exempel tatarerna (omkring 850 personer) och judarna (omkring 1 300 personer).

År 2004 fanns det över 108 000 utländska medborgare och över 160 olika nationalitetsgrupper i Finland. Den största nationalitetsgruppen utgjordes av ryssar (24 600) och den näst största (14 000) av ester. Antalet svenska medborgare uppgick till 8 200 och antalet somalier till 4 700.

År 2004 uppgick antalet utlandsfödda personer till 166 400. I denna grupp ingår både utländska medborgare och personer som erhållit finskt medborgarskap.

År 2005 delade undervisningsministeriet ut 400 000 euro i understöd för mångkulturellt samarbete och arbete mot rasism, en ökning på närmare 60 procent jämfört med året innan.

I Finland finns ungefär 600 invandrarföreningar, av vilka största delen verkar i huvudstadsregionen. I slutet av år 2001 fanns det i huvudstadsregionen 263 re-

gistrerade invandrarföreningar, mångkulturella föreningar, vänskapsföreningar och solidaritetsorganisationer. Flera invandrarföreningar har grundats även på andra orter. Till exempel både i Jyväskylätrakten och i Tammerfors verkar ett trettiotal invandrarföreningar.

År 2004 hade 92 procent av befolkningen finska som modersmål och 6 procent svenska som modersmål. 1 732 personer talade något av de samiska språken. Antalet personer med något annat modersmål än de inhemska språken har ökat med närmare 68 000 på tio år och uppgår till över 133 000.

Av finländarna är cirka 4,4 miljoner (84 %) lutheraner, varav de flesta tillhör den evangelisk-lutherska kyrkan och omkring 2 100 tillhör andra lutherska samfund. Drygt en procent av befolkningen (ca 59 000) är ortodoxa kristna. Största delen av de ortodoxa tillhör Finlands andra folkkyrka, Finlands ortodoxa kyrkosamfund, medan omkring 1 500 personer tillhör andra ortodoxa samfund.

Finlands tredje största religionssamfund är Jehovas vittnen, vars medlemsantal uppgick till omkring 18 200 personer år 2004. Det fjärde största religionssamfundet är Finlands frikyrka med 13 500 medlemmar. Katolska kyrkan har närmare 8 000 medlemmar i Finland.

14 procent av finländarna hör inte till något registrerat religionssamfund. Motsvarande siffra var 5 procent år 1970. Antalet personer som inte hör till något religionssamfund var nästan tre gånger större år 2004 jämfört med år 1970.

Finländare deltar i relativt liten utsträckning i religiösa tillställningar. Enligt Statistikcentralens fritidsundersökning år 2002 hade hälften av alla 15 år fyllda finländare deltagit i en gudstjänst eller annan religiös tillställning under det gångna året, medan endast var tionde hade deltagit i religiösa tillställningar minst en gång i månaden.

2 Kulturarvet

Detta kapitel innehåller information om kulturhistoriskt värdefulla objekt samt museer och arkiv.

Enligt uppgifter från Museiförbundet fanns det 1 073 museer i Finland år 2005. Antalet museibesökare uppgick till närmare 4,8 miljoner år 2004.

Statens arkivverk ansvarar för närmare 110 000 hyllmeter dokument, varav närmare hälften (41 %) finns deponerade i Riksarkivet i Helsingfors. Vid sidan

av arkivverket finns det även flera andra betydande kulturarkiv i Finland.

I Finland finns det närmare 18 000 fasta fornminnen från förhistorisk tid. Antalet kända förhistoriska hållristningar uppgår till 116.

Antalet objekt som skyddats med stöd av byggnadsskyddslagen uppgår till 247. Därtill har över 800 byggnader i statlig ägo skyddats genom förordning. I

Finland finns det 98 medeltida stenkyrkor, 79 traditionsfartyg och 58 museivägar.

Finland erhöll sitt sjätte världsarvsobjekt år 2005, då Struves meridianbåge togs upp på Unescos lista

3 Litteratur

Detta kapitel innehåller statistiska uppgifter om bibliotek samt om produktion och distribution av böcker.

År 2004 publicerades totalt 12 977 böcker och småtryck. Av publikationerna var 16 procent småtryck på 5–48 sidor. Medlemmarna av Finlands Förlagsförening gav ut 7 994 boktitlar år 2004.

Av antalet publicerade boktitlar stod den inhemska litteraturen för cirka 84 procent år 2004, medan 16 procent var översättningar till finska eller svenska.

Av de titlar (böcker och småtryck) som ges ut är största delen (77 %) finskspråkiga. Något under 5 procent av titlarna är svenskspråkiga, medan 19 procent av titlarna ges ut på något annat språk än finska eller svenska.

Av de böcker (volymerna på över 48 sidor) som gavs ut i Finland år 2004 var ungefär 83 procent faktalitteratur och närmare 17 procent skönlitterära verk. Faktalitteraturen inkluderar titlar utgivna av kommersiella förlag samt publikationer som getts ut av den offentliga förvaltningen, olika organisationer osv.

Till inhemska språk översattes totalt 2 108 verk år 2004. Av dem var 2 007 översättningar till finska och

4 Teater

I detta kapitel presenteras grundläggande information om talteater-, opera- och dansteaterrepertoaren, föreställningar och publiksiffror samt uppgifter om teaternas offentliga understöd, ekonomi och personal.

Kapitlet innehåller uppgifter om verksamheten vid 148 professionella teatrar år 2004. Av dessa teatrar var 93 sådana som omfattades av finansieringslagen (s.k. statsandelsteatrar) eller erhöll statligt verksamhetsbidrag enligt prövning. De professionella teatrarerna gav 19 000 föreställningar och nådde en publik på 3,4 miljoner personer.

Understödet från staten och kommunen är av största vikt för teatrarerna, och täcker i genomsnitt över 70 procent av deras driftkostnader. Det kommunala understödet är vanligen större än det statliga.

År 2004 fick 91 teatrar statsunderstöd. Dessutom får Finlands Nationalteater och Finlands Nationalope-

över världsarv. Meridianbågen har mätpunkter i över tio länder.

101 till svenska. 61 procent av den finska översättningslitteraturen var översättningar från engelska. Finsk litteratur översätts i första hand till tyska, engelska och svenska.

Finlands Förlagsförenings medlemmar sålde närmare 27 miljoner böcker år 2004. Drygt en tredjedel (39 %) av böckerna såldes via bokhandlarna och 28 procent via direktförsäljningskanaler. I takt med att nya försäljningskanaler har etablerats har de traditionella bokhandlarna minskat i antal: år 1984 fanns det över 500 bokhandlar i Finland, år 2004 bara 360.

Minskningen av antalet huvud- och filialbibliotek har avstannat under senare år. År 2004 hade de allmänna biblioteken närmare tusen fasta verksamhetsställen, medan bokbussarnas och -båtarnas antal hade sjunkit till 188. Utlåningen av biblioteksmaterial uppgick till 21 per invånare och 46 per bibliotekskund år 2004. Antalet lån av annat material än böcker (skivor, videor) fortsätter att öka.

ra understöd från ett särskilt moment i statsbudgeten. 58 teatrar omfattades av teater- och orkesterlagen. 23 teatergrupper och 10 dansgrupper fick statligt verksamhetsbidrag.

Amatörteatrar på olika håll i landet lockar hundratals åskådare framför allt under sommaren. Enligt Statistikcentralens senaste fritidsundersökning år 2002 hade 23 procent av alla 15 år fyllda teaterbesökare bevisat student- eller amatörteaterföreställningar, vilket motsvarar ett publiktal på ungefär 330 000 åskådare år 2002.

I Finland verkar flera hundra amatörteatergrupper. Enligt fritidsundersökningen hörde 2 procent av alla 15 år fyllda personer till en dramaklubb eller amatörteater. Dessutom hade 71 procent av de svars personer som aldrig hört till någon amatörteater åtminstone någon gång medverkat i ett skådespel.

5 Musik

Detta kapitel innehåller statistiska uppgifter om klassisk musik, populärmusik och musikinspelningar.

År 2004 beviljades 31 orkestrar statsbidrag: utöver klassiska orkestrar även UMO Jazz Orchestra samt folkmusikensembeln Tallari och barnmusikorkestern Loiskis. Med undantag av Tallari och Loiskis är alla dessa orkestrar medlemmar av Finlands Symfoniorkestrar rf. Medlemskap i denna intresseorganisation förutsätter regelbundet utövande av professionell orkesterverksamhet.

År 2004 hade medlemsorkestrarna i Finlands Symfoniorkestrar rf över 1 700 framträdanden i Finland och nådde en publik på omkring 881 000 personer. Av framträdandena var 30 procent symfonikerter eller liknande.

Den största medlemsorkestern var Finlands Nationaloperas orkester med 112 fast anställda musiker 2004. Näst största var Helsingfors stadsorkester och Radions symfoniorkester, båda med 98 musiker. Totalt hade medlemsorkestrarna 970 fast anställda musiker.

De statsunderstödda orkestrarna gav totalt 1 907 konserter och nådde en publik på 932 000 personer år 2004. Symfoniorkestrarna fick totalt omkring 48 miljoner euro i offentligt understöd, vilket utgjorde 87 procent av deras intäkter. Det kommunala understö-

det stod för 65 procent och statsunderstödet för 21 procent av intäkterna.

År 2004 fanns det över 1 400 körer med totalt 45 000 personmedlemmar i Finland. Det största körförbundet är Finlands kyrkomusikförbund (Suomen Kirkkomusiikkiliitto), där mer än en tredjedel (37 %) av alla organiserade finländska körer är medlemmar.

År 2004 ordnade Finlands evangelisk-lutherska kyrka närmare 14 000 musiktillställningar med närmare 2 miljoner deltagare. Försvarsmaktens militärmusikårer gjorde totalt över 2 000 framträdanden år 2004.

Under senare år har även finländska popgrupper lyckats etablera sig utomlands. Finlands musikexport hade ett värde om omkring 21,7 miljoner euro 2004.

Fonogramproduktionen i Finland uppgick 2004 till totalt ungefär 2 000 titlar, av vilka mer än 95 procent var cd-skivor. Kassetternas andel har sjunkit till 2-3 procent. År 2004 såldes det över 10 miljoner fonogram i Finland, vilket var 6-7 procent mindre än året innan. Försäljningen fortsatte att sjunka även under år 2005.

Inhemska fonogram stod för 55 procent av de försäljningsintäkter som redovisades av medlemsbolagen i Finlands ljud- och bildinspelningsproducenter (ÅKTRy) år 2005.

6 Film

Detta kapitel innehåller uppgifter om filmer, som visas i Finland, biografier och biobesök samt filmproduktion.

Av långfilmspremiärerna var bara 33 procent europeiska (inklusive finländska) och 61 procent amerikanska år 2004.

På televisionens huvudkanaler (YLE, MTV3, Fyran och SubTV) visades totalt 1 555 filmer år 2004. Filmerna svarade för en stor del av programutbudet, särskilt på kanal Fyran. Av huvudkanalerna nådde kanal MTV3 de högsta tittarsiffrorna med sitt filmutbud.

Videomarknadens omsättning uppgick till 131 miljoner euro år 2003. Dvd-skivornas andel av videomarknaden överstiger numera 80 procent. Biografernas biljettintäkter, 56 miljoner euro, motsvarade mindre än hälften av videomarknadens omsättning år 2003.

Finländsk dokumentärfilm har under senare år haft stora internationella framgångar. I Finland produceras årligen bara ett fåtal längre dokumentärfilmer. År 2005 producerades 24 kortare dokumentärfilmer och antalet är i ökande.

År 2004 fanns det 219 biografier med totalt 336 salonger. Trots minskningen av antalet biografier har antalet biografialonger varit ungefär lika stort i över 20 års tid. År 2004 uppgick antalet biobesök till 6,9 miljoner.

I Finland verkar 10 regionala filmcentra. Det nyaste centret är Ursprungsfolkens filmcentrum, som grundades år 2003. Filmcentrens uppgift är att upprätthålla ett alternativt filmutbud och ordna kurser för filmintresserade. Filmcentren ordnar även kommersiella filmföreställningar. Filmvisningarna hade totalt omkring 150 000 åskådare år 2004.

Finlands filmarkiv hade visningar på nio orter. År 2004 hade arkivet 1 040 visningar med totalt 57 500 åskådare. På fem av visningsorterna såldes inte separata inträdesbiljetter, varför siffran inte visar det totala antalet besökare.

Finlands Filmkontakt nådde omkring 157 700 åskådare 2004. Nästan alla filmer (95 %) var barnfilmer. År 2005 fanns det 36 filmklubbar i Finland. Numera ordnas varje år flera filmfestivaler. Till exempel Kärlek och anarki, som ordnades i Helsingfors, hade 41 000 besökare och filmfestivalen i Sodankylä hade 20 000 besökare år 2005. På festivalerna visas ofta sådana filmer som aldrig kommer upp på biografernas repertoar.

7 Bildkonst

Detta kapitel innehåller statistiska uppgifter om konstmuseer och konstutställningar, fotografi, artotek samt konsthandel.

År 2004 hade Statens konstmuseer omkring 523 000 besökare. Ateneums andel var 60 procent, 312 000 besökare. Vid sidan av de statliga konstmuseerna finns det 16 regionala konstmuseer i Finland. Av dessa hade Helsingfors stads konstmuseum de flesta besökarna (35 000).

Albert Edelfelts 150-årsjubileumsutställning lockade ett rekordantal besökare, dvs. 305 000 personer, under hösten 2004 och början av år 2005. Den populäraste sommarutställningen var Retretti med närmare 90 000 besökare år 2005.

Statens kommission för konstverk skaffar konst till statens offentliga byggnader. Konstverken utgör statens konstsamling. För närvarande finns det totalt över 12 000 konstverk utplacerade på omkring 450 platser i Finland och närmare 85 platser i utlandet. År 2004 skaffade konstverkskommissionen 142 verk, som deponerades på 31 olika platser.

De inhemska samlingarna i Finlands fotografiska museum omfattar ungefär 10 000 fotografiska verk. De största manuella fotoarkiven ägs av tidningshusen

Savon Sanomat, Helsingin Sanomat och Ilta-Sanomat, Karjalainen samt Aamulehti.

År 2005 verkade nio fotograficentra i Finland. Det nyaste centret, Sydöstra Finlands fotocentrum i Villmanstrand, inledde sin verksamhet år 2005.

I Finland fanns det 33 artotek år 2005. Den regionala fördelningen är jämn: endast 4 av artoteken verkar i huvudstadsregionen.

År 2004 fanns det 204 konsthandlar och konstgallerier i Finland. Konsthandeln är koncentrerad till de största städerna. Var tredje konsthandel finns i Helsingforsregionen. Även de största konstauktionskamrarna, Bukowski och Hagelstam, finns i Helsingfors. Bukowski och Hagelstam sålde inhemska konst för nästan 8 miljoner euro år 2004. År 2005 var försäljningen dock betydligt mindre.

Finlands dyraste tavla år 2004 var Albert Edelfelts Smultron, som ropades in för 360 000 euro på Bukowskis auktion. Samma tavla såldes på Hagelstams auktion år 1998 för nästan 430 000 euro. Helene Schjerfbeck är sedan länge den internationellt sett mest ansedda finländska konstnären.

Landsbygdens bildningsförbund upprätthåller ett register över ITE-konstnärer. Före ingången av år 2005 hade förbundet registrerat 224 ITE-konstnärer.

8 Hantverk och konstindustri

Detta kapitel innehåller uppgifter om föreningar för hemslöjd och konsthantverk samt om handel med antikviteter och designföremål i Finland.

Medlemsföreningarna i Förbundet för hemslöjd och konsthantverk Taito rf hade närmare 10 000 personmedlemmar och över 100 samfundsmedlemmar 2004. Föreningarna hade totalt 234 verksamhetsställen. Av dem var 16 större centraler för hemslöjd och konsthantverk och 119 mindre, lokala hemslöjdscentraler. År 2004 hade föreningarna över 900 anställda, av vilka ungefär en tredjedel var fast anställda.

Design Forum Finland har en utställningslokal i Helsingfors, där det hölls 16 utställningar år 2004. Design Forum har 60 000–80 000 besökare per år.

År 2004 fanns det över 9 000 hantverksföretag i Finland. Antalet hantverksföretag var störst inom möbeltillverkning samt tillverkning av snickeri- och andra träprodukter, över 1 300 företag i vardera branschen. Därtill fanns det över 1 000 företag, som producerar kläder och metallsmidesprodukter samt andra metallprodukter.

På auktionsmarknaden i Finland säljs både antika och s.k. nyantika föremål. Där såldes bland annat ett nästan hundra år gammalt Fabergé-cigarrettetui för 56 000 euro år 2005 och ett fanerfat designat av Tapio Wirkkala för 28 000 euro år 2004.

9 Kulturevenemang och kulturcentra

Detta kapitel innehåller uppgifter om de viktigaste kulturevenemangen samt om kulturhus och kulturcentra.

I Finland ordnades år 2005 totalt 163 större kulturevenemang, som kan betecknas som betydande kulturtillställningar. Till den kategorin räknas de evenemang

som ordnas av Finland Festivals medlemsorganisationer samt kulturevenemang som erhåller understöd av undervisningsministeriet och filmfestivaler som erhåller understöd av Finlands filmstiftelse.

Av de ovan nämnda 163 evenemangen ingår 81 i Finland Festivals med totalt närmare 2 miljoner besökare år 2005. De största publiksiffrorna noterades för Helsingfors festspel (254 000 personer), Kotka Havs dagar (150 000) och Pori Jazz Festival (120 000).

Bland de kulturevenemang som inte ingår i Finland Festivals fanns även flera publikfavoriter. Till exempel Tangomarknaden i Seinäjoki besöktes av över 113 000 personer år 2005. Finlands äldsta rockfestival, Ruisrock i Åbo, besöktes av 71 000 personer 2005, den näst största publiksiffran i festivalens 36-åriga historia.

Utställningen *Jorden sedd från luften*, med bilder av den franske fotografen Yann Arthus-Bertrand, ordnades i Helsingfors sommaren 2005 och besågs av omkring 400 000 besökare. Bokmässorna blir allt populärare. Helsingfors bokmessa satte år 2005 nytt rekord med 47 500 besökare.

År 2005 fick 137 kulturevenemang understöd av undervisningsministeriet. Det sammanlagda understödsbeloppet uppgick till närmare 3,6 miljoner euro. Det största understödet (655 000 euro) gick till Savonlinna Operafestival i Nyslott.

I Finland fanns det 76 kulturhus och kulturcentra 2005. Därtill finns det över 2 000 föreningshus i Finland. Föreningshusen är vanligen mindre och äldre än de egentliga kulturcentren.

I Finland verkar även tre internationella kulturcentra: Det internationella kulturcentret Caisa i Helsingfors, Internationell träffpunkt i Åbo och Kulturcentret Unipoint i Tammerfors.

Utomlands verkade 16 finländska kultur- och vetenskapsinstitut 2005. Det nyaste av dem, FinnAgora i Budapest, öppnades år 2003.

10 Privat och offentligt understöd till kulturen

I detta kapitel granskas statens, kommunernas, EU:s, företagens, stiftelsernas och upphovsrättsorganisationernas kulturpenningflöde i ljuset av statistik och olika undersökningar.

I budgetpropositionen för år 2006 ingår cirka 360 miljoner euro i kulturanslag för undervisningsministeriets förvaltningsområde, vilket motsvarar cirka 69 euro per invånare.

De kommunala kulturinrättningarnas nettodriftskostnader uppgick till omkring 636 miljoner euro år 2004. Mest pengar, dvs. 242 miljoner euro, behövdes för att täcka driftkostnaderna för biblioteken. Skötsel av kulturuppgifterna i kommunerna kostade 121 euro per invånare. - Kostnaderna för den grundläggande utbildningen i konst har inkluderats bara till den del de hänför sig sådana läroanstalter för grundläggande utbildning i konst som fungerar som självständiga enheter.

Av kommunerna använde Tammerfors mest pengar per invånare på kultur (200 euro/inv.) och Kisko minst (28 euro/inv.) år 2004. Helsingfors och Grankulla kom på delad 14:e plats (139 euro/inv.). - I den

na jämförelse ingår inte den grundläggande utbildningen i konst.

Finländska företag anslog 4,1 miljoner euro för konst och kultur år 2003, vilket var det lägsta beloppet i undersökningarnas 20-åriga historia.

De fem största stiftelserna delade ut totalt 30 miljoner euro för konst och kultur år 2004. De två största stiftelserna, Svenska Kulturfonden och Suomen Kulttuurirahasto, stod för 80 procent av detta belopp.

Upphovsrättsorganisationerna betalade ut ersättningar till ett belopp av närmare 53 miljoner euro och Centralen för främjande av utövande tonkonst ESEK ungefär 1,5 miljoner euro år 2004.

Av de medel som inflöt i form av kompensationsavgifter utbetalades närmare 7 miljoner euro till rättssinnehavarna huvudsakligen via Kopiosto, Teosto och Gramex år 2004. Resten av kompensationsavgiftens avkastning delades ut för ändamål som var gemensamma för upphovsmännen. Av detta indirekta stöd tilldelades Centralen för audiovisuell mediekultur AVEK det största beloppet för utdelning, något över 2 miljoner euro.

11 Utbildning och arbetskraft inom det kulturella området

Detta kapitel innehåller uppgifter om utbildning och antalet yrkesverksamma inom det kulturella området, som är ett vidare begrepp än konstbranschen och inbegriper även andra än egentliga konstyrken.

Inom den grundläggande yrkesutbildningen på andra stadiet inledde 5 200 studerande studier inom kul-

tur och närmare 2 800 utexaminerades inom det kulturella området år 2004. Av dessa examina var 638 fristående examina. Två tredjedelar (66 %) av dem som avlade yrkesexamen inom kultur var kvinnor.

Yrkeshögskolorna antog år 2004 omkring 2 500 studerande för studier i kultur och konst och 1 700

studerande avlade yrkeshögskoleexamen inom branschen. Av de studerande som avlade yrkeshögskoleexamen inom kultur var 72 procent kvinnor.

Till konsthögskolorna antogs 640 studerande och till kulturstudier vid övriga högskolor 1 100 studerande år 2004. Över 70 procent av alla studerande som inlett högskolestudier i konst och kultur år 2004 var kvinnor. Det är mycket svårt att komma in på en konsthögskola; av sökandena till Teaterhögskolan antogs år 2004 bara 4 procent, mot ungefär var fjärde sökande till universitetsstudier. År 2004 avlades totalt 1 560 examina inom den konstnärliga och kulturella branschen vid konsthögskolor och andra universitet.

Med hjälp av Statistikcentralens statistik kan man beräkna antalet personer som är verksamma inom kultursektorn. Beräkningen kan göras efter näringsgren eller yrke. Antalet personer som var verksamma inom kulturyrken (t.ex. industriformgivare vid en bilfabrik) uppgick år 2000 till omkring 66 000. Kulturnäringsgrenarna sysselsatte omkring 85 900 personer (t.ex. administrativ ledare för en teater) år 2003.

Enligt uppgifterna för år 2000 utförde nästan en tredjedel (29 %) av alla konstnärer lönearbete, vilket betyder att de hade anställning. Ungefär lika många

var frilansare eller fria konstnärer; 18 procent av konstnärerna var företagare.

År 2003 var den genomsnittliga arbetslösheten inom kulturnäringsgrenarna 16 procent, jämfört med 10 procent för samtliga näringsgrenar. De högsta arbetslöshetstalen noterades för yrkesutbildade inom medie- och bildkonstområdet (24 %) och för universitetsutbildade inom bildkonstområdet (27 %).

Inom kommunsektorn var t.ex. den genomsnittliga regelbundna månadsinkomsten för musklärare 2 149 euro och för skådespelare och regissörer 1 937 euro per månad år 2004. Medellönen för biblioteks-, arkiv- och museianställda var 1 710 euro per månad. Medelinkomsten för hela kommunsektorn var 2 208 euro per månad.

Den genomsnittliga månadslönen för skådespelare vid privata teatrar var 2 478 euro år 2004. Medellönen för yrkesutbildade inom det kulturella området var 2 722 euro inom den privata sektorn, vilket var 567 euro (26 %) mer än inom kommunsektorn. I kommunerna var 73 procent av de yrkesverksamma inom kulturområdet kvinnor, jämfört med 58 procent i den privata sektorn.

12 *Kulturen inom samhällsekonomin*

Detta kapitel innehåller uppgifter om kulturens ekonomiska betydelse och om företag som verkar inom det kulturella området.

Hushållen anslog i genomsnitt något mer än 1 200 euro på kultur år 2001. Totalt använde hushållen nästan 3 miljarder euro på kultur och massmedia.

Kulturnäringsgrenarnas andel av bruttonationalprodukten är det viktigaste nyckeltalet för att beskriva kulturens samhällsekonomiska betydelse. Detta nyckeltal beskriver hur stor del av samhällsekonomin förädlingsvärde som hänför sig till näringsgrenar med anknytning till kultur. Enligt de preliminära uppgifterna för år 2002 utgjorde kulturnäringsgrenarnas förädlingsvärde 3,8 procent av totalekonomins förädlingsvärde.

I Finland fanns det år 2004 totalt 14 500 företag som verkade inom kulturnäringsgrenar. Det är ungefär

sex procent av alla affärsföretag i Finland. Antalet kulturföretag var störst inom näringsgrenarna reklam (2 700 företag) samt arkitekttjänster och konstindustri (2 400). Kulturföretagen är vanligen relativt små, 2-3 personers företag. Antalet personer som arbetade i företag inom kulturnäringsgrenar motsvarade 5 procent av alla anställda i finländska företag.

Enligt tullstyrelsens uppgifter uppgick kulturexporten till 600 miljoner euro och kulturimporten till 900 miljoner euro år 2004. Importen och exporten av kulturvaror utgjorde 1-2 procent av Finlands totala utrikeshandel.

Statistikcentralens företagsregister omfattade 204 konsthandlar och 133 antikhandlar år 2004. Av konsthandlarna finns nästan en tredjedel (59) och av antikhandlarna närmare hälften (56) i huvudstadsregionen.

13 *Uppgifter om kulturen i Europa, Japan och Förenta staterna*

Detta kapitel innehåller vissa uppgifter om kulturen i Europa, Japan och Förenta staterna. Uppgifterna gäller i första hand kulturarv och kommersiell verksamhet såsom film, fonogramindustri och konsthandel.

I Europa talas enligt olika uppskattningar 200-300 olika språk. Av dem är ryska det största språket. Närmare 140 miljoner människor har ryska som modersmål. Över 90 miljoner personer har tyska som moders-

mål, medan engelska är modersmål för över 61 miljoner och franska för över 60 miljoner européer.

Invandring och flyktingströmmar har i många länder gett upphov till nya etniska och språkliga minoriteter. Redan nu finns det över 2 miljoner invånare i Tyskland med turkiska som modersmål, och över 1,5 miljoner fransmän har arabiska som modersmål. I de baltiska länderna finns det sedan länge en stor ryskspråkig minoritet. Till exempel i Lettland har 33 procent av befolkningen ryska som modersmål och i Estland 28 procent.

Omkring tre fjärdedelar av alla européer tillhör något kristet kyrkosamfund. Katolska kyrkan har 277 miljoner medlemmar i Europa (nästan 40 procent av Europas befolkning). Antalet ortodoxa uppgår till närmare 160 miljoner (22 procent av Europas befolkning).

Flyktingar och invandrare har bidragit till att andelen invånare med annan religionstillhörighet har ökat under de senaste åren. I dag utgör till exempel muslimerna 7 procent av befolkningen i Frankrike och nästan 3 procent av befolkningen i Sverige.

Antalet museer är störst i Tyskland, över 6 000. Även antalet museibesök är störst i Tyskland, över 101 miljoner besök år 2002. Antalet museibesök uppgick till cirka 75 miljoner i Storbritannien år 1999, över 42 miljoner i Spanien år 2000 och cirka 40 miljoner i Frankrike år 2000. I förhållande till folkmängden har de nordiska länderna fler museibesökare än andra länder i Europa. På Island är antalet museibesökare per år omkring fyra gånger större samt i Sverige, Norge och Danmark nästan två gånger större än invånarantalet. Dessa uppgifter är dock inte särskilt tillförlitliga, eftersom olika länder har olika sätt att klassificera museer.

De flitigaste biobesökarna var amerikanerna samt islänningarna och irländarna, som går på bio i genomsnitt 4-5 gånger om året. Invånarna i de nya EU-länderna (de länder som anslöt sig till unionen år 2004) är inte lika flitiga biobesökare som invånarna i de 15 gamla medlemsländerna (EU15).

Färska biblioteksuppgifter finns bara för de nordiska länderna. Enligt dessa uppgifter är antalet allmänna bibliotek störst i Finland och Norge; i båda länderna finns nästan tusen allmänna bibliotek. I fråga om antalet bibliotekslån i de nordiska länderna kommer finländarna på första plats med lån av 21 böcker och annat material per invånare och år. På andra plats kommer danskarna med 14 lån per person.

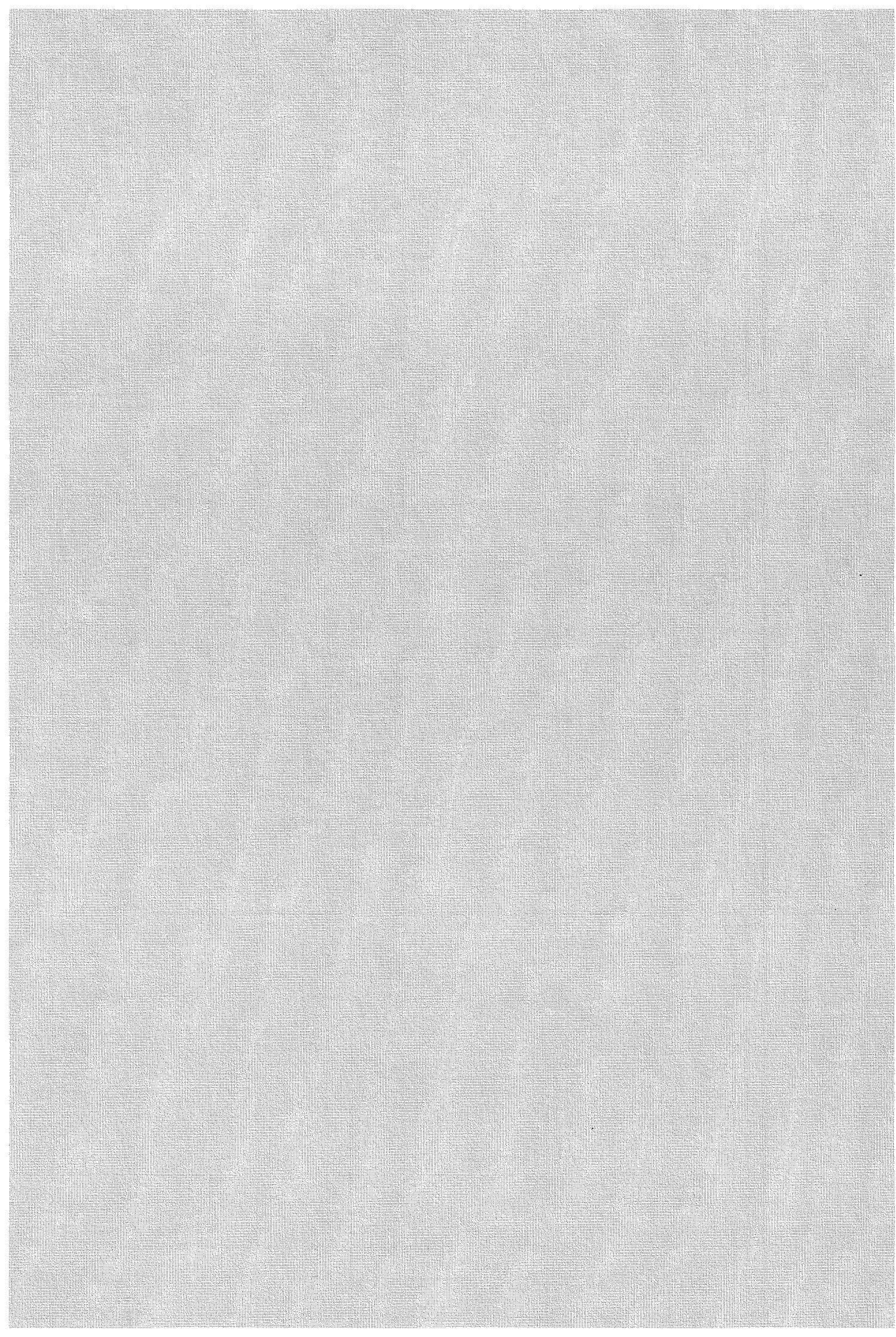
Handeln med kulturprodukter i världen nästan fördubblades från år 1994 till år 2002. Värdet av denna handel översteg 59 miljarder dollar år 2002.

De största kulturvaruexportörerna var Storbritannien (8,5 mrd \$), Förenta staterna (7,6 mrd \$) och Kina (5,3 mrd \$) år 2002. De gamla EU-ländernas (EU15) andel av världsexporten av kulturprodukter var över 50 procent. De största importörerna av kulturprodukter var Förenta staterna (15,3 mrd \$), Storbritannien (7,9 mrd \$) och Tyskland (4,2 mrd \$). Europeiska unionens (EU15) andel av världsimporten av kulturprodukter var över 40 procent.

Till de mest eftersökta objekten på internationella konstauktioner har under senare år hört arbeten av Pablo Picasso. Picassos verk Pojke med pipa (Garçon à la Pipe) såldes på Sotheby's auktion i New York för cirka 78 miljoner euro år 2004, vilket är det högsta pris en målning någonsin betingat på en konstauktion. Samma år såldes totalt över tusen olika verk av Picasso till ett värde av över 240 miljoner dollar.

Summary

- 1 Minorities, languages and religions
- 2 Cultural heritage
- 3 Literature
- 4 Theatre
- 5 Music
- 6 Cinema
- 7 Visual art
- 8 Crafts and design
- 9 Cultural events and cultural centres
- 10 Private and public support to culture
- 11 Education and labour force in the field of culture
- 12 Culture in the national economy
- 13 Cultural information on Europe, Japan and the United States

Summary

1 Minorities, languages and religions

The first section of the publication contains information about the old and new minorities of Finland, the languages spoken in Finland and about belonging to religious groups.

The number of the Sámi population in Finland is around 8,000. The home district area of Finland's Sámi, or the Sámi area extends to Enontekiö, Inari and Utsjoki and northern parts of Sodankylä, but Sámi people live elsewhere in Finland as well. For example, around 850 Sámi people live in the Helsinki area.

Nowadays around 10,000 Romany people live in Finland. Romanies live in all parts of the country, but the majority in the towns of Southern Finland. In addition, a small number of Romanies have come to Finland in recent years mainly as refugees from the areas of Former Yugoslavia, Slovakia and Romania, for instance.

Russians who moved to Finland during the Russian revolution and their descendants are usually called old Russians. It is estimated that there are today 2,500 to 5,000 old Russians in Finland.

Of other old minorities the number of Tatars is assumed to be now around 850 and that of Jews 1,300.

Finland had over 108,000 foreign citizens and over 160 nationality groups in 2004. The biggest nationality group was Russians, 24,600. Estonians formed the second biggest group, 14,000. The number of Swedish citizens was 8,200 and that of Somalis 4,700.

In 2004, 166,400 people in Finland had been born abroad. This group includes foreign citizens born abroad and those having been granted Finnish citizenship.

In 2005 the Ministry of Education awarded EUR 400,000 to support multiculturalism and anti-racism work. The support increased by nearly 60 per cent from the previous year.

Finland has around 600 immigrant associations, and the majority of them operate in the Helsinki area. At the end of 2001, there were 263 registered immi-

grant associations, multicultural associations, friendship societies or solidarity organisations in the Helsinki area. Immigrants have set up a number of associations elsewhere in Finland as well. For example, there are around thirty associations both in the Jyväskylä area and in Tampere.

In 2004 Finnish was the mother tongue for 92 per cent of the population and Swedish for six per cent. The number of Sámi language speakers was 1,732. The number of other language speakers is growing, and as many as over 133,000 speak other languages than Finland's official languages as their mother tongue. In ten years the number of foreign-language speakers has grown by nearly 68,000.

Around 4.4 million Finns, 84 per cent of the population, are Lutherans. In addition to those belonging to the Evangelical Lutheran Church, other Lutherans numbered around 2,100. The number of Greek Orthodox in Finland was 59,000, slightly over one per cent of the population. Most of the Orthodox belonged to Finland's other national church, the Finnish Orthodox Church. Other Orthodox numbered around 1,500.

The third biggest religious group in Finland is Jehovah's Witnesses, about 18,200 in 2004. The next biggest is the Evangelical Free Church with 13,500 members. The Roman Catholic Church, or the Catholic Church has almost 8,000 members in Finland.

Fourteen per cent of Finns do not belong to any registered religious group, while in 1970 this was so for five per cent of the population. The number of those not belonging to religious groups has almost tripled from 1970 to 2004.

Finns' participation in religious activities is quite low. According to Statistics Finland's 2002 Leisure Survey, every other Finn aged 15 or over had been to church services or other religious events during the year, but only every tenth Finn had been to religious events at least once a month.

2 Cultural heritage

This section includes information about sites of cultural historical value and about museums and archives.

According to the Finnish Museums Association, there were 1,073 museums in 2005. Museums had nearly 4.8 million visitors in 2004.

The National Archives Service contained nearly 110,000 metres of shelvable documents. Nearly one half of them (41%) are in the National Archives in Helsinki. In addition to the National Archives Service, there are several significant cultural archives in Finland.

Almost 18,000 fixed ancient monuments and sites are known in Finland. There are 116 known prehistoric rock paintings.

Finland has 247 sites protected under the Act on the Protection of Buildings. In addition, Finland has over 800 State-owned buildings protected under the Decree on the Protection of Buildings. The number of

medieval stone churches is 98. There are 79 heritage ships and 58 museum roads.

Finland acquired the sixth World Heritage site in 2005, when the Struve Geodetic Arc stretching to the area of ten countries was accepted to the UNESCO World Heritage List.

3 Literature

This section describes the production and distribution of books and libraries by means of statistics.

A total of 12,977 books and small publications were issued in Finland in 2004. Sixteen per cent of them were small publications (5 to 48 pages). The members of the Finnish Book Publishers' Association published 7,944 titles in 2004.

Domestic literature accounted for around 84 per cent of the published titles in 2004. The remaining 16 per cent were books translated into Finnish and Swedish.

The majority, 77 per cent, of the literature published in Finland (books and small publications) come out in Finnish. Nearly five per cent of titles are in Swedish and 19 per cent in other languages.

Around 83 per cent of the books published in Finland (over 48 pages) were non-fiction books and nearly 17 per cent fiction in 2004. In addition to the publications of commercial publishing companies, non-fiction books include those produced by public administration and organisations, for example.

A total of 2,108 books were translated into domestic languages in 2004. Of them 2,007 were trans-

lations into Finnish and 101 into Swedish. In 2004 as many as 61 per cent of the books translated into Finnish were from the English language. Finnish literature is translated mostly into German, English and Swedish.

The member enterprises of the Finnish Book Publishers' Association sold nearly 27 million books in 2004. Good one third (39%) of the books were sold by bookshops and 28 per cent through direct sales channels. As a result of changes in book sales channels, the number of conventional bookshops has fallen: in 1984 Finland had over 500 bookshops, but in 2004 not more than 360.

The fall in the number of public main and branch libraries has halted in recent years. Public libraries had slightly under one thousand fixed locations in 2004, but there were now just 188 mobile libraries. Loans of library material were around 21 per inhabitant and 46 per borrower in 2004. The number of loans of other material than books (CDs, videos) has been growing.

4 Theatre

The section provides basic information about the programme, performances and audiences of drama theatre, opera and dance theatre. In addition, the section gives details about public support to theatres, their finances and personnel.

The section contains information about the operation of 148 Finnish professional theatres in 2004. Of them 93 were covered by the Financing Act (theatres receiving statutory State subsidy) or received discretionary State subsidy. Professional theatres had 19,000 performances and 3.4 million spectators.

State and municipal support is vital for theatres, because they finance over 70 per cent of their operating expenses with the help of public support. Support

from municipalities is mostly higher than that received from the State.

In 2004, 91 theatres received State subsidy, and additionally, the Finnish National Theatre and the Finnish National Opera received their support from a separate sub-item of the State budget. 58 theatres were covered by the Theatres and Orchestras Act, and 23 theatre groups and ten dance groups received State subsidy.

Amateur theatres attract hundreds of thousands of viewers all over the country especially in summer. According to Statistics Finland's latest Leisure Survey 2002, 23 per cent of over 15-year-old theatre goers had been to student theatres and other amateur thea-

tres. This percentage means that amateur theatres had around 330,000 spectators in 2002.

Finland has hundreds of amateur theatre groups. According to the Leisure Survey two per cent of those

aged 15 or over belonged to a drama club or amateur theatre. In addition, as many as 71 per cent of those respondents who had never belonged to an amateur theatre had at least once performed in some play.

5 Music

The section contains statistical information on classical music, popular music and music recordings.

Thirty-one orchestras received State subsidy in 2004. In addition to classical music orchestras, State subsidy covers UMO Jazz Orchestra, the Tallari folk music ensemble and the Loiskis children's music orchestra. With the exception of Tallari and Loiskis all orchestras receiving State subsidy are members of the Association of Finnish Symphony Orchestras. Membership to this interest group requires professional and regular orchestral activities.

The member orchestras of the Association of Finnish Symphony Orchestras had good 1,700 performances and around 881,000 listeners in Finland in 2004. Thirty per cent of the performances were symphony concerts or the like.

Of the Finnish symphony orchestras the orchestra of the Finnish National Opera is the largest, with 112 permanent musicians in 2004. The next biggest are the Helsinki Philharmonic Orchestra and the Radio Symphony Orchestra; both with 98 musicians. The total number of permanent musicians in the member orchestras was 970.

Orchestras receiving State subsidy had in all 1,907 concerts and over 932,000 listeners in 2004. Symphony orchestras received a total of around EUR 48 million in public subsidies, which made up 87 per

cent of their income. Municipal subsidies accounted for 65 per cent of the income and State subsidies for 21 per cent.

Finland had over 1,400 choirs in 2004, and they had 45,000 individual members. The biggest choir association is the Association for Church Music in Finland, to which good one third (37%) of organised Finnish choirs belong.

The Evangelical Lutheran Church of Finland arranged nearly 14,000 musical events in 2004, and they had almost two million participants. The military bands of the Finnish Defence Forces had good 2,000 performances in 2004.

In recent years Finnish pop groups have gained ground abroad. The value of Finnish music exports was around EUR 21.7 million in 2004.

A total of around 2,000 music recording titles were produced in Finland in 2004. Nearly all (over 95 per cent in 2004) were CDs, whereas the proportion of cassettes had dropped to a couple of per cent. In 2004 good ten million recordings were sold in Finland, which is six to seven per cent less than in the year before. Sales dropped further in 2005.

In 2005, 55 per cent of the recordings sold (in euros) by the member companies of the Finnish National Group of IFPI were Finnish recordings.

6 Cinema

This section provides information about the films shown in Finland, cinemas and films as a hobby.

The proportion of European film premieres (including Finnish films) was only 33 per cent, but that of American films was as much as 61 per cent of the premieres of long films in 2004.

The four main TV channels (Finnish Broadcasting Company, MTV 3, Nelonen and Subtv) showed 1,555 films in 2004. Films took up a significant share of the programmes on Nelonen, and the films shown by MTV 3 have attracted more viewers than films on other main channels.

The turnover of the video market amounted to EUR 131 million in 2003. Nowadays DVDs already account for over 80 per cent of the video recording

market. Proceeds from ticket sales to cinemas were less than half of the video market, EUR 56 million in 2003.

Finnish documentaries have reached world fame in recent years. A couple of long documentaries are made in Finland each year, while short documentaries numbered 24 in 2005. The number of short documentaries is growing.

In 2004 there were 219 cinemas, and they had 336 screens. Despite the falling number of cinema theatres, the number of screens has stayed more or less the same for over 20 years. In 2004 the number of cinema visits was 6.9 million.

Finland has ten regional film centres. The newest one of them is the Indigenous Film Center established

in 2003. The purpose of film centres is to maintain alternative film supply and arrange training for film enthusiasts, but the centres also have commercial performances. A total of around 150,000 spectators visited the performances of the centres in 2004.

The Finnish Film Archive arranges film showings in nine towns. The Archive had 1,040 shows in 2004, attended by a total of 57,500 viewers. This figure does not include all viewers because in five towns no tickets are sold at shows.

7 *Visual art*

This section has statistical information on art museums and art exhibitions, photography, artothèques and art trade.

The State art museums were visited by around 523,000 people in 2004. The Ateneum Art Museum had 312,000 visitors, that is, 60 per cent of all. In addition to the State art museums Finland has 16 regional art museums. Of them the Helsinki City Art Museum had the highest number of visitors (35,000).

The 150th anniversary exhibition of Albert Edelfelt drew a record number of 305,000 visitors between autumn 2004 and the early part of 2005. Of summer exhibitions the Retretti Art Centre has been the most popular; in 2005 it was visited by nearly 90,000 people.

The State Committee for the Purchase of Works of Art acquires art for State public buildings and these works of art form the State art collection. Nowadays the works number over 12,000, and they are placed in around 450 locations in Finland and nearly 85 abroad. In 2004 the Committee for the Purchase of Works of Art purchased 142 works of art that were set in 31 places.

The domestic collections of the Finnish Museum of Photography include around 10,000 photographic works. The largest manual photography archives were

The Finnish Film Contact had around 157,700 viewers in its showings in 2004, and nearly all films shown (95%) were children's films. In 2005 there were 36 film clubs in operation in Finland. Finland has now several film festivals every year. For example, the Helsinki International Film Festival had 41,000 visitors and the Midnight Sun Film Festival in Sodankylä 20,000 in 2005. Festivals often show films that will not later feature in the cinema programmes.

owned by the newspaper publishers of Savon Sanomat, Helsingin Sanomat and Ilta-Sanomat, Karjalainen and Aamulehti.

Finland had nine photography centres in 2005. The newest centre, the photography centre of Southeast Finland in Lappeenranta, started operation in 2005.

Finland had 33 artothèques in 2005. Artothèques are placed all around Finland; only four of them were in the Helsinki metropolitan area.

There were 204 art shops or art galleries in 2004. Art trade is centred in the largest towns; every third was in the Helsinki area. The largest art auction houses, Bukowski and Hagelstam, are also based in Helsinki. The sales of Finnish art by Bukowski and Hagelstam amounted to almost EUR 8 million in 2004, but in 2005 the sales were clearly lower than that.

In 2004 the most expensive painting sold at Finnish auctions was Albert Edelfelt's *Mansikoita* (Strawberries), which was sold at EUR 360,000 at Bukowski's. In 1998 the same work had fetched nearly EUR 430,000 at Hagelstam's. Helene Schjerfbeck has long been the most esteemed Finnish artist abroad.

The Union for Rural Education (Maaseudun Sivistysliitto) maintains a register of self-taught artists. The union had records of 224 self-taught artists in 2005.

8 *Crafts and design*

This section contains information about Finland's crafts and design associations and on trade of antique and design items.

The associations belonging to the Finnish Crafts Organization had close on 10,000 individual members and good 100 corporation members in 2004. The associations had 234 places of business. Of them 16 were crafts and design centres, and the number of smaller local crafts centres was 119. In 2004 the associations

employed over 900 persons, one third of them on a permanent basis.

Design Forum Finland had 16 exhibitions in the Helsinki showroom in 2004. Design Forum has 60,000 to 80,000 visitors per year.

There were over 9,000 crafts enterprises in Finland in 2004. The highest number of crafts enterprises, both over 1,300, manufactured furniture and woodwork and other wood products. There were over

1,000 enterprises producing clothes and metal forge and other metal products.

Finnish auction markets have both antiques and so-called new antique on sale. For example, Fabergé's

nearly one-hundred-year-old cigarette case was sold for EUR 56,000 in 2005 and a plywood dish designed by Tapio Wirkkala for EUR 28,000 in 2004.

9 Cultural events and cultural centres

This section includes information about major cultural events and cultural houses and centres.

There were 163 large and highly considered cultural events in Finland in 2005. Such cultural events include the member events of Finland Festivals, the cultural events supported by the Ministry of Education and the film festivals with support from the Finnish Film Foundation.

Of the above mentioned 163 events 81 belonged to Finland Festivals. The Finland Festival events were visited by nearly two million people in 2005. The biggest crowds were drawn to the Helsinki Festival (254,000), Kotka Maritime Festival (150,000) and Pori Jazz Festival (120,000).

There were many popular cultural events outside the Finland Festivals chain. For example, the Tango Festival in Seinäjoki attracted over 113,000 visitors in 2005. The oldest rock festival in Finland, Ruisrock in Turku, had an audience of 71,000 in 2005, which was the second biggest in its 36-year-old history.

It is estimated that around 400,000 people visited the photography exhibition *Earth from Above* of French photographer Yann Arthus-Bertrand arranged in Helsinki in summer 2005. The popularity of book fairs grows year by year: The Helsinki Book Fair was visited by a record 47,000 people in 2005.

In all, 137 cultural events were supported by the Ministry of Education in 2005. The total amount was almost EUR 3.6 million. The most support (EUR 655,000) was granted to the Savonlinna Opera Festival.

There were 76 cultural houses or centres in 2005. The number of club houses in Finland is over 2,000. They are usually smaller and older than actual cultural centres.

Finland also has three international cultural centres: the International Cultural Centre Caisa in Helsinki, the International Meeting Point in Turku and the Cultural Centre Unipoint in Tampere.

There were 16 Finnish cultural and scientific institutes abroad in 2005. The newest of them, FinnAgora in Budapest, was opened in 2003.

10 Private and public support to culture

This section examines the flows of money to culture from the State, municipalities, the EU, enterprises, foundations and copyright organisations with the help of statistics and surveys.

The appropriations to culture in the administrative sector of the Ministry of Education amounted to around EUR 360 million in the budget for 2006. It is around EUR 69 per Finn.

The net operating costs of municipalities' cultural institutions were around EUR 636 million in 2004. Most, EUR 242 million, was used on the operating costs of libraries. Management of cultural functions in municipalities cost EUR 121 per inhabitant. - Of basic art education costs included are only basic art institutions operating as independent units.

Of Finnish municipalities Tampere spent most on culture (EUR 200 per inhabitant) and Kisko least (EUR 28 per inhabitant) in 2004. Helsinki (EUR 139 per inhabitant) takes the 14th place together with

Kauniainen. (Basic art education is not included in this comparison of municipalities.)

Finnish enterprises used EUR 4.1 million on art and culture in 2003. The amount of money used by enterprises on support was lowest in the 20-year history of these surveys.

The five largest foundations awarded a total of EUR 30 million to art and culture in 2004. The two biggest foundations, the Swedish Cultural Fund Finland (Svenska Kulturfonden) and the Finnish Cultural Foundation, accounted for 80 per cent of the total.

Copyright organisations paid almost EUR 53 million in compensations and ESEK – the Finnish Performing Music Promotion Centre – around EUR 1.5 million in 2004.

In 2004 nearly EUR 7 million were paid as refunds to copyright holders mainly through Kopiosto (the Copyright Organisation for Authors, Publishers and Performing Artists), Teosto (the Finnish Composers' Copyright Society), and Gramex (the Copyright Soci-

ety of Performing Artists and Phonogram Producers in Finland). The rest of that revenue was distributed for the common purposes of the artists. Most of this indi-

rect support, slightly over EUR 2 million, was distributed by AVEK, the Promotion Centre for Audiovisual Culture.

11 *Education and labour force in the field of culture*

This section gives information about education in the field of culture and the numbers of cultural professionals. The field of culture is a larger concept than the field of art, and it includes other than actual art occupations.

A total of 5,200 students started studies in the field of culture in upper secondary vocational basic education, and a qualification in the field of culture was attained by nearly 2,800 students in 2004. Of these 638 were skills examinations. Two thirds (66%) of those having passed cultural qualifications were women.

About 2,500 students were admitted to polytechnics in the field of culture and art and 1,700 students completed a qualification in the respective field. Seventy-two per cent of them were women.

In 2004, 640 students were admitted to art academies and nearly 1,100 to cultural studies in other universities. Over 70 per cent of those having started their art and cultural studies in universities were women. It is very difficult to gain admission to art academies; for example, only four per cent of the applicants were admitted to the Theatre Academy of Finland, while every fourth applicant, on average, was admitted to universities in 2004. A total of 1,560 qualifications in art and culture were completed in art academies and other universities.

By means of Statistics Finland's statistics the number of those employed in the field of culture can be calculated both according to occupations and indus-

tries. In 2000, around 66,000 were employed in cultural occupations (e.g. industrial designer of a car factory). In 2003, 85,900 were employed in cultural industries (e.g. administrative director of a theatre)

The data for 2000 indicate that nearly every third (29%) of artists worked for pay, that is, they had an employment relationship. Approximately as many were freelancers or free artists. Eighteen per cent of the artists were self-employed.

In 2003 the average rate of unemployment in the field of culture was 16 per cent, while it was ten per cent, on average, in all industries. The rate of unemployment was highest in communication and visual art on the vocational level (24%) and in visual art on the university level (27%).

In the municipal sector the average regular monthly earnings for a music teacher were EUR 2,149 and for an actor and director EUR 1,937 per month in 2004. The average pay of library, archive and museum employees was EUR 1,710 per month. In the whole municipal sector average earnings were EUR 2,208 per month.

The monthly pay of a private theatre actor was EUR 2,478 in 2004. The average pay of all private sector professionals in the field of culture was EUR 2,722, which was EUR 567 (26%) more than in the municipal sector. In municipalities 73 per cent of cultural professionals were women and in the private sector 58 per cent.

12 *Culture in the national economy*

This section provides information on the economic effects of culture and on enterprises operating in the field of culture.

Households spent on culture slightly over EUR 1,200, on average, in 2001. In all, households used a total of EUR 3 billion on culture and the mass media.

The most important figure describing the national economic importance of culture is the gross domestic product (GDP) share of cultural industries. This figure describes how large part of the value added of GDP is caused by industries related to culture. According to the preliminary data concerning the year 2002, the value added of cultural industries was 3.8 per cent of the total value added of the national economy.

There were 14,500 enterprises in the fields of culture in 2004. It is around six per cent of Finland's all business enterprises. The highest numbers of cultural enterprises were in the industries of advertising (2,700) and architectural services and industrial art (2,400). Cultural enterprises are generally slightly small companies with two to three employees. In all, five per cent of the employees in all Finnish enterprises worked in cultural industry companies.

According to the data of the National Board of Customs, exports of culture amounted to EUR 600 million and imports to EUR 900 million in 2004. Imports and exports of cultural commodities were one to two per cent of the entire Finnish foreign trade.

Statistics Finland's Business Register included 204 art businesses and 133 antique businesses in 2004. Al-

most every third of art businesses (59) and nearly every second antique shop (56) were in the Helsinki area.

13 *Cultural information on Europe, Japan and the United States*

This section contains certain cultural information from Europe, Japan and the United States. Most cultural information is available about cultural heritage and cultural businesses such as cinema, recordings industry and art trade.

By various estimates, 200 to 300 languages are spoken in Europe. The biggest European language is Russian, spoken by nearly 140 million people as their mother tongue. German is spoken in Europe by over 90 million as their mother tongue. English is the mother tongue for over 61 million and French for over 60 million Europeans.

As a consequence of immigration and refugees, many European countries have ethnic minorities with languages of their own. Over two million German residents have Turkish as their mother tongue, and over 1.5 million French speak Arabic. The Baltic States have had of old a large Russian minority. For example, in Latvia 33 per cent and in Estonia 28 per cent of the population speak Russian as their mother tongue.

Nearly three fourths of Europeans belong to Christian churches. In all, 277 million Europeans profess the Catholic religion, which is nearly 40 per cent of the European population. Nearly 160 million are Orthodox, that is, 22 per cent of all Europeans.

On account of immigration and refugees, the proportion of those belonging to other than Christian churches has increased in Europe in recent years. Nowadays over seven per cent of the population are Muslims in France and nearly three per cent in Sweden.

Germany boasts the highest number of museums, over 6,000. Germany also has the most museum visitors: more than 101 million in 2002. British museums were visited by nearly 75 million in 1999, Spanish museums by over 42 million and French ones by around 40 million in 2000. Relative to the population, Nordic countries have more visits to museums than other European countries. In Iceland the yearly num-

ber of museum visitors is around four times larger than the population, and in Sweden, Norway and Denmark almost twice as big as the population. - These data are not particularly reliable, because countries classify museums in different ways.

In addition to Americans, Icelanders and the Irish are the most eager cinema-goers, four to five times a year. In the new EU Member States joining in 2004 cinema-going is less frequent than in the old Member States.

Recent information about libraries is available only from the Nordic Countries. It indicates that Finland and Norway have the highest number of public libraries; nearly one thousand in both. Of Nordic people, Finns borrow 21 books and other material per inhabitant from public libraries every year. They were followed by Danes, with 14 loans per person.

The world trade in cultural goods almost doubled from 1994 to 2002. The volume of trade was over US\$59 billion in 2002.

The biggest exporters of cultural products in 2002 were the United Kingdom (US\$8.5 billion), the United States (US\$7.6 billion) and China (US\$5.3 billion). Old EU countries (15) accounted for over 50 per cent of exports of cultural goods in the world. In 2002 the largest importers of cultural products were the United States (US\$15.3 billion), the United Kingdom (US\$7.9 billion) and Germany (US\$4.2 billion). EU Member States (15) made up good 40 per cent of world imports of cultural products.

Pablo Picasso's works have been the best selling items at art auctions in recent years. Picasso's *Garçon à la Pipe* was sold at Sotheby's in New York at around EUR 78 million in 2004. The work is so far the most expensive painting sold at art auctions. Over one thousand Picasso's works were sold in that same year, and their total value was over US\$240 million.

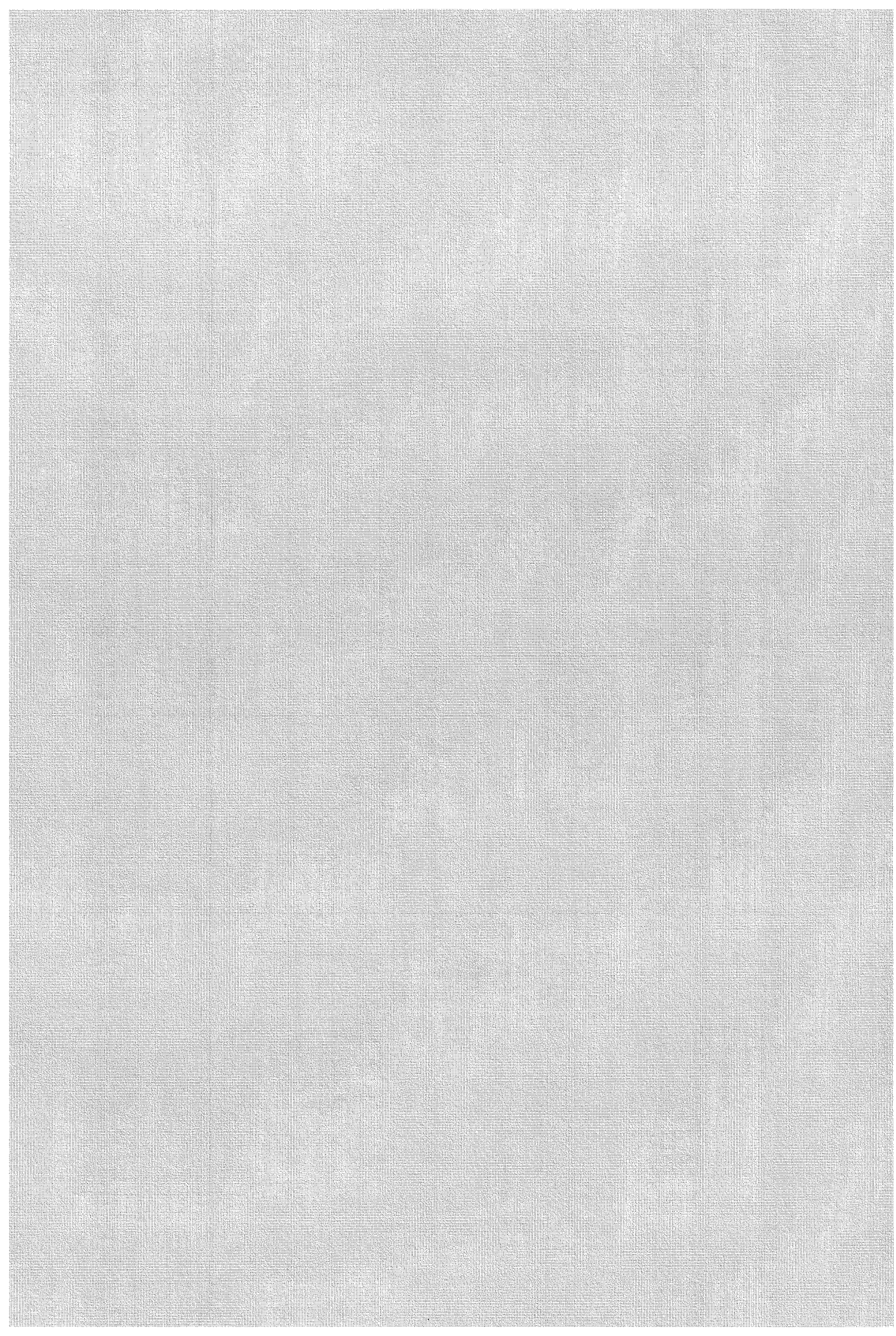
1 *Vähemmistöt, kielet ja uskonnot*

Tilastotiedot

- 1 Vähemmistöt
 - 1.1 Suomen perinteisiä vähemmistöjä
 - 1.2 Maahanmuuttajaryhmät
 - 1.3 Maahanmuuttajien kulttuuri- ja yhdistystoiminta
- 2 Kielet
- 3 Uskonnot
 - 3.1 Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluminen
 - 3.2 Uskonnollinen osallistuminen

Tilastolähteet

Muut lähteet

1 Vähemmistöt, kielet ja uskonnot

Tähän lukuun on koottu tietoja Suomen vanhoista ja uusista vähemmistöistä, Suomessa puhutuista kielistä sekä uskontokuntiin kuulumisesta. Luvussa on lisäksi

tietoa muun muassa maahanmuuttajien kulttuuri- ja järjestötoiminnasta.

Tilastotiedot

1 Vähemmistöt

Suomalaiset ovat totunnaisesti pitäneet väestöään ja kulttuuriaan yhtenä Euroopan yhtenäisimmistä. Antti Häkkisen ja Miika Tervosen (2005) mukaan kulttuurin yhtenäisyyttä koskevat näkemykset ovat virheellisiä, sillä Suomessa on elänyt etnisiä vähemmistöjä jo vuosisatojen ajan. Suomen perinteiset vähemmistöt alkoivat saada huomiota osakseen 1990-luvulla erityisesti sen vuoksi, että Suomi liittyi Euroopan unionin jäseneksi. Huomion lisääntymiseen vähemmistöjä kohtaan ovat vaikuttaneet myös kansainväliset ihmisoikeussopimukset ja etnisyyskeskustelun elpyminen länsimaissa (Huttunen ym. 2005.) Suuri osa maahanmuuttajista on tullut paluumuuttajina Venäjältä ja Virosta sekä pakolaisina maailman kriisialueilta.

1.1 Suomen perinteisiä vähemmistöjä¹

Seuraavassa on tietoja saamelaisten, romanien, vanhanäläisten, tataarien ja juutalaisten määristä (ks. Häkkinen & Tervonen 2005). – Suomenruotsalaista vähemmistöä koskevat tiedot ovat kielten yhteydessä tämän kappaleen luvussa 2.

Saamelaiset

Suomessa saamelaisia on noin 8 000. Suomen saamelaisten kotiseutualue eli saamelaisalue on Enontekiö, Inari ja Utsjoki sekä Sodankylän pohjoisosa. Kotiseutualueellaan saamelaiset ovat kolmasosan vähemmistö alueen koko väestöstä. Saamelaisia asuu myös muualla Suomessa; esimerkiksi Helsingin seudulla asuu noin 850 saamelaista. (Seurujärvi-Kari 2005.)

Saamelaiset ovat etninen, kielellinen ja kulttuurinen vähemmistö ja Euroopan unionin ainoa alkupe räiskansa. Laaja saamelaisalue ulottuu Ruotsin ja Norjan keskiosista pohjoisimman Suomen kautta Kuolan niemimaan itäkärkeen asti. Neljän eri valtion alueella asuu kaikkiaan noin 70 000 saamelaista. Saamelaisuus-

den etninen määritelmä perustuu nykyisin ensiksi siihen, pitääkö joku itseään saamelaisena ja toiseksi kieleen. Henkilö, joka itse tai jonka isovanhemmista tai vanhemmista yksi on oppinut saamen kielen ensimmäisenä kielenä, on saamelainen. (Seurujärvi-Kari 2005.)

Vuoden 1995 perustuslaissa (uudistettu 1999; voimaan 2000) on saamelaisia koskeva säännös, jonka mukaan saamelaisilla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Poronhoidolla on saamelaisille suurin kulttuurinen ja taloudellinen merkitys. Suomessa muutkin kuin saamelaiset saavat nykyisin harjoittaa poronhoitoa. Perinteisten käsitöiden valmistus ja matkailu tuovat monelle lisäansioita ja joillekin pääasiallisen elannon. Lapin matkailun suosio on lisännyt saamelaiskulttuurin eksoottista arvoa, vaikka usein saamelaiset eivät hyödy saamelaisalueelle suuntautuneesta matkailusta.

Saamelaisilla on oma lippu, kansallislaulu ja kansallispuku. Eri alueiden puvut koristeluineen kuvaavat alueiden kulttuurista variaatiota. Suullinen saamenkielinen kertomusperinne on saamelaisalueella yhä elävää; joiku on suullisen perinteen tunnetuin laji. Perinteistä joikua on modernisoitu instrumentaalimusiikiksi. Myös kirjallisuutta on jonkin verran ilmestynyt saamen kielellä, ja määrä on lisääntynyt 1980–90-luvuilla.

Romanit

Nykyisin Suomessa asuu arviolta 10 000 romanina. Romaneita asuu koko maassa, mutta suurin osa on Etelä-Suomen kaupungeissa. Lisäksi Suomeen on viime vuosina tullut jonkin verran romaneja pääasiassa pakolaisina muun muassa entisen Jugoslavian alueelta, Slovakiasta ja Romaniasta.

Suomessa romaneja on ollut noin 450 vuotta. Perinteisistä vähemmistöistä romanit ovat Suomessakin kohdanneet eniten vaikeuksia ja syrjintää. Roma-

1 Suomen perinteisistä vähemmistöistä on saatu tietoja tekstissä mainittujen lähteiden lisäksi myös seuraavista lähteistä: Saamelaiset Suomessa (1999), Suomen romanit (2000 & 2004), Vanhat ja uudet vähemmistöt Suomessa (1998), www.romani.fi.

nien asema on parantunut viime vuosikymmeninä, mutta vasta 1990-luvulla romanien vähemmistöasema kirjattiin perustuslakiin ja koululakeihin lisättiin romanien oikeus oman kielen ja kulttuurin opetukseen. Myös rikos- ja syrjintälakeja korjattiin suojaamaan romanien oikeuksia. (Friman-Korpela & Ollikainen 2005.)

Uudessa suomalaisessa romanitutkimuksessa on kiinnitetty huomiota siihen, että ainakaan maaseudulla kiertävien romanien ja valtaväestön suhteet eivät aina olleet huonot. Romaneilla on ollut palvelujen vaihtoon ja henkilökohtaisiin siteisiin perustuvaa kanssakäymistä maaseutuväestön kanssa, ja yhteistyön merkiksi romanit saivat nauttia paikallisen väestön kestävytyydestä. Kiertävillä romaneilla oli maaseudulla ”omia taloja”, jotka saattoivat periytyä suvussa eräänlaisena sosiaalisena pääomana. (Tervonen 2005.)

Vuosina 2001–2002 Opetushallitus selvitti romanilasten perusopetuksen tilannetta. Selvityksen mukaan lukuvuonna 2001–2002 noin 19 prosenttia romanioppilaista jäi luokalle jossakin koulunkäyntinsä vaiheessa. Koulukäynnin keskeytti 5 prosenttia romanioppilaista, kun koulun kesken jättäminen on yleensä hyvin harvinaista. (Romanilasten...)

Huonot asumisolot olivat suuri ongelma vielä 1960-luvulla, mutta 1970-luvun alussa valtiolla oli erityinen määräraha asuntojen hankkimiseksi romaneille ja myöhemmin romanien asumista parannettiin myös erityislainoilla. Pysyvä asuminen teki myös lasten koulunkäynnin helpommaksi. Romanit ovat kyenneet säilyttämään omaleimaisuutensa ja kulttuuriperinteensä. Romani-sanan käyttö alkoi yleistyä 1990-luvulla.

Vanhavenäläiset

Suomessa asui kuutisentuhatta venäläistä maan itsenäistyessä vuonna 1917. Vanhavenäläisiksi on tapana kutsua niitä venäläisiä ja heidän jälkeläisiään, jotka muuttivat Suomeen Venäjän vallankumouksen yhteydessä. Tämän muuttoaallon seurauksena venäläisiä oli Suomessa enimmillään noin 33 500 vuonna 1922. Aikojen kuluessa vanhavenäläiset ovat sulautuneet maan suomen- ja ruotsinkieliseen väestöön. Suomessa arvellaan nykyisin olevan 2 500–5 000 vanhavenäläistä. (<http://virtual.finland.fi>).

Tataarit

Ensimmäiset tataarit saapuivat 1800-luvulla Suomen suuriruhtinaskuntaan Venäjän armeijan varusmiehinä. Varusmiesten jälkeen tulivat tataarikauppiat. Muuttoliike jatkui vilkkaana vuoteen 1925 saakka. Nykyisin Suomessa on noin 850 tataaria. (Forsander ym. 2001, 96.)

Suomi hyväksyi Suomen Muhamettilaisen seurakunnan säännöt 1925, jolloin Suomesta tuli ensimmäinen muslimisiirtokunnan virallisesti tunnustanut länsimaa. Kielen ja uskonnon avulla tataarit ovat kyenneet ylläpitämään omaa kulttuuriaan ja sopeutumaan suomalaisen yhteiskuntaan suhteellisen vaivattomasti.

Juutalaiset

Ensimmäisten juutalaisten sallittiin asettua asumaan muutamia ruotsalaisiin kaupunkeihin 1700-luvulla, mutta he eivät saaneet muuttaa valtakunnan Suomen puoleiseen osaan. Suomen alueelle juutalaisia saapui vasta 1700-luvun lopulla. Myöhemmin autonomian aikaan Suomeen muutti muun muassa venäjänjuutalaisia kauppiaita, käsityöläisiä ja Venäjän armeijan eläkkeellä olevia upseereita. Vuonna 1918 juutalaiset saivat oikeuden ottaa Suomen kansalaisuuden. Nykyisin Suomessa on arviolta 1 300 juutalaista. Juutalaiset pitävät itseään lähinnä uskonto- ja kulttuurivähemmistönä, sillä ryhmä on etnisesti ja kielellisesti hajanainen. (<http://virtual.finland.fi>).

1.2 Maahanmuuttajaryhmät

Suomessa oli runsaat 108 000 ulkomaan kansalaista vuonna 2004 (taulukko 1.1). Suomessa asui yli 160 kansalaisuusryhmää vuonna 2004 (Ulkomaalaiset ja siirtolaisuus 2004, 8). Niistä suurin oli venäläiset, joita oli 24 600. Toiseksi eniten, 14 000, oli virolaisia. Ruotsin kansalaisia oli 8 200 ja somalialaisia 4 700. (Taulukko 1.1.)

Ulkomailla syntyneitä oli 166 400 vuonna 2004 (liitetaulukko 1.1). Tähän joukkoon sisältyvät ulkomailla syntyneet ulkomaiden kansalaiset ja Suomen kansalaisuuden saaneet. Esimerkiksi Ruotsissa syntyneitä asuu Suomessa runsaat 29 000 ja entisessä Neuvostoliitossa ja Venäjällä syntyneitä lähes 43 000.

Vielä vuonna 1980 pääkaupunkiseudulla asui vain 5 500 ulkomaiden kansalaista, ja muualla Suomessa ulkomaalaiset olivat vielä harvinaisempi näky. Ulkomaalaisväestö on keskittymässä suurimpiin kaupunkeihin, ja pelkästään pääkaupunkiseudulla asuu 44 prosenttia ulkomaalaisista. (Joronen 2005.)

Kansalaisuus	1995	2000	2004
Yhteensä	68 566	91 074	108 346
Venäjä	9 720	20 552	24 626
Viro	8 446	10 839	13 978
Ruotsi	7 014	7 887	8 209
Somalia	4 044	4 190	4 689
Serbia ja Montenegro	2 407	3 575	4 090
Irak	1 341	3 102	3 392
Britannia	1 865	2 207	2 655
Saksa	1 748	2 201	2 626
Kiina	1 412	1 668	2 613
Iran	1 275	1 941	2 555
Muut maat	27 513	31 235	37 601
Tuntematon	1 781	1 677	1 312

Lähde: Ulkomaalaiset ja siirtolaisuus 2004.

Pääkaupunkiseudulla myös ulkomaalaisasenteet ovat myönteisempiä kuin muualla maassa. Suomalaisen asenteita maahanmuuttajia kohtaan on selvitetty vuodesta 1987 lähtien noin viiden vuoden välein. Viimeisimmän, vuoden 2003 tutkimuksen mukaan kaikkien väestöryhmien suhtautuminen ulkomaalaisten maahanmuuttoon on muuttunut myönteisemmäksi 1990-luvun alun jälkeen (Jaakkola 2005).

1.3 Maahanmuuttajien kulttuuri- ja yhdistystoiminta

Opetusministeriön tuki

Opetusministeriö myöntää avustuksia monikulttuurisuuden (aikaisemmin: vähemmistökulttuurien) tukemiseen ja rasismiin vastaiseen työhön Suomessa. Avustuksia voivat saada maahanmuuttajien yhdistykset ja työryhmät sekä taiteilijayhdistykset. Lisäksi avustuksia voidaan myöntää romaneille ja juutalaisille. Saamenkielisen kulttuurin ja saamelaisjärjestöjen toiminnan tukemiseen on erillinen määräraha, jonka jakaa saamelaiskäräjät. (www.minedu.fi.) Vuonna 2005 opetusministeriö myönsi avustusta monikulttuurisuuden tukemiseen ja rasismiin vastaiseen työhön yhteensä 400 000 euroa (taulukko 1.2). Tuki lisääntyi edellisestä vuodesta lähes 60 prosenttia.

Vuosi	Avustus €
2001	252 000
2002	252 000
2003	252 000
2004	252 000
2005	400 000

Lähde: Opetusministeriö.

Ulkomaalaiskirjasto

Vuodesta 1995 lähtien Helsingin kaupunginkirjasto sai opetusministeriöltä tehtäväkseen toimia Suomen Ulkomaalaiskirjastona. Ulkomaalaiskirjaston tehtävänä on Suomessa asuvan vieraskielisen väestön kirjastopalvelujen tukeminen, kaikenlainen yhteyksien solmiminen sekä tiedotus ja neuvonta. Lisäksi tehtäviin kuuluu harvinaisia kieliä puhuvien palveleminen hankkimalla aineistoa yhteiskäyttöön. Päävastuu ulkomaalaisväestön yleisistä kirjastopalveluista on edelleen kunnilla. Ulkomaalaiskirjaston toiminnan yksityiskohtaisemmista tavoitteista sovitaan vuosittain opetusministeriön ja Helsingin kaupunginkirjaston kesken käytettävissä olevan määrärahan sallimissa puitteissa. (Opetusministeriö 1995.)

Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa

Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa on Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskuksen alaisena toimiva kulttuurikeskus. Keskus on kaikille avoin kohtaamispaikka, ja se perustettiin vuonna 1995. (Joronen 2003.) (Kansainvälisistä kulttuurikeskuksista enemmän 9. luvun tietoruuudussa 9.1.)

Maailman musiikin keskus

Maailman musiikin keskus on opetusministeriön tukema Suomen musiikki-instituutti. Keskuksen tehtävänä on hankkia ja levittää tietoa maailman musiikeista tutkimuksen, musiikkitapahtumien, äänitteiden ja muiden julkaisujen avulla. Lisäksi keskus kokoaa tietoja Suomessa asuvista maahanmuuttajamuusikoista ja yhtyeistä. Instituutti on järjestänyt vuodesta 1988 lähtien Etnosoi!-festivaaleja Helsingissä.

Maahanmuuttajien yhdistyksiä

Suomessa on noin 600 maahanmuuttajayhdistystä. (Pyykkönen 2003, Saksela 2003.) Suurin osa yhdistyksistä toimii pääkaupunkiseudulla. Valtaosa maahanmuuttajien yhdistyksistä on perustettu 1990-luvun puolenvälin jälkeen, ja osa niistä on edelleen rekisteröimättä (Saksela 2003, 53).

Vuoden 2001 lopussa pääkaupunkiseudulla toimi 263 rekisteröityä maahanmuuttajayhdistystä, monikulttuurista yhdistystä, ystävyysseuraa tai solidarisuusjärjestöä (taulukko 1.3). Eniten yhdistyksiä oli somalialaisilla (34). Liitetaulukkoon 1.2 on koottu joitakin pääkaupunkiseudulla toimivia maahanmuuttajayhdistyksiä.

Myös muualla Suomessa maahanmuuttajat ovat perustaneet runsaasti yhdistyksiä. Miiikka Pyykkösen (2005a & 2005b) kokoamien tietojen mukaan esimerkiksi Jyväskylän seudulla toimii kolmisenkymmentä

Järjestö	Määrä
Yhteensä	263
Somalialaisten järjestöt	34
Latinalaisamerikkalaisten järjestöt	17
Inkeriläisten ja balttien järjestöt	13
Kurdien järjestöt	13
Islamilaisien ja arabien järjestöt	12
Afrikkalaisten (pl. somalialaiset) järjestöt	8
Venäläisten järjestöt	8
Aasialaisten järjestöt	6
Albanialaisten järjestöt	5
Iranilaisten ja irakiläisten järjestöt	4
Monikulttuuriset järjestöt	13
Solidaarisuusjärjestöt	18
Ystävyysjärjestöt	66
Muut järjestöt	46

Lähde: Saksela 2003, 254.

yhdistystä (liitetaulukko 1.3). Suurin osa yhdistyksistä ilmoittaa toimivansa kulttuurin tai uskonnon alalla, mutta joukossa on myös muun muassa kaksi maahanmuuttajien integroimiseen keskittyvää yhdistystä. Valtaosa jyvaskyläläisistä yhdistyksistä on rekisteröinyt toimintansa. Miikka Pyykkönen on koonnut tietoja myös Tampereelta, jossa toimii saman verran yhdistyksiä kuin Jyväskylässä (liitetaulukko 1.4). Pyykkösen mukaan kolmasosa tamperelaisista ja jyvaskyläläisistä yhdistyksistä on kulttuuriyhdistyksiä.

Muita yhdistyksiä ja laitoksia

Rovaniemellä toimii Arktinen keskus, jonka tehtävänä on tallentaa ja tutkia alkuperäiskansojen kulttuuria. Inariin perustettiin Alkuperäiskansojen elokuvakeskus elokuvakulttuuria edistämään vuonna 2003.

Lähinnä maahanmuuttajien kulttuuritoimintaa edistämään on perustettu esimerkiksi Kulttuuriyhdistys Cassandra ja kehitysyhteistyö- ja monikulttuurisuushankkeiden parissa toimiva Kulttuuriyhdistys Etnokult.

2 Kielet²

Suomen ja ruotsin lisäksi Suomessa on käytetty kauan muun muassa kolmea saamen kieltä, yli neljänsadan vuoden ajan romania ja yli sata vuotta tataaria sekä pitkään myös viittomakieltä. Suomen kielellinen kehitys on ollut melko rauhallista, mutta Suomenkin kieliolot ovat muuttuneet koko ajan maastamuuton, maassamuuton ja maahanmuuton seurauksena. Suomalaiset elävät nykyisin hyvin erilaisessa kieliympäristössä kuin viime vuosisadan alussa tai 50 vuotta sitten. Muuttoliikkeen lisäksi Suomen kielialuetta ovat muokanneet muun muassa koululaitos ja elinkeinorakenteen muutos. (Nuolijärvi 2005.)

Kielilain (2003) mukaan Suomen kansalliskieliä ovat suomi ja ruotsi. Niitä ei mainita enemmistö- tai vähemmistökieleksi, vaan niitä käsitellään yhdenvertaisina kansalliskielinä. Vaikka laki koskee kansalliskieliä, siinä viitataan myös saamen kieltä koskevaan lainsäädäntöön ja muita kieliä käyttävien oikeuksiin. Saamen kielilaki on säädetty erikseen, ja perustuslaissa mainitaan kansalliskielten ja saamen lisäksi myös romani- ja viittomakieli. Perustuslaissa on edelleen huomautettu, että kaikilla muillakin ryhmillä on oikeus kehittää omakielistä kulttuuriaan. (Nuolijärvi 2005, Mantila 2005.)

Venäjän kielen asemasta ei ole mainintoja Suomen lainsäädännössä, vaikka se on vakiintunut Suomen kolmanneksi suurimmaksi kieleksi. Osaksi kielen status johtuu siitä, että venäjänkielinen väestö on hajautunut pitkin maata, eikä sillä ole missään osassa maata kielellistä enemmistöä tai merkittävää vähemmistöasemaa (<http://virtual.finland.fi>).

Äidinkielenä suomen kieli oli 92 prosentilla ja ruotsi noin 6 prosentilla vuonna 2004. Saamen kielten puhujia oli 1 732. Muunkielisten määrä on lisääntymässä, ja jo runsaat 133 000 puhuu äidinkielenään muuta kieltä kuin kotimaisia kieliä. Kymmenessä vuodessa ul-

komaankielisten määrä on lisääntynyt lähes 68 000:lla. (Taulukko 1.4.)

Suomi ja ruotsi

Suomea puhuu Suomessa äidinkielenään lähes viisi miljoonaa ihmistä (taulukko 1.4). Kirjoitetulla suomen kielellä on ikää viitisensataa vuotta. Suomessa puhuttava suomi jakaantuu useisiin murteisiin. Pääryhmät ovat itä- ja länsimurteet; itämurteita ovat savolais- ja kaakkois- murteet ja länsimurteita lounaimurteet, lounaiset välimurteet, hämäläismurteet, eteläpohjalaismurteet, keski- ja pohjois- ja pohjalaismurteet sekä Peräpohjan murteet.

Suomen kielen perinteisten murteiden on ennustettu vähitellen yhtenäistyvän ja katoavan, mutta näin ei ole käynyt. Viime vuosina murteiden arvostus on jopa noussut, ja on puhuttu "murrebuumista". Erilaisten alueellisten puhekielen muotojen rinnalle on kehittynyt monenlaisia ikään, ammattiin, tilanteen muodollisuuteen ja muihin muuttujiin sidoksissa olevia kielimuotoja, joita suomea äidinkielenään puhuva hallitsee useita. Suomen kieli on monimuotoisempi kuin ehkä koskaan aiemmin.

Suomessa oli 289 800 äidinkielistä ruotsinpuhujaa vuonna 2004 (taulukko 1.4). Sekä ruotsinkielisen

Taulukko 1.4. Suomen väestö kielen mukaan 1995, 2000 ja 2004				
Kieli	1995	2000	2004	Muutos 1995–2004
Yhteensä	5 116 826	5 181 115	5 236 611	+ 119 785
Suomi	4 754 787	4 788 497	4 811 945	+ 57 158
Ruotsi	294 664	291 657	289 751	- 4 913
Saame	1 726	1 734	1 732	- 6
Muut kielet	65 649	99 227	133 183	+ 67 534

Lähde: Ulkomaalaiset ja siirtolaisuus 2004.

2 Suomen kieltä koskevia tietoja on saatu myös seuraavista lähteistä: Granqvist (2001), Saamelaiset Suomessa (1999), Suomen romanit (2000 & 2004), Vanhat ja uudet vähemmistöt Suomessa (1998), www.kotus.fi.

väestön määrä että suhteellinen osuus ovat pienentyneet viimeisen sadan vuoden aikana. Ruotsinkielinen väestö asuu pääosin ruotsinkielisissä ja kaksikielisissä kunnissa Suomen etelä- ja länsirannikolla sekä Ahvenanmaalla. (Saari 2005.) Suomenruotsalaiset murteet kuuluvat itäruotsalaisiin murteisiin, ja niissä on säilynyt useita piirteitä, joita Ruotsissa tavataan ainoastaan perifeerisissä, etenkin pohjoisissa murteissa.

Suomea pidetään monessa yhteydessä onnistuneen kielipolitiikan mallimaana, koska Suomen ruotsinkielisen väestön kielelliset oikeudet ovat lainsäädännön perusteella samat kuin maan suomenkielisellä väestöllä.

Saamen kielet

Nykyisin suomalais-ugrilaiseen kieliryhmään katsotaan kuuluvan kymmenen saamen kieltä. Suomessa puhutaan kolmea saamen kieltä, inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea. Kielet poikkeavat siinä määrin toisistaan, että eri kielten puhujat eivät täysin ymmärrä toisiaan. Pohjoissaame on saamelaiden valtakieli, jota puhuu 70–80 prosenttia kaikista saamea puhuvista. (Seurujärvi-Kari 2005.)

Vuodesta 1992 (uusi saamen kielilaki voimaan vuoden 2004 alussa) asti saamen kielillä on ollut Suomessa virallinen asema saamelaiden kotiseutualueella eli Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa sekä Sodankylän pohjoisosassa. Tämä merkitsee sitä, että saamelaisilla on oikeus asioida äidinkiellään virastoissa ja sairaalassa. Joissakin Utsjoen ja Inarin kouluissa pohjoissaame on pääasiallisena opetuskielenä, ja ylioppilaskirjoituksissakin voi jo käyttää pohjoissaamea.

Opiskelua saamen kielellä rajoittaa pätevien opettajien ja oppimateriaalin puute varsinkin yläasteella ja lukiossa. Inariin perustettiin vuonna 1977 saamelaisalueen koulutuskeskus, jonka tehtävänä on säilyttää ja kehittää saamelaisesta kulttuurista ja luontaiselinkeinoja.

Suomen romanikieli

Romanikieli kuuluu indoeurooppalaisen kielikunnan indoiranilaisen haaran indoarjalaiseen alaryhmään. Yhdessä uusindoarjalaisen kielten kuten hindin, urdun ja marathin kanssa se on Intian vanhan kulttikielen, sanskritin sukukieliä. Romanikielen puhujamääristä on esitetty hyvin erilaisia arvioita. Erään arvion mukaan puhujia olisi koko maailmassa peräti 40 miljoonaa. Romanikieli jakautuu useisiin murteisiin, joista laajimmin puhuttuja ovat valakialaiset murteet. Suomessa puhuttava romanikieli kuuluu ns. pohjoisiin murteisiin yhdessä muun muassa Saksan sinton, Puolan, Baltian ja Pohjois-Venäjän romanimurteiden kanssa. Tiedossa ei ole, kuinka moni Suomen romaneista hallitsee romanikieltä.

Välillä jo katoamisvaarassa ollutta kieltä on viime vuosikymmeninä alettu elvyttää. 1970-luvulla romanikieltä alettiin opettaa erilaisilla kursseilla. Vuodesta 1989 kieltä on opetettu joissakin peruskouluissa, ja vuodesta 1999 lähtien sitä on lain mukaan voitu

opettaa myös lukioissa. Opetushallitukseen perustettiin 1994 romaniväestön koulutusyksikkö, joka laatii oppimateriaaleja ja opetussuunnitelmia peruskouluun ja lukioon. Painettuna romanikiellellä on ilmestynyt muun muassa aapinen ja muita oppikirjoja, sanakirjoja sekä artikkeleita romanilehdissä.

Romanikieli tuli Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toimialaan virallisesti vuonna 1996, jolloin tutkimuskeskusta koskevaan lakiin (48/75) tehtiin romanikielen tutkimusta ja huoltoa edellyttävä muutos. Vuodesta 1997 tutkimuskeskuksessa on toiminut romanikielen lautakunta, jossa on jäseninä sekä romaniväestön edustajia että kielitieteen asiantuntijoita. Tutkimuskeskus tuottaa romanikieltä koskevia julkaisuja ja selvityksiä. (Granqvist 2005.)

Tataarikieli

Suomen tataarit puhuvat kotikielensä lähes yksinomaan tataarin kieltä, joka kuuluu pohjoisiin turkkilaisiin kieliin. Turkkilainen kansakoulu, joka toimi Helsingissä vuosina 1948–1969, on seurakunnan ohella huolehtinut tataarikielen ja uskonnon opettamisesta.

Viittomakieli

Suomalainen viittomakieli on noin 4 000–5 000 kuuron äidinkieli. Lisäksi sitä käyttää äidinkielenään, toisena kielenään tai vieraana kielenä noin 10 000 kuulevaa suomalaista. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksessa on tutkittu suomalaista viittomakieltä vuodesta 1984 lähtien. (www.kotus.fi.)

Maahanmuuttajakielet

Suomi ei enää 2000-luvun alussa ole kielellisesti niin yhtenäinen alue kuin vielä kolmisenkymmentä vuotta sitten. Nykyisin maassa on useampia kielivähemmistöjä kuin koskaan aikaisemmin. Muita kuin suomen, ruotsin ja saamen puhujia oli yhteensä 133 183 vuonna 2004 (taulukko 1.4 ja 1.5).

Kieli	1995	2000	2004	Muutos 1995–2004
Yhteensä	65 649	99 227	133 183	+ 67 534
Venäjä	15 872	28 205	37 253	+ 21 381
Viro	8 710	10 176	13 784	+ 5 074
Englanti	5 324	6 919	8 345	+ 3 021
Somali	4 057	6 454	8 096	+ 4 039
Arabia	2 901	4 892	6 589	+ 3 688
Albania	2 019	3 293	4 808	+ 2 789
Kurdi	1 381	3 115	4 757	+ 3 376
Kiina	2 180	2 907	4 172	+ 1 992
Vietnam	2 785	3 588	4 031	+ 1 246
Saksa	2 719	3 298	3 898	+ 1 179
Muut vieraat kielet	17 701	26 380	37 450	+ 19 749

Lähde: Ulkomaalaiset ja siirtolaisuus 2004.

Venäjän kieli on nykyisin kolmanneksi puhutu kieli Suomessa. Vuonna 2004 venäjänkielisiä oli 37 300. Seuraavaksi suurimmat kielet olivat viro (vajaat 14 000), englanti ja somali. (Taulukko 1.5.)

Tilastokeskuksen tekemässä Maahanmuuttajien elinolotutkimuksessa vuonna 2002 selvitettiin myös neljän maahanmuuttajaryhmän, venäläisten, virolaisten, somalialaisten ja vietnamilaisten, suomen kielen taitoa (Pohjanpää ym. 2003). Tutkimuksen mukaan venäläiset ja virolaiset ovat monikielisempiä kuin so-

malialaiset ja vietnamilaiset, ja he myös arvioivat suomen kielen taitonsa paremmaksi kuin muut tutkitut ryhmät. Somalialaiset ja vietnamilaiset puolestaan arvioivat kielitaitonsa keskimäärin heikommaksi kuin venäläiset ja virolaiset. Somalialaiset ovat kielellisesti yhtenäisin tutkituista ryhmistä ja näyttävät viettävän vapaa-aikansa lähinnä omankielisten parissa. Vietnamilaiset eivät kovin aktiivisesti osallistu suomenkielisiin vapaa-ajan harrastuksiin. (Tarnanen & Suni 2005.)

3 Uskonnot³

Suomessa evankelisluterilainen kirkko on säilyttänyt asemansa kansalaisten uskonnollisuuden pääasiallisena kanavoijana. Kulttuurinen moniarvoisuus on kuitenkin lisääntynyt; moniarvoistuminen on ollut myös lisääntyneen maahanmuuton seurauksena. Ihmisten liikkuvuuden ja tiedonvälityksen lisääntyminen ovat johtaneet siihen, että myös uskonnot siirtyvät entistä helpommin maasta toiseen. (Kääriäinen ym. 2003.) Uskonnollisen variaation lisääntymisestä huolimatta vain hieman yli 2 prosenttia suomalaisista kuuluu johonkin muuhun rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan kuin evankelisluterilaiseen kirkkoon. (Taulukko 1.6.)

3.1 Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluminen

Luterilaiset

Suomi on maailman luterilaisimpia maita, sillä 4,4 miljoonaa suomalaista, 84 prosenttia väestöstä, on luterilaisia. Evankelisluterilaiseen kirkkoon kuuluvien ohella muita luterilaisia on noin 2 100. (Taulukko 1.6.) Suuren jäsenmääränsä ja historiallisen merkityksensä johdosta evankelisluterilaisella kirkolla on Suomessa erityisasema muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin verrattuna. Sen jäsenyys on Suomessa melko neutraali uskonnollisuuden ilmaus. (Niemelä 2003, Kääriäinen ym. 2003.)

Ortodoksit

Suomessa on ortodokseja 59 000, hieman yli prosentti koko väestöstä. Valtaosa ortodokseista kuuluu Suomen toiseen kansankirkkoon, Suomen ortodoksiseen kirkkokuntaan. Muita ortodokseja on noin 1 500. (Taulukko 1.6.) Ortodoksikirkko edustaa kristillisen kirkkokunnan itäistä perinnettä.

Muut uskontokunnat

Suomen kolmanneksi suurin uskonnollinen yhdyskunta on Jehovan todistajat, joita oli noin 18 200 vuonna 2004. Seuraavaksi suurin oli Suomen vapaakirkko, jossa oli 13 500 jäsentä. Roomalaiskatolisella eli katolisella kirkolla on Suomessa lähes 8 000 jäsentä.

Protestanttisiin Metodistikirkkoihin, Adventtikirkkoihin ja Baptistiyhdyskuntiin kuului yhteensä lähes 7 900 suomalaista. Myöhempien aikojen pyhien Jeesuksen Kristuksen kirkkoon (mormoneihin) kuuluu runsaat 3 300 ja juutalaisseurakuntiin 1 200 jäsentä.

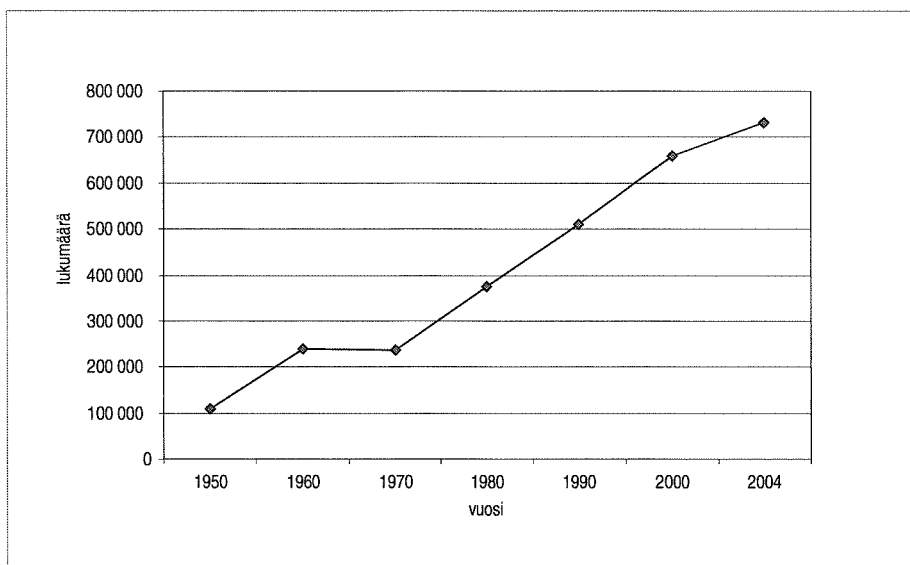
Suomalaisiin islamilaisseurakuntiin kuului hieman yli 2 800 jäsentä vuonna 2004. Lähes kaikki Suomen tataariyhteisön jäsenet kuuluvat islamilaiseen seura-

Taulukko 1.6. Suomen väestö uskonnollisen yhdyskunnan mukaan 2004

Uskonnollinen yhdyskunta	Määrä	%
Yhteensä	5 236 611	100
Suomen evankelis-luterilainen kirkko	4 385 238	83,8
Muut luterilaiset	2 110	0,0
Suomen Helluntaikirkko	1 268	0,0
Suomen ortodoksinen kirkkokunta	57 529	1,1
Muut ortodoksit	1 549	0,0
Jehovan todistajat	18 239	0,3
Suomen vapaakirkko	13 530	0,3
Adventtikirkot	4 031	0,1
Katolinen kirkko Suomessa	8 226	0,2
Myöhempien aikojen pyhien Jeesuksen Kristuksen kirkko	3 315	0,1
Baptistiyhdyskunnat	2 611	0,0
Metodistikirkot	1 250	0,0
Juutalaisseurakunnat	1 203	0,0
Islamilaisseurakunnat	2 833	0,1
Muut uskonnolliset yhdyskunnat	878	0,0
Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumattomat	732 801	14,0

Lähde: Tilastokeskus. Väestö- ja tasa-arvotilastot.

3 Tietoa uskontokunnista on saatu tekstissä mainittujen lähteiden lisäksi myös seuraavista julkaisuista: Saamelaiset Suomessa (1999), Suomen romanit (2000 & 2004), Vanhat ja uudet vähemmistöt Suomessa (1998).

Kuvio 1.1.
Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumattomien määrä 1950–2004.

Lähde: Tilastokeskus. Väestötilastot.

kuntaan, jonka nimi on ollut vuodesta 1963 Suomen Islam-seurakunta. Islamilaisten määrästä uskontokuntaa koskeva tieto ei kuitenkaan anna oikeaa kuvaa. Esimerkiksi somaliankielisistä, jotka ovat pääasiassa islamilaisia, 88 prosenttia ei kuulu mihinkään rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan.

Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumattomien määrä

Nykyisin 14 prosenttia suomalaisista, lähes 733 000, ei kuulu mihinkään rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan. Vuonna 1970 rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumattomia oli 5 prosenttia väestöstä. (Kuvio 1.1.)

3.2 Uskonnollinen osallistuminen

Suomalaisten uskonnollinen osallistuminen on melko laimeaa Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimusten mukaan. Vuonna 2002 tehdyn tutkimuksen mukaan puolet yli 15-vuotiaista suomalaisista käy jumalanpalveluksissa tai muissa hengellisissä tilaisuuksissa harvemmin kuin kerran vuodessa tai käytännössä ei juuri koskaan. Joka toinen yli 15-vuotias suomalainen oli käynyt jumalanpalveluksissa tai muissa hengellisissä tilaisuuksissa vuoden aikana, mutta vain joka kymmenes (11 %) suomalaisista kertoi käyneensä hengellisissä tilaisuuksissa vähintään kerran kuukaudessa. Kymmenessä vuodessa kävijöiden määrä on vähentynyt hie-

man, sillä vielä vuonna 1991 vähintään kerran kuussa käyneiden osuus oli 14 prosenttia. (Liitetaulukko 1.5.)

Naiset ovat huomattavasti aktiivisempia kuin miehet: naisista 15 ja miehistä 8 prosenttia kävi uskonnollisessa tilaisuudessa vähintään kerran kuussa. Aktiivisimpia ovat yli 65-vuotiaat, joista joka viides (21 %) kävi ainakin kerran kuussa jumalanpalveluksessa. (Liitetaulukko 1.5.)

Kirkon sisällä toimii lukuisia herätysliikkeitä, ja niillä on vahva jalansija suomalaisessa kirkollisessa elämässä. Tarkkoja lukuja eri liikkeiden kannattajamääristä on vaikea saada, mutta herätysliikkeiden kesäjuhlat ovat yksi merkki liikkeiden elinvoimaisuudesta. Maasamme vaikuttavien perinteisten herätysliikkeiden (lestadiolaisuus eri haaroineen, herännäisyys, evankelisuus ja rukoilevaisuus) ja uuspietististen liikkeiden lisäksi niin sanottu karismaattinen liike on viime vuosikymmenien aikana levinnyt useisiin seurakuntiin. Vaikka liikkeet ovat muuttoliikkeen myötä levinneet uusille alueille, vankimpia kannatusalueita ovat niiden perinteiset levinneisyysalueet. (Niemelä 2003.) Vuoden 2002 vapaa-aikatutkimuksen mukaan valtakunnallisille uskonnollisille kesäjuhlille osallistui tutkimusta edeltäneenä kesänä joka kymmenes 15 vuotta täyttäneistä suomalaisista. Osallistujien osuus on pysynyt lähes samana vuodesta 1991. Uskonnollisilla kesäjuhlilla kävijöiden joukossa naisten ja miesten osuudet ovat lähes samansuuruiset. (Liitetaulukko 1.6.)

Tilastolähteet

Vähemmistöt

Suomen *perinteisten vähemmistöjen* määriä koskevat tiedot perustuvat alun perin vähemmistöryhmien omiin ilmoituksiin. Esimerkiksi romanien määrää koskeva tie-

to on likimääräinen, ja saamelaisten määrästä on olemassa useita, erilaisiin määritelmiin perustuvia tietoja. Etnistä tietoa ei ole tapana kysyä tutkimuksissa, vaikka tiedon kerääminen tilastotarkoituksiin ei ole kiellettyä.

Tilastolaissa on säädetty Tilastokeskuksen oikeudesta tiedonantovelvollisuuden perusteella kerätä arkaluonteisiakin tietoja. Henkilötietolain (523/1999) 11 §:ssä määritellään arkaluonteisen tiedon käsite tyhjentäväksi tarkoitetulla luettelolla. Luettelossa mainitaan myös ”rotua ja etnistä alkuperää” koskevat tiedot⁴. Arkaluonteisen tiedon käsittely on pääsääntöisesti kielletty. Poikkeuksen käsittelykiellosta muodostavat henkilötietolain 12 §:n mukaan esimerkiksi henkilön antama suostumus, eräät sosiaalihuoltoon, terveydenhuoltoon ja vakuutustoimintaan liittyvät tapaukset sekä historiallinen tai tieteellinen tutkimus ja tilastointi.

Sen sijaan *maahanmuuttajaryhmiin* kuulumisesta on saatavissa tarkat tiedot. Kansalaisuusryhmään kuulumista ei pidetä arkaluonteisena tietona, jollei se paljasta rotua tai etnistä alkuperää. Tiedot julkaistaan vuosittain Tilastokeskuksen julkaisussa *Ulkomaalaiset ja siirtolaisuus*.

Kielet

Suomen-, ruotsin- ja saamenpuhujien sekä maahanmuuttajakielten puhujien määrät on saatu väestötietoista (*Ulkomaalaiset ja siirtolaisuus 2004*. Tilastokeskus).

Uskonnot

Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumista koskeva tieto saadaan Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjes-

telmästä. Lapselle ilmoitetaan väestötietojärjestelmään nimenannon yhteydessä uskontokunta. Tieto pysyy samana, ellei sitä erikseen ilmoittamalla muuteta.

Uskontokuntatilastot tehdään vain Patentti- ja rekisterihallituksen rekisteriin merkittyihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvista henkilöistä. Uskonnollisen yhdyskunnan voi Suomessa perustaa vähintään 20 täysi-ikäistä henkilöä (Uskonnonvapauslaki 453/2003). Uskontokuntatieto on erittäin arkaluonteiseksi määritelty tieto.

Ulkomaalaisten uskontoa koskevat tiedot ovat epävarmoja, koska kaikki ulkomaisten kansalaisten uskonnolliset yhdyskunnat eivät ole Patentti- ja rekisterihallituksen rekisterissä, eivätkä kaikki uskonnon harjoittajat liity seurakuntiin.

Uskonnollista osallistumista koskevat tiedot on saatu Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksista. Vapaa-aikaa ja kulttuuriharrastuksia koskevia tutkimuksia on tehty haastattelemalla vuosina 1981, 1991 ja 2002. Vuoden 2002 vapaa-aikatutkimuksessa saatiin 3 355 haastattelua (*Vapaa-aikatutkimuksen menetelmästä* ks. Yksilöllisiä... 2005, 285–294). Tutkimuksissa on selvitetty muun muassa kulttuuritilaisuuksissa käymistä, joukkoviestinten seuraamista, lukemista, musiikin kuuntelua, harrastuksia, järjestöihin osallistumista, liikuntaa ja pelien pelaamista. Tutkimukseen osallistuneiden alaikäraja on 10 vuotta.

Muut lähteet

Forsander, Annika, Ekholm, Elina, Hautaniemi, Petri, Ali, Abdullahi, Alitolppa-Niitamo, Anne, Kyntäjä, Eve, Nguyen, Quoc Cuong (2001). *Monietnisyyden yhteiskunta ja työ*. Helsinki: Palmenia-kustannus.

Friman-Korpela, Sarita & Ollikainen, Marketta (2005). *Romanit: 500 vuotta yhteiskunnan reunalla*. Vieraskynä-kirjoitus. Helsingin Sanomat 4.8.

Granqvist, Kimmo (2001): *Suomen romanikieli*. Kielikello 1.

Granqvist, Kimmo (2005). *Kotimaisten kielten tutkimuskeskus*.

<http://virtual.finland.fi>. Ministry for Foreign Affairs of Finland.

Huttunen, Laura, Löytty, Olli & Rastas, Anna (2005). *Suomalainen monikulttuurisuus*. Teoksessa: *Suomalainen vieraskirja*. Kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Toim. Anna Rastas, Laura Huttunen & Olli Löytty. Tampere: Vastapaino.

Häkkinen, Antti & Tervonen, Miika (2005). *Johdanto*. Teoksessa: *Vieraat kulkijat – tutut talot*. Näkökulmia etnisyyden ja köyhyyden historiaan Suomessa.

4 ”*Arkaluonteisten tietojen käsittelykielto*

Arkaluonteisten henkilötietojen käsittely on kielletty. Arkaluonteisina tietoina pidetään henkilötietoja, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan:

- 1) rotua tai etnistä alkuperää;
- 2) henkilön yhteiskunnallista, poliittista tai uskonnollista vakaumusta tai ammattiliittoon kuulumista;
- 3) rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta;
- 4) henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia;
- 5) henkilön seksuaalista suuntautumista tai käyttäytymistä; taikka
- 6) henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia.” (Henkilötietolaki 523/1999, 11 §.)

- Toim. Antti Häkkinen, Panu Pulma ja Miika Tervonen. Helsinki: SKS.
- Jaakkola, Magdalena (2005). Suomalaisten suhtautuminen maahanmuuttajiin vuosina 1987–2003. Työpoliittinen tutkimus 286. Helsinki: Työministeriö.
- Joronen, Tuula (2003). Helsingin ulkomaalaispolitiikan teoria ja käytäntö. Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa. Tutkimuksia 1/2003. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Joronen, Tuula (2005). Maahanmuuttajatyö onnistunut pääkaupunkiseudulla kohtalaisen hyvin. Helsingin kaupungin tietokeskus. Kvartti 3.
- Kääriäinen, Kimmo, Niemelä, Kati, & Ketola, Kimmo (2003). Moderni kirkkokansa. Suomalaisten uskonnollisuus uudella vuosituhanella. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 82. Tampere.
- Maahanmuuttajien elämää Suomessa. Toim. Seppo Paananen. Tilastokeskus. Helsinki 2005.
- Mantila, Harri (2005). Suomi kansalliskielenä. Teoksessa: Monikielinen Eurooppa. Kielipolitiikkaa ja käytäntöä. Toim. Marjut Johansson & Riitta Pyykkö. Helsinki: Gaudeamus.
- Niemelä, Kati (2003). Suomalaisten uskonnollisuus uuden vuosituhanen alussa. Suomalaiset uskonnollisten yhdyskuntien jäseninä. Kirkon tutkimuskeskus. Verkko-osoite: www.evl.fi/kkh/ktk/uskonnol.htm.
- Nuolijärvi, Pirkko (2005). Suomen kielet ja kielelliset oikeudet. Teoksessa: Monikielinen Eurooppa. Kielipolitiikkaa ja käytäntöä. Toim. Marjut Johansson & Riitta Pyykkö. Helsinki: Gaudeamus.
- Opetusministeriö (1995). 12.1.1995, 27/650/94.
- Pohjanpää, Kirsti, Paananen, Seppo, Nieminen, Mauri (2003). Maahanmuuttajien elinolot. Venäläisten, virolaisten, somalialaisten ja vietnamilaisten elämää Suomessa 2002. Elinolot 2003: 1. Tilastokeskus. Helsinki 2003.
- Pyykkönen, Miikka (2003). Integraatio ja maahanmuuttajien yhdistystoiminta. Teoksessa: Mitä yhdistykset välittävät. Tutkimuskohteena kolmas sektori. Toim. Sakari Hänninen, Anita Kangas ja Martti Siisiäinen. Jyväskylä: Atena Kustannus.
- Pyykkönen, Miikka (2005a). Empowering government. The role of immigrant associations in the activating integration of immigrants. Paper presented in the 2nd Nordic conference of Cultural Policy research. Borås.
- Pyykkönen, Miikka (2005b). Pyhiinvaeltajia, kotoutujia vai nomadeja. Maahanmuuttajayhdistysten kolme diskurssia diasporisesta etnisyydestä. Teoksessa: Aktivismi. Verkostoja, järjestöjä ja arjen taitoja. Toim. Susanna Paasonen. Jyväskylä: Nykylätkulttuurin tutkimuskeskus.
- Romanilasten perusopetuksen tila. Selvitys lukuvuodelta 2001–2002. Helsinki: Opetushallitus.
- Saamelaiset Suomessa (1999). Saamelaiskäräjien julkaisuja.
- Saari, Mirja (2005). Ruotsin kieli Suomessa. Teoksessa: Monikielinen Eurooppa. Kielipolitiikkaa ja käytäntöä. Toim. Marjut Johansson & Riitta Pyykkö. Helsinki: Gaudeamus.
- Saksela, Sanna (2003). Mångkulturella organisationer och invandrarorganisationer i Finland. I: Invandrerorganisationer i Norden. Akademiet for Migrationsstudier i Danmark. Nordisk Ministerråds Forlag, NORD.
- Seurujärvi-Kari, Irja (2005). Saamen kieli ja saamelaisien kielelliset oikeudet 2000-luvulla. Teoksessa: Monikielinen Eurooppa. Kielipolitiikkaa ja käytäntöä. Toim. Marjut Johansson & Riitta Pyykkö. Helsinki: Gaudeamus.
- Suomen romanit (2000). Sosiaali- ja terveysministeriö. Esitteitä 1999: 14.
- Suomen romanit (2004). Sosiaali- ja terveysministeriö. Esitteitä 2004: 2.
- Tarnanen, Mirja & Suni, Minna (2005). Maahanmuuttajien kieliympäristö ja kielitaito. Teoksessa: Maahanmuuttajien elämää Suomessa. Toim. Seppo Paananen. Tilastokeskus. Helsinki 2005.
- Tervonen, Miika (2005). Elämää veitsen terällä. Kiertävien romanien ja maanviljelijöiden väliset suhteet muistelukerronnassa 1920–1960. Teoksessa: Vieraat kulkijat – tutut talot. Näkökulmia etnisyyden ja köyhyyden historiaan Suomessa. Toim. Antti Häkkinen, Panu Pulma ja Miika Tervonen. Helsinki: SKS.
- Ulkomaalaiset ja siirtolaisuus 2004. Väestö 2005: 9. Tilastokeskus. Helsinki 2005.
- Vanhhat ja uudet vähemmistöt Suomessa (1998). Tietoa maahanmuuttajille Suomen perinteisistä vähemmistöistä. Sosiaali- ja terveysministeriö. Esitteitä 1998: 4.
- Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapa-ajan muutokset 1981–2002. Toim. Mirja Liikkanen, Riitta Hanifi & Ulla Hannula. Tilastokeskus. Helsinki 2005.
- www.kassandra.fi. Cassandra ry.
- www.kotus.fi. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.
- www.romani.fi. Romaniasiain neuvottelukunta.

Taulukot – Tables

- 1.1. Suomen väestö syntymämaan mukaan vuosina 1995, 2000 ja 2004
Population of Finland by country of birth 1995, 2000 and 2004
- 1.2. Pääkaupunkiseudun maahanmuuttajajärjestöjä 2005
Immigrant organisations in Helsinki metropolitan area 2005
- 1.3. Jyväskylän maahanmuuttajayhdistykset 2005
Immigrant associations in Jyväskylä 2005
- 1.4. Tampereen maahanmuuttajayhdistykset 2005
Immigrant associations in Tampere 2005
- 1.5. Jumalanpalveluksissa tai muissa hengellisissä tilaisuuksissa käyminen 12 kuukauden aikana, 1991 ja 2002
Participation in church services or other religious events during 12 months, 1991 and 2002
- 1.6. Valtakunnallisille uskonnollisille kesäjuhlille osallistuminen edellisenä kesänä, 1991 ja 2002
Participation in religious summer festivals of national importance in last summer 1991 and 2002

Liitetaulukko 1.1. Suomen väestö syntymämaan mukaan vuosina 1995, 2000 ja 2004
Appendix Table 1.1. Population of Finland by country of birth 1995, 2000 and 2004

Syntymämaa Country of birth	1995	2000	2004
Yhteensä – Total	5 116 826	5 181 115	5 236 611
Eurooppa – Europe	5 086 118	5 141 325	5 184 667
Suomi – Finland	5 010 551	5 044 912	5 070 250
Muu maa – Other country	106 275	136 203	166 361
EU (ei Suomi) – European Union (excluding Finland)	43 741	50 727	58 352
Ruotsi – Sweden	26 617	28 040	29 191
Tanska – Denmark	572	708	778
Alankomaat – Netherlands	496	731	936
Belgia – Belgium	148	206	268
Britannia – United Kingdom	2 133	2 731	3 354
Espanja – Spain	636	779	943
Irlanti – Ireland	131	200	273
Italia – Italy	681	958	1 170
Itävalta – Austria	258	312	379
Kreikka – Greece	408	468	525
Kypros – Cyprus	63	76	91
Latvia	139	278	473
Liettua – Lithuania	67	160	277
Luxemburg – Luxembourg	26	32	47
Malta	16	21	23
Portugali – Portugal	118	141	190
Puola – Poland	1 169	1 173	1 357
Ranska – France	723	1 089	1 277
Saksa – Germany	2 853	3 582	4 274
Slovakia – Slovakia	–	17	37
Slovenia – Slovenia	1	5	6
Tšekki – Czech Republic	2	39	60
Tšekkoslovakia – Czechoslovakia	264	298	310
Unkari – Hungary	622	873	875
Viro – Estonia	5 598	7 810	11 238
EFTA	1 452	1 689	1 938
Norja – Norway	865	954	1 153
Islanti – Iceland	105	120	113
Sveitsi – Switzerland	482	615	672
Muu Eurooppa – Rest of Europe	30 374	43 997	54 127
Bosnia-Hertsegovina – Bosnia and Herzegovina	63	238	313
Bulgaria	425	501	612
Jugoslavian Itv. – F.R. of Yugoslavia	3 099	4 161	4 870
Serbia ja Montenegro – Serbia and Montenegro	–	295	744
Romania	425	705	867
Turkki – Turkey	1 461	2 150	3 057
Ukraina – Ukraine	49	217	424
Venäjä – Russia	668	2 602	4 275
Entinen Neuvostoliitto – Former USSR	24 142	32 883	38 547
Muu – Other	42	245	418
Afrikka – Africa	7 298	9 521	12 404
Algeria	364	448	488
Angola	58	112	212
Egypti – Egypt	341	407	522
Etelä-Afrikka – South Africa	143	208	308
Etiopia – Ethiopia	549	694	855
Gambia	170	201	225
Ghana	230	295	398

Liitetaulukko 1.1. Jatkuu – Appendix Table 1.1. Cont.

Syntymämaa Country of birth	1995	2000	2004
Kenia – <i>Kenya</i>	139	214	420
Kongon demokraattinen tasavalta – <i>Democratic Republic of Congo</i>	174	329	446
Libya	57	72	111
Marokko – <i>Morocco</i>	847	1 035	1 236
Nigeria	33	40	60
Sambia – <i>Zambia</i>	57	70	95
Somalia	3 229	4 149	4 771
Sudan	56	63	552
Tansania – <i>Tanzania</i>	118	172	247
Tunisia – <i>Tunisia</i>	235	300	362
Muu – <i>Other</i>	498	712	1 096
Amerikka – <i>America</i>	5 232	6 160	7 386
Kanada – <i>Canada</i>	1 047	1 181	1 290
Yhdysvallat – <i>USA</i>	2 686	2 903	3 118
Argentiina – <i>Argentina</i>	121	157	203
Brasilia – <i>Brazil</i>	228	289	466
Chile	182	218	262
Kolumbia – <i>Colombia</i>	257	418	621
Kuuba – <i>Cuba</i>	105	149	216
Meksiko – <i>Mexico</i>	105	153	239
Peru	144	191	265
Muu – <i>Other</i>	357	501	706
Aasia – <i>Asia</i>	11 900	18 600	26 837
Afganistan – <i>Afghanistan</i>	36	338	1 353
Bangladesh	335	413	594
Filippiinit – <i>Philippines</i>	563	795	982
Indonesia	78	133	214
Intia – <i>India</i>	773	1 172	1 843
Irak – <i>Iraq</i>	1 351	3 209	4 250
Iran – <i>Islamic Republic of Iran</i>	1 265	2 095	2 956
Israel	431	465	562
Japani – <i>Japan</i>	478	640	784
Jordania – <i>Jordan</i>	112	140	178
Kamputsea – <i>Cambodia</i>	76	99	143
Kiina – <i>China</i>	1 471	2 106	3 567
Korea – <i>Republic of Korea</i>	75	132	187
Libanon – <i>Lebanon</i>	250	296	386
Malesia – <i>Malaysia</i>	201	224	262
Myanmar	9	60	99
Nepal	39	98	190
Pakistan	259	397	596
Saudi-Arabia – <i>Saudi Arabia</i>	77	201	210
Sri Lanka	239	361	440
Syyria – <i>Syrian Arab Republic</i>	134	192	271
Thaimaa – <i>Thailand</i>	1 045	1 794	3 138
Vietnam – <i>Viet Nam</i>	2 414	2 882	3 108
Muu – <i>Other</i>	189	358	524
Oseania – <i>Oceania</i>	560	754	831
Australia	500	656	700
Muu – <i>Other</i>	60	98	131
Tuntematon – <i>Unknown</i>	5 718	4 755	4 486

Lähde – Source:

Ulkomaalaiset ja siirtolaisuus 2004.

Liitetaulukko 1.2. Pääkaupunkiseudun maahanmuuttajajärjestöjä 2005
Appendix Table 1.2. Immigrant organisations in Helsinki metropolitan area 2005

Järjestö <i>Organisation</i>	Paikkakunta <i>Municipality</i>	Rekisteröity (vuosi) <i>Registered (year)</i>	Toiminta-alue <i>Field of activity</i>
Action palveluryhmä osuuskunta	Vantaa	–	Integraatio – <i>Integration</i>
African women Empowerment / Suomi-Somaliseura	Helsinki	1986	Integraatio, työllistyminen – <i>Integration, employment</i>
Africarewo	Helsinki	2002	Naisyhdistys, transnationaalinen kehitystyö <i>Association for women, transnational development work</i>
Anatolian Kulttuurikeskus AKK	Helsinki	2001	Kulttuuri – <i>Culture</i>
Arabialais-suomalaisten perheiden yhdistys	Helsinki	1999	Perheyhdistys – <i>Association for families</i>
Azadeh ry	Espoo	2003	Naisyhdistys – <i>Association for women</i>
Ėkgirtin ry	Helsinki	1993	Kurdilainen kulttuuri – <i>Kurdish culture</i>
FC Somali	Helsinki	1999	Urheilu – <i>Sport</i>
Golisnaisten yhdistys	Vantaa	2000	Naisyhdistys, transnationaalinen kehitystyö <i>Association for women, transnational development work</i>
Hakunilan Kansainvälinen yhdistys	Vantaa	1998	Integraatio, kulttuuri – <i>Integration, culture</i>
Helsinki Interational Sports Club (HISC)		1993	Urheilu – <i>Sport</i>
Ibn-Fadlan arabikulttuuriyhdistys	Helsinki	1993	Kulttuuri – <i>Culture</i>
Inkerikeskus	Helsinki	1995	Kulttuuri – <i>Culture</i>
Irakin Naisten Yhdistys	Helsinki	2000	Integraatio, naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisy <i>Integration, preventing violence towards women</i>
Iranin ja Irakin Työllistämisyhdistys ry	Helsinki	1997	Kulttuuri, työllistäminen – <i>Culture, employment</i>
Kamel – Aktiivisten naisten yhdistys	Helsinki	2000	Naisyhdistys, transnationaalinen kehitystyö <i>Association for women, transnational development work</i>
Kanava nuoriso ry	Helsinki	1998	Nuoriso – <i>Youth</i>
Kansainvälinen Musliminaisten Unioni	..	2001	Naisyhdistys, uskonto – <i>Association for women, religion</i>
Kurdistan komitea ry	Helsinki	1991	Kurdilainen kulttuuri – <i>Kurdish culture</i>
Kurdistanin Rauhan Puolustajat ry	Helsinki	1999	Ihmisoikeudet – <i>Human rights</i>
Monika – Naiset liitto ry	Helsinki	1998	Integraatio, naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisy <i>Integration, preventing violence towards women</i>
Multicultural Tennis Association M.T.A ry	Espoo	2001	Urheilu – <i>Sport</i>
National Association of Sierra Leone	Espoo	–	Kulttuuri – <i>Culture</i>
Organisation of Human Right in Iraq OHRI	Vantaa	..	Ihmisoikeudet – <i>Human rights</i>
SADKO-klubi	Helsinki	2000	Venäläinen kulttuuri – <i>Russian culture</i>
Somali Social Democrats	Helsinki	1998	Integraatio, kotimaan politiikka, nuoret <i>Integration, domestic politics, youth</i>
Somalian kielen ja kulttuurin yhdistys ry (FC Vantaa Stars)	Vantaa	1999	Kulttuuri, liikunta – <i>Culture, sports</i>
Suomen Somaliliitto ry	Helsinki	1997	Kulttuuri, integraatio – <i>Culture, integration</i>
Spektri multicultural	Helsinki	1996	Kulttuuri – <i>Culture</i>
Union Latina ry	Vantaa	2001	Kulttuuri – <i>Culture</i>
Vantaan Monikulttuuriyhdistys Portti	Vantaa	1995	Kulttuuri – <i>Culture</i>
Ziwar kurdinaisten verkosto ry	Vantaa	2002	Kulttuuri, väkivallan vastustaminen <i>Culture, resisting violence</i>

Lähteet – *Sources:*

Sanna Saksela (Ceren, Svenska social- och kommunalhögskolan, Helsingin Yliopisto – *Ceren, Swedish School of Social Science, University of Helsinki*).

Saksela, Sanna (2003). Mångkulturella organisationer och invandrарorganisationer i Finland. I: Invandrарorganisationer i Norden.

Akademiet for Migrationsstudier i Danmark. Nordisk Ministerråds Forlag, NORD:

Liitetaulukko 1.3. Jyväskylän maahanmuuttajayhdistykset 2005
Appendix Table 1.3. Immigrant associations in Jyväskylä 2005

Yhdistys Association	Rekisteröity tai perustettu (vuosi) Registered or founded (year)	Toiminta-alue Field of activity
Solidaarisuusyhdistys	1980-luvun loppu – End of the 1980s	Monikulttuurisuus – Multiculturalism
Iranilaisten ja suomalaisten ystävyysseura	1990-luvun alku – Early 1990s	Kulttuuri – Culture
Jyvä-Atlas	1997	Monikulttuurisuus – Multiculturalism
Jyväskylän iranilaispakolaisten kulttuuriyhdistys	1997	Kulttuuri – Culture
Jyväskylän islamilaisen kulttuurin yhdistys	1997	Uskonto – Religion
Jyvässeudun Kurdi-Suomi -yhdistys	1997	Kansainvälisyys – Internationalism
Keski-Suomen kurdien kulttuuriyhdistys	1997	Kulttuuri – Culture
Suomen Iranilaispakolaisten yhdistys	1997	Kulttuuri – Culture
Jyvässeudun Satakietä	1997 (lopetti – ceased 2002)	Kotouttaminen – Integration
Kansainvälinen yhdistys Taivaankaari	1998	Kulttuuri – Culture
Jyväskylän AL-Hagh -yhdistys	1999	Uskonto – Religion
Astera	2000	Monikulttuurinen naisten yhdistys – Multicultural association for women
Jyväskylän Zarathustra-yhdistys	2000	Uskonto – Religion
Jyväskylän Kurdinaisten yhdistys	2001	Naisten kulttuuriyhdistys – Cultural association for women
Rajat Rikki	2001	Monikulttuurinen nuorten yhdistys Multicultural association for young people
Jyväskylän afganilaisten yhdistys	2002	Kulttuuri – Culture
Jyvässeudun kurdien uskonnollinen yhdistys	2002	Uskonto – Religion
Keski-Suomen maahanmuuttajien yhdistysten liitto	2002	Koalitio – Coalition
Monikulttuurisuusyhdistys Rainbow	2002	Koalitio – Coalition
Melting Pot	2002	Kotouttaminen – Integration
Jyväskylän Feniks	2002	Kulttuuri – Culture
Keski-Suomen Pakolaisnuorten yhdistys	2003	Monikulttuurinen nuorten yhdistys Multicultural association for young people
Mosaikki	2003	Kotouttaminen – Integration
Keski-Suomen Inter	2003	Monikulttuurinen liikuntayhdistys – Multicultural sports association
Jyväskylä United	2003	Monikulttuurinen liikuntayhdistys – Multicultural sports association
Afganistanin Elokuvan Yhdistys	2004	Taideyhdistys – Art association
Kurdin Haner	2004	Taideyhdistys – Art association
Islamilaisen kulttuurin keskus / Islamic Cultural Center	–	Uskonto – Religion
Keski-Suomen islamilainen yhdyskunta	–	Uskonto – Religion
Keski-Suomen kurdinuorten monikulttuurisuusyhdistys	2002	Kulttuuri – Culture
Rajaton Maailma	–	Monikulttuurinen yhdistys – Multicultural association
Suomi-Maghreb -yhdistys	–	Kulttuuri – Culture
Keski-Suomen maahanmuuttajaneuvosto	2003	Koalitio – Coalition

Lähteet – Sources:

Miikka Pyykkönen

Patentti- ja rekisterihallitus, yhdistysrekisteri – National Board of Patents and Registration of Finland, Register of Associations

Jyväskylän kaupungin ulkomaalaistoimisto – Jyväskylä city / Immigrant Services

Liite 1.4. Tampereen maahanmuuttajayhdistykset 2005
Appendix Table 1.4. Immigrant associations in Tampere 2005

Yhdistys Association	Rekisteröity tai perustettu (vuosi) Registered or founded (year)	Toiminta-alue Field of activity
Tampereen venäläinen klubi	1989	Kulttuuri – Culture
Tampereen seudun Inkeri-seura	1994	Kulttuuri – Culture
Monikulttuurinen arki	1994	Monikulttuurinen yhdistys – Multicultural association
Arabien siirtokuntayhdistys	1995	Kulttuuri – Culture
Somaliland-seuran Tampereen osasto	1996	Kulttuuri – Culture
Kansainvälinen naisten tapaamispaikka (Naistari)	1996	Naisten monikulttuurinen yhdistys Multicultural association for women
Tampereen Somalien Yhdistys	1997	Kulttuuri – Culture
Al-Kaaim Islamilainen keskus	1997	Uskonto – Religion
Maailma haasteena / Global Challenge	1998	Monikulttuurinen yhdistys – Multicultural association
Venäjän-Suomenkieliset naiset – Vesna	1998	..
Kulttuuriyhdistys Bosnia	1999	Kulttuuri – Culture
Pirkanmaan maahanmuuttajien yhdistys	1999	Koalitio – Coalition
Tampereen Islamin Keskus	2000	Uskonto – Religion
Iranilaisten, afgaanien, kurdien ja azerien maahanmuuttaja- ja pakolaisyhdistys Tampereella (Tolu'a)	2000	Monikulttuurinen yhdistys Multicultural association
Monikulttuuriyhdistys Pamodzi	2000	Monikulttuurinen yhdistys – Multicultural association
Maahanmuuttajien sosiaali- ja terveysasioiden edistämisyhdistys	2000	Kotouttamisyhdistys – Association for integration
Eesti klubi	2000	Kulttuuri – Culture
Tampereen kurdien kulttuuriyhdistys	2001	Kulttuuri – Culture
Tampereella asuvien afgaanien yhdistys	2001	Kulttuuri – Culture
Kabayan-Finns Association	2001	Kulttuuri – Culture
Tampereen slaavilainen yhdistys	2003	Kulttuuri – Culture
Monikulttuurinen teatteriryhmä Guguli	2003	Taideyhdistys – Art association
Friendly World Organization	2003	Liikuntayhdistys – Sports association
International Youth Organization Anti-Drug	2004	Nuorten monikulttuurinen yhdistys Multicultural association for young people
Wachezaji Marufu
Vietnamin yhdistys	2003	..
Afghans Shora association in Tampere	2001	Kulttuuri – Culture
Global Village	2002	Monikulttuurinen yhdistys – Multicultural association
Tampereen islamin yhdyskunta	2000	Uskonto – Religion

Lähteet – Sources:

Miikka Pyykkönen

Patentti- ja rekisterihallitus, yhdistysrekisteri – National Board of Patents and Registration of Finland, Register of Associations

Tampereen kaupungin ulkomaalaistoimisto, tilanne 24.4.2005. – Tampere city foreigners' office, situation as at 24 April 2005.

Liitetaulukko 1.5. Jumalanpalveluksissa tai muissa hengellisissä tilaisuuksissa käyminen 12 kuukauden aikana, 1991 ja 2002
Appendix Table 1.5. Participation in church services or other religious events during 12 months, 1991 and 2002

		On käynyt Has participated	Useita kertoja viikossa Several times a week	Noin kerran viikossa Around once a week	Noin kerran kuukaudessa Around once a month	Vähintään kolme kertaa vuodessa At least three times a year	Vähintään kerran vuodessa At least once a year	Harvemmin Less often	Ei ole käynyt Has not participated	Ei osaa sanoa No opinion	N (painotettu) N (weighted)	
Miehet ja naiset yhteensä	1991	52	2	4	8	18	16	5	48	0	4 054	Men and women total
	2002	49	1	3	7	16	17	4	51	0	3 151	
Miehet	1991	43	1	2	5	14	16	5	57	0	1 948	Men
	2002	41	1	3	4	13	15	4	59	0	1 542	
Naiset	1991	61	3	5	10	22	16	5	39	0	2 106	Women
	2002	56	2	4	9	19	18	5	43	0	1 609	
Ikä												Age
15-24 vuotta	1991	48	1	3	6	14	20	4	52		646	15-24 years
	2002	50	2	4	6	14	18	6	50		480	
25-44 vuotta	1991	44	2	3	4	14	16	6	56	0	1 603	25-44 years
	2002	43	1	2	4	12	18	5	57		1 022	
45-64 vuotta	1991	59	2	4	9	23	17	4	41	0	1 144	45-64 years
	2002	49	1	3	6	18	17	3	51	0	1 068	
65- vuotta	1991	65	2	8	19	21	9	5	35	1	661	65- years
	2002	59	2	6	13	22	11	4	41	0	581	
Koulutusaste												Level of education
Alempi perusaste tai vähemmän	1991	57	2	4	12	20	14	5	43	0	1 358	Primary or less
	2002	53	2	5	9	20	12	5	46	0	713	
Ylempi perusaste	1991	50	2	3	5	15	21	5	50		515	Lower secondary
	2002	45	3	3	5	12	17	6	55		426	
Keskiaste	1991	47	2	4	6	15	16	5	53	0	1 380	Upper secondary
	2002	45	1	3	5	15	16	4	55		1 210	
Alin korkea-aste	1991	53	1	4	6	20	17	5	47		441	Lowest level of tertiary
	2002	51	1	3	6	18	20	3	49		418	
Muu korkea-aste	1991	56	2	3	6	23	17	6	44	0	327	Other tertiary
	2002	55	1	4	9	15	23	3	45		381	
Sosio-ekonominen asema												Socio-economic group
Maatalousyrittäjä	1991	62	1	2	11	25	19	3	38		169	Agricultural entrepreneur
	2002	55		4	8	22	17	4	45		71	
Muu yrittäjä	1991	57	2	2	4	22	21	5	43		210	Other entrepreneur
	2002	45		4	3	16	20	3	55		150	
Ylempi toimihenkilö	1991	51	1	3	6	20	17	4	49	0	384	Upper-level salaried employee
	2002	51	1	2	5	17	23	3	49		382	
Alempi toimihenkilö	1991	52	2	3	5	18	19	4	48	0	713	Lower-level salaried employee
	2002	48	1	3	6	14	20	5	52		536	
Tuotantotyöntekijä	1991	35	1	1	3	10	16	5	65	0	504	Production worker
	2002	38	0	1	2	11	17	7	62		339	
Jakelu- tai palvelutyöntekijä	1991	43	4	2	4	12	13	7	57	0	272	Distribution or service worker
	2002	35	1	3	3	14	10	5	65		176	
Eläkkeellä tai pitkäaikaissairas	1991	62	2	7	16	21	11	5	38	0	1 012	Retired or chronically ill
	2002	56	2	5	12	20	12	4	44	0	826	
Työtön	1991	36	1	3	4	9	11	8	64		191	Unemployed
	2002	39	3	1	5	15	9	7	61		175	
Opiskelija tai koululainen	1991	57	1	3	6	19	23	4	43		455	Student or at school
	2002	53	3	5	6	14	20	5	47		400	
Omaa kotitaloutta hoitava tai muu	1991											Homemaker
	2002	53	2	6	6	19	12	8	46	1	144	
	2002	49	1	3	11	17	15	2	51		95	

Lifetaulukko 1.5. Jatkuu – Appendix Table 1.5. Cont.

		On käynyt <i>Has participated</i>	Useita kertoja viikossa <i>Several times a week</i>	Noin kerran viikossa <i>Around once a week</i>	Noin kerran kuukaudessa <i>Around once a month</i>	Vähintään kolme kertaa vuodessa <i>At least three times a year</i>	Vähintään kerran vuodessa <i>At least once a year</i>	Harvemmin <i>Less often</i>	Ei ole käynyt <i>Has not participated</i>	Ei osaa sanoa <i>No opinion</i>	N (painotettu) <i>N (weighted)</i>	
Kuntaryhmä												Type of municipality
Kaupunkimaiset kunnat	1991	45	2	4	6	15	14	5	55	0	2 254	Urban
	2002	44	2	3	6	13	16	4	56	0	1 965	
Taajaan asutut kunnat	1991	53	2	3	7	19	15	6	47	0	664	Semi-urban
	2002	55	1	4	7	19	18	5	45	0	528	
Maaseutumaiset kunnat	1991	65	2	5	13	22	19	5	34	0	1 136	Rural
	2002	58	1	3	8	23	18	4	42		657	
Suuralue												Major region
Pääkaupunkiseutu	1991	38	2	3	5	10	14	4	62	0	673	Helsinki metropolitan area
	2002	40	2	2	6	11	15	5	60		584	
Muu Uusimaa	1991	47	2	2	5	15	17	6	53		314	Rest of Uusimaa
	2002	41	1	3	5	10	15	6	59		264	
Etelä-Suomi	1991	49	1	3	7	18	16	4	51	0	1 517	Southern Finland
	2002	49	2	4	6	15	18	4	51	0	1 123	
Itä-Suomi	1991	59	2	5	10	20	17	4	41	0	565	Eastern Finland
	2002	52	0	3	7	21	16	4	48		418	
Väli-Suomi	1991	69	2	6	13	22	17	8	31	1	547	Mid-Finland
	2002	61	2	4	10	23	18	5	38	0	428	
Pohjois-Suomi	1991	61	2	5	8	24	15	6	39	0	438	Northern Finland
	2002	52	1	4	6	18	17	4	48		334	
Syntymävuosi												Year of birth
Ennen 1939	1991	64	2	6	14	23	13	5	36	0	1 349	Before 1939
	2002	58	2	6	12	22	11	4	42	0	650	
1940–1949	1991	51	2	3	6	18	18	4	49	0	731	1940–1949
	2002	50	1	4	7	19	18	2	49	0	522	
1950–1959	1991	46	2	3	4	15	15	7	54	0	795	1950–1959
	2002	47	1	2	6	16	17	5	53		587	
1960–1969	1991	38	0	3	3	11	16	4	62		744	1960–1969
	2002	45	1	2	4	14	18	6	55		530	
1970–1979	1991	59	1	4	5	18	26	5	41		758	1970–1979
	2002	38	2	3	3	7	18	4	62		472	
1980 jälkeen	2002	54	2	2	7	17	20	6	46	0	594	after 1980

Lähde – Source: Tilastokeskus. Vapaa-aikatutkimukset. – Statistics Finland. Leisure Surveys.

Liitetaulukko 1.6. Valtakunnallisille uskonnollisille kesäjuhille osallistuminen edellisena kesänä, 1991 ja 2002 *
*Appendix Table 1.6. Participation in religious summer festivals of national importance in last summer 1991 and 2002 **

		Osallistui <i>Has participated</i>	Ei osallistunut <i>Has not participated</i>	Ei osaa sanoa <i>No opinion</i>	N (painotettu) <i>N (weighted)</i>	
Miehet ja naiset yhteensä	1991	10	89	0	2 122	Men and women total
	2002	9	91	0	1 540	
Miehet	1991	7	91	1	834	Men
	2002	8	91	0	632	
Naiset	1991	11	88	0	1 288	Women
	2002	9	91	0	907	
Ikä						Age
15–24 vuotta	1991	8	91		308	15–24 years
	2002	12	88		238	
25–44 vuotta	1991	9	89	0	708	25–44 years
	2002	8	92	0	435	
45–64 vuotta	1991	10	89	0	673	45–64 years
	2002	8	92	0	524	
65– vuotta	1991	11	87	1	432	65– years
	2002	9	91	0	342	
Koulutusaste						Level of education
Alempi perusaste tai vähemmän	1991	9	89	1	778	Primary or less
	2002	9	90	0	383	
Ylempi perusaste	1991	10	88	0	258	Lower secondary
	2002	8	92		191	
Keskiaste	1991	11	88		650	Upper secondary
	2002	9	91	0	540	
Alin korkea-aste	1991	7	92		233	Lowest level of tertiary
	2002	8	92	1	214	
Muu korkea-aste	1991	11	88		184	Other tertiary
	2002	9	91		211	
Sosioekonominen asema						Socio-economic group
Maatalousyrittäjä	1991	5	95		104	Agricultural entrepreneur
	2002	10	90		39	
Muu yrittäjä	1991	8	92		119	Other entrepreneur
	2002	4	96		68	
Ylempi toimihenkilö	1991	13	86		197	Upper-level salaried employee
	2002	8	91	1	194	
Alempi toimihenkilö	1991	9	90		369	Lower-level salaried employee
	2002	7	92	0	255	
Tuotantotyöntekijä	1991	5	93	1	178	Production worker
	2002	4	96		130	
Jakelu- tai palvelutyöntekijä	1991	13	85		117	Distribution or service worker
	2002	12	88		62	
Eläkkeellä tai pitkäaikaissairas	1991	11	88	1	631	Retired or chronically ill
	2002	9	91	0	463	
Työtön	1991	12	85	1	68	Unemployed
	2002	11	89		69	
Opiskelija tai koululainen	1991	8	91		261	Student or at school
	2002	11	89		213	
Omaa kotitaloutta hoitava tai muu	1991	13	85		78	Homemaker
	2002	12	88		47	

Liitetaulukko 1.6. Jatkuu – Appendix Table 1.6. Cont.

		Osallistui <i>Has participated</i>	Ei osallistunut <i>Has not participated</i>	Ei osaa sanoa <i>No opinion</i>	N (painotettu) <i>N (weighted)</i>	
Kuntaryhmä		Type of municipality				
Kaupunkimaiset kunnat	1991	10	89	0	1 024	Urban
	2002	8	92		868	
Taajaan asutut kunnat	1991	10	90		353	Semi-urban
	2002	11	88	0	291	
Maaseutumaiset kunnat	1991	10	89	0	745	Rural
	2002	8	92	0	381	
Suuralue		Major region				
Pääkaupunkiseutu	1991	7	91	0	256	Helsinki metropolitan area
	2002	8	92		234	
Muu Uusimaa	1991	9	90		146	Rest of Uusimaa
	2002	6	94		108	
Etelä-Suomi	1991	8	91	0	738	Southern Finland
	2002	7	92	0	547	
Itä-Suomi	1991	8	92		335	Eastern Finland
	2002	7	93	0	217	
Väli-Suomi	1991	14	84	1	380	Mid-Finland
	2002	14	86	0	263	
Pohjois-Suomi	1991	15	85		267	Northern Finland
	2002	9	91		172	
Syntymävuosi		Year of birth				
Ennen 1939	1991	11	88	0	866	Before 1939
	2002	9	91	0	379	
1940–1949	1991	11	88	0	372	1940–1949
	2002	8	92	0	264	
1950–1959	1991	8	89		367	1950–1959
	2002	6	94		276	
1960–1969	1991	8	91	1	281	1960–1969
	2002	8	92	0	240	
1970–1979	1991	8	89		447	1970–1979
	2002	11	89		178	
1980 jälkeen	2002	10	90	0	320	after 1980

* Mukana ovat ne, jotka ovat osallistuneet hengellisiin tilaisuuksiin. – Includes those who have participated in religious events.

Lähde – Source:

Tilastokeskus. Vapaa-aikatutkimukset. – Statistics Finland. Leisure Surveys.

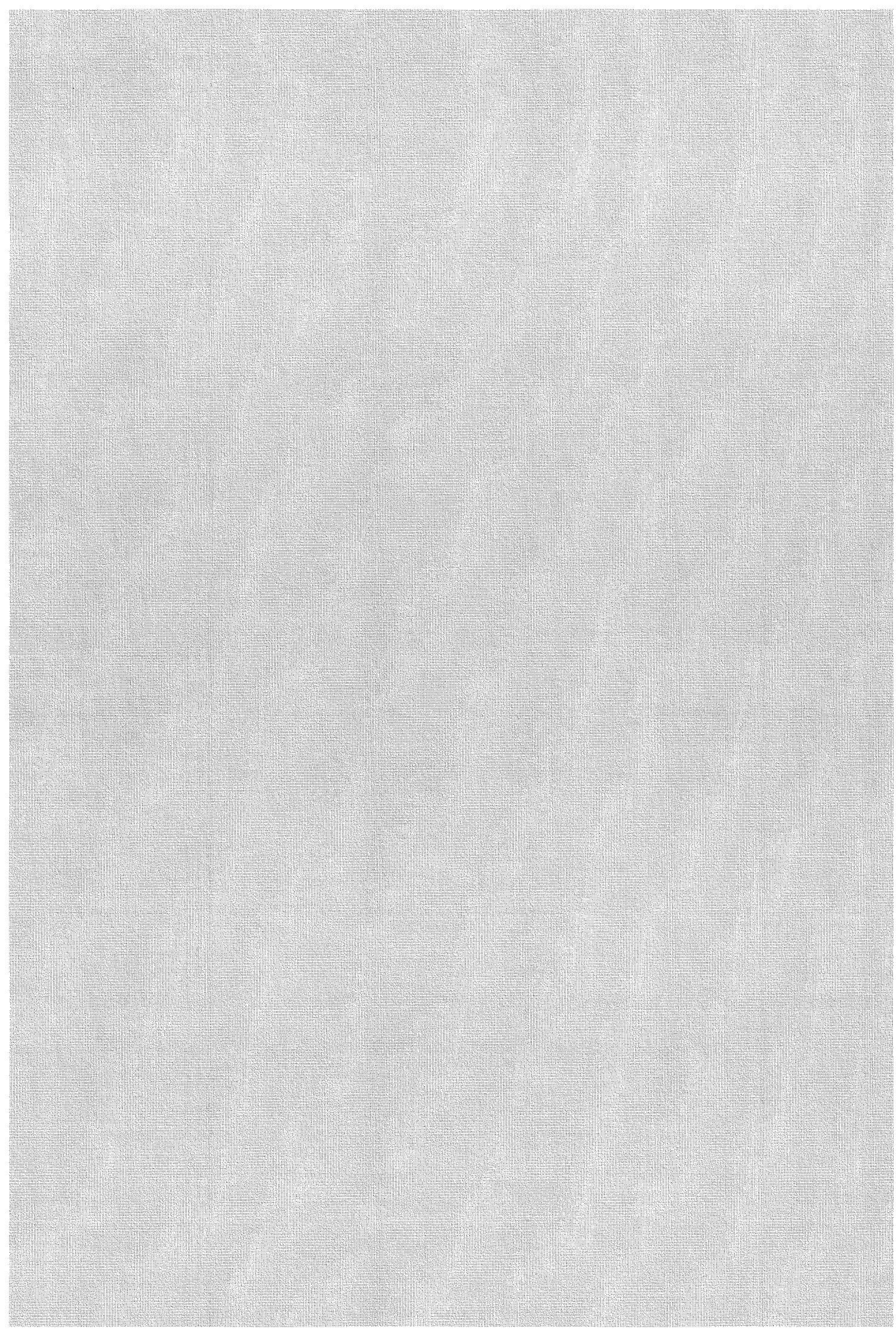
2 *Kulttuuriperintö*

Tilastotiedot

- 1 Muinaisjännökset, kulttuurihistorialliset kohteet ja rakennukset
- 2 Unescon maailmanperintökohteet
- 3 Museot
- 4 Arkistot

Tilastolähteet

Muut lähteet

2 Kulttuuriperintö

Suomessa on runsaasti museoita, mutta suurin osa niistä on pieniä paikallisia museoita. Museoiden tehtävänä on tallentaa aineellista kulttuuriperintöä. Aineellista kulttuuriperintöä ovat myös historialliset muistomerkit, rakennustaiteellisesti arvokkaat rakennukset ja muinaisjäännökset. Suomen aineellista kulttuuriperintöä vaalivista viranomaisista tärkein on Museovirasto, jonka hallinnassa on myös osa museoista.

Museoiden lisäksi suomalaista kulttuuriperintöä on tallennettu myös arkistoihin ja kirjastoihin. Näiden lisäksi kulttuuriperintöä vaalivat arkistolaitos, ympäristöministeriö, Metsähallitus ja tiehallinto. Ahvenanmaan kulttuuriperinnöstä vastaa pääosin Ålands landskapsregering.

Tässä luvussa esitetään tietoja kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista sekä museoista ja arkistoista. (Kirjastoja koskevia tietoja on tämän julkaisun luvussa 3.)

Tilastotiedot

1 Muinaisjäännökset, kulttuurihistorialliset kohteet ja rakennukset

Suomessa tunnetaan noin 18 000 kiinteää esihistoriallista muinaisjäännöstä. Eniten niitä on maan lounaisosissa (Ahvenanmaalla ja Varsinais-Suomessa yli 3 000) ja Lapissa noin 2 200. (Liitetaulukko 2.1.) Kiinteisiin esihistoriallisiin muinaisjäännöksiin luetaan kuuluviksi muun muassa pronssi- ja rautakautiset hautaröykkiöt, jatulintarhat, linnavuoret, jätinkirkot, seita- ja uhrikivet, pyyntikuopat, kalliomaalaukset sekä kivikautiset asuinpaikat.

Esihistoriallisia kalliomaalauksia tunnetaan kaikkiaan 116 (kuvio 2.1). Maalauksista yli kaksi kolmasosaa sijaitsee Etelä-Karjalassa, Etelä-Savossa ja Kymenlaaksossa.

Suomelle tyypillisiä, luonnonkauneutensa tai kulttuuriarvojensa puolesta merkittäviä maisemakokonaisuuksia kutsutaan kansallismaisemiksi. Ympäristöministeriön vuonna 1993 julkaisemassa teoksessa nimitään esimerkkeinä 27 kansallismaisemaa aina merellisestä Helsingistä Utsjokilaaksoon ja Saaristomereltä Pohjois-Karjalan vaarakyltiin (Kansallismaisema 1993).

Rakennussuojelulain perusteella Suomessa on suojeltu 247 kohdetta; eniten suojeltuja kohteita on Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa. Lisäksi Suomessa on yli 800 asetuksella suojeltua valtion omistamaa rakennusta. Eniten suojeltuja rakennuksia on Uudella-

maalla, Kanta-Hämeessä, Varsinais-Suomessa ja Lapissa. Sopimuksen perusteella suojelun piirissä on 115 rautateiden asema-alueita, joissa on yhteensä 872 rakennusta. (Liitetaulukko 2.1.)

Perinnelaivat ovat Museoviraston perinnelaivarekisteriin hyväksytyjä vanhoja, merenkulun historian kannalta arvokkaita vielä liikenteessä olevia aluksia. Perinnelaivoja on Suomessa yhteensä 79. Museoteitä on 58; niitä on eniten Uudenmaan, Kymenlaakson ja Pohjanmaan alueilla. (Liitetaulukko 2.1.)

Suomen rakennustaiteen museon arkkitehtitietokantaan on luetteloitu eniten Erik Bryggmanin, Eliel Saarisen, Aarne Ervin, Alvar Aallon ja Armas Lindgrenin töitä. Noin puolet tietokannasta on näiden arkkitehtien töitä. Suomen Arkkitehtiliitto järjesti 7 yleistä kilpailua ja 14 kutsukilpailua vuonna 2004. (Liitetaulukot 2.2 ja 2.3.)

Suomen rakennusperinnöstä merkittävimpiä ovat keskiaikaiset kivikirkot. Niitä on kaikkiaan 98. Eniten keskiaikaisia kivikirkkoja on Varsinais-Suomessa (31) ja Ahvenanmaalla (13). Suomen pohjoisin keskiaikainen kivikirkko on Torniossa. Laajalla alueella maan keskiosissa ja Lapissa ei ole lainkaan vanhoja kivikirkkoja. (Kuvio 2.2, Hiekkänen 2003.)

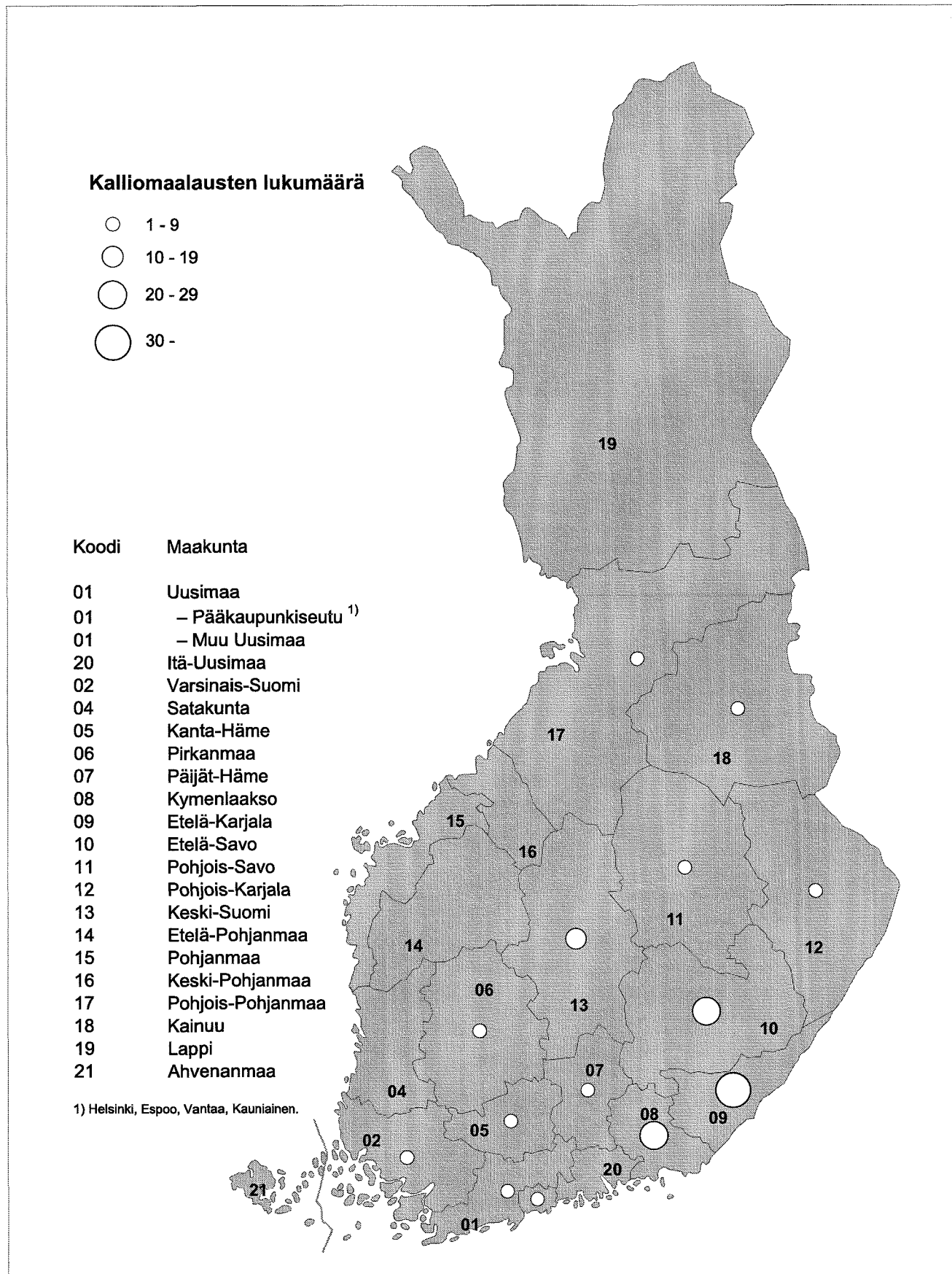
2 Unescon maailmanperintökohteet

Unescon maailmanperintösopimuksella suojellaan sekä kulttuuriperintöä että luonnonperintöä. Maailmanperintökohteeksi voidaan hyväksyä erityisen arvokkaita kulttuuri- ja luontokohteet. Kulttuuriperintöön kuuluvat esimerkiksi historiallisesti, esteettisesti ja tieteellisesti merkittävät monumentit ja rakennusryhmät. Luonnonperintöä edustamaan valitaan tärkeitä luon-

nonmuodostumia, uhattujen lajien elinympäristöjä sekä alueita, joilla on tieteellistä, luonnonsuojelullista tai esteettistä arvoa.

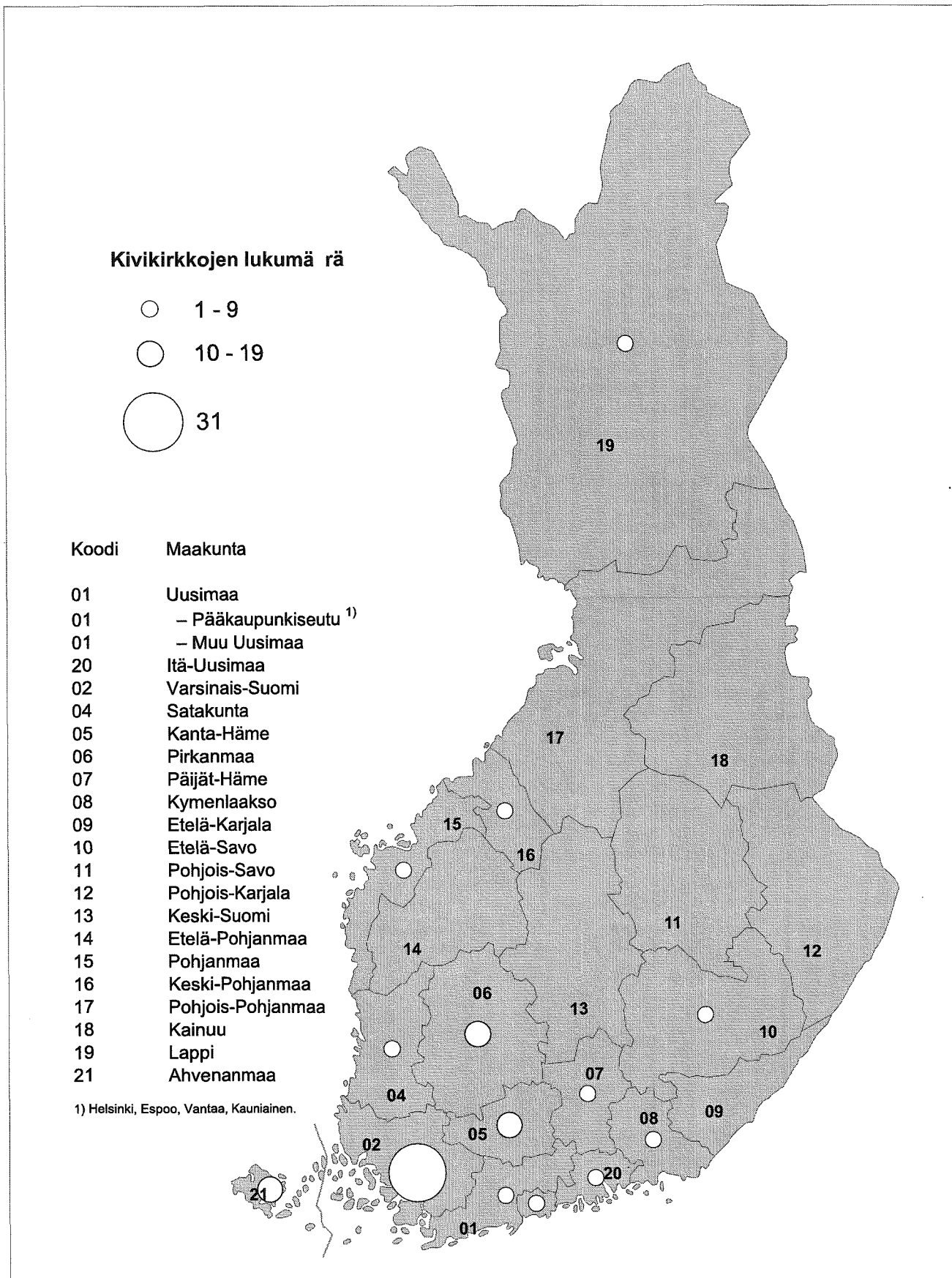
Maailmanperintösopimuksen piiriin kuului 180 valtiota vuonna 2005. Maailmanperintökohteita on yhteensä 812, joista 628 on kulttuurikohteita. Pohjoismaissa on 30 maailmanperintökohdetta. (www.unesco.org/whc)

Kuvio 2.1 Suomen esihistorialliset kalliomaalaukset 2005

Lähde: Museovirasto.

Kuvio 2.2 Suomen keskiaikaiset kivikirkot.

Lähde: Hiekkänen, Markus (2003). Suomen kivikirkot keskiajalla. Helsinki: Otava

Suomi on ollut mukana Unescon maailmanperintösopimuksessa vuodesta 1987 alkaen (Maailmanperintö Suomessa 2003). Suomi sai kuudennen maailmanperintökohteen vuonna 2005, kun kymmenen maan alueelle ulottuva Struven kolmiomittausketju hyväksyttiin maailmanperintöluetteloon. Aikaisemmat suomalaiset maailmanperintökohteet ovat Vanha Rauma (liitetty sopi-

muksen piiriin 1991), Suomenlinna (1991), Petäjäveden vanha kirkko (1994), Verlan puuhiomo ja pahvitehdas Jaalassa (1996) sekä Sammallahdenmäen pronssikautiset hautaröykkiöt Lapin kunnassa (1999). Kävijämäärät ovat suurimmat sijainniltaan keskeisimmässä Suomenlinnassa. (Liitetaulukko 2.4.)

3 Museot

Museoliiton tietojen mukaan Suomessa oli 1 073 museota vuonna 2005. Valtaosa museoista on pieniä paikallista kulttuuria esitteleviä museoita. Valtakunnallisia keskusmuseoita ovat Suomen kansallismuseo, Valtion taidemuseo ja Luonnontieteellinen keskusmuseo. Valtakunnallisia erikoismuseoita on 14, maakuntamuseoita 20 ja aluetaidemuseoita 16. (Museotilasto 2004.)

Museoista 321 oli päätoimisten museoammattilaisten hoitamia vuonna 2004. Näistä noin puolet oli kulttuurihistoriallisia museoita, neljännes erikoismuseoita, viides taidemuseoita ja loput luonnontieteellisiä museoita. Päätoimisesti hoidetuista museoyksiköistä 199 oli kuntien omistuksessa. Yksityisomistuksessa oli 85 museota ja valtion omistuksessa 37 museota. (Liitetaulukko 2.5.)

Päätoimisesti hoidettujen museoiden kokonaismenot olivat noin 147 miljoonaa euroa, ja siitä oli 47 prosenttia henkilöstömenoja. Museoiden rahoituksesta runsaat 38 prosenttia tuli valtiolta ja runsaat 37 prosenttia kunnilta. (Liitetaulukko 2.5.) Museoammattilaisten hoitamia museoita on eniten Uudellamaalla (89) ja Varsinais-Suomessa (32) (kuvio 2.3).

Museoissa oli yhteensä lähes 4,8 miljoonaa kävijää 2004. Pääkaupunkiseudulla on suuria valtakunnallisia museoita, ja noin 34 prosenttia museokäynneistä oli pääkaupunkiseudun museoissa. (Liitetaulukot 2.6 ja 2.7.)

Museoille alettiin myöntää lakisääteistä valtionosuutta vuonna 1989. Vuonna 2006 sitä sai 135 päätoimista museota. Valtionosuuksia maksettiin yhteensä 17,7 miljoonaa euroa 2005. (Liitetaulukko 2.8.)

Suomen taiteen museo Ateneum sekä Nykytaiteen museo Kiasma Helsingissä olivat Suomen suosituim-

Tietoruutu 2.1
Matkailukohteiden kävijämäärät 2004

Matkailukohteissa oli yhteensä 35,6 miljoonaa kävijää vuonna 2004. Varsinaisista matkailukohteista eniten kävijöitä oli Linnanmäen huvipuistossa (yli 1,3 miljoonaa), Särkänniemen elämyspuistossa (645 000) ja Suomenlinnassa (626 000). Eniten ulkomaisia vierailijoita kävi Uspenskin katedraalissa (lähes 340 000) sekä Suomenlinnassa ja Helsingin tuomiokirkossa (kumpikin yli 200 000). Ulkomaisten kävijöiden osuus oli suurin kirkoissa (42 %) ja laivoissa (34 %).

Kävijämäärät lisääntyivät vuonna 2004 eniten kasinoissa (26 %), ulkomuseoissa (17 %) ja kulttuurihistoriallisissa museoissa (16 %). Kasinoista selvityksessä oli tosin mukana vain Helsingin Grand Casino. Eniten suosiotaan menettivät viinitilat, laivat, automuseot, harrastuskohteet ja puuhamaat.

Matkailun edistämiskeskuksen teettämä tutkimus sisältää kävijätietoja myös maakunnittain ja kuukausittain sekä tietoja Ruotsin, Ranskan, Hollannin ja Itävallan matkailukohteiden kävijämääristä.

Lähde: Matkailukohteiden kävijämäärät 2004.

mat museot vuonna 2004. Ateneumissa kävi yli 300 000 henkeä. Ateneumissa kävijöiden määrää kasvatti erityisesti Albert Edelfeltin 150-vuotisnäyttely. (Liitetaulukot 2.9–2.11.)

4 Arkistot

Arkistolaitokseen kuuluvat Kansallisarkisto ja seitsemän maakunta-arkistoa. Lisäksi Ahvenanmaalla toimii Ålands landskapsarkiv maakunnallisena arkistona.

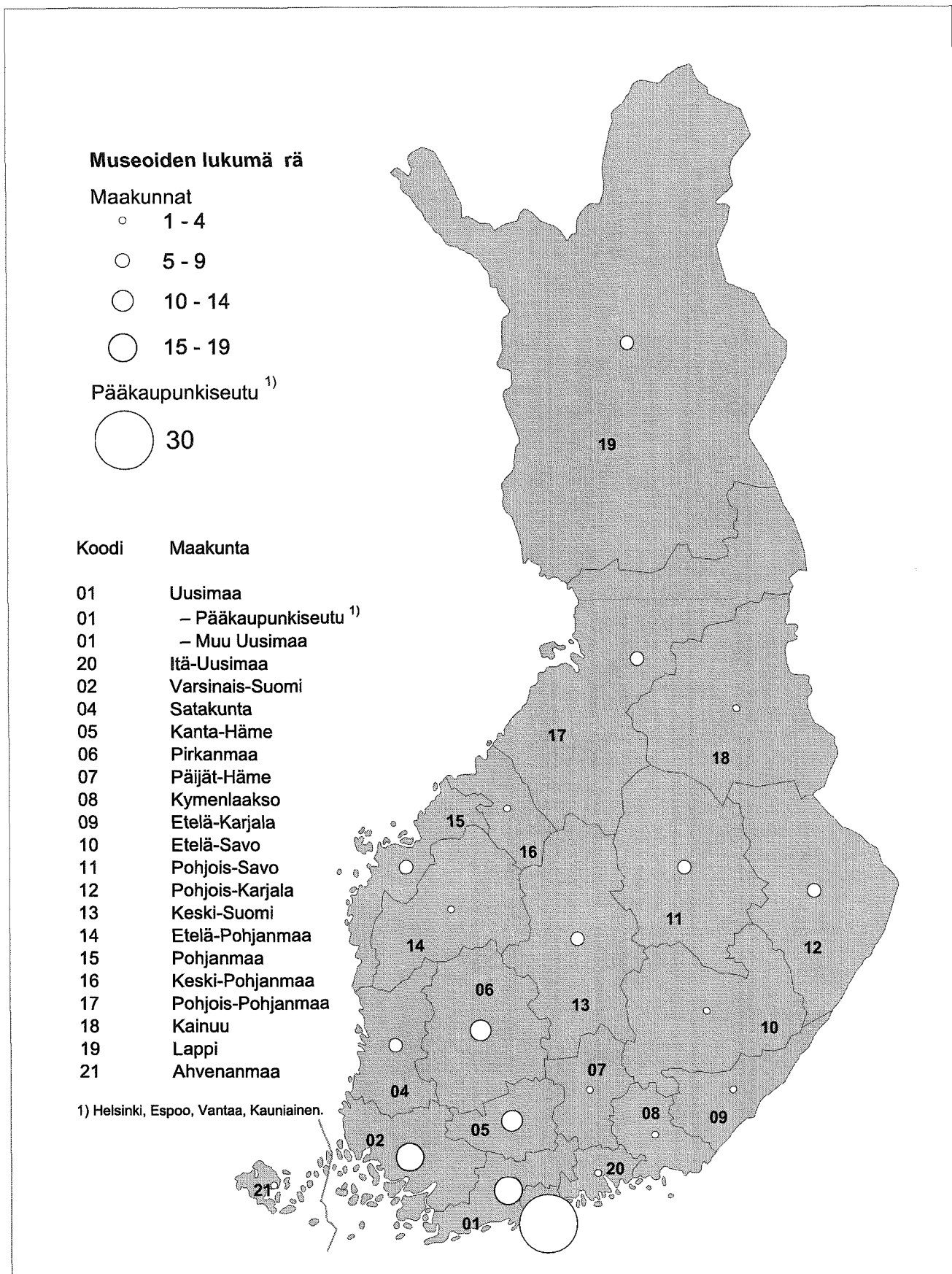
Valtion arkistolaitoksessa on lähes 110 000 metriä asiakirjoja. Niistä lähes puolet (41 %) on tallennettuna Helsingissä sijaitsevaan Kansallisarkistoon. Kaikista arkistolaitoksen kartoista ja piirustuksista Kansallisarkistossa on melkein 58 prosenttia. Lähes kaikki tallefilmit

ovat Mikkelin maakunta-arkistossa. (Liitetaulukko 2.12.) Arkistolaitos käynnisti vuonna 2001 hankkeen arkistoaineiston tuottamiseksi ja säilyttämiseksi sähköisessä muodossa (tietoruutu 2.2.).

Valtion arkistolaitoksen ohella Suomessa on useita merkittäviä kulttuuriarkistoja kuten esimerkiksi Alvar Aalto -säätiön arkisto, AV-arkki, Finlands svenska folkmusikinstitutin arkisto, Kansanmusiikki-institu-

Kuvio 2.3

Päätoimisesti hoidetut museot 2004

Lähde: Museotilasto 2004. Helsinki: Museovirasto

Tietoruutu 2.2 **Sähköiset arkistot**

Arkistolaitoksessa käynnistettiin vuonna 2001 Sähke-hanke arkistoaineiston säilyttämiseksi sähköisessä muodossa. Esi-tutkimuksessa olivat mukana Kansallisarkiston lisäksi Joen-suun ja Turun maakunta-arkistot. Alustavien tutkimusten tuloksena Kansallisarkistossa otettiin vuonna 2005 käyt-töön Sähkeen vaatimukset täyttävä asiankäsittelyjärjestel-mä. Sähköisen arkistoinnin etu magneettinauhoihin ja opti-siin levyihin verrattuna on se, että tietoja on mahdollista tuoreuttaa jatkuvasti. Jatkossa myös pysyvästi säilytettävät

rekisterit ja tietokannat on tarkoitus arkistoida sähköisesti arkistolaitokseen. Sähköiseen säilytysjärjestelmään voidaan liittää sähköisiä palveluita niin tutkijoille kuin julkishallinno-lekin. Myös arkistolaitoksen sähköistä säilyttämistä koske-vat määräykset uudistuvat. Uudet määräykset vaikuttavat koko julkishallinnon asiankäsittelyyn.

Lähteet:

Happonen & Merenmies (2005) ja www.narc.fi

tin kansanmusiikkiarkisto, Kuvataiteen keskusarkisto, Maailman musiikin keskuksen arkisto, Museoviraston arkistot, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistot, Suomalaisen musiikin tiedotuskeskuksen arkisto, Suo-men elokuva-arkisto, Suomen Jazz & Pop Arkisto,

Suomen valokuvataiteen museon arkistot, Suomen Äänitearkisto, Svenska litteratursällskapetin arkistot sekä Taidekorkeakoulujen keskusarkisto.

Tilastolähteet

Kulttuuriperintöä tilastoi pääasiassa Museovirasto. Myös ympäristöministeriö, tiehallinto, Metsähallitus ja Ålands landskapsregering kokoavat tietoja suomalaisesta kulttuuriperinnöstä.

Muinajäännökset, kulttuurihistorialliset kohteet ja rakennukset

Muinajäännöksistä ja kulttuurihistoriallisista kohteista on koottu tietoja mm. Museovirastosta ja ympäristömi-nisteriöstä. Monista suomalaisista kulttuuriperintökoh-teista, esimerkiksi kartanoista ja muistomerkeistä, ei ole saatavissa tilastoja. Usein tilastoinnin esteenä on kohteen määrittelyn ongelmallisuus.

Suomen rakennustaiteen museo luetteloi suoma-laisten arkkitehtien töitä. Museon tietokanta sisältää Arkkitehti-lehdessä esitellyt kohteet. Suomen arkkitehti-liitto SAFA tilastoi järjestämiensä arkkitehtuuri-kilpailujen määriä.

Unescon maailmanperintökohteet

Unesco pitää yllä maakohtaista luetteloa maailmanpe-rintökohteista (www.unesco.org/whc). Luettelossa on kohteiden lyhyt kuvaus, sijainti, ohjelmaan liittymisen ajankohta sekä hyväksymiskriteerit.

Museot

Päätoimisesti hoidetuista museoista on tiedot Museo-viraston Museotilastossa. Kaikista Suomen museoista Museovirasto kokoaa tiedot viiden vuoden välein.

Suomen museoliitto tekee Museotilastoa täydentä-viä erillisselvityksiä mm. museoiden kävijämääristä ja julkaisee luetteloa Suomen museoista (Suomen mu-seot 2000, www.museoliitto.fi). Suurimmat museot tekevät myös omia yleisötutkimuksiaan.

Matkailun edistämiskeskus (Tuomas Santasalo Ky) on selvittänyt vuosittain Suomen matkailukohteiden kävijämääriä vuodesta 1985 alkaen. Vuoden 2004 sel-vityksessä oli mukana 472 matkailukohdetta, ja tiedot saatiin 426 kohteesta (Matkailukohteiden kävijämää-rät 2004). Kohteiden joukossa on mukana useita kult-tuurikohteita.

Arkistot

Kansallisarkisto laatii vuosittain Arkistolaitos-jul-kaisun, joka sisältää tiedot arkistolaitoksen kokoelmis-ta. Kulttuurialan yksityisarkistojen tietoja on niiden vuosikertomuksissa.

Muut lähteet

Happonen, Päivi & Merenmies, Markus (2005). Sähköisen arkistoinnin kehityssuuntia. Teoksessa: Arkistolaitos 2004. Helsinki: Kansallisarkisto.

Hiekkänen, Markus (2003). Suomen kivikirkot keskiajalla. Helsinki: Otava.

Kansallismaisema (1993). Toim. Lauri Putkonen. Helsinki: Ympäristöministeriö.

Maailmanperintö Suomessa 2003 (2003). Opetusministeriön maailmanperintötyöryhmän muistio ja toimenpide-ehdotukset. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2003: 15. Helsinki: Opetusministeriö.

Matkailukohteiden kävijämäärät 2004 (2005). MEK E: 49. Helsinki: Matkailun edistämiskeskus ja Tuomas Santasalo Ky.

Taulukot – Tables

- 2.1. Kulttuuriympäristöt ja kulttuurikohteet maakunnittain
Man-made environments and sites by region
- 2.2. Eräiden suomalaisten arkkitehtien töitä 2005
Works of certain Finnish architects 2005
- 2.3. Suomen Arkkitehtiiliiton arkkitehtuurikilpailut 1972–2005
Architectural competitions arranged by the Finnish Association of Architects 1972–2005
- 2.4. Unescon suomalaisten maailmanperintökohteiden kävijämäärät 2001–2005
Visitors at the Finnish UNESCO World Heritage sites 2001–2005
- 2.5. Päätoimisesti hoidetut museot 1999–2004
Professionally-run museums 1999–2004
- 2.6. Päätoimisesti hoidetut museot maakunnittain 2004
Professionally-run museums by region 2004
- 2.7. Päätoimisesti hoidetut museot maakunnittain museotyypin mukaan 2004
Professionally-run museums by region and by museum type 2004
- 2.8. Päätoimisesti hoidettujen museoiden lakisääteiset valtionosuudet 1999–2006
Statutory State subsidies to professionally-run museums 1999–2006
- 2.9. Suosituimmat museot 2004 (yli 100 000 kävijää)
The most popular museums 2004 (over 100 000 visitors)
- 2.10. Suomen kansallismuseo 2000–2004
National Museum of Finland 2000–2004
- 2.11. Valtion taidemuseo 2000–2004
Finnish National Gallery 2000–2004
- 2.12. Valtion arkistolaitoksen arkistoissa säilytettävä aineisto 1999–2004
Materials in the archives of the National Archives Service 1999–2004

Liitetaulukko 2.1. Kulttuuriympäristöt ja kulttuurikohteet maakunnittain
Appendix Table 2.1. Man-made environments and sites by region

Maakunta Region	Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt ¹⁾ Man-made environments of national historical importance ¹⁾	Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ^{2) 8)} Scenic areas of nationwide importance ^{2) 8)}	Rakennus-suojelulain nojalla suojellut kohteet ³⁾ Sites protected under the Act on the Protection of Buildings ³⁾	Asetuksen nojalla suojellut valtion omistamat rakennukset ⁴⁾ State-owned buildings protected under the Decree on the Protection of Buildings ⁴⁾	Kiinteät esihistorialliset muinaisjäännökset ⁵⁾ Ancient monuments and sites ⁵⁾	Perinne-laivat ⁶⁾ Heritage ships ⁶⁾	Tiemuseo-kohteet ^{7) 8)} Museum roads ^{7) 8)}	Rautatieasemat ⁹⁾ Railway stations ⁹⁾	Asema-alueet Station areas	Niillä olevat rakennukset Station buildings
Päätös- tai sopimusaikakohta Date of decision or agreement	31.12.1992	5.1.1995						22.9.1998	22.9.1998	
Päivitysaikakohta Date of updating			31.12.2005	31.12.2005	1.1.2006	1.1.2006	1.1.2006			
Yhteensä – Total	1 772	156	247	809	17 772	79	58	115	872	
Uusimaa	222	8	43	167	1 099	14	5	21	118	
Itä-Uusimaa	54	2	17	13	294	3	–	3	22	
Varsinais-Suomi	231	8	47	80	1 886	2	3	9	70	
Satakunta	94	5	3	7	1 043	–	4	3	32	
Kanta-Häme	84	6	7	97	383	–	3	5	41	
Pirkanmaa	163	8	13	22	876	8	3	10	70	
Päijät-Häme	54	5	5	15	525	3	1	2	16	
Kymenlaakso	70	9	3	27	380	2	6	2	13	
Etelä-Karjala – South Karelia	51	6	2	34	363	3	1	2	24	
Etelä-Savo	92	14	12	47	979	26	4	9	68	
Pohjois-Savo	88	8	3	41	575	6	3	8	72	
Pohjois-Karjala – North Karelia	60	13	5	19	812	2	2	4	49	
Keski-Suomi – Central Finland	64	8	13	39	825	7	3	7	64	
Etelä-Pohjanmaa South Ostrobothnia	73	6	14	22	605	–	2	6	37	
Pohjanmaa – Ostrobothnia	68	7	23	14	1 055	–	5	7	42	
Keski-Pohjanmaa Central Ostrobothnia	26	1	12	2	276	–	–	2	2	
Pohjois-Pohjanmaa North Ostrobothnia	125	11	17	43	1 275	1	5	3	15	
Kainuu	48	7	3	8	979	1	4	7	82	
Lappi – Lapland	105	24	5	112	2 209	–	4	5	35	
Ahvenanmaa – Åland	–	–	–	–	1 333	–	–	–	–	

1) Tiedot perustuvat vuonna 1993 tehtyyn selvitykseen Rakennettu kulttuuriympäristö. Lähde: Museovirasto. – Figures are based on a 1993 survey. Source: National Board of Antiquities.

2) Valtioneuvoston periaatepäätös 5.1.1995. – Decision in principle by the Finnish Government, 5 January 1995.

3) Kohde voi olla rakennus, rakennusryhmä tai rakennettu alue. Lähde: Ympäristöministeriö. – Site may be a building, group of buildings or built-up area. Source: Ministry of the Environment.

4) Mukana Metsähallituksen rakennukset sekä tuhoutuneet ja myydyt rakennukset, koska niiden suojelustatus on edelleen voimassa. Lähde: Museovirasto. – Including buildings owned by the Finnish Forest and Park Service as well as destroyed and sold buildings, since the protection status of these is still valid. Source: National Board of Antiquities.

5) Arvio. Tuhoutuneita ei ole poistettu. Lähteet: Museovirasto, Ålands landskapsregering. – Estimate. Destroyed sites are not excluded. Sources: National Board of Antiquities, The Government of Åland.

6) Sisältää vain perinnelaivarekisteriin hyväksytyt alukset. Kaikkiaan Suomessa arvioidaan olevan noin 200 kulttuurihistoriallisesti arvokasta alusta. Lähde: Museovirasto. – Includes only vessels entered in the register of heritage ships. There are an estimated total of 200 vessels of cultural historical value in Finland. Source: National Board of Antiquities.

7) Lähde: Tiehallinto. – Source: Finnish Road Administration (Finra).

8) Mikäli alue sijaitsee useamman kuin yhden maakunnan alueella, se on laskettu mukaan vain yhteen maakuntaan. – If the site extends over several regions, it has been included here in one region only.

9) Lähde: Sopimus menettelyvoista valtakunnallisesti merkittävien rautatieasema-alueiden säilyttämiseksi ja suojelemiseksi 22.9.1998. Ympäristöministeriö ym. – Source: Agreement on preservation and protection of railway station areas of national importance 22 September 1998. Ministry of the Environment, etc.

Liitetaulukko 2.2. Eräiden suomalaisten arkkitehtien töitä 2005
Appendix Table 2.2. Works of certain Finnish architects 2005

Arkkitehti <i>Architect</i>	Syntymä- ja kuolinvuosi <i>Year of birth and death</i>	Töitä ¹⁾ <i>Works ¹⁾</i>
Bryggman Erik	1891–1955	210
Saarinен Eliel	1873–1950	192
Ervi Aarne	1910–1977	136
Aalto Alvar	1898–1976	96
Lindgren Armas	1874–1929	85
Gesellius Herman	1874–1916	60
Ullberg Uno	1879–1944	55
Siren Heikki & Kaija	1918–, 1920–2001	47
Lindqvist Selim	1867–1939	45
Ekelund Hilding	1893–1984	37
Frosterus Sigurd	1876–1956	37
Sonck Lars	1870–1956	36
Huttunen Erkki	1901–1956	35
Borg Kaarlo & Elsi	1888–1939, 1893–1958	34
Revell Viljo	1910–1964	34
Välikangas Martti	1893–1973	34
Ypyä Ragnar & Martta	1900–1980, 1904–1992	28
Engel Carl Ludwig	1778–1840	27
Nyström Gustaf	1856–1917	27
Ruusuvuori Aarno	1925–1992	23
Lindgren Yrjö	1900–1952	21
Blomstedt Aulis	1906–1979	20
Pietilä Reima & Raili	1923–1993, 1926–	20
Sipinen Arto	1936–	19
Korhonen Toivo	1926–	14
Laapotti Jaakko	1931–	13
Lönn Wivi	1872–1966	12

1) Sisältää Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn julkaisemassa Arkkitehti-lehdessä esitellyjen töiden lukumäärät. –
Includes works presented in the Finnish Architectural Review published by the Finnish Association of Architects.

Lähde – Source:
 Suomen rakennustaiteen museo – *Museum of Finnish Architecture*

Liitetaulukko 2.3. Suomen Arkkitehtiliiton arkkitehtuurikilpailut 1972–2005
Appendix Table 2.3. Architectural competitions arranged by the Finnish Association of Architects 1972–2005

Vuosi <i>Year</i>	Yleiset kilpailut <i>Open competitions</i>	Kutsukilpailut <i>Invitation competitions</i>
	Lkm – No.	
1972	6	2
1973	11	3
1974	5	3
1975	5	2
1976	6	2
1977	4	8
1978	5	16
1979	7	13
1972–1979	49	49
1980	11	16
1981	10	19
1982	10	11
1983	6	18
1984	9	19
1985	11	22
1986	11	33
1987	8	24
1988	8	29
1989	12	24
1980–1989	96	215
1990	16	24
1991	15	12
1992	7	5
1993	6	6
1994	8	3
1995	4	12
1996	9	20
1997	9	29
1998	7	28
1999	7	23
1990–1999	88	162
2000	7	29
2001	7	21
2002	4	21
2003	6	23
2004	7	14
2005	5	17
1972–2005	269	551

Lähde – Source:
 Suomen Arkkitehtiliitto – Finnish Association of Architects

Liitetaulukko 2.4. Unescon suomalaisten maailmanperintökohteiden kävijämäärät 2001–2005*
Appendix Table 2.4. Visitors at the Finnish UNESCO World Heritage sites 2001–2005*

Kohde Site	Maailmanperintöluette- loon hyväksymisvuosi Year of inscription	Kävijöitä Visitors				
		2001	2002	2003	2004	2005
Suomenlinna – <i>Fortress of Suomenlinna (Helsinki)</i>	1991	646 369	681 942	616 784	625 882	632 000
Petäjäveden vanha kirkko – <i>Petäjävesi Old Church (Petäjävesi)</i>	1994	17 700	19 100	20 250	17 000	14 450
Verlan puuhiomo ja pahvitehdas – <i>Verla Ground-wood and Board Mill (Jaala)</i>	1996	18 626	20 307	20 508	21 766	19 569
Sammallahdenmäen pronssikautiset hautaröykkiöt ¹⁾ <i>The Bronze Age Burial Site of Sammallahdenmäki ¹⁾ (Lappi)</i>	1999	2 309	3 435	3 948

* Suomessa on 6 maailmanperintökohdetta, joista Vanhan Rauman (liitetty maailmanperintöluetteloon 1991) ja Struven kolmiomittausketjun (liitetty maailmanperintöluetteloon 2005) kävijämääriä ei lasketa. Vuoden 2005 lopussa Unescon maailmanperintökohteita oli yhteensä 812 kpl, joista kulttuurikohteita 628. – *In Finland there are six World Heritage sites, of which visitors in Old Rauma (inscribed in 1991) and at the Struve Geodetic Arc (inscribed in 2005) are not counted. By the end of 2005, there were a total of 812 UNESCO World Heritage sites, 628 of which were cultural sites.*

1) Kävijälaskenta aloitettu 2003. Luvussa mukana ainoastaan vieraskirjaan merkityt. – *Counting of visitors began in 2003. Figures include only visitors who signed the guest book.*

Lähteet – *Sources:*

Kohteitten omat ilmoitukset – *Reports of the sites*

Liitealuku 2.5. Päätoimisesti hoidetut museot 1999–2004*
Appendix table 2.5. Professionally-run museums 1999–2004

Vuosi Year	Museoita – Museums		Museotyyppi – Type of museum		Taide Art	Luonnonhistoriallinen Natural history		Omistaja – Owner	
	Hallintoyksiköitä ¹⁾ Administrative units ¹⁾	Museoyksiköitä Museum units	Kultuurihistoriallinen Cultural/historical	Erikolis Specialised		Kunta Municipality	Valtio State	Yksityinen Private	Museoyksiköiden lkm – No. of museum units
1999	152	294	145	73	59	17	184	37	73
2000	155	307	151	77	61	18	191	37	79
2001	157	305	149	77	61	18	187	37	81
2002	162	317	156	80	63	18	194	39	84
2003	163	323	161	81	63	18	199	38	86
2004	163	321	158	82	63	18	199	37	85

Vuosi Year	Henkilökunta – Staff		Museoamatillinen Museum professionals		Aukioloaika Opening hours		Kävijät Visitors		Näytelyt Exhibitions		Menot – Expenditure		Käsitteistö Premises		Kokoelmat Acquisitions		Muut Other		Rahoitus – Funding		
	Yhteensä Total	Vakinainen Permanent	Lkm No.	Lkm No.	1 000 1 000	1 000 1 000	1 000 1 000	1 000 1 000	Yhteensä Total	Henkilöstö Staff	1 000 € EUR 1 000	Yhteensä Total	Kiinteistö Premises	1 000 € EUR 1 000	Valtio State	Kunnat Municipalities	1 000 € EUR 1 000	Valtio State	Kunnat Municipalities	1 000 € EUR 1 000	Omatoiminen Self-financed
1999	1 904	1 474	790	371	4 304	1 189	109 060	47	27	2	24	43	34	34	43	13	10				
2000	1 999	1 534	840	389	4 881	1 289	122 996	45	30	2	24	46	34	34	15	6					
2001	2 102	1 590	856	395	4 714	1 192	130 477	45	29	3	23	43	37	37	15	4					
2002	2 139	1 655	861	393	4 775	1 175	133 920	46	29	2	23	39	37	37	15	9					
2003	2 186	1 636	881	401	4 476	1 275	139 508	47	30	2	21	37	39	39	15	9					
2004	2 204	1 686	893	399	4 783	1 216	146 936	47	30	2	21	38	37	37	16	8					

* Pl. Ahvenanmaa – Excluding Åland.

1) Hallinnollinen kokonaisuus, jolla voi olla hoidettavanaan useampia eri museoyksiköitä. – An entire administrative structure which may be responsible for several museum sites, i.e. museum units.

Lähde – Source:

Museoasiat – Finnish Museum Statistics. Helsinki: Museovirasto – National Board of Antiquities.

Litetaulukko 2.6. Päätoimisesti hoidetut museot maakunnittain 2004
Appendix Table 2.6. Professionally-run museums by region 2004

Maakunta Region	Museoita Museums	Museo- yksiköitä Museum units	Henkilö- työvuodet Person years	Menot yhteensä (€) Total expenditure (EUR)	Tulot yhteensä (€) Total income (EUR)	Kävijöitä Visitors	Esineitä kokoel- missa Artefacts in collections	Teoksia (taide- museot) Works (art museums)	Näytteitä (luonnont. museot) Exhibits (natural history museums)	Kuvia Images
Yhteensä – Total	163	321	2 204	77 003 343	73 460 601	4 783 164	4 474 563	286 655	19 405 065	19 465 497
Uusimaa	46	89	1 043	74 656 012	70 302 620	1 891 662	1 910 307	73 088	12 000 000	9 673 344
– Pääkaupunkiseutu ¹⁾ Capital area ¹⁾	30	59	955	²⁾ 69 932 500	²⁾ 65 633 594	1 646 865	1 778 308	68 535	12 000 000	9 313 230
– Muu Uusimaa Rest of Uusimaa	16	30	88	4 723 512	4 669 026	244 797	131 999	4 553	–	360 114
Itä-Uusimaa	3	4	18	741 113	739 834	29 785	46 500	1 900	10 000	135 500
Varsinais-Suomi	17	32	221	11 941 359	11 895 186	608 976	426 547	16 299	3 500 000	1 583 968
Satakunta	8	17	80	4 614 805	4 315 954	122 740	182 981	6 659	–	483 760
Kanta-Häme	10	16	76	3 990 009	3 970 272	294 744	167 365	7 586	–	557 869
Pirkanmaa	13	23	182	15 772 309	13 363 680	580 225	544 797	36 419	75 000	1 405 771
Päijät-Häme	4	10	55	3 375 538	3 243 270	65 489	245 502	79 571	11 000	237 008
Kymenlaakso	3	11	25	1 454 893	1 454 893	49 903	32 727	1 000	–	319 770
Etelä-Karjala – South Karelia	3	9	24	1 657 814	1 657 814	66 540	54 789	3 542	–	350 008
Etelä-Savo	4	12	45	2 741 004	2 715 201	202 203	37 529	4 028	–	292 750
Pohjois-Savo	7	13	64	3 192 702	3 151 347	89 669	115 015	9 693	920 310	1 729 467
Pohjois-Karjala – North Karelia	6	9	33	1 932 873	1 895 642	74 745	159 441	4 624	500	309 600
Keski-Suomi – Central Finland	9	22	98	5 567 393	5 598 263	163 976	153 203	12 519	240 158	739 453
Etelä-Pohjanmaa South Ostrobothnia	3	7	18	1 000 282	1 000 282	21 839	53 400	2 217	–	49 065
Pohjanmaa – Ostrobothnia	7	13	57	3 362 088	3 132 719	89 989	118 493	9 882	107 997	452 690
Keski-Pohjanmaa Central Ostrobothnia	2	4	16	870 423	830 431	35 465	7 608	3 769	–	64 845
Pohjois-Pohjanmaa North Ostrobothnia	7	14	70	4 244 760	4 244 760	130 823	100 201	3 706	2 512 500	287 377
Kainuu	3	6	17	952 148	952 148	25 442	29 195	671	–	326 157
Lappi – Lapland	8	10	62	4 868 318	4 629 879	238 949	88 963	9 482	27 600	467 095

1) Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen.

2) Sisältää myös pääkaupunkiseudun ulkopuoliset Museoviraston museot. – Includes also museums outside the capital area administered by the National Board of Antiquities.

Lähde – Source:

Museotilasto 2004. Helsinki: Museovirasto. – Finnish Museum Statistics 2004. Helsinki: National Board of Antiquities.

Liitetaulukko 2.7. Päätoimisesti hoidetut museot maakunnittain museotyyppin mukaan 2004
Appendix Table 2.7. Professionally-run museums by region and by museum type 2004

Maakunta <i>Region</i>	Kultuurihistoriallisia museoita <i>History museums</i>	Erikoismuseoita <i>Specialised museums</i>	Taidemuseoita <i>Art museums</i>	Luonnontieteellisiä museoita <i>Natural history museums</i>	Museoyksiköitä yhteensä <i>Museum units total</i>
Yhteensä – Total	158	82	63	18	321
Uusimaa	39	32	15	3	89
– Pääkaupunkiseutu ¹⁾ – <i>Capital area</i> ¹⁾	19	26	11	3	59
– Muu Uusimaa – <i>Rest of Uusimaa</i>	20	6	4	–	30
Itä-Uusimaa	2	–	1	1	4
Varsinais-Suomi	19	6	5	2	32
Satakunta	10	–	6	1	17
Kanta-Häme	7	6	3	–	16
Pirkanmaa	10	8	4	1	23
Päijät-Häme	5	3	2	–	10
Kymenlaakso	6	4	1	–	11
Etelä-Karjala – <i>South Karelia</i>	6	1	2	–	9
Etelä-Savo	5	5	2	–	12
Pohjois-Savo	6	2	4	1	13
Pohjois-Karjala – <i>North Karelia</i>	4	3	1	1	9
Keski-Suomi – <i>Central Finland</i>	12	4	5	1	22
Etelä-Pohjanmaa – <i>South Ostrobothnia</i>	3	2	1	1	7
Pohjanmaa – <i>Ostrobothnia</i>	9	–	3	1	13
Keski-Pohjanmaa – <i>Central Ostrobothnia</i>	1	1	1	1	4
Pohjois-Pohjanmaa – <i>North Ostrobothnia</i>	8	2	1	3	14
Kainuu	3	1	2	–	6
Lappi – <i>Lapland</i>	3	2	4	1	10

1) Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen.

Lähde – *Source:*

Museotilasto 2004. Helsinki: Museovirasto. – *Finnish Museum Statistics 2004. Helsinki: National Board of Antiquities.*

Liitetaulukko 2.8. Päätoimisesti hoidettujen museoiden lakisääteiset valtionosuudet 1999–2006
Appendix Table 2.8. Statutory State subsidies to professionally-run museums 1999–2006

Vuosi <i>Year</i>	Päätoimisia museoita ¹⁾ <i>Professionally-run museums¹⁾</i>	joista valtionosuuden piirissä <i>of which receiving statutory state subsidy</i>	Valtionosuuden perus- teena käytetty yksikkö- hinta ²⁾ <i>Unit price used in reckoning statutory State subsidy²⁾</i>	Valtion talousarviossa vahvistetut henkilötyövuodet <i>Person years determined in state budget</i>	Valtionosuudet <i>Statutory State subsidies</i>
	Lkm – No.	Lkm – No.	€/htv – EUR/ person year	Lkm – No.	1 000 € – EUR 1 000
1999	152	123	31 751	1 026	14 393
2000	155	129	32 735	1 026	14 807
2001	157	129	33 671	1 026	15 240
2002	162	130	34 075	1 028	15 448
2003	163	132	34 552	1 028	15 658
2004	163	132	35 174	1 072	16 626
2005	163	136	35 983	1 118	17 677
2006	..	135	36 847	1 154	..

1) Hallintoyksiköiden lukumäärä. – *Number of administrative units.*

2) Museon ylläpitäjälle maksettiin 37 prosenttia henkilötyövuosien määrittämästä markkamäärästä. Valtakunnallisilla erikoismuseoilla, maakuntamuseoilla ja aluetaidemuseoilla osuus oli 47 prosenttia. – *Museum administration receives 37 per cent of the sum determined by person years. National specialised museums, provincial museums and regional art museums receive 47 per cent.*

Lähteet – *Sources:*

Museotilastot – *Finnish Museum Statistics. Helsinki: Museovirasto – National Board of Antiquities*

Liitetaulukko 2.9. Suosituimmat museot 2004 (yli 100 000 kävijää)*
*Appendix Table 2.9. The most popular museums 2004 (over 100 000 visitors)**

Museo Museum	Sijaintipaikka Location	Kävijät Visitors	Joista ilmaiskävijät Of which free visits	Museotyyppi Type of museum
1. Suomen taiteen museo Ateneum – <i>Ateneum Art Museum</i>	Helsinki	311 884	89 122	Taide – <i>Art</i>
2. Nykytaiteen museo Kiasma – <i>Museum of Contemporary Art Kiasma</i>	Helsinki	182 015	80 139	Taide – <i>Art</i>
3. Turun linna – <i>Turku Castle</i>	Turku	133 301	28 421	Kulttuurihistoriallinen – <i>Cultural history</i>
4. Suomen kansallismuseo – <i>National Museum of Finland</i>	Helsinki	115 014	62 897	Kulttuurihistoriallinen – <i>Cultural history</i>
5. Tampereen museot / Vapriikki – <i>Museum Centre Vapriikki</i>	Tampere	114 370	33 606	Kulttuurihistoriallinen – <i>Cultural history</i>
6. Suomen Jääkiekkomuseo – <i>Finnish Hockey Hall of Fame</i>	Tampere	114 352	..	Erikoismuseo – <i>Specialised museum</i>
7. Designmuseo – <i>Design Museum</i>	Helsinki	112 233	17 018	Erikoismuseo – <i>Specialised museum</i>
8. Leikkilinna Suomen lelumuseo – <i>Toy Museum Leikkilinna</i>	Helsinki	109 313	109 031	Erikoismuseo – <i>Specialised museum</i>
9. Hämeen linna – <i>Häme Castle</i>	Hämeenlinna	107 555	22 483	Kulttuurihistoriallinen – <i>Cultural history</i>
10. Olavinlinna – <i>Olavinlinna Castle</i>	Savonlinna	103 528	7 621	Kulttuurihistoriallinen – <i>Cultural history</i>

* Aboa Vetus & Ars Nova -museossa Turussa oli kävijöitä 178 986 (joista ilmaiskävijöitä 136 344) vuonna 2004. Luvut sisältävät kaikki museorakennuksessa vierailleet. *Aboa Vetus Museum of History and Archaeology; Ars Nova Museum of Contemporary Art drew 178,986 visitors (136,344 of which free) in 2004, but the figures include all people having attended the museum building.*

Lähteet – *Sources:*

Museotilasto 2004. – *Finnish Museum Statistics 2004.* Helsinki: Museovirasto – *National Board of Antiquities*

Liitetaulukko 2.10. Suomen kansallismuseo 2000–2004*
*Appendix Table 2.10. National Museum of Finland 2000–2004**

Vuosi Year	Henkilökunta Staff	Menot Expenses	Omat tulot ¹⁾ Own income ¹⁾	Esineitä kokoelmassa ²⁾ Exhibits in collections ²⁾	Kuvia kokoelmassa ²⁾ Pictures in collections ²⁾	Kävijöitä Visitors	Näyttelyitä Exhibitions
	Htv Person years	Milj. € EUR million	Milj. € EUR million	Lkm. – No.	Lkm. – No.	Lkm. – No.	Lkm. – No.
2000	162	7,7	1,3	500 000	2 454 458	532 494	34
2001	164	7,8	1,5	502 600	2 611 327	565 046	53
2002	162	8,5	2,0	510 363	2 656 656	569 698	32
2003	160	8,6	3,0	512 026	2 722 158	531 446	38
2004	150	9,1	2,2	513 854	3 040 310	522 688	37

* Sisältää Suomen kansallismuseon Helsingissä sekä siihen kuuluvat muut museoyksiköt (18 kpl). – *Includes the National Museum of Finland in Helsinki and 18 other museum units annexed to the National Museum.*

1) Pääsymaksut, myyntitulot, palvelu- ym. tulot, sponsorituki. – *Entrance fees, sales income, income from services, etc., company support.*

2) Ainoastaan Suomen kansallismuseo Helsingissä. – *Includes only the National Museum of Finland in Helsinki.*

Lähde – *Source:*

Museotilastot – *Finnish Museum Statistics.* Helsinki: Museovirasto – *National Board of Antiquities.*

Liitetaulukko 2.11. Valtion taidemuseo 2000–2004*
Appendix Table 2.11. Finnish National Gallery 2000–2004*

Vuosi Year	Henkilökunta Staff	Menot Expenses	Omat tulot ¹⁾ Own income ¹⁾	Teoksia kokoelmissa Works in collections	Kuvia kokoelmissa Pictures in collections	Kävijöitä Visitors	Näyttelyitä Exhibitions
	Htv Person years	Milj. € EUR million	Milj. € EUR million	Lkm. – No.	Lkm. – No.	Lkm. – No.	Lkm. – No.
2000	234	20,4	3,7	27 459	342 000	542 012	53
2001	228	19,8	3,4	28 696	400 000	358 810	37
2002	227	19,8	2,8	29 584	442 000	453 829	26
2003	239	20,8	2,8	30 451	425 000	424 419	29
2004	242	21,6	4,1	30 778	466 000	522 993	23

* Ateneum – Suomen taiteen museo, Nykyaiteen museo Kiasma sekä Sinebrychoffin taidemuseo. – Ateneum Art Museum, Museum of Contemporary Art Kiasma and Sinebrychoff Art Museum.

1) Pääsymaksut, myyntitulot, palvelu- ym. tulot, sponsorituki. – Entrance fees, sales income, income from services, etc., company support.

Lähde – Source:

Museotilastot – Finnish Museum Statistics. Helsinki: Museovirasto – National Board of Antiquities.

Liitetaulukko 2.12. Valtion arkistolaitoksen arkistoissa säilytettävä aineisto 1999–2004
Appendix Table 2.12. Materials in the archives of the National Archives Service 1999–2004

Vuosi Year	Asiakirja-aineisto – Shelvable archives			Kartat ja piirustukset Maps and drawings	Tallefilmit Archival films		Käyttöfilmit Reading copies		Kirjastot Libraries
	Virka-arkistot Official archives	Yksityiset arkistot Private archives	Yhteensä Total		Nullia Reels	Kortteja Fiches	Nullia Reels	Kortteja Fiches	
Arkisto Archive	m	m	m	Kpl Items	Nullia Reels	Kortteja Fiches	Nullia Reels	Kortteja Fiches	Niteitä Volumes
2004									
Yhteensä – Total	94 158	15 009	109 167	1 672 010	25 374	1 098 613	64 734	1 035 505	313 004
Kansallisarkisto National Archives	39 572	5 553	45 125	964 849	63	572	26 134	218 518	84 646
Turun maakunta-arkisto Provincial Archives of Turku	12 828	2 012	14 840	283 357	364	968	8 106	116 595	43 572
Hämeenlinnan maakunta- arkisto Provincial Archives of Hämeenlinna	8 357	680	9 037	13 211	–	–	2 763	90 533	30 382
Mikkelin maakunta-arkisto Provincial Archives of Mikkeli	9 680	403	10 083	179 236	24 554	1 090 423	4 241	179 867	32 352
Joensuun maakunta-arkisto Provincial Archives of Joensuu	6 761	861	7 622	60 766	–	10	4 378	128 879	15 146
Vaasan maakunta-arkisto Provincial Archives of Vaasa	6 242	1 072	7 314	36 665	33	8	2 782	100 525	55 200
Jyväskylän maakunta-arkisto Provincial Archives of Jyväskylä	3 052	1 990	5 042	44 073	357	6 269	12 943	97 879	23 524
Oulun maakunta-arkisto Provincial Archives of Oulu	7 666	2 438	10 104	89 853	3	363	3 387	102 709	28 182
1999	87 659	12 765	100 424	893 723	24 346	965 663	52 734	775 635	296 836
2000	89 752	13 234	102 986	1 601 204	24 377	969 017	60 002	817 679	302 126
2001	91 171	13 549	104 720	1 631 698	24 500	1 000 066	61 209	875 188	305 525
2002	90 819	14 279	105 098	1 639 045	25 048	1 014 800	62 341	975 477	308 042
2003	93 214	14 814	108 028	1 666 422	25 161	1 092 073	63 311	1 015 951	310 552

Lähde – Source:

Kansallisarkisto – National Archives

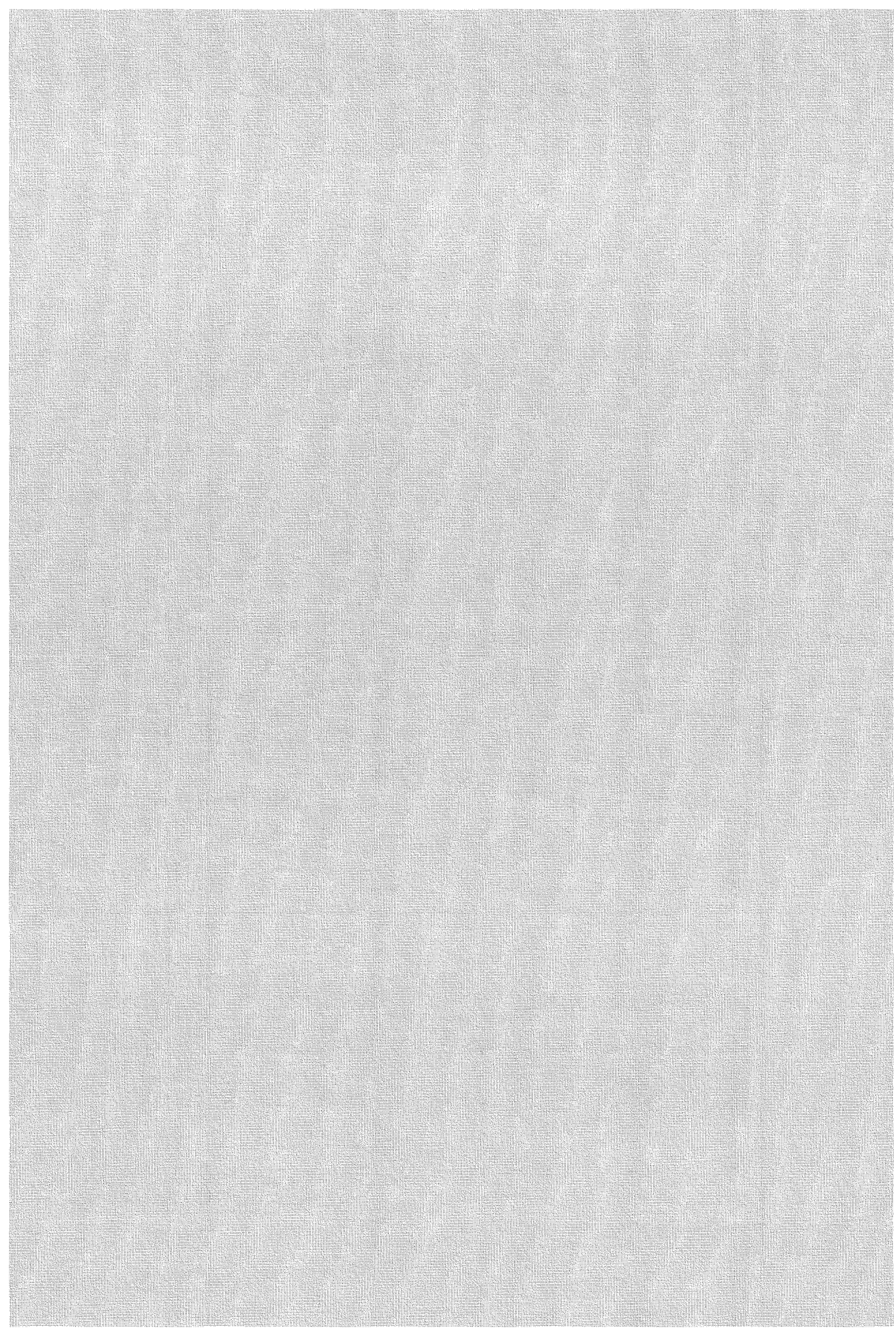
3 *Kirjallisuus*

Tilastotiedot

- 1 Kirjat ja digitaaliset kirjat tuotteet
- 2 Kirjojen levitys
- 3 Kirjastot

Tilastolähteet

Muut lähteet

3 Kirjallisuus

Painetulla sanalla on Suomessa vahva asema. Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksen mukaan 70 prosenttia 10 vuotta täyttäneistä suomalaisista oli lukenut vähintään yhden kirjan vuoden 2002 tutkimusta edeltäneen puolen vuoden aikana. Määrä on jonkin verran

alentunut kymmenessä vuodessa. Eniten kirjoja lukevat lapset ja nuoret. (Sauri 2005.)

Tässä luvussa kuvataan tilastojen avulla kirjojen tuotantoa ja jakelua sekä kirjastoja.

Tilastotiedot

1 Kirjat ja digitaaliset kirjat tuotteet

Kirjanimikkeiden määrä

Helsingin yliopiston kirjaston kokoamien tietojen mukaan nimikkeiden määrä kasvoi erityisesti 1980- ja vielä 1990-luvuilla. Viimeisen kymmenen vuoden 1995–2004 aikana julkaistujen kirjojen (yli 48 sivua) ja pienpainatteiden (5–48 sivua) määrä on ollut 11 000–13 000. Kirjoja ja pienpainatteita julkaistiin yhteensä 12 977 vuonna 2004; niistä oli 16 prosenttia pienpainatteita. Julkaisujen kokonaismäärä kasvoi runsaat 5 prosenttia edellisestä vuodesta. (Liitetaulukko 3.1.)

Kirjankustantajien toimialajärjestön Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenet julkaisevat lähes kaksi kolmannesta kaikista Suomessa julkaistuista nimikkeistä. Ne julkaisivat yhteensä 7 994 kirjanimikettä vuonna 2004 (liitetaulukko 3.2). – Suomen suurimmat kirjankustantajat ovat WSOY, Otava ja Tammi. Vuonna 2004 WSOY:n kirjojen kustantamisen liikevaihto oli 179, Otavan 49 ja Tammen 32 miljoonaa euroa yritysten omien ilmoitusten mukaan.

Kotimaisen kirjallisuuden osuus nimikkeistä oli noin 84 prosenttia vuonna 2004. Kotimainen kirjallisuus jakautuu suomenkielisiin (73 %), ruotsinkielisiin (5 %) ja muunkielisiin (22 %). Käännöskirjallisuuden (suomeksi ja ruotsiksi käännettyjen kirjojen) osuus oli 16 prosenttia kaikista nimikkeistä. (Liitetaulukko 3.1.)

Valtaosa, 77 prosenttia, Suomessa julkaistusta kirjallisuudesta (kirjat ja pienpainatteet) julkaistaan suomeksi. Ruotsinkielisten kirjanimikkeiden osuus on vajaat 5 prosenttia ja muunkielisten 19 prosenttia. Muunkielisten, muiden kuin suomen- ja ruotsinkielisten, nimikkeiden määrä alkoi lisääntyä 1980- ja 1990-luvuilla niin tutkimuksen ja kaupan kansainvälistymisen kuin maahanmuutonkin seurauksena. Vierailta kielillä, muilla kuin suomen- ja ruotsinkielellä, julkaistaan erityisesti yhteiskuntaa (politiikka, kansantalous) sekä kielitiedettä ja luonnontieteitä käsittelevää kirjallisuutta (liitetaulukko 3.1 ja 3.3).

Tieto- ja kaunokirjallisuuden nimikemäärä

Helsingin yliopiston kirjaston tietojen mukaan 83 prosenttia Suomessa julkaistuista kirjoista (yli 48 sivua) oli tietokirjoja ja lähes 17 prosenttia kaunokirjallisia teoksia vuonna 2004 (liitetaulukko 3.4). Tietokirjoihin sisältyvät kaupallisten kustantamojen julkaisujen lisäksi muiden muassa julkisen hallinnon ja järjestöjen tuottamat julkaisut. Kirjoista oli koulukirjoja 4,8 ja lastenkirjoja 5,2 prosenttia. Lastenkirjojen osuus on lisääntynyt vuodesta 1980, jolloin se oli 2,3 prosenttia. (Liitetaulukko 3.4.)

Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenten kirjatuo- nosta kotimaisen ja käännetyn kaunokirjallisuuden (2 717 nimikettä) ja ”varsinaisen” tietokirjallisuuden (2 878 nimikettä) nimikemäärät ovat likipitään yhtä suuria; molemmilla on noin kolmanneksen osuus kaikista nimikkeistä. Kun tietokirjallisuuteen lasketaan ”varsinaisen” tietokirjallisuuden ohella oppikirjat ja suurteokset, on tietokirjojen osuus kaksi kolmasosaa (64 %) kaikista kirjanimikkeistä. Kaunokirjallisuuteen (34 %) on luettu proosa, runous sekä lasten- ja nuortenkirjallisuus. Kustannusyhdistyksen jäsenyritysten julkaisemista nimikkeistä kotimaista kaunokirjallisuutta oli 13 ja käännettyä kaunokirjallisuutta 21 prosenttia. (Liitetaulukko 3.2.)

Vuodesta 1985 vuoteen 2004 tietokirjojen (tietokirjat, suurteokset ja koulukirjat) osuus kaikista kirjoista lisääntyi 8 %-yksikköä. Samana aikana ”varsinaisten” tietokirjojen osuus kasvoi 13 %-yksikköä. (Liitetaulukko 3.2.)

Käännökset

Kotimaisille kielille käännettiin yhteensä 2 108 teosta vuonna 2004. Niistä valtaosa, 2 007, oli käännöksiä suomeksi. Ruotsiksi käännettiin 101 teosta. (Liitetaulukko 3.1.)

Englannin kielen asema on pysynyt vahvana suomeksi käännettyjen kirjojen lähtökielenä. Vuonna 2004 peräti 61 prosenttia suomeksi käännettyistä kirjoista käännettiin englannista. Huomattavasti vähemmälle jäivät seuraavaksi suurimmat käännöskielet ruotsi, saksa ja ranska, joiden yhteinen osuus oli noin 23

prosenttia. Lähes kaikki ruotsinkieliset kirjat käännettiin niiden suomenkielisestä alkuperäisteoksesta. Muunkielisten teosten ruotsinnokset saadaan yleensä Ruotsin kautta, kun suomalaiset kustantajat ottavat Ruotsissa julkaistuista kirjoista osapainoksia Suomen markkinoille. (Liitetaulukko 3.5.) Suomalaista kaunokirjallisuutta käännetään eniten saksaksi, englanniksi ja ruotsiksi. Suomalaisesta kirjallisuudesta käännetään muille kielille eniten proosaa. (Liitetaulukko 3.6.)

Elektroniset kirjat

Tavanomaisten kirjojen lisäksi Suomen Kustannusyhdistys julkaisee tietoja ”kirjaksi luokiteltavista elektronisista tuotteista”. Vuonna 2004 Kustannusyhdistyk-

sen jäsenkustantajat julkaisivat yhteensä lähes 700 digitaalista kustannustuotetta (liitetaulukko 3.7). Levykkeelle, cd-levylle tai dvd-levylle tallennettu teksti on monella tapaa perinteisen kirjan ja verkkopalveluiden välimuoto. Näin voidaan tallentaa runsaasti aineistoa.

Elektronisista tuotteista 507 oli joko levykkeelle, cd-romille tai dvd-levylle tallennettuja offline-tuotteita. Lähes kaikki levyketuotteet sisältävät oppimateriaalia tai muuta asiatietoa. Elektronisista kirjat tuotteista 186 oli verkossa olevia tietokantoja tai muita online-tuotteita. Viime vuosina sähköisistä tuotteista saadut myyntitulot ovat vaihdelleet vuosittain 6–10 miljoonan euron välillä. Vuonna 2004 myyntitulot olivat runsaat 10 miljoonaa euroa. (Liitetaulukko 3.7.)

2 Kirjojen levitys

Kirjallisuuden merkitys ja näkyvyys ovat vahvistuneet viime vuosina. Perinteisen kirjan asema on vahvistunut ja myynti on kasvanut. Pienkustantamojen lisääntyminen ja taskukirjojen suuri suosio ovat kirja-alan uusia ilmiöitä. – Kirjallisuuslehdistä ja muista kulttuurilehdistä on tietoa Kulttuuritilasto 2003:n liitetaulukossa 2.19.

Myyntimäärät

Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenet myivät lähes 27 miljoonaa kirjaa vuonna 2004. Tietokirjojen osuus kaikista myydyistä kirjoista oli 28 prosenttia, mutta ne tuottivat 34 prosenttia kaikista myyntituloista. Sen sijaan kaunokirjallisuuden sekä lasten ja nuorten kirjallisuuden tilanne oli päinvastainen: niiden osuus kappalemääräisestä myynnistä oli lähes puolet (47 %), mutta myyntituloista vain vajaa kolmannes (30 %). (Liitetaulukko 3.8 ja 3.9.)

Eniten myydyt kirjat

Historialliset romaanit, huumori ja kansankuvaukset ovat perinteisesti olleet suomalaisten lukijoiden suosikeja. Myös uskonnollisen lukemisen suosio on samalla tavalla ollut pysyvää. (Mäntynen 2003.) Kaunokirjallisuuden myyntimääristä Suomen Kustannusyhdistys tilastoi erikseen perinteiset kovakantiset teokset ja taskukirjat. Kotimaisen kaunokirjallisuuden kovakantisten teosten joukossa kärjessä oli suomalaisten vanhan suosikin Laila Hietaniemen romaani *Kallis kotimaa*, jota myytiin yli 120 000 vuonna 2004. Kovakantisten kaunokirjallisten teosten myyntilistan seuraavilla sijoilla olivat Arto Paasilinnan, Reijo Mäen, Ilkka Remeksen ja Jari Tervon teokset. (Liitetaulukko 3.10.)

Kovakantisten teosten rinnalla taskukirjat ovat vallanneet yhä enemmän alaa, ja niiden avulla kirjallisuus on tavoittanut uusiakin kirjanostajia. Taskukirjoina julkaitaan jo aikaisemmin julkaistuja teoksia, mutta nykyisin kirja yhä useammin voidaan julkaista jo alun perin tasku-

kirjana. Taskukirjojen markkinoinnille on ominaista, että niitä on saatavilla muuallakin kuin tavanomaisissa kirjanostopaikoissa. Tyypillisiä myyntipaikkoja ovat esimerkiksi marketit ja kioskit. Kustannusyhdistyksen kokoamien tietojen mukaan Reijo Mäki ylsi taskukirjasarjan kärkeen teoksellaan *Keltainen leski*; tätä kirjaa myytiin noin 44 000. (Liitetaulukko 3.10.)

Useiden kustantajien (WSOY, Otava, Tammi ja Gummerus) yhteisessä Loisto-sarjassa oli ilmestynyt 525 nimikettä ja Seven-sarjassa 229 nimikettä vuoteen 2005 mennessä (www.loistopokkarit.com, www.sevenpokkarit.fi). Sekä Loisto että Seven perustettiin vuonna 2000.

Selkokirjat

Niitä lukijoita varten, joilla on joko lukemisvaikeuksia tai jotka eivät ymmärrä yleiskielellä kirjoitettua tekstiä tyydyttävällä tavalla, on kehitetty tavallista suomen kieltä ymmärrettävämpi selkokieli. Tärkein selkokielen käyttäjryhmä on kehitysvammaiset ihmiset, joita Suomessa on noin 30 000. Toiseksi suurin lukijaryhmä on suomea vieraana kielenä opettelevat. (Malinen 2005.)

Selkokirja voi olla joko suoraan selkokieliseksi kirjoitettu tai joko käännettystä tai suomenkielisestä teoksesta selkokielelle mukautettu. Selkokeskuksen kokoamien tietojen mukaan selkokirjojen määrä on hienoisesti lisääntymässä. Vuonna 2001 ilmestyi 3 suomenkielistä selkokirjaa (ja lisäksi 2 uutta painosta), mutta vuonna 2004 julkaistiin jo 13 selkokirjaa. Painosmäärästä noin 1 000 kappaleen painos on tavanomainen. Selkokielelle on toistaiseksi käännetty vähän, sillä Suomessa on julkaistu toistaiseksi vain yksi selkokielineen käännöromaani, Henning Mankellin *Valokuvaajan kuolema*. (Leskelä 2005.)

Kirjojen myyntikanavat

Nykyisin kirjoja myydään yhä enemmän mm. tavarataloissa, kioskeissa ja kirjakerhoissa. Myös kirjakaupat ja

kustantajat ovat aloittaneet verkkokaupan, jonka avulla myydään kirjoja uudella tavalla.

Runsas kolmannes (39 %) kirjoista myytiin kirjakauppojen välityksellä vuonna 2004. Kirjojen suoramyynnin osuus on useana peräkkäisenä vuonna ollut noin 30 prosenttia. Vuonna 2004 myytiin 28 prosenttia kirjoista suoramyyntikanavien välityksellä. (Liitetaulukko 3.11.) Kirjakerhoista suurin on Suuri Suomalainen Kirjakerho, jolla on 300 000 jäsentä (liitetaulukko 3.12.)

Kirjojen markkinoinnin muuttuessa perinteisten kirjakauppojen määrä on vähentynyt. Vielä vuonna 1984 Suomessa oli yli 500 kirjakauppaa, mutta vuonna 2004 niitä oli enää 360. Antikvariaattien määrässä ei ole tapahtunut yhtä suuria muutoksia, vaikkakin niiden määrä on viime vuosina vähentynyt. Antikvariaatteja oli 177 vuonna 2004. (Liitetaulukko 3.13.)

Kirjahuutokaupat

Kirjahuutokaupoista on tullut kirjanharrastajien suosimia ostopaikkoja. Bibliofiilien Seura järjestää yleensä kaksi kirjahuutokauppaa vuosittain, yhden keväällä ja yhden syksyllä. Kussakin kirjahuutokaupassa on viime vuosina myyty noin 150–200 antikvaarista kohdetta. Kalleimpien myyntihinnat ovat kohonneet jopa pariin tuhanteen euroon. Varsinaisten kirjahuutokauppojen

3 Kirjastot

Nykyisin kirjastot ovat monipuolisia kulttuuri- ja tietopalvelukeskuksia, joissa on saatavissa myös digitaalisia palveluja. Kirjastot jakavat kirjoja, mutta ne hallitsevat myös uuden median. Kirjastojen verkkopalvelujen merkitys kasvaa tulevaisuudessa, vaikka kirjojen ja muiden aineistojen lainaus ei osoitakaan vähenemisen merkkejä. (Ekholm 2001; Mäkinen 2004.)

Kirjastojen määrä

Yleisten kirjastojen pää- ja sivukirjastojen määrän väheneminen on viime vuosien aikana pysähtynyt. Vuonna 2004 oli kiinteitä toimipaikkoja hieman alle tuhat. Sen sijaan kirjastoautojen määrä vähenee kaiken aikaa; vuonna 2004 kirjastoautoja oli 188. Laitoskirjastoja oli enää 75 vuonna 2004, kun niitä oli vielä parikymmentä vuotta sitten runsaat kaksisataa. (Liitetaulukko 3.17.)

Lainaaajien määrä

Kirjastoissa liikkuu suuria ihmisjoukkoja; lähes joka toinen suomalainen on ollut vuoden aikana yleisen kirjaston lainaajana. Varsinkin 1990-luvun kuluessa yleinen kirjasto iskostui ihmisten mieliin hyvinvointiyhteiskunnan perusvarustuksena. Kun työttömyys kohosi 1990-luvun taloudellisen laman seurauksena, kirjastojen käyttö lisääntyi – lamavuonna 1994 kotilainaus nousi siihenastiseen ennätykseen, 20 lainaan asukasta kohti. Kirjastoaineiston lainoja oli noin 21 asukasta

lisäksi antikvaarisia arvosteoksia myydään muun muassa Bukowskin ja Hagelstamin antiikkihuutokaupoissa. (Liitetaulukko 3.14 ja 3.15.)

Kirjallisuuspalkinnot

Nykyisin lukuisat kirjallisuuspalkinnot lisäävät kirjojen näkyvyyttä ja myyntiä. Kirjallisuuspalkintojen määrä on kasvanut voimakkaasti erityisesti 1990-luvulla. Osa palkinnoista (esim. Koskenkorva-palkinto) on kunniapalkintoja, mutta osa palkinnoista on rahallisesti niin suuria, että niillä on voittajille huomattava taloudellinen merkitys.

Kaunokirjallisuuden (mukana vain romaanit) palkinnoista tunnetuin on Finlandia-palkinto, ja erityisesti kilvan voittanutta kirjaa myydään yleensä runsaasti. Tietokirjallisuuden Tieto-Finlandia-palkinto perustettiin 1989. Myös tietokirjapalkinnon jakaminen ja kilvan voittaja ovat saaneet melko runsaasti julkisuutta, mutta se ei ole aina merkinnyt runsasta myyntiä (Linko 2001, Linko 2004).

Kaikki Finlandia-palkinnot (Finlandia, Tieto-Finlandia ja Finlandia Junior) ovat suuruudeltaan 26 000 euroa. Liitetaulukkoon 3.16 on koottu ne kirjallisuuspalkinnot, joiden palkintosumma on vähintään 10 000 euroa.

kohden vuonna 2004. Yhtä kirjaston lainaajaa kohden lainoja oli 46. Muun kuin kirjojen (levyt, videot) lainausten määrä on lisääntymässä. (Liitetaulukko 3.18.)

Hankinnat

Kirjastot tarjoavat kirjojen ohella lehtiä, videoita, äänitteitä ja nettipalveluja. Kirjoja hankittiin 1,6 miljoonaa vuonna 2004. Kirjahankintojen määrä on jo pitkään pysynyt samana, kun taas muun aineiston määrä on kasvussa. Muuta aineistoa hankittiin 16 prosenttia hankittuun aineiston kokonaismäärästä vuonna 2004. Yleisten kirjastojen menot olivat yhteensä 46 euroa asukasta kohden vuonna 2004. (Liitetaulukko 3.19 ja 3.20.)

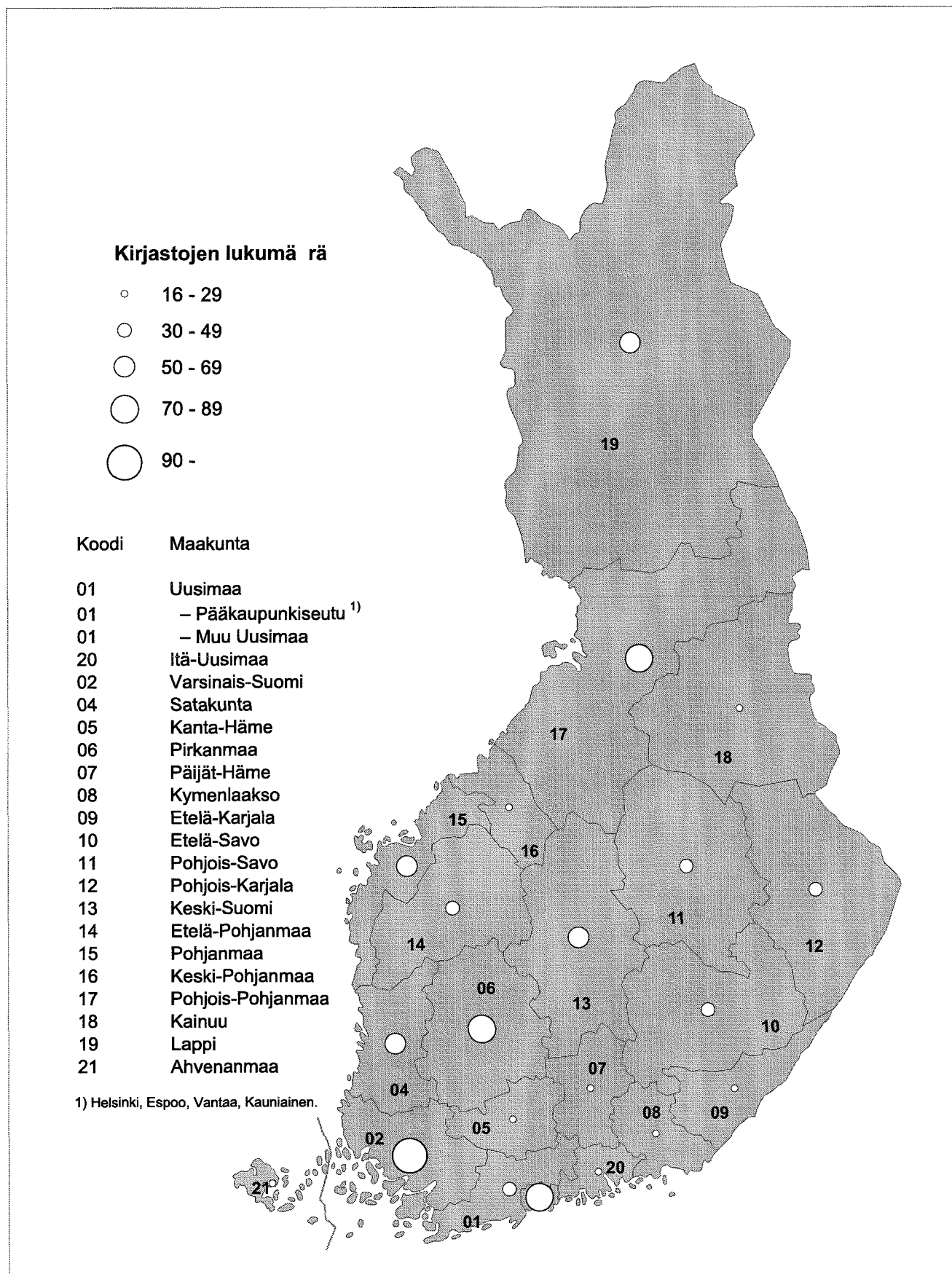
Valtion tuki kirjastoille

Valtion tuki yleisille kirjastoille oli yhteensä 90 miljoonaa euroa vuonna 2004. Veikkauksen ja raha-arpajaisien voittovarojen osuus tuesta on viimeisen kymmenen vuoden aikana vaihdellut runsaasta kymmenestä lähes sataan prosenttiin. Voittovarojen osuus oli 68 prosenttia vuonna 2004. (Liitetaulukko 3.21.)

Yleiset kirjastot maakunnittain

Yleisten kirjastojen verkko kattaa varsin tasaisesti koko maan (kuvio 3.1). Useimmissa kunnissa on kiinteä kirjasto, jota haja-asutusalueilla täydentää usein kirjastoauto. Turun saaristossa toimii yksi kirjastovene. Kirjas-

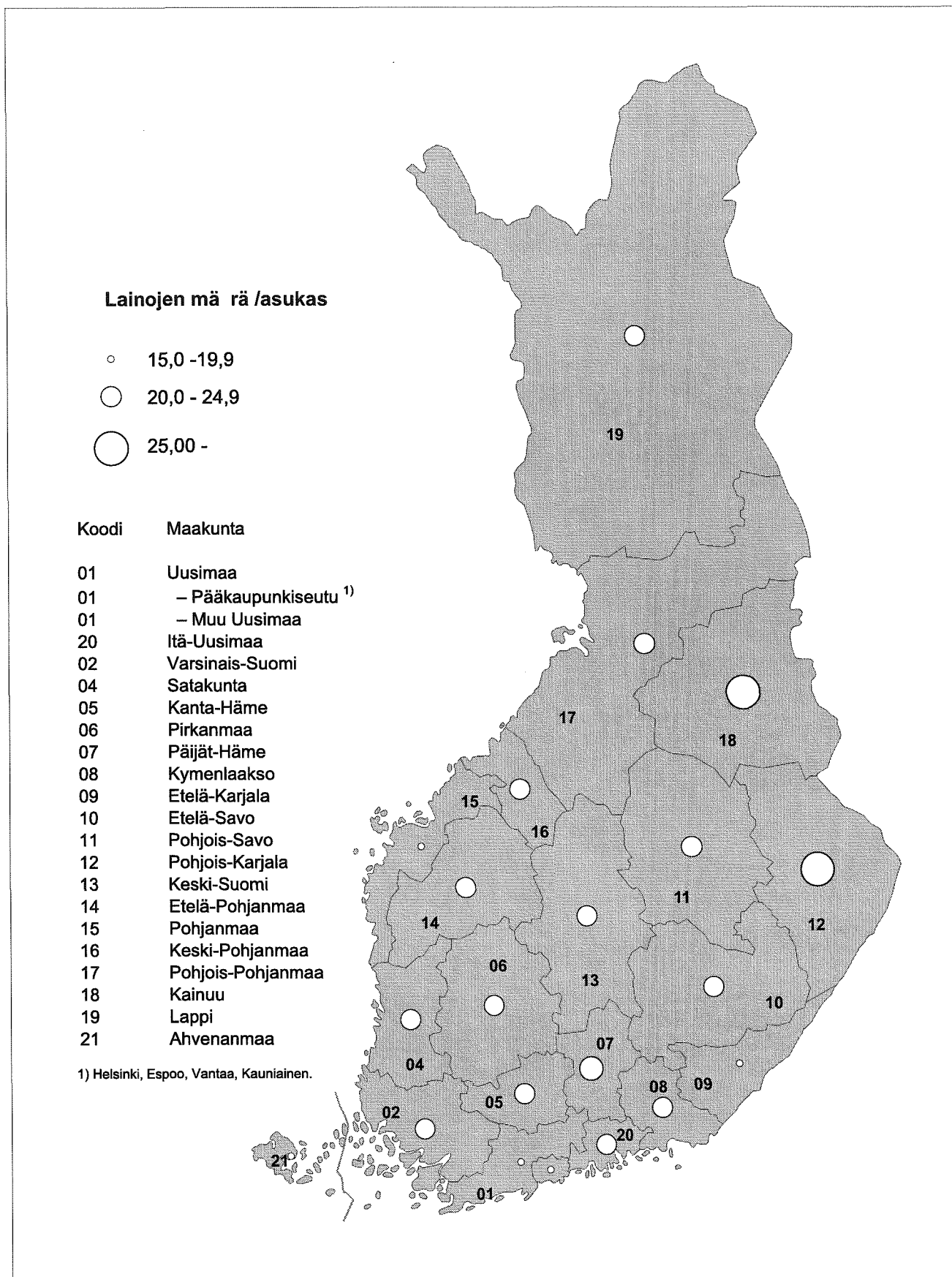
Kuvio 3.1 Yleisten kirjastojen määrä maakunnittain 2004

Lähde: <http://tilastot.kirjastot.fi>, Ålands landskapsregering.

Kuvio 3.2

Lainat yleisistä kirjastoista asukasta kohti maakunnittain 2004

Lähde: <http://tilastot.kirjastot.fi>, Ålands landskapsregering.

tojen kokoelmat sen sijaan ovat keskittyneet suurimpiin kaupunkikirjastoihin, ja 40 prosenttia kokoelmista on Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan kirjastoissa. (Liitetaulukko 3.22.)

Koulukirjastot

Viime vuosina opetusviranomaiset ovat heränneet huomaamaan, että koulukirjastot eivät ole entisellään (Sinko 2005). Vuoden 2003 Pisa-tutkimus vahvisti aikaisemman tutkimuksen tiedon, jonka mukaan suomalaiset koulukirjastot ovat OECD-maiden huonoimpia. Puutetta kuitenkin lieventää se, että useimpien koulujen yhteydessä tai naapurina toimii yleinen kirjasto. Kirjasto voi siis olla kävelymatkan päässä, vaikka koululla ei omaa kirjastoa olisikaan. Muutaman vuoden takaisesta Opetushallituksen arviointitutkimuksesta käy ilmi, että noin 87 prosentilla kouluista on jonkinlainen kirjasto (taulukko 3.1).

Opetusviranomaisten selvitysten mukaan joka viidennellä kouluista, yli 600 koululla, on vain enintään 250 kirjaa eli 4–5 hyllymetriä kirjoja. Vain 7 prosentilla kouluista on kirjastossaan 4 000–8 000 kirjaa. Lisäksi kahdessa kolmesta koulusta pääosa kirjoista on hankittu jo 5–14 vuotta sitten, ja yli puolella kouluista ei

ole tietokoneita kirjastossaan. Opetushallinto on koulukirjastojen kurjistumisen jälkeen kampanjoinut kaksi kertaa (1996, 2002–2003) kiinnittääkseen huomiota koulukirjastojen kokoelmiin ja kohentaakseen niitä. (Sinko 2005.)

Tieteelliset kirjastot ja kulttuurialan erikoiskirjastot

Vuonna 2004 tilastoinnin piirissä oli 166 tieteellistä kirjastoa. Tieteellisten kirjastojen määrä on viime vuosina laskenut pääasiassa yliopistojen laitoskirjastojen yhdistämisten takia. Vuonna 2004 tieteellisten kirjastojen kokoelmien määrä oli yhteensä yli 51 miljoonaa. Tieteellisten kirjastojen kokoelmat karttuivat yli 1,1 miljoonalla julkaisulla vuonna 2004. Lainamäärä oli noin 13 miljoonaa vuonna 2004. (Liitetaulukko 3.23.) Helsingin yliopiston kirjasto on Suomen suurin ja merkittävin tieteellinen kirjasto. Kirjastosta otettiin puoli miljoonaa lainaa vuonna 2004 (liitetaulukko 3.24).

Suomessa toimii kymmenittäin sellaisia kulttuurialan erikoiskirjastoja, jotka eivät sisälly yleisten eivätkä tieteellisten kirjastojen tilastoihin. Tärkeimmät kulttuurialan erikoiskirjastot on esitetty taulukossa 3.25 (taulukossa ei ole tietoja ammattikorkeakoulujen kulttuurialan kirjastoista, yliopistojen laitoskirjastoista eikä tiedekuntakirjastoista). Kokoelmiltaan suurimmat ovat Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjasto (230 000 nidettä), Museoviraston kirjasto (178 000 nidettä) ja Sibelius-Akatemian kirjasto (yli 110 000 nidettä tai äänitettä). (www.finlit.fi, www.nba.fi, www.siba.fi.)

Kulttuurialan erikoiskirjastojen joukossa on muutamia suppea-alaisia kirjastoja, jotka ovat alansa ainoat Suomessa. Tällaisia ovat esimerkiksi monet ulkomaiden edustustojen yhteydessä toimivat kirjastot. Monilla museoilla on suuret kirjastot, mutta ne toimivat yleensä museohenkilökunnan käsikirjastoina. (Tietoja kulttuurialan erikoiskirjastoista on myös Kulttuuritalo 2001:ssa.)

Taulukko 3.1 Koulukirjaston toteuttamistavat

Koulukirjaston toteuttamistapa	Mainintojen määrä	Osuus maininnoista %
Koulukirjasto on sijoitettu opetustilaan	48	17
Oma erillinen koulukirjastotila	141	50
Kotiluokkiin hajautettu kirjasto	56	20
Koulun käytössä ei ole kirjastotilaa	37	13
Yhteensä	282	100

Tilastolähteet

Kirjanimikkeet ja kirjojen myynti

Kirjojen nimikkeiden määriä koskevat tiedot perustuvat Helsingin yliopiston tietoihin. Yliopistolla on lain mukaan oikeus saada vapaakappaleet kaikista Suomessa julkaistuista kirjoista ja lehdistä. Varsinaisten kirjankustantajien julkaisemien kirjojen ohella Kansalliskirjaston tilastoissa ovat muiden muassa järjestöjen, yliopistojen ja julkisen hallinnon kirjat (yli 48 sivua). Lisäksi nimikemääriin sisältyvät niin sanotut pienpainatteet, joissa on 5–48 sivua.

Kirjojen kustantamista ja kauppaa koskevat tiedot perustuvat Suomen Kustannusyhdistyksestä ja Kirjakauppaliitosta saatuihin tietoihin. Tiedot kirjakerhoista perustuvat kerhojen omiin ilmoituksiin. Tiedot an-

tikvaaristen kirjojen myynnistä on saatu Bibliofiilien seurasta (www.bibliofiilenseura.fi). Tiedot kirjallisuuspalkinnoista on saatu palkintojen jakajilta.

Kirjastot

Yleisten kirjastojen tilastoinnista vastaa opetusministeriön viestintäkulttuuriyksikkö ja tieteellisten kirjastojen tilastoinnista Helsingin yliopiston kirjasto.

Muuta tietoa

Tilastotietoja kirjallisuudesta on saatavissa myös mm. Tilastokeskuksen joukkoviestintätilastoista, teollisuus-tilastoista, tukku- ja vähittäiskaupan myyntitilastoista sekä yritystilastoista.

Muut lähteet

Ekholm, Kai (2001). Kirjastojen tulevaisuudet. Teoksessa: Tieto ja kirja. Helsinki: Suomen tietokirjailijat ry.

Leskelä, Leealaura (2005). Selkokeskus. Sähköpostiviesti 5.9.

Linko, Maaria (2001). Raadit ja ratkaisut. Tutkimus Tieto-Finlandia-palkinnosta 1989–2000. Helsinki: Suomen kirjasäätiö ry & Suomen tietokirjailijat ry.

Linko, Maaria (2004). Palkintoraadit portinvarti-joina. Tietokirjallisuuspalkinnot kirjallisen arvон rakentajina. Sosiologia 3.

Malinen, Saraleena (2005). Selkokirja rakastaa lukijaa. Kirjastolehti 1.

Mäkinen, Ilkka (2004). Kaikki valta lukijalle: lukeminen toisen maailmansodan jälkeen. Teoksessa: Suo-

men kulttuurihistoria 4. Toim. Kirsi Saarikangas, Pasi Mäenpää & Minna Sarantola-Weiss. Helsinki: Tammi.

Pirjo Sinko (2005). Koulukirjastojen tila, tehtävät ja kehittämissuunnitelmat. Muistio 2.6.

Sauri, Tuomo (2005). Lukeminen. Teoksessa: Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002. Toim. Mirja Liikkanen, Riitta Hanifi & Ulla Hannula. Helsinki: Tilastokeskus.

www.finlit.fi. Suomalaisen kirjallisuuden seura.

www.loistopokkarit.com.

www.nba.fi. Museovirasto.

www.sevenpokkarit.fi

www.siba.fi. Sibelius-Akatemia.

Taulukot – Tables

- 3.1. Julkaistu kotimainen kirjallisuus ja käännöskirjallisuus 1980–2004
Finnish and translated books published 1980–2004
- 3.2. Kirjojen nimiketuotanto kirjallisuuslajeittain 1985–2004
Titles produced in Finland 1985–2004 by type of literature
- 3.3. Suomessa julkaistu kirjallisuus aihepiireittäin 1980–2004
Total number of books published in Finland 1980–2004 by subject category
- 3.4. Tieto- ja kaunokirjallisuuden sekä koulu- ja lastenkirjojen kokonaisnimiketuotanto 1980–2004
Non-fiction, fiction, schoolbooks and children's books: total number of titles 1980–2004
- 3.5. Suomessa julkaistu käännöskirjallisuus alkukielen mukaan 1980–2004
Translated books published in Finland 1980–2004 by source language
- 3.6. Suomalaisen kirjallisuuden käännösten määrä 2001–2004
Translations of Finnish literature 2001–2004
- 3.7. Kirjaksi luokiteltavien elektronisten kustannustuotteiden nimikemäärä ja myynti 1995–2004
Off-line multimedia products and on-line products: number and sales of titles 1995–2004
- 3.8. Kirjojen myynti kirjallisuudenlajeittain 1980–2004
Book sales by type of literature 1980–2004
- 3.9. Kirjojen euromääräinen myynti kirjallisuudenlajeittain 1980–2004
Value of book sales by type of literature 1980–2004
- 3.10. Myydyimmät kirjat 2004–2005
Best-selling books in Finland 2004–2005
- 3.11. Kirjallisuuden myynti kanavittain 1997–2004
Marketing channels of books 1997–2004
- 3.12. Suurimmat kirjakerhot 2005
Biggest book clubs 2005
- 3.13. Kirjakauppojen ja antikvariaattien määrä 1980–2004
Number of bookshops and second-hand bookshops 1980–2004
- 3.14. Vuoden kallein Bibliofiilien Seuran kirjahuutokaupoissa myyty kirja 1995–2005
The most expensive book of the year sold at the book auctions of Bibliofiilien Seura 1995–2005
- 3.15. Bibliofiilien Seuran kirjahuutokaupoissa myydyt kalleimmat antikvaariset kohteet 2005
Highest-priced antiquarian lots sold at Bibliofiilien Seura book auctions 2005
- 3.16. Kotimaisia kirjallisuuspalkintoja (palkinto vähintään 10 000 euroa)
Finnish literary awards (value of prize at least EUR 10,000)
- 3.17. Yleisten kirjastojen pää-, sivu- ja laitospöytäkirjat sekä niiden henkilöstö 1980–2004
Main public libraries, branch libraries and institutional libraries, and library staff 1980–2004
- 3.18. Yleisten kirjastojen lainaajat ja lainat 1987–2004
Borrowers and loans from public libraries 1987–2004
- 3.19. Yleisten kirjastojen aineistot ja aineistohankinnat 1988–2004
Public library collections and acquisition 1988–2004
- 3.20. Yleisten kirjastojen menot 1993–2004
Public library expenses 1993–2004
- 3.21. Valtion tuki yleisille kirjastoille 1995–2004
State subsidies to public libraries 1995–2004
- 3.22. Yleiset kirjastot maakunnittain 2004
Public libraries by region 2004
- 3.23. Tieteellisten kirjastojen henkilöstö, talous ja toiminta 1993–2004
Research libraries 1993–2004: staff, finances and functions
- 3.24. Helsingin yliopiston kirjasto 2000–2004
Helsinki University Library 2000–2004
- 3.25. Kulttuurialan erikoiskirjastoja Suomessa
Special libraries in Finland in the field of culture

Liitetaulukko 3.1. Julkaistu kotimainen kirjallisuus ja käännöskirjallisuus 1980–2004*
*Appendix Table 3.1. Finnish and translated books published 1980–2004**

Vuosi Year	Kotimainen kirjallisuus – Finnish books					Käännöskirjallisuus – Translated books				Yhteensä – Total			
	Suomen kielinen ¹⁾ Finnish language ¹⁾	Ruotsin kielinen Swedish language	Suomen- ja ruotsin- kieliset yhteensä Finnish and Swedish language total	Muun- kielinen Other lan- guages	Yhteensä Total	Osuus kaikista Share of all titles	Suomen- noksia Into Finnish	Ruotsin- noksia Into Swedish	Yhteensä Total	Osuus kaikista Share of all titles	Näistä ensipai- noksia Of which first editions		
	Nimikkeitä – Titles					Nimikkeitä – Titles				Nimikkeitä – Titles			
1980	4 387	342	4 729	767	5 496	84,4	959	56	1 015	15,6	6 511	100	6 294
1985	6 181	474	6 655	1 280	7 935	88,9	906	89	995	11,1	8 930	100	8 358
1990	6 512	598	7 110	1 370	8 480	83,5	1 562	111	1 673	16,5	10 153	100	9 482
1995	8 669	605	9 274	2 254	11 528	85,4	1 857	109	1 966	14,6	13 494	100	12 723
2000	7 097	385	7 482	2 088	9 570	81,3	2 106	88	2 194	18,7	11 764	100	11 066
2001	7 497	372	7 869	2 281	10 150	84,0	1 862	78	1 940	16,0	12 090	100	11 219
2002	7 375	406	7 781	2 271	10 052	83,3	1 928	89	2 017	16,7	12 069	100	11 088
2003	7 650	460	8 110	2 232	10 342	84,0	1 887	80	1 967	16,0	12 309	100	11 440
2004	7 939	513	8 452	2 417	10 869	83,8	2 007	101	2 108	16,2	12 977	100	12 104
Kirjat – Books	6 801	437	7 238	1 967	9 205	84,6	1 596	82	1 678	15,4	10 883	100	10 074
Pienpainatteet Small publications	1 138	76	1 214	450	1 664	79,5	411	19	430	20,5	2 094	100	2 030

* Tilastointi perustuu kansallisbibliografian Suomen kirjallisuusalan mukaisen osaston aineistoon. Tilastoinnissa on noudatettu Unescon suositusta (ks. Unescon tilastollinen vuosikirja).
 Pienpainatteet (5–48 sivua) sisältyvät lukuun. – Based on data from the national bibliography as classified by subject under Finnish literature. Statistics compiled according to
 Unesco recommendations (see Unesco Statistical Yearbook). Small publications (5–48 pages) are included in the figures.

1) Sisältää myös kaksi- ja useampikieliset kirjat. – Also includes books in two or more languages.

Lähde – Source:

Helsingin yliopiston kirjasto: Bibliografinen osasto – Helsinki University Library: Bibliographical department

Liitetaulukko 3.2. Kirjojen nimiketuotanto kirjallisuustajeittain 1985–2004*
Appendix Table 3.2. Titles produced in Finland 1985–2004 by type of literature*

Kirjallisuustaji Type of literature	1985		1990		1995		2000		2001		2002		2003		2004	
	Kpl No.	%	Kpl No.	%	Kpl No.	%	Kpl No.	%	Kpl No.	%	Kpl No.	%	Kpl No.	%	Kpl No.	%
Yhteensä – Total	5 947	100	7 210	100	7 581	100	7 581	100	7 442	100	7 437	100	7 370	100	¹⁾ 7 994	100
Uutuusien osuus nimike- tuotannosta (%) Proportion of new titles of total production (%)	53,2		51,6		53,6		57,3		56,7		53,3		53,6		54,6	
Kotimainen kaunokirjallisuus <i>Finnish fiction</i>	616	10,4	647	9,0	663	8,7	743	9,8	779	10,5	876	11,8	894	12,1	1 012	12,7
Proosa – <i>Prose</i>	392	6,6	365	5,1	415	5,5	471	6,2	403	5,4	531	7,1	530	7,2	631	7,9
Lasten kirjat <i>Children's books</i>	141	2,4	164	2,3	139	1,8	166	2,2	237	3,2	221	3,0	263	3,6	281	3,5
Nuorten kirjat <i>Books for young adults</i>	83	1,4	118	1,6	109	1,4	106	1,4	139	1,9	124	1,7	101	1,4	100	1,3
Käännetty kaunokirjallisuus <i>Translated fiction</i>	958	16,1	1 176	16,3	1 237	16,3	1 761	23,3	1 607	21,6	1 701	22,9	1 477	20,0	1 705	21,3
Proosa – <i>Prose</i>	471	7,9	621	8,6	520	6,9	608	8,0	544	7,3	603	8,1	553	7,5	626	7,8
Lasten kirjat <i>Children's books</i>	362	6,1	415	5,8	595	7,8	981	12,9	920	12,4	903	12,1	754	10,2	853	10,7
Nuorten kirjat <i>Books for young adults</i>	125	2,1	140	1,9	122	1,6	172	2,3	143	1,9	195	2,6	170	2,3	226	2,8
Runous, näytelmät <i>Poetry, plays</i>	95	1,6	148	2,1	157	2,1	147	1,9	114	1,5	95	1,3	123	1,7	117	1,5
Tietokirjat – Non-fiction	1 371	23,1	1 832	25,4	1 960	25,9	2 588	34,1	2 649	35,6	2 540	34,2	2 532	34,4	2 878	36,0
Suurteokset – Encyclopaedias, reference works, etc.	52	0,9	138	1,9	143	1,9	45	0,6	53	0,7	62	0,8	93	1,3	41	0,5
Peruskoulukirjat – Schoolbooks for comprehensive school	1 063	17,9	1 049	14,5	1 014	13,4	1 017	13,4	1 137	15,3	1 001	13,5	1 179	16,0	1 070	13,4
Muut koulukirjat <i>Other schoolbooks</i>	834	14,0	1 044	14,5	1 170	15,4	1 280	16,9	1 103	14,8	1 162	15,6	1 049	14,2	1 150	14,4

* Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenkustantajien ilmoittama tuotanto. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska tietoja antaneet Suomen kustannusyhdistyksen jäsenkustantajat eivät ole eni vuosina täysin samoja. – Production reported by members of the Finnish Book Publishers' Association. The figures for different years are not fully comparable as the number of respondents has varied from year to year.

1) Näistä ensipainoksia 4 364 ja uusia painoksia 3 630. – Of which 4,364 titles were first editions and 3,630 were reprints.

Lähde – Source:

Suomen Kustannusyhdistys – The Finnish Book Publishers' Association

Liiteaukko 3.3. Suomessa julkaistu kirjallisuus ainepireittain 1980–2004*
Total number of books published in Finland 1980–2004 by subject category*

Aihepiiri Category	Nimikkeitä Titles										Josta (v. 2004) Of which (2004)		Josta (v. 2004) Of which (2004)	
	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	1.1. Pienpainatteen Small publications (5–48 sivua – over 48 pp.)	1.2. Kirjat – Books	2.1. Suomenkieli- Finnish language	2.2. Ruotsinkieli- Swedish language	2.3. Muuksieliä – Other language
Yhteensä – Total	6 511	8 930	10 153	13 494	11 764	12 090	12 069	12 309	12 977	2 094	10 883	9 946	514	2 417
Yleistökset – General interest	297	329	307	315	224	216	210	286	441	63	378	287	14	140
Filosofia, psykologia – Philosophy, psychology	165	191	165	266	255	255	257	237	252	11	241	211	7	34
Uskonto – Religion	365	360	286	390	290	321	383	388	417	38	379	375	23	19
Sosiologia, tilasto – Sociology, statistics	212	233	176	234	174	187	158	186	212	20	192	165	10	37
Politiikka, kansantalous – Politics, national economy	564	795	776	1 026	679	680	715	698	753	198	555	499	32	222
Oikeus, julkinen hallinto – Law, public administration	447	625	735	952	716	847	893	941	999	198	801	868	55	76
Sotatieto ja -tiede – Warfare, military science	69	61	68	108	81	83	107	103	129	6	123	112	9	8
Kasvatus – Education	381	533	539	975	557	544	563	551	638	114	524	531	43	64
Kansatiede, kansanrunous – Ethnology, folklore	76	98	65	90	86	69	79	67	99	4	95	91	3	5
Kielitiede – Linguistics	264	347	219	438	362	361	348	321	363	13	350	156	39	168
Matematiikka – Mathematics	180	257	840	239	152	308	254	179	246	75	171	126	26	94
Luonnontieteet – Natural sciences	507	683	422	973	667	748	775	759	884	164	720	413	21	450
Lääketiede – Medicine	351	415	1 041	669	577	624	614	694	774	100	674	480	21	273
Insinööritieteet, tekniikka, teollisuus – Engineering, technology, industry	614	1 053	297	1 477	825	883	906	790	739	115	624	474	20	245
Maa- ja metsätalous – Agriculture and forestry	204	433	117	460	337	411	362	336	387	83	304	301	25	61
Kotitalous – Household management	83	121	453	137	135	153	150	171	178	8	170	168	4	6
Liiketalous, liikenne – Business economics, transport	217	403	544	794	519	575	587	586	659	119	540	508	11	140
Arkkitehtuuri, taide – Architecture, art	198	330	115	719	549	600	574	722	734	137	597	635	38	61
Pelit, urheilu – Games, sport	54	98	368	151	116	115	119	125	127	21	106	115	5	7
Kirjallisuuden historia – History of literature	35	46	59	65	61	69	66	72	74	1	73	50	8	16
Kaunokirjallisuus – Literature	921	1 083	1 648	1 882	1 973	1 907	2 009	1 977	2 201	389	1 812	2 103	81	17
Maantiede, matkailu – Geography, travel	79	111	87	91	102	91	117	135	141	4	137	119	7	15
Historia, elämäkerrat – History, biographies	228	325	472	1 043	2 327	2 043	1 823	1 985	1 530	213	1 317	1 159	112	259
Luokittelematta ¹⁾ – Unclassified ¹⁾	–	–	354	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

* Sisältää myös pienpainatteen. – Includes small publications.

¹⁾ Vuodesta 1990 tiedot tuotettu Fennica CD-ROM levyllä. Vuoden 1990 tiedot luokiteltiin 354 nimikettä, joiden luokitus puuttuu. –
As of 1990 these data have been available on CD-ROM. The disk for 1990 contains 354 titles for which no classification data are given.

Lände – Source:
Helsingin yliopiston kirjasto: Bibliografinen osasto – Helsinki University Library: Bibliographical department

Liitetaulukko 3.4. Tieto- ja kaunokirjallisuuden sekä koulu- ja lastenkirjojen kokonaisnimiketuotanto 1980–2004*
Appendix Table 3.4. Non-fiction, fiction, schoolbooks and children's books: total number of titles 1980–2004*

Vuosi Year	Tietokirjallisuus Non-fiction		Kaunokirjallisuus ¹⁾ Fiction ¹⁾		Yhteensä Total		Josta koulukirjoja Of which schoolbooks		Josta lastenkirjoja Of which children's books	
	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%	Kpl – No.	%
Kirjat (yli 48 sivua) – Books (more than 48 pages)										
1980	4 144	83,8	801	16,2	4 945	100	456	9,2	113	2,3
1985	5 796	86,0	946	14,0	6 742	100	635	9,4	182	2,7
1990 ²⁾	5 910	81,6	1 334	18,4	7 494	100	558	7,4	280	3,7
1995	8 529	85,2	1 482	14,8	10 011	100	508	5,1	381	3,8
2000	7 957	83,5	1 570	16,5	9 527	100	350	3,7	430	4,5
2001	8 360	84,4	1 546	15,6	9 906	100	460	4,6	476	4,8
2002	8 295	83,6	1 629	16,4	9 924	100	466	4,7	479	4,8
2003	8 490	84,3	1 584	15,7	10 074	100	426	4,2	474	4,7
2004	9 071	83,4	1 812	16,6	10 883	100	521	4,8	561	5,2
Pienpainatteet (5–48 sivua) – Small publications (5–48 pages)										
1980	1 446	92,3	120	7,7	1 566	100	75	4,8	115	7,3
1985	2 051	93,7	137	6,3	2 188	100	57	2,6	108	4,9
1990 ²⁾	2 241	87,7	314	12,3	2 659	100	57	2,1	379	14,3
1995	3 083	88,5	400	11,5	3 483	100	44	1,3	456	13,1
2000	1 834	82,0	403	18,0	2 237	100	56	2,5	563	25,2
2001	1 823	83,5	361	16,5	2 184	100	55	2,5	469	21,5
2002	1 765	82,3	380	17,7	2 145	100	37	1,7	529	24,7
2003	1 842	82,4	393	17,6	2 235	100	31	1,4	446	20,0
2004	1 705	81,4	389	18,6	2 094	100	44	2,1	471	22,5
Yhteensä – Total										
1980	5 590	85,9	921	14,1	6 511	100	531	8,2	228	3,5
1985	7 847	87,9	1 083	12,1	8 930	100	692	7,7	290	3,2
1990 ²⁾	8 505	83,8	1 648	16,2	10 153	100	615	6,1	659	6,5
1995	11 612	86,0	1 884	14,0	13 496	100	552	4,1	837	6,2
2000	9 791	83,2	1 973	16,8	11 764	100	406	3,5	993	8,4
2001	10 183	84,2	1 907	15,8	12 090	100	515	4,3	945	7,8
2002	10 060	83,4	2 009	16,6	12 069	100	503	4,2	1008	8,4
2003	10 332	83,9	1 977	16,1	12 309	100	457	3,7	920	7,5
2004	10 776	83,0	2 201	17,0	12 977	100	565	4,4	1032	8,0

* Tilastointi perustuu kansallisbibliografian Suomen kirjallisuusalanimittien osaston aineistoon. Tilastoinnissa on noudatettu Unescon suositusta (ks. Unescon tilastollinen vuosikirja). – Based on national bibliography data as classified by subject under Finnish literature. Statistics comply with Unesco recommendations (see Unesco Statistical Yearbook).

1) Kaunokirjallisuus sisältää proosan, lasten- ja nuortenkirjallisuuden sekä runouden. – Fiction includes prose, children's books, books for young adults and poetry.

2) Vuonna 1990 tieto kirjallisuustilastoista puuttuu 250 kirjalta ja 104 pienpainatteelta. Nämä luvut sisältyvät kuitenkin kirjojen ja pienpainatteiden kokonaisuun. Prosenttiosuus on laskettu kirjoista ja pienpainatteista, joiden kirjallisuustyyppi tiedetään. – 250 books and 104 small publications had no data on type of literature in 1990. These figures are included, however, in the overall totals of books and small publications. The percentages have been calculated on the basis of books and small publications for which the type of literature is known.

Lähde – Source:
Helsingin yliopiston kirjasto: Bibliografinen osasto – Helsinki University Library: Bibliographical department

Liitetaulukko 3.5. Suomessa julkaistu käännöskirjallisuus alkukielen mukaan 1980–2004
Appendix Table 3.5. Translated books published in Finland 1980–2004 by source language

Alkuperäiskieli <i>Source language</i>	1980		1985		1990		1995		2000		2001		2002		2003		2004	
	Kpl <i>No.</i>	%	Kpl <i>No.</i>	%	Kpl <i>No.</i>	%	Kpl <i>No.</i>	%	Kpl <i>No.</i>	%	Kpl <i>No.</i>	%	Kpl <i>No.</i>	%	Kpl <i>No.</i>	%	Kpl <i>No.</i>	%
Käännökset suomen kielelle – Translations into Finnish																		
Yhteensä – Total	959	100	906	100	1 563	100	1 857	100	2 106	100	1 862	100	1 928	100	1 887	100	2 007	100
Englanti – <i>English</i>	447	46,6	520	57,4	940	60,1	1 196	64,4	1 433	68,0	1 219	65,5	1 301	67,5	1 182	62,6	1 229	61,2
Ruotsi – <i>Swedish</i>	167	17,4	124	13,7	184	11,8	213	11,5	186	8,8	177	9,5	201	10,4	233	12,4	240	12,0
Saksa – <i>German</i>	84	8,8	96	10,6	128	8,2	135	7,3	128	6,1	131	7,0	111	5,8	90	4,8	112	5,6
Ranska – <i>French</i>	48	5	43	4,7	92	5,9	105	5,7	111	5,3	125	6,7	109	5,6	110	5,8	116	5,8
Tanska – <i>Danish</i>	21	2,2	10	1,1	30	1,9	29	1,6	29	1,4	16	0,9	14	0,7	8	0,4	13	0,7
Venäjä – <i>Russian</i>	47	4,9	26	2,9	40	2,6	20	1,1	21	1,0	27	1,5	18	0,9	26	1,4	20	1,0
Norja – <i>Norwegian</i>	26	2,7	22	2,4	34	2,2	22	1,2	18	0,9	19	1,0	21	1,1	54	2,9	47	2,3
Italia – <i>Italian</i>	16	1,7	11	1,2	28	1,8	40	2,2	29	1,4	17	0,9	17	0,9	33	1,8	54	2,7
Espanja – <i>Spanish</i>	3	0,3	6	0,7	20	1,3	16	0,9	25	1,2	18	1,0	19	1,0	19	1,0	18	0,9
Muut ¹⁾ – <i>Others ¹⁾</i>	100	10,4	48	5,3	67	4,3	81	4,4	126	6	113	6,1	117	6,1	132	7,0	158	7,9
Käännökset ruotsin kielelle – Translations into Swedish																		
Yhteensä – Total	56	100	89	100	111	100	109	100	88	100	78	100	89	100	80	100	101	100
Suomi – <i>Finnish</i>	51	91,1	86	96,6	103	92,8	105	96,3	78	88,7	74	94,9	84	94,4	78	97,5	97	96,0
Englanti – <i>English</i>	1	1,8	2	2,2	2	1,8	1	0,9	3	3,4	3	3,8	1	1,1	1	1,3	1	1,0
Muut ¹⁾ – <i>Others ¹⁾</i>	4	7,1	1	1,1	6	5,4	3	2,8	7	8,0	1	1,3	4	4,5	1	1,3	3	3,0

1) Sisältää myös käännökset useasta eri kielestä. – *Includes translations from several languages.*

Lähde – *Source:*

Helsingin yliopiston kirjasto: Bibliografinen osasto – *Helsinki University Library: Bibliographical department*

Litetaulukko 3.6. Suomalaisen kirjallisuuden käännösten määrä 2001–2004
Appendix Table 3.6. Translations of Finnish literature 2001–2004

Käännöskieli <i>Language of translation</i>	Vuosi – Year				Kirjallisuuslaji 2004 – <i>Field of literature 2004</i>						
	2001	2002	2003	2004	Proosa <i>Prose</i>	Lyriikka ja kansan- runous <i>Lyric poetry and folklore</i>	Näytelmät ja kuunnelmat <i>Drama and radio play</i>	Lasten ja nuorten kirjallisuus <i>Literature for children and teenagers</i>	Antologiat ja kirjallisuus- lehdet <i>Anthologies and literature journals</i>	Tieto- kirjallisuus <i>Non-fiction</i>	
Yhteensä – Total	143	177	190	186	82	31	8	23	26	16	
Saksa – <i>German</i>	26	34	31	30	16	3	2	3	4	2	
Englanti – <i>English</i>	14	20	24	11	4	1	–	–	4	2	
Ruotsi – <i>Swedish</i>	11	18	12	21	10	1	4	5	–	1	
Venäjä – <i>Russian</i>	12	18	13	10	2	2	–	5	1	–	
Viro – <i>Estonian</i>	11	12	17	13	3	1	–	5	2	2	
Ranska – <i>French</i>	10	10	13	11	4	3	–	–	3	1	
Unkari – <i>Hungarian</i>	9	20	4	7	1	1	–	–	5	–	
Suomi – <i>Finnish</i>	4	2	3	16	4	6	–	1	–	5	
Italia – <i>Italian</i>	3	2	11	5	–	4	–	1	–	–	
Tšekki – <i>Czech</i>	3	5	9	5	5	–	–	–	–	–	
Hollanti – <i>Dutch</i>	6	4	6	5	3	2	–	–	–	–	
Espanja – <i>Spanish</i>	5	2	5	4	1	1	1	–	1	–	
Latvia – <i>Latvian</i>	2	4	1	4	4	–	–	–	–	–	
Norja – <i>Norwegian</i>	3	1	2	5	4	–	1	–	–	–	
Tanska – <i>Danish</i>	3	6	1	2	2	–	–	–	–	–	
Puola – <i>Polish</i>	1	2	4	3	2	–	–	1	–	–	
Bulgaria – <i>Bulgarian</i>	2	1	4	2	2	–	–	–	–	–	
Heprea – <i>Hebrew</i>	2	1	3	2	2	–	–	–	–	–	
Liettua – <i>Lithuanian</i>	2	1	4	6	1	3	–	–	2	–	
Japani – <i>Japanese</i>	–	4	2	1	1	–	–	–	–	–	
Ukraina – <i>Ukrainian</i>	–	1	3	4	2	–	–	–	2	–	
Slovakki – <i>Slovakian</i>	4	1	–	1	1	–	–	–	–	–	
Sloveeni – <i>Slovenian</i>	1	1	4	1	1	–	–	–	–	–	
Kiina – <i>Chinese</i>	1	2	1	1	–	–	–	–	–	1	
Kreikka – <i>Greek</i>	2	1	1	2	1	1	–	–	–	–	
Portugali – <i>Portuguese</i>	–	1	1	3	1	–	–	–	2	–	
Romania – <i>Rumanian</i>	–	1	3	1	1	–	–	–	–	–	
Mari	–	–	2	2	1	–	–	1	–	–	
Serbia – <i>Serbian</i>	2	–	1	–	–	–	–	–	–	–	
Arabia – <i>Arabic</i>	–	–	–	2	–	–	–	–	–	2	
Islanti – <i>Icelandic</i>	–	–	1	1	1	–	–	–	–	–	
Katalaani – <i>Catalan</i>	–	–	–	2	2	–	–	–	–	–	
Turkki – <i>Turkish</i>	–	–	1	1	–	1	–	–	–	–	
Valkovenäjä – <i>Belorussian</i>	–	1	–	1	–	1	–	–	–	–	
Vepsä – <i>Vepsian</i>	1	–	1	–	–	–	–	–	–	–	
Latina – <i>Latin</i>	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	
Orija – <i>Oriya</i>	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Persia – <i>Persian</i>	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Saame – <i>Lappish</i>	–	–	–	1	–	–	–	1	–	–	
Sorbi – <i>Sorbian</i>	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	
Thai – <i>Thai</i>	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	
Udmurti – <i>Udmurt</i>	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	

Lähde – Source:

Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskus FILI – Finnish Literature Information Centre FILI

Liitetaulukko 3.7. Kirjaksi luokiteltavien elektronisten kustannustuotteiden nimikemäärä ja myynti 1995–2004*										
Appendix Table 3.7. Off-line multimedia products and on-line products: number and sales of titles 1995–2004*										
Nimikkeet Titles	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	Kpl – No.									
Offline-tuotteet – Off-line multimedia products	59	69	130	170	184	207	538	353	394	507
Oppimateriaali – Education	11	19	70	42	43	63	15	10	38	213
Muu asiatieto – Other non-fiction	10	39	52	92	83	78	244	262	302	271
Fiktio, viihde – Fiction, entertainment	38	11	8	36	58	66	279	81	54	23
Online-tuotteet – On-line products	2	4	11	127	101	65	65	134	127	186
Myynti Sales	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	Milj. € – EUR million									
Offline-tuotteet – Off-line multimedia products	1,0	2,7	5,2	5,5	5,5	6,4	8,3	3,9	3,8	2,5
Oppimateriaali – Education	0,1	0,6	1,1	0,2	0,3	0,4	0,2	0,0	0,1	0,1
Muu asiatieto – Other non-fiction	0,9	1,9	3,8	4,0	3,9	4,6	4,7	3,5	3,4	2,3
Fiktio, viihde – Fiction, entertainment	0,4	0,2	0,2	1,3	1,3	1,4	3,4	0,4	0,4	0,0
Online-tuotteet – On-line products	0,2	0,1	0,4	0,5	0,4	0,6	1,2	1,8	3,6	8,4

* Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenyritysten tuotanto ja tukkuhintainen myynti. – Production and sales by members of the Finnish Book Publishers Association. Sales at distributor level.

Lähde – Source:

Suomen Kustannusyhdistys: Kirjojen tuotantotilasto. – The Finnish Book Publishers Association

Liitetaulukko 3.8. Kirjojen myynti kirjallisuudenlajeittain 1980–2004*									
Appendix Table 3.8. Book sales by type of literature 1980–2004*									
Kirjallisuudenlaji Type of literature	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
	1 000 kpl – 1,000 copies								
Yhteensä – Total	23 193	20 491	24 980	23 866	28 229	28 645	27 051	26 561	26 753
Kaunokirjallisuus – Fiction	3 039	4 429	4 247	3 987	4 997	4 413	4 442	4 462	5 015
Lasten ja nuorten kirjat Books for children and young adults	3 630	2 194	3 430	6 571	8 124	9 340	8 016	7 559	7 377
Suurteokset Encyclopaedias, reference works, etc. } Tietokirjat – Non-fiction	3 718	841	865	670	402	486	366	260	266
Tietokirjat – Non-fiction		2 986	4 212	5 608	7 497	7 314	7 081	7 470	7 544
Peruskoulukirjat Schoolbooks for comprehensive school	9 193	7 482	7 006	4 287	4 308	4 423	4 533	4 405	4 407
Muut koulu- ja kurssikirjat Other schoolbooks and textbooks	2 404	2 559	2 423	2 743	2 901	2 669	2 613	2 405	2 144
Muut – Other	1 209	–	2 796	–	–	–	–	–	–
Prosentteina – Percentages									
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Kaunokirjallisuus – Fiction	13	22	17	17	18	15	16	17	19
Lasten ja nuorten kirjat Books for children and young adults	16	11	14	28	29	33	30	28	28
Suurteokset Encyclopaedias, reference works, etc. } Tietokirjat – Non-fiction	16	4	3	3	1	2	1	1	1
Tietokirjat – Non-fiction		15	17	23	27	26	26	28	28
Peruskoulukirjat Schoolbooks for comprehensive school	40	37	28	18	15	15	17	17	16
Muut koulu- ja kurssikirjat Other schoolbooks and textbooks	10	12	10	11	10	9	10	9	8
Muut – Other	5	–	11	–	–	–	–	–	–

* Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenkustantajien ilmoittama myynti. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska tietoja antaneet Suomen kustannusyhdistyksen jäsenkustantajat eivät ole eri vuosina täysin samoja. – Sales reported by members of the Finnish Book Publishers' Association. The figures for different years are not fully comparable as the number of respondents has varied from year to year.

Lähde – Source:

Suomen Kustannusyhdistys – The Finnish Book Publishers' Association

Liitetaulukko 3.9. Kirjojen euromääräinen myynti kirjallisuudenlajeittain 1980–2004*
*Appendix Table 3.9. Value of book sales by type of literature 1980–2004**

Kirjallisuudenlaji Type of literature	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
	Mlj. € – EUR million								
Yhteensä – Total	85	131	202	228	253	262	269	270	282
Kaunokirjallisuus – Fiction	12	25	33	37	36	37	38	37	41
Lasten ja nuorten kirjat – Books for children and young adults	6	8	13	28	36	41	41	39	43
Suurteokset – Encyclopaedias, reference works, etc. } Tietokirjat – Non-fiction }	31	21	29	25	16	15	18	19	21
Peruskoulukirjat – Schoolbooks for comprehensive school	20	30	39	33	40	43	45	45	48
Muut koulu- ja kurssikirjat – Other schoolbooks and textbooks	7	14	19	30	36	35	35	35	32
Muut – Other	9	7	20	–	1	2	1	–	–
Prosentteina – Percentages									
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Kaunokirjallisuus – Fiction	14	19	16	16	14	14	14	14	15
Lasten ja nuorten kirjat – Books for children and young adults	7	6	6	12	14	16	15	14	15
Suurteokset – Encyclopaedias, reference works, etc. } Tietokirjat – Non-fiction }	36	16	15	11	6	6	7	7	7
Peruskoulukirjat – Schoolbooks for comprehensive school	24	23	19	14	16	16	17	17	17
Muut koulu- ja kurssikirjat – Other schoolbooks and textbooks	8	11	9	13	14	13	13	13	11
Muut – Other	11	5	10	–	0	1	0	–	–

* Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenkustantajien ilmoittama myynti. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska tietoja antaneet Suomen kustannusyhdistyksen jäsenkustantajat eivät ole eri vuosina täysin samoja. – Sales reported by members of the Finnish Book Publishers' Association. The figures for different years are not fully comparable as the number of respondents has varied from year to year.

1) Sisältää myynnin kirjakaupoille, Kirjavälitykselle, tavarataloille, kirjakerhoille ym. seuraavalle jakeluportaalille kustantajahintaisena, myös Suuren Suomalaisen Kirjakerhon kuukauden kirjan myynnin. – Includes sales to bookshops, to the Kirjavälitys wholesaler, to department stores, to book clubs and other resellers at publisher's prices, including the book of the month at the Great Finnish Book Club.

2) Sisältää kustantajien myynnin suoraan loppukäyttäjälle (ei kerhomyyntiä) kuluttajahintaisena. – Includes publisher sales direct to readers (not book club sales) at retail prices.

Lähde – Source:

Suomen Kustannusyhdistys – The Finnish Book Publishers' Association

Liitetaulukko 3.10. Myydyimmät kirjat 2004–2005 *
Appendix Table 3.10. Best-selling books in Finland 2004–2005 *

Tekijä – Author	Teos – Title	Kustantaja – Publisher	Myynti – Sales
2004			
A. Kotimainen kaunokirjallisuus ¹⁾ – Finnish fiction ¹⁾:			
1. Laila Hietamies	Kallis kotimaa	Otava	121 600
2. Arto Paasilinna	Tohelo suojelusenkeli	WSOY	95 600
3. Reijo Mäki	Huhtikuun tytöt	Otava	82 900
4. Ilkka Remes	Hiroshiman portti	WSOY	80 900
5. Jari Tervo	Myyrä	WSOY	71 300
B. Käännetty kaunokirjallisuus ¹⁾ – Translated foreign fiction ¹⁾:			
1. Dan Brown	Da Vinci -koodi	WSOY	155 700
2. Patricia Cornwell	Pahan jäljillä	Otava	76 400
3. Henning Mankell	Leopardin silmä	Otava	41 600
4. Tess Gerritsen	Synnintekijä	Otava	37 100
5. Joanne Harris	Sarkaa ja samettia	Otava	34 600
C. Lasten- ja nuortenkirjat, sarjakuvat (kotimaiset ja käännetyt) – Literature for children and adolescents, comics books (Finnish and translated):			
1. J. K. Rowling	Harry Potter ja Feeniksin kilit	Tammi	170 200
2. Kirsi Kunnas & Christel Rönns	Tapahtui Tiitiäisen maassa	WSOY	60 000
3. Lea Hyvärinen, Mirjam Kalland & Osmo Penna	Loruleikki	WSOY	40 700
4. Johanna Harkkila	Muumitalo	Satusiivet / Kolibri	39 200
5. Mauri Kunnas	Seitsemän tähtiä ja aarre	Otava	32 100
D. Tietokirjat ¹⁾ – Non-fiction ¹⁾:			
1.	Mitä Missä Milloin 2005	Otava	63 300
2.	Suuret suomalaiset	Otava	62 100
3.	Guinness World Records 2005	Sanoma Magazines	61 400
4. Anna-Maija Tanttu	Hyvää ruokahalua	Suuri Suomalainen Kirjakerho	51 000
5. Valste ym. – Valste etc.	Suuri suomalainen luonto-opas	Otava	50 700
E. Taskukirjat – Paperbacks:			
1. Reijo Mäki	Keltainen leski	Otava / Seven	44 200
2. Juha Vuorinen	Juoppohullun päiväkirja osa 3: Raskausarpia	Diktaattori	16 600
3. Juha Vuorinen	Juoppohullun päiväkirja	Like	14 900
4. Reijo Mäki	Black Jack	Otava / Loisto	14 500
5. Agatha Christie	Golfkentän murha	WSOY / Loisto	13 900

Liitetaulukko 3.10. Jatkuu – Appendix Table 3.10. Cont.

Tekijä – Author	Teos – Title	Kustantaja – Publisher	Myynti – Sales
2005			
A. Kotimainen kaunokirjallisuus ¹⁾ – Finnish fiction ¹⁾:			
1. Ilkka Remes	Nimessä ja veressä	WSOY	118 700
2. Laila Hirvisaari	Kruununpuisto	Otava	95 900
3. Arto Paasilinna	Suomalainen kärsäkirja	WSOY	74 200
4. Reijo Mäki	Nuoruustango	Otava	68 700
5. Leena Lehtolainen	Rivo satakieli	Tammi	48 500
B. Käännetty kaunokirjallisuus ¹⁾ – Translated foreign fiction ¹⁾:			
1. Dan Brown	Enkeli ja demonit	WSOY	150 800
2. Patricia Cornwell	Pedon leima	Otava	59 100
3. Dan Brown	Da Vinci -koodi	WSOY	52 100
4. Åsa Larsson	Aurinkomyrsky	Otava	41 600
5. Henning Mankell	Kasvoton kuolema	Otava	38 100
C. Lasten- ja nuortenkirjat, sarjakuvat (kotimaiset ja käännetyt) – Literature for children and adolescents, comics books (Finnish and translated):			
1. Mauri Kunnas & Tarja Kunnas	Koiramäen Martta ja Ruuneperi	Otava	59 400
2. A. A. Milne & E. H. Shepard	Nalle Puhin kootut kertomukset	WSOY	51 900
3. C. S. Lewis	Narnian tarinat	Otava	50 000
4. Cacciatore, Hyvärinen, Brotherus & Penna	Taikatanssi – Lycka är att dansa	WSOY	40 700
5. C. S. Lewis	Narnia – kaikki tarinat	Otava	35 600
D. Tietokirjat ¹⁾ – Non-fiction ¹⁾:			
1.	Mitä Missä Milloin 2006	Otava	58 500
2.	Guinness World Records 2006	Sanoma Magazines	58 200
3. Virpi Hämeen-Anttila & Jaakko Hämeen-Anttila	Rakkauden atlas	Otava	44 400
4. Juha Berglund & Antti Rinta-Huomo	Viinistä viiniin 2006	Otava	39 200
5.	Maailman 100 suurinta ihmettä	Otava	36 300
E. Taskukirjat – Paperbacks:			
1. Paulo Coelho	Alkemisti	Bazar	22 600
2. Reijo Mäki	Huhtikuun tytöt	Otava / Loisto	21 000
3. Juha Vuorinen	Juoppohullun päiväkirja	Like / Diktaattori	20 000
4. Eppu Nuotio	Neitsytmatka	Otava / Seven	16 800
5. Juha Vuorinen	Tolppa-apina	Like / Diktaattori	14 550

* Sisältää sekä kauppaa- että kirjakerhomyyntiin sekä kustantajien myyntiin suoraan loppukäyttäjille. Ei sisällä sarjakuvakirjoja, oppikirjoja, Raamattuja eikä virsikirjoja. – Includes both bookshop and club sales as well as sales by publishers to end users. Excludes sales of comic books, school and text books, Bibles and hymnals.

1) Ei sisällä taskukirjoja. – Excludes paperbacks.

Lähde – Source:

Suomen Kustannusyhdistys – The Finnish Book Publishers' Association

Liitetaulukko 3.11. Kirjallisuuden myynti kanavittain 1997–2004 * Appendix Table 3.11. Marketing channels of books 1997–2004 *								
Myyntikanava Marketing channel	1997		1998		1999		2000	
	1 000 €	%	1 000 €	%	1 000 €	%	1 000 €	%
Yhteensä – Total	387 550	100	396 500	100	415 200	100	446 600	100
Kirjakaupat – Bookshops	142 750	37	143 500	36	147 900	36	161 000	36
Posti-, suora- ja kirjakerhomyynti – Direct and postal sales and book clubs	131 300	34	126 800	32	132 200	32	136 100	31
Erikoistuneet jälleenmyyjät – Specialised distributors	35 600	9	43 500	11	44 800	11	51 200	12
Tavaratalot ja supermarketit – Department stores and supermarkets	39 800	10	35 800	9	40 400	10	42 900	10
Muut jakelutiet – Other distribution channels	38 100	10	46 900	12	49 900	12	55 400	12
Myyntikanava Marketing channel	2001		2002		2003		2004	
	1 000 €	%	1 000 €	%	1 000 €	%	1 000 €	%
Yhteensä – Total	453 400	100	474 000	100	479 200	100	496 000	100
Kirjakaupat – Bookshops	168 700	37	177 500	37	182 500	38	194 100	39
Posti-, suora- ja kirjakerhomyynti – Direct and postal sales and book clubs	134 900	30	139 000	29	135 700	28	139 900	28
Erikoistuneet jälleenmyyjät – Specialised distributors	51 600	11	58 300	12	55 300	12	51 700	10
Tavaratalot ja supermarketit – Department stores and supermarkets	44 000	10	41 200	9	43 000	9	48 200	10
Muut jakelutiet – Other distribution channels	54 200	12	58 000	12	62 700	13	62 100	13

* Arvonlisäverollinen vähittäismyynti. – Sales at consumer level including VAT.

Lähteet – Sources:

Tilastokeskus – Statistics Finland

Liitetaulukko 3.12. Suurimmat kirjakerhot 2005 Appendix Table 3.12. Biggest book clubs 2005			
Omistaja Owner	Kerho Book club	Perustettu Established	Jäseniä yhteensä Members total
Otava – Kuvalehdet	Suuri Suomalainen Kirjakerho – The Great Finnish Book Club	1969	300 000
	Koululaisen Kirjklubi	1995	
	Metsästys ja Kalastus Kirjklubi	1995	
	Book Avenue	1998	
	Leppäkerttu	2000	
WSOY	Johanna	1971	200 000
	Uudet Kirjat	1980	
	Uppo-Nalle	2001	
Sanoma Magazines Finland	Lasten Oma Kirjakerho	1975	100 000
	Merkurius	1995	
	Sisters Club	1999	
Tammi	Lasten Parhaat Kirjat	1987	55 000

Lähteet – Sources:

Yritysten toimintakertomukset ja omat ilmoitukset – Enterprise annual reports and other enterprise data

Liitetaulukko 3.13. Kirjakauppojen ja antikvariaattien määrä 1980–2004
Appendix Table 3.13. Number of bookshops and second-hand bookshops 1980–2004

Vuosi Year	Kirjakauppoja ¹⁾ Bookshops ¹⁾	Antikvariaatteja Second-hand bookshops
1980	474	161
1982	468	153
1984	504	165
1986	481	189
1988	484	215
1989	478	210
1990	483	229
1991	462	218
1992	431	220
1993	413	200
1994	406	192
1995	402	189
1996	393	195
1997	402	208
1998	387	197
1999	380	183
2000	380	178
2001	382	185
2002	375	176
2003	353	178
2004	360	177

1) Lisäksi monissa kaupan keskuksien tavarataloissa on kirjaosastoja. Niiden määrä ja laajuus vaihtelee. –
Many major department stores also have books sections. The number and scope of these varies.

Lähde – Source:

Tilastokeskus, Yritysrekisteri – *Statistic Finland, Business Register*

Liitetaulukko 3.14. Vuoden kallein Bibliofiilien Seuran kirjahuutokaupoissa myyty kirja 1995–2005*
*Appendix Table 3.14. The most expensive book of the year sold at the book auctions of Bibliofiilien Seura 1995–2005**

Vuosi Year	Tekijä Author	Teos Work	Julkaisupaikka ja -vuosi Place and year of publication	Myyntihinta (€) Hammer price (EUR)
1995	Carl Axel Gottlund	Otava I–III	I–II: Tukholma 1831–1832; III: Helsinki 1929	2 708
1999	.. Mika Waltari	Suomen kansan vanhat runot I–XV Yö yli Euroopan	Helsinki – Jyväskylä 1908–1997 Helsinki 1937	875 875
2000	Elias Lönnrot	Kalevala taikka Wanhoja Karjalan Runoja Suomen kansan muinosista ajoista I–II	Helsinki 1835	1 631
2001	Anatole de Demidoff	Voyage dans la Russie Méridionale & la Crimée, par la Hongrie, la Valachie & la Moldavie exécuté en 1837	Pariisi 1848	1 177
2002	Christfrid Canander	Mythologia Fennica	Turku 1789	800
2003	Jutikkala Eino & Nikander Gabriel (toim. – ed.)	Suomen kartanot ja suurtilat I–III	Helsinki 1939–1945	520
2005	Aro, J. E.	Suomen perhoset. Parhaiden lähteiden mukaan.	Helsinki 1900	360

* Vuosina 1996–1998 ja 2004 ei pidetty Bibliofiilien Seuran kirjahuutokauppoja. – *No book auctions were held by the Bibliofiilien Seura in 1996–1998 and 2004.*

Lähde – Source:

Bibliofiilien Seura ry. www.bibliofiilenseura.fi

Liitetaulukko 3.15. Bibliofiilien Seuran kirjahuutokaupoissa myydyt kalleimmat antikvaariset kohteet 2005 Appendix Table 3.15. Highest-priced antiquarian lots sold at Bibliofiilien Seura book auctions 2005			
Tekijä Author	Kohde Lot	Julkaisupaikka ja -vuosi Place and year of publication	Myyntihinta (€) Hammer price (EUR)
Aro, J. E.	Suomen perhoset. Parhaiden lähteiden mukaan	Helsinki 1900	360
Nordenskiöld, A. E.	Redogörelse för en Expedition till Mynningen af Jenissej och Siberien år 1875	Stockholm 1877	250
Waltari, Mika	Gabriel, tule takaisin. Sydämetön komedia. 4 näytöstä. Näytelmäkirjoitus	–	220

Lähde – Source:
Bibliofiilien Seura ry. www.bibliofiilienseura.fi

Liitetaulukko 3.16. Kotimaisia kirjallisuuspalkintoja (palkinto vähintään 10 000 euroa) Appendix Table 3.16. Finnish literary awards (value of prize at least EUR 10,000)			
Palkinto Award	Jakaja Awarding authority	Taajuus Frequency	Palkintosumma yht. (€) Total value of prize (EUR)
Aleksis Kivi -palkinto Aleksis Kivi prize	Suomalaisen Kirjallisuuden Seura SKS Finnish Literature Society	Joka 3. vuosi Every 3 years	13 000
Eeva Joenpelto -palkinto Eeva Joenpelto prize	Lohjan kaupunki Town of Lohja	Joka 3. vuosi Every 3 years	13 000
Finlandia-palkinto Finlandia Prize	Suomen Kirjasäätiö Finnish Book Foundation	Vuosittain Annually	26 000
Finlandia Junior Finlandia Junior Prize	Suomen Kirjasäätiö Finnish Book Foundation	Vuosittain Annually	26 000
Helsingin Sanomain kirjallisuuspalkinto Prize for literature of the Helsingin Sanomat newspaper	Helsingin Sanomat	Vuosittain Annually	12 500
Kalevi Jäntin palkinto Kalevi Jäntti prize	Kalevi Jäntin rahasto Kalevi Jäntti fund	Vuosittain Annually	28 800
Kirjallisuuden valtionpalkinto ¹⁾ State Prize for Literature ¹⁾	Valtion kirjallisuustoimikunta National Council for Literature	Vuosittain Annually	13 000
Kääntäjien valtionpalkinto State prize for translators	Valtion kirjallisuustoimikunta National Council for Literature	Vuosittain Annually	13 000
Lauri Jäntin palkinto Lauri Jäntti prize	Lauri Jäntin säätiö Lauri Jäntti foundation	Vuosittain Annually	10 000
Olvi-säätiön kirjallisuuspalkinto Prize for literature of the Olvi foundation	Olvi-säätiö Olvi foundation	Vuosittain Annually	12 600
Runeberg-palkinto Runeberg prize	Sanomalehti Uusimaa, Suomen Kirjailijaliitto, Suomen Arvostelijain Liitto, Porvoon kaupunki ja Finlands Svenska Författareförening The Uusimaa newspaper, the Union of Finnish Writers, the Union of Finnish Critics, the City of Porvoo and the Society of Swedish Authors in Finland	Vuosittain Annually	10 000
Tieto-Finlandia -palkinto A prize for the best non-fiction book of the year	Suomen Kirjasäätiö Finnish Book Foundation	Vuosittain Annually	26 000
Tollanderin palkinto Tollander prize	Svenska litteratursällskapet	Vuosittain Annually	18 000
Valtion ulkomainen kääntäjäpalkinto A State prize for foreign translators	Opetusministeriö Ministry of Education	Vuosittain Annually	10 000
WSOY:n kirjallisuussäätiön palkinto Prize for literature of the literature society of the WSOY publishing company	WSOY	Vuosittain Annually	Vaihteleva rahasumma ²⁾ Varying cash award ²⁾

1) Vanhin suomalainen kirjallisuuspalkinto: jaettu vuodesta 1865 alkaen, jaettu vuosittain 1898 alkaen. – The oldest literary prize in Finland, awarded since 1865, annually since 1898.

2) 56 000 euroa vuonna 2005. – EUR 56,000 in 2005.

Lähteet – Sources:
www.kirjavalitys.fi/palkintoja
Palkintojen jakajien omat ilmoitukset – Reports of awarding authorities

Liitetaulukko 3.17. Yleisten kirjastojen pää-, sivu- ja laitospkirjastot sekä niiden henkilöstö 1980–2004
Appendix Table 3.17. Main public libraries, branch libraries and institutional libraries, and library staff 1980–2004

Vuosi Year	Kirjastot – Libraries					Henkilöstö ¹⁾ – Staff ¹⁾	
	Pääkirjastoja Main libraries	Sivukirjastoja Branch libraries	Laitospkirjastoja Institutional libraries	Yhteensä Total	Kirjastoautoja / -veneitä Mobile libraries	Kirjastoveroilla palkattu Paid by library funds	Muilla varoilla palkattu Paid by non-library funds
Henkilötyövuosia – Person years							
1980	464	1 608	219
1985	461	1 544	234
1986	461	877	205	1 543	234
1987	461	623	205	1 289	235	4 376	..
1988	461	563	204	1 228	233	4 444	..
1989	460	535	203	1 198	231	4 527	..
1990 ¹⁾	444	510	197	1 151	232	4 596	..
1991	444	486	195	1 125	234	4 612	..
1992	444	469	194	1 107	232	4 480	..
1993	1 025	222	4 378	..
1994	998	220	4 280	..
1995	985	215	4 240	..
1996	439	437	130	1 006	214	4 249	935
1997	436	429	127	992	210	4 232	874
1998	436	417	117	970	208	4 193	704
1999	436	401	111	948	203	4 156	613
2000	436	401	99	936	202	4 174	591
2001	432	463	94	989	200	4 205	582
2002	431	463	92	986	198	4 217	601
2003	429	458	81	968	192	4 230	627
2004	426	456	75	957	188	4 255	618

1) Vuodesta 1990 lähtien Ahvenanmaa ei mukana tilastossa. Henkilötyövuodet kaikilta vuosilta ilman Ahvenanmaata. –
Excluding the province of Åland from 1990 onwards. Person years exclude Åland in all years.

Lähteet – Sources:

Opetusministeriö: Kirjastot. – Ministry of Education: Statistics on libraries.

Kirjastot (Libraries). Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy. <http://tilastot.kirjastot.fi>

Litetaulukko 3.18. Yleisten kirjastojen lainaajat ja lainat 1987–2004*
Appendix Table 3.18. Borrowers and loans from public libraries 1987–2004*

Vuosi Year	Lainaja Borrowers		Paikallislainoia – Local loans				Asukasta kohti Per resident	Lainajaa kohti Per borrower
	1 000	% väestöstä % of population	Josta kirjallaino- ja Of which book loans	Muuta aineistoa Other materials	Saadut kauko- lainat ¹⁾ Interlibrary loans received ¹⁾	Yhteensä Total		
			1 000				Kpl No.	Kpl No.
1987	2 162	43,8	80 389	6 598	96	87 082	17,7	40,3
1988	2 162	43,7	78 669	7 912	107	86 688	17,5	40,1
1989	2 191	44,1	76 710	9 279	118	86 107	17,3	39,3
1990	2 199	44,1	75 085	10 630	131	85 845	17,2	39,0
1991	2 281	45,5	76 023	13 217	153	89 392	17,8	39,2
1992	2 405	47,7	80 806	15 582	164	96 552	19,1	40,2
1993	2 473	48,8	82 228	16 693	155	99 075	19,6	40,1
1994	2 488	48,9	84 066	17 792	152	102 010	20,0	41,0
1995	2 507	49,1	81 634	20 264	166	102 064	20,0	40,7
1996	2 484	48,4	82 892	21 277	191	104 408	20,3	42,0
1997	2 516	48,9	81 011	21 128	188	102 327	19,9	40,7
1998	2 466	47,8	78 383	21 946	197	100 527	19,6	40,8
1999	2 417	46,7	75 895	23 158	215	99 268	19,3	41,1
2000	2 417	46,6	77 281	24 690	226	102 197	19,9	42,3
2001	2 417	46,5	76 352	26 793	258	103 403	20,1	42,8
2002	2 430	46,7	78 411	28 197	259	106 867	20,5	44,0
2003	2 430	46,6	79 152	28 999	254	108 406	20,8	44,6
2004	2 382	45,9	79 544	29 897	312	109 754	21,1	46,1

* Vuodesta 1990 Ahvenanmaa ei mukana luvuissa. – Province of Åland excluded after 1990.

1) Sisältää kaukolainatut kirjat ja muun aineiston. – Includes interlibrary loans of books and other materials.

Lähteet – Sources:

Opetusministeriö: Kirjastot, eri vuosina. – Ministry of Education: Statistics on libraries in various years.

Kirjastot (Libraries). Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy. <http://tilastot.kirjastot.fi>

Litetaulukko 3.19. Yleisten kirjastojen aineistot ja aineistohankinnat 1988–2004*
Appendix Table 3.19. Public library collections and acquisition 1988–2004*

Vuosi Year	Aineisto ¹⁾ – Collections ¹⁾			Hankinnat – Acquisition		
	Kirjat Books	Muu aineisto Other materials	Yhteensä Total	Kirjat Books	Muu aineisto Other material	Yhteensä Total
	1 000 kpl – 1 000 copies			1 000 kpl – 1 000 copies		
1988	34 106	1 322	35 428	2 383	186	2 569
1989	34 902	1 488	36 390	2 329	212	2 541
1990	35 502	1 677	37 179	2 318	238	2 556
1991	35 938	1 846	37 784	2 056	228	2 285
1992	36 308	2 023	38 331	1 808	218	2 026
1993	36 611	2 582	39 193	1 686	257	1 943
1994	36 629	3 029	39 658	1 596	251	1 847
1995	36 882	3 119	40 001	1 584	256	1 840
1996	36 835	3 242	39 998	1 593	277	1 871
1997	36 832	3 186	40 018	1 636	284	1 920
1998	36 875	3 437	40 298	1 569	279	1 848
1999	36 925	3 701	40 626	1 557	310	1 867
2000	37 013	3 884	40 897	1 607	310	1 917
2001	36 435	4 060	40 495	1 643	297	1 940
2002	36 677	4 097	40 774	1 638	297	1 934
2003	36 779	4 193	40 973	1 595	295	1 890
2004	36 779	4 245	41 025	1 599	306	1 906

* Vuodesta 1990 Ahvenanmaa ei mukana luvuissa. – Province of Åland excluded after 1990.

1) Vuoden lopussa. – At end of year.

Lähteet – Sources:

Opetusministeriö: Kirjastot. – Ministry of Education: Statistics on libraries.

Kirjastot (Libraries). Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy. <http://tilastot.kirjastot.fi>

Liitetaulukko 3.20. Yleisten kirjastojen menot 1993–2004
Appendix Table 3.20. Public library expenses 1993–2004

Vuosi Year	Käyttötalouden kokonaismenot Operating costs, total	Henkilöstömenot Staff costs	Aineistomenot yhteensä Library materials costs total	Kirjojen hankinta Book acquisition	Menot yhteensä / asukas Total expenditure / inhabitant
	1 000 € – EUR 1 000				€ – EUR
1993	173 692	25 306	34
1994	170 828	23 311	34
1995	180 337	22 633	35
1996	187 408	109 759	32 558	22 878	37
1997	195 087	110 592	34 170	23 551	39
1998	198 892	112 934	33 785	22 629	39
1999	201 931	113 234	34 301	22 698	39
2000	208 125	117 102	34 873	23 248	40
2001	222 922	123 147	36 208	23 560	43
2002	224 115	127 721	35 276	23 168	43
2003	233 745	133 092	35 853	23 216	45
2004	240 869	137 622	35 596	23 084	46

Lähteet – Sources:

Opetusministeriö: Kirjastot. – Ministry of Education: Statistics on libraries.
 Kirjastot (Libraries). Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy. <http://tilastot.kirjastot.fi>

Liitetaulukko 3.21. Valtion tuki yleisille kirjastoille 1995–2004
Appendix Table 3.21. State subsidies to public libraries 1995–2004

Määräraha Subsidy	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	1 000 € – EUR 1 000									
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet ja -avustukset kirjastoille (= tuki käyttökustannuksiin) <i>Statutory subsidies to libraries under the Act on Financing Education and Culture (= subsidies for operating costs)</i>										
– Valtionosuudet ja -avustukset yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin – statutory subsidies for public library overheads ¹⁾	83 478	57 522	54 037	18 432	532	6 349	15 468	44 504	28 718	28 663
– Valtionavustukset kirjastoille – State subsidies to libraries ¹⁾	–	–	–	–	3 088	3 070	3 069	3 246	3 236	3 234
– Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet kirjastoille – statutory subsidies to libraries under the Act on Financing Education and Culture	11 492	26 230	26 132	59 161	73 111	70 588	63 920	35 548	58 599	58 172
Yhteensä – Total	94 970	83 752	80 169	77 593	76 732	80 008	82 457	83 298	90 553	90 069
– Josta veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat (milj. €) of which profits from the national lottery and football pools (EUR million) ^{1) 2)}	11 492	26 230	26 132	59 161	76 200	73 658	66 989	38 794	61 835	61 406
– Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat (%) profits from the national lottery and football pools (%) ^{1) 2)}	12,1	31,3	32,6	76,2	99,3	92,1	81,2	47	68	68
Valtionosuus kirjastojen perustamiskustannuksiin Statutory subsidies for investment costs	4 949	6 649	6 475	7 064	6 055	6 055	6 055	6 075	6 000	6 000
Tuki käyttö- ja perustamiskustannuksiin yhteensä – Total subsidies for operating and investment costs	99 919	90 401	86 644	84 656	82 786	86 062	88 512	89 373	96 553	96 069

1) Ei sisällä avustusta kirjastoalan järjestöille. – Excluding subsidies to library associations.

2) Veikkauvoittovaroja alettiin käyttää lakisääteisen kirjastotoiminnan rahoittamiseen vuonna 1995. – Financing of statutory library costs from the lottery and football pools proceeds began in 1995.

Lähteet – Sources:

Valtion tilinpäätökset ja tilijaottelut – State budgets and final accounts
 Opetusministeriö – Ministry of Education

Litetaulukko 3.22. Yleiset kirjastot maakunnittain 2004.
Appendix Table 3.22. Public libraries by region 2004

Maakunta Region	Pääkirjastoja Main libraries	Sivukirjastoja Branch libraries	Laitoskirjastoja Institutional libraries	Kirjastoja yht. Libraries total	Kirjastoautoja ja -veneitä Mobile libraries	Kokoelmat yht. kpl Collections total copies	Lainaus yht. kpl Loans total	Lainoja/asukas Loans/habitant	Henkilötyövuosia Person years	Toimintamenot (€) Operating costs (EUR)
Yhteensä – Total	442	458	75	975	188	41 327 159	110 240 877	21,1	24 873,76	242 727 829
Uusimaa	24	85	18	127	14	6 111 353	25 144 509	18,7	1 188,47	62 593 646
– Pääkaupunkiseutu ¹⁾ – Capital area ¹⁾	4	60	16	80	6	3 773 250	18 454 124	18,8	901,41	47 583 776
– Muu Uusimaa – Rest of Uusimaa	20	25	2	47	8	2 338 103	6 690 385	18,3	287,06	15 009 870
Itä-Uusimaa	10	12	–	22	3	800 247	1 521 975	16,5	89,82	4 269 761
Varsinais-Suomi	56	39	9	104	9	3 538 488	9 067 148	20,0	392,02	19 224 067
Satakunta	28	21	4	53	6	2 163 985	5 362 926	23,2	202,31	10 199 981
Kanta-Häme	16	6	1	23	8	1 381 704	3 499 907	20,9	155,45	7 703 232
Pirkanmaa	33	40	7	80	13	3 555 618	10 585 593	22,8	466,67	21 568 008
Päijät-Häme	12	12	1	25	9	1 589 086	4 943 730	24,9	182,65	9 179 346
Kymenlaakso	12	17	–	29	8	1 693 829	3 794 982	20,5	176,36	8 484 134
Etelä-Karjala – South Karelia	14	14	1	29	3	1 042 357	2 327 111	17,1	121,22	5 440 886
Etelä-Savo	19	15	1	35	12	1 414 953	3 276 996	20,3	143,08	7 186 448
Pohjois-Savo	25	12	4	41	13	2 279 396	5 848 390	23,3	243,14	11 472 929
Pohjois-Karjala – North Karelia	18	14	4	36	12	1 746 446	4 257 328	25,2	173,95	7 908 903
Keski-Suomi – Central Finland	30	35	4	69	13	2 579 767	6 024 193	22,5	259,69	13 086 141
Etelä-Pohjanmaa – South Ostrobothnia	27	14	4	45	14	1 999 811	3 909 876	20,1	163,44	7 945 291
Pohjanmaa – Ostrobothnia	18	36	7	61	9	1 888 187	3 148 580	18,2	179,83	8 717 090
Keski-Pohjanmaa – Central Ostrobothnia	12	5	1	18	1	824 933	1 419 531	20,1	76,38	3 715 058
Pohjois-Pohjanmaa – North Ostrobothnia	40	41	6	87	16	3 346 794	8 956 129	23,9	365,73	17 187 792
Kainuu	10	5	1	16	9	906 474	2 315 006	26,9	98,55	4 928 252
Lappi – Lapland	22	33	2	57	16	2 161 318	4 349 602	23,3	195,00	10 078 122
Ahvenanmaa – Åland	16	2	–	18	–	302 413	487 365	18,4	..	1 858 742

1) Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen.

2) Ei sisällä Ahvenanmaata. – Excluding Åland.

Lähteet – Sources:

<http://maastot.kirjastot.fi>

Ålands landskapsregering – Government of Åland

Liitetaulukko 3.23. Tieteellisten kirjastojen henkilöstö, talous ja toiminta 1993–2004*
Appendix Table 3.23. Research libraries 1993–2004: staff, finances and functions*

Vuosi Year	Kirjastoja Libraries	Henkilöstö- menot Staff costs			Aineiston- hankinta Materials procurement	Menot yhteensä Total expenditure		Henkilöstö Staff	Kokoelmat yhteensä ¹⁾ Collections total ¹⁾		Kokoelmat (kirjat ja kausi- julkaisut) Collections (books and periodicals)		Kartunta ²⁾ yhteensä Acquired total ²⁾		Kartunta (kirjat ja kausijulkaisut) Acquisitions (books and periodicals)		Lainat yhteensä Loans total
		Lkm – No.	Mlj. € – EUR million			Htv Person years	Säilytys- yksikköä Physical units		Säilytys- yksikköä Physical units	Säilytys- yksikköä Physical units	Säilytys- yksikköä Physical units	Säilytys- yksikköä Physical units	Säilytys- yksikköä Physical units	1 000 kpl thousands			
1993	514	34,3	16,0	56,5	1 575	46 194 209	18 178 883	892 105	644 691	4 435							
1994	³⁾ 370	33,9	14,9	56,2	1 556	47 311 241	17 683 469	1 011 148	552 293	5 709							
1995	327	34,8	13,8	57,4	1 542	48 164 464	19 120 765	1 119 744	623 962	6 505							
1996	370	37,8	16,1	64,6	1 604	49 162 739	19 541 447	1 678 926	690 236	7 346							
1997	341	37,7	17,5	65,4	1 562	43 116 290	19 794 015	1 221 516	756 252	8 635							
1998	331	41,1	18,5	72,9	1 641	44 005 464	20 170 378	1 231 515	721 083	10 251							
1999	275	44,9	22,4	79,3	1 761	45 190 699	20 825 277	1 342 506	799 762	11 584							
2000	249	49,1	26,3	90,1	1 840	46 270 187	21 467 933	1 244 418	815 859	14 333							
2001	220	53,2	28,7	96,8	1 867	46 526 360	21 353 926	1 151 467	788 565	14 816							
2002	234	43,9	20,7	91,5	1 463	51 899 866	18 441 171	1 119 440	706 888	11 570							
2003	231	50,0	21,5	98,9	1 511	52 409 434	18 719 918	1 225 335	734 707	12 676							
2004 ⁴⁾	166	48,3	20,4	102,6	1 507	51 373 711	19 370 495	⁵⁾ 1 148 100	753 408	13 125							

* Tilastossa mukana olevat kirjastot vaihtelevat vuosittain, joten luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia. Ei sisällä ammattikorkeakoulukirjastoja. – The libraries included in the statistics differ from year to year. Therefore, the figures are not fully comparable. Excluding polytechnics libraries.

1) Luvut sisältävät käsikirjoitusten määrän vuodesta 1994 alkaen. – Manuscripts included since 1994.

2) Ei sisällä poistoja. – Excluding withdrawals.

3) Lukumäärän supistumisen tärkeimmät syyt ovat Helsingin yliopiston kirjaston pienten yksiköiden yhdistäminen ja henkilökontaa vailla olevien kokoelmien jättäminen tilastoinnin ulkopuolelle. – This fall was mainly due to the merger of several small units of the Helsinki University Library and the omission of unstaffed special collections from the Helsinki University Library statistics.

4) Ennakkotiedot. – Preliminary figures.

5) Kartunta Patentti- ja rekisterihallituksen digitaaliseen muotoon siirrettyjen patenttien kanssa 19 252 933. – Acquisitions total 19,252,933 if the digital patents of the National Board of Patents and Registration of Finland are included.

Lähde – Source:

Helsingin yliopiston kirjasto – Helsinki University Library

Liitetaulukko 3.24. Helsingin yliopiston kirjasto 2000–2004*
Appendix Table 3.24. Helsinki University Library 2000–2004*

Vuosi Year	Henkilöstö Staff	Tulot Income			Menot Expenses			Kokoelmat Collections		Kartunta ²⁾ Acquisitions ²⁾		Lainat yhteensä ³⁾ Loans total ³⁾
		Budjetti- rahoitus Funding from State budget	Muu rahoitus ¹⁾ Other funding ¹⁾	Yhteensä Total	Henkilöstö Staff	Aineiston- hankinta Materials procure- ment	Yhteensä Total	Kirjat ja kausi- julkaisut Books and periodicals	Yhteensä Total	Kirjat ja kausi- julkaisut Books and periodicals	Yhteensä Total	
Htv Person years	Mlj. € EUR million	Mlj. € EUR million	Mlj. € EUR million	Mlj. € EUR million	Mlj. € EUR million	Mlj. € EUR million	Säilytysyksikköä Physical units	Säilytysyksikköä Physical units	Säilytysyksikköä Physical units	Säilytysyksikköä Physical units	Lkm. No.	
2000	220	7,6	3,7	11,3	6,2	2,7	11,3	2 180 000	3 014 300	38 743	61 530	525 094
2001	220	8,7	4,5	13,2	6,5	4,4	13,2	2 208 340	3 062 047	37 952	53 333	513 686
2002	227	10,3	3,2	13,5	6,9	2,7	15,8	2 395 287	3 464 659	68 932	90 694	436 888
2003	233	14,3	3,4	17,7	7,6	3,6	17,8	2 479 678	3 580 348	85 721	107 584	472 708
2004	246	15,3	3,6	18,9	8,2	3,1	18,4	2 567 261	3 693 398	89 291	118 144	483 661

* Suomen kansalliskirjasto, ei sisällä laitos- eikä tiedekuntakirjastoja. – The National Library of Finland, excludes faculty and institutional libraries.

1) Maksullisen palvelun tuotot ym. – Service income, etc.

2) Ei sisällä poistoja. – Excluding withdrawals.

3) Sisältää myös annetut kaukolainat. – Inter-library loans included.

Lähteet – Sources:

Kirjastot – Libraries 2000–2001. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu
Helsingin yliopiston kirjasto – Helsinki University Library

Liitetaulukko 3.25. Kulttuurialan erikoiskirjastoja Suomessa*
*Appendix Table 3.25. Special libraries in Finland in the field of culture**

	Toimiala – Branch	Paikkakunta – Location
Taiteenalat – Specific art forms		
Alvar Aalto -museon kirjasto <i>Alvar Aalto Museum / library</i>	Alvar Aallon arkkitehtuuri ja taideteollisuus <i>Architecture and design of Alvar Aalto</i>	Jyväskylä
Amos Andersonin taidemuseon kirjasto <i>Amos Anderson Art Museum / Library</i>	Kuvataiteet <i>Visual arts</i>	Helsinki
Dekkarikirjasto <i>Whodunit Library – Finnish Mystery & Crime Literature Library</i>	Jännityskirjallisuus ja sen tutkimus <i>Mystery and crime literature and its research</i>	Helsinki
Designmuseon kirjasto – <i>Design Museum Library</i>	Taideteollisuus – <i>Industrial art and design</i>	Helsinki
Finlands Svenska Folkmusikinstitut / kirjasto <i>Institute of Finland-Swedish Traditional Music / library</i>	Kansanmusiikki <i>Folk music</i>	Vaasa
Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto / kirjasto <i>Helsinki City Planning Department / Library</i>	Kaupunkisuunnittelu, -arkkitehtuuri ja -sociologia <i>City planning, architecture and sociology</i>	Helsinki
Kansanmusiikki-instituutin kirjasto – <i>Folk Music Institute / library</i>	Kansanmusiikki – <i>Folk music</i>	Kaustinen
Kiasman tutkijakirjasto – <i>Kiasma Research Library</i>	Nykytaide – <i>Contemporary art</i>	Helsinki
Kuvataideakatemian kirjasto – <i>The Academy of Fine Arts / Library</i>	Kuvataiteet – <i>Visual arts</i>	Helsinki
Maaailman Musiikin Keskuksen kirjasto <i>Global Music Centre / library</i>	Populaarimusiikki, maailmanmusiikki <i>Popular music, world music</i>	Helsinki
Näytelmäkulma / Näytelmäkirjasto – <i>Drama Corner / Drama library</i>	Näytelmät – <i>Drama</i>	Helsinki
Opetusministeriön kirjasto – <i>Library of the Ministry of Education</i>	Koulutus- ja kulttuuripoliittikka – <i>Education and culture policy</i>	Helsinki
Oulun elokuvakeskus / kirjasto – <i>Oulu Film Centre / Library</i>	Elokuva – <i>Film, cinema</i>	Oulu
Pop & Jazz Konservatorion kirjasto – <i>Pop & Jazz Conservatory / library</i>	Pop- ja jazzmusiikki – <i>Pop and jazz music</i>	Helsinki
Rakennustietokeskus – <i>Building Information Centre</i>	Rakennusala – <i>Building</i>	Helsinki
Riddarhusets bibliotek – <i>Library of the House of Nobility</i>	Genealogia ja heraldiikka – <i>Genealogy and heraldry</i>	Helsinki
Rytmi-instituutti / kirjasto – <i>Institute of Rhythm Music</i>	Populaarimusiikki – <i>Popular music</i>	Seinäjäoki
Sibelius-Akatemian kirjasto <i>Sibelius Academy Library</i>	Musiikki, musiikin historia ja -teoria <i>Music, history of music, theory of music</i>	Helsinki
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjasto <i>Finnish Literature Society Library</i>	Suomalainen kirjallisuus ja sen historia <i>Finnish literature and history of Finnish literature</i>	Helsinki
Suomalaisen musiikin tiedotuskeskuksen musiikkikirjasto <i>Finnish Music Information Centre / Music Library</i>	Suomalainen musiikki <i>Finnish music</i>	Helsinki
Suomen elokuva-arkiston kirjasto – <i>Finnish Film Archive / library</i>	Elokuva – <i>Film, cinema</i>	Helsinki
Suomen harmonikkainstituutti / kirjasto <i>Finnish Accordeon Institute / library</i>	Harmonikkamusiikki <i>Accordeon music</i>	Ikaalinen
Suomen Lasimuseo / kirjasto – <i>Finnish Glass Museum / library</i>	Taidelasi, lasiteollisuus – <i>Design glass, glass industry</i>	Riihimäki
Suomen Nuorisokirjallisuuden Instituutin kirjasto <i>The Finnish Institute for Children's Literature / library</i>	Lasten ja nuorten kirjallisuus <i>Literature for children and young people</i>	Tampere
Suomen Näytelmäkirjailijaliiton kirjasto <i>Finnish Dramatists' Union / library</i>	Teatteri, näytelmät <i>Theatre, plays</i>	Helsinki
Suomen rakennustaiteen museon kirjasto <i>Museum of Finnish Architecture / library</i>	Arkkitehtuuri <i>Architecture</i>	Helsinki
Suomen sarjakuvaseura ry / kirjasto <i>Finnish Comics Society / library</i>	Sarjakuva, animaatioelokuva, pilapiirroksot, populaarikulttuuri <i>Comics, animations, cartoons, popular culture</i>	Kemi
Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n nuottikirjasto <i>Association of Finnish Symphony Orchestras / library for written music</i>	Klassisen musiikin nuotit <i>Written classical music</i>	Helsinki
Suomen valokuvataiteen museon kirjasto <i>The Finnish Museum of Photography / library</i>	Valokuvaus, valokuvataide <i>Photography, photographic art</i>	Helsinki
Svenska litteratursällskapet i Finland / kirjasto <i>Society of Swedish Literature in Finland / library</i>	Suomenruotsalainen kirjallisuus ja kulttuuri <i>Swedish literature and culture in Finland</i>	Helsinki, Vaasa
Svenska Teatern i Helsingfors arkiv och bibliotek <i>Archives and Library of the Swedish Theatre in Helsinki</i>	Teatteri <i>Theatre</i>	Helsinki
Taideteollisen korkeakoulun kirjasto <i>University of Art and Design Helsinki Library</i>	Taideteollisuus, taidekasvatus, kuvallinen viestintä <i>Industrial design, art education, visual communication</i>	Helsinki
Tampereen taidemuseon kirjasto – <i>Tampere Art Museum / library</i>	Kuvataiteet – <i>Visual arts</i>	Tampere
Teatteri- ja tanssialan keskuskirjasto, Teatterikorkeakoulu <i>Theatre Academy / Central Library of Theatre and Dance</i>	Teatteri, tanssi <i>Theatre, dance</i>	Helsinki

Liitetäulukko 3.25. Jatkuu – Appendix Table 3.25. Cont.

	Toimiala – Branch	Paikkakunta – Location
Teatterimuseo / arkisto ja tietopalvelu <i>Theatre Museum / archives and information service</i>	Teatteri <i>Theatre</i>	Helsinki
Tekijänoikeuden tietokeskus <i>Copyright Library and Information Service</i>	Tekijänoikeus <i>Copyright</i>	Helsinki
Valtion taidemuseon kirjasto – <i>Finnish National Gallery / library</i>	Kuvataiteet – <i>Visual arts</i>	Helsinki
Eri maiden tai alueiden kulttuurit – Cultures of various countries or regions		
Arktinen keskus / kirjasto <i>Arctic Centre / Library</i>	Arktisten alueiden luonto ja kulttuuri <i>Nature and culture of Arctic areas</i>	Rovaniemi
Baltia-kirjasto – <i>Baltic library</i>	Baltian maiden kirjallisuus, historia, kulttuuri ja yhteiskunta <i>Literature, history, culture and society of the Baltic States</i>	Helsinki
British Collection (Helsingin kaup. kirjasto / Rikhardinkatu) <i>British Collection (Helsinki City Library / Rikhardinkatu)</i>	Brittiläinen kirjallisuus, kulttuuri ja yhteiskunta <i>British literature, culture and society</i>	Helsinki
Goethe-Instituutin infokeskus <i>Goethe-Institut Helsinki / Bibliothek (library)</i>	Saksan kieli, kirjallisuus, kulttuuri, maantiede, historia ja yhteiskunta – <i>German language, literature, culture, geography, history and society</i>	Helsinki
Hanasaari – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus / kirjasto <i>The Swedish-Finnish Cultural Centre / library</i>	Ruotsin, Suomen ja muiden Pohjoismaiden kauno- ja tietokirjallisuus sekä kulttuuri – <i>Fiction, nonfiction and culture of Sweden, Finland and other Nordic countries</i>	Espoo
Indonesian suurlähetystön kirjasto <i>Embassy of Indonesia Library</i>	Indonesian kulttuuri, matkailu, yhteiskunta ja talous <i>Indonesian culture, tourism, society and economy</i>	Helsinki
Italian Kulttuuri-instituutin kirjasto <i>Italian Culture Institute / Library</i>	Italian kieli, kirjallisuus, historia, yhteiskunta ja kulttuuri <i>Italian language, literature, history, society and culture</i>	Helsinki
Japanin suurlähetystön kirjasto <i>Embassy of Japan / library</i>	Japanin kulttuuri, historia, kieli ja kirjallisuus <i>Japanese culture, history, language and literature</i>	Helsinki
Karjalan Liiton kirjasto – <i>The Finnish Karelian League / library</i>	Karjalainen kulttuuri – <i>Karelian culture</i>	Helsinki
Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen kirjasto <i>Finnish Research Centre for Domestic Languages / Library</i>	Uralilais-altailaisen kielialueen kielitiede, kirjallisuus, kansatiede, taide ja historia – <i>Linguistics, literature, ethnology, art and history of the Uralic-Altai language area</i>	Helsinki
Pohjoismaiden Suomen instituutin kirjasto <i>Nordic Institute in Finland NIFIN / library</i>	Pohjoismainen kirjallisuus, kulttuuri ja yhteiskunta <i>Nordic literature, culture and society</i>	Helsinki
Ranskan Kulttuurikeskuksen kirjasto (Centre Culturel Français) <i>French cultural centre Helsinki / library</i>	Ranskan kieli, kulttuuri ja yhteiskunta <i>French language, culture and society</i>	Helsinki
Saksalainen Kirjasto (Deutsche Bibliothek Helsinki) <i>German library Helsinki</i>	Saksan kieli, kirjallisuus ja kulttuuri <i>German language, literature and culture</i>	Helsinki
Suomi-Kiina -Seuran kirjasto – <i>Finland-China Society / library</i>	Kiinan taide, historia ja kieli – <i>Chinese art, history and language</i>	Helsinki
Unkarin Kulttuuri- ja tiedekeskuksen kirjasto <i>Hungarian Cultural and Scientific Centre / library</i>	Unkarin kulttuuri, tiede ja yhteiskunta <i>Hungarian culture, science and society</i>	Helsinki
Venäjä ja Itä-Euroopan instituutin kirjasto <i>Institute for Russian and East European Studies / Library</i>	Venäjä ja Itä-Euroopan kulttuuri ja yhteiskunta <i>Russian and East European culture and society</i>	Helsinki
Venäjä tiede- ja kulttuurikeskuksen kirjasto <i>Russian science and culture centre / library</i>	Venäjä tiede ja kulttuuri <i>Science and culture in Russia</i>	Helsinki
Museoala, arkeologia, kulttuurihistoria, -politiikka ym. – Museums, archeology, cultural history, cultural politics, etc.		
Donnerska institutet / Steinerbiblioteket <i>The Donner Institute / Steiner Memorial Library</i>	Uskonto, kansatiede, antroposofia, kulttuurihistoria <i>Religion, ethnology, antroposofy, cultural history</i>	Turku
Matkailun edistämiskeskus MEK / kirjasto <i>The Finnish Tourist Board MEK / library</i>	Matkailu, kulttuuri- ym. matkailukohteet <i>Tourism, cultural and other tourist destinations</i>	Helsinki
Museoviraston kirjasto <i>National Board of Antiquities / library</i>	Museot, rakennushistoria, arkeologia, kulttuuriperintö <i>Museums, building history, archeology, cultural heritage</i>	Helsinki
Suomen Museoliiton kirjasto <i>The Finnish Museums Association / library</i>	Museot <i>Museums</i>	Helsinki
Taiteen keskustoimikunta / Kulttuuripolitiikan kirjasto <i>Arts Council of Finland / Library of Cultural Policy</i>	Kulttuuripolitiikka <i>Cultural policy</i>	Helsinki
Yleisradion kirjasto – <i>Finnish Broadcasting Company / library</i>	Joukkoviestintä, radio, televisio – <i>Mass media, radio, television</i>	Helsinki

* Ei sisällä yliopistojen ja korkeakoulujen kulttuuri- ja taideaineiden laitoskirjastoja, ammattikorkeakoulujen kulttuurialan kirjastoja eikä maakunta- ja paikallismuseoiden kirjastoja. – *Libraries of university art and culture subject departments, cultural libraries of polytechnics and libraries of regional and local museums excluded.*

Lähteet – Sources:

Suomen tieteellisten kirjastojen opas. Helsinki: Suomen tieteellinen kirjastoseura ry. – *Finnish Research Library Association. <http://pro.tsv.fi/stks/>*
Kirjastojen omat ilmoitukset – *Reports of the libraries*

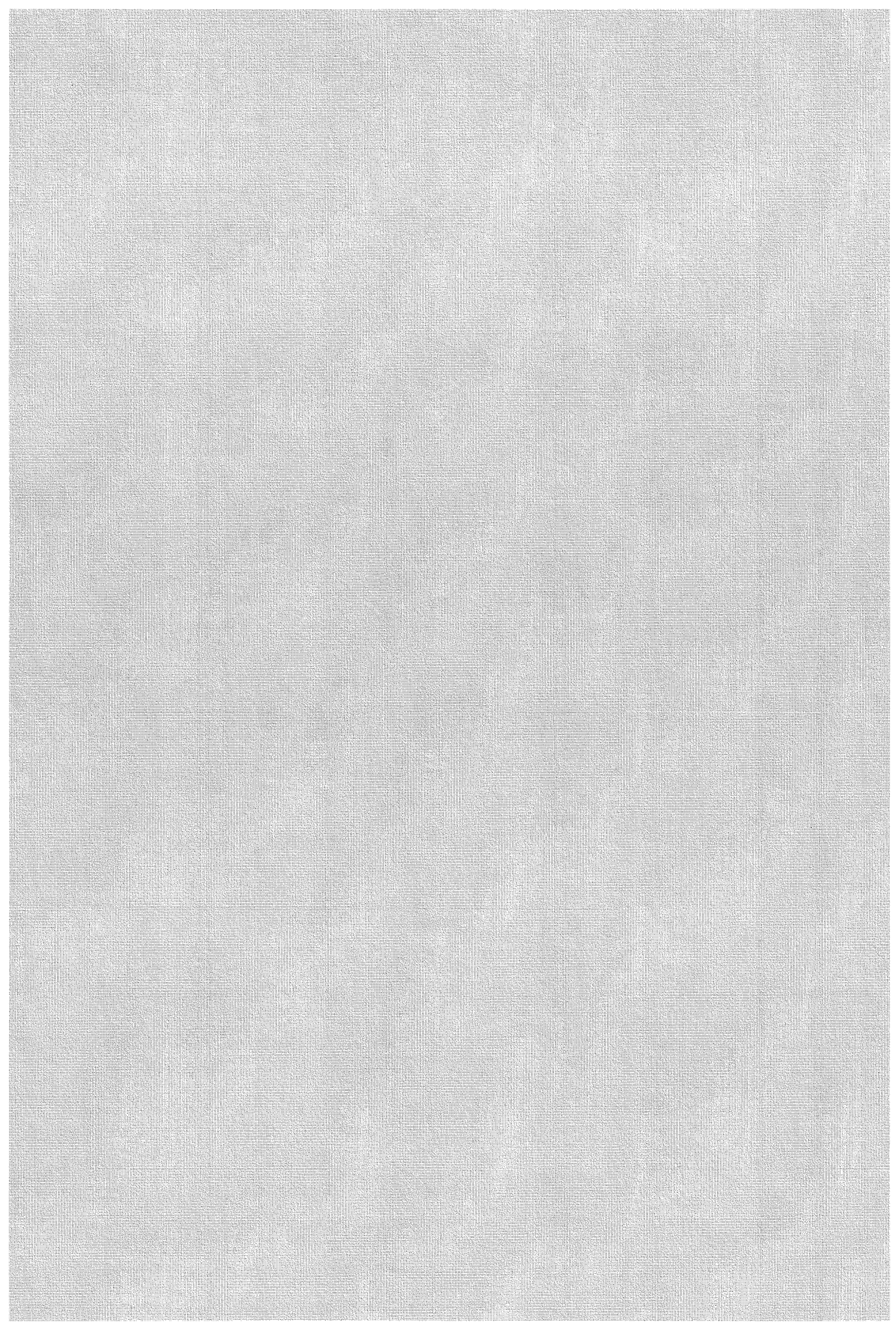
4 *Teatteri*

Tilastotiedot

- 1 Ammattiteattereiden kävijämäärät ja julkinen tuki
- 2 Ammattiteatterit
 - 2.1 Puheteatterit
 - 2.2 Ooppera
 - 2.3 Tanssi
- 3 Harrastajateatterit

Tilastolähteet

Muut lähteet

4 Teatteri

Suomalaisen teatterin päänäyttämöitä ovat Suomen Kansallisteatteri, Suomen Kansallisooppera, Svenska Teatern i Helsingfors ja Tampereen Työväen Teatteri. Lisäksi maassa on lukuisia joukko muita teattereita ja teatteriryhmiä.

Osa teattereista kuuluu rahoituslain piiriin ja osa saa valtiolta harkinnanvaraista toiminta-avustusta tai hanketukea. Julkinen tuki on ollut ammatillisen teatteritoiminnan perusedellytys jo sadan vuoden ajan. Nykyisen suomalaisen tukijärjestelmän runkona on

vuonna 1993 voimaan tullut teatteri- ja orkesterilaki. Valtion lisäksi myös kunnat tukevat teattereita, ja enin osa teattereista saa enemmän tukea kunnalta kuin valtiolta.

Luvussa esitetään perustietoja puheteatterin, oopperan ja tanssiteatterin ohjelmistosta, esityksistä ja katsojamääristä. Lisäksi luvussa on tietoja teatterien julkisesta tuesta, taloudesta ja henkilöstöstä. Lähes kaikki tämän luvun tiedot on saatu Teatterin tiedotuskeskuksen julkaisemista Teatteritilasto-julkaisuista.

Tilastotiedot

1 Ammattiteattereiden kävijämäärät ja julkinen tuki

Kävijämäärät

93 suomalaista teatteria oli rahoituslain piirissä tai sai valtiolta harkinnanvaraista toiminta-avustusta vuonna 2004 (liitetaulukot 4.1 ja 4.2). Niiden lisäksi Teatteritilasto 2004:ssä on tietoja 19 teatteriryhmästä ja 18 tanssiryhmästä, jotka eivät saaneet toiminta-avustusta (liitetaulukko 4.3). Tilastossa on tietoja myös 10 alueoopperan esityksistä (liitetaulukko 4.5) sekä kesäteatteritoiminnasta (liitetaulukko 4.4). – Vuonna 2004 oli toiminnassa 17 kesäteatteria, mutta varsinaisia kesäteattereita niistä oli vain 8, ja loput 9 olivat joko vos-teattereita tai muita ammattiteattereita.

Vuoden 2004 teatteritilasto sisältää siis tietoja yhteensä 148 ammattiteatterin toiminnasta. Ammattiteattereilla oli 19 000 esitystä ja 3,4 miljoonaa katsojaa vuonna 2004 (taulukko 4.1).

Julkinen tuki

Valtion ja kunnan tuki on teattereille ensiarvoisen tärkeä, sillä ne rahoittavat julkisen tuen avulla keskimäärin yli 70 prosenttia käyttömenoistaan. Valtion tuki teattereille voi olla lakisääteistä valtionosuutta tai harkinnanvaraista tukea. Teatteri- ja orkesterilaki (730/92) tuli voimaan vuoden 1993 alusta, ja sen piiriin hyväksyttiin 53 teatteria ja tanssiryhmää. Lain astuessa voimaan valtiontuki lisääntyi noin 50 prosenttia, mutta kuntien tuki aleni noin kolmanneksen (Selvitys... 2003, 12). Suomen Kansallisteatteri ja Suomen Kansallisooppera jäivät lain ulkopuolelle, koska laki ei soveltunut niille.

Valtiontukea maksetaan kahdella tavalla. Kunnat saavat opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet yhtenä kokonaisuutena, ja ne voivat itsenäisesti päättää sen käytöstä. Suomessa on 11 sellaista kunnallista teatteria, joiden valtionosuus maksetaan kunnalle. Muiden

	Esityskertoja*	Katsojia*
Puheteatteriesitykset		
Kansallisteatteri ja vos-teatterit	12 810	2 236 468
Rahoituslain ulkopuoliset teatterit	3 441	325 251
Kesäteatterit	785	364 616
Oopperaesitykset		
Kansallisooppera ja alueoopperat	267	189 220
Tanssiesitykset		
Kansallisbaletti ja Helsingin Kaupunginteatterin tanssiryhmä	113	78 182
Vos-tanssiteatterit	1 355	235 920
Vapaat tanssiryhmät ja koreografien teokset	770	109 926
Yhteensä 1	19 541	3 539 583
Yhteensä 2**	19 013	3 410 409

* Mukana vain ammattiteatterit. Sisältää myös vierailijaesitysten ja ilmaisesitysten tiedot.

** Pällekkäiset tiedot vähennetty (vähennetty mm. kesäteattereiden 390 esityskertaa ja 108 115 katsojaa, koska ne sisältyvät jo ao. teattereiden esitys- ja katsojalukuihin) (Teatteritilasto 2004, 58).

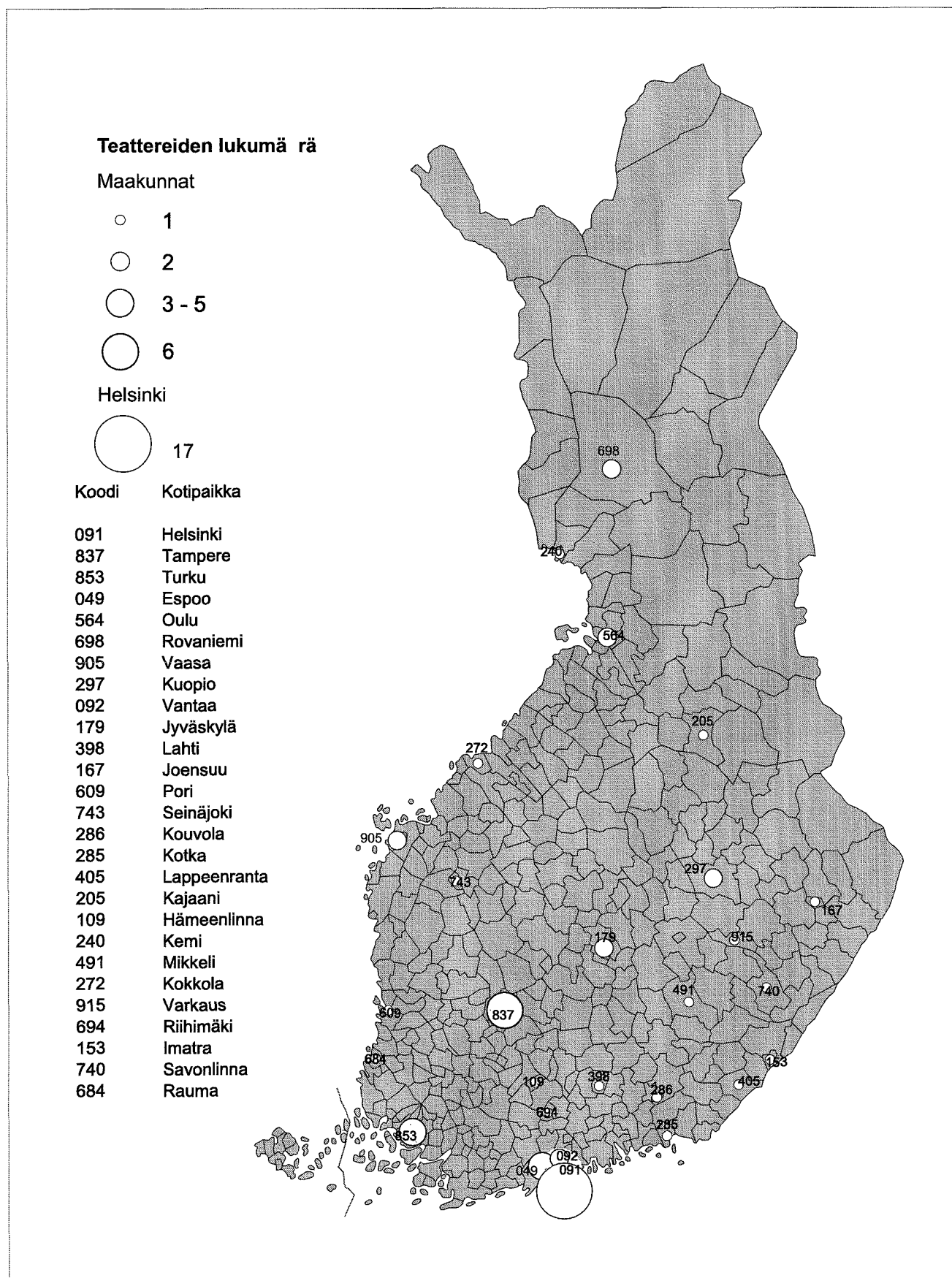
Lähde: Teatteritilastot 2004.

teattereiden valtionosuus maksetaan suoraan teatteria ylläpitävälle yhteisölle.

Teattereiden valtionosuuksien määräysperuste on henkilötyövuosi ja sitä vastaava yksikköhinta. Valtionosuutta myönnetään 37 prosenttia laskennallisten henkilötyövuosien ja vuotta kohti lasketun yksikköhinnan tulosta. Poikkeuksia ovat Tampereen Työväen Teatteri ja Svenska Teatern i Helsingfors, joiden tuki on 60 prosenttia henkilötyövuosien ja yksikköhinnan tulosta.

Lain piirissä oleville teattereille, teatteriryhmille ja tanssiryhmille myönnetään lisäksi harkinnanvaraista lisätukea valtion talousarviossa olevasta määrärahasta.

Kuvio 4.1 Rahoituslain piiriin kuuluvat teatterit (vos-teatterit) kunnittain 2004

Lähde: Teatteritilasto 2004. Helsinki Teatterin tiedostuskeskus.

Kuvio 4.2 Myydyt teatteriliput (vos-teatterit) maakunnittain 2004

Lippujen lukumäärä

Maakunnat

- 1 - 24 999
- 25 000 - 49 999
- 50 000 - 99 999
- 100 000 - 299 999

Pääkaupunkiseutu

- 967 581

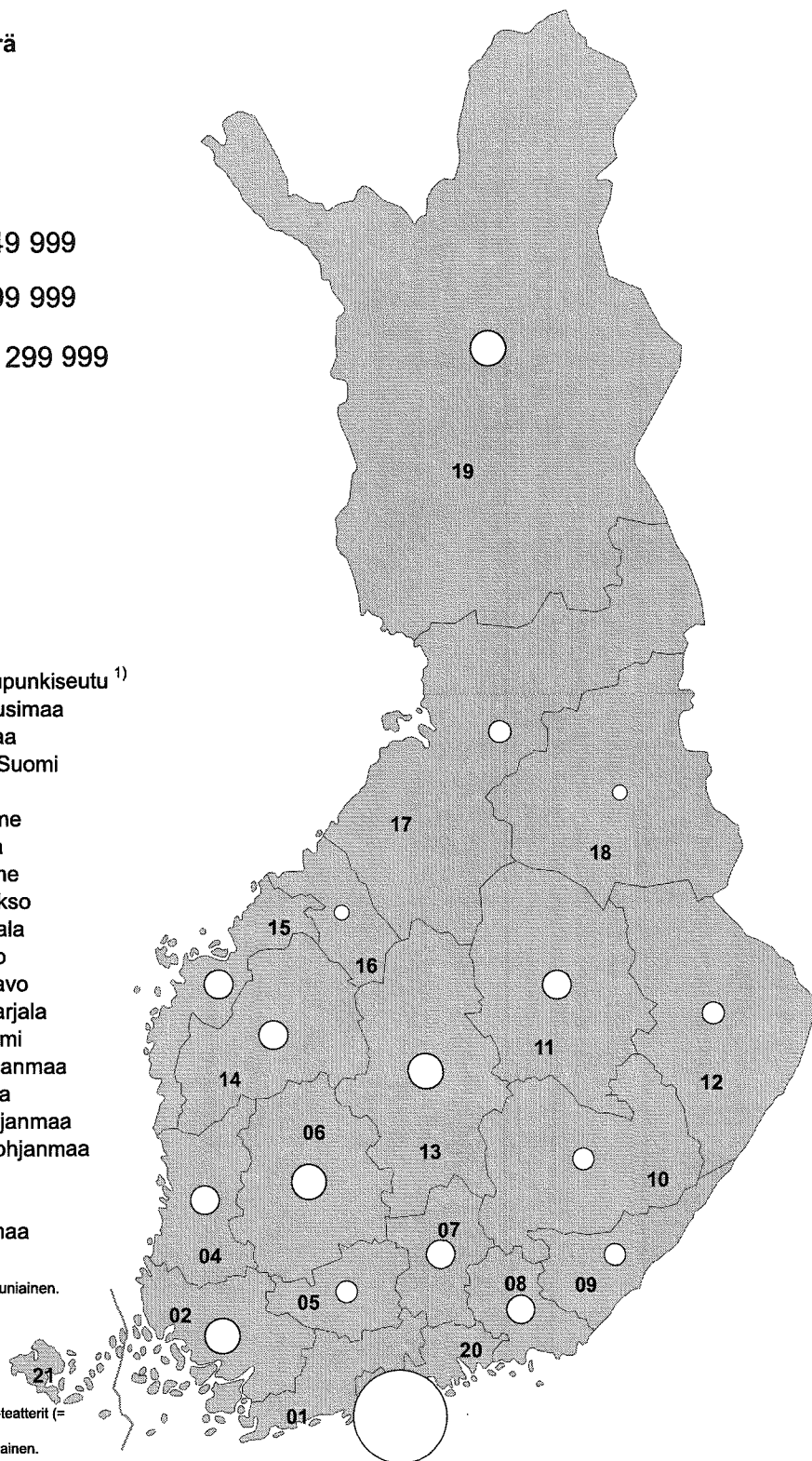
Koodi Maakunta

- 01 Uusimaa
- 01 – Pääkaupunkiseutu ¹⁾
- 01 – Muu Uusimaa
- 20 Itä-Uusimaa
- 02 Varsinais-Suomi
- 04 Satakunta
- 05 Kanta-Häme
- 06 Pirkanmaa
- 07 Päijät-Häme
- 08 Kymenlaakso
- 09 Etelä-Karjala
- 10 Etelä-Savo
- 11 Pohjois-Savo
- 12 Pohjois-Karjala
- 13 Keski-Suomi
- 14 Etelä-Pohjanmaa
- 15 Pohjanmaa
- 16 Keski-Pohjanmaa
- 17 Pohjois-Pohjanmaa
- 18 Kainuu
- 19 Lappi
- 21 Ahvenanmaa

1) Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen.

* Suomen Kansallisteatteri ja vos-teatterit (= valtionosuutta saavat teatterit).

1) Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen.

Myöntämisen perusteena on teatterin valtakunnallinen tai alueellinen merkitys, kiertuetoiminta, ruotsinkielisyys tai lastenteatteri- ja tanssiteatteritoiminta. Vuodesta 2006 lähtien teatteri voi käyttää osan tästä määrärahasta teatterin kehittämishankkeisiin.

Vuonna 2004 sai 91 teatteria valtionapua, ja lisäksi Suomen Kansallisteatteri ja Suomen Kansallisooppera saavat tukensa valtion talousarvion erilliseltä momentilta. Teattereista 58 oli teatteri- ja orkesterilain piirissä, ja valtion toiminta-avustusta sai 23 teatteriryhmää ja 10 tanssiryhmää. (Liitetaulukot 4.1 ja 4.2.)

Valtion lisäksi myös kunnat myöntävät teattereille toiminta-avustuksia vuosittain. Suurimmalle osalle teattereista kuntien avustus on suurempi kuin valtion. Teattereiden toiminnan taloudelliset edellytykset ovat hyvin erilaiset; esimerkiksi kiinteistöjen omistussuhteet vaikuttavat teattereiden talouteen, sillä osa toimii omilla tiloilla ja osa toimii kunnan omistamissa tai yksityisiltä vuok-

	Valtion tuki €/lippu	Kunnan tuki €/lippu
Suuret ja keski-suuret puheteatterit (34)	20,31	20,67
Täyskunnalliset (11)	20,06	37,80
Muut (23)	20,40	14,67
Ryhmät ja pienteatterit (14)	7,72	4,38
Tanssiteatterit (11)	8,15	1,48
Suomen Kansallisooppera	141,46	20,21

Lähde: Teatteritilastot 2004.

ratuissa tiloissa. Taulukossa 4.2 on vos-teattereiden sekä Kansallisteatterin ja Kansallisoopperan saamat julkiset tuet pääsylippua kohden (Kansallisteatteri sisältyy suurten ja keski-suurten puheteatterien ryhmään).

2 Ammattiteatterit

2.1 Puheteatterit

Esityskerrat ja liput

Vos-puheteattereilla (47 teatteria) ja Suomen Kansallisteatterilla oli yhteensä lähes 11 600 esityskertaa näytännökautella 2003–2004. Näihin esityksiin myytiin yli 2 miljoonaa lippua. Myytyjen lippujen määrä aleni 7,4 prosenttia edellisestä kaudesta. (Liitetaulukko 4.8.) Eniten lippuja (307 400 lippua) myi Helsingin Kaupunginteatteri vuonna 2004. Vos-teattereissa ja Kansallisteatterissa puhenäytelmien osuus sekä esityskertoista että lipuista oli 51 prosenttia näytännökautella 2003–2004. Sen sijaan musiikinäytelmien myytyjen lippujen osuus (20 %) oli 9 prosenttiyksikköä suurempi kuin esityskertojen osuus (11 %). (Liitetaulukko 4.8, kuviot 4.1 ja 4.2.)

Rahoituslain ulkopuolisilla puheteattereilla (42 teatteria) oli 3 100 esityskertaa ja 293 000 katsojaa vuonna 2004 (liitetaulukot 4.2 ja 4.3).

Suosituimmat esitykset

Näytännökauden 2003/2004 katsotuina näytelmä oli Georges Feydeau'n Pariisin kukko, joka sai 47 000 katsojaa Helsingin Kaupunginteatterissa. Toisena oli Helsingin Kaupunginteatterin musikaali Miss Saigon. (Liitetaulukko 4.9.)

Henkilöstö

Vos-puheteattereissa tehtiin yhteensä 2 681 henkilötyövuotta vuonna 2004. Suomen Kansallisteatterin henkilötyövuosien määrä oli 230. (Liitetaulukot 4.7 ja 4.10.)

Teatteritilastossa on tietoja myös rahoituslain ulkopuolisten teattereiden henkilöstöstä. Näistä teattereista 13 kykeni tekemään henkilötyövuosilaskelman, ja niillä oli yhteensä 108 henkilötyövuotta. Näiden 13 teatterin henkilötyövuodet jakautuivat siten, että 42 oli vakinaisten ja päätoimisten teatterityöntekijöiden henkilötyövuosia ja 66 oli tilapäisten työntekijöiden henkilötyövuosia. Tämän lisäksi 24 teatteria ilmoitti henkilöstönsä määrän. Niillä oli palveluksessaan 28 vakinaista päätoimista sekä 21 vakinaista osa-aikaista teatterityöntekijää. (Tt 2004.)

Talous

Viime vuosina monien kaupunginteatterien rahoitus on ollut kriisissä. Erityisesti Kajaanin kaupunginteatterin talousongelmat saivat runsaasti julkisuutta vuonna 2004, kun sen rahoitus kunnalta uhkasi vähetä. Teatterin toiminta saattoi jatkua, kun se sai eduskunnalta alueteatteritoiminnan tukemiseen tarkoitettua lisätukea vuonna 2005; tuen ehtona oli kaupungin lisätuki teatterille.

	Tulot €	Osuus %
Omat tulot (32 teatteria)	2 784 934	55
Valtion toiminta-avustus (23 teatteria)	930 000	19
Kuntien avustus (19 teatteria)	574 726	12
Muut avustukset (25 ryhmää)	673 571	14
Yhteensä	4 963 231	100

Lähde: Teatteritilastot 2004.

Vos-puheteattereiden ja Suomen Kansallisteatterin tulot olivat yhteensä 128 miljoonaa euroa vuonna 2004. Siitä pääsylipputulujen osuus oli 24, kunnan 43 ja valtion 29 prosenttia (liitetaulukko 4.12). Näiden puheteatterien menot olivat noin 127 miljoonaa euroa vuonna 2004. Niistä noin 67 prosenttia oli henkilöstömenoja. (Liitetaulukko 4.12.)

Teattereille jaettiin valtion toiminta-avustusta 930 000 euroa vuonna 2004 (liitetaulukko 4.13). Avustus oli 35 prosenttia suurempi kuin vuonna 2003. Teatteri- ja orkesterilain ulkopuolisten teatterien omat tulot olivat yli puolet (55 %) kaikista tuloista vuonna 2004 (taulukko 4.3).

Kunnat avustivat rahoituslain ulkopuolisia teattereita lähes 575 000 eurolla, mikä on 62 prosenttia valtion tuen määrästä. Kuntien tukea sai 19 ryhmää. (Liitetaulukko 4.13.)

2.2 Ooppera

Uudet kotimaiset oopperat käynnistivät suomalaisen oopperabuumin 1970-luvun lopulla, ja kotimaisten oopperoiden rinnalla esitettiin myös perinteistä ohjelmistoa. Uudet suomalaiset oopperat liittyivät aiheiltaan Suomen historiaan ja toivat oopperalle uutta yleisöä. (Seiskytluvun... 2005, Hako 2005.) Suomen Kansallisoopperan ohella Suomessa on toistakymmentä alueoopperaa.

Vuonna 2002 tehdyn vapaa-aikatutkimuksen mukaan joka kolmas yli 15-vuotias vastaaja oli joskus elämänsä aikana käynyt oopperassa. Vain 6 prosenttia heistä oli käynyt oopperassa edellisen vuoden aikana. (Kulttuuritilasto 2003, 163; Yksilöllisiä... 2005.)

Esityskerrat ja liput

Suomen Kansallisoopperalla oli yhteensä 277 esitystä (oopperaesityksiä, tanssinäytäntöjä ja muita esityksiä) vuonna 2004. Näihin esityksiin myytiin yhteensä 206 600 pääsylippua. (Liitetaulukko 4.14 ja 4.15.) Kansallisoopperalla oli 724 henkilötövuoden verran henkilökuntaa (liitetaulukko 4.16).

Talous

Kansallisoopperan tulot olivat noin 43,6 miljoonaa euroa vuonna 2004. Niistä 67 prosenttia oli valtion ja 10 prosenttia pääkaupunkiseudun kuntien avustuksia.

Lipunmyynnistä kertyi 18 prosenttia tuloista. (Liitetaulukko 4.17.)

Alueoopperat

Kansallisoopperan lisäksi Suomessa on 13 alueoopperaa. Niistä kymmenellä oli kaikkiaan 76 esitystä, ja esityksissä oli yhteensä 34 600 katsojaa. (Liitetaulukko 4.5.)

2.3 Tanssi

Tilastokeskuksen vuoden 2002 vapaa-aikatutkimuksen mukaan kansantanssiesityksiä kävi katsomassa 11 ja klassisia balettiesityksiä 7 prosenttia yli 15-vuotiaista suomalaisista (Kulttuuritilasto 2003, 165; Yksilöllisiä... 2005).

Esityskerrat ja liput

Suomessa oli 11 valtionosuusjärjestelmän piiriin kuuluvaa tanssiteatteria vuonna 2004. Näillä vos-tanssiteattereilla oli yhteensä 1 355 esityskertaa, ja näihin esityksiin myytiin 219 000 lippua vuonna 2004 (liitetaulukko 4.18).

Henkilöstö

Vos-tanssiteattereilla oli yhteensä 139 henkilötövuotta vuonna 2004. Siitä taiteellisen henkilökunnan osuus oli 60 prosenttia. (Liitetaulukko 4.19.)

Talous

Vos-tanssiteattereiden tulot olivat yhteensä 4,7 miljoonaa euroa vuonna 2004. Siitä valtion osuus oli 38, kunnan osuus 18 ja pääsylipputulot 26 prosenttia vuonna 2004. (Liitetaulukko 4.20.)

Tanssin aluekeskukset

Vuonna 2004 aloitti toimintansa kolme tanssin aluekeskusta: Pohjoinen tanssin aluekeskus, Zodiak Presents ry ja Tanssitaiteen tuki ry. Vuonna 2005 valittiin lisäksi kaksi uutta aluekeskusta: Lounais-Suomen tanssikeskus ry ja Pirkanmaan Tanssin Keskus ry. Tanssin aluekeskustyöryhmä teki 2004 ehdotuksen 3–5 aluekeskuksen perustamisesta. Yhdessä aluekeskukset muodostavat valtakunnallisen verkoston, jonka jäsenet ovat sitoutuneet toimimaan vuoden 2009 loppuun. (www.minedu.fi; Tuukkanen 2005; Tanssin aluekeskustoiminta, 2004.)

Taulukko 4.4. Tanssin aluekeskusten valliontuet 2004 ja 2005

Keskus	Aloitusvuosi	Valtion tuki 2004 €	Valtion tuki 2005 €
Pohjoinen tanssin aluekeskus	2004	50 000	130 000
Zodiak Presents ry	2004	25 000	100 000
Tanssitaiteen tuki ry	2004	14 000	70 000
Lounais-Suomen tanssikeskus ry	2005		120 000
Pirkanmaan Tanssin Keskus ry	2005		30 000
Yhteensä		89 000	450 000

Lähde: Opetusministeriö.

3 Harrastajateatterit

Harrastajateattereilla on merkittävä asema suomalaisessa teatterihistoriassa, ja Suomessa toimii edelleen useita satoja harrastajateatteriryhmiä. Tilastokeskuksen vuoden 2002 vapaa-aikatutkimuksen mukaan 2 prosenttia 15 vuotta täyttäneistä kuului näytelmäkerhoon tai harrastajateatteriin. Sen lisäksi peräti 71 prosenttia niistä vastaajista, jotka eivät ole koskaan kuuluneet harrastajateatteriin, on ainakin kerran esiintynyt jossakin näytelmässä.

Harrastajateatterit kokoavat etenkin kesäisin satojatuhansia katsojia eri puolilla maata. Uusimman vapaa-aikatutkimuksen mukaan opiskelijateattereissa ja muissa harrastajateattereissa kävi 23 prosenttia yli 15-vuotiaista teatterissa kävijöistä. Tämä prosenttiluku

merkitsee sitä, että harrastajateattereilla oli noin 330 000 katsojaa vuonna 2002.

Harrastajateattereilla on useita suomen- ja ruotsinkielisiä järjestöjä. Suomenkielisistä järjestöistä suurin on Suomen Harrastajateatteriliitto, johon kuuluu noin 550 harrastajateatteria. Noin 230 on suoraan liiton jäseniä ja loput, noin 320, kuuluvat liittoon 11 jäsenjärjestön kautta. Toiseksi suurin on Työväen Näyttämöiden Liitto, johon kuuluu noin 200 teatteria ja ryhmää. Niistä valtaosa on harrastajateattereita, mutta jäsenenä on myös ammattiteattereita (mm. Tampereen Työväen Teatteri). Enin osa ruotsinkielisistä harrastajaryhmistä kuuluu Finlands Svenska Ungdomsförbundetiin.

Tilastolähteet

Ammattiteatterit

Ammattiteatteria koskevia tilastotietoja on saatavissa 1940-luvulta saakka. Tämän julkaisun tiedot ovat peräisin pääasiassa Teatterin tiedotuskeskuksen Teatteritilasto-julkaisuista. Tilastoissa on valtiosuuslainsäädännön piiriin kuuluvien vos-teatterien lisäksi tietoja myös muiden ammattiteattereiden toiminnasta.

Harrastajateatterit

Viimeisin harrastajateattereita koskeva tutkimus tehtiin vuonna 1999. Seuraavan tutkimuksen vuotta 2005 koskevat tulokset julkaistaan vuonna 2006.

Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimukset

Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksissa on teatterin ja tanssin harrastamista koskevia tietoja. Vapaa-aikaa ja kulttuuriharrastuksia koskevia tutkimuksia on tehty haastatteleamalla vuosina 1981, 1991 ja 2002. Vuoden 2002 vapaa-aikatutkimuksen otos oli 4 574 henkeä (Vapaa-aikatutkimuksen menetelmästä ks. Yksilöllisiä... 2005, 285–294). Tutkimuksissa on selvitetty muun muassa kulttuuritilaisuuksissa käymistä, joukko-
viestintien seuraamista, lukemista, musiikin kuuntelua, harrastuksia, järjestöihin osallistumista, liikuntaa ja pelien pelaamista. Tutkimukseen osallistuneiden alaikäraja on 10 vuotta.

Muut lähteet

Hako, Pekka (2005). Miten syntyi oopperabuumi? Rondo 6.

Kulttuuritilasto 2003 (2005). Kulttuuri ja viestintä 2004: 1. Tilastokeskus. Helsinki 2005.

Seiskytluvun teatterin moninaiset äänet (2005). Toim. Hanna Suutela & Misa Palander. Helsinki: Like.

Selvitys teattereiden valtiosuusjärjestelmän toimivuudesta (2003). Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2003: 13. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto. Opetusministeriö.

Tanssin aluekustointiminta (2004). Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004: 16. Helsinki: Opetusministeriö.

Teatteritilastot 2004 (2005). Teatterin tiedotuskeskus ry.

Tt 2004 = Teatteritilastot 2004.

Tuukkanen, Johanna (2005). Et voi välttyä tanssilta! Arsis 1.

Valtakunnallinen harrastajateatteritilasto 1999. Helsinki: Työväen näyttämöiden liitto ja alueelliset taidetoimikunnat.

Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002 (2005). Toim. Mirja Liikkanen, Riitta Hanifi & Ulla Hannula. Helsinki: Tilastokeskus.

www.minedu.fi. Opetusministeriö.

Taulukot – Tables

- 4.1. Rahoituslain piiriin kuuluvat teatterit (vos-teatterit) sekä Suomen Kansallisteatteri ja Suomen Kansallisooppera 2002–2004
Theatres inside the financing act, Finnish National Theatre and Finnish National Opera 2002–2004
- 4.2. Valtion toiminta-avustusta 2001–2004 saaneet teatteri- ja tanssiryhmät
Theatre and dance groups subsidised in 2001–2004 by ministerial decision
- 4.3. Ilman valtion toiminta-avustusta 2001–2004 toimivat teatteri- ja tanssiryhmät
Theatre and dance groups without State subsidy 2001–2004
- 4.4. Kesäteatteriesitykset 2004
Summer theatre performances 2004
- 4.5. Alueoopperoiden esitykset ja katsojat 2004
Performances and spectators at regional operas 2004
- 4.6. Vos-puheteatterit 1991–2004
Drama theatres 1991–2004
- 4.7. Suomen Kansallisteatteri 2000–2004
Finnish National Theatre 2000–2004
- 4.8. Vos-puheteattereiden esityskerrat ja myydyt liput näytelmäajin mukaan näytäntökautina 1999/2000–2003/2004
Performances and tickets sold at drama theatres by type of play 1999/2000–2003/2004
- 4.9. Suosituimmat näytelmät katsojamäärän mukaan näytäntökautella 2003/2004
Most popular plays by total audience in the 2003/2004 season
- 4.10. Vos-puheteattereiden henkilöstö ammattiryhmittäin 1997–2004
Staff of drama theatres by occupational group 1997–2004
- 4.11. Vos-puheteattereiden vakinainen taiteellinen henkilöstö ammattiryhmittäin 1997–2004
Permanent artistic staff of drama theatres by occupational group 1997–2004
- 4.12. Vos-puheteattereiden tulot ja menot 1991–2004
Income and expenditure of drama theatres 1991–2004
- 4.13. Rahoituslain ulkopuolisten teattereiden tulot 2004
Incomes of theatres outside the financing act 2004
- 4.14. Suomen Kansallisooppera 1990–2004
The Finnish National Opera 1990–2004
- 4.15. Suomen Kansallisoopperan omat esitykset ja myydyt liput esityslajeittain näytäntökautina 1990/91–2003/04
Performances by the Finnish National Opera and ticket sales: seasons 1990/91–2003/04
- 4.16. Suomen Kansallisoopperan henkilöstö ammattiryhmittäin 1991–2004
Finnish National Opera staff by occupational group 1991–2004
- 4.17. Suomen Kansallisoopperan tulot ja menot 1990–2004
Income and expenditure of the Finnish National Opera 1990–2004
- 4.18. Vos-tanssiteatterit 1991–2004
Dance theatres 1991–2004
- 4.19. Vos-tanssiteattereiden henkilöstö ammattiryhmittäin 1997–2004
Staff of dance theatres by occupational group 1997–2004
- 4.20. Vos-tanssiteattereiden tulot ja menot 1991–2004
Income and expenditure of dance theatres 1991–2004
- 4.21. Vos-teatterit maakunnittain 2004
Theatres by region 2004
- 4.22. Vos-teattereiden vierailut ulkomailla ja ulkomaisten teatterien vierailut Suomen ammattiteattereissa 1988–2004
Finnish theatre visits abroad and foreign theatres' guest performances in Finnish theatres 1988–2004
- 4.23. Vos-teattereiden ulkomaan vierailujen esityskerrat ja myydyt liput maittain 2004
Finnish theatre visits abroad: performances and tickets sold by country 2004

Litetaulukko 4.1. Rahoituslain piiriin kuuluvat teatterit (vos-teatterit) sekä Suomen Kansallisteatteri ja Suomen Kansallisooppera 2002–2004						
Appendix Table 4.1. Theatres inside the financing act, Finnish National Theatre and Finnish National Opera 2002–2004						
Teatteri Theatre	Esityskerrat ¹⁾ Number of performances ¹⁾			Myydyt liput Tickets sold		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Kaikki yhteensä (60) – Total (60)	13 393	13 272	13 243	2 626 493	2 563 988	2 474 819
Suomen Kansallisooppera – Finnish National Opera	345	285	277	229 928	215 435	206 600
Suuret ja keski-suuret teatterit (34) – Big and medium-size theatres (34)						
Suomen Kansallisteatteri – Finnish National Theatre	648	642	763	137 003	141 957	169 109
Helsingin Kaupunginteatteri – Helsinki City Theatre	1 001	911	824	362 680	320 567	307 353
Tampereen Työväen Teatteri – The TTT-Theatre	392	380	348	117 342	110 274	92 305
Lahden Kaupunginteatteri – Lahti city theatre	359	312	302	95 587	89 470	71 828
Tampereen Teatteri – Tampere Theatre	353	313	361	108 212	86 975	108 934
Turun Kaupunginteatteri – The Municipal Theatre of Turku	394	360	400	73 934	65 862	67 976
Svenska Teatern – Swedish theatre in Helsinki	332	371	462	54 615	70 776	87 506
Oulun Kaupunginteatteri – Oulu city theatre	204	319	249	37 397	54 047	39 592
Kuopion Kaupunginteatteri – Kuopio city theatre	379	332	280	57 375	54 812	52 249
Jyväskylän Kaupunginteatteri – Jyväskylä city theatre	254	297	249	56 499	61 401	53 349
Joensuun Kaupunginteatteri – Joensuu city theatre	210	259	197	30 134	31 299	27 927
Porin Teatteri – Pori theatre	255	235	225	47 229	46 193	45 104
Rovaniemen Teatteri – Rovaniemi theatre	218	202	206	30 151	22 232	29 427
Seinäjoen Kaupunginteatteri – Seinäjoki city theatre	315	277	228	46 843	45 428	51 080
Vaasan Kaupunginteatteri – Vaasa city theatre	210	259	308	33 720	40 925	35 450
Kouvolan Teatteri – Kouvola theatre	164	159	228	35 837	35 748	34 455
Kotkan Kaupunginteatteri – Kotka city theatre	173	261	229	33 880	38 742	25 673
Lappeenrannan Kaupunginteatteri – Lappeenranta city theatre	141	177	224	28 211	44 996	34 319
Kajaanin Kaupunginteatteri – Kajaani city theatre	229	307	252	25 988	25 576	21 021
Åbo Svenska Teater ³⁾ – Swedish theatre in Turku ³⁾	270	249	234	32 431	28 057	26 067
Hämeenlinnan Kaupunginteatteri – Hämeenlinna city theatre	264	256	303	46 692	32 659	25 459
Kemin Kaupunginteatteri – Kemi city theatre	173	219	190	23 242	20 677	22 145
Wasa Teater – Swedish theatre in Vaasa	348	297	265	48 959	48 233	37 350
Mikkelin Teatteri – Mikkelin theatre	204	195	170	35 042	43 613	35 764
Lilla Teatern	118	154	116	6 984	18 043	16 374
Kokkolan Kaupunginteatteri – Kokkola city theatre	174	264	220	18 622	20 263	19 625
Varkauden Teatteri – Varkaus theatre	174	167	153	18 990	17 117	20 037
Unga Teatern	232	252	261	28 925	27 302	26 057
Riihimäen Teatteri – Riihimäki theatre	122	125	198	13 980	19 055	20 282
Teatteri Imatra – Imatra theatre	124	100	127	14 916	13 538	8 495
Savonlinnan Kaupunginteatteri – Savonlinna city theatre	144	155	118	16 916	17 789	10 951
Espoon Kaupunginteatteri – Espoo city theatre	118	96	123	18 960	19 594	23 435
Rauman Kaupunginteatteri – Rauma city theatre	182	143	165	17 060	12 534	15 017
Komediateatteri Arena	131	114	125	60 861	54 771	46 632
Ryhvät ja pienteatterit (14) – Groups and small theatres (14)						
Ryhmäteatteri	125	116	98	38 480	28 812	24 266
Q-teatteri	76	101	94	7 972	16 213	18 749
KOM-teatteri	109	129	132	28 531	33 377	38 271
Teatteri 2000	134	101	157	14 571	12 017	13 726
Viirus	165	132	153	13 531	15 080	18 214
Teatteri Eurooppa Neljä	210	191	198	61 559	51 830	47 201
Teatteri Hevoskenkä	279	249	290	29 795	29 962	31 438
AHAA Teatteri	184	132	122	32 855	23 842	16 541
Nukketeatteri Vihreä Omena – The Green Apple Puppet Theatre	259	185	213	25 289	19 276	22 242
Teatteri Jurkka	118	202	218	6 262	14 577	15 538
Teatteri Mukamas	264	242	233	34 868	33 934	30 571
Nukketeatteri Sampo – Puppet Theatre Sampo	309	263	220	29 998	26 043	23 765
Linnateatteri / Turun Uusi Teatteri	337	313	295	32 869	32 498	33 592
Teatteri Kehä III	92	76	85	11 738	6 768	6 791

Liitetaulukko 4.1. Jatkuu – Appendix Table 4.1. Cont.

Teatteri Theatre	Esityskerrat ¹⁾ Number of performances ¹⁾			Myytyt liput Tickets sold		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Tanssi (11) – Dance (11)						
Aurinkobaletti	108	101	94	16 690	11 536	13 885
Tanssiteatteri Raatikko – <i>Dance theatre Raatikko</i>	269	329	332	33 647	33 205	30 943
Tanssiteatteri Hurjaruuth – <i>Dance theatre Hurjaruuth</i>	157	138	122	33 029	35 483	29 828
Tanssiteatteri Mobita/Dansco – <i>Dance theatre Mobita/Dansco</i>	100	103	92	15 109	13 757	10 947
Zodiak	150	142	133	10 331	7 144	6 714
Tanssiteatteri Eri – <i>Dance theatre Eri</i>	99	134	121	15 885	24 186	22 496
Tanssiteatteri Minimi – <i>Dance theatre Minimi</i>	118	113	105	21 627	15 307	16 939
JoJo – Oulun tanssin keskus – <i>JoJo – Oulu Dance Centre</i>	46	58	86	2 354	10 480	8 195
Tanssiteatteri Rollo – <i>Dance theatre Rollo</i>	104	72	79	8 201	6 859	8 286
Rimpparemmi	199	173	165	44 318	48 204	54 664
Tero Saarinen Company ²⁾	28	33	26	11 839	17 638	16 070

1) Taulukossa ovat mukana vain teattereiden omat esitykset – *Theatres' own productions only, co-productions with other theatres not included.*

2) Rahoituslain piiriin kuuluva teatteri 1.1.2004 lähtien. – *Theatre inside the financing act from 1 January 2004.*

3) Åbo Svenska Teaterin suuri näyttämö suljettuna peruskorjauksen vuoksi huhtikuusta 2004. – *The large stage of the Swedish theatre in Turku was closed from April 2004 due to renovation.*

Lähde – *Source:*

Teatteritilastot 2004 – *Finnish Theatre Statistics 2004.* Helsinki: Teatterin tiedotuskeskus – *Finnish Theatre Information Centre.*

Litetaulukko 4.2. Valtion toiminta-avustusta 2001–2004 saaneet teatteri- ja tanssiryhmät
Appendix Table 4.2 Theatre and dance groups subsidised in 2001–2004 by ministerial decision

Teatteri Theatre	Esityskerrat ¹⁾ Performances ¹⁾				Katsojat ¹⁾ Spectators ¹⁾				
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	
Yhteensä ⁴⁾ – Total ⁴⁾	1 943	1 825	2 096	2 030	203 145	189 762	227 448	218 650	
Circus Maximus	46	3	40	25	1 887	262	1 816	1 026	
Improvisaatioteatteri Stella Polaris	46	55	67	69	7 660	10 546	9 957	11 926	
Keski-Uudenmaan Teatteri KUT	119	128	144	168	13 116	22 131	22 085	22 964	
Klockriketeatern	67	27	73	37	4 075	3 322	4 405	1 673	
Koko Teatteri	115	131	92	72	4 344	3 155	4 126	2 006	
Lähiöteatteri	147	189	181	141	22 199	23 191	27 085	13 810	
Nukketeatteri Rooma	57	61	84	99	5 450	6 943	9 099	8 233	
Ooppera- ja teatteriseurue Kapsäkki	–	–	–	130	–	–	–	22 293	
PerformanceSirkus	14	30	122	74	2 000	4 250	20 298	10 805	
Quo Vadis	26	5	–	–	1 455	885	–	–	
Rakastajat-teatteri	117	109	137	85	13 705	6 297	10 666	4 892	
Tampereen Komediateatteri ²⁾	211	250	202	237	51 727	56 235	55 868	62 758	
Teatteri Avoimet Ovet	177	100	112	82	12 787	6 216	6 804	5 872	
Teatteri Feeniks	5	35	35	–	600	885	1 028	–	
Teatteri Geist	121	138	124	86	9 509	11 726	10 622	6 810	
Teatteri Gorgo	41	24	4	20	2 790	854	220	919	
Teatteri Kamiina	15	–	–	–	428	–	–	–	
Teatteri Pesä	62	11	43	124	2 596	569	2 109	8 956	
Teatteri Raivoisat Ruusut	37	–	–	–	2 279	–	–	–	
Teatteri Takomo	62	68	64	60	4 571	2 995	2 579	3 831	
Teatteri Telakka	97	112	161	108	6 548	5 716	9 356	4 449	
Teatteri Vanha Juko	210	149	168	87	23 643	10 639	13 259	10 760	
Tehdas Teatteri	–	–	–	93	–	–	–	2 369	
Todellisuuden tutkimuskeskus	49	38	46	67	554	1 150	2 173	1 550	
Totem-teatteri	49	55	53	55	7 419	9 612	7 793	7 823	
Universum ³⁾	66	82	139	61	2 658	1 821	6 902	1 588	
Valtimonteatteri	–	38	24	50	–	1 439	657	1 337	
Tanssi – Dance				2004					2004
Yhteensä ⁴⁾ – Total ⁴⁾				305					54 441
Glims & Gloms Dance Company				22					2 945
Gruppen Fyra (Piellos)				56					4 240
Kekäläinen & Company				42					2 404
KokoTeatteri				19					530
M.A.D. Tanssimaisterit				15					1 168
Nomadi-tuotanto				32					13 200
P.D.C. Pori Dance Company				31					13 812
Pikinini Meri				40					2 098
Tanssiryhmä Tsuumi				32					6 196
Tommi Kittä & Co (Riemu ry.)				16					7 848

1) Lukuihin sisältyvät myös ilmaisesitykset ja vierailijoiden esitykset. – Including free tickets and guest performances.

2) Tampereen Komediateatteri sai valtion toiminta-avustuksen vuosina 2001, 2002 ja 2004. – Tampereen Komediateatteri was subsidised by the State in 2001, 2002 and 2004.

3) Universum sisältää Aurinkoteatterin, Teatteri Marsin, Teatteri Sirkuksen ja Teatteri Venuksen tiedot. – Figures of Aurinkoteatteri, Teatteri Mars, Teatteri Sirkus and Teatteri Venus are included in the figure of Universum.

4) Keskinäiset vierailut vähennetty. – Reciprocal visits are deducted.

Lähde – Source:

Teatterin tiedotuskeskus – Finnish Theatre Information Centre

Liitetaulukko 4.3. Ilman valtion toiminta-avustusta 2001–2004 toimivat teatteri- ja tanssiryhmät
Appendix Table 4.3. Theatre and dance groups without State subsidy 2001–2004

Teatteri Theatre	Esityskerrat ¹⁾ Performances ¹⁾				Katsojat ¹⁾ Spectators ¹⁾			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Yhteensä ⁵⁾ – Total ⁵⁾	1 339	1 155	1 264	1 084	242 874	172 520	232 380	74 378
Circo Aereo	–	–	–	67	–	–	–	6 504
Circo – Uuden Sirkuksen Keskus	–	–	–	38	–	–	–	2 276
Ooppera- ja teatteriseurue Kapsäkki ⁴⁾	–	–	85	–	–	–	20 623	–
Tehdas Teatteri ⁴⁾	–	68	104	–	–	2 477	3 472	–
Ilmestysteatteri Nyt	29	27	–	18	4 160	1 541	–	995
Liiketeatteri Minä&Minä	44	107	–	–	3 795	6 463	–	–
Marionetteatteri Mundo	158	186	220	198	10 874	11 122	14 268	12 132
Matkalaukkuteatteri	54	–	16	17	3 166	–	1 006	920
Musiikkiteatteri eriPARla	84	71	61	43	6 679	6 189	11 593	4 417
Musiikkiteatteri UIT (Uusi Iloinen Teatteri)	82	78	150	–	70 471	68 889	132 483	–
Musiikkiteatteri Musti	34	–	–	–	4 110	–	–	–
Mylyteatteri	–	–	–	25	–	–	–	416
Nukketeatteri Akseli Klouk	–	–	–	260	–	–	–	19 232
Nukketeatteri Sytkyt	227	202	187	142	14 967	12 337	14 554	12 488
Näyttämö Pegasos	58	1	28	11	921	240	523	229
Ooppera Skaala	15	15	12	13	2 410	2 630	1 259	1 036
Teater Josefina	36	10	3	14	1 738	500	244	649
Teatteri Capelle	–	–	83	43	–	–	3 509	2 225
Teatteri Feeniks	–	–	–	5	–	–	–	250
Teatteri Olga	128	82	38	–	10 483	8 050	3 126	–
Teatteri Satakieli	137	69	–	–	55 323	28 378	–	–
Teatteri Taiga-Matto	–	49	122	106	–	4 112	9 604	6 395
Teatteri Taula-Matit	–	–	37	–	–	–	3 400	–
Teatteriosuuskunta Loimu	20	57	17	7	938	2 654	963	335
Teatterioporukka	13	21	48	47	932	1 727	2 950	1 932
Teatteriryhmä Ispinä	–	20	28	9	–	571	2 080	654
Teatteriryhmä Ravistus	13	–	9	21	316	–	653	1 293
TeatteriSusi	70	55	–	–	16 304	3 380	–	–
teatteriToWi	45	37	16	–	14 590	11 260	6 070	–
Tuokioteatteri	92	–	–	–	20 697	–	–	–

Tanssi Dance	Esityksiä Performances 2004	%	Kantaesityksiä Premieres	Katsojia Spectators	%
Yhteensä – Total	488	100	84	55 485	100
Canela	9	1,8	2	1 824	3,3
Compania Kaari Martin ⁶⁾	29	5,9	2	4 510	8,1
Dis Tanz	25	5,1	1	3 385	6,1
Indictus Company	7	1,4	1	998	1,8
Interdans	3	0,6	–	305	0,5
Ismo Dance Co	26	5,3	2	1 431	2,6
Jazz Point	7	1,4	2	3 120	5,6
Jattanssi	2	0,4	5	1 355	2,4
Liisa Pentti + Co.	9	1,8	1	376	0,7
Mikko Kallinen & The Company	12	2,5	1	180	0,3
Routa-ryhmä – <i>Routa group</i>	44	9,0	5	5 288	9,5
Simo Kellokumpu Co.	2	0,4	1	514	0,9
Suomussalmiryhmä – <i>Suomussalmi group</i>	7	1,4	1	615	1,1
Tanssi- ja musiikkiryhmä Näkki – <i>Dance and music group Näkki</i>	18	3,7	3	4 770	8,6
Tanssiryhmä Täpinä – <i>Dance group Täpinä</i>	35	7,2	2	5 224	9,4
Tanssiteatteri Kaie – <i>Dance theatre Kaie</i>	9	1,8	1	3 093	5,6
Tanssiteatteri Tanssiboxi – <i>Dance theatre Tanssiboxi</i>	10	2,0	1	670	1,2
Tanssiteatteri Wimma – <i>Dance theatre Wimma</i>	20	4,1	3	955	1,7
Yksittäisten koreografien teokset – <i>Works by individual choreographers</i>	214	43,9	50	16 872	30,4

1) Lukuun sisältyvät myös ilmaisesitykset ja vierailijoiden esitykset. – Including free tickets and guest performances.

2) Tampereen Komediateatteri sai valtion toiminta-avustuksen vuosina 2001, 2002 ja 2004. – Tampereen Komediateatteri was subsidised by the State in 2001, 2002 and 2004.

3) Universum sisältää Aurinkoteatterin, Teatteri Marsin, Teatteri Sirkuksen ja Teatteri Venuksen tiedot. – Figures of Aurinkoteatteri, Teatteri Mars, Teatteri Sirius and Teatteri Venus are included in the figure of Universum.

4) Ooppera- ja teatteriseurue Kapsäkki ja Tehdas Teatteri saavat valtion toiminta-avustuksen vuodelle 2004 lain ulkopuolisten teattereiden määrärahasta. – Ooppera- ja teatteriseurue Kapsäkki and Tehdas Teatteri receive State subsidy in 2004 from the allocation reserved for theatres outside the Theatre and Orchestra Act.

5) Keskinäiset vierailut vähennetty. – Reciprocal visits are deducted.

6) Lisäksi Compania Kaari Martin 1 esitys, 1 000 katsojaa. – In addition: Compania Kaari Martin one performance, 1,000 spectators.

Lähde – Source: Teatterin tiedotuskeskus – Finnish Theatre Information Centre

Liitetaulukko 4.4. Kesäteatteriesitykset 2004
Appendix Table 4.4. Summer theatre performances 2004

Teatteri Theatre	Esitys Play	Esityskerrat Performances	Katsojat Spectators
Yhteensä – Total		785	364 616
Circo Aereo ¹⁾ (Seinäjoki)	Maksim Komaro & Mia Malviniemi: Sirkus Wimma	16	620
Heinolan Kesäteatteri – <i>Heinola summer theatre</i>	Shaw, Lerner & Loewe: My Fair Lady	30	17 080
Hämeenlinnan Kesäteatteri – <i>Hämeenlinna summer theatre</i>	Markku Pölonen & Heikki Kujanpää: Onnen maa	31	12 872
Keski-Uudenmaan Teatteri ¹⁾ – <i>Keski-Uusimaa theatre</i> ¹⁾ (Tuusula)	Aapeli: Siunattu hulluus	39	11 994
Keski-Uudenmaan Teatteri ¹⁾ – <i>Keski-Uusimaa theatre</i> ¹⁾ (Kerava)	L. Frank Baum: Taikuri Oz	36	2 950
Musiikkiteatteri UIT, Peacock – <i>Music theatre UIT, Peacock</i> (Helsinki)	Työryhmä – <i>Working group</i> : Hei me tervataan	79	58 357
Musiikkiteatteri UIT, Peacock ²⁾ – <i>Music theatre UIT, Peacock</i> (Helsinki) ²⁾	Cahn: Saturday Night Fever ²⁾	74	33 563
Mikkelin Kesäteatteri, Naisvuoren Kesäteatteri ¹⁾ – <i>Mikkeli summer theatre, Naisvuori summer theatre</i> ¹⁾	Agapetus: Muuan sulhasmies	34	9 100
Pyynikin Kesäteatteri – <i>Pyynikki summer theatre</i> (Tampere)	Jukka Virtanen: Albatrossi ja Heiskanen	60	49 670
Ryhmäteatteri ja Q-teatteri, Suomenlinna ¹⁾ <i>Ryhmäteatteri and Q Theatre, Suomenlinna</i> ¹⁾ (Helsinki)	Astrid Lindgren: Veljeni Leijonamieli	38	17 722
Samppalinnan Kesäteatteri – <i>Samppalinnna summer theatre</i> (Turku)	Samuel & Bella Spewack: Kiss Me Kate	61	47 859
Tampereen Komediateatteri ¹⁾ – <i>Tampere comedy theatre</i> ¹⁾	Astrid Lindgren: Vaahteramäen Eemeli	55	9 555
Tampereen Komediateatteri ¹⁾ – <i>Tampere comedy theatre</i> ¹⁾	Michael Cooney: Ilmasta rahaa	63	28 116
Teatteri Eurooppa Neljä, Laajavuori ¹⁾ <i>Theatre Eurooppa Neljä, Laajavuori</i> ¹⁾ (Jyväskylä)	Jukka Pääkkönen: Pekka ja Pätkä iskelmähtähtinä	49	20 019
Teatteri Imatra, Valtionhotellin puisto ¹⁾ – <i>Theatre Imatra, Valtionhotelli park</i> ¹⁾	Antti Tuuri: Pohjanmaa	23	2 980
Linnateatteri ¹⁾ (Turku)	Satu Rasila: Mielelön Turun historia	37	5 059
Turun Kesäteatteri – <i>Turku summer theatre</i>	Sinikka & Tiina Nopola: Heinähattu, Vilttitossu ja Littoisten riiviö	60	37 100

1) Kesäteatteriesitykset sisältävät myös muihin katsotilastoihin. – *Summer theatre performances are also included in other performance statistics.*

2) Vain Peacock-teatterin esitykset. – *Only performances of the Peacock theatre.*

Lähde – *Source:*

Teatteritilastot – *Finnish Theatre Statistics*. Helsinki: Teatterin tiedotuskeskus – *Finnish Theatre Information Centre*.

Liitetaulukko 4.5. Alueoopperoiden esitykset ja katsojat 2004
Appendix Table 4.5. Performances and spectators at regional operas 2004

Teatteri Theatre	Esitys Play	Esityskerrat Performances	Katsojat ¹⁾ Spectators ¹⁾
Yhteensä – Total		76	34 608
Yhteisesityksiä kaupungin teattereiden kanssa (*) <i>Performances in cooperation with drama theatres (*)</i>		24	10 367
Joensuun Ooppera – <i>Joensuu opera</i>	Strauss: Lepakko	6	1 917
Keski-Suomen Alueooppera <i>Central Finland regional opera</i> (Jyväskylä)	Mozart: Figaron häät	1	514
Mikkelin Ooppera – <i>Mikkeli opera</i>	Manuel de Falla: Kuvernööri ja myllärin vaimo / Noiduttu rakkaus	4	1 100
Oulun Ooppera – <i>Oulu opera</i>	Verdi: Naamiohuvit*	10	5 350
Porin Ooppera – <i>Pori opera</i>	Kuusisto: Matilda ja Nikolai	7	2 200
Suomalainen Kamariooppera <i>Finnish chamber opera</i> (Helsinki)	Sevillan parturi / Karhu / Pupu Pelimanni / Taikahuilu / Samppanjagaloppi	17	3 058
Tampereen Ooppera – <i>Tampere opera</i>	Kokkonen: Viimeiset kiusaukset	7	10 400
Turun Ooppera – <i>Turku opera</i>	Puccini: Tosca	5	3 102
Vaasan Ooppera – <i>Vaasa opera</i>	Mozart: Taikahuilu*	14	5 017
Vantaan Ooppera – <i>Vantaa opera</i>	Vantaan Oopperan 10-vuotisesitykset – <i>10th anniversary plays of the Vantaa opera</i>	5	1 950

1) Sisältää ilmaiskävijät. – *Free admissions included.*

Lähde – *Source:*

Teatteritilastot – *Finnish Theatre Statistics*. Helsinki: Teatterin tiedotuskeskus – *Finnish Theatre Information Centre*.

Liitetaulukko 4.6. Vos-puheteatterit 1991–2004* Appendix Table 4.6. Drama theatres 1991–2004*										
Vuosi Year	Suuret ja keski-suuret teatterit Large and medium-sized theatres			Ryhmät ja pienteatterit Groups and small theatres			Puheteatterit yhteensä Drama theatres total			Päätöiminen henkilökunta Regular staff
	Lukumäärä Number	Omat esitykset Own productions	Myytyjä lippuja Tickets sold	Lukumäärä Number	Omat esitykset Own productions	Myytyjä lippuja Tickets sold	Lukumäärä Number	Omat esitykset Own productions	Myytyjä lippuja Tickets sold	
		Esityskertoja Performances	1 000		Esityskertoja Performances	1 000		Esityskertoja Performances	1 000	Htv – Person yrs
1991	37	9 706	2 014	17	2 165	276	54	11 871	2 290	2 667
1992	37	9 661	1 922	17	2 194	269	54	11 855	2 190	2 554
1993	37	9 578	1 833	16	2 487	315	53	12 065	2 148	2 483
1994	33	8 807	1 822	20	3 285	481	53	12 092	2 304	2 477
1995	33	8 949	1 885	20	3 210	402	53	11 879	2 287	2 509
1996	33	8 777	1 846	19	3 266	421	52	11 758	2 267	2 563
1997	34	8 615	1 833	14	2 855	342	48	11 470	2 175	2 586
1998	35	9 087	1 845	14	2 884	362	49	11 971	2 207	2 652
1999	35	8 970	1 791	14	2 765	373	49	11 735	2 164	2 682
2000	35	9 102	1 773	14	3 031	433	49	12 133	2 206	2 675
2001	35	8 883	1 838	14	2 880	398	49	11 763	2 236	2 660
2002	34	9 009	1 815	14	2 661	368	48	11 670	2 184	2 758
2003	34	9 159	1 781	14	2 432	344	48	11 591	2 125	2 700
2004	34	9 103	1 708	14	2 508	341	48	11 611	2 049	2 681

* Suomen Kansallisteatteri ja vos-teatterit (= valtionosuutta saavat teatterit). – Includes the Finnish National Theatre and theatres receiving statutory State subsidy.

Lähteet – Sources:

Teatterin tiedotuskeskus – Finnish Theatre Information Centre

Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto – Central Union of the Finnish Theatre Organizations

Liitetaulukko 4.7. Suomen Kansallisteatteri 2000–2004 Appendix Table 4.7. Finnish National Theatre 2000–2004													
Vuosi Year	Henkilökunta Staff	Tulot – Income						Menot – Expenses				Esitys- kertoja Performances	Myytyjä lippuja Tickets sold
		Pääsy- lipputulot Ticket revenues	Muut tulot Other income	Valtion- osuus ja -avustus State subsidies	Kunnan- avustus Municipal subsidies	Muut avus- tukset Other support	Yhteensä Total	Henki- löstö- menot Staff costs	Kiin- teistö- menot Building costs	Toiminta- menot Other costs	Yhteensä Total		
	Htv Person years	Milj. € EUR million						Milj. € EUR million				Lkm. No.	Lkm. No.
2000	216	1,7	0,6	6,7	0,2	0,2	9,4	6,7	0,5	1,6	8,8	683	164 666
2001	222	1,6	0,7	7,1	0,2	–	9,7	7,1	0,7	1,7	9,5	681	137 110
2002	231	1,8	0,9	7,9	0,2	0	10,7	7,3	0,6	1,8	9,7	648	137 003
2003	224	2,0	0,5	8,2	0,2	0	10,9	7,7	0,9	2,0	10,6	642	141 957
2004	230	2,3	0,5	8,4	0,2	–	11,4	8,0	1,1	2,1	11,1	763	169 109

Lähde – Source:

Teatteritilastot – Finnish Theatre Statistics 2000–2004. Helsinki: Teatterin tiedotuskeskus – Finnish Theatre Information Centre.

Liitetäulukko 4.8. Vos-puheteattereiden esityskerrat ja myydyt liput näytelmäajin mukaan näytäntökausiina 1999/2000–2003/2004* Appendix Table 4.8. Performances and tickets sold at drama theatres by type of play 1999/2000–2003/2004*												
Näytelmäaji Type of play	1999/00				2000/01				2001/02			
	Esityskerrat Performances	%	Myydyt liput Tickets sold	%	Esityskerrat Performances	%	Myydyt liput Tickets sold	%	Esityskerrat Performances	%	Myydyt liput Tickets sold	%
Yhteensä – Total	11 880	100	2 094 639	100	11 840	100	2 279 978	100	11 844	100	2 196 393	100
Puhenäytelmät – Dramatic works	5 784	49	1 012 149	48	5 246	44	1 107 414	49	5 669	48	1 067 672	49
Musiikinäytelmät – Musicals	1 383	12	435 396	21	1 342	11	418 197	18	1 408	12	449 953	20
Tanssinäytelmät – Dance plays	67	1	8 369	0	45	0	7 234	0	39	0	4 493	0
Lasten- ja nuortennäytelmät Plays for children and young adults	2 584	22	372 700	18	2 696	23	401 927	18	2 463	21	399 711	18
Nukkenäytelmät – Puppet theatre	1 152	10	118 430	6	1 231	10	131 421	6	1 319	11	135 419	6
Muut esitykset – Other performances	910	8	147 595	7	1 280	11	213 785	9	946	8	139 145	6

Näytelmäaji Type of play	2002/03				2003/04			
	Esityskerrat Performances	%	Myydyt liput Tickets sold	%	Esityskerrat Performances	%	Myydyt liput Tickets sold	%
Yhteensä – Total	11 562	100	2 200 073	100	11 583	100	2 036 530	100
Puhenäytelmät – Dramatic works	5 351	46	1 045 165	48	5 880	51	1 048 045	51
Musiikinäytelmät – Musicals	1 402	12	486 822	22	1 236	11	397 667	20
Tanssinäytelmät – Dance plays	100	1	14 128	1	54	0	7 135	0
Lasten- ja nuortennäytelmät Plays for children and young adults	2 566	22	377 051	17	2 482	21	341 171	17
Nukkenäytelmät – Puppet theatre	991	9	108 701	5	897	8	102 424	5
Muut esitykset – Other performances	1 152	10	168 206	8	1 034	9	140 088	7

* Suomen Kansallisteatteri ja vos-teatterit (= valtionosuutta saavat teatterit). – Includes the Finnish National Theatre and theatres receiving statutory State subsidy.

Lähde – Source:

Teatteritilastot 1997–2004. Helsinki: Teatterin tiedotuskeskus – Finnish Theatre Statistics 1997–2004. Helsinki: Finnish Theatre Information Centre

Liitetäulukko 4.9. Suosituimmat näytelmät katsojamäärän mukaan näytäntökaudella 2003/2004 Appendix Table 4.9. Most popular plays by total audience in the 2003/2004 season			
Näytelmä Play	Esittäviä teattereita Performing theatre companies	Esityskertoja Performances	Myytyjä lippuja Tickets sold
Georges Feydeau: Pariisin kukko – <i>Le Dindon</i>	1	61	46 992
Alan Boublil & Claude-Michel Schönberg: Miss Saigon	1	53	45 201
Mikael Niemi: Populäärimusiikkia Vittulajänkältä	3	146	41 072
Richard Rodgers & Oscar Hammerstein: Tuhkimo – <i>Cinderella</i>	1	55	39 126
Reko Lundán: Tarpeettomia ihmisiä	1	114	33 856
Frederick Loewe & Alan Jay Lerner: My Fair Lady	1	84	31 708
Timo Kahilainen & Heikki Vihinen: Alivuokralainen	1	67	30 712
Arthur Miller: Näköala sillalta – <i>View from the Bridge</i>	1	77	29 729
Komediateatteri Arena: Pulinat pois!	1	58	28 662
Juha Jokela: Mobile Horror	7	313	27 010

Lähde – Source:

Teatteritilastot 2004. Helsinki: Teatterin tiedotuskeskus. – Finnish Theatre Statistics 2004. Helsinki: Finnish Theatre Information Centre.

Liitetaulukko 4.10. Vos-puheteattereiden henkilöstö ammattiryhmittäin 1997–2004*
Appendix Table 4.10. Staff of drama theatres by occupational group 1997–2004*

Ammattiryhmä Occupational group	Vakinaiset Permanent	Tilapäiset Temporary	Yhteensä Total	%	Vakinaisia % Permanent %
Henkilötyövuodet – Person years					
Yhteensä – Total 2004	1 926	755	2 681	100	72
Johtajat – Directors	86	–	86	3	100
Taiteellinen henkilöstö – Artistic staff	683	537	1 220	46	56
Tekninen henkilöstö – Technical staff	884	170	1 054	39	84
Hallintohenkilöstö – Administrative staff	273	48	321	12	85
1997	1 929	657	2 586		75
1998	1 932	720	2 652		73
1999	1 900	781	2 681		71
2000	1 893	782	2 675		71
2001	1 895	765	2 660		71
2002	1 932	826	2 758		70
2003	1 917	783	2 700		71

* Suomen Kansallisteatteri ja vos-teatterit (= valtionosuutta saavat teatterit). – Includes the Finnish National Theatre and theatres receiving statutory State subsidy.

Lähde – Source:

Teatteritilastot 1997–2004. Helsinki: Teatterin tiedotuskeskus – Finnish Theatre Statistics 1997–2004. Helsinki: Finnish Theatre Information Centre

Liitetaulukko 4.11. Vos-puheteattereiden vakinainen taiteellinen henkilöstö ammattiryhmittäin 1997–2004*
Appendix Table 4.11. Permanent artistic staff of drama theatres by occupational group 1997–2004*

Ammattiryhmä Occupational group	Henkilötyövuodet Person years	%
Yhteensä – Total 2004	683	100,0
Ohjaajat – Directors	26	3,8
Dramaturgit – Dramatists	14	2,0
Näyttelijät – Actors	531	77,7
Lavastajat – Set designers	32	4,7
Pukusuunnittelijat – Costume designers	27	4,0
Tanssijat, koreografit – Dancers, choreographers	9	1,3
Muusikot, kapellimestarit – Musicians, conductors	27	4,0
Valo- ja äänisuunnittelijat – Light and sound designers	17	2,5
1997	723	
1998	708	
1999	689	
2000	684	
2001	688	
2002	697	
2003	679	

* Suomen Kansallisteatteri ja vos-teatterit (= valtionosuutta saavat teatterit). – Includes the Finnish National Theatre and theatres receiving statutory State subsidy.

Lähde – Source:

Teatteritilastot 1997–2004. Helsinki: Teatterin tiedotuskeskus – Finnish Theatre Statistics 1997–2004. Helsinki: Finnish Theatre Information Centre

Liitetaulukko 4.12. Vos-puheteattereiden tulot ja menot 1991–2004*
Appendix Table 4.12. Income and expenditure of drama theatres 1991–2004*

Tulot – Income							
Vuosi Year	Teattereita Theatres	Pääsylipputulot Ticket revenues	Muut tulot ¹⁾ Other income ¹⁾	Valtionosuus ja -avustus State subsidies	Kunnanavustus ²⁾ Municipal subsidies ²⁾	Muut avustukset ³⁾ Other support ³⁾	Yhteensä Total
Milj. € – EUR million							
1991	54	18,6	3,7	22,7	54,2	2,2	101,4
1992	53	18,4	3,8	23,6	53,1	1,8	100,6
1993 ⁴⁾	53	18,4	3,9	31,8	43,8	1,8	99,8
1994	53	18,5	3,7	31,3	43,9	0,7	98,2
1995	52	20,7	4,0	30,4	45,0	0,4	100,6
1996	52	21,1	3,8	31,2	45,1	0,8	102,1
1997	48	21,4	3,2	31,9	44,9	0,8	102,2
1998	49	23,5	4,4	33,0	45,8	1,8	108,5
1999	49	25,3	4,2	33,7	46,3	2,6	112,2
2000	49	25,0	4,6	34,5	48,2	3,3	115,6
2001	49	27,6	4,8	35,5	50,4	2,1	120,4
2002	48	30,5	5,3	36,8	52,5	2,1	127,3
2003	48	29,3	5,0	37,3	52,2	2,3	126,2
2004	48	31,0	4,5	37,6	54,8	2,4	127,9

Menot – Expenditure					
Vuosi Year	Teattereita Theatres	Henkilöstömenot Staff costs	Kiinteistömenot ²⁾ Building costs ²⁾	Toimintamenot Other costs	Yhteensä Total
Milj. € – EUR million					
1991	54	67,4	13,4	16,4	97,2
1992	53	64,8	13,9	15,8	94,6
1993	53	62,5	17,7	16,5	96,7
1994	53	63,3	17,4	16,8	97,5
1995	52	65,6	16,9	16,8	99,4
1996	52	68,1	15,9	17,3	101,2
1997	48	68,7	15,5	16,8	100,9
1998	49	71,5	15,9	20,1	107,6
1999	49	73,8	15,9	20,6	110,3
2000	49	74,7	16,4	22,1	113,2
2001	49	78,7	17,3	21,5	117,6
2002	48	83,0	17,6	23,3	123,9
2003	48	83,6	17,6	22,5	123,6
2004	48	85,8	18,8	22,8	127,3

* Suomen Kansallisteatteri ja vos-teatterit (= valtionosuutta saavat teatterit). – Includes the Finnish National Theatre and theatres receiving statutory State subsidy.

1) Mm. sponsori-, korko-, ohjelmamyynti-, pukujenvuokraus- yms. tuloja. – Including sponsorship, interest, programme sales, dress hire and other income.

2) Täyskunnallisilla teattereilla tähän sisältyvät myös poistot. – In fully municipal theatres this also includes depreciation.

3) Valtiolta, rahastoilta ym. vierailuihin, laitteisiin, projekteihin ym. – Paid by the State, foundations etc. for visits, equipment, projects etc.

4) Teatteri- ja orkesterilain astuttua voimaan 1993 valtionosuuden ja kunnanavustusten suhde muuttui. – The relative proportions of State and municipal subsidies changed following the entry into force of the Theatres and Orchestras Act in 1993.

Lähteet – Sources:

Teatterin tiedotuskeskus – Finnish Theatre Information Centre

Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto ry. – Central Union of the Finnish Theatre Organizations

Liitetaulukko 4.13. Rahoituslain ulkopuolisten teattereiden tulot 2004
Appendix Table 4.13. Incomes of theatres outside the financing act 2004

Teatteri <i>Theatre</i>	Omat tulot <i>Ticket revenues</i>	Valtion toiminta-avustus <i>State aid</i>	Kunnanavustus <i>Municipal aid</i>	Muut avustukset ¹⁾ <i>Other support ¹⁾</i>	Yhteensä <i>Total</i>
	€	€	€	€	€
Valtion toiminta-avustusta 2004 saaneet ryhmät – Groups subsidised in 2004 by ministerial decision					
Yhteensä – Total	2 641 864	930 000	516 142	528 329	4 616 335
Circus Maximus	3 431	40 000	–	12 000	55 431
Improvisaatioteatteri Stella Polaris	76 094	30 000	29 000	5 300	140 394
Keski-Uudenmaan Teatteri KUT	311 670	33 000	35 000	15 200	394 870
Klockriketeatern	41 152	78 000	23 000	84 220	226 372
Koko Teatteri ²⁾	51 480	55 000	–	51 960	158 440
Lähiöteatteri	77 171	20 000	24 000	–	121 171
Nukketeatteri Rooma	23 771	7 000	–	–	30 771
Ooppera- ja teatteriseurue Kapsäkki ³⁾	196 610	10 000	25 000	72 600	304 210
PerformanceSirkus	29 600	10 000	9 000	17 526	66 126
Rakastajat-teatteri	131 568	83 000	11 909	58 212	284 689
Tampereen Komediateatteri ³⁾	1 110 193	10 000	54 000	26 900	1 201 093
Teatteri Avoimet Ovet	226 870	78 000	83 000	10 922	398 792
Teatteri Geist	2 891	18 000	–	10 000	30 891
Teatteri Gorgo	9 660	7 000	–	–	16 660
Teatteri Pesä ⁴⁾	..	7 000	4 500	–	11 500
Teatteri Takomo	42 220	73 000	60 000	8 000	183 220
Teatteri Telakka	67 621	78 000	13 000	15 000	173 621
Teatteri Vanha Juko	130 844	83 000	32 000	–	245 844
Tehdas Teatteri	21 260	15 000	11 000	19 060	66 320
Todellisuuden tutkimuskeskus	3 337	25 000	5 000	22 000	55 337
Totem-teatteri	22 694	20 000	54 021	24 200	120 915
Universum	53 042	125 000	42 712	63 229	283 983
Valtimonteatteri	8 685	25 000	–	12 000	45 685
Ilman valtion toiminta-avustusta 2004 toimivat ryhmät – Groups without State subsidy in 2004					
Yhteensä – Total	143 070	–	58 584	145 242	818 084
Circo Aereo	29 529	–	–	6 531	36 060
Cirko – Uuden Sirkuksen Keskus	8 714	–	–	86 399	95 113
Musiikkiteatteri eriPARla	14 249	–	–	–	14 249
Myllyteatteri	1 912	–	–	16 000	17 912
Nukketeatteri Akseli Klonk	40 457	–	57 784	32 512	130 753
Teater Josefina	7 801	–	–	700	8 501
Teatteri Taiga-Matto	19 916	–	–	2 400	22 316
Teatteriosuuskunta Loimu	10 516	–	–	–	10 516
Teatteriryhmä Ravistus	9 976	–	800	700	11 476

1) Valtiolta, kunnilta, rahastoilta ym. vierailuihin, laitteisiin, projekteihin ym. – *Paid by the State, municipalities, foundations, etc. for visits, equipment, projects, etc.*

2) Koko Teatteri saa valtion toiminta-avustuksen vuodelle 2004 sekä tanssi- että teatteriryhmien määrärahasta. Tanssin määrärahasta saatu toiminta-avustus 15 000 € sisältyy muihin avustuksiin. – *Koko Teatteri receives State aid in 2004 from allocations for both dance and theatre groups. The aid from the dance allocation (EUR 15,000) is included in the other support.*

3) Kapsäkki saa valtion toiminta-avustuksen 2004. Avustus (20 000 €) sisältyy muihin avustuksiin. Tampereen Komediateatteri ei saanut valtion toiminta-avustusta vuonna 2003, mutta saa sen jälleen 2004. – *Kapsäkki receives State aid in 2004. The aid (EUR 20,000) is included in the other support. Tampereen Komediateatteri did not receive State aid in 2003 but receives it again in 2004.*

4) Teatteri Pesän tiedoista omat tulot ja muut avustukset puuttuvat. – *Ticket revenues and other support are excluded from the figures of Teatteri Pesä.*

Lähde – *Source:*

Teatterin tiedotuskeskus – *Finnish Theatre Information Centre*

Liitetaulukko 4.14. Suomen Kansallisooppera 1990–2004
Appendix Table 4.14. The Finnish National Opera 1990–2004

Vuosi <i>Year</i>	Omia esityksiä <i>Own performances</i>	Mydyt liput <i>Tickets sold</i>	Salien täyttöaste <i>Proportion of auditorium capacity</i>	Henkilöstö <i>Staff</i>	Varsinaisen toiminnan menot ²⁾ <i>Actual operating costs</i> ²⁾	Toiminta-avustus valtiolta ³⁾ <i>State operating subsidies</i> ³⁾	Lipputulot <i>Ticket revenues</i>
	Lkm <i>No.</i>		%	Htv <i>Person years</i>	1 000 € <i>EUR 1 000</i>		
1990	245	101 659	78,0	485	18 778	15 478	1 693
1991	243	116 644	82,4	447	20 538	18 739	1 695
1992	244	103 817	73,5	450	21 604	19 190	1 771
1993 ¹⁾	223	121 960	81,0	460	22 327	20 603	2 798
1994	249	247 041	90,1	619	28 645	21 814	6 505
1995	261	253 625	87,9	724	33 241	20 553	7 249
1996	237	228 526	80,3	700	32 195	20 805	6 510
1997	235	237 659	82,4	704	34 366	21 309	6 870
1998	270	238 632	80,6	727	33 154	21 864	7 029
1999	334	234 362	76,9	734	34 522	22 705	6 319
2000	347	224 863	75,4	720	37 256	22 705	6 963
2001	320	232 363	71,7	741	39 590	23 378	6 719
2002	345	229 928	75,4	735	40 229	25 565	6 951
2003	285	215 435	71,5	715	40 185	26 368	7 027
2004	277	206 600	75,7	724	43 043	29 225	7 661

1) Suomen Kansallisooppera muutti uuteen oopperataloon. – *The Finnish National Opera moved to the new Opera House.*

2) Henkilöstö-, kiinteistö- ja toimintamenot. Kiinteistömenoihin ei sisälly valtion kiinteistöyksikölle maksettu vuokra, johon on saatu valtiolta erillinen avustus (11,0 milj. € vuonna 2004). – *Incl. staff, maintenance and operating costs. Real estate costs exclude the rent paid to the State real estate unit, for which separate aid is received from the State (EUR 11,0 million in 2004).*

3) Ei sisällä uuden oopperatalon rakentamiskustannuksia eikä valtion kiinteistöhallinnon uudistuksesta johtuvaa vuokra-avustusta v. 2000 lähtien. – *Excluding costs of constructing the new Opera House and rent subsidy since 2000 following reform of the State real estate administration.*

Lähde – *Source:*

Teatterin tiedotuskeskus – *Finnish Theatre Information Centre*

Liitetaulukko 4.15. Suomen Kansallisoopperan omat esitykset ja myydyt liput esityslajeittain näytäntökausina 1990/91–2003/04
Appendix Table 4.15. Performances by the Finnish National Opera and ticket sales, seasons 1990/91–2003/04

Kausi Season	Esitykset – Performances				Myydyt liput – Ticket sales				Liput / esityskerta – Tickets / performance			
	Oopperat Opera	Baletit Ballet	Muut Other	Yhteensä Total	Oopperat Opera	Baletit Ballet	Muut Other	Yhteensä Total	Oopperat Opera	Baletit Ballet	Muut Other	Yhteensä Total
	Lkm – No.											
1990/91	135	95	20	250	59 552	44 731	7 083	111 366	441	471	354	445
1991/92	131	93	11	235	63 457	42 739	4 064	110 260	484	460	369	469
1992/93	127	99	34	260	53 693	34 493	16 679	104 865	423	348	491	403
1993/94	109	77	45	231	112 499	72 702	20 520	205 721	1 032	944	456	891
1994/95	125	74	34	233	142 222	78 723	19 552	240 497	1 138	1 064	575	1 032
1995/96	154	87	27	268	151 429	82 956	14 958	249 343	983	954	554	930
1996/97	125	81	28	234	137 154	78 904	19 105	235 163	1 097	974	682	1 005
1997/98	130	76	32	238	146 439	79 098	11 102	236 639	1 126	1 041	347	994
1998/99	153	88	91	332	142 986	77 836	14 564	235 386	935	885	160	709
1999/00	139	76	109	324	140 497	71 703	14 286	226 486	1 011	943	131	699
2000/01	145	97	77	319	135 946	81 814	10 372	228 132	938	843	135	715
2001/02	170	97	58	325	128 592	89 213	14 927	232 732	756	920	257	716
2002/03	179	82	51	312	130 890	73 862	10 081	214 833	731	901	198	689
2003/04	144	69	52	265	130 799	63 980	12 675	207 454	908	927	244	783

Lähde – Source:

Teatteritilastot. Helsinki: Teatterin tiedotuskeskus. – *Finnish Theatre Statistics. Helsinki: Finnish Theatre Information Centre.*

Liitetaulukko 4.16. Suomen Kansallisoopperan henkilöstö ammattiryhmittäin 1991–2004
Appendix Table 4.16. Finnish National Opera staff by occupational group 1991–2004

Ammattiryhmä Occupational group	Henkilötyövuosia – Person years													
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Koko henkilökunta – All staff														
Johtajat – Directors	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5
Taiteellinen henkilöstö – Artistic staff	297	293	296	361	381	405	402	421	426	418	434	435	429	437
Tekninen henkilöstö – Technical staff	107	113	119	154	205	193	195	198	199	195	195	181	182	182
Hallintohenkilöstö – Administrative staff	38	39	40	99	133	97	102	103	104	103	107	114	100	99
Yhteensä – Total	447	450	460	619	724	700	704	727	734	720	741	735	715	724
– josta taiteelliset – of whom artistic (%)	66,4	65,1	64,3	58,3	52,6	57,9	57,1	57,9	58,0	58,1	58,6	59,2	60,0	60,4
Vakinainen henkilökunta – Permanent staff														
Johtajat – Directors	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5
Taiteellinen henkilöstö – Artistic staff	232	234	232	254	286	273	285	289	284	286	293	306	306	303
Tekninen henkilöstö – Technical staff	98	105	111	135	161	170	173	180	181	176	179	170	172	175
Hallintohenkilöstö – Administrative staff	36	37	34	96	98	91	98	98	99	97	99	106	96	93
Yhteensä – Total	371	381	381	490	550	539	561	572	569	563	576	587	579	576
– osuus koko henkilökunnasta share of total staff (%)	83,0	84,7	82,8	79,2	76,0	77,0	79,7	78,7	77,5	78,2	77,7	79,9	81,0	79,6

1) Suomen Kansallisooppera muutti uuteen oopperataloon. – *The Finnish National Opera moved to the new Opera House.*

Lähde – Source:

Teatteritilastot. – *Finnish Theatre Statistics.*

Lifitetaulukko 4.17. Suomen Kansallisoopperan tulot ja menot 1990–2004
Appendix Table 4.17. Income and expenditure of the Finnish National Opera 1990–2004

Vuosi Year	Varsinaisen toiminnan tulot ja julkinen tuki Earnings from principal operations and public subsidies					
	Valtion avustukset State subsidies	Kuntien avustukset Municipal subsidies	Muut avustukset ¹⁾ Other support ¹⁾	Lipputulot Ticket revenues	Muut tulot Other income	Yhteensä Total
1 000 €, käypään hintaan – EUR 1 000, current prices						
1990	15 478	734	34	1 693	684	18 622
1991	18 739	645	–	1 695	620	21 700
1992	19 190	645	–	1 771	836	22 442
1993	20 603	1 892	–	2 798	1 090	26 384
1994	21 814	3 085	–	6 505	1 622	33 026
1995	20 553	3 195	–	7 249	2 565	33 562
1996	20 805	3 344	1 716	6 510	1 248	33 622
1997	21 309	3 403	1 728	6 870	1 425	34 736
1998	21 864	3 513	77	7 029	1 453	33 937
1999	22 705	3 597	637	6 319	2 757	36 015
2000	22 705	4 037	1 367	6 963	1 315	36 388
2001	23 378	3 864	2 011	6 719	2 204	38 176
2002	25 565	3 973	590	6 951	1 824	38 903
2003	26 368	4 108	577	7 027	1 824	39 903
2004	29 225	4 175	838	7 661	1 674	43 573
2005	29 675	4 259

Vuosi Year	Varsinaisen toiminnan menot Expenditure on principal operations			Yhteensä Total
	Henkilöstö Staff	Kiinteistö ²⁾ Buildings ²⁾	Toimintamenot Activity costs	
1 000 €, käypään hintaan – EUR 1 000, current prices				
1990	14 947	816	3 014	18 778
1991	16 583	657	3 298	20 538
1992	17 056	702	3 846	21 604
1993	17 163	1 357	3 806	22 327
1994	21 599	1 651	5 396	28 645
1995	26 015	1 741	5 484	33 241
1996	24 817	2 143	5 235	32 195
1997	26 825	2 143	5 399	34 366
1998	25 842	2 280	5 032	33 154
1999	27 364	2 019	5 139	34 522
2000	32 138	808	4 309	37 256
2001	33 491	555	5 545	39 590
2002	33 652	1 409	5 168	40 229
2003	33 928	1 480	4 777	40 185
2004	36 062	1 487	5 494	43 043

1) Valtiolta, rahastoilta ym. vierailuihin, laitteisiin jne. – From the State, foundations, etc., for visits, equipment, etc.

2) Suomen Kansallisooppera maksaa vuokran valtion kiinteistöyksikölle ja saa siihen erillisavustuksen. Vuokra-avustus ei sisälly julkisiin avustuksiin ja vuokran osuus on vähennetty kiinteistömenoista. Vuonna 2004 vuokra-avustus oli 11,0 milj. euroa. – The Finnish National Opera pays rent to the State real estate unit, for which it receives a special grant. This rent aid is not included in public subsidies and the share of rent is deducted from the real estate costs. The rent aid was EUR 11,0 million in 2004.

Lähde – Source:
Teatteritilastot – Finnish Theatre Statistics

Liitetaulukko 4.18. Vos-tanssiteatterit 1991–2004*
Appendix Table 4.18. Dance theatres 1991–2004*

Vuosi Year	Tanssiteattereita Dance theatres	Esityskertoja Performances	Myytyjä lippuja Tickets sold
1991	8	714	113 000
1992	9	763	117 000
1993	9	846	127 000
1994	9	824	103 000
1995	9	778	118 000
1996	9	877	122 000
1997	7	985	160 000
1998	7	956	145 000
1999	9	1 157	180 000
2000	10	1 357	216 000
2001	10	1 377	210 000
2002	10	1 350	201 000
2003	10	1 363	206 000
2004	11	1 355	218 967

* Sisältää valtionosuulta saavat tanssiteatterit. – Includes dance theatres receiving statutory State subsidy.

Lähteet – Sources:

Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto. – Central Union of Finnish Theatre Organizations.
Teatterin tiedotuskeskus. – Finnish Theatre Information Centre.

Liitetaulukko 4.19. Vos-tanssiteattereiden henkilöstö ammattiryhmittäin 1997–2004*
Appendix Table 4.19. Staff of dance theatres by occupational group 1997–2004*

Ammattiryhmä Occupational group	Vakinaiset Permanent	Tilapäiset Temporary	Yhteensä Total	%	Vakinaisia % Permanent %
	Henkilötyövuodet Person years				
Yhteensä – Total 2004	76	63	139	100,0	54,7
Johtajat – Directors	7	–	7	5,0	100,0
Taiteellinen henkilöstö – Artistic staff	38	46	84	60,4	45,2
Tekninen henkilöstö – Technical staff	14	8	22	15,8	63,6
Hallinto henkilöstö – Administrative staff	17	9	26	18,7	65,4
1997	52	30	82		63
1998	54	29	83		65
1999	64	35	99		65
2000	70	53	123		57
2001	69	44	113		61
2002	72	43	115		63
2003	77	49	126		61

* Sisältää valtionosuuslain säädännön piirissä olevat tanssiteatterit (11 vuonna 2004). – Includes dance theatres (11 in 2004) receiving statutory State subsidies.

Lähde – Source:

Teatteritilastot 1997–2004. Helsinki: Teatterin tiedotuskeskus. – Finnish Theatre Statistics 1997–2004. Helsinki: Finnish Theatre Information Centre.

Liitetaulukko 4.20. Vos-tanssiteattereiden tulot ja menot 1991–2004*
Appendix Table 4.20. Income and expenditure of dance theatres 1991–2004*

Tulot – Income							
Vuosi Year	Teattereita Theatres	Pääsylipputulot Ticket revenues	Muut tulot 1) Other income 1)	Valtionosuus ja -avustus State subsidies	Kunnanavustus Municipal subsidies	Muut avustukset 2) Other subsidies 2)	Yhteensä Total
	Lkm – No.	Mii. € – EUR million					
1991	8	0,3	0,1	0,7	0,3	0,1	1,5
1992	9	0,4	0,0	0,7	0,3	0,1	1,5
1993	9	0,4	0,0	0,7	0,3	0,1	1,6
1994	9	0,3	0,1	0,7	0,3	0,1	1,5
1995	9	0,4	0,0	0,7	0,3	0,1	1,6
1996	9	0,5	0,0	0,8	0,4	0,1	1,7
1997	7	0,6	0,1	0,9	0,4	0,2	2,3
1998	7	0,5	0,1	1,0	0,4	0,1	2,2
1999	9	0,7	0,1	1,2	0,5	0,2	2,7
2000	10	1,0	0,2	1,3	0,6	0,4	3,5
2001	10	0,9	0,2	1,4	0,6	0,3	3,4
2002	10	1,0	0,2	1,6	0,7	0,2	3,8
2003	10	1,1	0,2	1,6	0,8	0,3	4,1
2004	11	1,2	0,4	1,8	0,8	0,5	4,7

Menot – Expenditure					
Vuosi Year	Teattereita Theatres	Henkilöstömenot Staff costs	Kiinteistömenot Building costs	Toimintamenot Operating costs	Menot yhteensä Total costs
	Lkm – No.	Mii. € – EUR million			
1991	8	1,0	0,2	0,4	1,5
1992	9	0,9	0,2	0,4	1,5
1993	9	0,9	0,2	0,4	1,5
1994	9	0,9	0,2	0,5	1,6
1995	9	0,9	0,2	0,4	1,5
1996	9	1,0	0,2	0,4	1,6
1997	7	1,4	0,2	0,6	2,2
1998	7	1,5	0,3	0,4	2,2
1999	9	1,7	0,3	0,6	2,7
2000	10	2,3	0,3	0,9	3,5
2001	10	2,1	0,3	0,8	3,3
2002	10	2,3	0,4	0,9	3,6
2003	10	2,5	0,5	1,1	4,1
2004	11	3,0	0,5	1,2	4,8

* Sisältää valtionosuutta saavat tanssiteatterit. – Includes dance theatres receiving statutory State subsidy.

1) Mm. sponsoritulot, korkotulot, ohjelmamyynnistä saadut tulot sekä pukujen vuokrauksesta saadut tulot. – Sponsorship, interest, programme sales, dress hire, etc.

2) Valtiolta, rahastoilta ym. vierailuihin, laitteisiin, projekteihin ym. – For visits, equipment, projects etc. from the State, foundations etc.

Lähteet – Sources:

Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto. – Central Union of Finnish Theatre Organizations.

Teatterin tiedotuskeskus. – Finnish Theatre Information Centre.

Liitetäulukko 4.21. Vos-teatterit maakunnittain 2004*
Appendix Table 4.21. Theatres by region 2004*

Maakunta Region	Puheteattereita Drama theatres	Tanssiteattereita Dance theatres	Yhteensä Total	Esityskertoja Performances	Myytyjä lippuja Tickets sold
Yhteensä – Total	48	11	59	12 966	2 268 219
Uusimaa					
– Pääkaupunkiseutu ¹⁾ – Capital area ¹⁾	16	5	21	4 869	967 581
– Muu Uusimaa – Rest of Uusimaa	–	–	–	–	–
Itä-Uusimaa	–	–	–	–	–
Varsinais-Suomi	3	2	5	1 144	164 016
Satakunta	2	–	2	390	60 121
Kanta-Häme	2	–	2	501	45 741
Pirkanmaa	5	1	6	1 313	273 024
Päijät-Häme	1	–	1	302	71 828
Kymenlaakso	2	–	2	457	60 128
Etelä-Karjala – South Karelia	2	–	2	351	42 814
Etelä-Savo	2	–	2	288	46 715
Pohjois-Savo	2	1	3	538	89 225
Pohjois-Karjala – North Karelia	1	–	1	197	27 927
Keski-Suomi – Central Finland	2	–	2	447	100 550
Etelä-Pohjanmaa – South Ostrobothnia	1	–	1	228	51 080
Pohjanmaa – Ostrobothnia	2	–	2	573	72 800
Keski-Pohjanmaa – Central Ostrobothnia	1	–	1	220	19 625
Pohjois-Pohjanmaa – North Ostrobothnia	1	1	2	335	47 787
Kainuu	1	–	1	252	21 021
Lappi – Lapland	2	1	3	561	106 236
Ahvenanmaa – Åland	–	–	–	–	–

* Suomen Kansallisteatteri ja vos-teatterit (= valtionosuutta saavat teatterit). – Includes the Finnish National Theatre and theatres receiving statutory State subsidy.

1) Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen.

Lähde – Source:

Teatterin tiedotuskeskus – Finnish Theatre Information Centre

Liitetäulukko 4.22. Vos-teattereiden vierailut ulkomailla ja ulkomaisten teatterien vierailut Suomen ammattiteattereissa 1988–2004*
Appendix Table 4.22. Finnish theatre visits abroad and foreign theatres' guest performances in Finnish theatres 1988–2004*

Vuosi Year	Vierailut ulkomailla Visits abroad		Ulkomaisten teattereiden vierailut Suomessa Foreign theatres' guest performances in Finnish theatres	
	Esityskerrat Performances	Myydyt liput Tickets sold	Esityskerrat Performances	Myydyt liput Tickets sold
1988	289	113 940	72	16 424
1989	196	47 287	100	20 412
1990	223	56 480	71	26 635
1991	149	35 574	57	14 563
1992	196	73 976	51	14 212
1993	176	48 853	49	10 109
1994	156	40 422	77	21 466
1995	118	27 365	61	17 823
1996	110	23 735	64	13 954
1997	123	43 193	66	13 399
1998	154	33 578	128	17 309
1999	77	16 290	141	12 760
2000	151	39 908	96	17 094
2001	82	40 840	68	10 174
2002	134	24 411	50	8 668
2003	116	45 596	41	5 020
2004	111	29 036	62	12 620

* Suomen Kansallisteatteri ja vos-teatterit (= valtionosuutta saavat teatterit). – Includes the Finnish National Theatre and theatres receiving statutory State subsidy.

Lähde – Source:

Teatterin tiedotuskeskus – Finnish Theatre Information Centre

Litetaulukko 4.23. Vos-teattereiden ulkomaan vierailujen esityskerrat ja myydyt liput maittain 2004*
 Appendix Table 4.23. Finnish theatre visits abroad: performances and tickets sold by country 2004*

Maa Country	Esityskerrat Performances	Myydyt liput Tickets sold
Yhteensä – Total	111	29 036
Armenia	1	80
Britannia – United Kingdom	2	243
Espanja – Spain	9	720
Italia – Italy	6	2 000
Itävalta – Austria	1	450
Japani – Japan	13	1 809
Kenia – Kenya	3	210
Kiina – China	6	1 634
Kroatia – Croatia	1	650
Latvia	2	230
Norja – Norway	4	340
Ranska – France	10	7 865
Ruotsi – Sweden	25	4 808
Saksa – Germany	12	4 260
Tanska – Denmark	2	330
Tseki – Czech Republic	4	700
Venäjä – Russia	5	1 490
Viro – Estonia	5	1 217

* Suomen Kansallisteatteri ja vos-teatterit (= valtionosuutta saavat teatterit). – Includes the Finnish National Theatre and theatres receiving statutory State subsidy.

Lähde – Source:

Teatterin tiedotuskeskus – Finnish Theatre Information Centre

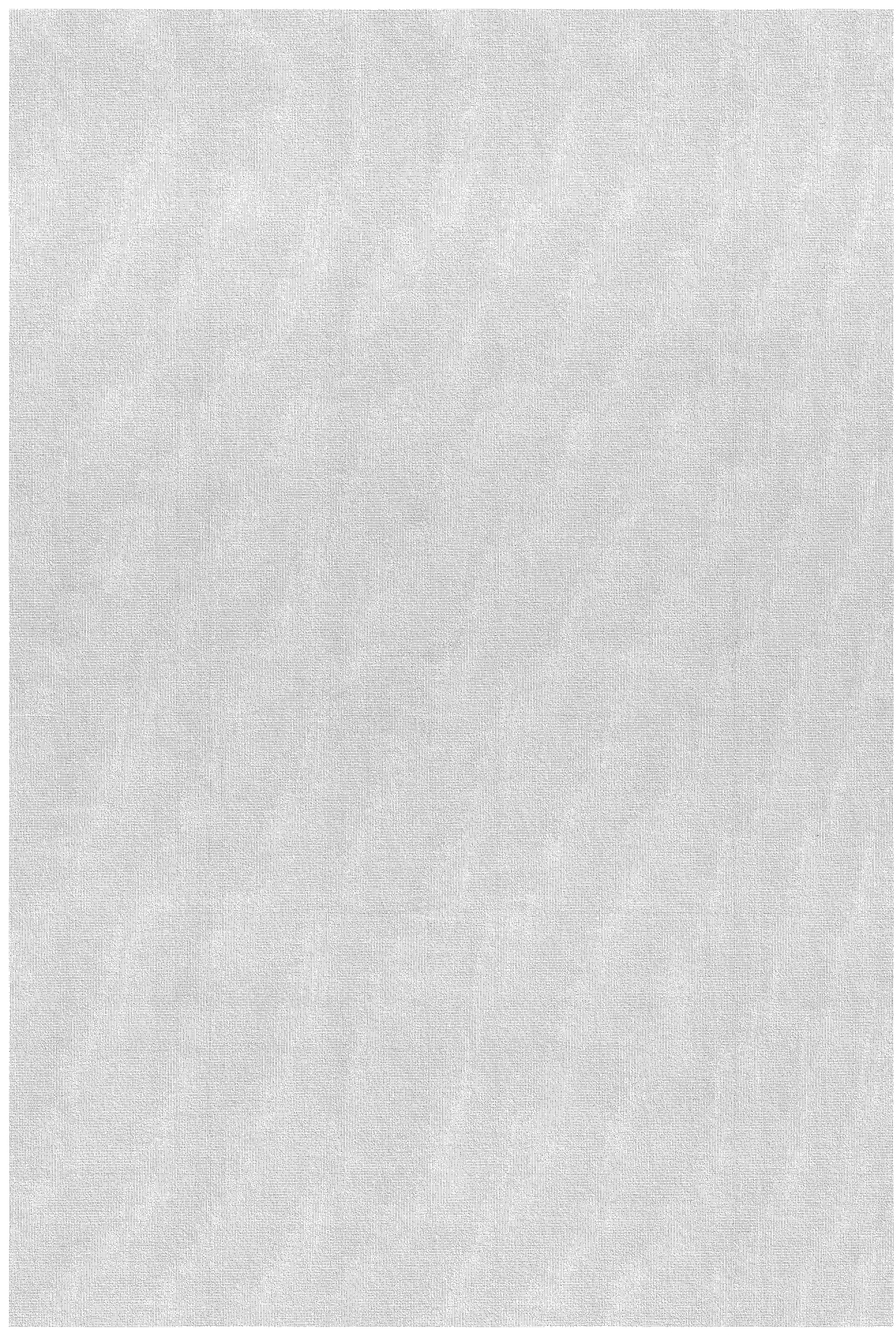
5 *Musiikki*

Tilastotiedot

- 1 Klassinen musiikki
- 2 Populaarimusiikki ja Suomen musiikkivienti
- 3 Musiikkiäänitteet

Tilastolähteet

Muut lähteet

5 Musiikki

Musiikin kuuntelu on yksi yleisimmistä vapaa-ajan harrastuksista. Tilastokeskuksen uusimman vapaa-ai-
katutkimuksen mukaan kaksi kolmasosaa suomalaisista
kuuntelee musiikkia päivittäin ja yli 90 prosenttia vä-
hintään kerran viikossa (Ekholm 2005).

Suomalainen klassinen musiikki on jo pitkään ollut
kansainvälisesti tunnettua ja arvostettua. Viime vuosi-
na myös suomalainen popmusiikki on tullut tunnetuk-

si ulkomailla. Myös Suomen äänitemarkkinat ovat
suureksi osaksi ylikansallisten levy-yhtiöiden hallinnas-
sa. Äänitemarkkinoiden ongelmana on musiikin laiton
kopiointi.

Tässä luvussa on tilastotietoja klassisen musiikin ja
populaarimusiikin esittämisestä sekä musiikkiäänitteis-
tä.

Tilastotiedot

1 Klassinen musiikki

Ammattimaiset orkesterit

Vuonna 2004 Suomessa oli valtionavun piirissä 31 tai-
demusiikkia esittävää orkesteria (liitetaulukko 5.1).
Näistä 25 kuului teatteri- ja orkesterilain piiriin. Klas-
sisen musiikin orkesterien lisäksi valtionavun piirissä
oli UMO Jazz Orchestra, kansanmusiikkiyhtye Tallari
sekä lastenmusiikkiorkesteri Loiskis.

Tallaria ja Loiskista lukuun ottamatta kaikki val-
tionapua saavat orkesterit ovat Suomen Sinfoniaorke-
sterit ry:n jäseniä. Jäsenorkestereista 14 oli ammatti-
maisia sinfoniaorkestereita, 1 oopperaorkesteri, 8 ka-
mari- ja runko-orkesteria ja 6 muuta orkesteria. Run-
ko-orkestereiksi kutsutaan orkestereita, joissa on va-
kinaisten soittajien ohella tarpeen mukaan tilapäisiä
soittajia.

Lastenmusiikkiorkesteri Loiskis tuli uutena orkes-
terina valtionavun piiriin vuonna 2003 ja Hyvinkään
orkesteri vuonna 2004. Orkesterit saivat kahdeksan
henkilötyövuotta lisää, ja sen jälkeen 31:ssä valtion-
apua saavassa orkesterissa oli yhteensä 1 100 päätoi-
mistä työntekijää. Valtionapuorkestereilla oli yhteensä
1 907 konserttia ja runsaat 932 000 kuulijaa vuonna
2004. Orkesterien kokonaismenot olivat 56,2 miljoonaa
euroa, josta valtionavun osuus oli 11,8 miljoonaa
euroa eli lähes 21 prosenttia orkesterien kaikista me-
noista. (Liitetaulukko 5.1.)

Suomalaisten sinfonia- ja kamariorkesterien etujär-
jestö Suomen Sinfoniaorkesterit ry perustettiin vuonna
1965. Jäsenyyden edellytyksenä on ammattimainen ja
säännöllinen orkesteritoiminta. Etujärjestötoiminnan
ohella järjestö muun muassa julkaisee konserttikalente-
ria, pitää yllä valtakunnallista ja laatii orkesteritilastoja.
Järjestön nuotistossa on nykyisin yli 1 500 teosta.

Suurin osa Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenor-
kestereista on kuntien ylläpitämiä kaupunginorkeste-

reita. Osa orkestereista on yhteisöjen ylläpitämiä
(esim. Suomen Kansallisoopperan orkesteri, Radion
Sinfoniaorkesteri ja Sinfoniaorkesteri Vivo).

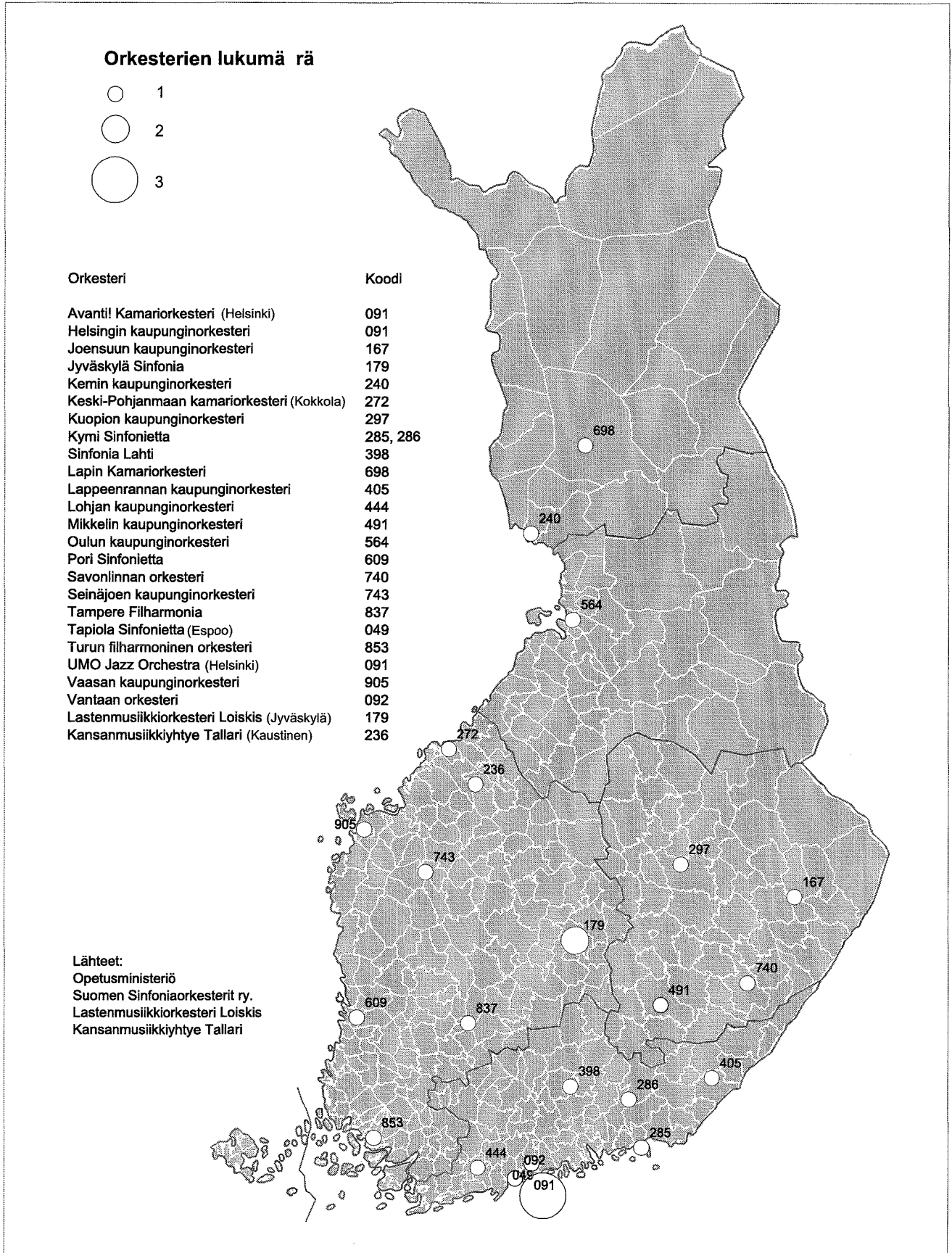
Suurin Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkes-
tereista on Suomen Kansallisoopperan orkesteri, jossa
oli 112 vakinaista muusikkoa vuonna 2004. Seuraa-
vaksi suurimpia olivat Helsingin kaupunginorkesteri ja
Radion Sinfoniaorkesteri; molemmissa oli 98 muusik-
koa. Yhteensä vakinaisia muusikkoja jäsenorkestereissa
oli 970. Vakinaisista soittajista oli kolmannes naisia, ja
soittajien keski-ikä oli 42 vuotta. (Liitetaulukko 5.2.)

Jäsenorkesterien menot olivat yhteensä 55 miljoonaa
euroa vuonna 2004. Henkilöstömenot olivat 79
prosenttia kaikista menoista. Julkisia avustuksia sin-
foniaorkesterit saivat yhteensä noin 48 miljoonaa eu-
roa, mikä oli 87 prosenttia niiden tuloista. Kuntien
avustusten osuus tuloista oli 65 ja valtion 21 prosent-
tia. (Liitetaulukko 5.3.)

Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkestereilla
oli kotimaassa runsaat 1 700 esiintymistä ja noin
881 000 kuulijaa vuonna 2004. Esiintymisistä 30 pro-
senttia oli sinfoniakonsertteja tai vastaavia. Ulkomailla
orkesterit esiintyivät 55 kertaa, ja ulkomaisissa konser-
teissa oli keskimäärin 1 400 kuulijaa. (Liitetaulukot
5.4 ja 5.5.)

Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkesterien
valtion tuki oli keskimäärin 5,08 ja kunnan tuki 12,52
euroa asukasta kohden. Lahden kaupunginorkesterilla
(27,22 e/asukas) ja Joensuun kaupunginorkesterilla
(24,40 e/asukas) oli suurimmat asukaskohtaiset kun-
nalliset tuet. Valtion tukea puolestaan saivat eniten
Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri (9,77 e/asukas) ja
Lahden kaupunginorkesteri (9,65 e/asukas). (Suomen
Sinfoniaorkesterit ry:n toimintakertomus 2004.)

Kuvio 5.1. Teatteri- ja orkesterilain piiriin kuuluvat orkesterit kunnittain 2004

Lähde: Suomen Sinfoniaorkesterit ry. Toimintakertomus 2004.

Vos-orkesterit

Vuoden 1993 alusta astui voimaan teatteri- ja orkesterilaki (730/92). Sen mukaan valtionosuus määräytyy henkilötyövuosien, henkilötyövuotta kohden vahvistetun euromäärän ja valtionosuusprosentin mukaan. Vuoden 1996 alusta valtionosuusprosentti on ollut 37.

Vuonna 2004 teatteri- ja orkesterilain piiriin kuuluneista 25 orkesterista (vos-orkesterit) 13 oli sinfoniaorkestereita. Lain piirissä ovat nykyisin myös UMO Jazz Orchestra, kansanmusiikkiyhtye Tallari sekä lastenmusiikkiorkesteri Loiskis. Vos-orkestereista eniten henkilötyövuosia oli Helsingin kaupunginorkesterilla (134 henkilötyövuotta), Tampere Filharmonialla (105 htv) ja Turun filharmonisella orkesterilla (102 htv). (Liitetaulukko 5.6, kuvio 5.1.)

Vos-orkesterien menoista lakisääteinen valtionosuus kattoi keskimäärin 23 prosenttia. Yhteensä valtionosuuksiin kului 11,5 miljoonaa euroa. Lain piiriin kuuluvista orkestereista lakimääräiset valtionavut olivat suhteellisesti suurimmat Kemin kaupunginorkesterilla (37 %), Savonlinnan orkesterilla (33 %) ja kansanmusiikkiyhtye Tallarilla (33 %). (Liitetaulukko 5.6.)

Kuorot

Pian valtiollisen itsenäistymisen jälkeen alkoi suomalainen kuorokenttä järjestäytyä. Ensimmäiseksi ehti työväki, joka perusti Suomen Työväen Musiikkiliiton jo vuonna 1920. Suomen Kuoroliitto, nimenmuutoksen jälkeen Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto, Sulasol, perustettiin vuonna 1922 ja Finlands Svenska Sång- och Musikförbund vuonna 1929. Kun kirkon kuorot järjestäytyivät vuonna 1931 Suomen Kirkko-kuoroliitoksi (nykyinen Suomen Kirkkomusiikkiliitto), oli kuoroharrastajien kenttä lähes nykyisessä järjestäytymisensä. (Kilpiö 1992.) Mukaan tulivat vielä Finlands Svenska Kyrkosångsörbund vuonna 1955 ja Viihdekuoroliitto vuonna 1994 (www.evl.fi/borga_stift/fsk, www.viihdekuoroliitto.net).

Suomessa oli yli 1 400 kuoroa vuonna 2004, ja niillä oli yhteensä 45 000 henkilöjäsentä. Liitoista suurin

on Suomen Kirkkomusiikkiliitto, johon kuuluu runsas kolmannes (37 %) järjestäytyneistä suomalaisista kuoroista. (Liitetaulukko 5.7.)

Kirkkomusiikki ja sotilassoittokunnat

Suomen evankelisluterilaisella kirkolla oli lähes 14 000 musiikkitalaisuutta vuonna 2004. Niissä oli liki 2 miljoonaa osanottajaa. Kirkon piirissä toimi yli 2 800 säännöllisesti kokoontuvaa kuoroa tai soitinyhtyettä, joilla oli lähes 21 000 esiintymistä. (Liitetaulukko 5.8.)

Puolustusvoimissa toimi 14 sotilassoittokuntaa vuonna 2004. Niihin kuului yhteensä 231 soittajaa ja 18 kapellimestaria. Soittokunnilla oli yhteensä runsaat 2 000 esiintymistä vuonna 2004. Soittokunnista suurin on Kaartin Soittokunta Helsingissä. (Liitetaulukko 5.9.)

Konserttikeskus

Vuonna 1963 Suomeen perustettiin Konserttikeskus, joka konserttien ohella kouluttaa yleisöä järjestämällä luentoja ja muita tapahtumia. Keskus järjestää konsertteja kouluissa ja päiväkodeissa. Keskuksen järjestämissä konserteissa on mahdollistua kuulla kaikenlaista taidemusiikkia klassisesta musiikista jazziin ja lastenmusiikkiin. Vuonna 2005 Konserttikeskus järjesti yhteensä runsaat 600 konserttia ja muuta tapahtumaa. (Liitetaulukko 5.10.)

Musiikkikilpailut

Suomessa järjestetään lukuisia joukko musiikkikilpailuja vuosittain. Liitetaulukkoon 5.11 on koottu ne kilpailut, joiden palkintosumma on vähintään 10 000 euroa. Merkittävimmät kilpailut järjestetään yleensä 3–5 vuoden välein. Tällaisia ovat esimerkiksi Jean Sibeliuksen nimelle omistettu kapellimestarikilpailu ja viulukilpailu, Maj Lindin pianokilpailu sekä Mirjam Helinin laulukilpailu. Säveltaiteen valtionpalkinto ja Teosto-palkinto jaetaan vuosittain. (Liitetaulukko 5.11.)

2 Populaarimusiikki ja Suomen musiikkivienti

Omaleimaisia kansallisia piirteitä on pitkään pidetty suomalaisen populaarimusiikin viennin esteenä. Viime vuosina suomalaiset popyhtyeet ovat kuitenkin saaneet jalansijaa myös ulkomailla, ja niiden tuotantoa on ollut useiden maiden äänitelistöjen kärkisijoilla. Yhtyeet ovat konsertoineet ahkerasti, ja esim. Nightwishin syksyllä 2005 päättynyt maailmankiertue Once Upon A Tour keräsi yli miljoonan hengen yleisön (Jokelainen 2005). Vaikka kansallisia erityispiirteitä ei vientiin tarkoitettussa popmusiikissa yleensä korosteta, ne tuovat musiikkiin sellaista lisäväriä, joka voi osaltaan lisätä

kansainvälistä kiinnostusta musiikkia kohtaan (Connell & Gibson 2006).

Vuodesta 2002 suomalaisen populaarimusiikin vientiä edistämään perustettu Music Export Finland (Musex) on tuottanut vuosittain selvityksen suomalaisen musiikin viennin arvosta. Suomen musiikkiviennin arvo oli noin 21,7 miljoonaa euroa vuonna 2004. Summa on lähes kuusinkertainen vuoteen 1999 verrattuna. Viennin arvosta hyödykkeiden myynti (äänitteet, painotuotteet ym.) muodosti lähes puolet ja palvelujen myynti vajaan kolmanneksen. Viennin kasvu on viime

vuosina hidastunut muun muassa sen takia, että eräät menestysyhteet (esim. HIM ja The Rasmus) ovat siirtyneet ulkomaisille levy-yhtiöille. (Liitetaulukko 5.12.) (Music Export Finland, Suomalaisen musiikkiviennin markkina-arvo ja rakenne 2001, 2002, 2003 ja 2004.)

Populaarimusiikin suosiota mitataan usein äänitemyynnillä ja radiosoitolla. Kun otetaan huomioon molemmat tekijät, viiden suosituimman laulajan ja yhtyeen joukkoon on Suomessa viime vuosina mahtunut vain yksi ulkomainen. Vuodesta 1992 alkaen kootulla suosituimpien sävelmien listalla kymmenestä ensimmäisestä puolet on kotimaisia, puolet ulkomaisia. Suomen radiokanavilla sen sijaan soitetaan enemmän ulkomaisia menestysävelmiä; kymmenen soitetuimman sävelmän joukkoon on mahtunut ainoastaan 3 kotimaista vuonna 2005 ja 2 vuonna 2004. (Liitetaulukot 5.13, 5.14, 5.15 ja 5.16.)

3 Musiikkiäänitteet

Suomessa tuotettiin yhteensä noin 2 000 musiikkiäänitettä vuonna 2004. Niistä valtaosa (yli 95 % v. 2004) on nykyisin cd-levyjä. Cd-levyjä on tuotettu viime vuosina noin 2 000 kappaletta vuodessa. Sen sijaan kasettien osuus on pudonnut pariin kolmeen prosenttiin, ja vinyylilevyjä tuotetaan enää muutamia vuodessa. 1990-luvun uutuustuote, minidisc-äänite, ei saavuttanut yleisön suosiota, eikä niitä ole tuotettu Suomessa vuoden 2001 jälkeen. (Liitetaulukko 5.17.)

Äänitteiden myynti Suomessa piristyi laman helliitettyä 1990-luvun puolivälin jälkeen mutta on kääntynyt uudelleen laskuun. Vuonna 2004 Suomessa myytiin runsaat 10 miljoonaa äänitettä eli 6–7 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna. Myynnin lasku jatkui vuonna 2005. Äänitteiden myynti koostuu nykyisin lähes 100-prosenttisesti cd-levyistä. Myynnin las-

Tilastokeskuksen viimeisimmän vapaa-aikatutkimuksen mukaan kuunnelluimpia musiikkilajeja Suomessa ovat pop ja rock sekä viihde- ja iskelmämusiikki (Ekholm 2005). Nämä musiikkityylit hallitsevat sekä äänitemyyntiä että kevyttä musiikkia soittavien radioasemien soittolistoja. Populaarimusiikissa on entistä rohkeammin alettu yhdistellä eri tyylejä keskenään, ja näin on saatu aikaan kansainvälisestikin menestyksekkäitä ja omaleimaisia yhdistelmiä kuten esimerkiksi klassista oopperalaulua ja heavyrockia sekoittava Nightwish, selloheviä soittava Apocalyptica sekä jazzia latinalaisrytmeihin yhdistelevä Emma Salokoski (Silas 2005a ja 2005b, Halme 2005).

Populaarimusiikissa on lisäksi useita tyylejä, joilla on vankka harrastajapiirinsä, vaikka ne eivät radiosoitossa ja äänitemyynnissä yleensä ylläkään suosituimpien joukkoon: esimerkiksi muutamit jazz- ja kansanmusiikkifestivaalit kuuluvat kävijämääriltään suurimpiin musiikkitahtumiin Suomessa (liitetaulukot 9.1 ja 9.2).

kun tärkeimpänä syynä pidetään yleistynyttä musiikin kopiointia Internetistä, mutta myös musiikin laillinen myynti tiedostoina on kasvussa. Tämä ei toistaiseksi näy äänitemyynntilastoissa. (Liitetaulukko 5.18, Suomen Ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT ry.)

Suomessa myydään verraten runsaasti kotimaisia äänitteitä; Suomen Ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT ry:n jäsenyhtiöiden myynnistä (euromääristä) 55 prosenttia oli kotimaisia äänitteitä vuonna 2005 (www.ifpi.fi). Kautta aikojen eniten myydyistä albumiäänitteistä kuusitoista ensimmäistä on kotimaisia; vuonna 2005 kymmenestä myydyimmistä albumiäänitteistä 6 oli kotimaisia. Myydyimpien klassisen musiikin äänitteiden joukossa on sekä modernia kevyttä klassista että ajattomia suosikkeja. (Liitetaulukot 5.19, 5.20 ja 5.21.)

Tilastolähteet

Klassinen musiikki

Suomen Sinfoniaorkesterit ry tilastoi jäsenorkesteriensä toimintaa. Tilastot julkaistaan vuosittain ilmestyvässä toimintakertomuksessa. Konserttikeskus pitää yllä tilastoja järjestämistään konserteista ja muista tilaisuuksista.

Kirkkohallitus pitää yllä seurakuntien musiikkitoimintaa kuvaavia tilastoja, ja niiden pääosa julkaistaan vuosittain Kirkkohallituksen tilastojulkaisuissa. Suomen ortodoksisen kirkon musiikkitoiminnasta ei ole saatavissa tilastoja. Kuorolaululiitot tilastoivat kuoro-

jensa toimintaa, ja Puolustusvoimat kokoaa tietoja sotilassoittokuntien toiminnasta.

Populaarimusiikki ja Suomen musiikkivienti

Populaarimusiikin tilastotietoja on saatavissa vain äänitteiden myynnistä ja radiossa soitetusta musiikista. Rock-lehti Rumba tilastoi sävelmien ja artistien suosiota siten, että se yhdistää äänitteiden myynnin sekä radion ja muiden välineiden julkiset esitykset. Tilastot julkaistaan sekä lehdessä että osittain myös Rumban Internet-sivuilla (www.rumba.fi).

Äänitealan kansainvälisen järjestön (International Federation of the Phonographic Industry IFPI) hyväksymä Nielsen Music Control tilastoi radiossa ja televisiossa esitettyjen kappaleiden soittomääriä 18 maassa; Suomi kuuluu näiden maiden joukkoon. Nielsen Music Control julkaisee viikoittain tilastot kappaleiden soittomääristä.

Discopress Oy julkaisee listoja sekä radioasemien että tanssipaikkojen suosituimmista hittisävelmistä (www.hitit.fi). Dee Jay Promotions tuottaa tanssipaikkojen suosikkisävelmien listaa Finnish Dance Chart, joka perustuu 70 suomalaisen DJ:n, tanssipaikkojen levyensoittajan, palautteeseen (www.findance.com/listat/findan.php). Lisäksi Findance.com tuottaa yleisöäänestykseen perustuvaa hittilistaa Findance.com Chart (www.findance.com/listat/chart.php).

Säveltäjien tekijänoikeustoimisto Teosto laatii vuosittain listan sekä Suomessa että ulkomailla eniten esitetyistä suomalaissävelmistä. Music Export Finland (Musex) tuottaa yhdessä Media Clever Oy:n kanssa vuosittain selvityksen Suomen musiikkiviennin arvosta

(Suomen musiikkiviennin markkina-arvo ja rakenne 2004). Suomalaisten laulajien ja yhtyeiden esiintymisten määrästä Suomessa ja ulkomailla ei ole kattavia tilastoja, mutta levy-yhtiöillä on tietoja omien artistien esiintymiskerroista.

Musiikkiäänitteet

Äänitteiden nimiketuotantoa tilastoivat Helsingin ja Jyväskylän yliopiston kirjastot. Suomen Ääni- ja kuvataillennetuottajat ÄKT ry (www.ifpi.fi) tilastoi jäsenyhtiöidensä äänitteiden tukkumyynnin ja julkaisee vuosittain arvion Suomen äänitemyynnistä. Lisäksi ÄKT tekee äänitealan erityisselvityksiä. Ylen YleX-kannan viikoittain julkaisema Suomen Virallinen Lista (www.yle.fi/lista) perustuu ns. listaliikkeiden (320 kpl vuonna 2006) ilmoittamiin normaalihintaisten (tukkuhinta vähintään 8,5 e) äänitteiden myyntimääriin. Suomalaisten äänitteiden myyntimääristä ulkomailla ei ole saatavissa kattavia tilastoja, mutta levy-yhtiöillä on tietoja edustamiensa laulajien ja yhtyeiden ulkomailla julkaistujen äänitteiden myyntimääristä.

Muut lähteet

Connell, John & Gibson, Chris (2006). Sound Tracks. Popular music, identity and place. London and New York: Routledge.

Ekholm, Jukka (2005). Musiikkivalinnat. Teoksessa: Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002. Toim. Mirja Liikanen, Riitta Hanifi & Ulla Hannula. Helsinki: Tilastokeskus.

Halme, Markku (2005). Olennaisinta on elämän jälki. Rumba 24 / 2005.

Jokelainen, Jarkko (2005). Kiteeltä maailman ääriin ja takaisin. Helsingin Sanomat 5.8.

Kilpiö, Markku (1992). Kuoro on kasvun paikka. Johdatus kuorolaulun historiaan ja nykyisyyteen Suomessa. Sulasol 3.

(<http://www.sulasol.fi/kuorosuomi/historia.htm>).

Music Export Finland (Musex).

Silas, Petri (2005a). Eicca Toppinen ja Apocalyptica. Teoksessa: Suomi soi 3. Ääniaalloilta parrasvaloihin. Toim. Jake Nyman, Pekka Gronow & Jukka Lindfors. Helsinki: Tammi.

Silas, Petri (2005b). Tarja Turunen ja Nightwish. Teoksessa: Suomi soi 3. Ääniaalloilta parrasvaloihin. Toim. Jake Nyman, Pekka Gronow & Jukka Lindfors. Helsinki: Tammi.

Suomalaisen musiikkiviennin markkina-arvo ja rakenne 2001, 2002, 2003 ja 2004. Helsinki: Music Export Finland & Media Clever Oy.

www.evl.fi/borga_stift/fsk/. Finlands Svenska Kyrkosångsöförbund.

www.ifpi.fi. Suomen Ääni- ja kuvataillennetuottajat ÄKT ry.

www.viihdekuoroliitto.net

Taulukot – Tables

- 5.1. Merkittävimmät orkesterit 1985–2004
Major orchestras 1985–2004
- 5.2. Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkesteriiden vakinaiset muusikot sukupuolen ja keski-ään mukaan 2004
Permanent musicians of the member orchestras of the Association of Finnish Symphony Orchestras by gender and average age 2004
- 5.3. Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkesterien tulot ja menot 2004
Incomes and expenditure of the member orchestras of the Association of Finnish Symphony Orchestras 2004
- 5.4. Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenten esiintymiset ja kuulijat 2004
Performances and audiences of the members of the Association of Finnish Symphony Orchestras 2004
- 5.5. Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkesterien konsertit ulkomailla 2004
Concerts abroad of members of the Association of Finnish Symphony Orchestras 2004
- 5.6. Teatteri- ja orkesterilain piiriin kuuluvat orkesterit ja niiden valtionosuudet 2004
Orchestras under the Theatre and Orchestra Act and statutory State subsidies received 2004
- 5.7. Suomalaisia kuorolaululiittoja ja -yhdistyksiä 2004
Finnish choral unions and associations 2004
- 5.8. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon musiikkitoiminta 1995–2004
Musical activities of parishes of the Evangelical Lutheran Church of Finland 1995–2004
- 5.9. Puolustusvoimien sotilassoittokunnat 2004
Military bands of the Finnish Defence Forces 2004
- 5.10. Konserttikeskuksen järjestämät konsertit ja muut tapahtumat 1980–2005
Concerts and other events organised by the Concert Centre 1980–2005
- 5.11. Kotimaisia musiikkikilpailuja ja -palkintoja (vähintään 10 000 euroa)
Finnish musical competitions and awards (at least EUR 10,000)
- 5.12. Suomen musiikkiviennin tunnuslukuja 1999–2004
Key figures on Finnish music exports 1999–2004
- 5.13. Vuoden suosituimmat populaarimusiikin laulajat ja yhtyeet Suomessa 2003–2005
Top 5 popular music artistes and groups of the year in Finland 2003–2005
- 5.14. Suurimmat menestyssävelmät Suomessa 8/1992–2005
Greatest hits in Finland 8/1992–2005
- 5.15. Soitetuimmat kevyen musiikin kappaleet radiokanavilla 2004–2005
Top ten airplay of light music on Finnish radio channels 2004–2005
- 5.16. Esitetyimmät sävelmät 2004
Most frequently played melodies 2004
- 5.17. Musiikkiäänitteiden nimiketuotanto Suomessa 2000–2004
Production of music recording titles in Finland 2000–2004
- 5.18. Äänitteiden myynti 1980–2004
Recording sales 1980–2004
- 5.19. Myydyimmät albumiäänitteet Suomessa 2005
Best-selling albums in Finland 2005
- 5.20. Kautta aikojen myydyimmät kotimaiset ja ulkomaiset albumiäänitteet Suomessa
All time best-selling domestic and imported album recordings in Finland
- 5.21. Kautta aikojen myydyimmät klassisen musiikin albumiäänitteet Suomessa
All time best-selling classical albums in Finland

Liitetaulukko 5.1. Merkittävimmät orkesterit 1985–2004*
Appendix Table 5.1. Major orchestras 1985–2004*

Vuosi Year	Orkestereita Orchestras	Konsertit Concerts		Päätöiminen henkilökunta Full-time staff	Kokonaismenot Total expenditure	Valtionapu State subsidies
	Lkm No.	Lkm No.	Kuulijoita Audience	Lkm No.	1 000 € EUR 1 000	1 000 € EUR 1 000
1985	31	1 545	661 957	689	17 380	789
1990	32	1 775	740 418	905	31 786	1 122
1995 ¹⁾	30	1 966	991 478	1 002	40 503	8 876
1996	31	1 982	1 176 683	1 020	43 288	9 803
1997	31	1 949	1 068 806	1 022	44 317	9 974
1998	31	1 845	971 425	1 024	45 024	10 677
1999	29	1 833	944 666	1 022	46 052	10 537
2000	29	1 788	993 837	1 038	48 833	10 865
2001	30	1 647	965 109	1 054	51 067	10 880
2002	30	1 717	1 002 742	1 074	54 232	11 223
2003	31	1 880	²⁾ 904 968	1 093	55 202	11 293
2004	31	1 907	³⁾ 932 628	1 100	56 210	11 751

* Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkesterit, kansanmusiikkiyhtye Tallari sekä lastenmusiikkiorkesteri Loiskis. Vuodesta 1993 lähtien myös Kansallisooppera (konsertit ja kuulijat) sekä kamariorkesteri Avantti! (kokonaismenot ja valtionapu). Valtionapuun sisältyvät myös harkinnanvaraiset avustukset.
The members of the Association of Finnish Symphony Orchestras, the Tallari folk music ensemble and the Loiskis children's music orchestra. Since 1993 also the National Opera (concerts and audience) and the Avantti! Chamber Orchestra (total expenditure and State subsidies). State subsidies also include discretionary subsidies.

1) Pl. Avantti! – Excluding Avantti!.

2) Ei sisällä Loiskis-orkesterin yleisöä. – Excluding the audience of the Loiskis orchestra.

3) Sisältää Loiskis-orkesterilta ainoastaan 47 konsertin yleisön 121 pidetystä konsertista. – The Loiskis orchestra: includes only the audience of 47 concerts of a total of 121.

Lähteet – Sources:

Suomen tilastollinen vuosikirja – Statistical Yearbook of Finland

Suomen Sinfoniaorkesterit ry. – Association of Finnish Symphony Orchestras

Opetusministeriö – Ministry of Education

Tallari – Tallari folk music ensemble

Lastenmusiikkiorkesteri Loiskis – Loiskis children's music orchestra

Litettäulukko 5.2. Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkesterioiden vakinaiset muusikot sukupuolen ja keski-ikäen mukaan 2004
Appendix Table 5.2 Permanent musicians of the member orchestras of the Association of Finnish Symphony Orchestras by gender and average age 2004

	Lkm. No.	Naisia % Women %	Keski-ikä Average age
Yhteensä – Total	970	33	42
Sinfoniaorkesterit – Symphony orchestras			
Yhteensä – Total	876	33	42
Suomen Kansallisoopperan orkesteri – <i>Orchestra of the Finnish National Opera</i>	112	31	40
Radion Sinfoniaorkesteri – <i>Finnish Radio Symphony Orchestra, Helsinki</i>	98	35	42
Helsingin kaupunginorkesteri – <i>Helsinki Philharmonic Orchestra</i>	98	29	44
Tampere Filharmonia – <i>Tampere Philharmonic Orchestra</i>	95	34	42
Turun filharmoninen orkesteri – <i>Turku Philharmonic Orchestra</i>	74	35	42
Sinfonia Lahti – <i>Lahti Symphony Orchestra</i>	67	34	43
Oulun kaupunginorkesteri – <i>Oulu Symphony Orchestra</i>	59	34	40
Kuopion kaupunginorkesteri – <i>Kuopio Symphony Orchestra</i>	46	17	47
Tapiola Sinfonietta	41	49	39
Jyväskylä Sinfonia – <i>Jyväskylä City Orchestra</i>	38	37	43
Joensuun kaupunginorkesteri – <i>Joensuu City Orchestra</i>	36	33	43
Vaasan kaupunginorkesteri – <i>Vaasa City Orchestra</i>	32	34	42
Kymi Sinfonietta	30	37	40
Pori Sinfonietta – <i>Pori City Orchestra</i>	28	21	48
Lappeenrannan kaupunginorkesteri – <i>Lappeenranta City Orchestra</i>	22	32	42
	876	492	637
Kamari- ja runko-orkesterit – Chamber and semi-professional orchestras			
Yhteensä – Total	94	35	42
Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri – <i>Ostrobothnian Chamber Orchestra, Kokkola</i>	20	40	40
Lapin Kamariorkesteri – <i>Chamber Orchestra of Lapland, Rovaniemi</i>	16	44	38
UMO Jazz Orchestra	16	6	39
Lohjan kaupunginorkesteri – <i>Lohja City Orchestra</i>	12	25	42
Mikkelin kaupunginorkesteri – <i>St. Michel Strings</i>	12	42	40
Seinäjoen kaupunginorkesteri – <i>Seinäjoki City Orchestra</i>	10	20	41
Kemin kaupunginorkesteri – <i>Kemi City Orchestra</i>	4	50	43
Savonlinnan Orkesteri – <i>Savonlinna Orchestra</i>	4	50	54

Lähde – Source:

Suomen Sinfoniaorkesterit ry., Toimintakertomus 2004 – *Association of Finnish Symphony Orchestras, annual report 2004*

Liitetaulukko 5.3. Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkesterien tulot ja menot 2004
Appendix Table 5.3. Incomes and expenditure of the member orchestras of the Association of Finnish Symphony Orchestras 2004

Tulot <i>Incomes</i>	1 000 € <i>EUR 1 000</i>	%
Yhteensä – Total	55 184	100
Kuntien avustukset ¹⁾ – <i>Municipal subsidies</i> ¹⁾	35 965	65
Valtionosuudet – <i>Statutory state subsidies</i>	11 634	21
Muut julkiset avustukset – <i>Other public support</i>	446	1
Omat tulot – <i>Earnings</i>	7 140	13
Konserttitulot – <i>Concert revenues</i>	3 173	6
Tilauseisintymistulot – <i>Commissioned performances</i>	1 828	3
Ooppera- ja teatteritulot – <i>Opera and theatre revenues</i>	69	0
Muut toimintatulot ²⁾ – <i>Other activities</i> ²⁾	1 498	3
Muut tulot ³⁾ – <i>Other income</i> ³⁾	571	1
Menot <i>Expenditure</i>	1 000 € <i>EUR 1 000</i>	%
Yhteensä – Total	55 851	100
Henkilöstömenot – <i>Staff costs</i>	44 291	79
Palkkaus, päätoimiset – <i>Salaries, full-time staff</i>	27 331	49
Palkkaus, tilapäiset – <i>Salaries, temporary staff</i>	7 807	14
Sosiaalikulut – <i>Social contributions</i>	9 153	16
Kiinteistömenot – <i>Building costs</i>	3 769	1
Muut käyttökustannukset – <i>Other operating costs</i>	7 709	14

1) Sisältää Suomen Kansallisoopperan saaman avustuksen kunnilta, yht. 4,175 milj. euroa. – *Includes municipal subsidies to the Finnish National Opera, a total of EUR 4,175 million.*

2) TV- ja radiointokorvaukset, sponsoritulot. – *TV and radio broadcasting fees, sponsorship.*

3) Sosiaali-, opetus- ja vuokratulot, royaltit, jäsenmaksut. – *Social, teaching and rental income, royalties, membership subscriptions.*

Lähteet – *Sources:*

Suomen Sinfoniaorkesterit ry., Toimintakertomus 2004 – *Association of Finnish Symphony Orchestras, annual report 2004*

Liitetaulukko 5.4.
Appendix Table 5.4.

Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenten esiintymiset ja kuulijat 2004
Performances and audiences of the members of the Association of Finnish Symphony Orchestras 2004

Orkesteri <i>Orchestra</i>	Esiintymiset – <i>Performances</i>				Kuulijat – <i>Audiences</i>			
	Kotimaassa <i>In Finland</i>	Joista sinfonia- konsertteja tai vastaavia <i>Of which symphony concerts, etc.</i>	Ulkomailla <i>Abroad</i>	Yhteensä <i>Total</i>	Kotimaassa <i>In Finland</i>	Joista sinfonia- konsertteja tai vastaavia <i>Of which s symphony concerts, etc.</i>	Ulkomailla <i>Abroad</i>	Yhteensä <i>Total</i>
	Lkm – <i>No.</i>							
Yhteensä ¹⁾ – <i>Total ¹⁾</i>	1 721	513	55	1 776	880 943	314 502	77 958	958 901
Ammattisinfoniaorkesterit <i>Professional symphony orchestras (15)</i>	1 159	409	33	1 192	723 352	283 727	56 098	779 450
Helsingin kaupunginorkesteri <i>Helsinki Philharmonic Orchestra</i>	71	52	12	83	82 907	65 912	32 184	115 091
Joensuun kaupunginorkesteri <i>Joensuu City Orchestra</i>	52	14	–	52	14 971	4 487	–	14 971
Jyväskylän Sinfonia <i>Jyväskylä City Orchestra</i>	69	24	11	80	28 392	10 043	9 150	37 542
Suomen Kansallisoopperan orkesteri – <i>Orchestra of the Finnish National Opera</i>	222	1	–	222	222 133	736	–	222 133
Kuopion kaupunginorkesteri <i>Kuopio Symphony Orchestra</i>	125	28	1	126	33 564	17 226	3 348	36 912
Kymi Sinfonietta	66	33	–	66	16 057	7 179	–	16 057
Sinfonia Lahti <i>Lahti Symphony Orchestra</i>	93	34	2	95	50 711	29 754	1 101	51 812
Lappeenrannan kaupunginorkesteri <i>Lappeenranta City Orchestra</i>	36	16	–	36	11 882	4 093	–	11 882
Oulun kaupunginorkesteri <i>Oulu Symphony Orchestra</i>	47	20	–	47	21 742	9 718	–	21 742
Pori Sinfonietta <i>Pori City Orchestra</i>	55	19	–	55	18 639	3 790	–	18 639
Radion Sinfoniaorkesteri <i>Finnish Radio Symphony Orchestra, Helsinki</i>	40	37	6	46	49 759	47 584	9 115	58 874
Tampere Filharmonia <i>Tampere Philharmonic Orchestra</i>	72	28	1	73	72 020	32 592	1 200	73 220
Tapiola Sinfonietta	60	43	–	60	36 486	19 985	–	36 486
Turun filharmoninen orkesteri <i>Turku Philharmonic Orchestra</i>	102	44	–	102	51 053	26 605	–	51 053
Vaasan kaupunginorkesteri <i>Vaasa City Orchestra</i>	49	16	–	49	13 036	4 023	–	13 036
Kamari- ja runko-orkesterit <i>Chamber and semi-professional orchestras (7)</i>	476	79	14	490	128 619	23 120	18 060	146 679
Kemin kaupunginorkesteri <i>Kemi City Orchestra</i>	47	2	5	52	4 639	407	950	5 589
Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri <i>Ostrobothnian Chamber Orchestra, Kokkola</i>	57	16	6	63	17 551	5 286	4 910	22 461
Lapin Kamariorkesteri – <i>Chamber Orchestra of Lapland, Rovaniemi</i>	77	1	–	77	17 716	1 264	–	17 716
Lohjan kaupunginorkesteri <i>Lohja City Orchestra</i>	104	8	–	104	26 203	2 064	–	26 203
Mikkelin kaupunginorkesteri <i>St. Michel Strings</i>	61	6	–	61	14 824	2 038	–	14 824
Savonlinnan orkesteri <i>Savonlinna Orchestra</i>	24	2	–	24	7 324	411	–	7 324
Seinäjoen kaupunginorkesteri <i>Seinäjoki City Orchestra</i>	32	6	3	35	20 122	1 740	12 200	32 322
UMO Jazz Orchestra	74	38	–	74	20 240	9 910	–	20 240

Liitetaulukko 5.4. Jatkuu – Appendix Table 5.4. Cont.

Orkesteri Orchestra	Esiintymiset – Performances				Kuulijat – Audiences			
	Kotimaassa In Finland	Joista sinfonia- konsertteja tai vastaavia Of which symphony concerts, etc.	Ulkomailla Abroad	Yhteensä Total	Kotimaassa In Finland	Joista sinfonia- konsertteja tai vastaavia Of which s ymphony concerts, etc.	Ulkomailla Abroad	Yhteensä Total
Muut orkesterit – Other orchestras (7)	86	25	8	94	28 972	7 655	3 800	32 772
Avanti! kamariorkesteri Avanti! Chamber Orchestra	30	10	7	37	9 780	4 870	2 300	12 080
Hyvinkään orkesteri Hyvinkää Orchestra	10	7	–	10	2 154	1 244	–	2 154
Hämeenlinnan kaupunginorkesteri Hämeenlinna City Orchestra	3	1	–	3	1 257	159	–	1 257
Kuudennen kerroksen orkesteri The Sixth Floor Orchestra, Helsinki	6	–	–	6	1 935	–	–	1 935
Vantaan orkesteri Vantaa Orchestra	25	–	–	25	11 043	–	–	11 043
Vivo Sinfoniaorkesteri Vivo Symphony Orchestra, Riihimäki	12	7	1	13	2 803	1 382	1 500	4 303

1) Yhteiskonserteista tehty vähennykset. – After deductions due to joint concerts.

Lähteet – Sources:

Suomen Sinfoniaorkesterit ry., Toimintakertomus 2004 – Association of Finnish Symphony Orchestras, Annual Report 2004

Liitetaulukko 5.5. Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkesterien konsertit ulkomailla 2004
Appendix Table 5.5. Concerts abroad of members of the Association of Finnish Symphony Orchestras 2004

Orkesteri Orchestra	Konsertteja Concerts	Kuulijoita Audiences	Maat Countries
Yhteensä – Total	55	77 958	
Helsingin kaupunginorkesteri Helsinki Philharmonic Orchestra	12	32 184	Espanja, Viro, Brasilia, Argentiina Spain, Estonia, Brazil, Argentina
Radion Sinfoniaorkesteri – Finnish Radio Symphony Orchestra	6	9 115	Saksa, Sveitsi – Germany, Switzerland
Tampere Filharmonia – Tampere Philharmonic Orchestra	1	1 200	Saksa – Germany
Lahden kaupunginorkesteri – Sinfonia Lahti	2	1 101	Belgia – Belgium
Kuopion kaupunginorkesteri – Kuopio City Orchestra	1	3 348	Ruotsi – Sweden
Jyväskylän Sinfonia – Jyväskylä City Orchestra	11	9 150	Puola, Japani – Poland, Japan
Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri – Ostrobothnian Chamber Orchestra	6	4 910	Itävalta, Saksa – Austria, Germany
Seinäjoen kaupunginorkesteri – Seinäjoki Orchestra	3	12 200	Saksa – Germany
Kemin kaupunginorkesteri – Kemi City Orchestra	5	950	Ruotsi – Sweden
Avanti! Kamariorkesteri Avanti! Chamber Orchestra	7	2 300	Ranska, Saksa, Belgia, Britannia France, Germany, Belgium, United Kingdom
Vivo Sinfoniaorkesteri – Vivo Symphony Orchestra	1	1 500	Saksa – Germany

Lähde – Source:

Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n toimintakertomus 2004 – Association of Finnish Symphony Orchestras, annual report 2004

Liitetaulukko 5.6.
Appendix Table 5.6.

Teatteri- ja orkesterilain piiriin kuuluvat orkesterit ja niiden valtionosuudet 2004
Orchestras under the Theatre and Orchestra Act and statutory State subsidies received 2004

	Henkilötyövuosia ¹⁾ Person years ¹⁾	Valtionosuus ²⁾ Statutory State subsidy ²⁾	Menot yhteensä Total expenditure	VOS:in osuus menoista Statutory State subsidy of total expenditure
		1 000 € – EUR 1 000	1 000 € – EUR 1 000	%
Kaikki teatteri- ja orkesterilain piirissä olevat orkesterit <i>All orchestras under the Theatre and Orchestra Act</i>	1 011	11 545	49 670	23
Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenorkesterit <i>Members of the Association of Finnish Symphony Orchestras</i>	1 001	11 428	49 310	23
Avanti! Kamariorkesteri – <i>Avanti! Chamber Orchestra</i>	20	227	754	30
Helsingin kaupunginorkesteri – <i>Helsinki Philharmonic Orchestra</i>	135	1 529	7 236	21
Joensuun kaupunginorkesteri – <i>Joensuu City Orchestra</i>	39	442	1 891	23
Jyväskylän Sinfonia – <i>Jyväskylä City Orchestra</i>	45	510	2 340	22
Kemin kaupunginorkesteri – <i>Kemi City Orchestra</i>	10	121	328	37
Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri <i>Ostrobothnian Chamber Orchestra, Kokkola</i>	29	350	1 303	27
Kuopion kaupunginorkesteri – <i>Kuopio Symphony Orchestra</i>	58	657	2 805	23
Kymi Sinfonietta	36	418	1 856	23
Sinfonia Lahti – <i>Lahti Symphony Orchestra</i>	83	948	4 871	19
Lapin Kamariorkesteri – <i>Chamber Orchestra of Lapland, Rovaniemi</i>	17	217	879	25
Lappeenrannan kaupunginorkesteri – <i>Lappeenranta City Orchestra</i>	27	306	1 079	28
Lohjan kaupunginorkesteri – <i>Lohja City Orchestra</i>	22	249	800	31
Mikkelin kaupunginorkesteri – <i>St. Michel Strings</i>	17	193	607	32
Oulun kaupunginorkesteri – <i>Oulu Symphony Orchestra</i>	69	782	3 196	24
Pori Sinfonietta – <i>Pori City Orchestra</i>	36	408	1 679	24
Savonlinnan orkesteri – <i>Savonlinna Orchestra</i>	6	68	203	33
Seinäjoen kaupunginorkesteri – <i>Seinäjoki City Orchestra</i>	15	170	631	27
Tampere Filharmonia – <i>Tampere Philharmonic Orchestra</i>	105	1 189	5 868	20
Tapiola Sinfonietta	54	612	2 836	22
Turun filharmoninen orkesteri – <i>Turku Philharmonic Orchestra</i>	102	1 155	4 785	24
UMO Jazz Orchestra	30	357	1 248	29
Vaasan kaupunginorkesteri – <i>Vaasa City Orchestra</i>	37	419	1 622	26
Vantaan orkesteri – <i>Vantaa Orchestra</i>	9	102	493	21
Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n ulkopuoliset orkesterit – Non-members				
Yhteensä – Total	10	117	360	33
Lastenmusiikkiorkesteri Loiskis – <i>Loiskis children's music orchestra</i>	4	49	152	32
Kansanmusiikkiyhtye Tallari – <i>Tallari folk music ensemble</i>	6	68	207	33

1) Henkilötyövuoden yksikköhinta oli 30 614 €. Orkesterien ylläpitäjille maksettiin 37 % henkilötyövuosien määrittämästä euromäärästä. –
The unit price of a person year was EUR 30,614. The orchestra company received 37 % of the cost of person years.

2) Sisältää myös harkinnanvaraiset avustukset kuuden orkesterin kohdalla, yht. 93 000 €. – Also includes discretionary State subsidies of six orchestras, a total of EUR 93,000.

Lähteet – Sources:

Opetusministeriö – Ministry of Education

Suomen Sinfoniaorkesterit ry – Association of Finnish Symphony Orchestras

Lastenmusiikkiorkesteri Loiskis – Loiskis – Children's Music Orchestra

Kansanmusiikkiyhtye Tallari – Tallari folk music ensemble

Liitetaulukko 5.7. Suomalaisia kuorolaululiittoja ja -yhdistyksiä 2004
Appendix Table 5.7. Finnish choral unions and associations 2004

Liitto tai yhdistys <i>Union or association</i>	Jäsenkuoroja <i>Member choirs</i>	Henkilöjäseniä <i>Members</i>	Esiintymisiä <i>Performances</i>
Yhteensä – Total	1 424	45 253	..
SULASOL Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto ry. – <i>Finnish Amateur Musicians' Association</i>			
Mieskuoroliitto – <i>Male Choir Union</i>	128	4 900	800
Naiskuoroliitto – <i>Association of Finnish Female Choirs</i>	76	1 900	450
Sekakuoroliitto – <i>Association of Finnish Mixed Choirs</i>	88	2 620	1 019
Nuorten Kuoroliitto – <i>Association of Finnish Youth Choirs</i>	103	3 377	..
Finlands Svenska Sång- och Musikförbund – <i>Finnish-Swedish Choir and Music Association</i>	248	14 191	1 240
Finlands Svenska Damkörsförbund – <i>Union of Swedish Female Voice Choirs in Finland</i>	28	760	..
Finlands Svenska Körförbund – <i>Finland's Swedish choir association</i>	48	1 215	..
Finlands Svenska Manssångarförbund – <i>Union of Swedish Male Voice Choirs in Finland</i>	26	1 000	..
Suomen Kirkkomusiikkiliitto SKML ry. – <i>Finnish Association for Church Music</i>	564	11 918	..
Finlands Svenska Kyrkosångsförbund – <i>Finland's Swedish church music association</i>	77	1 547	..
Suomen Työväen Musiikkiliitto – <i>STM-music</i>	107	3 950	1 230
Viihdekuoroliitto ry. – <i>The Finnish Association of Entertainment Singers</i>	33	850	n. – ca. 200

1) Sisältää myös musiikkiryhmien esiintymiset. – *Also includes performances of musical ensembles.*

Lähteet – *Sources:*

Liittojen omat ilmoitukset – *Reports of the unions*

Liitetaulukko 5.8. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon musiikkitoiminta 1995–2004
Appendix Table 5.8. Musical activities of parishes of the Evangelical Lutheran Church of Finland 1995–2004

Hiippakunta <i>Diocese</i>	Säännöllisesti kokoontuvat musiikkiryhmät <i>Regular musical groups</i>					Yleiset musiikkitilaisuudet <i>General musical events</i>	
	Kuoroja <i>Choirs</i>	Soitinyhtyeitä <i>Bands</i>	Ryhmiä yhteensä <i>Groups total</i>	Jäseniä <i>Members</i>	Esiintymisiä <i>Performances</i>	Lkm <i>No.</i>	Osanottajia <i>Participants</i>
Yhteensä 2004 – Total 2004	2 237	588	2 825	44 435	20 813	13 924	1 984 608
Turku	257	63	320	4 968	2 861	1 665	223 258
Tampere	366	80	446	7 225	2 817	1 862	284 970
Oulu	251	47	298	5 347	2 683	2 119	270 811
Mikkeli	200	36	236	3 657	2 148	1 407	217 531
Porvoo	264	82	346	5 245	1 985	1 004	119 333
Kuopio	227	52	279	4 116	2 486	1 619	221 048
Lapua	280	108	388	5 860	2 864	1 494	215 563
Helsinki	200	63	263	4 071	1 720	1 943	311 079
Espoo	192	57	249	3 946	1 249	811	121 015
Kaupunkiseurakunnat <i>Urban parishes</i>	1 246	403	1 649	27 142	11 270	8 642	1 357 554
Maaseurakunnat <i>Rural parishes</i>	991	185	1 176	17 293	9 543	5 282	627 054
1995	2 066	535	2 601	43 329	22 550	11 242	1 785 576
1996	2 095	510	2 605	42 474	22 146	11 559	1 809 557
1997	2 056	552	2 608	42 655	21 644	11 726	1 809 038
1998	2 091	531	2 622	42 215	21 480	11 310	1 701 155
1999	2 123	531	2 654	42 290	21 650	12 011	1 697 799
2000	2 114	442	2 556	41 320	21 289	12 798	1 813 048
2001	2 193	464	2 657	41 620	20 499	12 563	1 760 795
2002	2 246	499	2 745	42 458	20 669	13 129	1 849 142
2003	2 296	485	2 781	44 311	1 832	13 571	1 898 385

Lähde – Source:
Kirkkohallitus – Church Council

Liitetaulukko 5.9. Puolustusvoimien sotilassoittokunnat 2004
Appendix Table 5.9. Military bands of the Finnish Defence Forces 2004

Soittokunta Band	Henkilöstö – Personnel		Esiintymiset – Performances		
	Soittajat Players Lkm – No.	Kapellimestarit Conductors	Puolustusvoimien tilaisuudet Defence Forces' events	Puolustusvoimien ulkopuoliset Other performances	Yhteensä Total
Yhteensä – Total	231	18	1 057	980	2 037
Ilmavoimien Soittokunta <i>Air Force Military Band</i>	22	1	92	74	166
Kaartin Soittokunta – Kaarti Military Band	37	2	176	91	267
Kainuun Sotilassoittokunta <i>Kainuu Military Band</i>	14	1	77	43	120
Karjalan Sotilassoittokunta <i>Karelia Military Band</i>	16	1	67	79	146
Laivaston Soittokunta <i>Navy Military Band</i>	20	1	59	78	137
Lapin Sotilassoittokunta <i>Lapland Military Band</i>	14	1	61	46	107
Panssarisoittokunta <i>Anti-tank Military Band</i>	20	1	80	75	155
Pohjan Sotilassoittokunta <i>Pohja Military Band</i>	20	1	69	72	141
Pohjanmaan Sotilassoittokunta <i>Ostrobothnia Military Band</i>	16	–	57	102	159
Rakuunasoittokunta <i>Dragoon Military Band</i>	14	1	104	67	171
Satakunnan Sotilassoittokunta <i>Satakunta Military Band</i>	14	1	69	81	150
Savon Sotilassoittokunta <i>Savo Military Band</i>	20	1	98	75	173
Sotilasmusiikkikoulu <i>Military Music School</i>	4	4	48	97	145
Pääesikunta Viestintäosasto <i>Defence Staff communications department</i>	–	2	–	–	–

Lähde – Source:
Puolustusvoimat, Pääesikunta – Finnish Defence Forces, Defence Staff

Liitetaulukko 5.10. Konsertikeskuksen järjestämät konsertit ja muut tapahtumat 1980–2005
Appendix Table 5.10. Concerts and other events organised by the Concert Centre 1980–2005

Vuosi <i>Year</i>	Koulukonsertit <i>School concerts</i>	Julkiset konsertit <i>Public concerts</i>	Muut tapahtumat ¹⁾ <i>Other events ¹⁾</i>	Yhteensä <i>Total</i>
	Lkm – No.	Lkm – No.	Oppituntia – Lessons	Lkm – No.
1980	297	58	–	355
1987	517	63	–	580
1988	399	46	–	445
1989	637	53	–	690
1990	399	36	–	435
1991	439	30	–	469
1992	435	36	–	471
1993	392	21	–	413
1994	442	24	–	466
1995	433	34	31	498
1996	623	37	59	719
1997	555	49	104	708
1998	465	48	49	562
1999	448	27	81	556
2000	480	31	167	678
2001	480	24	240	744
2002	467	23	181	671
2003	538	33	145	716
2004	453	61	212	726
2005	²⁾ 512	37	53	602

1) Workshop-tunnit sekä luentotunnit. 45 minuuttia vastaa 1 tapahtumaa. – *Workshop lessons and lectures. 45 minutes counts as one event.*

2) Päiväkodit 118, ala-asteet 268, yläasteet ja lukiot 100, ammattioppilaitokset 0, muut oppilaitokset 26. –
118 day nurseries, 268 lower levels of comprehensive school, 100 upper levels of comprehensive school and upper secondary schools, 0 vocational institutes, 26 other educational institutes.

Lähde – *Source:*

Konsertikeskus – *Concert Centre*

Liitetaulukko 5.11. Kotimaisia musiikkikilpailuja ja -palkintoja (vähintään 10 000 euroa)
Appendix Table 5.11. Finnish musical competitions and awards (at least EUR 10,000)

Palkinto tai kilpailu <i>Award or competition</i>	Järjestäjä tai jakaja <i>Organiser or awarding authority</i>	Taajuus (jollei vuosittain) <i>Frequency (if not annually)</i>	Palkintosumma <i>Value of prizes</i>
Jean Sibelius-kapellimestarikilpailu <i>The International Jean Sibelius Conductors' Competition</i>	Yleisradio, opetusministeriö, Helsingin kaupunki ym. <i>Finnish Broadcasting Company, Ministry of Education, City of Helsinki, etc.</i>	5 vuoden välein – every 5 years	yht. noin 37 000 € <i>a total of around EUR 37,000</i>
Jean Sibelius -viulukilpailu <i>The International Jean Sibelius Violin Competition</i>	Sibelius-seura – <i>Sibelius Society</i>	5 vuoden välein – every 5 years	yht. 47 000 € + erikois-palkintoja <i>a total of EUR 47,000 and special prizes</i>
Jorma Panula -kapellimestarikilpailu <i>The Jorma Panula Conductors' Competition</i>	Vaasan kaupunki, Viljo ja Maire Vuorion säätiö <i>Town of Vaasa, Viljo and Maire Vuorio foundation</i>	4 vuoden välein – every 4 years	yht. 18 000 € <i>a total of EUR 18,000</i>
Jyväskylän kamarimusiikkilpailu <i>The Jyväskylä Chamber Music Competition</i>	Keski-Suomen Konservatorion Säätiö, Kauko Sorjosen säätiö, Keski-Suomen ammattikorkeakoulu <i>Foundation of the Conservatory of Central Finland, Kauko Sorjonen Foundation, Jyväskylä Polytechnic</i>	3 vuoden välein – every 3 years	yht. 14 000 € <i>a total of EUR 14,000</i>
Jyväskylän kitarakilpailu <i>The Jyväskylä guitar competition</i>	Keski-Suomen Konservatorio <i>Conservatory of Central Finland</i>	3 vuoden välein – every 3 years	yht. 10 000 € <i>a total of EUR 10,000</i>
Jyväskylän pianokilpailu <i>The Jyväskylä Piano Competition</i>	Keski-Suomen Konservatorion Säätiö, Jyväskylän ammattikorkeakoulu <i>Foundation of the Conservatory of Central Finland, Jyväskylä Polytechnic</i>	3 vuoden välein – every 3 years	yht. 16 000 € <i>a total of EUR 16,000</i>
Jyväskylän tenorikilpailu <i>The Jyväskylä Competition of Tenors</i>	Keski-Suomen Konservatorion Säätiö, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jyväskylä Sinfonia <i>Foundation of the Conservatory of Central Finland, Jyväskylä City Orchestra</i>	3 vuoden välein – every 3 years	yht. 15 500 € <i>a total of EUR 15,500</i>
Kansainvälinen Lasse Pihlajamaa -harmonikka-kilpailu – <i>The International Lasse Pihlajamaa Competition for Virtuoso Accordionists</i>	Suomen Harmonikkainstituutti <i>Finnish Accordion Institute</i>	5 vuoden välein – every 5 years	15 500 € <i>EUR 15,500</i>
Kansainvälinen Maj Lind -pianokilpailu <i>The Helsinki International Maj Lind Piano Competition</i>	Sibelius-Akatemia – <i>Sibelius Academy</i>	5 vuoden välein – every 5 years	yht. 56 000 € <i>a total of EUR 56,000</i>
Kansainvälinen Mirjam Helin -laulukilpailu <i>The Mirjam Helin International Singing Competition</i>	Suomen Kulttuurirahasto <i>Finnish Cultural Foundation</i>	5 vuoden välein – every 5 years	yht. 2 x 50 000 € <i>a total of EUR 2 x 50,000</i>
Kansainvälinen Paulo sellokilpailu <i>International Paulo Cello Competition</i>	Kansainvälinen sellotapahtuma ry. <i>International Cello Festival</i>	muutaman vuoden välein <i>every few years</i>	yht. 42 000 € <i>a total of EUR 42,000</i>
Kansainvälinen Uuno Klami -sävellyskilpailu <i>The International Uuno Klami Composition Competition</i>	Euroopan unioni, Etelä-Suomen lääninhallitus, Suomen Kulttuurirahasto <i>European Union, State Provincial Office of Southern Finland, Finnish Cultural Foundation</i>	..	yht. 28 000 € <i>a total of EUR 28,000</i>
Kotkan kansainvälinen urkukilpailu <i>The Kotka International Organ Competition</i>	Kotkan kaupunki, Kotkan seurakunta, Sibelius-Akatemia <i>Town of Kotka, Kotka parish, Sibelius Academy</i>	3 vuoden välein – every 3 years	yht. 17 500 € <i>a total of EUR 17,500</i>
Kuopion valtakunnallinen viulukilpailu <i>The Kuopio national violin competition</i>	Kuopion Musiikintäydävin Yhdistys ry.	5 vuoden välein – every 5 years	yht. 14 900 € + erikois-palkintoja <i>a total of EUR 14,900 + special prizes</i>
Lappeenrannan valtakunnalliset laulukilpailut <i>The Lappeenranta national singing competition</i>	Lappeenrannan kaupunki <i>Town of Lappeenranta</i>	3 vuoden välein – every 3 years	yht. 2 x 13 900 € <i>a total of EUR 2 x 13 900</i>
Lohjan Tenorikilpailut <i>The Lohja tenor competition</i>	Lohjan kaupunki, Lohjan kesä ry. <i>Town of Lohja, Lohjan kesä association</i>	joka toinen vuosi <i>every 2nd year</i>	yht. 12 000 € <i>a total of EUR 12,000</i>
Säveltaiteen valtionpalkinto <i>The State Prize for Music</i>	Valtion säveltaidetoimikunta <i>National Council for Music</i>	vuosittain – annually	13 000 € <i>EUR 13,000</i>
Teosto-palkinto – <i>The Teosto Prize</i>	Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry. <i>Finnish Composers' Copyright Society Teosto</i>	vuosittain – annually	yht. 40 000 € <i>a total of EUR 40,000</i>
Timo Mustakallio -laulukilpailu <i>The Timo Mustakallio singing competition</i>	Timo Mustakallio -säätiö <i>Timo Mustakallio foundation</i>	2–3 vuoden välein <i>every 2–3 years</i>	yht. 10 850 <i>a total of EUR 10,850</i>

Lähteet – Sources:

Palkintojen jakajien omat ilmoitukset – Reports of the awarding authorities

Liitetaulukko 5.12. Suomen musiikkiviennin tunnuslukuja 1999–2004*
*Appendix Table 5.12. Key figures on Finnish music exports 1999–2004**

Vuosi Year	Hyödykkeiden myynti ¹⁾ Sales of goods ¹⁾	Palveluiden myynti ²⁾ Sales of services ²⁾	Tekijänoikeuskorvaukset ³⁾ Copyright royalties ³⁾	Viennin arvo yhteensä Exports total
	1 000 € – EUR 1,000			
1999	1 917	3 801
2000	6 065	..	3 345	9 410
2001	7 179	3 508	4 731	15 417
2002	5 194	6 739	5 924	17 858
2003	5 353	9 487	5 200	20 040
2004	9 428	5 998	6 267	21 693

* Lukuihin eivät sisälly myyntiporaan vienti, sähköinen kauppa (soittoäänet), musiikinopetus, musiikkijournalismi, radion ja TV:n ohjelmamyynni, soitinvalmistus, ulkomaisissa levy-yhtiöissä olevien suomalaisartistien rojaltiltulot. – *Figures exclude marketing exports, electronic trade (ringing tunes), music education, music journalism, programme sales of radio and television companies, instrument manufacturing, royalties of Finnish artists in foreign record companies.*

1) Tulot myytävistä hyödykkeistä (cd-levyt, videokasetit, painotuotteet ym.), rojalteista, lisenssituloista sekä kustannussopimuksista. – *Income from goods for sale (CDs, video cassettes, printed matter, etc.), royalties, licensing income and publishing contracts.*

2) Tulot myytävistä palveluista kuten live-esiintymiset, äänitysstudioiden palvelut, manageritoiminnan ja markkinoinnin palvelut, lainopilliset palvelut ja musiikkivideoiden tuotannon palvelut. – *Income from sold services, such as live concert performances, recording studio services, manager and marketing services, legal services and video production.*

3) Teosto, Gramex, NCB sekä musiikkikustantajat. – *Finnish Composers' Copyright Society Teosto, Gramex, Nordisk Copyright Bureau NCB and music publishers.*

Lähteet – *Sources:*

Suomalaisen musiikkiviennin markkina-arvo ja rakenne vuonna 2001, 2002, 2003 ja 2004

Total market value and structure of Finnish music exports in 2001, 2002, 2003 and 2004. Helsinki: Music Export Finland & Media Clever Oy.

Liitetaulukko 5.13. Vuoden suosituimmat populaarimusiikin laulajat ja yhtyeet Suomessa 2003–2005*
*Appendix Table 5.13. Top 5 popular music artists and groups of the year in Finland 2003–2005**

Laulaja tai yhtye Artiste or group	Alkuperämaa Country of origin	Pisteet ¹⁾ Scores ¹⁾	Menestyskappaleita yhteensä ²⁾ Hits total ²⁾	Suurin menestyskappale Greatest hit
2003				
1. The Rasmus	Suomi – Finland	7 579	3	In The Shadows
2. Yö	Suomi – Finland	6 023	5	Rakkaus on lumivalkoinen
3. Don Johnson Big Band	Suomi – Finland	4 895	2	One MC, One Delay
4. Robbie Williams	Britannia – United Kingdom	4 844	4	Feel
5. HIM	Suomi – Finland	4 764	2	The Funeral of Hearts
2004				
1. Nightwish	Suomi – Finland	5 688	3	Nemo
2. Anastacia	Yhdysvallat – USA	5 420	3	Left Outside Alone
3. Jani Wickholm	Suomi – Finland	5 125	4	Hukun
4. Uniklubi	Suomi – Finland	5 025	3	Rakkautta ja piikkilankaa
5. Hanna Pakarinen	Suomi – Finland	4 947	4	Love Is Like A Song – Tulin voittamaan
2005				
1. Gwen Stefani	Yhdysvallat – USA	4 849	4	Cool
2. Apulanta	Suomi – Finland	4 829	3	Parempi toistaan
3. PMMP	Suomi – Finland	4 482	3	Pikkuveli
4. Yö	Suomi – Finland	4 381	3	Pettävällä jäällä
5. The Rasmus	Suomi – Finland	4 359	2	No Fear

* Lista perustuu single-, albumi- ja kokoelmamyynniin sekä radioasemien ja tanssiapaikkojen soittomääriin. Radioasemista ovat nykyisin mukana Radio Suomi, YleX, Radio Nova, Radio X3M, YleQ, Suomipop, Radio City, Iskelmä, Uusi Kiss ja NRJ sekä osa paikallisradioista. Lisäksi mukana ovat Discopressin paikallisradiolista Radio Top 20, Discopressin dj-illat Dance! ja Tätä Suomi Tanssii sekä MTV Finlandin soittolista. Tilastointi on aloitettu elokuussa 1992. – *The chart is based on single, album and compilation sales, on radio broadcasting and play at dance venues. The following radio stations are currently included: Radio Suomi, YleX, Radio Nova, Radio X3M, YleQ, Suomipop, Radio City, Iskelmä, Uusi Kiss and NRJ as well as certain local radio stations. In addition, the Discopress chart on local radio stations Radio Top 20, the Discopress dj charts Dance! and Tätä Suomi Tanssii as well as the MTV Finland playlist are also included. Statistics have been compiled since August 1992.*

1) Kappaleille on annettu pisteitä siltä ajalta, minkä ne ovat pysyneet Rumba-lehden 50 hittiä -listalla. – *The hits have earned scores while they have stayed in the Rumba magazine Top 50 chart.*

2) Menestyskappaleeksi on laskettu kappaleet, jotka ovat olleet Rumba-lehden 50 hittiä -listalla. – *A hit = any work reaching the Rumba magazine Top 50 chart at least once.*

Lähde – *Source:*

Rumba – rockin ajankohtaislehti – *Rumba rock music journal*

<http://www.rumba.fi>

Liitetaulukko 5.14. Suurimmat menestyssävelmät Suomessa 8/1992–2005*
*Appendix Table 5.14. Greatest hits in Finland 8/1992–2005**

Esittäjä <i>Performer</i>	Sävelmä <i>Hit</i>	Vuosi <i>Year</i>	Listaviikkoja <i>Chart weeks</i>	Korkein listasija <i>Highest chart position</i>	Yhteispisteet ¹⁾ <i>Scores ¹⁾</i>	Levymerkki <i>Record label</i>
1. Shakira	Whenever, Wherever	2002	29	1	5 737	Epic
2. Darude ²⁾	Sandstorm	1999–2000	57	5	5 406	16 Inch
3. Celine Dion	My Heart Will Go On	1998	21	1	5 204	Columbia
4. The Rasmus ²⁾	F-F-F-Falling	2001–2002	37	1	5 082	Playground
5. Las Ketchup	The Ketchup Song	2002–2003	21	1	4 912	Asereje
6. HIM ²⁾	Join Me	1999–2000	37	1	4 521	Terrier
7. Kaija Koo ²⁾	Kuka keksi rakkauden	1993–1994	42	1	4 325	WEA
8. Anssi Kela ²⁾	Milla	2001–2002	18	1	4 311	RCA
9. No Doubt	Don't Speak	1996–1997	22	1	4 307	Interscope
10. LeAnn Rimes	Can't Fight The Moonlight	2000–2001	27	1	4 192	Curb

* Lista perustuu single-, albumi- ja kokoelmamyyniin sekä radioasemien ja tanssiapaikkojen soittomääriin. Radioasemista ovat nykyisin mukana Radio Suomi, YleX, Radio Nova, Radio X3M, YleQ, Suomipop, Radio City, Iskelmä, Uusi Kiss ja NRJ sekä osa paikallisradioista. Lisäksi mukana ovat Discopressin paikallisradiolista Radio Top 20, Discopressin dj-lilastot Dance! ja Tätä Suomi Tanssii sekä MTV Finlandin soitollista. Tilastointi on aloitettu elokuussa 1992. – *The chart is based on single, album and compilation sales, on radio broadcasting and play at dance venues. The following radio stations are currently included: Radio Suomi, YleX, Radio Nova, Radio X3M, YleQ, Suomipop, Radio City, Iskelmä, Uusi Kiss and NRJ as well as certain local radio stations. In addition, the Discopress chart on local radio stations Radio Top 20, the Discopress dj charts Dance! and Tätä Suomi Tanssii as well as the MTV Finland playlist are also included. Statistics have been compiled since August 1992.*

1) Sävelmille on annettu pisteitä siltä ajalta, minkä ne ovat pysyneet Rumba-lehden 50 hittiä -listalla.
The hits have earned scores while they have stayed in the Rumba magazine Top 50 chart.

2) Kotimainen – Domestic

Lähde – Source:

Rumba – rockin ajankohtaislehti – *Rumba rock music journal*
<http://www.rumba.fi>

Liitetaulukko 5.15. Soitetuimmat kevyen musiikin kappaleet radiokanavilla 2004–2005*
*Appendix Table 5.15. Top ten airplay of light music on Finnish radio channels 2004–2005**

Esittäjä <i>Performer</i>	Kappale <i>Title</i>	Pisteet <i>Points</i>	Soittokerrat <i>Airplays</i>	Levy-yhtiö <i>Record company</i>
2004				
1. Anastacia	Left Outside Alone	329,362	3 753	Sony BMG
2. No Doubt	It's My Life	313,904	3 513	Universal
3. Jonna Tervomaa**	Myöhemmin	269,835	3 257	Universal
4. Hanna Pakarinen**	Fearless	255,442	2 496	Sony BMG
5. Maroon 5	This Love	244,200	3 083	Sony BMG
6. Britney Spears	Everytime	240,458	2 895	Sony BMG
7. Anastacia	Sick And Tired	235,273	2 570	Sony BMG
8. Enrique Iglesias	Not In Love	224,019	2 535	Universal
9. Brian McFadden	Real To Me	203,745	2 093	Sony BMG
10. Kylie Minogue	Red Blooded Woman	195,761	2 412	EMI / Capitol
2005				
1. K'Maro	Femme Like U	307,366	2 991	WEA
2. Green Day	Boulevard Of Broken Dreams	277,600	4 271	WEA
3. PMMP**	Oo siellä jossain mun	252,694	2 628	Sony BMG
4. Good Charlotte	I Just Wanna Live	247,591	2 951	Sony BMG
5. Avril Lavigne	Nobody's Home	243,812	2 792	Sony BMG
6. Kwan**	Unconditional Love	222,162	2 183	Universal
7. Christian Walz	Wonderchild	217,145	2 312	Sony BMG
8. Lab**	When Heaven Gets Dirty	214,701	2 269	Sony BMG
9. Within Temptation	Memories	214,485	2 005	Sony BMG
10. Within Temptation	Angels	208,345	1 955	Sony BMG

* Listan pistemäärään vaikuttavat soittokerrat sekä kanavan viikopeittoihin suhteutettu painoarvo. Radiokanavista skannauksen piiriin kuuluivat vuonna 2005 YleX, YLE Radio Suomi, Radio City, Kiss FM, NRJ, Sävelradio, Radio X3M, Radio Nova, Radio Keski-Suomi, YleQ, Groove FM, Radio Helsinki, Iskelmäradio, SBS Kaupunki ja SuomiPOP. Levy-yhtiöistä mukana olivat Bonnier Amigo, Edel Records, EMI, Helsinki Music Company, Johanna, Playground Music, Poko Records, Sony BMG, Spinefarm, Universal ja Warner. – *The points of the charts are calculated on the basis of the number of airplays and the weighing of the weekly coverage of each channel. The following radio channels were monitored in 2005: YleX, YLE Radio Suomi, Radio City, Kiss FM, NRJ, Sävelradio, Radio X3M, Radio Nova, Radio Keski-Suomi, YleQ, Groove FM, Radio Helsinki, Iskelmäradio, SBS Kaupunki and SuomiPOP. The following record companies were included: Bonnier Amigo, Edel Records, EMI, Helsinki Music Company, Johanna, Playground Music, Poko Records, Sony BMG, Spinefarm, Universal and Warner.*

** Kotimainen – Domestic

Lähde – Source:

Nielsen Music Control

Liitetaulukko 5.16. Esitetyimmät sävelmät 2004*
*Appendix Table 5.16. Most frequently played melodies 2004**

Sävelmä <i>Melody</i>	Säveltäjä <i>Composer</i>	Kustantaja <i>Label</i>
Valtakunnallisissa radiolähetyksissä, televisiossa, konserteissa, tanssipaikoilla, laivoilla ym. <i>In nation-wide radio broadcasts, on TV, at concerts, in restaurants, at dance venues and on ships</i>		
1. Paratiisi	Rauli Somerjoki	Warner / Chappell Music Finland Oy
2. Keinu kanssani	Pablo Beltran-Ruiz	Peer International
3. Satumaa	Unto Mononen	Warner / Chappell Music Finland Oy
4. Ikkunaprinsessa	Ray Stanley	Campbell Connelly
5. Jätkän humppa	Paavo Melander	Warner / Chappell Music Finland Oy
6. Valot	Rauli Somerjoki	Warner / Chappell Music Finland Oy
7. Ilta skanssissa	Georg Malmstén	Elvis ry.
8. Kaksi kolpakkoa neiti	Martti Maja	Warner / Chappell Music Finland Oy
9. Hopeinen kuu	G. Malgoni	Southern Music / Peermusic Ab
10. Myrskyn jälkeen	Veikko Samuli	Samusiikki-Samusic Oy
Kaupallisilla radiokanavilla – In commercial radio broadcasts		
1. Left outside alone	Anastacia Newkirk, Glen Ballard, Dallas Austin	Aerostation Corporation, Cytron Music, Universal Music Corporation
2. This love	James Valentine, Adam Levine, Jesse Carmichael, Ryan Dusick, Michael Madden	Careers Music Inc, BMG Songs Inc
3. Here without you	Brad Arnold, Matthew Roberts, Christopher Henderson, Robert Harrell	Songs Of Universal Inc
4. Hole in the head	Miranda Cooper, Brian Higgins, Timothy Powell, Nick Coler, Niara Scarlett, Kiesha Buchanan, Mutya Buena, Heidi Range	Emi Music Publishing Ltd, Xenomania Music, Warner Chappell Music Ltd, Universal Music Publishing Limited,
5. Matkustaja	Alexander Stierncreutz, Kauste Mika, Sampo Haapaniemi, Niklas Varisto, Lasse Kurki, Jarmo Saari	..
6. Red blooded woman	Karen Poole, Jonathan Douglas	Warner/Chappell Music Publishing Limited, Universal Music Publishing Limited
7. It's my life	Mark Hollins, Timothy Friese-Greene	Zomba Music Publishers Ltd, Island Music Ltd
8. Life for rent	Dido Armstrong, Rollo Armstrong	BMG Music Publ Ltd, Warner Chappell Music Ltd
9. Myöhemmin (Radio Edit)	Jussi Jaakonaho, Alexander Stierncreutz, Jonna Tervomaa, Johan Herten	..
10. Shut up	Will Adams, Jaime Gomez, George Pajon	Cherry Lane Music Publishing Co Inc, Emi Blackwood Music Inc
Esitetyimmät suomaiaissävelmät ulkomailla – Most frequently played Finnish melodies abroad		
1. Sinfonie 2 op. 43	Jean Sibelius	Breitkopf-Haertel Musikverlag
2. Violin Concert op. 47	Jean Sibelius	Lienau Robert Musikverlag
3. Sinfonie 1 op. 39	Jean Sibelius	Breitkopf-Haertel Musikverlag
4. Sinfonie 5 op. 82	Jean Sibelius	Edition Wilhelm Hansen
5. Lemminkäinen suite op. 22	Jean Sibelius	Breitkopf-Haertel Musikverlag
6. Finlandia op. 26 no. 7	Jean Sibelius	Breitkopf-Haertel Musikverlag
7. Sandstorm (radio edit)	Ville Virtanen (Darude)	BMG Music Publishing Finland Oy
8. In the shadows	Lauri Ylönen, Eero Heinonen, Aki-Markus Hakala, Pauli Rantasalmi	Boneless-Skeletor Oy, Grotto Entertainment Oy
9. Sinfonie 7 op. 105	Jean Sibelius	Edition Wilhelm Hansen
10. Freestyler	Jaakko Salovaara	Lebaron Music Oy

* Kustakin esityskerrasta sävelmä saa yhden pisteen. Teosto ry. ei julkaise pistemääriä. – *One point is gained for each presentation. The Finnish Composers' Copyright Society Teosto does not publish the scores.*

Lähde – *Source:*
 Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry. – *Finnish Composers' Copyright Society Teosto*

Liitetaulukko 5.17. Musiikkiäänitteiden nimiketuotanto Suomessa 2000–2004*
*Appendix Table 5.17. Production of music recording titles in Finland 2000–2004**

Vuosi Year	Singlet (vinyyli) Singles (vinyl) Kpl – No.	LP-levyt LPs	CD-levyt CDs	Minidisc-äänitteet Minidisc recordings	Kasetit Cassettes	Yhteensä Total
2000	–	1	2 010	5	273	2 289
2001	–	7	1 720	2	91	1 820
2002	2	3	2 011	–	78	2 094
2003	8	7	2 161	–	63	2 239
2004	7	7	1 939	–	74	2 027
%						
2000	–	0,0	87,8	0,2	11,9	100
2001	–	0,4	94,5	0,1	5,0	100
2002	0,1	0,1	96,0	–	3,7	100
2003	0,4	0,3	96,5	–	2,8	100
2004	0,3	0,3	95,7	–	3,7	100

* EP-levyt on sijoitettu eri luokkiin koon mukaan: Singlen kokoiset EP-levyt singlelevyihin, LP:n kokoiset LP-levyihin. Maxi-singlet on sijoitettu LP-levyihin. CD-levyihin sisältyvät myös CD-singlet. Luvut sisältävät vuosittain vapaakappaleina saatujen äänitteiden määrät; käytännössä vuosittaisissa lukumäärissä on mukana myös edellisten vuosien myöhässä tulleita julkaisuja. – Records are classified by size. Single-size EPs are classed as singles, LP-size EPs and maxi singles are classed as LPs. CD singles are included in CDs. Figures include the numbers of legal deposit copies obtained by the copyright library annually; there are, in practice, delayed publications from previous years included in the numbers of each individual year.

Lähteet – Sources:

Jyväskylän yliopiston kirjasto. Helsingin yliopiston kirjasto – University libraries of Jyväskylä and Helsinki

Liitetaulukko 5.18. Äänitteiden myynti 1980–2004*
*Appendix Table 5.18. Recording sales 1980–2004**

Vuosi Year	Vinyylilevyt Vinyl records MiiJ. kpl – Million copies	Musiikkikasetit Music cassettes	CD-levyt ja minidisc-äänitteet CDs and minidisc recordings	Yhteensä Total	Vähittäismyyntien arvo yhteensä Total retail sales MiiJ. € – EUR million
1980	6,1	4,3	–	10,4	51
1985	6,6	5,5	0,1	12,2	82
1990	5,5	6,8	3,4	15,7	112
1991	4,5	5,7	4,4	14,6	109
1992	3,0	4,6	5,7	13,3	94
1993	0,8	4,0	5,2	10,0	89
1994	0,1	3,9	6,0	10,0	98
1995	0,2	3,3	6,9	10,4	105
1996	0,1	3,0	8,3	11,4	114
1997	0,0	2,1	9,9	12,0	122
1998	0,0	1,3	11,0	12,3	126
1999	0,0	0,8	10,7	11,5	120
2000	0,0	0,3	11,5	11,8	125
2001	0,0	0,1	11,6	11,7	127
2002	0,0	0,1	10,4	10,5	118
2003	0,0	0,1	11,1	11,2	120
2004	0,0	0,0	10,4	10,4	110

* Luvut ovat arvioita. Singlet on sijoitettu vinyyli-, kasetti- tai CD-luokkiin äänitetyypin mukaan. – Figures are estimates. Singles are included in the vinyl, MC or CD category according to type of recording.

Lähde – Source:

Suomen Ääni- ja kuvataallennetuottajat ÄKT ry. – Finnish National Group of IFPI (International Federation of the Phonographic Industry)

Liitetaulukko 5.19. Myydyimmät albumiäänitteet Suomessa 2005
Appendix Table 5.19. Best-selling albums in Finland 2005

Tukkumyyntimäärien mukaan¹⁾ – According to wholesale sales¹⁾

Esittäjä Performer	Albumin nimi Name of album	Levy-yhtiö Record company	Myynti (kpl) Sales (copies)
Kotimaiset – Domestic			
1. Nightwish	Highest Hopes	Spinefarm	65 219
2. Yö	Kuolematon	Poko	60 458
3. Maija Vilkkumaa	Se ei olekaan niin	Warner	47 160
4. PMMP	Kovemmat kädet	Sony BMG	46 985
5. Eri esittäjiä – Various artists	Tilkkutäkki – Kitara, taivas ja tähdet	Warner	44 821
6. Ella ja Aleksis	Lenni Lokinpoikanen	Warner	42 404
7. Aki Sirkesalo	Sanasta miestä	EMI	39 684
8. HIM	Dark Light	HMC / Heartagram	38 720
9. Smurffit	Super-Hyper hitit Vol. 13	EMI	34 743
10. Antti Tuisku	Antti Tuisku	Sony BMG	34 382
Ulkomaiset – Foreign			
1. Robbie Williams	Intensive Care	EMI	61 366
2. Il Divo	Il Divo	Sony BMG	56 080
3. Il Divo	Ancora	Sony BMG	52 916
4. Crazy Frog	Crazy Hits	Bonnier Amigo	42 328
5. Madonna	Confessions On A Dance Floor	Warner	37 640
6. Eri esittäjiä – Various artists	NRJ Hits 6	JV / Universal	30 066
7. Coldplay	X & Y	EMI	28 750
8. Kate Bush	Aerial	EMI	23 811
9. System of a Down	Mezmerize	Sony BMG	22 525
10. System of a Down	Hypnotize	Sony BMG	21 605

Vähittäismyyntimäärien mukaan²⁾ – According to retail sales²⁾

Esittäjä Performer	Albumin nimi Name of album	Levy-yhtiö Record company	Listaviikot ³⁾ Chart weeks ³⁾	Korkein listasijoitus Highest chart position
1. Il Divo	Il Divo	Sony BMG	32	1
2. Il Divo	Ancora	Sony BMG	7	1
3. Nightwish*	Highest Hopes	Spinefarm	13	1
4. PMMP*	Kovemmat kädet	Sony BMG	42	2
5. Yö*	Kuolematon	Poko	34	1
6. Maija Vilkkumaa*	Se ei olekaan niin	Warner	26	1
7. Aki Sirkesalo*	Sanasta miestä	EMI	18	1
8. Eri esittäjiä – Various artists	Tilkkutäkki – Kitara, taivas ja tähdet	Warner	20	1
9. Madonna	Confessions On A Dance Floor	Warner	6	1
10. Crazy Frog	Crazy Hits	Bonnier Amigo	20	1

* Kotimainen – Domestic

1) Sisältää vain Suomen Ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT ry:n jäsenyhtiöiden ilmoittamat myyntimäärät. Luvut ovat levy-yhtiöiden ilmoittamia äänitteiden tukkumyyntimääriä, joihin sisältyvät LP-levyt, CD-levyt, minidisc-äänitteet ja kasetit. – Includes only sales notified by the members of the Finnish National Group of IFPI (International Federation of the Phonographic Industry). The figures are based on wholesale sales of recordings reported by record companies and include LPs, CDs and minidisc recordings as well as cassettes.

2) Taulukko on vuosikooste YleX:n viikoittain kokoamasta Suomen Virallisesta Listasta. Lista laaditaan äänitealan kansainvälisen järjestön IFPI:n hyväksymällä tavalla, ja se perustuu ns. "listaliikkeiden" (320 kpl vuonna 2006) kappalemääräiseen vähittäismyyntiin, jossa on huomioitu kaikki tukkuhinnaltaan vähintään 8,5 euroa maksavat musiikkiäänitteet. Listalle raportoituu noin kolme neljäsosaa Suomessa myytävistä äänitteistä. Lista ei sisällä musiikkikerhojen äänitemyyntiä. – The table is an annual compilation of the weekly Official Finnish Chart. The chart is compiled according to the principles accepted by the International Federation of the Phonographic Industry IFPI and it is based on record sales at 320 retail outlets (in 2006) known as "chart shops", which are monitored by YLE / YleX. All music recordings sold at a wholesale price of at least EUR 8.5 are included. The chart recognises about three fourths of recordings sold in Finland. Recording sales of music clubs are excluded.

3) Viikot jotka äänite on pysynyt 40 myydyimmän joukossa. – The number of weeks for which the recording has remained in the Top 40.

Lähteet – Sources:

Suomen Ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT ry. – Finnish National Group of IFPI (International Federation of the Phonographic Industry)
YLE/YleX ja Rumba – Finnish Broadcasting Company YLE/YleX and Rumba rock music journal

Liitetaulukko 5.20. Kautta aikojen myydyimmät kotimaiset ja ulkomaiset albumiäänitteet Suomessa*
*Appendix Table 5.20. All time best-selling domestic and imported album recordings in Finland**

Esittäjä <i>Performer</i>	Äänitteen nimi <i>Name of album</i>	Julkaisu vuosi <i>Year of release</i>	Levy-yhtiö <i>Record company</i>	Myynti vuoden 2005 loppuun mennessä <i>Sales as of end 2005</i>
Kpl – Copies				
Kotimaiset – Domestic				
1. Jari Sillanpää	Jari Sillanpää	1996	Mediamusiikki / Edel	268 736
2. Eppu Normaali	Repullinen hittejä	1996	Poko	230 797
3. Kirka	Surun pyyhrit silmistäni	1989	BMG (Flamingo)	209 050
4. Dingo	Kerjäläisten valtakunta	1985	Finnlevy	190 894
5. Joel Hallikainen	Joel Hallikainen	1992	Finnlevy	178 654
6. Kaija Koo	Tuulten viemää	1993	WEA	175 144
7. Hurriganes	Roadrunner	1975	Love	171 224
8. Smurffit	Tanssihitit Vol. 1	1996	EMI	169 485
9. Jari Sillanpää	Auringonnousu	1997	Mediamusiikki / Edel	159 356
10. Topi Sorsakoski & Agents	Besame Mucho	1987	EMI	156 605
Ulkomaiset – Imported				
1. Queen	Greatest Hits 2	1991	EMI	135 413
2. Abba	Gold – Greatest Hits	1992	Universal	132 051
3. Bon Jovi	Cross Road – The Best Of	1994	Universal	121 357
4. Dire Straits	Brothers In Arms	1985	Universal	115 250
5. Baccara	Baccara	1977	Discophon	115 000
6. Bruce Springsteen	Born In The USA	1984	Sony	108 048
7. Roxette	Joyride	1991	EMI	100 545
8. Céline Dion	Let's Talk About Love	1997	Sony	97 121
9. Madonna	Something To Remember	1995	Warner	93 043
10. Madonna	Immaculate Collection	1990	Warner	92 500

* Sisältää vain Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry:n jäsenyhtiöiden ilmoittamat myyntimäärät. Luvut ovat levy-yhtiöiden ilmoittamia äänitteiden tukkumyymintämääriä, joihin sisältyvät sekä LP-levyt, CD-levyt että kasetit. – Includes only sales notified by members of the Finnish National Group of IFPI (International Federation of the Phonographic Industry). The figures are based on wholesale sales of recordings reported by record companies and include LPs, CDs and cassettes.

Lähde – Source:

Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry. – Finnish National Group of IFPI (International Federation of the Phonographic Industry)

Liitetaulukko 5.21. Kautta aikojen myydyimmät klassisen musiikin albumiäänitteet Suomessa*
*Appendix Table 5.21. All time best-selling classical albums in Finland**

Esittäjä <i>Performer</i>	Albumin nimi <i>Name of album</i>	Myynti vuoden 2005 loppuun mennessä (kpl) <i>Sales as of end 2005 (copies)</i>	Levy-yhtiö <i>Record company</i>	Julkaisu vuosi <i>Year of release</i>
Kotimaiset – Domestic				
1. Turun kaupunginorkesteri Turku Philharmonic Orchestra	Suomalaisia klassisia suosikkisävelmiä <i>(Finnish popular classical melodies)</i>	71 336	Naxos	1995
2. Eri esittäjiä – <i>Various artists</i>	Sinisiä hetkiä	50 111	Naxos	1997
3. Karita Mattila & Tapiola Sinfonietta	Wonderful	46 431	Ondine	1995
4. Helsingin kaupunginorkesteri Helsinki Philharmonic Orchestra, Okko Kamu, Miriam Fried	Sibelius: Viulukonsertto, Finlandia, Karelia-sarja <i>(Violin concerto, Finlandia, Karelia Suite)</i>	46 248	Finlandia	1988
5. Eri esittäjiä – <i>Various artists</i>	Punaisia hetkiä	41 590	Naxos	1998
Ulkomaiset – Imported				
1. Adiemus	Songs Of Sanctuary	66 713	EMI	1995
2. Vanessa-Mae	Violin Player	54 251	EMI	1995
3. Luis Cobos	Venäläinen fantasia – <i>Russian fantasy</i>	33 258	Sony	1987
4. 3 Tenors	In Concert 94	28 684	WEA	1994
5. Andrea Bocelli	Romanza	28 592	Universal	1997

* Sisältää Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry:n jäsenyhtiöiden ilmoittamat myyntimäärät. Luvut ovat levy-yhtiöiden tukkumyymintämääriä, joihin sisältyvät LP-levyt, CD-levyt, kasetit sekä minidisc-äänitteet. – Includes only sales notified by the Finnish National Group of IFPI (International Federation of the Phonographic Industry). The figures are based on wholesale sales of record companies and include LPs, CDs, cassettes and minidisc recordings.

1) Äänitteen sijoitus ÄKT:n kautta aikojen myydyimpien koti- tai ulkomaisten äänitteiden listalla. – Position of the recording on the chart of all time best-selling domestic or imported recordings maintained by the Finnish National Group of IFPI.

Lähde – Source:

Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry. – Finnish National Group of IFPI (International Federation of the Phonographic Industry)

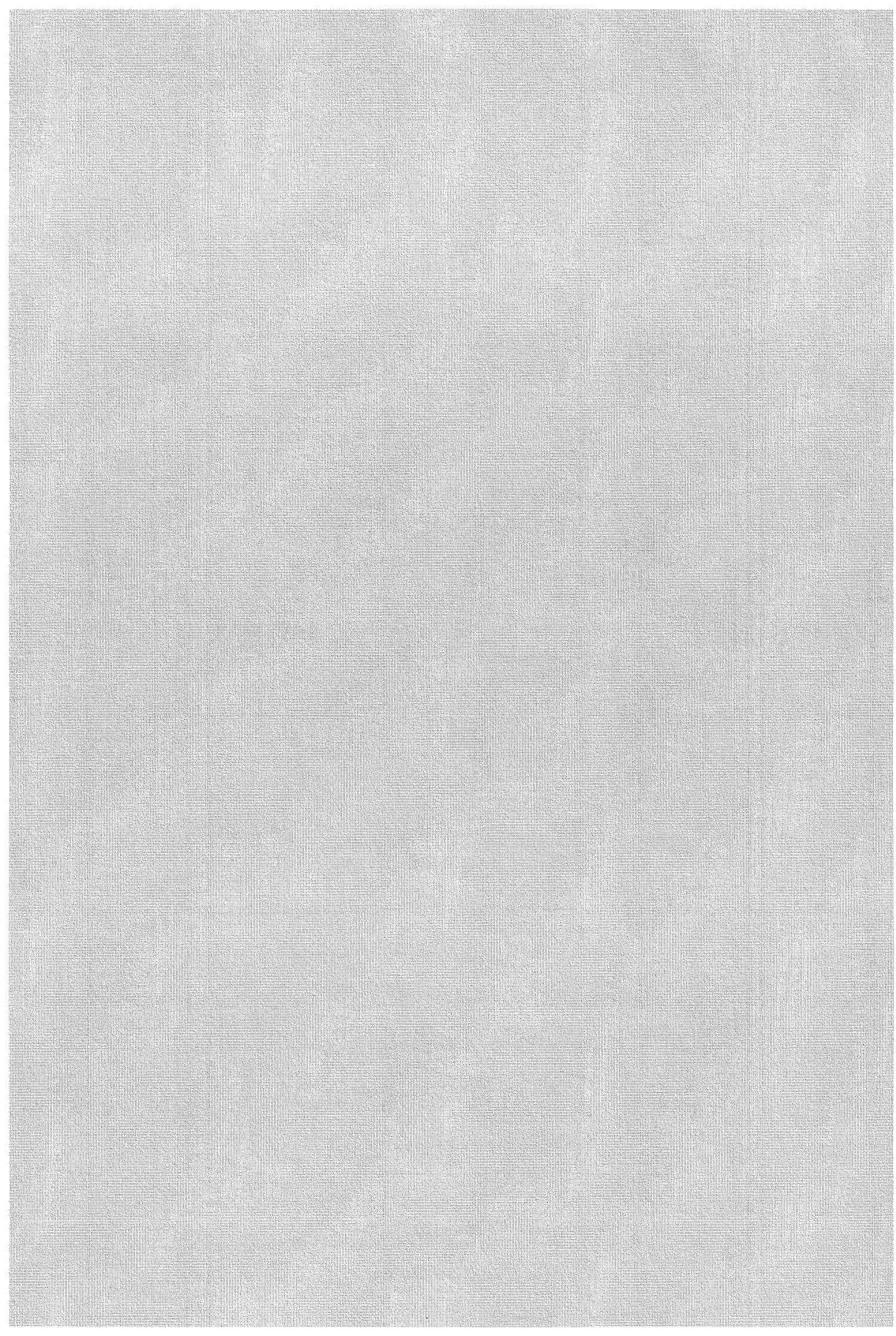
6 *Elokuva*

Tilastotiedot

- 1 Elokuvat
- 2 Elokuvateatterit
- 3 Elokuvaharrastus

Tilastolähteet

Muut lähteet

6 Elokuva

Suomalaisten elokuvissa käynti vähentyi 1980-luvulla, kun saatiin uusia tv-kanavia ja videolaitteet yleistyivät. Käynnit vähenivät myös 1990-luvun taloudellisen laman seurauksena, ja vuonna 1995 elokuvateattereissa oli vain 5,3 miljoonaa katsojaa. Seuraavana vuonna 1996 kotimaisilla teatterielokuvilla oli vain 200 000 katsojaa.

1990-luvun lopulla suomalainen teatterielokuva alkoi elpyä, ja myös suomalaisten elokuvissakäynnit alkoivat lisääntyä. Viime vuosina kotimainen elokuva on tavoitel-

lut uutta yleisöä esimerkiksi elämäkertaelokuvien ja uusin tähtinäyttelijöiden avulla. Suomalaisen elokuvan uusi nousu käy ilmi myös elokuvien katsojaluvuista. Myös Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksen mukaan elokuvateatterissa käynnit ovat lisääntyneet kaikissa yli 24-vuotiaiden ikäryhmissä, kun taas nuorten (15–19 vuotta) ja nuorten aikuisten (20–24 vuotta) elokuvissakäynnit ovat vähentyneet selvästi. (Kohvakka 2005a.)

Tässä luvussa on tietoja Suomessa esitetyistä elokuvista, elokuvateattereista ja elokuvaharrastuksesta.

Tilastotiedot

1 Elokuvat

Elokuvateatterielokuvat

Elokuviissa käymisen lisääntyminen johtuu osaksi siitä, että viime vuosina on onnistuttu tekemään suuren yleisön kotimaisia elokuvia. Vuoden 2004 suosituin kotimainen elokuva oli Aleksis Mäkelän ohjaama Vares, joka sai yli 200 000 katsojaa. Ulkomaisista elokuvista suosituin oli Harry Potter ja Azkabanin vanki; sen näki 340 000 katsojaa. Ulkomaisten elokuvien katsomäärä oli huomattavasti suurempi kuin kotimaisten: kymmenellä suosituimmalla kotimaisella elokuvalla oli 16 prosenttia ja suosituimmilla ulkomaisilla 32 prosenttia kaikista katsojista. (Liitetaulukko 6.1.)

Pitkien elokuvien ensi-iltojen joukossa yhdysvaltalaiset elokuvat vahvistavat edelleen johtoasemaansa Suomessa. Niillä oli peräti 61 prosenttia pitkien elokuvien teatteriensi-illoista vuonna 2004. Eurooppalaisten elokuvien ensi-iltojen (suomalaiset elokuvat mukaan lukien) osuus sen sijaan oli vain 33 prosenttia. (Liitetaulukko 6.2.)

Televisioelokuvat

Televisiossa esitetään nykyisin yhä enemmän elokuvia kanavien ja lähetyssajan lisääntymisen seurauksena. Televisiossa esitettiin Yleisradion sekä MTV 3:n, Nelosen ja Subtv:n kanavilla yhteensä 1 555 elokuvaa vuonna 2004 (liitetaulukko 6.3).

Erityisesti Nelosen ohjelmistossa elokuvilla on merkittävä osuus, sillä kahdeksan sen kymmenestä suosikiohjelmasta oli elokuvia vuonna 2003. Kolmesta muusta pääkanavasta vain yhdellä, TV 2:lla, oli yksi elokuva kymmenen katsotuin ohjelman joukossa. (Sauri 2005.)

Elokuvat ovat Nelosen ohjelmiston suosikkeja, mutta MTV 3:n esittämät elokuvat ovat saaneet

enemmän katsojia kuin muiden pääkanavien elokuvat. Peräti yhdeksän kymmenestä pääkanavien suosituimmasta elokuvasta oli MTV 3:n elokuvia. Vuoden 2004 suosituimmalla tv:ssä esitetyllä elokuvalla (Johtaja Uuno Turhapuro, pismismies) oli miljoona katsojaa, ja elokuvan näki 42 prosenttia sillä hetkellä televisiota katsoneista 10 vuotta täyttäneistä. (Liitetaulukko 6.4.)

Videoelokuvat

Videotallenteet ovat tärkeä osa elokuvan liiketoimintaa, sillä videomarkkinoiden liikevaihto oli 131 ja elokuvateattereiden lipputulot 56 miljoonaa euroa vuonna 2003. Nykyisin jo yli kaksi kolmannesta videomarkkinoiden liikevaihdosta kertyy tallenteiden myynnistä. Melkein kaikki videoiden vuokratallenteet ovat elokuvia, joskin myyntivideoina on elokuvien ohella tarjolla jonkin verran esimerkiksi televisiosarjoja ja harrasteisiin liittyviä tallenteita. (Kohvakka 2005b.)

Dvd:n kysyntä on kasvanut Suomessa nopeasti, ja tämä tallennemuoto on muuttanut nopeasti videomarkkinoiden rakennetta. Dvd-tallenteiden vuokraus kasvoi aluksi myyntiä hitaammin, mutta dvd-laitteiden lisääntyessä sekin on alkanut kasvaa. Nykyisin dvd:n osuus videotallennemarkkinoista on jo yli 80 prosenttia. (Kohvakka 2005b; Suomen Filmikamari.)

Elokuva Taru sormusten herrasta: Kuninkaan paluu (Yhdysvallat, Uusi-Seelanti) oli suosituin vuokra-dvd vuonna 2004. Myydyin dvd-tallenne oli Harry Potter ja Azkabanin vanki (Yhdysvallat) (Liitetaulukko 6.5.) On ilmeistä, että dvd:t korvaavat videokastit sekä myynti- että vuokramarkkinoilla jo lähivuosien aikana.

Dokumenttielokuvat

Suomalainen dokumenttielokuva on viime vuosina saanut mainetta maailmalla. Viimeksi Pirjo Honkasalon pitkä dokumenttielokuva (85 minuuttia) tšetšeeni- ja venäläislasten viholliskuvista, Melancholian 3 huonetta, on saanut lukuisia kansainvälisiä ja kotimaisia palkintoja. Elokuvan ensi-ilta oli vuonna 2004. Pitkiä dokumenttielokuvia tehdään Suomessa muutamia vuodessa, kun taas lyhyitä dokumentteja tehtiin

24 vuonna 2005. Lyhyiden dokumenttien määrä on lisääntymässä. (Liitetaulukko 6.6.)

Suosituimmat suomalaiset elokuvat ulkomailla

Aki ja Mika Kaurismäki hallitsevat suosituimpien ulkomailla esitettyjen kotimaisten elokuvan listaa. Kärjessä on kolme Aki Kaurismäen elokuvaa (Mies vailla menneisyyttä, Kauas pilvet karkaavat ja Juha). Seuraavina on kaksi Mika Kaurismäen elokuvaa (L.A. Without A Map ja Moro no Brasil). (Liitetaulukko 6.7.)

2 Elokuvateatterit

Elokuvateatterit ovat Suomessa vähentyneet 1980-luvulta lähtien, mutta viime vuosina harventuminen on hidastunut. Vuonna 2004 teattereita oli 219, mikä oli täsmälleen yhtä monta kuin vuonna 2001. Saleja oli 336 vuonna 2004, ja teattereiden vähenemisestä huolimatta niiden määrä on pysynyt jokseenkin yhtä suurena jo yli 20 vuotta. (Liitetaulukko 6.8.)

Yhä useammin elokuvateatterit ovat osa ajanvietokeskuksia, joissa on elokuvateatterin ohella esimerkiksi kahviloita ja ravintoloita. 1990-luvun lopun jälkeen Suomeen on rakennettu muutama kahdeksan tai useamman salin elokuvakeskus. Elokuvakeskuksissa on pyritty parantamaan myös katsomon mukavuutta sekä kuvan ja äänen laatua. Suurteattereiden lisääntymisestä huolimatta 80 prosenttia kaikista Suomen elokuva-

teattereista on edelleen pieniä yhden salin teattereita. (Kohvakka 2005c, Liitetaulukko 6.8.)

Vielä vuonna 1980 elokuvissa kävijöitä oli 10 miljoonaa vuodessa. Sen jälkeen elokuvissa käynti väheni, kunnes se alkoi nousta jälleen vuoden 1995 jälkeen. Vuonna 2004 elokuvissa käyntejä oli 6,9 miljoonaa, vuonna 2005 noin 6 miljoonaa. (Liitetaulukko 6.8.)

Suurimmissa kaupungeissa on eniten elokuvateattereita ja elokuvissakäyntejä. Kymmenen suurimman teatteripaikkakunnan osuus kaikista elokuvissa käynneistä oli 72 prosenttia vuonna 2004. Salien ja elokuvakäyntien määrällä mitaten Helsinki on Suomen suurin elokuvakaupunki, sillä Helsingissä oli 53 salia, ja yli joka kolmas (36 %) elokuvissa kävijä oli helsinkiläinen vuonna 2004. (Liitetaulukko 6.9.)

3 Elokuvaharrastus

Alueelliset elokuvakeskukset

Suomessa toimii nykyisin 10 alueellista elokuvakeskusta. Niistä uusin on Alkuperäiskansojen elokuvakeskus, joka perustettiin vuonna 2003. Elokuvakeskusten tehtävänä on ylläpitää vaihtoehtoista elokuvatarjontaa ja järjestää koulutusta elokuvan harrastajille.

Keskuksilla on myös kaupallista esitystoimintaa, mutta kaupallistakin ohjelmistoa valittaessa kiinnitetään erityistä huomiota laatuun ja monipuolisuuteen. Keskuksat saavat rahoitusta mm. valtiolta ja kunnilta. Neljällä elokuvakeskuksella on oma teatteri. Keskusten esityksissä kävi yhteensä noin 150 000 katsojaa vuonna 2004. (Liitetaulukko 6.10.)

Suomen elokuva-arkisto ja Suomen elokuvakontakti

Suomen elokuva-arkisto on opetusministeriön alainen laitos. Arkiston tehtäviin kuuluu elokuvien ja niihin liittyvän aineiston hankkiminen, entistäminen ja säilytys, elokuvatutkimuksen ja elokuvataiteen tuntemuk-

sen edistäminen sekä taiteellisesti, historiallisesti tai muulla tavalla merkittävien elokuvien esittäminen.

Suomen elokuva-arkistolla on esitystoimintaa yhdeksällä paikkakunnalla:

- Helsinki, esitykset aloitettu 1957
- Oulu, 1969
- Tampere, 1969
- Turku, 1969
- Jyväskylä, 1970
- Joensuu, 1975
- Lahti, 1993
- Vaasa, 2000
- Rovaniemi, ..

Arkistolla oli 1 040 esitystä vuonna 2004, ja esityksissä oli yhteensä 57 500 katsojaa. (Kaikki katsojat eivät ole luvussa mukana, sillä viidellä paikkakunnalla [Joensuu, Kuopio, Lahti, Rovaniemi ja Vaasa] näytöksiin ei myydä lainkaan erillisiä lippuja.) (Liitetaulukko 6.11.)

Suomen elokuvakontakti on elokuvantekijöiden perustama levitysjärjestö, joka vuokraa elokuvia filmi- ja videotallenteina. Suomen elokuvakontaktin esityksissä oli noin 157 700 katsojaa vuonna 2004. Valtaosa (95 %) esityksistä oli lastenelokuvia. (Liitetaulukko 6.12.) Elokuvakontakti järjestää joka syksy Kettupäivät, joiden aikana esitellään uudet kotimaiset elokuvat.

Elokuvakerhot ja elokuvafestivaalit

Suomessa elokuvakerhot ovat edistäneet elokuvakulttuuria aina 1950-luvulta saakka. Elokuvakerhot ovat monipuolisia elokuvakasvattajia, ja ne pyrkivät lisäämään jäsentensä kiinnostusta elokuvaa kohtaan. Elokuvakerhojen määrä oli suurimmillaan 1980-luvulla, jolloin kerhoja oli yli kaksisataa. Vuonna 2005 kerhoja oli 36. (Liitetaulukko 6.13.)

Tilastolähteet

Elokuvat ja elokuvateatterit

Tiedot elokuvateattereissa esitetyistä elokuvista, elokuvissa kävijöiden määrästä, lipputulosta, ensiesityksistä ja elokuvateattereista on saatu Suomen elokuvasäätiöstä (www.ses.fi) ja Suomen Filmikamarista (www.filmikamari.fi). Tiedot televisiossa esitetyistä elokuvista ovat peräisin televisioyhtiöistä.

European Audiovisual Observatory on toimittanut tiedot ulkomailla esitetyistä suomalaisista elokuvista.

Muut lähteet

Kohvakka, Rauli (2005a). Elokuvien katsomisen muutokset 1980- ja 1990-luvuilla. Teoksessa: Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002. Toim. Mirja Liikkanen, Riitta Hanifi & Ulla Hannula. Helsinki: Tilastokeskus.

Kohvakka, Rauli (2005b). Video. Teoksessa: Joukkoviestimet 2004. Kulttuuri ja viestintä 2004: 2. Helsinki: Tilastokeskus.

Elokuvakulttuurin alueella festivaalit ovat täyttäneet elokuvakerhojen vähenemisen jättämää aukkoa. Esimerkiksi Helsingin Rakkautta ja anarkiaa -festivaaleilla oli 41 000 katsojaa ja Sodankylän elokuvajuhlilla 20 000 katsojaa vuonna 2005 (liitetaulukko 6.14). Festivaaleilla esitetään usein sellaisia elokuvia, jotka eivät lainkaan tule elokuvateatterien ohjelmistoihin.

Elokuvalehdet

Tärkeä osa elokuvakulttuuria ovat elokuvalehdet. Vuonna 2004 Suomessa ilmestyi viisi elokuvalehteä. Niistä vanhin on Filmihullu, joka alkoi ilmestyä jo vuonna 1968. Muut elokuvalehdet ovat Lähikuva, Episodi, Hohto ja ruotsinkielinen Filmjournalen. (Ks. Kulttuuritilasto 2003:n liitetaulukko 2.19.)

Tiedot myynti- ja vuokravideotallenteista on saatu Suomen elokuvatoimistojen liitosta.

Elokuvaharrastus

Suomen elokuva-arkistoa, alueellisia elokuvakeskuksia, Suomen elokuvakontaktia ja elokuvakerhoja koskevat tiedot on saatu asianomaisilta järjestöiltä. Elokuvissa käymisestä on saatavissa tietoja myös Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksesta. Viimeisin vapaa-aikatutkimus tehtiin vuonna 2002.

Kohvakka, Rauli (2005c). Elokuva. Teoksessa: Joukkoviestimet 2004. Kulttuuri ja viestintä 2004: 2. Helsinki: Tilastokeskus.

Sauri, Tuomo (2005). Televisio. Teoksessa: Joukkoviestimet 2004. Kulttuuri ja viestintä 2004: 2. Helsinki: Tilastokeskus.

Taulukot – Tables

- 6.1. Vuoden 2004 suosituimmat elokuvat
Top ten films 2004
- 6.2. Pitkien elokuvien ensi-illat alkuperämaittain 1985–2004
New feature film premieres by country of origin 1985–2004
- 6.3. Televisiossa esitetyt pitkät elokuvat 1994–2004
Feature films shown on television 1994–2004
- 6.4. Suomen televisiokanavien eniten katsotut elokuvat 2004
Top ten films shown on Finnish television channels 2004
- 6.5. Suosituimmat vuokratut ja myydyt kuvatalenteet 2004
Top ten rental and sell-through DVD and VHS releases 2004
- 6.6. Suomessa tuotetut dokumentti-, fiktio-, animaatio- ja lastenelokuvat 2001–2005
Documentary, fiction, animation and children's films produced in Finland 2001–2005
- 6.7. Suosituimmat suomalaiset elokuvat ulkomailla 1996–2004
Most popular Finnish films shown abroad 1996–2004
- 6.8. Elokuvateatterit 1980–2004
Cinemas in Finland 1980–2004
- 6.9. Suurimmat elokuvateatteripaikkakunnat 2004
Biggest cinema towns in Finland 2004
- 6.10. Alueelliset elokuvakeskukset 2004
Regional film centres 2004
- 6.11. Suomen elokuva-arkiston esitykset ja kävijämäärät 1993–2004
Screenings and audiences at the Finnish Film Archive 1993–2004
- 6.12. Suomen elokuvakontaktin esitykset elokuvalajeittain 1995–2004
Finnish Film Contact showings by genre 1995–2004
- 6.13. Elokuvakerhot 1965–2005
Cinema clubs 1965–2005
- 6.14. Tärkeimmät elokuvajuhlat Suomessa 2005
Major film festivals in Finland 2005

Liitetaulukko 6.1. Vuoden 2004 suosituimmat elokuvat
Appendix Table 6.1. Top ten films 2004

Elokuva Film	Ensi-ilta Premiere	Katsojia Viewers	Lipputuotot Box office receipts Milj.€ – EUR million
Kotimaiset elokuvat – Finnish films			
Yhteensä – Total		1 069 685	8,0
Osuus kokonaiskatsojamäärästä ja pääsylipputuotoista % Share of viewers and Box office receipts (per cent)		16	16
Vares	2004	200 991	1,5
Koirankynnen leikkaaja – <i>Dog Nail Clipper</i>	2004	194 746	1,4
Uuno Turhapuro – <i>This Is My Life</i>	2004	145 092	1,1
Levottomat 3 – <i>Addiction</i>	2004	133 767	1,0
Juoksuhaudantie – <i>Trench Road</i>	2004	99 467	0,8
Vieraalla maalla – <i>Land Of Love</i>	2003	98 203	0,7
Framom främsta linjen – Etulinjan edessä – <i>Beyond The Front Line</i>	2004	93 576	0,7
Lapsia ja aikuisia – <i>Producing Adults</i>	2004	53 178	0,4
Keisarikunta – <i>Harbour Brothers</i>	2004	27 477	0,2
Pelikaanimies – <i>Pelican Man</i>	2004	23 188	0,2
Ulkomaiset elokuvat – Foreign films			
Yhteensä – Total		2 233 911	16,4
Osuus kokonaiskatsojamäärästä ja pääsylipputuotoista (%) – Share of viewers and Box office receipts (per cent)		32	32
Harry Potter ja Azkabanin vanki <i>Harry Potter And The Prisoner Of Azbakan</i>	2004	343 073	2,6
Taru sormusten herrasta: Kuninkaan paluu <i>Lord Of The Rings: Return Of The King</i>	2003	328 240	2,8
Karhuveljeni Koda – <i>Brother Bear</i>	2004	269 243	1,7
Spiderman 2	2004	229 207	1,7
<i>The Day After Tomorrow</i>	2004	228 465	1,6
Shrek 2	2004	207 206	1,4
Troija – <i>Troy</i>	2004	179 897	1,3
Lehmäjengi – <i>Home On The Range</i>	2004	160 582	1,1
Bridget Jones: Elämä jatkuu – <i>Bridget Jones: The Edge Of Reason</i>	2004	145 335	1,1
Ihmeperhe – <i>The Incredibles</i>	2004	142 663	1,0

Lähde – Source:

Suomen elokuvasäätiö – *Finnish Film Foundation*

Litetaulukko 6.2. Pitkien elokuvien ensi-illat alkuperämaittain 1985–2004
Appendix Table 6.2. New feature film premieres by country of origin 1985–2004

Alkuperämaa Country of origin	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Elokuvia – Films																
Yhteensä – Total	222	172	174	144	155	152	139	162	145	145	187	170	165	192	180	189
Kotimaiset – Finnish	13	14	12	10	13	11	8	10	9	8	16	9	12	10	13	18
Muut EU-maat ¹⁾ Other EU countries ¹⁾	39	31	19	24	27	29	25	35	26	17	51	33	34	..	37	42
Muu Eurooppa Other European countries	16	9	3	3	2	–	–	–	4	–	–	–	5	..	5	2
Eurooppalaiset yhteistuotannot European co-productions	14	2	6	8	1	2	4	15	7	6	10	8	6	..	5	–
Eurooppa yhteensä Europe total	82	56	40	45	43	42	37	60	46	31	77	50	57	..	60	62
Josta muut Pohjoismaat Of which other Nordic countries	5	9	7	9	8	4	5	9	5	3	8	4	15	..	18	9
Yhdysvallat – USA	125	110	119	91	97	97	86	87	88	82	100	105	94	..	100	115
Muut maat – Other countries	10	4	14	5	12	10	11	12	8	9	9	8	9	..	12	12
Muut yhteistuotannot ²⁾ Other co-productions ²⁾	5	2	1	3	3	3	5	3	3	23	1	7	5	..	8	–
Prosenttia – Percentages																
Yhteensä – Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Kotimaiset – Finnish	6,0	8,1	6,9	6,9	8,4	7,2	5,8	6,2	6,2	5,5	8,6	5,3	7,3	5,2	7,2	9,5
Muut EU-maat ¹⁾ Other EU countries ¹⁾	17,4	18,0	10,9	16,7	17,4	19,1	18,0	21,6	19,9	11,7	27,3	19,4	20,6	..	20,6	22,2
Muu Eurooppa Other European countries	6,0	5,2	1,7	2,1	1,3	–	–	–	2,8	–	–	–	3,0	..	2,8	1,1
Eurooppalaiset yhteistuotannot European co-productions	6,4	1,2	3,4	5,6	0,6	1,3	2,9	9,3	4,1	4,1	5,3	4,7	3,6	..	2,8	–
Eurooppa yhteensä Europe total	35,8	32,6	23,0	31,3	27,7	27,6	26,6	37,0	31,7	21,4	41,2	29,4	34,5	..	33,3	32,8
Josta muut Pohjoismaat Of which other Nordic countries	2,3	5,2	4,0	6,3	5,2	2,6	3,6	5,6	3,4	2,1	4,3	2,4	9,1	..	10,0	4,8
Yhdysvallat – USA	57,3	64,0	68,4	63,2	62,6	63,8	61,9	53,7	60,7	56,6	53,5	61,8	57,0	..	55,6	60,8
Muut maat – Other countries	4,6	2,3	8,0	3,5	7,7	6,6	7,9	7,4	5,5	6,2	4,8	4,7	5,5	..	6,7	6,3
Muut yhteistuotannot ²⁾ Other co-productions ²⁾	2,3	1,2	0,6	2,1	1,9	2,0	3,6	1,9	2,1	15,9	0,5	4,1	3,0	..	4,4	–

1) Nykyiset Euroopan Unionin jäsenmaat. – Current member states of the European Union.

2) Sisältää myös osittain eurooppalaiset yhteistuotannot. – Includes also partly European co-productions.

Lähteet – Sources:

Suomen elokuvasäätiö, Suomen Filmikamari – Finnish Film Foundation, Finnish Chamber of Films

Liitetaulukko 6.3. Televisiossa esitetyt pitkät elokuvat 1994–2004 Appendix Table 6.3. Feature films shown on television 1994–2004		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Kanava <i>Channel</i>												
Kaikki yhteensä – All total		651	817	931	1 179	1 345	1 377	1 351	1 215	1 306	1 375	1 555
YLE TV1		221	319	334	323	300	263	280	302	275	249	211
YLE TV2		174	259	267	313	322	328	360	205	193	261	296
YLE Teema		–	–	–	–	–	–	–	39	106	130	163
YLE FST-D		–	–	–	–	–	–	–	12	64	52	95
Yleisradio yhteensä – YLE total		395	578	601	636	622	591	640	558	638	692	765
MTV3		256	239	330	392	411	431	385	337	301	261	297
MTV3+		–	–	–	–	–	–	–	–	–	26	6
Nelonen – Channel Four Finland		–	–	–	151	312	355	326	320	367	396	383
Subtv		–	–	–	–	–	–	–	–	100	100	104

Lähteet – Sources:

Yleisradio Oy, MTV Oy, Nelonen – Finnish Broadcasting Company YLE, MTV Oy, Channel Four Finland

Liitetaulukko 6.4. Suomen televisiokanavien eniten katsotut elokuvat 2004 Appendix Table 6.4. Top ten films shown on Finnish television channels 2004		Maa	Kanava	Päivämäärä	Yleisö 1 000 henkeä	Peitto % ¹⁾
Elokuva		Country	Channel	Date	Audience 1 000	Rating % ¹⁾
Johtaja Uno Turhapuro, pismismies		Suomi – Finland	MTV3	12.12.	987	42
Morsian karkuteillä – Runaway Bride		Yhdysvallat – USA	MTV3	12.4.	930	58
Mies vailla menneisyyttä – The Man Without A Past		Suomi – Finland	YLE1	20.12.	915	53
Kuutamolla – Lovers & Leavers		Suomi – Finland	MTV3	8.11.	905	59
Uno Turhapuron poika		Suomi – Finland	MTV3	14.5.	904	49
Miss Kovis – Miss Congeniality		Yhdysvallat – USA	MTV3	18.10.	903	53
Crocodile Dundee Los Angelesissa Crocodile Dundee in Los Angeles		Australia, Yhdysvallat – Australia, USA	MTV3	31.5.	888	54
Takaa-ajettu – The Fugitive		Yhdysvallat – USA	MTV3	9.8.	869	62
Ansa viritetty – Entrapment		Yhdysvallat – USA	MTV3	24.5.	862	56
Unon huikeat poikamiesvuodet maaseudulla		Suomi – Finland	MTV3	30.4.	829	49

1) Osuudet 10 vuotta täyttäneistä televisiota katselleista. – Shares of persons aged 10 years or over watching television.

Lähde – Source:
Finnpanel Oy

Liitetaulukko 6.5. Suosituimmat vuokratut ja myydyt kuvataallenteet 2004
Appendix Table 6.5. Top ten rental and sell-through DVD and VHS releases 2004

Nimike Name	Maa Country	Vuokraamoille myydyt tallenteet kpl Copies sold to rental outlets No.
Vuokra-DVD:t – Rental DVDs		
Taru sormusten herrasta: Kuninkaan paluu <i>Lord Of The Rings: Return Of The King</i>	Yhdysvallat, Uusi Seelanti USA, New Zealand	116 364
The Day After Tomorrow	Yhdysvallat – USA	108 007
Kill Bill: Volume 2	Yhdysvallat – USA	105 394
Troija – <i>Troy</i>	Iso-Britannia, Yhdysvallat, Malta United Kingdom, USA, Malta	103 000
Helmiä ja sikoja – <i>Pearls And Pigs</i>	Suomi – Finland	102 630
I, Robot	Yhdysvallat – USA	101 847
Kill Bill: Volume 1	Yhdysvallat – USA	101 804
Matrix Revolutions	Yhdysvallat – USA	99 000
S.W.A.T.	Yhdysvallat – USA	98 000
Viimeinen Samurai – <i>Last Samurai</i>	Yhdysvallat – USA	97 000
Vuokrakasetit – Rental cassettes		
Pirates Of The Caribbean	Yhdysvallat – USA	59 452
Taru sormusten herrasta: Kuninkaan paluu– <i>Lord Of The Rings: Return Of The King</i>	Yhdysvallat, Uusi Seelanti USA, New Zealand	55 287
Bruce – taivaanlahja – <i>Bruce Almighty</i>	Yhdysvallat – USA	54 660
Bad Boys 2	Yhdysvallat – USA	53 000
Kill Bill: Volume 1	Yhdysvallat – USA	49 194
Helmiä ja sikoja – <i>Pearls And Pigs</i>	Suomi – Finland	49 003
Master And Commander	Yhdysvallat – USA	48 315
Italian Job	Yhdysvallat, Ranska, Britannia USA, France, United Kingdom	46 100
Matrix Revolutions	Yhdysvallat – USA	44 000
Viimeinen Samurai – <i>Last Samurai</i>	Yhdysvallat – USA	43 000
Myynti-DVD:t – Sell-through DVDs		
Harry Potter ja Azkabanin vanki – <i>Harry Potter And The Prisoner Of Azbakan</i>	Yhdysvallat – USA	91 980
Taru sormusten herrasta: Kuninkaan paluu <i>Lord Of The Rings: Return Of The King</i>	Yhdysvallat, Uusi Seelanti USA, New Zealand	77 927
Kummeli: Kyllä lähtee	Suomi – Finland	64 387
Karhuveljeni Koda – <i>Brother Bear</i>	Yhdysvallat – USA	55 322
Taru sormusten herrasta: Kuninkaan paluu, laajennettu versio <i>Lord Of The Rings: Return Of The King, extended version</i>	Yhdysvallat, Uusi Seelanti USA, New Zealand	53 837
Nemoa etsimässä – <i>Finding Nemo</i>	Yhdysvallat – USA	52 990
Pirates Of The Caribbean	Yhdysvallat – USA	42 879
Hämähäkkimies 2 – <i>Spider Man 2</i>	Yhdysvallat – USA	40 634
Kuningas Arthur – <i>King Arthur</i>	Yhdysvallat – USA	36 323
Bruce – taivaanlahja – <i>Bruce Almighty</i>	Yhdysvallat – USA	33 418
Myyntikasetit – Sell-through cassettes		
Taru sormusten herrasta: Kuninkaan paluu <i>Lord Of The Rings: Return Of The King</i>	Yhdysvallat, Uusi Seelanti USA, New Zealand	64 511
Harry Potter ja Azkabanin vanki – <i>Harry Potter And The Prisoner Of Azbakan</i>	Yhdysvallat – USA	58 070
Nemoa etsimässä – <i>Finding Nemo</i>	Yhdysvallat – USA	42 068
Nasun suuri elokuva – <i>Piglet's Big Movie</i>	Yhdysvallat – USA	38 857
Karhuveljeni Koda – <i>Brother Bear</i>	Yhdysvallat – USA	32 469
Karvinen elokuva – <i>Garfield: The Movie</i>	Yhdysvallat – USA	22 942
Pirates Of The Caribbean	Yhdysvallat – USA	22 691
Leijonakuningas 3 – <i>Lion King 3</i>	Yhdysvallat – USA	22 135
Bruce – taivaanlahja – <i>Bruce Almighty</i>	Yhdysvallat – USA	21 294

Lähde – Source:
 Suomen Elokuvatuimistojen Liitto – Finnish Film Distributors' Association

Liitetaulukko 6.6. Suomessa tuotetut dokumentti-, fiktio-, animaatio- ja lastenelokuvat 2001–2005
Appendix Table 6.6. Documentary, fiction, animation and children's films produced in Finland 2001–2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Pitkät dokumenttielokuvat – Long documentary films	1	2	1	3	4
Lyhyet dokumenttielokuvat – Short documentary films	10	10	15	22	24
Lyhyet fiktiot – Short fiction films	3	4	4	5	8
Lyhyet animaatioelokuvat – Short animation films	1	2	3	4	3
Lastenelokuvat – Children's films	2	1	1	1	1

Lähde – Source:
 Suomen elokuvasäätiö – Finnish Film Foundation

Liitetaulukko 6.7. Suosituimmat suomalaiset elokuvat ulkomailla 1996–2004
Appendix Table 6.7. Most popular Finnish films shown abroad 1996–2004

Ohjaaja <i>Director</i>	Elokuva <i>Film title</i>	Ensi-ilta (vuosi) <i>Premiere (year)</i>	Kokonaiskatsojamäärä Euroopassa ¹⁾ <i>Admissions total in Europe ¹⁾</i>	Katsojamäärä Suomessa <i>Admissions in Finland</i>	Katsojamäärä muissa Euroopan maissa ¹⁾ <i>Admissions in other European countries ¹⁾</i>
1. Aki Kaurismäki	Mies vailla menneisyyttä <i>The Man Without A Past</i>	2002	2 136 729	176 232	1 960 497
2. Aki Kaurismäki	Kauas pilvet karkaavat <i>Drifting Clouds</i>	1996	509 353	55 015	454 338
3. Aki Kaurismäki	Juha	1999	113 628	10 174	103 454
4. Mika Kaurismäki	L.A. Without A Map	1998	116 462	18 110	98 352
5. Mika Kaurismäki	Moro no Brasil	2002	85 167	3 000	82 167

1) Sisältää Euroopan audiovisuaalisen observatorion jäsenmaat (35 kpl). – Includes the member states (35) of the European Audiovisual Observatory.

Lähde – Source:
 Euroopan audiovisuaalinen observatorio – European Audiovisual Observatory

Liitetaulukko 6.8. Elokuvatteatterit 1980–2004
Appendix Table 6.8. Cinemas in Finland 1980–2004

	Yksikkö <i>Unit</i>	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Teattereita – Cinemas	Lkm. – No.	317	305	264	241	228	219	219
Saleja – Auditoria	Lkm. – No.	352	378	340	330	343	339	342	338	336
Istuimia – Seats	1 000 – 1,000	93,7	88,2	66,3	58,4	59,0	58,4	57,2
Elokuvatteatterikuntia – Municipalities with cinema	Lkm. – No.	177	184	188	180	172	166
Elokuvatteatterikuntia – Municipalities with cinema	%	38,1	39,9	40,9	39,6	38,1	37,1
Elokuvasaleista kaupungeissa – Auditoria in urban areas	%	70,7	69,0	70,6	74,2	77,8	78,8
Esitettyjä elokuvia – Films shown	Lkm. – No.	1 608	1 433	762	479	409	367	370	225	396
Ensi-iltoja – Premieres	Lkm. – No.	236	224	172	147	170	165	192	177	189
Kotimaisia pitkiä elokuvia ensi-illassa <i>Finnish feature films released</i>	Lkm. – No.	10	13	14	8	9	12	10	14	13
Esityskerrat – Showings	1 000 – 1,000	163,8	164,6	148,5	143,1	..	177,0	190,4
Esityksiä elokuvaa kohti – Showings per film	Lkm. – i.	102	115	195	299	..	460
Elokuvisakäyntejä – Cinema admissions	milj. – millions	9,9	6,7	6,2	5,3	7,1	6,5	7,7	7,7	6,9
Käyntejä asukasta kohti – Admissions per inhabitant	Lkm. – No.	2,1	1,4	1,3	1,0	1,4	1,3	1,5	1,5	1,3
Katsojia esitystä kohti – Viewers per showing	Lkm. – No.	60,6	40,7	41,7	37,1	..	36,7
Kotimaisten katsojaosuus <i>Proportion of viewers at Finnish films</i>	%	15,4	21,6	13,9	10,5	14,9	10,3	18,0	22,0	17,0
Pääsylipputuotot <i>Box office receipts</i>	milj. € <i>EUR million</i>	22,4	27,8	30,6	32,6	46,6	46,3	55,0	56,4	51,8
Lipun keskihinta – Average ticket price	€ – EUR	2,3	4,1	4,9	6,1	6,6	7,1	7,1	7,3	7,3

Lähteet – Sources:
 Suomen elokuvasäätiö – Finnish Film Foundation
 Suomen Filmikamari – The Finnish Chamber of Films

Liitetaulukko 6.9. Suurimmat elokuvateatteripaikkakunnat 2004					
Appendix Table 6.9. Biggest cinema towns in Finland 2004					
Paikkakunta Town	Elokuvasaleja Cinema auditoria	Elokuviissa käyntejä Visits	Osuus kaikista elokuvissa käynneistä Proportion of all visits	Käyntejä asukasta kohti Visits per inhabitant	Osuus liikevaihdosta Proportion of turnover
Koko maa – Whole country	336	6 900	100	1,3	100
10 suurinta yhteensä – Top ten total	131	4 959	72	2,9	72
Helsinki	53	2 484	36	4,4	36
Tampere	17	683	10	3,4	10
Turku	18	567	8	3,2	8
Oulu	9	260	4	2,0	4
Jyväskylä	8	253	4	3,0	4
Lahti	6	164	2	1,7	2
Pori	6	164	2	2,1	2
Kuopio	6	146	2	1,6	2
Espoo	6	139	2	0,6	2
Joensuu	2	99	1	1,7	1

Lähde – Source:
Suomen elokuvasäätiö – Finnish Film Foundation

Liitetaulukko 6.10. Alueelliset elokuvakeskukset 2004										
Appendix Table 6.10. Regional film centres 2004										
Elokuvakeskus, toimipaikka Film centre, location	Perustettu Established	Tilat Premises	Paikkoja omassa teatterissa Cinema seats	Esitettyjä elokuvia Films screened	Elokuvaesityksiä No. of showings	Yleisö Total audience	Omia elokuvakopioita Own film copies	Julkaisuja kokoelmissa Publications in collections	Henkilökunta – Staff	
									Palkattu Paid	Vapaaehtoiset Volunteers
		m ²							Htv Person years	Lkm. No.
Oulun elokuvakeskus Film Centre of Oulu (Oulu)	1973	..	45	228	591	16 130	500	5 842	6	14
Pirkanmaan elokuvakeskus Pirkanmaa Film Centre (Tampere)	1982	350	129	258	1 830	65 000	10	3 500	9	6
Varsinais-Suomen elokuvakeskus Film Centre of Southwest Finland (Turku)	1984	76	–	150	300	18 000	–	10 000	3	15
Finlandssvenskt filmcentrum rf. Finnish-Swedish Film Centre (Turku, Vaasa, Helsinki)	1989
Päijät-Hämeen elokuvakeskus Päijät-Häme Film Center (Lahti)	1989	268	137	68	662	12 863	–	–	3,5	34
Satakunnan Elävän Kuvan Keskus Film Centre of Satakunta (Pori)	1993	157	–	18	27	3 100	–	310	3	5
Itä-Suomen audiovisuaalisen kulttuurin koulutus- ja kehittämissyhdystys ISAK ry. – Eastern Finland education and development association for audiovisual culture ISAK (Kuopio)	1994	20	330	165	351	21 775	–	–	3	10
Keski-Suomen elokuvakeskus Film Centre of Central Finland (Jyväskylä)	2000	20	–	37	55	2 609	–	–	1	10
Alkuperäiskansojen elokuvakeskus The Indigenous Film Center (Iinari)	2003	40	–	40	40	3 200	–	–	1	15
Pohjois-Karjalan alueellinen elokuvayhdistys – North Karelian Regional Film Association (Joensuu)	2003	16
Lapin taidetoimikunta / elokuvasihteeri Arts Council of Lapland / Film secretary (Rovaniemi)	–	44	59	2 403	–	..	1	1

1) Lisäksi järjestetty Oulun kansainvälinen lastenelokuvien festivaali, jossa 120 esitystä ja 9 000 katsojaa. –
In addition, the film centre has organised the Oulu International Children's Film Festival with 120 showings and 9,000 viewers.

Lähteet – Sources:
<http://www.sci.fi/irisnet/elokesk.html>
Elokuvakeskukset – Film centres

Liitetaulukko 6.11. Suomen elokuva-arkiston esitykset ja kävijämäärät 1993–2004
Appendix Table 6.11. Screenings and audiences at the Finnish Film Archive 1993–2004

Vuosi Year	Teatteri Orion, Helsinki Theatre Orion, Helsinki		Maakuntasarjat ¹⁾ Regional series ¹⁾		Elokuva-arkisto yhteensä Finnish Film Archive total		
	Esityksiä Screenings	Katsojia Audience	Esityksiä Screenings	Katsojia ²⁾ Audience ²⁾	Esityksiä Screenings	Eri nimikkeitä Titles	Katsojia Audience
1993	820	53 216	151	6 205	971	452	59 421
1994	844	49 202	158	7 176	1 002	462	56 378
1995	849	52 528	161	6 443	1 010	528	58 971
1996	854	49 257	158	5 468	1 012	581	54 725
1997	856	46 863	161	5 158	993	492	52 021
1998	856	53 067	163	4 858	1 019	..	57 925
1999	844	41 296	163	3 837	1 007	..	45 133
2000	867	43 193	151	4 353	1 018	³⁾ 474	47 546
2001 ⁴⁾	576	35 439	158	4 312	734	³⁾ 329	39 751
2002	826	48 186	169	4 690	995	³⁾ 479	52 876
2003	857	49 345	158	4 752	1 015	³⁾ 509	54 097
2004	860	51 669	180	5 874	1 040	³⁾ 518	57 543

1) Joensuu, Jyväskylä, Kuopio (lopetanut 1999 – closed in 1999), Lahti, Oulu, Rovaniemi, Tampere, Turku ja Vaasa (aloittanut 2000 – begun in 2000)

2) Ei sisällä Joensuun, Kuopion, Lahden, Rovaniemen eikä Vaasan katsojamääriä, koska näillä paikkakunnilla kantakortti oikeuttaa kaikkiin näytöksiin eikä näytöskohtaisia pääsylippuja myydä. – Excluding Joensuu, Kuopio, Lahti, Rovaniemi and Vaasa, as membership card authorises admission to all screenings and no separate tickets are sold.

3) Ainoastaan Orion. – Excluding regional series.

4) Elokuvateatteri Orion oli remontin takia suljettuna 30.4.–27.8.2001. – The Orion cinema was closed for renovations from 30 April to 27 August 2001.

Lähde – Source:

Suomen elokuva-arkisto – Finnish Film Archive

Liitetaulukko 6.12. Suomen elokuvakontaktin esitykset elokuvalajeittain 1995–2004*
*Appendix Table 6.12. Finnish Film Contact showings by genre 1995–2004**

Elokuvalaji Genre	Esityksiä Showings	%	Katsojia Viewers	%
Yhteensä – Total 2004	2 335	100,0	157 660	100,0
Animaatio – Animation	31	1,3	2 582	1,6
Dokumentti – Documentary	30	1,3	1 497	0,9
Musiikki ja näytelmä – Feature and music	48	2,1	2 114	1,3
Lasten – Children's	2 226	95,3	151 467	96,1
1995	3 081		195 300	
1996	2 393		139 089	
1997	2 410		170 734	
1998	2 484		159 040	
1999	2 079		128 526	
2000	1 749		125 572	
2001	1 873		127 588	
2002	2 086		133 561	
2003	2 132		129 769	

* Suomen elokuvakontakti ry. on maamme keskeinen pääasiassa kotimaisen lyhyt- ja dokumenttielokuvan levitysjärjestö, joka vuokraa 16:n ja 35:n mm:n elokuvakopioita sekä videoita. – The Finnish Film Contact is the principal agency in Finland for short film and documentary film hire, both on 16 and 35 mm film and on videotape.

Lähde – Source:

Suomen elokuvakontakti ry. – The Finnish Film Contact

Liitetaulukko 6.13. Elokuvakerhot 1965–2005
Appendix Table 6.13. Cinema clubs 1965–2005

Vuosi <i>Year</i>	Toimivia kerhoja <i>Active clubs</i>	Henkilöjäseniä ¹⁾ <i>Individual members ¹⁾</i>
1965	28	..
1970	53	6 900
1975	163	17 000
1980	228	18 300
1985	210	25 000
1990
1991	110	..
1992	92	..
1993	53	..
1994	51	..
1995	27	..
1996	32	..
1997	36	..
1998	38	..
1999	36	..
2000	36	..
2001	35	..
2002	35	..
2003	37	..
2004	34	..
2005	36	..

1) Arvio – Estimate.

Lähteet – Sources:

1963–1989 Joukkoviestintätilastot – Finnish Mass Media statistics. Helsinki: Tilastokeskus – Statistics Finland

1991–1995 Suomen elokuvakerhojen liitto SEKL:n toimintakertomus 1995 – 1995 Annual Report of the Finnish association of cinema clubs "Suomen elokuvakerhojen liitto SEKL"

1996–2005 Elokuvakerhopalvelu / Varsinais-Suomen elokuvakeskus – Cinema club service / Film Centre of Southwestern Finland

Liitetaulukko 6.14. Tärkeimmät elokuvajuhlat Suomessa 2005
Appendix Table 6.14. Major film festivals in Finland 2005

Elokuvajuhla Film festival	Järjestäjä Organiser	Kesto Duration	Kävijöitä ja/tai osallistujia Visitors and/or participants	Opetusministeriön tuki ¹⁾ Subsidy from the Ministry of Education ¹⁾
		Päivää – Days		1 000 € – EUR 1 000
Doc Point dokumenttielokuvafestivaali Doc Point film documentary festival (Helsinki)	DocPoint Helsingin dokumentti- elokuvafestivaaliyhdistys ry. DocPoint association for the film documentary festival in Helsinki	5	19 000	41,0
Espoo Ciné International Film Festival	Espoon elokuvajuhlat ry. Espoo film festival association	6	21 545	30,0
Kettupäivät (Helsinki)	Suomen elokuvakontakti ry. The Finnish Film Contact	5	1 689	–
Rakkautta & Anarkiaa Love & Anarchy (Helsinki)	Helsinki International Film Festival ry.	11	41 000	52,0
Tampereen kansainväliset lyhytelokuvajuhlat Tampere International Short Film Festival	Tampereen elokuvajuhlat ry. Tampere Film Festival association	5	30 000	125,0
Oulun kansainvälinen lastenelokuvien festivaali Oulu International Children's Film Festival	Oulun Elokuva keskus ry. Film Centre of Oulu	7	8 000	62,0
Sodankylän kansainväliset elokuvajuhlat Midnight Sun Film Festival	Sodankylän Elokuvajuhlat ry. Midnight Sun Film Festival association	5	20 000	90,0

1) Jaetaan Suomen elokuvasäätiön kautta. – Delivered through the Finnish Film Foundation.

Lähteet – Sources:

Tapahtumien järjestäjien ilmoitukset – Reports of organisers of events

Suomen elokuvasäätiö – Finnish Film Foundation

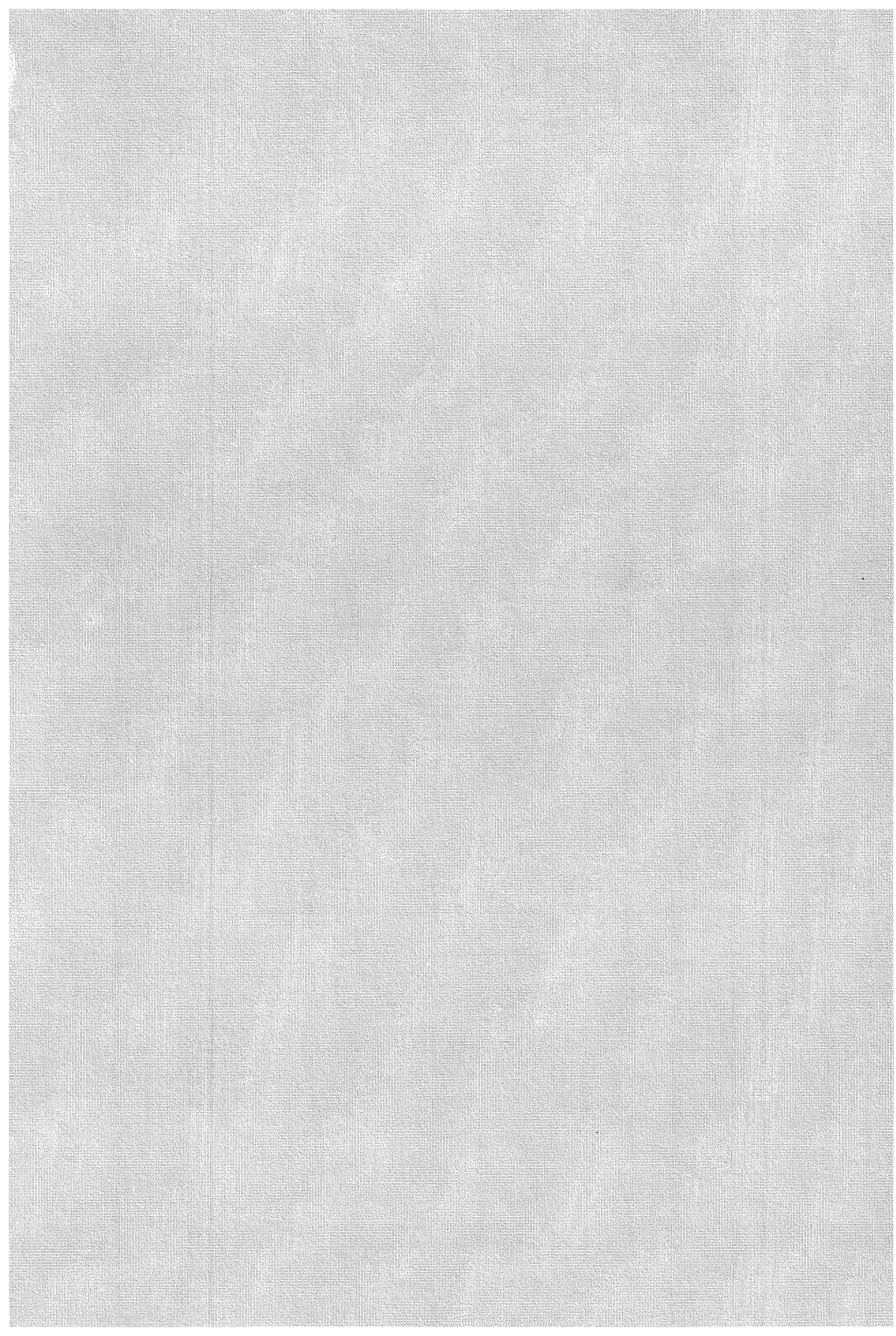
7 *Kuvataide*

Tilastotiedot

- 1 Taidemuseot ja taidenäyttelyt
- 2 Valtion taideteostoimikunta
- 3 Valokuvat
- 4 Taidelainaamot
- 5 Taidekauppa

Tilastolähteet

Muut lähteet

7 Kuvataide

Suomen kuvataiteen kultakausi osui 1800-luvun loppulle ja 1900-luvun alkuun. Tämän kauden merkittävimpien taiteilijoiden työt ovat säilyttäneet asemansa Suomen taidemarkkinoiden arvostetuimpien teosten

joukossa. Viime vuosina myös valokuvaa on alettu ennestä enemmän arvostaa taideteoksena.

Tähän lukuun on koottu tilastotietoja taidemuseoista ja taidenäyttelyistä, valokuvasta, taidelainaamoista sekä taidekaupasta.

Tilastotiedot

1 Taidemuseot ja taidenäyttelyt

Helsingissä sijaitseva Valtion taidemuseo on Suomen suurin taidemuseo. Se koostuu kolmesta museoyksiköstä: Ateneumin taidemuseo, Sinebrychoffin taidemuseo ja Nykyaikainen museo Kiasma. Valtion taidemuseoissa kävi noin 523 000 henkeä vuonna 2004. Siitä oli Ateneumin osuus 312 000 museokävijää eli 60 prosenttia kävijöistä. Valtion taidemuseon kokoelmissa oli lähes 31 000 teosta vuonna 2004, ja museo työllisti 242 henkilötyövuoden verran. (Liitetaulukko 2.11 ja Museotilasto 2004.)

Valtion taidemuseon museoiden lisäksi Suomessa toimii 16 aluetaidemuseota. Eniten kävijöitä (35 000) vuonna 2004 oli Helsingin kaupungin taidemuseossa. Eniten teoksia oli Lahden taidemuseossa (lähes 79 000

teosta, joista yli 50 000 julisteita). (Museotilasto 2004, Lahden taidemuseo.)

Suomessa järjestetään vuosittain kymmenittäin taidenäyttelyitä. Suurimmat yleisömäärät saavutetaan yleensä Ateneumin taidemuseon näyttelyissä. Syksyllä 2004 ja vuoden 2005 alussa Albert Edelfeltin 150-vuotisjuhlanäyttelyssä kävi ennätysmäiset 305 000 vierailijaa. Myös Suomen taiteen kultakauden muiden edustajien (Gallén-Kallela, Schjerfbeck, Järnefelt) näyttelyissä on käynyt runsaasti yleisöä. (Liitetaulukko 7.1.) Kesänäyttelyistä Retretti on saanut tavallisesti eniten huomiota; vuonna 2005 Retretissä oli lähes 90 000 kävijää (liitetaulukko 9.1).

2 Valtion taideteostoimikunta

Valtion taideteostoimikunta hankkii taidetta valtion julkisiin rakennuksiin, ja teokset muodostavat valtion taidekokoelman. Nykyisin teoksia on yhteensä yli 12 000, ja niitä on sijoitettu noin 450 kotimaiseen ja lähes 85 ulkomaiseen paikkaan. Kokoelmassa on muun muassa maalauksia, grafiikkaa, veistoksia, valokuvia, videoita, tekstiilejä ja keramiikkaa. (Valtion taidekokoelman toimintakertomus 2004.)

Viime vuosien suurin lisäys on Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankin taidekokoelma, joka siirtyi opetusministeriön hallintaan vuonna 2001. Tässä kokoelmassa on noin 6 500 teosta, joista lähes 2 400 on grafiikan vedoksia. Vuonna 2004 taideteostoimikunta hankki 142 teosta, jotka sijoitettiin 31 kohteeseen. (Liitetaulukko 7.2.)

3 Valokuvat

Viime vuosien aikana valokuva on vakiinnuttanut asemansa itsenäisenä kuvataiteen lajina. Myös valokuvakirjasta on tullut merkittävä valokuvataiteen esitysmuoto, ja valokuvan viennin lisääntyminen on lisännyt julkaisujen tarvetta. Vuonna 1982 perustettiin valokuvateosten laatutuki. Tukea myönnettiin seitsemälle valokuvaajalle yhteensä 65 000 euroa vuonna 2004. (Karttunen 2005.)

Alueelliset valokuvakeskukset aloittivat toimintansa 1980-luvulla. Valokuvakeskustyöryhmän muistiossa

vuonna 1992 valokuvakeskuksille määriteltiin muun muassa seuraavat tehtävät: säännöllinen näyttelytoiminta oheispalveluineen, koulutus sekä valokuvan tutkimus- ja julkaisu-toiminta. (Valokuvakeskustyöryhmän muistio 1992; Tikkanen 2001.)

Suomessa toimi yhdeksän valokuvakeskusta vuonna 2005. Uusin keskus, Kaakkois-Suomen valokuvakeskus Lappeenrannassa, aloitti toimintansa 2005. Valokuvakeskuksista yksi, Fotocentrum Raseborg Valokuvakeskus Karjaalla, on kaksikielinen. Kaikilla

valokuvakeskuksilla on käytössään oma näyttelytila ja useimmilla myös kirjasto. Valokuvakeskusten toiminnan suurimmat rahoittajat ovat valtio ja kunnat, mutta jotkut niistä saavat myös huomattavasti säätiörahoitusta. (Liitetäulukko 7.3.)

Lehtitaloilla, kustantamoilla ja kuvatoimistoilla on merkittäviä valokuva-arkistoja. Suurimmat manuaaliset kuva-arkistot (aineistoa 6–10 milj. kpl) ovat Savon Sanomilla, Sanoma Oy:llä, Karjalaisella ja Aamulehdellä. Suurin sähköinen kuva-arkisto on Sanoma Oy:llä. (Kukkonen 2002.) Iltalehti lahjoitti vuonna 2004 Suomen valokuvataiteen museolle Uuden Suo-

men / Iltalehden yli 2 miljoonan kuvan negatiiviarkiston (www.fmp.fi).

Suomen valokuvataiteen museon kotimaisissa kokoelmissa on noin 10 000 valokuvateosta. Niiden joukossa on esimerkiksi Caj Bremerin, Stefan Bremerin, Elina Brotheruksen, Kalle Kultalan, Aarne Pietisen ja Otso Pietisen valokuvia. Myös yksityisillä valokuvaajilla on merkittäviä kuva-arkistoja. Yksityisistä kokoelmista esimerkiksi Signe Branderin, Eric Sundströmin ja Volker von Boninin kuva-arkistot ovat Helsingin kaupunginmuseon hallinnassa. (www.hel.fi/kau-museo, www.fmp.fi.)

4 Taidelainaamot

Taidelainaamotoiminta alkoi Yhdysvalloissa jo 1920-luvulla. Euroopan ensimmäiset taidelainaamot aloittivat toimintansa 1940-luvulla. Suomen ensimmäinen taidelainaamo perustettiin Joensuuhun vuonna 1971. (www.lib.hel.fi, Helsingin kaupunginkirjasto.)

Suomessa oli ennen 1990-luvun alun taloudellista lamaa vain 5 taidelainaamaa. Laman jälkeen taidelainaamotoiminta vilkastui, ja vuonna 2005 taidelainaamoja oli jo 33. Toisin kuin taideliikkeet ja taidegalleriat, taidelainaamot ovat sijoittuneet tasaisesti eri puolille Suomea: vain 4 taidelainaamaa on pääkaupunkiseudulla.

Taidelainaamaa ylläpitää yleensä paikallinen taidetai taiteilijayhdistys yhteistyössä kunnan kanssa, ja monet lainaamot toimivat kunnallisen kirjaston yhteydessä. Lainaamisen lisäksi taidelainaamot myyvät taiteilijoiden teoksia. Taidelainaamojen lainaus- ja myyntituloista suurin osa tilitetään taiteilijoille, ja taidelainaamoille jää yleensä 10–30 prosenttia tuotosta.

Vuonna 2005 Suomessa oli seuraavat taidelainaamot:

Espoon Kuvataiteilijoiden Taidelainaamo	Espoo
Etelä-Karjalan Taiteilijaseuran taidelainaamo	Lappeenranta
Eurajoen taidelainaamo	Eurajoki
Galleria Becker ja taidelainaamo	Jyväskylä
Galleria Gjutarsin taidelainaamo	Vantaa
Galleria Kapriisi / taidelainaamo	Kuopio
Galleria Musican taidelainaamo	Helsinki
GalleriAri / taidelainaamo	Mikkeli

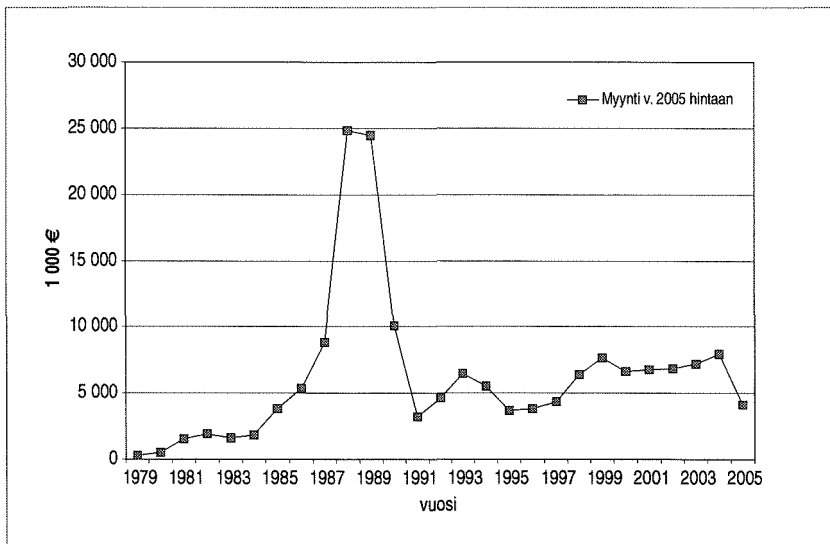
Hämeenlinnan Taidelainaamo	Hämeenlinna
Ikaalisten kaupunginkirjaston taidelainaamo	Ikaalinen
Joensuun Taiteilijaseuran taidelainaamo	Joensuu
Keuruun Taiteilijaseuran taidelainaamo	Keuruu
Konsta Galleria / Porvoon taidelainaamo	Porvoo
Kurikan kaupunginkirjaston taidelainaamo	Kurikka
Kuusankosken Taideseuran taidelainaamo	
Taidesiipi	Kuusankoski
Lahden taidelainaamo	Lahti
Lapin taiteilijaseuran taidelainaamo	Rovaniemi
Mäntän kaupunginkirjaston taidelainaamo	Mänttä
Raision kaupunginkirjasto / taidelainaamo	Raisio
Rauman Taiteilijaseuran taidelainaamo	Rauma
Rikhardinkadun kirjaston taidelainaamo	Helsinki
Salon Taidelainaamo	Salo
Seinäjoen taiteilijaseuran taidelainaamo	Seinäjoki
Taidekahvila Café Ainon Taidelainaamo	Kotka
Taidelainaamo Topi	Pieksämäki
Taidelainaamo Viva Arte	Hyvinkää
Taidetalo Taidelainaamo	Valkeakoski
Tampereen Taiteilijaseuran taidelainaamo	Tampere
Turun taidelainaamo	Turku
Ulvilan artoteekki	Ulvila
Vaasan taiteilijaseuran taidelainaamo	Vaasa
Visuaalinen keskus / Galleria 5 taidelainaamo	Oulu
Ålands konstmuseum / artotek	Maarianhamina

5 Taidekauppa

Tilastokeskuksen yritysrekisterin mukaan Suomessa toimi vuonna 2004 yhteensä 204 taideliikettä tai taidegalleriaa. Liikkeiden määrä on vähentynyt; niitä oli 235 vielä vuonna 2001. Taidekauppa on keskittynyt

suurimpiin kaupunkeihin. Joka kolmas liike oli Helsingin seudulla. (Kuvio 12.2.)

Myös Suomen suurimmat taidehuutokauppakamarit, Bukowski ja Hagelstam, sijaitsevat Helsingissä. Vii-

Kuvio 7.1.
Huutokaupatun arvotaiteen liikevaihto 1979–2005

Lähteet: Taidepörssit 1990, 1992, 1995 ja 1999.
Huutokauppojen omat ilmoitukset.

me vuosina taidehuutokauppojen liikevaihto on kasvanut tasaisesti, mutta hyvin maltillisesti 1980-luvun lopun nousukauden taidebuumiin verrattuna. Vuonna 2004 Bukowskin ja Hagelstamin kotimaisen taiteen myynti oli lähes 8 miljoonaa euroa, mutta vuoden 2005 myynti jäi selvästi pienemmäksi. Huutokaupoissa myytyjen taideteosten keskihinta nousi vuoden 1995 vajaan 1 500 eurosta lähes 3 700 euroon vuonna 2004, mutta vuonna 2005 teosten keskihinta jäi runsaaseen 2 100 euroon. (Kuvio 7.1 ja liitetaulukko 7.4.)

Yksittäisten teosten myyntihinnat saattavat vaihdella huomattavastikin, vaikka yleinen hintataso olisi nousussa. Esimerkiksi vuonna 2004 kallein suomalaisissa huutokaupoissa myyty maalaus oli Albert Edelfeltin Mansikoita, joka myytiin Bukowskilla 360 000 eurolla. Samasta teoksesta oli maksettu vuonna 1998 Hagelstamilla lähes 430 000 euroa. (Liitetaulukot 7.5 ja 7.6.)

Viimeisten parinkymmenen vuoden aikana Christie'sin ja Sotheby'sin huutokaupoissa on myyty 30 suomalaista maalausta, joiden hinta on kohonnut yli 100 000 punnan. Näistä 21 on Schjerfbeckin töitä. Helene Schjerfbeck on pitkään ollut arvostetuin suomalaistaiteilija ulkomailla. Erityisen tunnetuksi hän on tullut intensiivisen ja pelkistyneen modernistisen tyylinsä ansiosta (Ahtola-Moorhouse 2003). (Liitetaulukko 7.7.)

Tietoruutu 7.1 Ite-taiteilijat

Nykyisin itseoppineita kansantaiteilijoita kutsutaan usein ite-taiteilijoiksi. Kansainvälisen esimerkin mukaisesti suomalainenkin taidemaailma on viime vuosina alkanut kiinnostua kansantaiteesta, ja ite-taiteilijoiden töitä on esitelty julkaisuissa ja näyttelyissä. Nykytaiteen museossa Kiasmassa oli laaja ite-taiteen näyttely vuoden 2005 kesällä.

Maaseudun Sivistysliitto pitää yllä rekisteriä, johon on koottu liiton tiedossa olevat ite-taiteilijat. Osa rekisterissä olevista taiteilijoista on harrastajamaalareita, osa tuottaa muun muassa veistoksia, sisustuksia ja istutuksia. Vuonna 2005 liiton rekisterissä oli 224 ite-taiteilijaa. Taiteilijat jakautuvat lääneittäin seuraavasti:

Etelä-Suomen lääni	54
Länsi-Suomen lääni	110
Itä-Suomen lääni	26
Oulun lääni	16
Lapin lääni	17
Ahvenanmaa	1
Yhteensä	224

Lähde: Maaseudun Sivistysliitto.

Tilastolähteet

Taidemuseot ja taidenäyttelyt

Valtion taidemuseon sekä aluetaidemuseoiden talous- ja toimintatiedot julkaistaan vuosittain Museoviraston Museotilasto-julkaisussa. Valtion taidemuseon kolmesta yksiköstä Ateneumin taidemuseo sekä Sinebrychoffin taidemuseo tilastoivat näyttelyidensä kävi-

jämäärät, mutta Nykytaiteen museo Kiasma ei erottelle näyttelyvieraita muista kävijöistä.

Valtion taideteostoimikunta

Valtion taideteostoimikunta julkaisee vuosittain toimintakertomuksen (Valtion taidekokoelma – toimin-

takertomus), johon on kirjattu valtion taidekokoelmaan hankitut teokset.

Valokuvat

Valokuvateosten laatutuesta on tietoja Sari Karttusen (2005) selvityksessä. Alueellisten valokuvakeskusten tiedot on saatu kyselylomakkeella suoraan valokuvakeskuksista. Lehtitalojen, kustantamoiden ja kuvatoimistojen kuva-arkistoja koskevat tiedot pohjautuvat Jukka Kukkosen (2002) selvitykseen Valokuvat kellareissa. Museoiden omistamista valokuva-arkistoista on tietoja museoiden verkkosivuilla (esim. www.hel.fi/kaumuseo, www.fmp.fi).

Taidelainaamot

Taidelainaamot on koottu Internetissä olevien tietojen pohjalta hakusanoilla "taidelainaamo" ja "artoteekki". Taidelainaamoista on tietoja myös Tilastokeskuksen Kulttuuritilasto 2003:ssa (Kulttuuri ja viestintä 2004: 1).

Taidekauppa

Tilastokeskuksen yritysrekisterissä on tietoja taideliikkeiden ja taidegallerioiden määristä kunnittain (toi-

mialakoodi 52484). Taidehuutokaupoista on kattavat hintatilastot kahden suurimman taidehuutokaupan, Bukowskin ja Hagelstamin, verkkosivuilla. Lisäksi huutokaupatusta kotimaisesta taiteesta julkaistiin vuoteen 2003 saakka kokoomateosta Taidepörssi, joka sisälsi tiedot Bukowskin ja Hagelstamin taidehuutokaupoissa sekä eräissä aikaisemmin toimineissa taidehuutokaupoissa myydyistä teoksista.

Christie'sin ja Sotheby'sin taidehuutokaupoissa myytyjen suomalaisteosten hintatiedot on saatu suoraan huutokauppakamareilta. Näissä kuten myös muissa ulkomaisissa taidehuutokaupoissa myytyjen suomalaisten teosten hintatiedot löytyvät julkaisusta *Annuaire des Cotes – Artprice Annual*. Vastaavia tietoja on myös *Artpricen* verkkosivuilla (www.artprice.com) sekä taidemarkkinoiden uutistoimiston *ArtMarketInsight*'in verkkosivuilla (www.artmarketinsight.com). Lisäksi ulkomaisten taidehuutokauppojen omilla verkkosivuilla (esim. www.christies.com ja www.sothebys.com) on tietoja myydyistä teoksista.

Taidekaupasta on tietoja myös Jyrämän (1999) ja Laitinen-Laihon (2003) julkaisuissa.

Muut lähteet

Ahtola-Moorhouse, Leena (2003). *Maalaustaide vuosisadan alkupuolen pyörteissä*. Suomen kulttuurihistoria 3. Helsinki: Tammi.

Jyrämä, Annukka (1999). *Contemporary art markets: structure and practices. A study on art galleries in Finland, Sweden, France and Great Britain*. Acta universitatis oeconomicae helsingiensis A 160. Helsinki: Helsinki School of Economics and Business Administration.

Karttunen, Sari (2005). *Valokuvakirja Suomessa*. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja 29. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Kukkonen, Jukka (2002). *Valokuvat kellareissa*. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston julkaisuja 3. Helsinki: Opetusministeriö.

Laitinen-Laiho, Pauliina (2003). *Taide sijoituskohdeena*. Helsinki: WSOY.

Taidepörssi-julkaisu vuosilta 1990, 1992, 1995 ja 1999. Helsinki: Helsinki Media Company sekä Blue Book.

Tikkanen, Marjatta (2001). *Selvitys valokuvataiteen kentästä*. Helsinki: Opetusministeriö.

Valokuvakeskustyöryhmän muistio (1992). Opetusministeriön työryhmien muistioita 1992: 40. Helsinki: Opetusministeriö.

www.fmp.fi. Suomen valokuvataiteen museo.

www.hel.fi/kaumuseo. Helsingin kaupunginmuseo.

www.lib.hel.fi. Helsingin kaupunginkirjasto.

Taulukot – Tables

- 7.1. Ateneumin taidemuseon 10 suosituinta näyttelyä 1990–2005
Top ten exhibitions at the Ateneum Art Museum 1990–2005
- 7.2. Valtion taideteostoimikunnan hankinnat valtion taidekokoelmaan 1989–2004
Purchases by the Committee for the Purchase of Works of Art for the State Art Collection 1989–2004
- 7.3. Valokuvakeskukset 2004
Photographic centres in Finland 2004
- 7.4. Huutokaupatun arvotaiteen liikevaihto 1979–2005
Turnover of Finnish art auctions 1979–2005
- 7.5. Suomalaisissa taidehuutokaupoissa myydyt kalleimmat suomalaiset taulut
The most expensive Finnish paintings sold at Finnish art auctions
- 7.6. Vuoden kallein suomalaisessa taidehuutokaupassa myyty suomalainen maalaus 1994–2005
The most expensive Finnish painting of the year sold at Finnish art auctions 1994–2005
- 7.7. Christie'sin ja Sotheby'sin taidehuutokaupoissa myydyt kalleimmat suomalaiset maalaukset 1987–2005
The most expensive Finnish paintings sold at Christie's and Sotheby's art auctions 1987–2005

Liitetaulukko 7.1. Ateneumin taidemuseon 10 suosituinta näyttelyä 1990–2005
Appendix Table 7.1. Top ten exhibitions at the Ateneum Art Museum 1990–2005

Näyttely <i>Exhibition</i>	Ajankohta <i>Time span</i>	Kävijöitä <i>Visitors</i>
1. Albert Edelfeltin 150-vuotisjuhlanäyttely – 150th anniversary exhibition of Albert Edelfelt	3.9.2004 – 30.1.2005	304 767
2. Akseli Gallén-Kallela	14.02. – 26.05.1996	195 677
3. Helene Schjerfbeck	31.01. – 05.04.1992	195 475
4. Hugo Simberg	25.02. – 28.05.2000	166 300
5. Eero Järnefelt	15.02. – 26.5.2002	152 687
6. Mestariteoksia Guggenheimin museosta – Masterworks from the Guggenheim Museum	14.10.1994 – 15.01.1995	118 660
7. Suuret venäläiset mestarit 1850–1900 – Great Russian masters 1850–1900	26.06. – 01.10.1995	114 554
8. Ellen Thesleff	27.02. – 24.05.1998	81 180
9. Taitelijaelämää Toulouse-Lautrecin seurassa – Artist life in the company of Toulouse-Lautrec	20.9.2002 – 19.1.2003	78 066
10. Pinta ja syvyys, varhainen modernismi Suomessa 1890–1920 <i>Surface and depth, early modernism in Finland 1890–1920</i>	08.03 – 30.09.2001	71 477

Lähde – Source:

Ateneumin taidemuseo – Ateneum Art Museum

Liitetaulukko 7.2. Valtion taideteostoimikunnan hankinnat valtion taidekokoelmaan 1989–2004
Appendix Table 7.2. Purchases by the Committee for the Purchase of Works of Art for the State Art Collection 1989–2004

Vuosi <i>Year</i>	Määrä- rahat <i>Expendi- ture</i>	Josta – <i>Of which</i>		Sijoi- tus- kohteita <i>Place- ments</i>	Hankin- nat <i>Pur- chases</i>	Joista – <i>Of which</i>							Teoksia kokoel- massa <i>Works in collection</i>
		Tilau- s- työt <i>Commis- sioned works</i>	Ostot <i>Pur- chases</i>			Maalauk- sia ja piir- rustuksia <i>Paintings and draw- ings</i>	Veistok- sia <i>Sculp- tures</i>	Grafiik- kaa <i>Graphic works</i>	Valokuvia <i>Photo- graphs</i>	Teksti- lejä <i>Textiles</i>	Keramiik- kaa ja lasia <i>Ceramics and glass</i>	Muita <i>Other</i>	
1 000 € – EUR 1 000						Lukumäärä – Number							
1989	426	269	107	35	141	53	8	66	3	6	4	1	5 500
1990	471	216	202	27	243	58	17	118	41	6	3	–	5 500
1991	538	211	203	29	279	58	16	134	58	10	3	–	5 900
1992	875	270	157	33	278	45	19	128	79	1	6	–	6 200
1993	420	116	188	23	296	42	22	83	97	52	6 500
1994	377	108	204	32	214	40	23	82	58	12	3	–	6 700
1995	370	125	129	28	191	41	19	67	55	6	3	–	7 000
1996	387	205	100	21	141	20	14	52	46	4	5	–	7 000
1997	429	125	227	23	257	26	17	119	76	7	12	–	7 500
1998	362	172	176	27	201	39	18	64	67	8	11	9	7 700
1999	496	245	155	31	184	53	29	64	23	7	7	1	7 740
2000	521	262	178	33	161	33	26	58	22	13	7	2	7 924
2001	521	242	178	31	217	48	20	89	45	6	9	–	8 085
2002	521	241	181	32	163	35	16	51	29	12	15	5	¹⁾ 11 800
2003	336	172	164	32	128	34	13	40	31	5	6	3	12 000
2004	690	253	188	31	142	42	10	22	42	9	12	5	12 100

1) SKOP:n (Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki) taidekokoelma siirtyi opetusministeriön hallintaan 20.12.2001. Kokoelmassa on noin 2 100 teosta ja 2 395 grafiikan vedosta.
The collection of the SKOP bank was ceded to the Ministry of Education on 20 December 2001. The collection includes 2,100 works and 2,395 graphics.

Lähde – Source:

Valtion taideteostoimikunnan vuosikertomukset – Annual reports of the Committee for the Purchase of Works of Art for the State Art Collection

Liitetaulukko 7.3. Valokuvakeskukset 2004*
Appendix Table 7.3. Photographic centres in Finland 2004*

Valokuvakeskus Photographic centre	Perustettu Established	Jäseniä Members	Työntekijät – Staff			Tilat, kokoelmat ja kävijät – Premises, collections and visitors						
			Palkat- tuja Salaried	Vapaa- ehtoisia Volun- teers	Työllis- tämisen- palkatut Hired with em- ployment subsidy mea- sures	Kirjasto Library	Julkai- suja kokoel- missa Publica- tions in collec- tions	Oma näytte- lytilä Own ex- hibition space	Näytte- lyttä Exhibi- tions	Kävijöi- tä näyt- telyssä yhteen- sä Visitors to exhibi- tions, total	Muita ta- pahtu- mia Other events	Kävijöi- tä muissa tapahtu- missa Visitors to other events
Valokuvakeskus Nykyaika – Photo- graphic Centre Nykyaika (Tampere)	1982	35	1	2	–	1	200	1	12	15 000	–	–
Pohjoinen valokuvakeskus – Northern Photographic Centre (Oulu)	1987	190	1	1	..	2	23	7 736	1	..
Victor Barsokevitsch -valokuvakeskus Victor Barsokevitsch Photographic Centre (Kuopio)	1987	114	1	..	1	23	37 100	11	861
Luovan Valokuvauksen Keskus Centre for Creative Photography (Jyväskylä)	1989	110	0,5	20	–	1	500	1	6	4 428	2	8 920
Mikkelin valokuvakeskus Mikkeli Photographic Centre (Mikkeli)	1989	40	0,75	1–4	..	1	2 500	1	5	3 000	–	–
Valokuvakeskus Peri Peri Centre of Photography (Turku)	1989	64	1	15	..	1	450	1	13	8 480	6	200
Fotocentrum Raseborg Valokuvakes- kus – Photographic centre Raseborg (Karjaa)	1992	50	1,5	1	2 400	1	14	5 850	3	250
Pohjanmaan valokuvakeskus Lakeus Ostrobothnia photographic centre Lakeus (Lapua)	1997	50	..	4	..	1	..	1	12	34 807	2	50

Valokuvakeskus Photographic centre	Menot – Expenditure		Tulot – Income								
	Palkat Payroll costs	Yhteensä Total	Valtio State	Alueelli- nen tai- detoimi- kunta Regional arts council	Kunta Munici- pality	Spon- sorit Sponsors	Säätiöt Founda- tions	Oma rahoitus Self- financing	Muu rahoitus Other funding	Yhteensä Total	Muu tuki Other subsidies
Valokuvakeskus Nykyaika – Photo- graphic Centre Nykyaika (Tampere)	40 655	66 787	32 000	–	12 000	–	–	8 340	23 100	75 440	–
Pohjoinen valokuvakeskus Northern Photographic Centre (Oulu)	42 386	86 380	57 000	1 000	24 500	–	–	5 772	26 393	114 665	–
Victor Barsokevitsch -valokuvakeskus Victor Barsokevitsch Photographic Centre (Kuopio)	61 250	163 850	35 000	–	60 000	5 000	–	63 850	–	163 850	..
Luovan Valokuvauksen Keskus Centre for Creative Photography (Jyväskylä)	20 000	28 430	22 000	–	12 000	–	–	–	525	34 525	7 000
Mikkelin valokuvakeskus Mikkeli photographic centre (Mikkeli)	15 972	31 466	10 000	1 960	12 700	–	–	1 395	5 411	31 466	–
Valokuvakeskus Peri Peri Centre of Photography (Turku)	44 957	76 253	44 300	2 500	5 000	–	5 000	2 739	1 014	75 409	16 873
Fotocentrum Raseborg Valokuva- keskus – Photographic centre Raseborg (Karjaa)	25 850	37 520	14 000	1 400	..	–	21 200	–	–	36 600	–
Pohjanmaan valokuvakeskus Lakeus Ostrobothnia photographic centre Lakeus (Lapua)	..	6 226	3 700	–	2 500	–	–	414	8	6 622	..

* Kaakkoi-Suomen valokuvakeskus Lappeenrannassa aloitti toimintansa 2005. – The South East Finland photographic centre in Lappeenranta was launched in 2005.

1) Yhdistelmätki (sisältyy kokonaistuloihin). – Combined employment support (included in total income).

Lähde – Source:
Valokuvakeskukset – Photography centres.

Liitetaulukko 7.4. Huutokaupatun arvotaiteen liikevaihto 1979–2005*
Appendix Table 7.4. Turnover of Finnish art auctions 1979–2005*

Vuosi Year	Myytyjä teoksia Works sold	Myynti Sales	Keskiahinta Average price	
	Lkm – No.	1000 € – EUR 1 000	Käypään hintaan At current prices	Reaalihintaan (2005) At real prices (2005)
1979	85	101		276
1980	149	208		509
1981	340	707		1 546
1982	436	960		1 920
1983	540	876		1 614
1984	456	1 073		1 849
1985	962	2 341		3 808
1986	1 044	3 428		5 383
1987	1 214	5 823		8 823
1988	1 946	17 229		24 876
1989	2 951	18 081		24 487
1990	1 322	7 913		10 107
1991	704	2 639		3 236
1992	1 276	3 896		4 659
1993	2 375	5 542		6 491
1994	2 456	4 794		5 554
1995	2 228	3 229		3 703
1996	2 164	3 338		3 806
1997	2 222	3 846		4 333
1998	2 303	5 798		6 440
1999	2 377	6 949		7 629
2000	2 561	6 267		6 655
2001	2 337	6 532		6 765
2002	2 572	6 745		6 879
2003	2 372	7 181		7 258
2004	2 151	7 907		7 977
2005	1 933	4 131		4 131

* Ilman huutokauppanmaksuja. Luvuissa mukana kotimainen maalaus- ja kuvanveistotaide. – Excluding auction costs. Figures include Finnish paintings and sculpture.

Tilastot perustuvat seuraavien taidehuutokauppojen myyntiin: – Statistics are based on sales at the following auction houses: Oy W. Hagelstamin huutokaupat, Bukowski Oy Ab (vuoteen 1995 saakka – up to 1995: Bukowski Oy Ab ja Oy Arvohuutokaupat Hörhammer Vårdeauktioner Ab), Bulevardin huutokaupat, Nordia Art Oy, Eiran huutokaupat.

Lähteet – Sources:

Taidepörssi 1990 & 1992. Helsinki: Helsinki Media Company Oy. Taidepörssi 1995 & 1999. Helsinki: Helsinki Media Company. Helsinki: Blue Book.

Taidehuutokauppojen omat ilmoitukset – Reports of auction houses

<http://www.bluebook.fi>

Liitetaulukko 7.5. Suomalaisissa taidehuutokaupoissa myydyt kalleimmat suomalaiset taulut*
*Appendix Table 7.5. The most expensive Finnish paintings sold at Finnish art auctions**

Taiteilija <i>Painter</i>	Taulu <i>Painting</i>	Maalausvuosi <i>Year of painting</i>	Huutokauppa <i>Auction house</i>	Myyntiaika (kk/vy) <i>Date of sale (mm/yy)</i>	Myyntihinta (1000 € käypään hintaan) ¹⁾ <i>Hammer price (EUR 1 000 at current prices)¹⁾</i>
1. Schjerfbeck Helene	Äitini	1909	Bukowski	12/01	874,6
2. Schjerfbeck Helene	Omakuva, valoa ja varjoa	1945	Bukowski	05/03	690,0
3. Schjerfbeck Helene	Hjördis	1934	Bukowski	12/02	500,0
4. Thesleff Ellen	Kaiku	1891	Hagelstam	05/03	500,0
5. Schjerfbeck Helene	Nainen lilanväriseessä puvussa	n. – ca. 1920	Bukowski	11/03	485,0
6. Edelfelt Albert	Ompelijattaret	1887	Bukowski	12/99	437,3
7. Schjerfbeck Helene	Katkennut kieli	..	Bukowski	05/00	437,3
8. Edelfelt Albert	Mansikoita	1890	Hagelstam	04/98	428,9
9. Schjerfbeck Helene	Suru	..	Bukowski	11/88	370,0
10. Edelfelt Albert	Mansikoita	1890	Bukowski	12/04	360,0
11. Wright Ferdinand von	Metso soitimella	1864	Hörhammer	02/88	319,6
12. Schjerfbeck Helene	Tammisaaren kaunotar	1926	Bukowski	04/02	310,0
13. Edelfelt Albert	Leikkiviä poikia	..	Bulevardin huutokaupat	03/88	302,7
14. Edelfelt Albert	Kesäilta Haikon selällä	1899	Hörhammer	11/88	302,7
15. Edelfelt Albert	Tyttö ja sotilas	1879	Hörhammer	11/90	285,9
16. Gallén-Kallela Akseli	Iso hauki	1908	Bukowski	11/98	285,9
17. Holmberg Werner	Lähestyvä rajuilma	1856	Bukowski	12/01	269,1
18. Edelfelt Albert	Ensi lumi	1890-luku – 1890s	Bukowski	12/04	265,0
19. Edelfelt Albert	Canotière	..	Bukowski	11/89	252,3
20. Holmberg Werner	Lähestyvä rajuilma	1856	Bukowski	12/04	240,0
21. Schjerfbeck Helene	Leijonankitoja	1909	Hörhammer	11/89	235,5
22. Danielson-Gambogi Elin	Sisarukset	1891	Bukowski	12/00	235,5
23. Edelfelt Albert	Laivanrakentajat	1886	Bulevardin huutokaupat	11/92	227,1
24. Edelfelt Albert	Elokuu	1886	Bukowski	12/04	225,0
25. Gallén-Kallela Akseli	Tyttö ja kukko	1886	Bukowski	12/04	220,0
26. Edelfelt Albert	Terassilla	1892	Bukowski	12/99	210,2
27. Soldan-Brofeldt Venny	Lepääviä poikia	1885	Hagelstam	05/00	210,2
28. Schjerfbeck Helene	Katkennut kieli	..	Bulevardin huutokaupat	04/88	201,8
29. Holmberg Werner	Poppelikuja	1857	Hörhammer	12/94	201,8

* 31.12.2005 mennessä. Mukana teokset, joista on maksettu vähintään 200 000 euroa. – *By 31 December, 2005. Includes works with a hammer price of at least EUR 200,000.*
Tilastot perustuvat seuraavien taidehuutokauppojen myyntiin: – *Figures are based on sales at the following auction houses: Oy W. Hagelstamin huutokaupat, Bukowski Oy Ab (vuoteen 1995 saakka – until 1995 Bukowski Oy Ab ja Oy Arvohuutokaupat Hörhammer Värdeauktioner Ab), Bulevardin huutokaupat, Nordia Art Oy, Eiran huutokaupat.*

1) Ilman huutomaksua. – *Excluding buyer's premium.*

Lähteet – *Sources:*

Taidepörssi 2003 – suomalaisen arvotaiteen hakuteos (*a catalogue of Finnish works of art*) (2003). Helsinki: Blue Book / TDC Hakemistot Oy.
Taidehuutokauppojen omat ilmoitukset – *Reports of the auction houses*

Liitetaulukko 7.6. Vuoden kallein suomalaisessa taidehuutokaupassa myyty suomalainen maalaus 1994–2005
Appendix Table 7.6. The most expensive Finnish painting of the year sold at Finnish art auctions 1994–2005

Vuosi Year	Taitelijä Artist	Teos Painting	Myyntihinta – Hammer price		Huutokauppa Auction house
			Käypään hintaan At current prices	Vuoden 2005 hintaan ¹⁾ At 2005 prices ¹⁾	
			€	€	
1994	Werner Holmberg	Poppelikuja	201 826	233 801	Hörhammer
1995	Akseli Gallén-Kallela	Palokärki	168 188	192 872	Bukowski
1996	Albert Edelfelt	Ranskalaisen tytön muotokuva	112 686	128 485	Bukowski
1997	Hugo Simberg	Vinnarin sisarukset	94 185	106 100	Hagelstam
1998	Albert Edelfelt	Mansikoita	428 879	476 399	Hagelstam
1999	Albert Edelfelt	Ompelijattaret	437 289	480 054	Bukowski
2000	Helene Schjerfbeck	Katkennut kieli	437 289	464 383	Bukowski
2001	Helene Schjerfbeck	Äitini	874 577	905 832	Bukowski
2002	Helene Schjerfbeck	Hjördis	500 000	509 917	Bukowski
2003	Helene Schjerfbeck	Omakuva, valoa ja varjoa	690 000	697 438	Bukowski
2004	Albert Edelfelt	Mansikoita	360 000	363 190	Bukowski
2005	Thesleff Ellen	Kaiiku	124 000	124 000	Bukowski

1) Muunnettu elinkustannusindeksillä. – *Converted by cost-of-living index.*

Lähteet – *Sources:*

Taidepörssit 1995 ja 2003 – *Taidepörssi catalogues of Finnish works of art 1995 and 2003.* Helsinki: Helsinki Media Oy, Blue Book / TDC Hakemistot Oy

Huutokauppojen omat ilmoitukset – *Reports of the auction houses*

Liitetaulukko 7.7. Christie'sin ja Sotheby'sin taidehuutokaupoissa myydyt kalleimmat suomalaiset maalaukset 1987–2005
Appendix Table 7.7. The most expensive Finnish paintings sold at Christie's and Sotheby's art auctions 1987–2005

Taiteilija Painter	Teos Title	Tekniikka Medium	Myyntipäivä Date of sale	Myyntihinta (€) ¹⁾ Hammer price (GBP) ¹⁾
Christie's:				
Helene Schjerfbeck	Hälytys – <i>The Alarm</i>	öljy – oil	4.2.2003	600 000
Helene Schjerfbeck	Varjo muurilla – <i>Shadow on the Wall</i>	öljy – oil	3.2.2004	280 000
Helene Schjerfbeck	Portinvartijan tytär – <i>The gatekeeper's daughter</i>	öljy – oil	7.2.2001	280 000
Helene Schjerfbeck	Toipilas – <i>The convalescent</i>	sekatekniikka – mixed media	16.3.1989	280 000
Helene Schjerfbeck	Sisarukset – <i>Sisters</i>	sekatekniikka – mixed media	24.6.1998	220 000
Helene Schjerfbeck	Tanssikengät – <i>The dancing shoes</i>	öljy – oil	24.3.1988	190 000
Helene Schjerfbeck	Itsepäinen tyttö – <i>The Stubborn Girl</i>	öljy – oil	4.2.2003	190 000
Helene Schjerfbeck	Karin	öljy – oil	6.2003	180 000
Helene Schjerfbeck	Sininauhainen tyttö – <i>Girl with blue ribbon</i>	sekatekniikka – mixed media	24.6.1998	180 000
Helene Schjerfbeck	Omakuva – <i>Self-portrait</i>	öljy – oil	24.3.1988	180 000
Helene Schjerfbeck	Lukeva tyttö – <i>The reading girl</i>	vesiväri – watercolour	26.6.2001	120 000
Albert Edelfelt	Kesäilta, Porvoon satama – <i>Summer evening, Borgå harbour</i>	öljy – oil	16.3.1989	110 000
Helene Schjerfbeck	Tytön profiili – <i>Profile of a girl</i>	öljy – oil	8.2.2005	100 000
Sotheby's:				
Helene Schjerfbeck	Tanssikengät – <i>Ballet shoes</i>	öljy – oil	27.3.1990	1 000 000
Albert Edelfelt	Idylli – <i>Under the birches</i>	öljy – oil	25.3.1987	350 000
Albert Edelfelt	Vanhasta hedelmätarhasta – <i>From the old fruit garden</i>	öljy – oil	6.6.2001	320 000
Helene Schjerfbeck	Tanssiaiskengät – <i>Dancing shoes</i>	öljy – oil	3.6.2003	²⁾ 250 000
Helene Schjerfbeck	Sininauhainen tyttö – <i>Girl with a Blue Ribbon</i>	vesiväri – watercolour	3.6.2003	240 000
Albert Edelfelt	Ristiäismatka saaristossa – <i>Going to the christening</i>	öljy – oil	1.11.1995	234 000
Akseli Gallén-Kallela	Keitele	öljy – oil	28.6.1999	220 000
Helene Schjerfbeck	Keltaiset ruusut – <i>Yellow roses</i>	öljy – oil	14.–15.3.1989	220 000
Akseli Gallén-Kallela	Valkoisia ruusuja Konginkangas – <i>White roses, Konginkangas</i>	öljy – oil	7.4.2000	200 000
Helene Schjerfbeck	Toipilas – <i>The convalescent</i>	vesiväri – watercolour	14.6.2005	180 000
Albert Edelfelt	Chez l'artiste (Les gravures)	öljy – oil	28.6.1999	160 000
Albert Edelfelt	A woman and a child in a sunlit interior	öljy – oil	27.3.1990	155 000
Helene Schjerfbeck	Sairaanhoitaja – <i>Nurse: Kaija Lahtinen</i>	vesiväri ja hiili watercolour and charcoal	6.6.2001	145 000
Helene Schjerfbeck	Tyttö aidalla – <i>The girl at the fence</i>	vesiväri – watercolour	14.–15.3.1989	145 000
Albert Edelfelt	Kesäilta Haikon selällä – <i>Summer evening over Haiko fjord</i>	öljy – oil	6.6.2001	140 000
Helene Schjerfbeck	Tammisaaren kaunotar – <i>The Tammisaari Beauty</i>	öljy – oil	28.6.1999	125 000
Helene Schjerfbeck	Kaipuun sininen kukka – <i>Picking bluebells</i>	öljy – oil	28.6.1999	102 000

1) Käypään hintaan ilman huutomaksua. – At current prices excluding buyer's premium.

2) Myyty huutokaupan jälkeen. – Sold after the auction (so called private sale).

Lähteet – Sources:

Huutokauppojen omat ilmoitukset – Reports of the auction houses

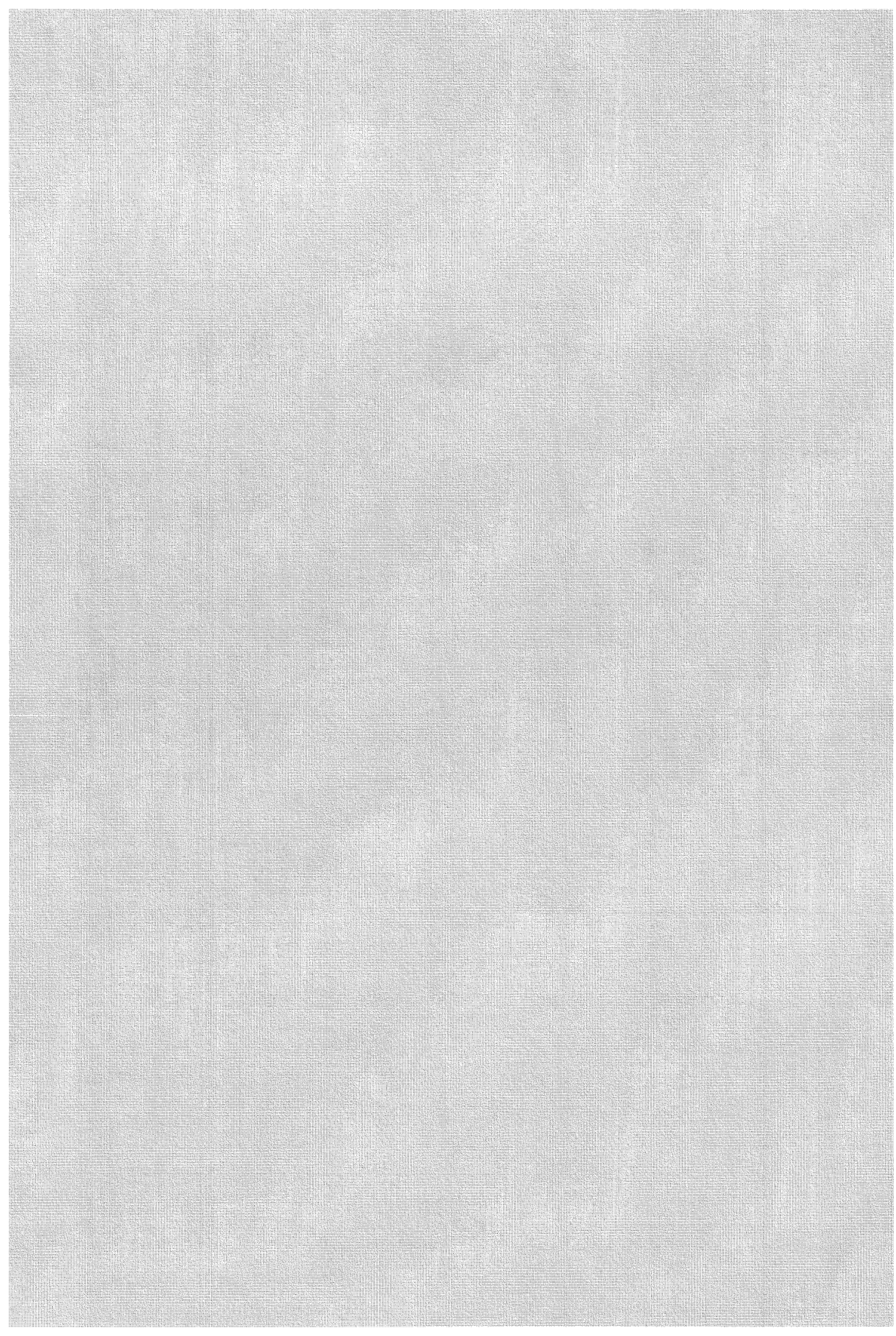
8 *Käsityöllisyys ja taideteollisuus*

Tilastotiedot

- 1 Käsityö- ja taideteollisuusyhdistykset
- 2 Käsityöyritykset
- 3 Antiikki- ja designesineiden kauppa

Tilastolähteet

Muut lähteet

8 Käsiteollisuus ja taideteollisuus

Käsi- ja taideteollisuuden tuotteet ovat käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisen suunnittelemaa ja valmistamia uniikki- ja käyttöesineitä. Niitä valmistetaan yksilöllisistä tilaustöistä aina sarjatuotantoon. Suomalainen taideteollinen muotoilu saavutti kansainvälistä mainetta etenkin sodan jälkeisinä vuosikymmeninä. Käsitöi-

den tekeminen on myös harrastuksena hyvin suosittu, sillä vuoden 2002 vapaa-aikatutkimuksen mukaan 67 prosenttia väestöstä teki käsitöitä (Hanifi 2005).

Tässä luvussa on tietoa Suomen käsi- ja taideteollisuusyhdistyksistä sekä antiikki- ja designesineiden kaupasta.

Tilastotiedot

1 Käsi- ja taideteollisuusyhdistykset

Suomen alueellisten käsi- ja taideteollisuusyhdistysten kattojärjestönä toimii Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry. Yhdistyksissä oli vajaat 10 000 henkilöjäsentä ja runsaat 100 yhteisöjäsentä vuonna 2004. Yhdistyksillä oli yhteensä 234 toimipaikkaa. Niistä 16 oli käsi- ja taideteollisuuskeskuksia, ja näitä pienempiä paikallisia käsityökeskuksia oli 119. Yhdistyksissä työskenteli yli 900 henkeä vuonna 2004, heistä noin kolmannes vaki- naisesti. (Liitetaulukko 8.1.)

Käsi- ja taideteollisuusyhdistykset harjoittavat elinkeino- ja kulttuuri- ja koulutustoimintaa, johon sisältyy mm. näyttelyiden, tapahtumien ja messujen järjestämistä. Vuonna 2004 koulutukseen osallistui yli 116 000 henkeä. Näyttelyissä ja messuilla kävi lähes

miljoona ihmistä. Käsi- ja taideteollisuusyhdistysten tuotteita oli myynnissä 25 omassa myymälässä ja 51 muussa myyntipisteessä. (Liitetaulukko 8.1.)

Suomen Taideteollisuusyhdistyksen ylläpitämä Design Forum Finland järjestää näyttelyitä Suomessa ja ulkomailla. Design Forumilla on Helsingissä oma näyttelytila, jossa pidettiin 16 näyttelyä vuonna 2004. Vuoden 2004 kävijämäärä ei ole tiedossa muuton takia, mutta viime vuosina kävijöitä on yleensä ollut 60 000–80 000 henkeä vuodessa. (Liitetaulukko 8.2.) Design Forum järjestää myös kilpailuja ja jakaa palkintoja sekä tarjoaa muotoiluneuvontaa. Sen tiedotuskanavana toimii Image Kustannus Oy:n kustantama, neljä kertaa vuodessa ilmestyvä lehti PÄP Form Function Finland.

2 Käsityöyritykset

Käsityöelinkeinojen osuus tuotannosta ja työllisyydestä Suomessa on laskenut etenkin sarjatuotantopohjaisen halpatuonnin kasvun takia. Silti eräät käsityöalat (esim. soitinten, keraamisten tuotteiden ja veneiden valmistus) ovat onnistuneet kasvattamaan tuotantoaan. Uusissa tutkimuksissa painotetaan mm. yritysten verkostoitumisen ja markkinoinnin merkitystä käsityöyritysten kehittämisessä. (Kälviäinen 2005, Lith 2005.)

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan Suomessa oli yli 9 000 käsityöyritystä vuonna 2004. Ne työllistivät suoraan yli 13 000 henkeä. Vuo-

desta 1995 yritysten määrä on vähentynyt runsaalla sadalla. Eniten käsityöyrityksiä oli huonekalujen sekä puuseppä- ja muiden puutuotteiden valmistuksessa, kummassakin yli 1 300. Myös vaatteita ja metallitaonta- ym. metallituotteita valmistavia yrityksiä oli yli 1 000. Nopeimmin kasvavia käsityöaloja ovat olleet soitinten valmistus (yli 115 prosentin lisäys yritysten määrässä vuodesta 1995 lähtien), laivojen ja veneiden valmistus ja korjaus (noin 23 %) sekä urheiluvälineiden valmistus (lähes 20 %). Eniten ovat vähentyneet nahkaa ja nahkatuotteita sekä tekstiilejä valmistavat yritykset. (Liitetaulukko 8.3, Lith 2005.)

3 *Antiikki- ja designesineiden kauppa*

Suomen taidemarkkinoilla on merkittäviä kotimaisia ja ulkomaisia antiikki- ja designesineitä. Keväällä 2005 Hagelstamin huutokaupassa Helsingissä myytiin Fabergén lähes sata vuotta vanha savukekotelo 56 000 eurolla. Syksyllä 2005 maksettiin Bukowskin huutokaupassa Helsingissä venäläisestä 25 timantilla koristellusta platinakaulakorusta 78 000 euroa. (Liitetäulukko 8.4, www.hagelstam.fi, www.bukowski.fi.)

Suomalaisilla antiikkimarkkinoilla lähinnä 1930–1960-lukujen designesineistön, ns. uusantiikin, arvostus

on ollut viime vuosina nousussa. Tämän ajan tunnetuimpien muotoilijoiden (mm. Kaj Franck, Tapio Wirkkala, Timo Sarpaneva ja Alvar Aalto) suunnittelemissa esineistä on maksettu korkeita hintoja sekä koti- että ulkomaisissa huutokaupoissa. Esimerkiksi vuonna 2004 Hagelstamin huutokaupassa Helsingissä myytiin Tapio Wirkkalan suunnittelema vanerivati 28 000 eurolla. (Liitetäulukko 8.4, www.hagelstam.fi.)

Tilastolähteet

Käsi- ja taideteollisuusyhdistykset

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry laatii vuosittain tilastot käsi- ja taideteollisuusyhdistysten toiminnasta ja taloudesta.

Käsityöyritykset

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterissä on tiedot käsityöyritysten ja työntekijöiden määrästä sekä liikevaihdosta.

Muut lähteet

Hanifi, Riitta (2005). Vapaa-ajan harrastukset – itse tekeminen, aktiivinen harrastaminen. Teoksessa: Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002. Toim. Mirja Liikkanen, Riitta Hanifi & Ulla Hannula. Helsinki: Tilastokeskus.

Käsityö – yrittäjyys – hyvinvointi. Uusia liiketointapolkuja (2005). Toim. Mirja Kälviäinen. KTM

Antiikki- ja designesineiden kauppa

Käsi- ja taideteollisuudesta on saatavissa varsin vähän tilastotietoja, sillä valmistajat eivät yleensä julkaise tuotteidensa valmistus- ja myyntimääriä. Taide- ja antiikkihuutokaupat, kuten Bukowski ja Hagelstam, julkaisevat myyntiensä esineiden hintatiedot verkkosivuillaan.

Julkaisuja 9/2005. Helsinki: Kauppa- ja teollisuusministeriö.

Lith, Pekka (2005). Käsityöyrittäjyys Suomessa 2000-luvulla. Yritykset ja alan keskeiset kehityslinjat. KTM Julkaisuja 10/2005. Helsinki: Kauppa- ja teollisuusministeriö.

www.bukowski.fi. Bukowskin huutokauppakamari.

www.hagelstam.fi. Hagelstamin huutokauppakamari.

Taulukot – Tables

- 8.1. Käsi- ja taideteollisuusyhdistykset 2004
Crafts associations 2004
- 8.2. Design Forum Finlandin näyttelytoiminta 1994–2004
Exhibitions of Design Forum Finland 1994–2004
- 8.3. Käsityöyritykset toimialoittain vuonna 2004 ja niiden määrän suhteellinen kasvu vuodesta 1995
Crafts enterprises by industry 2004 and the relative growth of their number since 1995
- 8.4. Kalleimmat suomalaisissa taidehuutokaupoissa myydyt antiikki- ja arvoesineet 2004–2005
The most expensive antiques and objects of vertu sold at Finnish art auctions 2004–2005

Liitetaulukko 8.1. Käsi- ja taideteollisuusyhdistykset 2004
Appendix table 8.1. Crafts associations 2004

	Kpl – No.
Toimipaikat / yhdistystoiminta – Operating points / association activities	
Käsi- ja taideteollisuuskeskukset – Regional crafts centres	16
Käsityökeskukset – Local crafts centres	119
Sivupisteet (käsityöneuvonta) – Ancillary points (crafts supervising)	17
Toimipaikat / liiketoiminta – Operating points / business activities	
Myymälät – Shops	25
Myyntipisteet – Sales points	51
Tuotantotilat – Production premises	2
Muut tilat – Other premises	4
Toimipaikat yhteensä – Operating points total	234
Jäsenet – Members	
Yhteisöjäsenet – Association members	117
Henkilöjäsenet – Individual members	9 633
Jäsenet yhteensä – Members total	9 750
Henkilöstö – Staff	
Vakinainen henkilöstö – Permanent staff	290
Tilapäinen henkilöstö – Temporary staff	622
Henkilöstö yhteensä – Staff total	912
Neuvonta- ja kehittämispalvelut – Guidance and developing services	
Osallistujat koulutukseen, työpajoihin, harjoitteluun yms. – Participants in education, workshops, training, etc.	116 375
Osallistujat projekteihin – Participants in projects	5 614
Kävijät näyttelyissä ja messuilla – Visitors in exhibitions and fairs	948 599

Lähde – Source:

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry. – Finnish Crafts Organization

Liitetaulukko 8.2. Design Forum Finlandin näyttelytoiminta 1994–2004*
Appendix table 8.2. Exhibitions of Design Forum Finland 1994–2004*

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Näyttelyitä – Exhibitions ¹⁾	39	28	30	18	19	20	8	19	16	19	16
Kävijöitä – Visitors	77 400	n. – ca. 80 000	71 976	75 994	79 064	81 243	72 674	64 066	63 308	66 174	.. ²⁾

* Keskusta ylläpitää Suomen Taideteollisuusyhdistys. Tehtävänä näyttelyiden ja yrityksille suunnattujen muotoilupalvelujen järjestäminen sekä julkaisu- ja tiedotustoiminta. – The centre is maintained by the Finnish Society of Crafts and Design. Organises exhibitions and design services for enterprises and provides publication and information services.

1) Vain omilla tiloissa Helsingissä järjestetyt näyttelyt. – Includes only exhibitions arranged in its own premises in Helsinki.

2) Kävijämäärä ei tiedossa muuton takia. – Number of visitors not available due to relocation.

Lähde – Source:

Design Forum Finland

Liitelaulukko 8.3. Käsityöyritykset toimialoittain vuonna 2004 ja niiden määrän suhteellinen kasvu vuodesta 1995*
Appendix Table 8.3. Crafts enterprises by industry 2004 and the relative growth of their number since 1995*

Toimialaryhmä (TOL 2002 muokattuna) Industry group (TOL 2002 processed)	Yrityksiä 2004 Enterprises 2004	Lisäys tai vähennys 1995–2004 Growth or decline 1995–2004		Henkilöstö 2004 Employees 2004	Liikevaihto 2004 Turnover 2004
	Lkm. – No.	Lkm. – No.	%	Lkm. – No.	1 000 € – EUR 1 000
Yhteensä – Total	9 133	-137	-1,5	13 372	1 396 826
Huonekalujen valmistus – <i>Manufacture of furniture</i>	1 349	102	8,2	2 232	237 063
Puusepän ja muiden puutuotteiden valmistus <i>Manufacture of carpentry and other products of wood</i>	1 313	-118	-8,2	2 220	255 069
Vaatteiden valmistus – <i>Manufacture of clothes</i>	1 116	-56	-4,8	1 031	100 546
Metallin takominen ja metallituotteiden valmistus <i>Forging and manufacture of other fabricated metal products</i>	1 122	-6	-0,5	2 056	215 656
Tekstiilien valmistus – <i>Manufacture of textiles</i>	702	-213	-23,3	781	87 885
Kirjansidonta ja painaminen – <i>Bookbinding and printing</i>	739	-61	-7,6	1 639	160 117
Laivojen ja veneiden valmistus ja korjaus <i>Building and repairing of ships and boats</i>	489	91	22,9	819	101 207
Pelien, leikkikalujen yms. tuotteiden valmistus <i>Manufacture of games and toys etc.</i>	452	63	16,2	463	43 242
Kellojen, kultasepäntuotteiden yms. korjaus <i>Repair of watches, clocks and jewellery etc.</i>	420	54	14,8	337	28 237
Kultasepäntuotteiden valmistus <i>Manufacture of jewellery</i>	291	35	13,7	310	27 710
Nahan ja nahkatuotteiden valmistus <i>Manufacture of leather and leather products</i>	235	-76	-24,4	355	34 967
Kivituotteiden valmistus – <i>Cutting, shaping and finishing of ornamental and building stone</i>	234	-20	-7,9	381	40 613
Jalkineiden ja nahkatuotteiden korjaus <i>Repair of boots, shoes and other articles of leather</i>	219	-31	-12,4	230	12 526
Keraamisten tuotteiden valmistus <i>Manufacture of non-refractory ceramic goods</i>	136	19	16,2	93	6 465
Urheiluvälineiden valmistus – <i>Manufacture of sports goods</i>	136	22	19,3	139	18 639
Lasin ja lasituotteiden valmistus <i>Manufacture of glass and glass products</i>	98	12	14,3	198	19 928
Soitinten valmistus – <i>Manufacture of musical instruments</i>	82	44	115,8	90	6 956

* Sisältää käsityöyppisiä tuotteita valmistavat tai niiden korjauspalveluita tuottavat alle 10 hengen yritykset. –
Includes enterprises producing or repairing crafts products and employing less than 10 persons.

Lähde – *Source:*
Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri – *Statistics Finland, Business Register*

Liitetaulukko 8.4. Kalleimmat suomalaisissa taidehuutokaupoissa myydyt antiikki- ja arvoesineet 2004–2005*
*Appendix table 8.4. The most expensive antiques and objects of vertu sold at Finnish art auctions 2004–2005**

Esine <i>Item</i>	Materiaali <i>Material</i>	Valmistusaika <i>Date of manufacture</i>	Alkuperäalue <i>Place of origin</i>	Suunnittelija <i>Designer</i>	Huutokauppa <i>Auction house</i>	Myyntihinta <i>Hammer price</i>
						1 000 € EUR 1 000
2004						
Takaaladattava venäläinen piilukko-haulikko – <i>A breech loading Russian flintlock shotgun</i>	Pähkinäpuu, hopea <i>Walnut, silver</i>	1770	Pietari <i>St Petersburg</i>	Gavrila Permjakov	Bukowski	62,0
Kattokruunu <i>A chandelier</i>	Pronssi, messinki, kristalli <i>Bronze, brass, cut glass</i>	..	Venäjä <i>Russia</i>	..	Bukowski	54,0
Kulho – <i>Bowl</i>	Hopea – <i>Silver</i>	1678–1716	Turku	Hans Meijer	Hagelstam	38,0
Herrainhuoneen kalusto (8 osaa) <i>A set of furniture for a study (8 pieces)</i>	Tammi – <i>Oak</i>	1906	..	Elie Saarinén	Bukowski	35,0
Sinetti- ja lakkakotelo – <i>A Fabergé seal and sealing wax holder</i>	Kulta, kalsedoni ym. <i>Gold, calcedon etc.</i>	Fabergé / Mihail Perchin	Bukowski	35,0
Kynttilänjalkapari <i>A pair of Finnish table candlesticks</i>	Hopea – <i>Silver</i>	1785	Turku	Carl Fredrik Borgström	Bukowski	28,0
Vanerivati – <i>Plywood dish</i>	Vaneri – <i>Plywood</i>	..	Suomi <i>Finland</i>	Tapio Wirkkala	Hagelstam	28,0
2005						
Kaulakoru – <i>A diamond collier</i>	Platina, 25 timanttia <i>Platinum, 25 diamonds</i>	..	Venäjä <i>Russia</i>	W. A. Bolin	Bukowski	78,0
Savukekotelo – <i>A cigarette case</i>	Kullattu hopea, emali, timantti, ruusukiviä <i>Gilt silver, enamel, diamond, rosestones</i>	1908–1917	Pietari <i>St Petersburg</i>	Fabergé / A. F. Holmning	Hagelstam	56,0
Teeastiasto, 17 osaa <i>A seventeen-piece tea set</i>	Posliini – <i>Porcelain</i>	1855–1881	Pietari <i>St Petersburg</i>	..	Bukowski	52,0
Salonkikalusto, 16 osaa <i>A set of furniture, 16 pieces</i>	Vaahtera, koivu <i>Maple, birch</i>	..	Suomi <i>Finland</i>	Louis Sparre	Bukowski	34,0
Keisarillinen lahjasormus <i>An imperial presentation ring</i>	Kulta, timanteja, emalia <i>Gold, diamonds, enamel</i>	1800-l. – 1800s	Pietari <i>St Petersburg</i>	Butz	Bukowski	31,0
Sylinterilipasto – <i>Bureau à cylindre</i>	Mahonki-, ruusupuun- ja jalavaintarsia, kullattu messinki <i>Baltic fruitwood, mahogany, rosewood, parquetry, gilt-metal</i>	n. 1790 – ca. 1790	Riika – <i>Riga</i>	A. G. Heibel	Hagelstam	30,0
Vati – <i>Dish</i>	hopea – <i>silver</i>	1908–1917	Moskova <i>Moscow</i>	O. F. Kurjukov	Hagelstam	29,0
Riipus – <i>Pendant</i>	Uralin ametisti, platina, ruusukiviä <i>Uralian amethyst, platinum, rosestones</i>	1910–1915	Pietari <i>St Petersburg</i>	Fabergé / A. Holmström	Hagelstam	28,0
Kattokruunu – <i>A chandelier</i>	Kullattu pronssi – <i>Gilt bronze</i>	..	Venäjä <i>Russia</i>	..	Hagelstam	28,0

* Sisältää muut antiikki- ja arvoesineet kuin maalaukset ja veistokset (ts. huonekalut, itämaiset matot, design, hopea, korut ja arvoesineet, lasi ja posliini sekä muu antiikki), joista on maksettu vähintään 25 000 €. – *Figures include antiques and objects of vertu other than paintings and sculpture (i.e. furniture, oriental carpets, design, silver, jewellery and objects of vertu, glass and ceramics and miscellaneous items) of hammer price no less than EUR 25,000.*

Lähteet – *Sources:*

Bukowskin ja Hagelstamin huutokauppojen luettelot ja loppuhinnastot 2004–2005. – *2004–2005 catalogues and lists of hammer prices of the Bukowski and Hagelstam auction houses.*

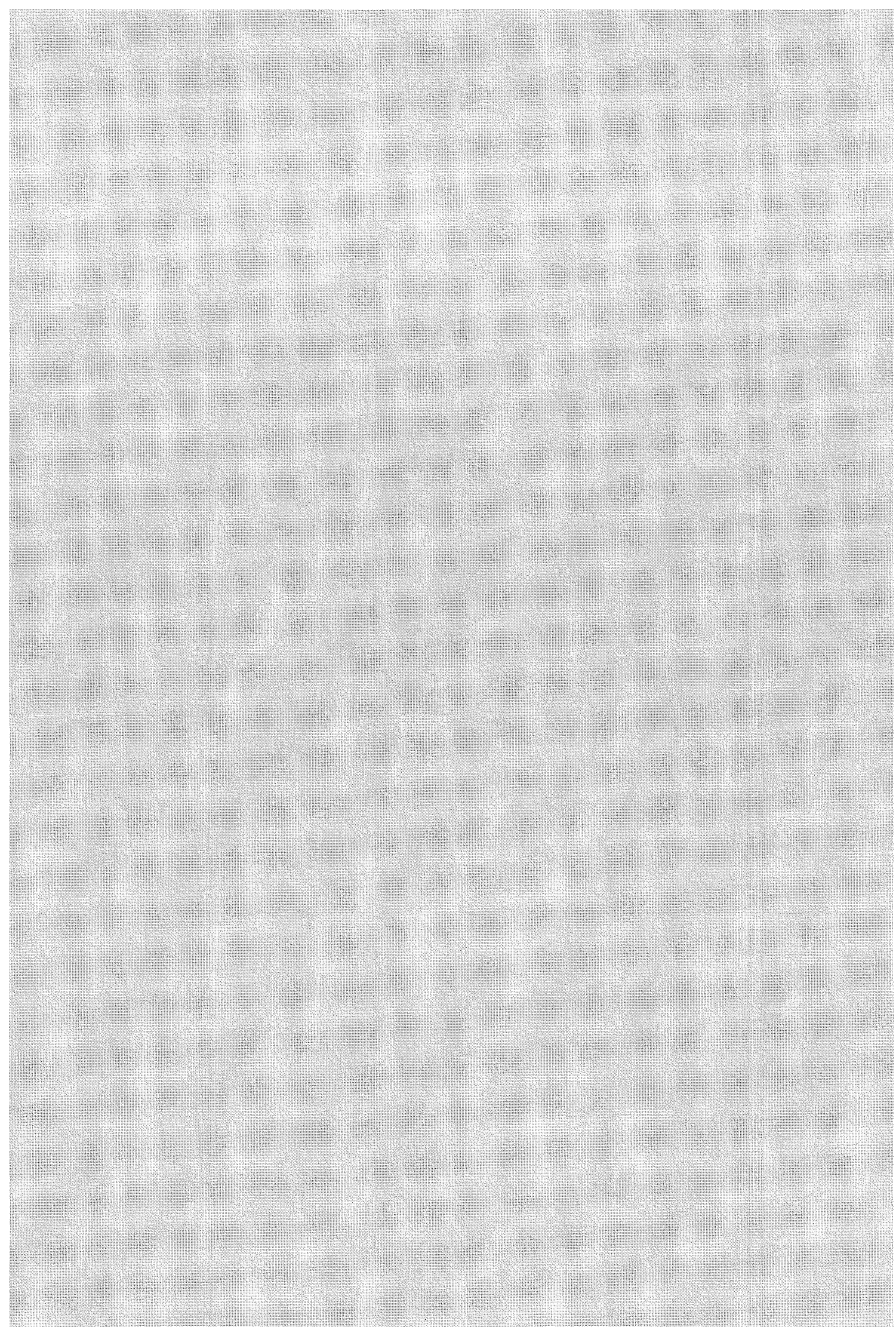
9 *Kulttuuritapahtumat ja kulttuurikeskukset*

Tilastotiedot

- 1 Kulttuuritapahtumat
- 2 Kulttuurikeskukset ja kulttuuritalot

Tilastolähteet

Muut lähteet

9 Kulttuuritapahtumat ja kulttuurikeskukset

Suomessa järjestetään vuosittain tuhansia kulttuuritapahtumia, ja niissä käy runsaasti ihmisiä varsinkin kesäisin. Useissa viimeaikaisissa tutkimuksissa on havaittu, että kulttuuritapahtumat muokkaavat paikkakun-

nan imagoa. Tapahtumilla on myös merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. (Kainulainen 2004.) Tähän lukuun on koottu tietoja tärkeimmistä kulttuuritapahtumista sekä kulttuuritaloista ja -keskuksista.

Tilastotiedot

1 Kulttuuritapahtumat

Nykyisin järjestetään runsaasti mitä erilaisimpia kulttuuritapahtumia ja festivaaleja. Suuri osa festivaaleista järjestetään kesäisin, ja niihin osallistuminen kuuluu lukuisten suomalaisten kesälomaan. Osa festivaaleista on suuria ja vakiintuneita, mutta niiden joukossa on myös pienten yleisöjen festivaaleja. Kulttuurifestivaaleilla käynti on hieman lisääntynyt kahdenkymmenen vuoden aikana. Yli kymmenvuotiaasta väestöstä niissä kävi 23 prosenttia vuonna 1981 ja 28 prosenttia vuonna 2002. (Liikkanen 2005.)

Kulttuuritapahtumia koskeva taulukko (liitetaulukko 9.1) sisältää Finland Festivals -ketjun jäsentapahtumat, opetusministeriön tukea saaneet kulttuuritapahtumat sekä Suomen elokuvasäätien tukea saaneet elokuvajuhlat. Vuonna 2005 tällaisia kulttuuritapahtumia oli Suomessa 163. Tapahtumista 81 kuuluu Finland Festivalsiin. (Liitetaulukko 9.1, kuvat 9.1 ja 9.2.)

Kaikkiaan Finland Festivalsin tapahtumissa kävi lähes 2 miljoonaa henkeä vuonna 2005 (Finland Festivals). Eniten yleisöä oli seuraavissa Finland Festivalsin tapahtumissa (liitetaulukko 9.2):

Helsingin Juhlaviikot	254 000
Kotkan Meripäivät	150 000
Pori Jazz Festival	120 000

Opetusministeriön tukea sai 137 kulttuuritapahtumaa vuonna 2005. Tuen kokonaismäärä oli lähes 3,6 miljoonaa euroa. Eniten tukea (655 000 e) myönnettiin

Savonlinnan Oopperajuhlille, ja sen johdosta Etelä-Savosta tulee eniten festivaalitukea saanut maakunta. (Liitetaulukko 9.1, kuvio 9.2.) – Elokuvajuhlia on käsitelty tarkemmin tämän julkaisun luvussa 6.

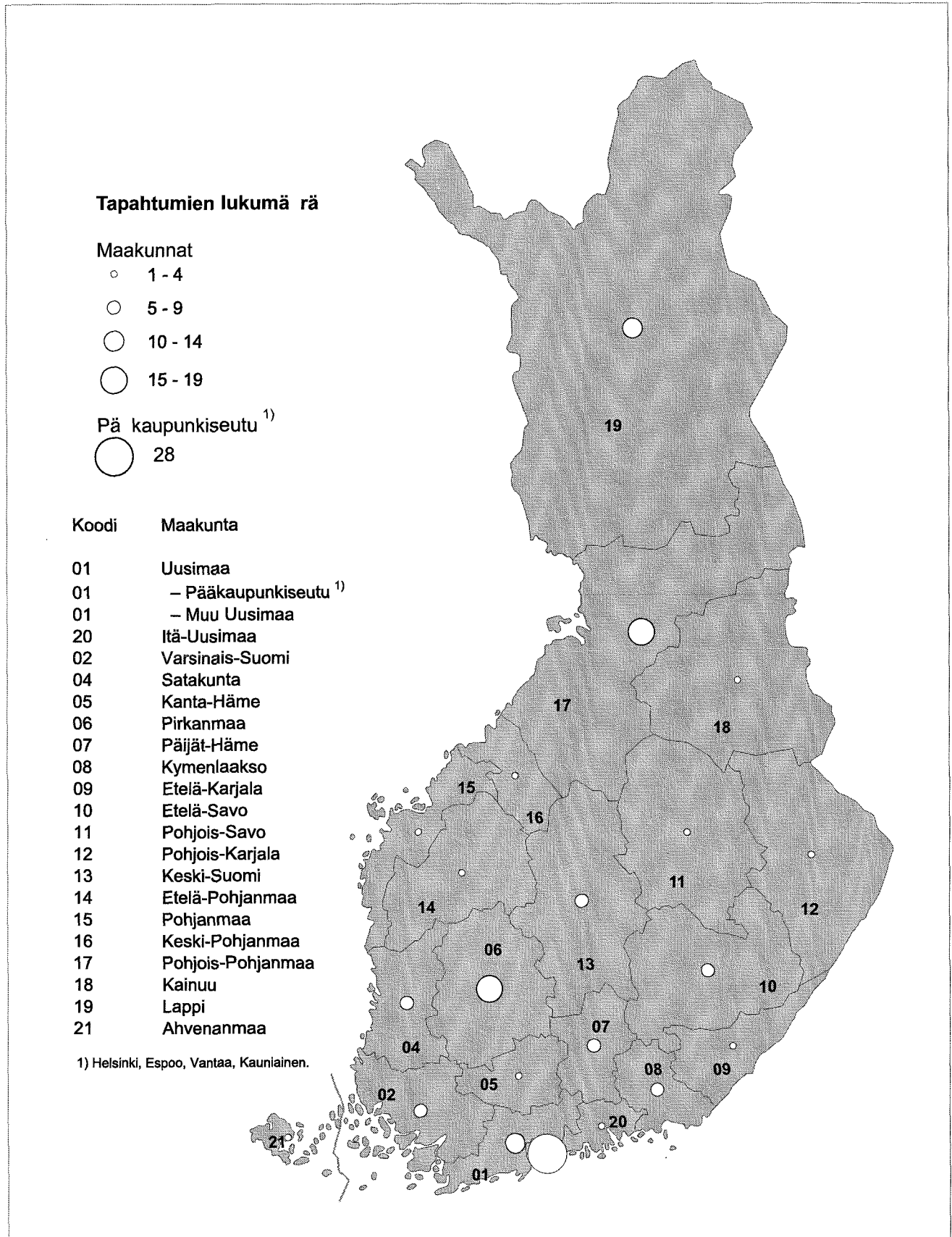
Finland Festivals -ketjuun kuulumattomien kulttuuritapahtumien joukossa on monia yleisön suosikkeja. Esimerkiksi Seinäjoen Tangomarkkinoilla oli yli 113 000 kävijää vuonna 2005. Suomen vanhimman rockfestivaalin, Turun Ruisrockin, 71 000 hengen yleisö vuonna 2005 oli tapahtuman 36-vuotisen historian toiseksi suurin. (www.tangomarkkinat.fi, www.ruisrock.fi.)

Helsingissä kesällä 2005 järjestetyssä ranskalaisvalokuvaaja Yann Arthus-Bertrandin Maa ilmasta -valokuvanäyttelyssä vieraili arviolta 400 000 kävijää. Kirjamesujen suosio kasvaa vuosi vuodelta: Helsingin kirjamesuilla kävi ennätysmäiset 47 500 henkeä vuonna 2005. (Helsingin Sanomat 12.10.2005, www.finnexpo.fi.)

Suurhalleissa ja Olympiastadionilla on konsertoinut lukuisia maailmantähtiä. Olympiastadionin kahdessa konsertissa kävi yhteensä lähes 80 000 henkeä vuonna 2004. Yleisurheilun maailmanmestaruuskisojen vuoksi Olympiastadionilla ei järjestetty konsertteja vuonna 2005. Hartwall Areenan konserttien (ja vastaavasti yleisön) määrä nousi huomattavasti vuonna 2005 edellisten vuosien laskun jälkeen. Konserttien yleisömäärä riippuu paljon siitä, miten suuria tähtiä saadaan vierailemaan Suomessa. (Liitetaulukko 9.3.)

Kuvio 9.1

Valtakunnalliset kulttuuritapahtumat maakunnittain 2005*

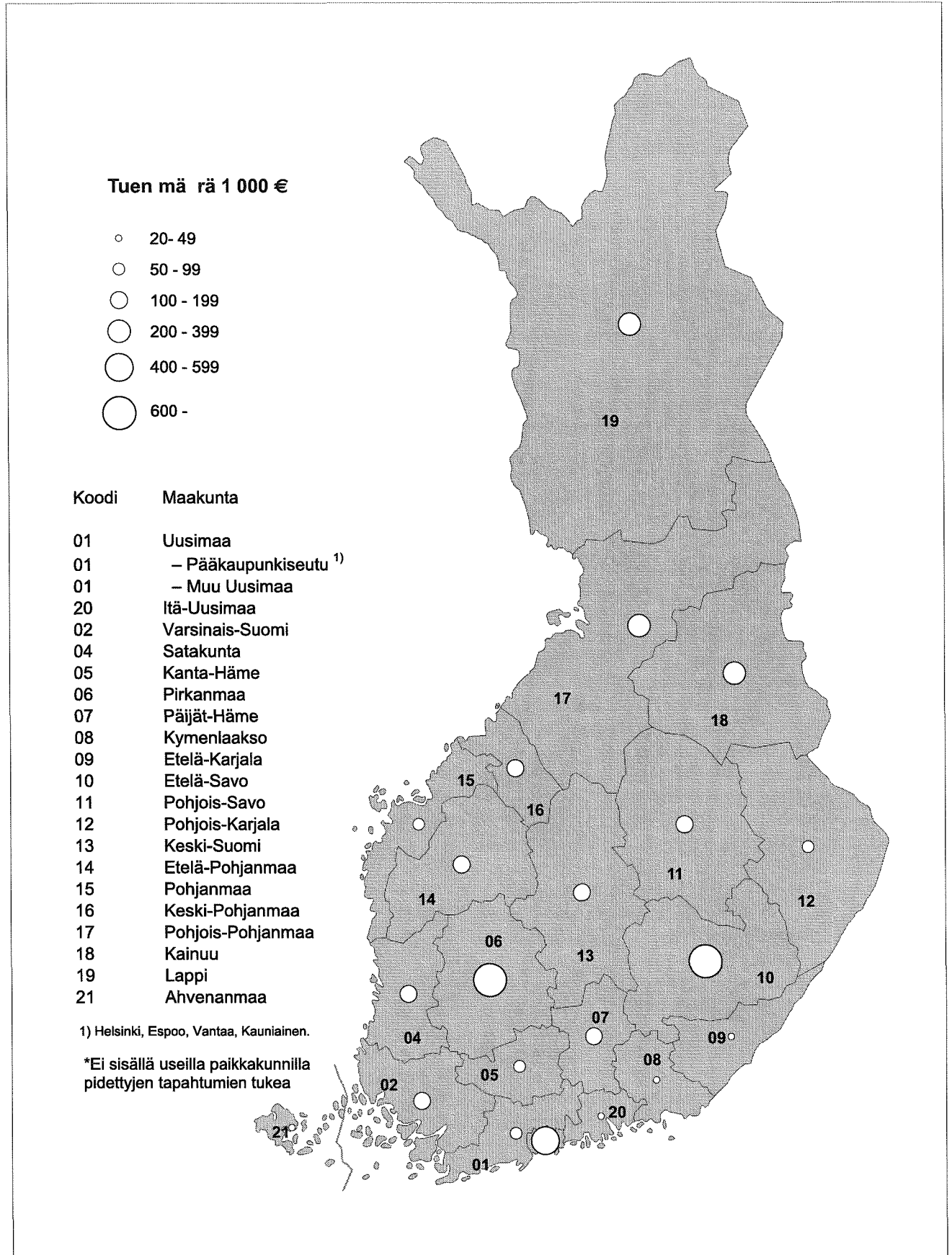

* Finland Festivalsiin kuuluvat sekä opetusministeriön ja Suomen elokuväsäätiön tukea saaneet tapahtumat.

Lähteet: Finland Festivals, Tapahtumien järjestäjien ilmoitukset, Opetusministeriö, Suomen elokuväsäätiö.

Kuvio 9.2

Opetusministeriön tuki valtakunnallisille kulttuuritapahtumille maakunnittain 2005*

Lähteet: Finland Festivals, Tapahtumien järjestäjien ilmoitukset, Opetusministeriö.
Suomen elokuvasäätiö.

2 Kulttuurikeskukset ja kulttuuritalot

Suomessa toimi 76 kulttuuritaloa tai kulttuurikeskusta vuonna 2005 (liitetaulukko 9.4). Vanhimmat edelleen alkuperäisessä käytössä olevat kulttuuritalot rakennettiin jo 1800-luvulla. Esimerkiksi Vanha Ylioppilastalo Helsingissä valmistui vuonna 1870.

Kulttuuritalojen ja kulttuurikeskusten rakentaminen oli erityisen vilkasta 1980-luvulla, jolloin rakennettiin lähes puolet (33) Suomen nykyisistä kulttuuritaloista. 1990-luvun alun taloudellisen laman aikana kulttuurikeskusten rakentaminen hiipui, mutta se on elpynyt 2000-luvulla. Suurin osa kulttuuritaloista ja kulttuurikeskuksista on kuntien ylläpitämiä.

Helsingin kaupungin tekemän tutkimuksen (Keskinen 2005) mukaan noin 70 prosenttia kolmen helsinkiläisen kulttuurikeskuksen (Stoa, Malmitalo ja Kanneltalo) käyttäjistä on naisia. Kulttuuritaloissa kävijät ovat jonkin verran koulutetumpia kuin Helsingin väestö keskimäärin. Suurimmat kävijäryhmät ovat työssä käyvät (noin 45 % kävijöistä), opiskelijat (runsaat 20 %) ja eläkeläiset (vajaat 20 %). Yleisin syy kulttuurikeskuksessa vierailuun on kirjastossa käynti (noin 60 prosentilla vastaajista). (Kaupunkilaisten kulttuurikeskus 2005.)

Valtaosa kulttuurikeskuksista sijaitsee kaupungeissa, kun taas seurantalot ovat pääasiassa maaseudulla. Seurantalaja on Suomessa yli 2 000, ja ne toimivat paikallisten kulttuuritapahtumien pitopaikkoina. Seurantalot ovat yleensä pienempiä ja vanhempia kuin varsinaiset kulttuurikeskukset. (Liitetaulukko 9.5.)

Opetusministeriö asetti vuonna 2002 työryhmän valmistelemaan alueellisten lastenkulttuurikeskusten valtakunnallisen verkoston perustamista. Työryhmän ehdotuksen perusteella muodostettiin seitsemän lastenkulttuurikeskuksen Taikalamppu-verkosto, joka aloitti toimintansa vuonna 2003. Verkoston tavoitteena on kehittää lastenkulttuurikeskusten toimintaa ja edistää palveluiden syntymistä uusille paikkakunnille. Lastenkulttuurikeskusten tehtävänä on sekä tarjota kulttuuria lapsille että edistää lasten oman kulttuurin tuottamista. (Taikalamppu – lastenkulttuurikeskusten verkosto 2002, www.taikalamppu.fi.)

Taikalamppu-verkoston seitsemästä lastenkulttuurikeskuksesta neljä perustettiin verkoston toiminnan alkaessa vuonna 2003. Kolme on toiminut jo aiemmin. Valtaosa rahoituksesta tulee valtiolta ja kunnilta. (Liitetaulukko 9.6.)

Ulkomailla toimi 16 suomalaista kulttuuri- ja tiedeinstituuttia vuonna 2005. Ensimmäinen niistä, Suomen Rooman-instituutti, perustettiin vuonna 1954.

Tietoruutu 9.1

Suomen kansainväliset kulttuurikeskukset

Suomessa toimii kolme kansainvälistä kulttuurikeskusta: Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa Helsingissä, Kansainvälinen kohtauspaikka Turussa ja Kulttuurikeskus Unipoint Tampereella. Vanhin keskus on Turun Kansainvälinen kohtauspaikka, joka perustettiin vuonna 1989. Kohtauspaikka toimii Turun kaupungin ylläpitämän Turun kulttuurikeskuksen yhteydessä. Sen tehtävänä on auttaa maahanmuuttajia sopeutumaan suomalaiseen kulttuuriin kunnioittaen heidän omaa kulttuuriperinnettään. Kohtauspaikka tarjoaa mm. näyttelyitä, lehtiä, kirjoja, Internet-yhteydet sekä kurseja, neuvontaa ja tietoa monikulttuurisuudesta.

Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa aloitti toimintansa vuonna 1995 Helsingin ydinkeskustassa. Caisa kuuluu Helsingin kaupungin kulttuuriasiakkeksen alaisuuteen. Caisan toiminnan tavoitteena on edistää kaupungin monikulttuurista vuorovaikutusta ja tukea etnisten vähemmistöjen omaa kulttuurin harjoittamista sekä antaa tietoja ja neuvoja. Caisan tarkoituksena on myös välittää helsinkiläisille tietoa eri kulttuureista. Caisa tarjoaa mm. monikulttuurisuuteen liittyviä kurseja, tapahtumia, näyttelyitä, lehtiä, kirjoja sekä neuvontaa.

Tampereen Unipoint perustettiin vuonna 2000, ja se toimii Tampereen kaupungin kulttuuritoimen yhteydessä. Unipointissa järjestetään kurseja, tapahtumia ja muuta toimintaa sekä suomalaisille että maahanmuuttajille. Unipoint tarjoaa myös neuvontaa, Internet-yhteydet, television, pelejä ja lehtiä.

Lähteet:

www.kulttuuri.hel.fi/caisa. Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa, Helsinki.

www.tampere.fi/kulttuuri/unipoint. Unipoint, Tampere.

www.turku.fi/kulttuurikeskus. Turun kulttuurikeskus.

Uusin, Budapestissa sijaitseva FinnAgora, avattiin vuonna 2003. Instituuttien päätehtävänä on toimia Suomen taiteen ja tieteen esittelypaikkoina sekä kehittää eri alojen yhteistyötä kohdemaan ja Suomen välillä. Instituuttien rahoitus tulee pääosin opetusministeriöltä. (Liitetaulukko 9.7; Suomen ulkomailla... 1998.)

Tilastolähteet

Kulttuuritapahtumat

Suurin osa tapahtumatiedoista on saatu Finland Festivalsilta, joka kerää vuosittain jäsentensä toimintaa ja taloutta koskevat tiedot. Kaikki jäsenet eivät kuitenkaan anna tietoja. Finland Festivalsiin kuulumattomien tapahtumien tiedot on saatu opetusministeriöstä sekä tapahtumien järjestäjiltä. Olympiastadionin ja suurhallien konserttien tiedot on saatu tilaisuuksien järjestäjiltä.

Taiteen keskustoimikunta tekee selvityksiä mm. kulttuuritapahtumista. Uusimmat tutkimukset:

Cantell, Timo (2003). Nykytanssin yleisöt. Tutkimus Tanssiareena 2000 -festivaalin kävijöistä. Tilastotietoa taiteesta 31. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Kukkonen, Tiina (2001). Festivaalien talous 1999. Finland Festivals ry:n jäsenten talouden rakenne 1999 ja kehitys vuodesta 1993. Työpapereita 37. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Kukkonen, Tiina (2000). Festivaalit 1996–2000. Tilastotietoa kulttuuritapahtumien julkisesta tuesta, taloudesta ja yleisöistä. Työpapereita 36. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Cantell, Timo (1999). Helsinki suur tapahtumien näyttämönä. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuskatsauksia 1999: 1.

Cantell, Timo (1998). Yleisfestivaalien yleisöt – Helsingin Juhlaviikot, Joensuun Laulujuhlat. Tilastotietoa taiteesta 19. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Helsingin yliopiston Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus on julkaissut tutkimuksen kulttuuritapahtumien taloudellisesta merkityksestä maaseutukunnille ja kaupungeille (Kainulainen 2004). Turun keskiaikaisista markkinoista on tehty kävijätutkimus Turun kauppakorkeakoulussa (Toivonen & Ylätalo 2004).

Kulttuurikeskukset ja kulttuuritalot

Kulttuuritaloista on tietoa mm. Tilastokeskuksen rakennustietokannassa, jonka luokkaan kokoontumisrakennukset sisältyvät teatteri-, ooppera-, konsertti- ja kongressitalot. Rekisteri sisältää tietoja rakennusten sijainnista, rakennusvuodesta ja kerrosalasta. Kulttuuritaloja koskevia tilastotietoja on saatu myös suoraan kulttuuritaloista.

Seurataloja koskevat tiedot on saatu Suomen Kotiseutuliitosta. Lastenkulttuurikeskusten tiedot on saatu Taikalamppu-verkoston kuuluvista lastenkulttuurikeskuksista. Ulkomailla toimivien kulttuuri- ja tiedeinstituuttien tilastot kokoaa opetusministeriö.

Helsingin kaupunki on julkaissut teoksen, jossa käsitellään kolmea helsinkiläistä kulttuurikeskusta (Kaupunkilaisten kulttuurikeskus, 2005). Teos sisältää muun muassa kulttuurikeskusten kävijätutkimuksen tulokset.

Muut lähteet

Helsingin Sanomat 12.10.2005.

Kainulainen, Kimmo (2004). Elämyksistä elinkeinoja. Seinäjoki: Helsingin yliopisto / Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus.

Keskinen, Vesa (2005). Helsingin kulttuurikeskusten käyttäjät. Teoksessa: Kaupunkilaisten kulttuurikeskus. Toim. Satu Silvanto, Maaria Linko, Vesa Keskinen & Timo Cantell. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus ja Helsingin kaupungin kulttuuriasiakeskus.

Liikkanen, Mirja (2005). Yleisönä – kodin ulkopuolella ja kotona. Teoksessa: Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002. Toim. Mirja Liikkanen, Riitta Hanifi & Ulla Hannula. Helsinki: Tilastokeskus.

Suomen ulkomailla toimivat kulttuuri- ja tiedeinstituutit (1998). Helsinki: Opetusministeriö & Edita.

Taikalamppu – lastenkulttuurikeskusten verkosto (2002). Opetusministeriön työryhmien muistioita 12/2002. Helsinki: Opetusministeriö.

Toivonen, Timo & Ylätalo, Hanna (2004). Pimeää keskiaikaa keskellä kesää. Turun keskiaikaisten markkinoiden kävijätutkimus. Turun kauppakorkeakoulun julkaisuja. Sarja Keskustelua ja raportteja 12/2004. Turku: Turun kauppakorkeakoulu.

www.finnexpo.fi. Suomen Messut.

www.ruisrock.fi

www.taikalamppu.fi

www.tangomarkkinat.fi

Taulukot – Tables

- 9.1. Valtakunnallisia kulttuuritapahtumia 2005
National cultural events 2005
- 9.2. Finland Festivalsin kokonaiskävijämääriltään suurimmat tapahtumat (yli 50 000 kävijää) 2001–2005
Finland Festivals: Events with over 50 000 visitors 2001–2005
- 9.3. Helsingin Hartwall Areenan, Helsingin jäähallin ja Olympiastadionin sekä Turun Elysée Areenan (Turkuhallin) konsertit 1997–2005
Concerts at Hartwall Arena, the Helsinki Ice Stadium and the Olympic Stadium in Helsinki and Elysée Arena (Turku Hall) in Turku 1997–2005
- 9.4. Suomen kulttuuritalot ja kulttuurikeskukset maakunnittain 2005
Cultural houses and centres in Finland by region 2005
- 9.5. Seurantalot maakunnittain 2005
Club houses by region 2005
- 9.6. Taikalamppu-verkoston lastenkulttuurikeskukset 2004
Finnish centres for culture for children in the Taikalamppu (Aladdin's Lamp) network 2004
- 9.7. Suomen ulkomailla toimivat kulttuuri- ja tiedeinstituutit 2004
Finnish cultural and scientific institutes abroad 2004

Liitelaulukko 9.1. Valtakunnallisia kulttuuritapahtumia 2005*
Appendix Table 9.1. National cultural events 2005*

Tapahtuma ja maakunta ¹⁾ Event and region ¹⁾	Järjestäjä Organiser	Kesto Duration	Kävijöitä ja/tai osallistujia ²⁾ Visitors and/or participants ²⁾	Opetusministeriön tuki ³⁾ Subsidy from the Ministry of Education ³⁾
		Päivää – Days		1 000 € – EUR 1 000
Uusimaa				493,5
Aasia Helsingissä -festivaali <i>Asia in Helsinki festival</i>	Aasia Helsingissä -yhdistys <i>Asia in Helsinki society</i>	6	2 605	11,0
April Jazz Espoo (F)	Espoo Big Band ry. EBB <i>Espoo Big Band association</i>	5	20 000	15,0
Avanto Helsinki Media Art Festival	Mediataideyhdistys Avanto ry. <i>Media art association Avanto</i>	3	5 937	10,0
Doc Point dokumenttielokuvafestivaali <i>Doc Point film documentary festival (Helsinki)</i>	DocPoint Helsingin dokumenttielokuvafesti- vaaliyhdistys ry. – <i>DocPoint association for the film documentary festival in Helsinki</i>	5	19 000	41,0
Espoo Ciné International Film Festival	Espoon elokuvajuhlat ry. <i>Espoo film festival association</i>	6	21 545	30,0
Espoon kansainvälinen pianoviikko <i>Espoo International Piano Festival (F)</i>	Espoon Musiikkifestivaaliyhdistys ry. <i>Music festival association in Espoo</i>	7	..	–
Etnosoil (music) (Helsinki)	Maailman Musiikin Keskus ry. <i>Global Music Centre</i>	5	..	10,0
Faces Etnofestival (Karjaa) (F)	Kulturföreningen Etnokult Kulttuuriyhdistys ry. <i>Cultural association Etnokult</i>	3	8 400	5,0
Fiskarsin kesänäyttelyt <i>Summer exhibitions at Fiskars (Pohja)</i>	Fiskarsin käsityöläisten, muotoilijoiden ja taiteilijoiden osuuskunta Onoma <i>Cooperative Onoma in Fiskars</i>	18,5
Flow05 – Nuspírit Helsinki Festival	Osuuskunta Nuspirit Cooperative	2	5 000	4,0
Funky Elephant -festivaali <i>Funky Elephant festival (music) (Helsinki)</i>	Funky Amigos ry. <i>Funky Amigos association</i>	3	..	5,0
Hangö Teaterträff	Hangö Teaterträff rf. <i>Hangö Teaterträff association</i>	4	2 789	9,0
Helsingin Juhlaviikot <i>Helsinki Festival (F)</i>	Helsinki-viikon säätiö / Helsingin Juhlaviikot <i>Helsinki Festival foundation</i>	17	254 454	100,0
Helsingin Sarjakuvafestivaalit <i>Helsinki Comics Festival</i>	Suomen sarjakuvaseura ry. <i>The Finnish Comics Society</i>	3	..	19,0
Helsinki Photography Festival	Valokuvataiteilijoiden liitto ry. <i>Union of Artist Photographers</i>	29	..	20,0
Huima uuden sirkuksen festivaali (circus) (Helsinki)	PopZoo Promotions Oy.	5	3 000	10,0
Itämeren kuvanveistopäivät <i>Baltic sculpting event (Tuusula)</i>	Itämerikeskussäätiö <i>Baltic Sea Center foundation</i>	5,0
Järvenpään Sibelius-Viikot <i>Järvenpää Sibelius Festival (F)</i>	Järvenpään Sibelius-Viikot ry. <i>Järvenpää Sibelius Festival association</i>	9	..	–
Kerava Jazz	Kerava Jazz ry. – <i>Kerava Jazz association</i>	4	900	7,0
Kivi-juhlat <i>Kivi Festival (F) (Nurmijärvi)</i>	Nurmijärven Kivi-juhlat ry. <i>Kivi Festival association in Nurmijärvi</i>	52	9 441	–
Koneisto Festival (music) (Helsinki)	KP Complete Control Oy.	2	9 500	5,0
Liikkeellä marraskuussa <i>Moving in November (dance) (Helsinki)</i>	Tanssiareena ry. <i>Tanssiareena association</i>	9	..	17,0
Lohjan Tenoripäivät <i>Lohja Tenor Festival (F)</i>	Lohjan Kesä ry. <i>Lohja Summer Festival Association</i>	5	1 918	–
Musica Nova Helsinki (F)	Helsinki-viikon säätiö / Musica Nova <i>Helsinki festival foundation</i>	9	8 900	10,0
Musik vid havet / Meri ja musiikki <i>Music by the Sea (F) (Inkoo)</i>	Musik vid Havet rf. Meri ja musiikki ry. <i>Meri ja musiikki association</i>	3	1 506	2,0
Puistoblues <i>Lakeside Blues Festival (F) (Järvenpää)</i>	Järvenpään Blues-Jazz Diggerit (JBJD) ry. <i>JBJD association</i>	5	114 200	10,0
Rakkautta & Anarkiaa – <i>Love & Anarchy</i> (Helsinki)	Helsinki International Film Festival ry.	11	41 000	52,0
Ruutial -tanssifestivaali (dance) (Helsinki)	Tanssiteatteri Hurjaruuthin Kannatus ry. <i>Support association for the dance theatre Hurjaruuth</i>	8	..	10,0
Samuelin Poloneesi (folk music) (Helsinki)	Suomen Kansanmusiikkiliitto ry. <i>The Finnish Folk Music Association</i>	6	3 800	4,0

Liitetaulukko 9.1. Jatkuu – Appendix Table 9.1. Cont.

Tapahtuma ja maakunta ¹⁾ Event and region ¹⁾	Järjestäjä Organiser	Kesto Duration	Kävijöitä ja/tai osallistujia ²⁾ Visitors and/or participants ²⁾	Opetusministeriön tuki ³⁾ Subsidy from the Ministry of Education ³⁾
		Päivää – Days		1 000 € – EUR 1 000
Seurasaaren juhannusvalkeat Seurasaari Midsummer Bonfires (F) (Helsinki)	Seurasaarisäätiö Seurasaari Foundation	2	11 500	–
Sivuaskel / Side Step Festival (dance) (Helsinki)	Zodiak Presents ry. / Zodiak, Uuden tanssin keskus – Zodiak Presents association / Zodiak – The Centre for New Dance	9	1 596	6,0
Suomalaisen lastenteatterin näytekkuna (children's theatre) (Helsinki)	Suomen Assitej-keskus ry. Finnish Assitej Centre	2	641	5,0
Tammisaaren Kesäkonsernit Ekenäs Summer Concerts (F)	Suomalainen Kamariorkesteri, Tammisaaren kaupunki Finnish Chamber Orchestra, town of Ekenäs	5	2 050	–
Tuusulanjärven Kamarimusiikki Chamber Music by Lake Tuusula (F) (Järvenpää)	Järvenpään Sibelius-Seura ry. Sibelius society in Järvenpää	6	2 352	6,0
Ung Nordisk Musik Young Nordic Music (Helsinki)	Korvat Auki! ry. Korvat Auki! society	..	2 100	4,0
Urkuyö ja Aaria Organ Night and Aria (F) (Espoo)	Urkuyö ja Aaria ry. Organ Night and Aria association	85	5 200	10,0
Uuden ja kokeellisen jongleerauksen festivaali (juggling) (Helsinki)	Uuden jongleerauksen yhdistys ry. Association for modern juggling	3	1 400	8,0
Valon Voimat Forces of Light (Helsinki)	Helsingin kulttuuriyhdistys Valon Voimat ry. Cultural association Valon Voimat in Helsinki	58	..	9,0
Vantaan Barokki (F) (baroque music)	Vantaan Barokki ry. Vantaan Barokki association	7	2 653	10,0
Viapori Jazz (Helsinki)	Viapori Jazz ry.	4	2 650	6,0
Itä-Uusimaa				35,0
Avanti!n Suvisoitto Avanti! Summer Sounds (F) (Porvoo)	Kamariorkesteri Avanti!n kannattaja- yhdistys ry. – Avanti! Chamber Orchestra	5	7 800	30,0
Kansainvälinen Romanimusiikin Festivaali International Roma Music Festival (F) (Porvoo)	Romanitaiteen keskus ry. Centre for gypsy art	3	1 400	5,0
Loviisan Sibeliuspäivät Loviisa Sibelius Festival (F)	Loviisan Sibeliuspäivät Loviisa Sibelius Festival	4	1 022	–
Varsinais-Suomi				192,5
Baltic Jazz (Kemiö)	Intresseföreningen för jazzmusik i Dalsbruk rf. Jazz association in Dalsbruk	3	6 682	4,5
Crusell-viikko – Crusell Week (F) (Uusikaupunki)	Crusell-seura ry. – Crusell society	8	9 060	25,0
Kemiön Musiikkijuhlat ja musiikkileiri Arkipelag Kimito Island Music Festival (F)	Kemiönsaaren Musiikkikilta ry. Music guild association in Kemiönsaari	6	1 370	2,0
Naantalin Musiikkijuhlat Naantali Music Festival (F)	Naantalin musiikkijuhlasäätiö Music festival foundation in Naantali	13	17 400	65,0
Seikkisrock (music) (Turku)	Lasten- ja nuortenkulttuuriyhdistys Vilperi Vilperi association for youth and children's culture	2	1 200	3,0
Tehdasfestivaali Manifesti (culture) (Turku)	Pro Manillasäätiö – Pro Manilla foundation	11	1 472	18,0
Turku Jazz	Turku Jazz ry. – Turku Jazz association	4	..	7,0
Turun musiikkijuhlat Turku Music Festival (F)	Turun musiikkijuhlasäätiö Turku Music Festival Foundation	10	28 067	63,0
Volter Kilpi -kirjallisuusviikko (literature) (Kustavi)	Kustavin kirjallisuusyhdistys ry. Literature association at Kustavi	6	4 500	5,0
Satakunta				130,0
Kaunista laulua Old Vicarage Festival of Song (Huitinen) (F)	Kulttuurikeskus Wanha Pappila Cultural centre Wanha Pappila	6	..	–
Pori Jazz Festival (F)	Pori Jazz 66 ry. – Pori Jazz 66 association	9	120 000	105,0
Rauman Festivo-musiikkipäivät Rauma Festivo Music Festival (F)	Rauma Festivo-musiikkipäivät Rauma Festivo Music Festival	7	1 900	–

Liitetaulukko 9.1. Jatkuu – Appendix Table 9.1. Cont.

Tapahtuma ja maakunta ¹⁾ Event and region ¹⁾	Järjestäjä Organiser	Kesto Duration	Kävijöitä ja/tai osallistujia ²⁾ Visitors and/or participants ²⁾	Opetusministeriön tuki ³⁾ Subsidy from the Ministry of Education ³⁾
		Päivää – Days		1 000 € – EUR 1 000
Vapaiden ammattiryhmien teatterifestivaali Lainsuojattomat (theatre) (Pori)	Rakastajat-teatteriryhmän kannatus ry. Support association for the dance group Rakastajat	5	7 700	20,0
Vasket Vallassa -puhallinmusiikkiviikko (brass music) (Harjavalta)	Sydän-Satakunnan Puhallinmusiikkiperinne ry. Association for traditional brass music in the heart of Satakunta	7	2 200	5,0
Kanta-Häme				53,0
Hämeenlinnan lasten ja nuorten taidefestivaali Hippalot – Häme Castle Children's Festival Hippalot (F) (Hämeenlinna)	kaupunki – town	5	7 500	42,0
Musiikkia Linnassa – Music under the Wing of the Castle (Hämeenlinna)	Musiikkia Linnassa ry. – Music under the Wing of the Castle association	3	770	4,0
Riihimäen Kesäkonsertit Riihimäki Summer Concerts (F)	Riihimäen Kesäkonsertit -yhdistys ry. Riihimäki Summer Concerts association	7	2 100	5,0
Valtakunnalliset jazz-päivät (music) (Hämeenlinna)	Hämeenlinnan Soitannollinen Kerho ry. Musician's club in Hämeenlinna	3	..	2,0
Pirkanmaa				605,5
Backlight International Photographic Triennial (Tampere)	Valokuvakeskus Nykyaika ry. Photographic Centre Nykyaika	11,5
Lasten ja nuorten kirjapäivät (children's literature) (Vammala)	Suomen Kirjainstituutti	6	6 000	4,0
Mäntän kuvataideviikot Mänttä Art Festival (F)	Mäntän kuvataiteen ystävät ry. Mänttä Art Festival association	64	6 617	40,0
Mäntän Musiikkijuhlat Mänttä Music Festival (F)	Mäntän Musiikkijuhlien Tuki ry. MMJ Mänttä Music Festival association	5	2 100	10,0
Pentinkulman päivät Pentinkulma Days (F) (Urjala)	Väinö Linnan seura ry. Väinö Linna society	8	6 550	7,0
Pispalan Sottiisi, Folklandia / Tanssimania Pispala Schottische (F) (Tampere)	Suomen Nuorisoseurojen Liitto SNL ry. Finnish Youth Association	6	24 500	24,0
Purnu (Orivesi)	Aimo Tukiaisen Purnun säätiö Aimo Tukiaisen's Purnu foundation	..	5 981	10,0
Sata-Häme Soi Sata-Häme Accordion Festival (F) (Ikaalinen)	Sata-Häme Soi ry. Sata-Häme Accordion Festival association	6	24 550	56,0
Tampere Jazz Happening (F)	kaupunki – town	3	9 357	20,0
Tampereen Flamencoviikko (flamenco dance)	Tampereen Flamencoviikko ry. Tampere flamenco week association	6	4 000	4,5
Tampereen kansainväliset lyhytelokuvajuhlat Tampere International Short Film Festival	Tampereen elokuvajuhlat ry. Tampere Film Festival association	5	30 000	125,0
Tampereen Sävel Tampere Vocal Music Festival (F)	Tampereen Musiikkijuhlat Tampere Music Festivals	5	26 947	10,0
Tampereen Teatterikesä Tampere International Theatre Festival (F)	Tampereen Teatterikesä ry. – Tampere International Theatre Festival association	6	92 000	217,0
Tanssivirtaa Tampereella (modern dance) (Tampere)	Tanssiteatteri Mobita/Danscon kannatus- yhdistys ry. – Support association for the dance theatre Mobita/Dansco	6	..	10,0
Työväen Musiikitapahtuma Festival of Workers' Music (F) (Valkeakoski)	Työväen Musiikitapahtuma ry. Festival of Workers' Music association	5	30 000	30,0
Uuden Kirjan Päivät (literature) (Orivesi)	Kansanvalistusseuran säätiö, KVS-Instituutti, Oriveden Opisto – KVS Foundation, KVS institute, Orivesi institute	3	73	7,5
Vanhan kirjallisuuden päivät Days of Old Literature (Vammala)	Suomen vanhan kirjallisuuden päivät ry. Days of Old Literature association	2	20 000	19,0

Liitetaulukko 9.1. Jatkuu – Appendix Table 9.1. Cont.

Tapahtuma ja maakunta ¹⁾ Event and region ¹⁾	Järjestäjä Organiser	Kesto Duration	Kävijöitä ja/tai osallistujia ²⁾ Visitors and/or participants ²⁾	Opetusministeriön tuki ³⁾ Subsidy from the Ministry of Education ³⁾
		Päivää – Days		1 000 € – EUR 1 000
Päijät-Häme				113,5
Sinfonia Lahden Sibelius-festivaali <i>Sibelius Festival, Lahti (F)</i>	Sinfonia Lahti <i>Lahti Symphony Orchestra</i>	4	4 735	–
Lahden Julistebiennale / Grand Prix	Lahden kaupunki / Julistemuseo / Grafia ry. <i>Town of Lahti / Poster Museum / Grafia association</i>	107	..	3,5
Lahden kansainvälinen kirjailijakokous <i>Lahti International Writers' Reunion</i>	Lahden kansainvälinen kirjailijakokous ry. <i>Lahti International Writers' Reunion association</i>	5	61	60,0
Lahden Kansainvälinen Urkuviikko <i>Lahti Organ Festival (F)</i>	Lahden Kansainvälinen Urkuviikko ry. <i>Lahti Organ Festival</i>	7	4 500	43,0
Lasten Runoviikko (<i>poetry</i>) (Lahti)	Lahden Runomaraton ry. <i>Lahti Poetry Marathon association</i>	6	2 700	7,0
Sysmän Suvisoitto <i>Sysmä Summer Sounds (F)</i>	Sysmän Suvisoitton Tuki ry. <i>Sysmä Summer Sounds association</i>	10	4 443	–
Kymenlaakso				23,0
litiin Musiikkijuhlat (<i>music</i>)	litiin Musiikkijuhlayhdistys ry. <i>Music festival association in Iitti</i>	3	3 300	5,0
Kansainvälinen Lasten Teatteritapahtuma <i>The International Children's Theatre Festival (Kuusankoski)</i>	Työväen Näyttämöiden Liitto ry. <i>The TNL Theatre Organisation</i>	6	4 500	11,0
Kotkan Meripäivät <i>Kotka Maritime Festival (F)</i>	Kotkan Meripäivät Oy <i>Kotka Maritime Festival Ltd.</i>	4	150 000	–
Lasten Meripäivät <i>Children's Maritime Festival (F) (Kotka)</i>	Kotkan Meripäivät Oy <i>Kotka Maritime Festival Ltd.</i>	3	4)	7,0
Miehikkälän Pelimannipäivät – Kymenlaakso Folk <i>Art and Music Festival (F) (Miehikkälä)</i>	Miehikkälän Pelimannipäivät ry. <i>Miehikkälän Pelimannipäivät association</i>	3	5 913	–
Etelä-Karjala – South Karelia				20,0
Imatra Big Band Festival (F)	Imatra Big Band Festival ry. <i>Imatra Big Band Festival Association</i>	9	53 500	20,0
Etelä-Savo				789,0
Joroisten Musiikkipäivät <i>Joroinen Music Days (F)</i>	Joroisten Musiikkiyhdistys ry. <i>Music Association in Joroinen</i>	5	2 435	7,0
Kangasniemen Musiikkiviikot <i>Kangasniemi Music Festival (F)</i>	Kangasniemen Musiikinystävät ry. <i>Kangasniemi Music Festival</i>	10	2 210	14,0
Mikkelin kuvitustriennale (<i>visual art</i>)	Mikkelin kaupunki / taidemuseo <i>Town of Mikkeli / art museum</i>	115	2 164	7,0
Mikkelin Musiikkijuhlat <i>Mikkeli Music Festival (F)</i>	Mikkelin Musiikkijuhlien Kannatusyhdistys ry. <i>Mikkeli Music Festival association</i>	7	3 820	18,0
Savonlinnan Oopperajuhlat <i>Savonlinna Opera Festival (F)</i>	Savonlinnan Oopperajuhlien kannatusyhdistys ry. <i>Savonlinna Opera Festival Association</i>	30	68 254	655,0
Taidekeskus Retretti <i>Retretti Art Centre (F) (Punkaharju)</i>	Retretti Oy Ltd.	88	89 700	40,0
Taidekeskus Salmela <i>Salmela Art Centre (F) (Mäntyharju)</i>	Taidekeskus Salmela Oy <i>Salmela Arts Centre Ltd.</i>	65	25 500	28,0
Työväen Näyttämöpäivät <i>International Amateur Theatre Festival (Mikkeli)</i>	Työväen Näyttämöpäivien Kannatusyhdistys ry. <i>Support association for the International Amateur Theatre Festival</i>	3	4 800	20,0
Pohjois-Savo				178,0
ANTI – Contemporary Art Festival (Kuopio)	Kuopio Festivals / <i>Anti festival</i>	4	5 000	12,0
Kuopio Tanssii ja Soi <i>Kuopio Dance Festival (F)</i>	Kuopio Tanssii ja Soi <i>Kuopio Dance and Music festival ry.</i>	8	39 550	151,0

Liitetaulukko 9.1. Jatkuu – Appendix Table 9.1. Cont.

Tapahtuma ja maakunta ¹⁾ Event and region ¹⁾	Järjestäjä Organiser	Kesto Duration	Kävijöitä ja/tai osallistujia ²⁾ Visitors and/or participants ²⁾	Opetusministeriön tuki ³⁾ Subsidy from the Ministry of Education ³⁾
		Päivää – Days		1 000 € – EUR 1 000
Opera Cava (Nilsinä)	Oopperasäätiö Cava – Opera foundation Cava	21	10 000	10,0
Vekara-Varkaus Lasten kesätapahtuma – Vekara-Varkaus Children's Summer Festival (Varkaus) (F)	Varkauden kaupunki Town of Varkaus	7	14 860	5,0
Pohjois-Karjala – North Karelia				85,0
Joensuun gospelmusiikin festivaalit (gospel music)	Suomen Gospel ry. Finnish gospel association	5,0
Kihaus Folk Music Festival (F) (Rääkkylä)	Rääkkylän kansanmusiikkiyhdistys ry. Folk music association in Rääkkylä	4	15 000	35,0
Lieksan Vaskiviikko Lieksa Brass Week (F)	Lieksan Vaskiviikon kannatusyhdistys ry. Lieksa Brass Week association	10	20 500	35,0
Monessa Muodossa – Tapio Wirkkala, Timo Sarpaneva, Kain Tapper (Finnish design) (Juuka)	Juuan Kivimuseo- ja kivikyläsäätiö Mineral museum and mineral village foundation in Juuka	242	..	10,0
Keski-Suomi – Central Finland				198,0
Graphica Creativa (Jyväskylä)	Luova Grafiikka ry. – The Graphica Creativa Society	..	11 841	15,0
Joutsan Joutopäivät – Joutsa Folk Festival (F)	Joutsan Joutopäivät – Joutsa Folk Festival	3	20 000	–
Jyväskylän Kesä Jyväskylä Festival (F)	Jyväskylän festivaaliyhdistys ry. Jyväskylä Festivals association	6	35 076	75,0
Jyväskylä Summer Jazz	Jyzz ry. – Jyzz association	4	4 500	9,0
Keitelejazz (F) (Äänekoski)	Äänekoski Jazz ry. Äänekoski Jazz Association	4	8 000	–
Kihveli Soikoon – Kihveli Soikoon Skiffle Music Festival (F) (Hankasalmi)	Kihveli Soikoon ry. Skiffle Music Festival association	..	6 564	4,0
Musiikin Aika Time of Music (F) (Viitasaari)	Viitasaaren kesäakatemia ry. Viitasaari summer academy association	7	5 000	90,0
Saarjärven teatteripäivät (theatre)	Suomen Harrastajateatteriliitto ry. The Amateur Theatre Association of Finland	3	..	5,0
Etelä-Pohjanmaa – South Ostrobothnia				117,0
Eteläpohjalaiset Spelit (folk music) (F) (Teuva)	Eteläpohjalaiset Spelit Kansanmusiikkiyhdistys ry. Eteläpohjalaiset Spelit folk music association	5	30 000	8,0
Harrastajateatterikesä Amateur Dramatics Festival (F) (Seinäjoki)	Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry.	3	2 014	19,0
Ilmajoen Musiikkijuhlat Ilmajoki Music Festival (F)	Ilmajoen Musiikkijuhlat ry. Ilmajoki Music Festival Association	11	12 500	75,0
Provinssirock (F) (Seinäjoki)	Seinäjoen elävän musiikin yhdistys Selmu ry. The Seinäjoki Live Music Association (Selmu ry.)	3	61 957	15,0
Pohjanmaa – Ostrobothnia				88,0
För Performance Festival (Vaasa)	Platform rf. – Platform association	4,0
Korsholman Musiikkijuhlat Korsholm Music Festival (F)	Understödsföreningen för Musikfestspelen i Korsholm rf. – Korsholm Music Festival association	8	4 643	71,0
SamStämt i Jakobstad (music)	Finlands svenska spelmansförbund rf.	4	830	6,0
Vaasan Kuorofestivaali – Vaasa Choir Festival (F)	kaupunki – town	5	27 820	7,0
Keski-Pohjanmaa – Central Ostrobothnia				159,0
Kaustinen Folk Music Festival (F)	Kansanmusiikkisäätiö – Folk music foundation	9	101 000	150,0
Kaustisen Kamarimusiikkiviikko Kaustinen Chamber Music Week	Kaustisen Kamarimusiikkiyhdistys ry. Kaustinen chamber music association	7	2 800	5,0

Liitetaulukko 9.1. Jatkuu – Appendix Table 9.1. Cont.

Tapahtuma ja maakunta ¹⁾ Event and region ¹⁾	Järjestäjä Organiser	Kesto Duration	Kävijöitä ja/tai osallistujia ²⁾ Visitors and/or participants ²⁾	Opetusministeriön tuki ³⁾ Subsidy from the Ministry of Education ³⁾
		Päivää – Days	1 000 € – EUR 1 000	
Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlat (church music)	Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlat ry. Church music association in Lohtaja	8	4 500	4,0
Pohjois-Pohjanmaa – North Ostrobothnia				241,0
Arktiset Askeleet – Arctic Steps (Oulu)	Oulun läänin tanssialan tuki ry., Oulun seudun ammattikorkeakoulu – Support association for dance in the province of Oulu, Oulu Polytechnic	3	450	12,0
Elojazz & Blues (Oulu)	Jazz 20 ry. – Jazz 20 association	3	5 000	5,0
Elämäntarinafestivaalit The Finnish Life Story Festival (Kärsämäki)	Kärsämäen Kehityskeskus Oy.	2	120	3,0
Haapavesi Folk (F)	Haapaveden Folk-musiikin yhdistys ry. Folk music association in Haapavesi	7	9 350	19,0
Kesäaika päättyy -nukketeatteritapahtuma (marionette show) (Oulu)	Nukketeatteriyhdistys Akseli Klonk ry. Marionette show association Akseli Klonk	4	3 794	5,0
Kuusamo Nature Photo	kaupunki – town	10	..	20,0
Lasten ja nuorten teatteripäivät Oulu Children's Theatre Festival (F)	kaupunki – town	7	5 273	20,0
Oulaisten Musiikkiviikot Oulainen Music Week (F)	Oulaisten Musiikkiviikot Oulainen Music Week	15	..	–
Oulun kansainvälinen lastenelokuvien festivaali Oulu International Children's Film Festival	Oulun Elokuva keskus ry. Film Centre of Oulu	7	8 000	62,0
Oulun Musiikkijuhlat Oulu Music Festival (F)	Oulun musiikkijuhlasäätiö Music festival foundation in Oulu	11	7 500	12,0
Oulunsalo Soi Oulunsalo Music Festival (F)	Oulunsalo Soi, Oulunsalon kunta Oulunsalo Music Festival, Oulunsalo municipality	8	3 550	4,0
Pentti Haanpää 100 vuotta – Pentti Haanpää 100 years (literature) (Piippola)	Pentti Haanpään seura ry. Pentti Haanpää society	26	4 500	4,0
Pääataloviikko Pääatalo week (literature) (Taivalkoski)	Kalle Pääatalo -seura ry. Kalle Pääatalo society	7	6 000	13,0
Raahen Rantajatsit – Jazz on the Beach (F)	Rajatsi ry. – Rajatsi association	3	2 900	4,0
Tanssia Tyrkyllä (dance) (Oulu)	JoJo – Oulun Tanssin Keskus ry. JoJo – Oulu Dance Centre	..	1 251	8,0
Täydenkuun Tanssit Full Moon Dance Festival (F) (Pyhäjärvi)	Pyhäsalmen Tanssi ry. / Täydenkuun tanssit -työryhmä – Pyhäjärvi Full Moon Dance Festival association and working group	5	6 449	50,0
Kainuu				238,0
Kajaanin Runoviikko – Words and Music in Kajaani (F)	kaupunki – town	5	7 717	60,0
Kajaani Tanssii (dance)	kaupunki – town	3	2 000	6,0
Kuhmon Kamarimusiikki Kuhmo Chamber Music Festival (F)	Kuhmon Musiikkijuhdistys ry. Kuhmo Chamber Music Festival	15	38 255	172,0
Suomussalmen Musiikkijuhlat Suomussalmi Music Festival (F)	Suomussalmen musiikkiopiston tuki ry. Support association for the music institute in Suomussalmi	10	1 140	–
Lappi – Lapland				200,0
Euroopan Naisteatterifestivaalit (female theatre) (Tornio, Haaparanta)	Teatteriyhdistys Elämys Eukot ry. Theatre association Elämys Eukot	4	..	4,0
Hetan Musiikkipäivät Hetta Music Event (Enontekiö)	Hetan Musiikkipäivät ry. Hetta Music Event association	5	934	6,0
Jutajaiset Folklorefestivaali, kansainvälinen folklorefestivaali – Midnight Sun Jutajaiset (F) (folklore) (Rovaniemi)	Lapin Nuorison Liitto ry. Lapland youth society	10	20 000	25,0
Kalottjazz & Blues Festival (F) (Tornio)	kaupunki – town	4	5 500	7,0
Kemijärven Kuvanveistoviikot – The International Woodsculpting Week of Kemijärvi	Kemijärven Kuvanveistoviikot ry. Kemijärvi Woodsculpting Association	7	3 000	15,0

Liitetaulukko 9.1. Jatkuu – Appendix Table 9.1. Cont.

Tapahtuma ja maakunta ¹⁾ Event and region ¹⁾	Järjestäjä Organiser	Kesto Duration	Kävijöitä ja/tai osallistujia ²⁾ Visitors and/or participants ²⁾	Opetusministeriön tuki ³⁾ Subsidy from the Ministry of Education ³⁾
			Päivää – Days	1 000 € – EUR 1 000
Kemin sarjakuvapäivät <i>The Arctic Comics Festival</i> (Kemi)	Kemin Sarjakuvakeskus <i>The Arctic Comics Center</i>	3	..	14,0
LuostoClassic (music) (Sodankylä)	LuostoClassic ry.	4	..	5,0
Pyhä Soi – <i>Holy Hill Music</i> (F) (Pelkosenniemi)	Tunturin Taidepaja	11	2 416	–
Sodankylän kansainväliset elokuvajuhlat <i>Midnight Sun Film Festival</i>	Sodankylän Elokuvajuhlat ry. <i>Midnight Sun Film Festival association</i>	5	20 000	90,0
Särestön kamarikonsertit – <i>The International Särestö Chamber Concerts</i> (Kittilä)	Särestön kamarikonsertit -yhdistys ry. <i>Särestö Chamber Concerts association</i>	20,0
Valtakunnalliset kulttuuripäivät Lapissa (culture) (Pelkosenniemi)	Mielenterveyden Keskusliitto ry. <i>Finnish Central Association for Mental Health</i>	3	..	5,0
Ylläs Jazz Blues (Kolari)	Ylläs Jazz Blues ry. <i>Ylläs Jazz Blues association</i>	4	4 558	4,0
Ylläs Soikoon! (music) (Kolari)	Ylläs Soikoon ry. – <i>Ylläs Soikoon association</i>	4	3 564	5,0
Ahvenanmaa – Åland				–
Konsertserie Katrina <i>Katrina Chamber Music Festival</i> (Finström, Jomala, Kökar, Maarianhamina) (F)	Kulturforeningen Katrina <i>Katrina cultural association</i>	5	800	–
Useilla seuduilla – Various districts				14,0
Irish Festival in Finland (Haapavesi, Helsinki, Hämeenlinna, Jyväskylä, Kaustinen, Kerava, Oulu, Pori, Rauma, Rovaniemi, Salo, Tampere, Turku, Vantaa, Äänekoski)	Finnish-Irish Society ry.	11	6 000	5,0
Pertsä ja Kilu (<i>literature</i>) (Tampere, Kotka, Rauma)	Väinö Riikkilä seura – <i>Väinö Riikkilä society</i>	2	..	4,0
RuskaSwing (Helsinki, Kemijärvi)	RuskaSwing ry. – <i>RuskaSwing association</i>	3	..	5,0

* Mukana opetusministeriön tukemat kulttuuritapahtumat, Suomen elokuvasäätiön kautta tuetut elokuvafestivaalit sekä Finland Festivalin jäsentapahtumat. – Includes cultural events supported by the Ministry of Education, film festivals supported via the Finnish Film Foundation and members of Finland Festivals.

1) F:llä merkityt tapahtumat ovat Finland Festivalin jäseniä. – Events marked with an F are members of Finland Festivals.

2) Laskentatapa vaihtelee festivaaleittain. – Calculation methods differ by festival.

3) Sisältää myös Suomen elokuvasäätiön kautta kanavoidun tuen. – Also includes support granted by the Finnish Film Foundation.

4) Sisältyy Kotkan Meripäivien kävijämäärään. – Included in the figure of the Kotka Maritime Festival.

Lähteet – Sources:

Finland Festivals

Tapahtumien järjestäjien ilmoitukset – Reports of organisers of events

Opetusministeriö – Ministry of Education

Suomen elokuvasäätiö – Finnish Film Foundation

Litetaulukko 9.2. Finland Festivalin kokonaiskävijämääriltään suurimmat tapahtumat (yli 50 000 kävijää) 2001–2005*
*Appendix Table 9.2. Finland Festivals: Events with over 50 000 visitors 2001–2005**

Vuosi ja tapahtuma <i>Year and festival</i>	Kävijöitä <i>Visitors</i>	Vuosi ja tapahtuma <i>Year and festival</i>	Kävijöitä <i>Visitors</i>
2001		2004	
Helsingin Juhlaviikot – <i>Helsinki Festival</i>	289 247	Helsingin Juhlaviikot – <i>Helsinki Festival</i>	246 454
Kotkan Meripäivät – <i>Kotka Maritime Festival</i>	150 000	Kotkan Meripäivät – <i>Kotka Maritime Festival</i>	150 000
Pori Jazz Festival	129 000	Pori Jazz Festival	130 000
Tangomarkkinat, Seinäjoki – <i>Tango Festival in Seinäjoki</i>	125 655	Tangomarkkinat, Seinäjoki – <i>Tango Festival in Seinäjoki</i>	118 244
Tampereen Teatterikesä – <i>Tampere International Theatre Festival</i>	124 261	Kaustinen Folk Music Festival	100 000
Kaustinen Folk Music Festival	103 000	Tampereen Teatterikesä – <i>Tampere International Theatre Festival</i>	95 000
Provinssirock, Seinäjoki	69 751	Hamina Tattoo	92 770
Savonlinnan Oopperajuhlat – <i>Savonlinna Opera Festival</i>	67 761	Savonlinnan Oopperajuhlat – <i>Savonlinna Opera Festival</i>	71 984
Imatra Big Band Festival	52 000	Provinssirock, Seinäjoki	61 712
		Pispalan Sottiisi / Folklandia – <i>Pispala Schottische</i>	61 000
		Imatra Big Band Festival	56 000
2002		2005	
Helsingin Juhlaviikot – <i>Helsinki Festival</i>	295 605	Helsingin Juhlaviikot – <i>Helsinki Festival</i>	254 454
Kotkan Meripäivät – <i>Kotka Maritime Festival</i>	150 000	Kotkan Meripäivät – <i>Kotka Maritime Festival</i>	150 000
Tangomarkkinat, Seinäjoki – <i>Tango Festival in Seinäjoki</i>	121 000	Pori Jazz Festival	120 000
Pori Jazz Festival	115 000	Puistoblues, Järvenpää – <i>Lakeside Blues Festival (Järvenpää)</i>	114 200
Kaustinen Folk Music Festival	113 000	Kaustinen Folk Music Festival	101 000
Tampereen Teatterikesä – <i>Tampere International Theatre Festival</i>	100 884	Tampereen Teatterikesä – <i>Tampere International Theatre Festival</i>	92 000
Hamina Tattoo	83 880	Taidekeskus Retretti, Punkaharju – <i>Retretti Art Centre (Punkaharju)</i>	89 700
Savonlinnan Oopperajuhlat – <i>Savonlinna Opera Festival</i>	69 277	Savonlinnan Oopperajuhlat – <i>Savonlinna Opera Festival</i>	68 254
Provinssirock, Seinäjoki	68 000	Provinssirock, Seinäjoki	61 957
Pispalan Sottiisi / Folklandia – <i>Pispala Schottische</i>	59 500	Imatra Big Band Festival	53 500
Imatra Big Band Festival	50 000		
2003			
Helsingin Juhlaviikot – <i>Helsinki Festival</i>	300 000		
Kotkan Meripäivät – <i>Kotka Maritime Festival</i>	150 000		
Puistoblues, Järvenpää – <i>Lakeside Blues Festival</i>	140 000		
Pori Jazz Festival	130 000		
Tampereen Teatterikesä – <i>Tampere International Theatre Festival</i>	115 000		
Kaustinen Folk Music Festival	114 000		
Tangomarkkinat, Seinäjoki – <i>Tango Festival in Seinäjoki</i>	101 000		
Savonlinnan Oopperajuhlat – <i>Savonlinna Opera Festival</i>	65 000		
Provinssirock, Seinäjoki	56 000		
Imatra Big Band Festival	55 000		
Eteläpohjalaiset Spellit, Lapua	51 000		

* Finland Festivalin jäsentapahtumiltaan keräämiä kävijämääräarvioita. – Audience estimates gathered by Finland Festivals from its members.

Lähde – Source:
Finland Festivals

Liitetaulukko 9.3. Helsingin Hartwall Areenan, Helsingin jäähallin ja Olympiastadionin sekä Turun Elysée Areenan (Turkuhallin) konsertit 1997–2005
Appendix Table 9.3. Concerts at Hartwall Arena, the Helsinki Ice Stadium and the Olympic Stadium in Helsinki and Elysée Arena (Turku Hall) in Turku 1997–2005

Vuosi <i>Year</i>	Paikkoja <i>Seats</i>	Konsertteja <i>Concerts</i>	Kävijöitä <i>Concert visitors</i>
Hartwall Areena – Hartwall Arena		12 000	
1997 ¹⁾		22	180 237
1998		27	224 458
1999		24	203 520
2000		32	227 901
2001		23	178 918
2002		26	122 510
2003		16	143 981
2004		11	84 739
2005		26	246 940
Helsingin jäähalli – Helsinki Ice Stadium		8 009	
1997		4	16 974
1998		5	24 475
1999		10	47 627
2000		4	20 480
2001		8	48 725
2002		6	41 963
2003		6	26 240
2004		12	60 825
2005		12	54 954
Olympiastadion – Olympic Stadium		²⁾ 39 752	
1997		4	194 000
1998		3	120 300
1999		2	68 900
2000		3	75 000
2001		2	63 000
2002		2	40 400
2003		4	163 522
2004		2	78 150
2005 ³⁾		–	–
Elysée Arena (Turkuhalli) – Elysée Arena (Turku Hall)		12 100	
1997		17	79 170
1998		8	32 772
1999		11	52 432
2000		10	53 924
2001		7	36 041
2002		6	21 918
2003		7	33 500
2004		10	33 900
2005		9	41 600

1) Avattiin huhtikuussa 1997. – *Opened in April 1997.*

2) Lisäksi kenttäpaikkoja 20 000; maksimipaikkamäärä konserteissa yhteensä yli 50 000. –
In addition, standing room in the sports field for 20,000 persons; total room for over 50,000 persons in concerts.

3) Ei konsertteja yleisurheilun maailmanmestaruuskisojen takia. – *No concerts due to the world championships of athletics.*

Lähteet – *Sources:*

Konserttipaikkojen omat ilmoitukset – *Reports of the concert venues*

Liitetäulikko 9.4. Suomen kulttuuritalot ja kulttuurikeskukset maakunnittain 2005
Appendix Table 9.4 Cultural houses and centres in Finland by region 2005

Maakunta ja keskus Region and centre	Ylläpitäjä Maintained by	Avaamisvuosi Opening year	Paikkoja ¹⁾ Seats ¹⁾	Näyttelytilat Exhibition area	Tapahtumat ja toiminta	Events and functions
			Lkm - No.	m ²		
Uusimaa						
Aleksanterin teatteri, Helsinki The Alexander Theatre, Helsinki*	kunta municipality	1993	473	-	Teatteri-, tanssi- ja oopperaesityksiä, balettioppilaitos, kulttuuriasiain toimisto, harjoitustiloja	Theatre, dance and opera performances, ballet school, cultural office, rehearsal facilities
Espoon kulttuurikeskus Espoo cultural centre*	kunta municipality	1989	1 080	160	Espoo Ciné -elokuvasfestivaali, April Jazz, Tapiola Sinfonietta, kirjasto, työväenopisto, musiikkiopisto, konsertteja, elokuvaesityksiä, teatteriesityksiä, näyttelyitä, koulutustilaisuuksia, kahvila	Espoo Ciné film festival, April Jazz Espoo, Tapiola Sinfonietta, library, adult education institute, music institute, concerts, film presentations, theatre, exhibitions, training events, cafeteria
Finlandia-talo, Helsinki Finlandia Hall, Helsinki*	kunta municipality	1971/1975	2 040	1 500	Kongresseja, konsertteja, näyttelyitä, ravintola, palvelukeskus myymälöineen	Congresses, concerts, exhibitions, restaurant, service centre, shops
Hanasaari - ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus, Espoo The Swedish-Finnish Cultural Centre, Espoo*	valtio - state	1975	390	-	Kokouksia, kongresseja, seminaareja, ravintola	Meetings, congresses, seminars, restaurant
Hyvinkääsalin - Hyvinkää hall*	kunta municipality	1987	450	750	Konsertteja, lasten tapahtumia, teatterivierailuja, tanssia, kokouksia	Concerts, children's events, visiting theatre groups, dance, meetings
Itä-Helsingin kulttuurikeskus Stoa - Cultural centre of eastern Helsinki*	kunta municipality	1984	850	150	Kulttuuriasiainkeskus, kirjasto, työväenopisto, nuorisotiloja, tanssia, teatteriesityksiä, musiikkia, elokuvia, näyttelyitä, ravintola	Cultural centre, library, adult education institute, youth club, dance, theatre, music, cinema, exhibitions, restaurant
Järvenpää-talo Järvenpää hall*	kunta municipality	1989	820	400	Sibelius-viikot, Tuusulanjärven kamarimusiikkijuhlat, konsertteja, kokouksia, teatteriesityksiä, näyttelyitä, työväenopisto, musiikkiopisto	Sibelius festival, Tuusulanjärvi chamber music festival, concerts, meetings, theatre, exhibitions, adult education institute, music institute
Kaapelitehdas, Helsinki Cable Factory, Helsinki*	Kiinteistö Oy Kaapelitealo Real Estate Company Cable House	1991	3 600	4 300	Näyttelyitä, museotoimintaa, taideesityksiä, juhlia, messuja, teatteri- ja tanssiesityksiä, yrityksiä, taitelijoita, työväenopisto, ravintola	Exhibitions, museum activities, artistic performances, parties, fairs, theatre and dance performances, companies, artists, adult education institute, restaurant
Kanneltalo, Helsinki Cultural centre of western Helsinki*	kunta municipality	1992	370	140	Kulttuuriasiainkeskus, kirjasto, työväenopisto, galleria, nuorisotiloja, konsertteja, seminaareja, koulutustilaisuuksia	Cultural centre, library, adult education institute, gallery, youth club, concerts, seminars, training events
Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa, Helsinki International Cultural Centre Caisa, Helsinki*	kunta municipality	1995	150	90	Koordinointi, ohjaus, neuvonta, tiedotus, taidenäyttelyt, konsertit, koulutus, tanssi ja liikunta, kahvila	Guidance, counselling, information, art exhibitions, concerts, education, dance and sports activities, café
Karjalatalo, Helsinki Karelia House, Helsinki	Karjalan Liitto ry. ja Heimotalo Oy. The Karelian Association and Heimotalo Oy.	1974	850	50	Kokouksia, seminaareja, koulutustilaisuuksia, järjestö- ja yhdistystoimintaa, näyttelyitä, konsertteja, kulttuuritilaisuuksia, ravintola, publi, käsityö museo	Meetings, seminars, educational functions, exhibitions, concerts, cultural events, restaurant, pub, handicraft museum
Korson kulttuurikeskus Lumo, Vantaa - Cultural centre Lumo, Vantaa	kunta municipality	2003	1 070	-	Koulu, kirjasto, auditorio ja teatteri, kokoustiloja, tanssisali, pailsali, bänditila, liikunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi, yhteispalvelupiste, netti- ja lehtikahvio, ravintola	School, library, auditorium with theatre, meeting rooms, dance hall, wrestling hall, rehearsal room for bands, exercise, cultural and leisure functions, municipal service point, Internet and newspaper café, restaurant
Kulttuuritalo, Helsinki House of Culture, Helsinki*	valtio, Kapiteeli Oy state, Kapiteeli company	1958	1 400	900	Konsertteja (Radion Sinfoniaorkesteri), kongresseja, näyttelyitä	Concerts (Finnish Radio Symphony Orchestra), congresses, exhibitions

Liitetaulukko 9.4. Jatkuu – Appendix Table 9.4. Cont.

Maakunta ja keskus Region and centre	Ylläpitäjä Maintained by	Avaamisvuosi Opening year	Paikkoja ¹⁾ Seats ¹⁾	Näyttelytilat Exhibition area	Tapahtumat ja toiminta	Events and functions
			Lkm – No.	m ²		
Laurentius-sali, Lohja <i>Laurentius hall, Lohja*</i>	kunta <i>municipality</i>	1982	450	460	Päivisin koulun, iltaisin musiikkiopiston, työväenopiston ja Lohjan orkesterin käytössä, konsertteja, teatteriesityksiä, kokouksia	<i>Daily use by school, evenings by music institute, adult education institute and for Lohja orchestra concerts, theatre, meetings</i>
Malmitalo, Helsinki <i>Malmi house, Helsinki*</i>	kunta <i>municipality</i>	1994	330	100	Kulttuuriasiainkeskus, kirjasto, työväenopisto, musiikkiopisto, nuorisotiloja, lastentapahtumia, näyttelyitä, kongresseja, ravintola	<i>Cultural centre, library, adult education institute, music institute, youth club, children's events, exhibitions, congresses, restaurant</i>
Myymäkitalo, Vantaa <i>Myymäki hall, Vantaa*</i>	kunta <i>municipality</i>	1993	188	780	Näyttelyitä, musiikkiesityksiä, koulutus- ja kokoustiloja, kirjasto	<i>Exhibitions, musical performances, training and conference facilities, library</i>
Savoy-teatteri, Helsinki <i>Savoy theatre, Helsinki*</i>	kunta <i>municipality</i>	1987	700	180	Teatteriesityksiä, konsertteja	<i>Theatre, concerts</i>
Sellosali, Espoo <i>Sello hall, Espoo</i>	kunta <i>municipality</i>	2003	397	–	Musiikkiopisto, musiikkisali, elokuvaesityksiä, konsertteja, teatteriesityksiä, tanssiesityksiä, lastentapahtumia, konferensseja, seminaareja, juhlia, kahvio	<i>Music institute, concert hall, films, concerts, theatre, dance, events for children, conferences, seminars, parties, cafeteria</i>
Valkoinen sali, Helsinki <i>The White Hall, Helsinki*</i>	kunta <i>municipality</i>	1988	400	410	Näyttelyitä, musiikkiesityksiä, kokouksia, tanssia, ravintola	<i>Exhibitions, musical performances, meetings, dance, restaurant</i>
Vanha Ylioppilastalo, Helsinki <i>The Old Student House, Helsinki</i>	Helsingin yliopiston ylioppilaskunta <i>Helsinki University Student Union</i>	1870	600	165	Konsertteja, näyttelyitä, kokouksia, juhlia, tanssiaisaa, ravintola	<i>Concerts, exhibitions, meetings, parties, dance, restaurant</i>
Vantaan konserttitalo Martinus <i>Concert hall Martinus in Vantaa*</i>	kunta <i>municipality</i>	1987	410	–	Konsertteja, kokouksia, seminaareja, juhlia	<i>Concerts, meetings, seminars, parties</i>
Vuotalo, Helsinki <i>Vuosaari House, Helsinki*</i>	kunta <i>municipality</i>	2001	455	145	Kirjasto, työväenopisto, kulttuuriasiainkeskus, musiikkiopisto, opetusvirasto, kahvila, teatteriesityksiä, juhlia, tansseja, näyttelyitä, konsertteja	<i>Library, adult education institute, cultural centre, music institute, educational office, café, theatrical performances, celebrations, dances, exhibitions, concerts</i>
Itä-Uusimaa						
Högvalla, Porvoo	Folkhälsan	..	70	..	Kokouksia, konferensseja, koulutustilaisuuksia, majoitusilaa 50 hengelle	<i>Meetings, conferences, education activities, café, accommodation facilities for 50 persons</i>
Varsinais-Suomi						
Korppoon saaristokeskus <i>Archipelago centre in Korppoo</i>	kunta, Metsähallitus <i>municipality, Finnish Forest and Park Service</i>	2004			Taide- ym. näyttelyt, konsertit, konferenssit, ravintola	<i>Art and other exhibitions, concerts, conferences, restaurant</i>
Kristoffer-sali, Naantali <i>Kristoffer hall, Naantali</i>	kunta <i>municipality</i>	1989	238	200	Naantalin musiikkijuhlien piano-kurssit, näyttelyitä, päivisin yläasteen ja iltaisin musiikki- ja työväenopiston käytössä	<i>Naantali Music Festival piano courses, exhibitions, used daily by secondary school and in the evenings by music and adult education institutes</i>
Kulttuurikeskus Cruselli, Uusikaupunki <i>Cultural centre Cruselli, Uusikaupunki</i>	kunta <i>municipality</i>	1988	260	320	Crusell-viikot, Kemppi-päivät, Uudenkaupungin teatterin näytännöt, musiikkiesityksiä, näyttelyitä	<i>Crusell Week, Kemppi festival, Uusikaupunki theatre productions, musical performances, exhibitions</i>
Raisio museo- ja kulttuurikeskus Harkko – Raisio museum and cultural centre	kunta <i>municipality</i>	2000	100	400	Taidemuseo, teatteri, arkeologinen näyttely, hypermedia, käsityöpaja, kahvio, museokauppa	<i>Art museum, theatre, archaeological exhibition, hypermedia, crafts workshop, café, museum shop</i>
Turun kaupungin konserttitalo <i>Turku Concert Hall*</i>	kunta <i>municipality</i>	1952	1 000	1 500	Turun kaupunginorkesterin konsertit, viihdekonsertteja, kilpailuja, juhlia, kahvila	<i>Turku Philharmonic Orchestra concerts, light music concerts, competitions, parties, cafeteria</i>

Liitetaulukko 9.4. Jatkuu – Appendix Table 9.4. Cont.

Maakunta ja keskus Region and centre	Ylläpitäjä Maintained by	Avaamisvuosi Opening year	Paikkoja ¹⁾ Seats ¹⁾ Lkm – No.	Näyttelytilat Exhibition area m ²	Tapahtumat ja toiminta	Events and functions
Turun kulttuurikeskus Turku Cultural Centre*	kunta municipality	1985	150	490	Lasten kulttuurikeskus, taide-lainaamo, 4 taidegalleriaa, käsi-työläispajoja, kansainvälinen kohtauspaikka, valokuvakeskus, paikallisradio, kirjakahvila, joulurauhan julistus, taiteiden yö, Keskiajan Turku -tapahtuma, lasten kulttuuriviikot, konserteja	Children's cultural centre, art library, 4 art galleries, craft workshop, international meeting point, photography centre, local radio, book cafeteria, Christmas peace event, Night of the Arts, Mediaeval Turku event, children's culture week, concerts
Satakunta						
Emil Cedercreutzin kulttuuri-keskus, Harjavalta Emil Cedercreutz cultural centre, Harjavalta	kunta municipality	2000	yli over 200	1 750	Kulttuuritapahtumat, konsertit, kokoukset, juhlat, museo	Cultural events, concerts, meetings, parties, museum
Kulttuurikeskus Wanha Pappila, Huittinen – Cultural centre Wanha Pappila, Huittinen	Markku Piri	2001	75	126	Taidenäyttelyt, konsertit, teatteri- ja tanssiesitykset, juhlat, kurssit, koulutustilaisuudet, kahvila	Art exhibitions, concerts, theatre and dance performances, parties, courses, education activities, café
Kulttuuritalo Poselli, Rauma Poselli house of culture, Rauma	kunta municipality	1987	260	90	Konserteja, kokouksia, näyttelyitä, juhla	Concerts, meetings, exhibitions, parties
Kuninkaisten koulutus- ja kulttuurikeskus, Huittinen Educational and cultural centre "Kuninkainen", Huittinen*	kunta municipality	1993	420	–	Konsertit, kokoukset, ravintola, ammatti- ja yrittäjäopisto, ammattikorkeakoulu, kansalaisopisto, liikuntasali	Concerts, meetings, restaurant, vocational and business institute, vocational college, adult education institute, sports hall
Promenadikeskus, Pori The Promenade Hall, Pori*	kunta municipality	1999	1 350	–	Konserteja, kokouksia ja konferensseja, elokuvaesityksiä, kahvila	Concerts, meetings and conferences, cinema, café
Rauma-sali – Rauma hall	kunta municipality	1984	435	..	Kokouksia, konserteja, koulutustilaisuuksia, kahvila	Meetings, concerts, education activities, café
Kanta-Häme						
Hämeenlinnan Kulttuurikeskus Hämeenlinna cultural centre*	kunta municipality	1995	100	140	Musiikkia Sibeliuksen syntymä-kaupungissa -sarja, Hämeen Linnan lastentapahtuma, näyttelyitä, kuvataidekoulu, teatteriesityksiä, konserteja	Music in Sibelius' birthplace, Häme Castle Children's Festival, exhibitions, visual art school, theatre, concerts
Pirkanmaa						
Tampere-talo – Tampere hall*	kunta municipality	1990	2 500	3 500	Kongresseja, kaupunginorkesterin konserteja, Flamenco-viikko, oopperaa, näyttelyitä, juhla, kahviloita, ravintola	Congresses, city orchestra concerts, Flamenco Week, opera, exhibitions, parties, cafeterias, restaurant
Tullikamarin kulttuurikeskus, Tampere Tullikamari cultural centre, Tampere*	kunta municipality	1988	610	900	Tampereen lyhytelokuvajuhlat, Jazz-happening, Tammerfest ja Tampereen teatterikesä, rock-konserteja, tanssia, teatteriesityksiä	Tampere Short Film Festival, Jazz-happening, Tammerfest and Tampere International Theatre Festival, rock concerts, dance, theatre
Päijät-Häme						
Sibelustalo Kongressi- ja konsertikeskus, Lahti Sibelius hall congress and concert centre, Lahti*	kunta municipality	2000	2 300	2 200	Konserteja, kongresseja, juhla, tanssia, messuja, näyttelyitä	Concerts, congresses, parties, dance, fairs, exhibitions
Kymenlaakso						
Kotkan konserttitalo Kotka concert hall*	kunta municipality	1986	460	720	Kaupunginorkesteri, Kotkan meripäivien merimieslaulufestivaali, taidenäyttelyitä, kokouksia	City orchestra, Kotka Maritime Festival, art exhibitions, meetings
Kouvola-talo – Kouvola hall*	kunta municipality	1982/1987	400	220	Dixie Festival, teatteriesityksiä, oopperaa, kokouksia, kuvataidekoulu, taidemuseo, musiikkiopisto, kaupunginorkesteri, nuorisotoimisto	Dixie Festival, theatre, opera, meetings, art school, art gallery, music institute, city orchestra, youth administration

Liitetaulukko 9.4. Jatkuu – Appendix Table 9.4. Cont

Maakunta ja keskus <i>Region and centre</i>	Ylläpitäjä <i>Maintained by</i>	Avaamisvuosi <i>Opening year</i>	Paikkoja ¹⁾	Näyttelytilat	Tapahtumat ja toiminta	Events and functions
			Seats ¹⁾	Exhibition area		
			Lkm – No.	m ²		
Kulttuuritalo Kyminsuu, Kotka <i>Kyminsuu house of culture, Kotka</i>	kunta <i>municipality</i>	1991	299	–	Konsertit, teatteri, tanssi, elokuva, juhlat, kokoukset	<i>Concerts, theatre, dance, cinema, parties, meetings</i>
Kuusankoskitalo <i>Kuusankoski hall*</i>	kunta <i>municipality</i>	1985	720	300	Lasten teatteritapahtuma, konserteja, elokuvia, harrastajateatteria, näyttelyitä, kongresseja, kahvila	<i>Children's theatre event, concerts, films, amateur dramatics, exhibitions, congresses, cafeteria</i>
Etelä-Karjala – South Karelia						
Imatran Kulttuurikeskus <i>Imatra cultural centre*</i>	kunta <i>municipality</i>	1986	630	430	Imatran taideviikko, kirjasto, taidemuseo, musiikki-instituutti, semioittikainstituutti, konserteja, kongresseja	<i>Imatra art festival, library, art gallery, music institute, institute of semiotics, concerts, congresses</i>
Lappeenranta-sali <i>Lappeenranta hall*</i>	kunta <i>municipality</i>	1983	810	550	Kokouksia, konserteja, juhla, teatteriesityksiä	<i>Meetings, concerts, parties, theatre</i>
Etelä-Savo						
Mikaeli, Mikkeli*	kunta <i>municipality</i>	1988	860	850	Mikkelin musiikkijuhlat, konserteja, balettia, kongresseja, kokouksia, seminaareja, juhla, oopperaa, kahvila	<i>Mikkeli Music Festival, concerts, ballet, congresses, meetings, seminars, parties, opera, cafeteria</i>
Pieksämäen kulttuurikeskus Poleeni – Cultural centre <i>Poleeni in Pieksämäki*</i>	kunta <i>municipality</i>	1989	350	690	Teatteria, Lied-pianisti -kilpailu, konserteja, elokuvia, näyttelyitä, museo, kaupunginkirjasto	<i>Theatre, Lied piano competition, concerts, films, exhibitions, museum, library</i>
Savonlinnasali <i>Savonlinna hall</i>	kunta <i>municipality</i>	2002	800	..	Konserteja, teatteriesityksiä	<i>Concerts, theatre</i>
Pohjois-Savo						
Iisalmen kulttuurikeskus <i>Iisalmi cultural centre*</i>	kunta <i>municipality</i>	1989	670	250	Aho-päivät, kirjasto, kansalais- ja musiikkiopisto, kesäyliopisto, luontomuseo, konserteja, teatteriesityksiä, näyttelyitä	<i>Aho festival, library, adult education and music institute, summer university, nature museum, concerts, theatre, exhibitions</i>
Kuopion Musiikkikeskus <i>Kuopio Music Centre*</i>	kunta <i>municipality</i>	1985	1 510	1 200	Kuopio tanssii ja soi, kaupunginorkesterin konserteja, Sibelius-Akatemian toimipiste, konservatorio, juhla, kokouksia	<i>Kuopio Dance Festival, city orchestra concerts, Sibelius-Academy, conservatory, parties, meetings</i>
Varkauden Kongressi- ja Kulttuurikeskus – Varkaus <i>congress and cultural centre*</i>	kunta <i>municipality</i>	1989	500	550	Varkaus Mostly Music -festivaali, myyntinäyttelyitä, konserteja, luentoja, kokouksia, juhla	<i>Varkaus Mostly Music festival, sales exhibitions, concerts, lectures, meetings, parties</i>
Pohjois-Karjala – North Karelia						
Carelia-sali <i>Carelia hall, Joensuu*</i>	valtio – state	1985	750	400	Yliopiston luentoja, kokouksia, kaupunginorkesterin konserteja, näyttelyitä, kongresseja, ravintola	<i>University lectures, meetings, city orchestra concerts, exhibitions, congresses, restaurant</i>
Lieksan kulttuurikeskus <i>Lieksa cultural centre*</i>	kunta <i>municipality</i>	1985	500	380	Vaskiviikot, konserteja, teatteriesityksiä, elokuvia, taidenäyttelyjä, nuorisotilat, musiikkiopisto	<i>Lieksa Brass Week, concerts, theatre, films, art exhibitions, youth club, music institute</i>
Keski-Suomi – Central Finland						
Jyväskylän Paviljonki <i>Jyväskylä pavilion</i>	Jyväskylän Kongressikeskus Oy, Jyväskylän Messut Oy, Paviljonki Ravintolat	1999	n. – ca. 2 700	yli – over 20 000	Kokoukset, kongressit, näyttelyt, konsertit, juhlat, ravintola	<i>Meetings, conferences, exhibitions, concerts, parties, restaurant</i>
Muuramen kulttuurikeskus <i>Muurame cultural centre*</i>	kunta <i>municipality</i>	1990	238	–	Päivisin yläaste ja lukio, iltaisin tanssia, konserteja, harrastajateatteria, elokuvia, työväenopisto	<i>Used by secondary and senior secondary school by day, evening dances, concerts, amateur dramatics, films, adult education institute</i>

Liitetaulukko 9.4. Jatkuu – Appendix Table 9.4. Cont.

Maakunta ja keskus Region and centre	Ylläpitäjä Maintained by	Avaamisvuosi Opening year	Paikkoja ¹⁾ Seats ¹⁾	Näyttelytilat Exhibition area	Tapahtumat ja toiminta	Events and functions
			Lkm – No.	m ²		
Suolahtisali – Suolahti hall*	kunta, Keski-Suomen Opisto municipality, Keski-Suomen Opisto	1989	400	350	Lavatähtikisan semifinaali, konsertteja, teatteria, kokouksia	Lavatähtikisa semi-finals, concerts, theatre, meetings
Etelä-Pohjanmaa – South Ostrobothnia						
Alavuden kulttuurikeskus Alavus cultural centre	kunta municipality	1987	–	20	Kirjasto, kansalaisopisto, musiikkiopisto, kotiseutuarkisto, nuorisotiloja, näyttelyitä, erilaisia tilaisuuksia	Library, adult education institute, music institute, local archives, youth premises, exhibitions, various events
Lapuan kulttuurikeskus Vanha Paukku – Lapua cultural centre Vanha Paukku	kunta municipality	1997	205	150	Konsertteja, kirjasto, museo, valokuvaamomuseo, valokuvakeskus, kaupungin kulttuuritoimisto, aikuiskoulutuskeskus, kansalaisopisto, musiikkiopisto, galleria, kahvila	Concerts, library, museum, photography museum, photography centre, municipal cultural office, adult education centre, adult education institute, music institute, gallery, cafeteria
Seinäjoen hallinto- ja kulttuurikeskus Seinäjoen administrative and cultural centre	kunta municipality	1960–1987	2 563	–	Kaupunginteatteri, kaupunginkirjasto, kaupungintalo, kirkko, seurakuntakeskus, valtion virastotalo	Theatre, library, town hall, church, parish centre, state office building
Pohjanmaa – Ostrobothnia						
Mustasaaren kulttuuritalo Mustasaari cultural house	kunta municipality	1987	349	140	Kirjasto, auditorio, taidenäyttelyitä, kokouksia, yleisöluentoja, aikuisopetusta	Library, auditorium, art exhibitions, meetings, public lectures, adult education
Stundarsin kulttuurikeskus, Mustasaari – Stundars cultural centre, Mustasaari	Stundars rf.	1981	130	250	Taidenäyttelyitä, konsertteja, konferensseja, kahvila, ravintola	Art exhibitions, concerts, conferences, café, restaurant
Vaasan kaupungintalon juhlasali – Vaasa City Hall	kunta municipality	1883	400	–	Konsertteja, teatteriesityksiä, kokouksia	Concerts, theatre performances, meetings
Keski-Pohjanmaa – Central Ostrobothnia						
Kansantaitteenkeskus, Kaustinen – Folk Arts Centre, Kaustinen*	kunta, kansanmusiikkisäätiö municipality, folk music foundation	1997	560	250	Kansanmusiikkijuhlat, Kansanmusiikki-instituutti, Suomen kansansoitinmuseo, Tallari-orkesteri, Ala-Könni-opisto, studio, ravintola, kongresseja, koulutustilaisuuksia	Kaustinen Folk Music Festival, folk music institute, Finnish museum of folk music instruments, Tallari folk music ensemble, Ala-Könni institute, studio, restaurant, congresses, training events
Mäkiraonmäen kulttuurikeskus, Kannus – Mäkiraonmäki cultural centre, Kannus	kunta, Oskari-Tokoi Seura municipality, Oskari-Tokoi society	1990	170	–	Taidenäyttelyitä, musiikkiesityksiä, museo	Art exhibitions, musical performances, museum
Pohjois-Pohjanmaa – North Ostrobothnia						
Koivu ja tähti -kulttuurikeskus, Muhos – Cultural centre Koivu ja tähti, Muhos	kunta municipality	1997	250	207	Kirjasto, näyttelyt, auditorio, konsertit, kokoukset, seminaarit, koulutustilaisuuksia, teatteri, elokuva, juhlat	Library, exhibitions, auditorium, concerts, meetings, seminars, training events, theatre, cinema, parties
Kuusamotalo – Kuusamo hall*	kunta municipality	1996	590	130	Konsertteja, näyttelyitä, kokouksia, musiikkiopisto, ravintola, Yleisradion studio, taidegalleria	Concerts, exhibitions, meetings, music institute, restaurant, Finnish Broadcasting Company YLE studio, art gallery
Oulun Musiikkikeskus Oulu Music Centre*	kunta municipality	1983/1991	1 100	580	Kaupunginorkesterin konsertteja, kongresseja, juhlia, konservatorio	City orchestra concerts, congresses, parties, conservatory
Oulun nuoris- ja kulttuurikeskus Nuku – Oulu youth and cultural centre Nuku	kunta municipality	1992	274	340	Tanssi, teatteri, konsertit, elokuva, näyttelyt, kokoukset, luennot, videopaja, valokuvaalaboratorio, kirjasto	Dance, theatre, concerts, cinema, exhibitions, meetings, lectures, video, photography darkroom, library

Litetaulukko 9.4. Jatkuu – Appendix Table 9.4. Cont.

Maakunta ja keskus Region and centre	Ylläpitäjä Maintained by	Avaamisvuosi Opening year	Paikkoja ¹⁾ Seats ¹⁾	Näyttelytilat Exhibition area	Tapahtumat ja toiminta	Events and functions
			Lkm – No.	m ²		
Oulunsalo-talo – Oulunsalo hall	kunta municipality	1993	610	–	Kokouksia, konferensseja, koulutustilaisuuksia, konserteja, kirjasto, koulu, taidekoulu, kansalaisopisto, auditorio, av-keskus, ravintola	Meetings, conferences, education activities, concerts, library, school, art school, adult education institute, auditorium, audiovisual centre, restaurant
Raahen kulttuuri- ja kongressikeskus – Raahen cultural and congress centre*	kunta municipality	1998	520	336	Konserteja, kongresseja, kokouksia, näyttelyitä	Concerts, congresses, meetings, exhibitions
Ylivieskatalo Akustiikka Ylivieskahouse Acoustics	kunta municipality	2003	405	128,5	Konserteja, näyttelyitä, kokouksia, koulutustilaisuuksia, ravintola	Concerts, exhibitions, meetings, educational functions, restaurant
Kainuu						
Kajaanin kongressi- ja kulttuurikeskus Kaukametsä Congress and cultural centre Kaukametsä in Kajaani*	kunta municipality	1988	720	260	Kainuun Jazz-kevät, Runoviikko, kokouksia, konserteja, balettia, kansalaisopisto, musiikkiopisto	Kainuu Jazz Spring, poetry festival, meetings, concerts, ballet, adult education institute, music institute
Kuhmo-talo – Kuhmo hall*	kunta municipality	1993	770	400	Kamarimusiikkijuhlat, viihdekonserteja, teatterivierailuja, kokouksia, ravintola, musiikkiopisto	Kuhmo Chamber Music Festival, light music concerts, visiting theatre groups, meetings, restaurant, music institute
Lappi – Lapland						
Kemijärven kulttuurikeskus Kemijärvi cultural centre*	kunta municipality	1987	200	239	Ruska-swing, kuvanveistoviikko, näyttelyitä, konserteja, videopaja, teatteria, kirjasto, nuorisotilat, kahvio	Ruska-swing, sculpture festival, exhibitions, concerts, video workshop, theatre, library, youth club, café
Kemin kulttuurikeskus Kemi cultural centre*	kunta municipality	1977	680	980	Ammattiopisto, ammattikorkeakoulu, työväenopisto, kaupunginteatteri, kaupunginkirjasto, taide-museo	Theatre, library, art gallery, various educational institutes
Lappia-talo, Rovaniemi Lappia hall, Rovaniemi	kunta municipality	1975	820	1 200	Lapin alueteatteri, konserteja, kokouksia, konferensseja, teatteri, musiikkiopisto, Yleisradion studiot	Lapland regional theatre, concerts, meetings, conferences, theatre, music institute, Finnish Broadcasting Company YLE studios

* Kuuluu Suomen kulttuuritalojen neuvottelukuntaan. – Member of "Suomen kulttuuritalojen neuvottelukunta" (the advisory board on halls of culture in Finland).

1) Sisältää sekä isojen että pienten salien paikat yhteenlaskettuina. – Includes total number of seats in both large and small halls.

Lähteet – Sources:

Helsingin Sanomat 25.10.1998 – Helsingin Sanomat 25 October 1998

Kulttuuri- ja kongressitalojen omat ilmoitukset – Reports of the cultural and congress centres

Suomen kulttuuri- ja kongressitalot (1998). Suomen kulttuuritalojen neuvottelukunta

Suomen kulttuuritalojen neuvottelukunta (the advisory board on halls of culture in Finland)

www.kulttuuritalot.net

Liitetaulukko 9.5. Seurantatilojen maakunnittain 2005*		Appendix Table 9.5. Club houses by region 2005*			
Maakunta Region	Seurantatiloja Club houses	Keskikoko-ala (m ²) Average area (sq.m)	Keski-ikä (vuotta) Average age (years)	Valtionavustusta saaneita seurantalotiloja ¹⁾ Club houses having received State support ¹⁾	Valtionavustusten määrä 1981–2005 yht. (1 000 €) State support total 1981–2005 (EUR 1,000)
Yhteensä – Total	2 024	390	75	1 791	42 216
Uusimaa	203	421	77	167	4 998
– Pääkaupunkiseutu ²⁾ – Capital area ²⁾	73	576	71	52	1 729
– Muu Uusimaa – Rest of Uusimaa	130	405	79	115	3 269
Itä-Uusimaa	74	370	77	71	1 671
Varsinais-Suomi	131	376	81	114	3 085
Satakunta	100	325	75	83	1 921
Kanta-Häme	72	359	79	63	1 649
Pirkanmaa	166	470	77	151	4 128
Päijät-Häme	71	357	75	64	958
Kymenlaakso	75	462	81	65	985
Etelä-Karjala – South Karelia	41	415	76	32	780
Etelä-Savo	78	267	79	75	935
Pohjois-Savo	120	357	72	106	2 717
Pohjois-Karjala – North Karelia	87	264	74	82	2 049
Keski-Suomi – Central Finland	132	380	75	126	2 776
Etelä-Pohjanmaa – South Ostrobothnia	138	486	76	122	2 519
Pohjanmaa – Ostrobothnia	168	420	82	136	3 680
Keski-Pohjanmaa – Central Ostrobothnia	49	335	82	49	1 392
Pohjois-Pohjanmaa – North Ostrobothnia	161	374	71	142	3 013
Kainuu	48	333	61	41	670
Lappi – Lapland	110	380	54	102	2 291

* Sisältää korjausavustusta hakeneet seurantalot. – Includes club houses which have applied for State support.

1) Seurantatiloille voidaan myöntää valtionavustusta, jolla on tarkoitus säilyttää, ylläpitää ja parantaa seurantalotilojen kulttuurihistoriallista arvoa, rakennusteknistä kuntoa ja toimivuutta. – State support can be allocated to club houses to preserve, maintain and improve their cultural historical value, state of the building technology and functionality.

2) Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen.

Lähde – Source:

Suomen Kotiseutuliitto – The Finnish Association for Local Culture and Heritage

Liitetaulukko 9.6. Taikalamppu-verkoston lastenkulttuurikeskukset 2004*		Appendix Table 9.6. Finnish centres for culture for children in the Taikalamppu (Aladdin's Lamp) network 2004*								
Keskus Centre	Avaamis- vuosi Opening year	Tilat (m ²) Premises (sq.m)	Henkilöstö (htv) Staff (person years)	Toimintaan osallistuneita lapsia Children participating in the activities	Tapahtumia Events	Kävijöitä ¹⁾ Visitors ¹⁾	Rahoitus – Funding			
							Valtio State %	Kunta Municipality %	Oma rahoitus Own unding %	Muu rahoitus Other funding %
Annantalo (Helsinki)	1987	1 100	14	6 601	104	74 172	4	94	–	3
Kulttuurialta (Jyväskylä)	2003	25	2,5	4 612	201	5 314	53	46	1	–
Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX (Hämeenlinna)	2003	..	2	..	103	13 103	50	50	–	–
Lastenkulttuurikeskus LASTU (Lapinlahti)	2003	153	3,9	2 445	39	6 902	61	16	4	18
Nuoriso- ja kulttuurikeskus NUKU (Oulu)	1992	2 987	²⁾ 11	..	702	100 000	12	89	–	–
Porin lastenkulttuurikeskus (Pori)	2003	25	3,5	9 560	592	92 652	58	42	–	–
Lasten taidetalo Pessi (Vantaa)	1986	450	1,8	22 256	418	6 005	17	71	10	2

* Taikalamppu on opetusministeriön koordinoima lastenkulttuurikeskusten verkosto. –

Taikalamppu (Aladdin's Lamp) is a network of centres for culture for children coordinated by the Ministry of Education.

1) Laskentatapojen erojen takia luvut eivät ole vertailukelpoisia. – Figures are not comparable due to different calculation methods.

2) Ainoastaan vakinaiset. – Permanent staff only.

Lähteet – Sources:

Lastenkulttuurikeskukset – Centres for culture for children

Liitetaulukko 9.7. Suomen ulkomailla toimivat kulttuuri- ja tiedeinstituutit 2004
Appendix Table 9.7. Finnish cultural and scientific institutes abroad 2004

Instituutti Institute	Sijaintipaikka Location	Perustettu Founded	Henkilöstö ¹⁾ Staff ¹⁾	Tulot – Income		Menot – Expenditure		
				Yhteensä Total	Josta opetus- ministeriöstä Of which from the Ministry of Education	Yhteensä Total	Josta ¹⁾ palkat Of which ¹⁾ wages and salaries	Josta toimi- tilakulut Of which premises
				€	€	€	€	€
Suomen Rooman-instituutti Finnish institute in Rome	Rooma Rome	1954	7,5	624 167	466 806	544 803	331 516	42 192
Suomen Ruotsin kulttuuri-instituutti ²⁾ Finnish Institute ²⁾	Tukholma – Stockholm	1995 (1969)	7	750 350	572 330	812 055	398 180	124 592
Suomen Ateenan-instituutti Finnish Institute at Athens	Ateena Athens	1984	7	387 610	321 020	408 243	231 886	29 415
Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti Finnish Cultural Institute in New York	New York	1989	4,5	487 195	289 000	412 756	149 009	78 817
Suomen Ranskan instituutti Finnish institute in France	Pariisi Paris	1990	5,5	779 335	629 000	786 323	275 454	68 511
Suomen Lontoon instituutti Finnish Institute in London	Lontoo London	1991	4	586 804	554 000	603 781	227 266	30 856
Kööpenhaminan Suomi-instituutti Finnish institute in Copenhagen	Kööpenhamina Copenhagen	1992	2	209 826	208 000	216 431	90 802	21 389
Suomen Benelux-instituutti Finnish cultural institute for Benelux	Antwerpen Antwerp	1993	3,5	303 779	272 000	312 268	127 347	25 865
Suomen Pietarin-instituutti Finnish Institute in St Petersburg, Russia	Pietari St Petersburg	1993	5	528 586	360 000	525 263	109 193	28 183
Suomen Lähi-idän instituutti – Finnish Institute in the Middle East (FIME)	Damaskos Damascus	1994	5	179 881	161 000	187 183	81 285	20 000
Suomen Saksan-instituutti Finnish institute in Germany	Berliini Berlin	1994	5	701 887	690 000	666 470	244 519	184 609
Suomen Viron-instituutti Finnish Institute in Estonia	Tallinna, Tartto Tallinn, Tartu	1994	9	359 653	342 500	359 790	185 018	29 089
Suomalais-norjalainen kulttuuri-instituutti Finnish-Norwegian cultural institute	Oslo	1996	2	278 671	210 000	291 713	111 214	57 244
Suomen Madridin-instituutti Finnish institute in Madrid	Madrid	1996	3,3	315 813	283 255	274 542	94 279	53 901
Suomen Japanin Instituutti Finnish Institute in Japan	Tokio Tokyo	1997	4	659 005	612 505	660 920	236 048	181 833
Finnagora – Suomen kulttuurin, tieteen ja talouden keskus The Centre of Finnish Culture, Research and Business in Hungary	Budapest	2003	3	265 000	200 000	276 000	150 000	50 000

1) Mukaan lukien osa-aikaiset, ei harjoittelijoita. – Including temporary workers but not trainees.

2) Ohjelmatoiminnan tulot ja menot. – Income and expenditure from programme activity.

Lähteet – Sources:

Opetusministeriö – Ministry of Education

Kulttuuri- ja tiedeinstituuttien omat ilmoitukset – Reports of the institutes

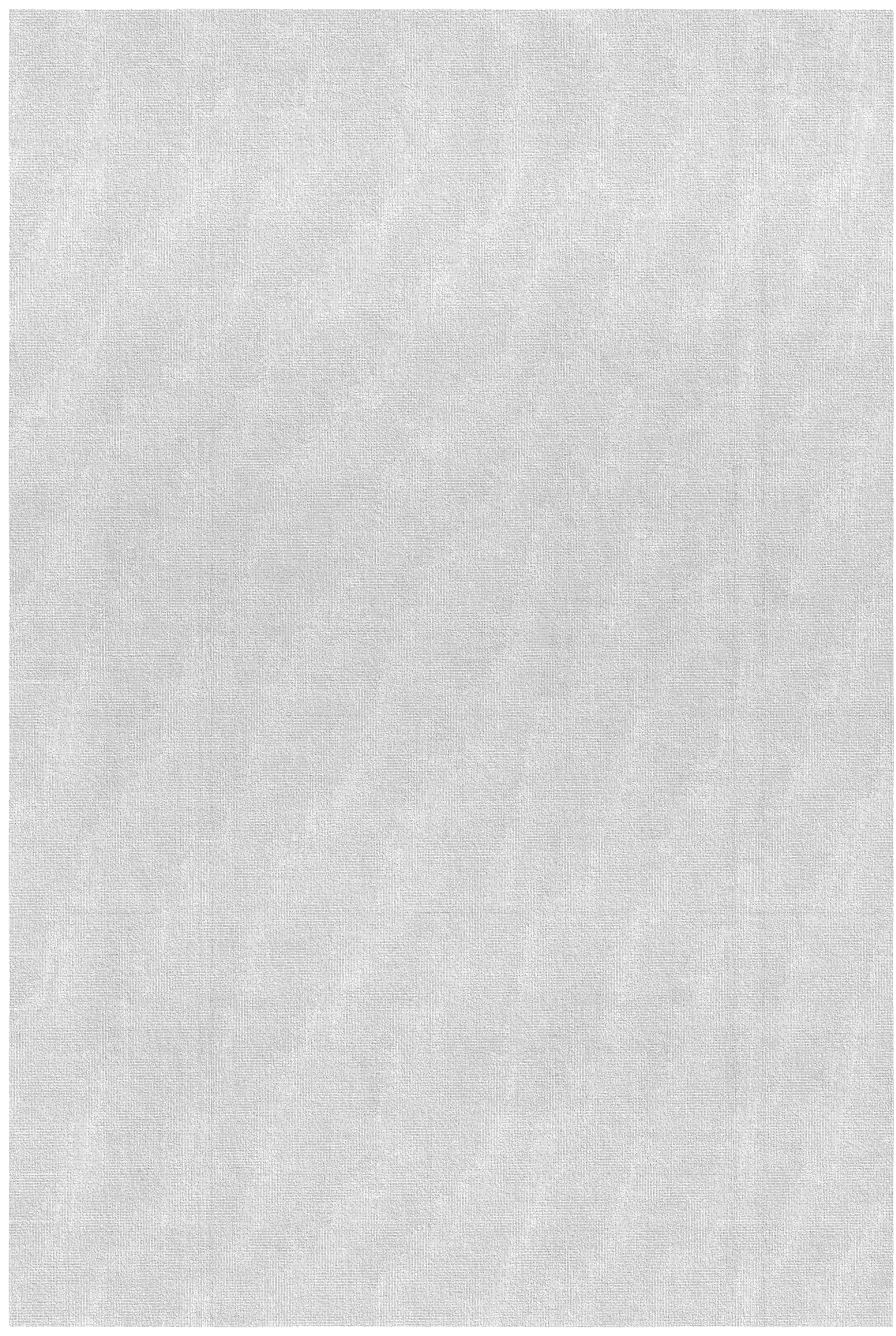
10 *Kulttuurin yksityinen ja julkinen tuki*

Tilastotiedot

- 1 Opetusministeriön kulttuurimäärärahat
- 2 Kuntien kulttuurimenot
- 3 Euroopan unionin tuet
- 4 Yritysten kulttuurimenot
- 5 Säätiöiden taiteen ja kulttuurin apurahat
- 6 Tekijänoikeusjärjestöjen tuet
- 7 Yhteenveto

Tilastolähteet

Muut lähteet

10 Kulttuurin yksityinen ja julkinen tuki

Suurin osa valtion kulttuurirahoista on opetusministeriön hallinnonalalla. Kunnat käyttävät varojaan kirjastojen ja teatterien muiden kulttuuripalveluiden rahoittamiseen. Myös yksityiset yritykset ja säätiöt tukevat kulttuuria ja taidetta. Julkiseen sektoriin verrattuna yksityisen rahoituksen osuus on melko vähäinen, mut-

ta esimerkiksi festivaalien rahoituksessa yritysten tuki voi olla merkittävä.

Tässä luvussa tarkastellaan valtion, kuntien, EU:n, yritysten, säätiöiden ja tekijänoikeusjärjestöjen kulttuurirahavirtoja.

Tilastotiedot

1 Opetusministeriön kulttuurimäärärahat

Opetusministeriön hallinnonalan kulttuurimäärärahat olivat noin 360 miljoonaa euroa vuoden 2006 talousarvioesityksessä. Se oli 5,6 prosenttia kaikista opetusministeriön hallinnonalan arvioituista menoista. Opetusministeriön hallinnonalan taiteen ja kulttuurin määrärahat olivat noin 69 euroa yhtä suomalaista kohden. (Liitetaulukko 10.1.)

Kulttuurimäärärahoja on sekä budjettirahamomentilla että veikkausvoittovaramomentilla. Veikkausvoittovarojen osuus valtion kulttuurirahoista oli 186 miljoonaa euroa, 52 prosenttia. (Liitetaulukko 10.1.) Näissä kulttuurimäärärahoissa eivät ole mukana opetusministeriön menot koulutukseen, tutkimukseen ja uskonnolliseen toimintaan.

Opetusministeriön kulttuurimäärärahoista lähes puolet (47 %) on kuntien valtionosuuksia ja lakiin perustuvia avustuksia kirjastoille, museoille, teattereille ja orkestereille sekä kuntien kulttuuritoimeen. Niistä valtaosa (lähes 60 %) menee kirjastoille. (Liitetaulukko 10.1.)

Harkinnanvarainen tuki taiteenaloille

Valtio myönsi harkinnanvaraista tukea taiteenaloille runsaat 77 miljoonaa euroa vuonna 2004. Taiteenaloilta tuesta elokuva sai lähes 14 ja museot ja kulttuuriperintö vajaat 7 miljoonaa euroa. Kansallisteatteri sai 12 ja Kansallisooppera 29 miljoonaa euroa harkinnanvaraista tukea. (Liitetaulukko 10.2.)

Valtion taidetoimikuntalaitoksen tuki

Valtion taidetoimikuntalaitos myönsi lähes 19 miljoonaa euroa tukea taiteilijoille vuonna 2004. Siitä noin 60 prosenttia, runsaat 11 miljoonaa euroa, myönnettiin taiteilijoiden työskentelyn tukemiseen. Lähes 40 prosenttia, noin 7 miljoonaa euroa, tuesta kului taitelija-apurahoihin. (Liitetaulukko 10.3). Valtion suoralla taloudellisella tuella ammattitaiteilijoille on Pohjoismaissa pitkät perinteet, ja sitä voidaan pitää pohjoismaisen taiteilijapolitiikan erityisenä piirteenä. Erityisesti Suomessa ja Norjassa se liittyy taiteen ja taiteilijoiden merkitykseen kansallisen identiteetin rakentajina. (Heikkinen 2004, 71.)

2 Kuntien kulttuurimenot

Kulttuurin julkisessa rahoittamisessa kunnilla on keskeinen asema. Kuntien tehtävänä on tuottaa asukkailleen peruspalveluja, joihin myös kulttuuripalvelut kuuluvat. Kulttuuripalveluihin kuuluvat lähinnä kirjastot, museot, teatterit ja orkesterit sekä taideopetus (ks. taulukko 10.1).

Kuntien kulttuurilaitosten nettomääräiset käyttökustannukset olivat noin 636 miljoonaa euroa vuonna 2004. Eniten, 242 miljoonaa euroa, kului kirjastojen käyttökustannuksiin. Kulttuurialan tehtävien hoito kunnissa maksoi 121 euroa asukasta kohden. (Liitetaulukko 10.4.) Taiteen perusopetuksen kustannukset si-

sältävät vain itsenäisinä yksikköinä toimivat taiteen perusoppilaitokset, mutta ei esimerkiksi kansalaisopistoissa annettua opetusta.

Verotulojen ohella valtionosuudet ovat kuntien merkittävä tulonlähde. Valtionosuuksissa ei ole tietoja kunnan ostamista palveluista, koska opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet maksetaan suoraan toiminnan ylläpitäjälle.

Kymmenen asukasmääriltään suurimman kunnan osuus kaikista kuntien kulttuurimenoista oli lähes puolet (48 %) vuonna 2004 (liitetaulukko 10.5).

Taulukko 10.1 Kuntien talous- ja toimintatilaston luokitus

Opetus- ja kulttuuritoimen hallinto (301)

Opetus- ja kulttuuritoimen hallinnon käyttökustannukset ja käyttötuotot.
Ei sisällä opetus- ja kulttuuritoimen laitosten sisäistä hallintoa.

Taiteen perusopetus (335)

Taiteen perusoppilaitosten käyttökustannukset ja käyttötuotot.
Ei sisällä tietoja yleisissä oppilaitoksissa tai kansalaisopistoissa annetusta taiteen perusopetuksesta.

Kirjastot (350)

Kuntien yleisten kirjastojen käyttökustannukset ja käyttötuotot.

Museot, teatterit ja orkesterit (377)

Kuntien museoiden, teatterien ja orkesterien käyttökustannukset ja käyttötuotot.

Yleinen kulttuuritoimi (390)

Muun kuntien kulttuuritoimen kuten esimerkiksi kulttuurisihteerin, kongressi- ja kulttuurikeskusten sekä musiikkitapahtumien käyttökustannukset ja käyttötuotot.

Lähde: Talous- ja toimintatilasto. Tilastokeskus.

Taulukko 10.2a Suurimmat kulttuurin nettokustannukset asukasta kohden 2004 *)

Kunta	Kustannukset €/as.
Tampere	200
Lahti	199
Vaasa	189
Yli-Ii	187
Kajaani	174
Kemi	168
Kuopio	167
Jyväskylä	165
Rovaniemi	159
Oulu	151

Lähde: Kuntien talous- ja toimintatilasto. Tilastokeskus.

*) Sisältää kirjastot, museot, teatterit, orkesterit sekä yleisen kulttuuritoimen. Laskelmassa ei ole mukana taiteen perusopetuksen kustannuksia. Nettokustannukset = käyttökustannukset – käyttötuotot.

Taulukko 10.2b Pienimmät kulttuurin nettokustannukset asukasta kohden 2004 *)

Kunta	Kustannukset €/as.
Nastola	37
Orimattila	37
Ylämaa	36
Hollola	35
Mäntsälä	35
Mietoinen	34
Pertteli	33
Kiikala	31
Noormarkku	30
Pomarkku	29
Kisko	28

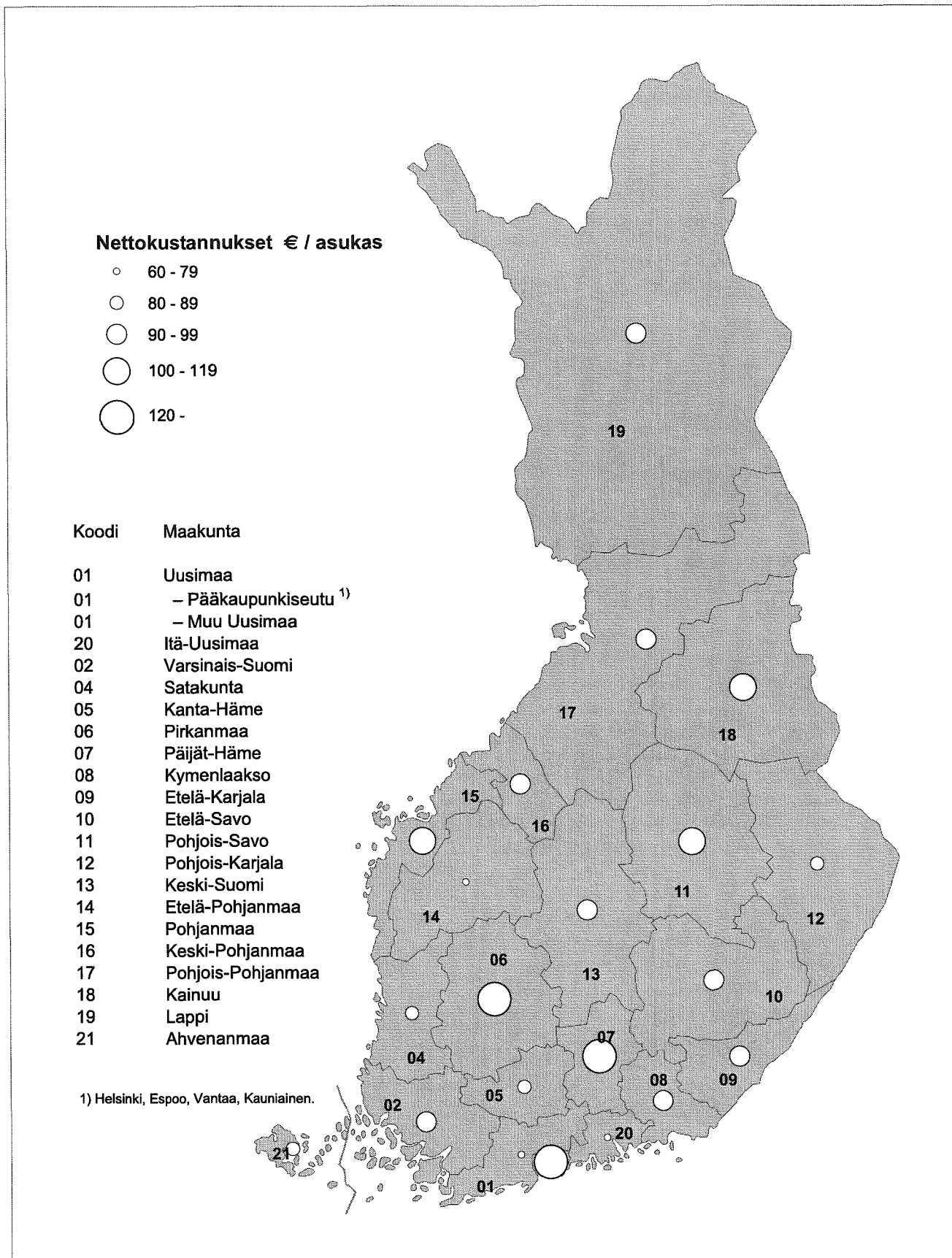
Lähde: Kuntien talous- ja toimintatilasto. Tilastokeskus.

*) Sisältää kirjastot, museot, teatterit, orkesterit sekä yleisen kulttuuritoimen. Laskelmassa ei ole mukana taiteen perusopetuksen kustannuksia. Nettokustannukset = käyttökustannukset – käyttötuotot.

Suomen kunnista Tampere käytti asukasta kohti eniten kulttuuriin (200 e/as.) ja vähiten Kisko (28 e/as.) vuonna 2004 (taulukot 10.2a ja 10.2b). Helsinki (139 e/as.) sijoittuu jaetulle 14. sijalle (yhdessä

Kauniaisten kanssa). Kuntien kulttuurikustannusten vertailukelpoisuutta on pyritty parantamaan siten, että niistä on jätetty pois taiteen perusopetuksen kustannukset.

Kuvio 10.1. Kuntien kulttuurimenot asukasta kohden maakunnittain 2004*

* Sisältää kirjastot, museot, teatterit, orkesterit sekä yleisen kulttuuritoimen.
Lähde: Kuntien talous- ja toimintatilastot. Tilastokeskus.

3 Euroopan unionin tuet

Euroopan unionin jäsenyyden seurauksena Suomeen on syntynyt uusi rahoituslähde, rakennerahastot, joka jää valtion ja kuntien kulttuurirahoituksen väliin. Rakennerahastohankkeiden päätöksenteon siirto lääninhallituksille on tuonut uuden välineen alueellisen kulttuurin kehittämiseen, ja samalla hankkeet ovat paikanneet kansallista rahoitusta. Hankkeissa on aina oltava myös valtion rahoitusta.

Opetusministeriö ja sen hallinnonalat ovat Suomessa Euroopan unionin sosiaalirahastohankkeiden suurimpia toteuttajia, ja opetusministeriön osuus on merkittävä

4 Yritysten kulttuurimenot

Suomalaiset yritykset käyttivät taiteisiin ja kulttuurin 4,1 miljoonaa euroa vuonna 2003. Yritysten tukeen käyttämä rahamäärä on alhaisin tutkimusten 20 vuoden historian aikana. (Oesch 2005.)

Yritysten taiderahoitus oli 1990-luvun lopulla kasvussa, mutta vuoden 2003 tulosten mukaan taiteen yritysrahoitus ei ole yleistynyt toiveiden mukaisesti. Se on vakiintunut pääasiassa sellaisten suuryritysten toiminnaksi, joilla on sekä kokemusta että taitoa hyödyntää kulttuurikohteita. Selvityksen mukaan taiteita rahoittavat vuodesta toiseen yleensä samat yritykset.

Yritysten kulttuurirahoitus on keskittymässä suuriin musiikkitapahtumiin, joilla on yhteistyökokemusta ja voimavaroja tuen hankkimiseen. Musiikista on tullut yritysrahoituksen suurin kohde. Kolmannes kaikesta tuesta kohdistui musiikkiin ja viidennes kuvataiteisiin. (Taulukko 10.3.)

Sponsoroinnin asema kulttuurin ja taiteen tukemisen tapana on vahvistunut. Sponsorointi tarkoittaa taloudellisen tai materiaallisen tuen antamista esimerkiksi urheiluun, kulttuuriin tai hyväntekeväisyyteen liittyvälle kohteelle niin, että myös lahjoittaja saa hyötyä (Tuomisto 2005). Sponsoroinnin suosio johtuu siitä, että yrityksillä on siitä riittävästi kokemusta, sponsoroinnin tavat ovat vakiintuneet ja sen tulokset ovat helpoiten hyödynnettävissä. Sen sijaan yritykset eivät enää käytä rahaa taidehankintoihin yhtä paljon kuin aikaisemmin. (Taulukko 10.4.)

5 Säätöiden taiteen ja kulttuurin apurahat

Valtion ja kuntien ohella säätiöt ovat perinteinen taiteen ja kulttuurin rahoittaja. Apurahoja ja avustuksia jakavien säätiöiden ohella Suomessa on suuri joukko ns. laitossäätiöitä, jotka toimivat usein osaksi julkisin varoin ja mm. ylläpitävät oppilaitoksia, museota ja

myös aluekehitysrahastohankkeissa. Rakennerahastokaudella 2000–2006 hankkeiden rahoituspäätökset tehdään pääosin lääninhallituksissa ja Opetushallituksessa.

EU:lla on ollut lukuisia laajoja kulttuurin alueen tukiohjelmia. Vuodesta 2000 lähtien toteutettiin Kulttuuri 2000 -ohjelmaa, jonka rahoitus oli 167 miljoonaa euroa. Ohjelman oli tarkoitus päättyä vuonna 2004, mutta sitä jatkettiin kahdella vuodella. Lisäksi suomalaiset hakijat saivat EU:n Media Plus -ohjelmasta tukea lähes 1,6 miljoonaa euroa vuonna 2003 (liitetaulukko 10.6).

Taiteenala	Tuen osuus, %
Yhteensä	100
Elokuvataide	4
Kirjallisuus	2
Kuvataide	21
Näyttämötaide	13
Säveltäjätaide	33
Taideteollisuus	3
Tanssitaide	1
Valokuvataide	0
Muu taide	13
Museot	8
Kulttuuriperinne	2

Lähde: Oesch 2005.

Tuen muoto	Osuus, %
Yhteensä	100
Taidehankinta	16
Sponsorointi	55
Lahjoitukset	8
Markkinointiyhteistyö	14
Muut tukimuodot	7

Lähde: Oesch 2005.

teattereita. Suomalainen säätiö on tyypillisesti perustettu 1950-luvun jälkeen, ja säätiöitä perustettiin runsaasti erityisesti 1990-luvulla. (Manninen 2005.)

Eniten kulttuuria ja taidetta tukevat Svenska kulturfonden Finland, Suomen Kulttuurirahasto, Jenny ja

Antti Wihurin rahasto, Föreningen Konstsamfundet rf. sekä Alfred Kordelinin yleinen edistys- ja sivistysrahasto. Nämä viisi suurinta jakoivat yhteensä 30 miljoonaa euroa vuonna 2004. Siitä kahden suurimman säätiön,

Svenska Kulturfondenin ja Suomen Kulttuurirahaston, osuus oli 80 prosenttia. Vuodesta 2000 vuoteen 2003 viiden suursäätiön tuki on kaksinkertaistunut. (Liitetaulukko 10.7.)

6 Tekijänoikeusjärjestöjen tuet

Tekijänoikeus syntyy automaattisesti, kun teos luodaan. Tekijänoikeussuojan voi saada kirjallinen tai taiteellinen teos. Tekijänoikeus tuottaa tekijälle yksinoikeuden määrätä luovan työnsä lopputuloksesta, teoksesta. (Waldén 2002.) Tekijänoikeuden perusteella maksetaan korvauksia, kun jonkun luovan työn tuloksia valmistetaan tai esitetään julkisesti. Osa tekijänoikeustuloista jaetaan suoraan teosten oikeudenhaltijoille, osa jaetaan yhteisesti esimerkiksi tekijöiden koulutukseen tai taiteen tuottamiseen. Varoja käytetään myös tekijänoikeusjärjestöjen toiminnan rahoittamiseen.

Tekijänoikeusjärjestöt keräsivät korvauksia yhteensä 63 miljoonaa euroa vuonna 2004. Järjestöt maksoivat korvauksia yhteensä lähes 53 miljoonaa euroa. (Liitetaulukko 10.8.) Eniten tekijänpalkkioita keräävät ja tilittävät Teosto, Gramex ja Kopiosto. Pienten järjestöjen, Kuvaston ja Tuotoksen, osuus oli hieman yli

yhden prosentin. Teosto valvoo musiikin tekijöiden ja Gramex esiintyvien taiteilijoiden tekijänoikeuksia. Kopiosto valvoo muun muassa teosten valokopiointia ja tv-ohjelmien lähettämistä. Esittävän säveltaiteen edistämiskeskuksen ESEK myönsi noin 1,5 miljoonaa euroa tukea vuonna 2004 (liitetaulukko 10.9).

Hyvitysmaksut on yksi suurimmista tekijänoikeusvarojen lähteistä. Vuonna 2004 niiden nettotuotto oli hieman alle 12 miljoonaa euroa. Siitä vajaat 7 miljoonaa euroa (60 %) maksettiin suoraan oikeudenhaltijoille pääasiassa Kopioston, Teoston ja Gramexin kautta. Loput hyvitysmaksun tuotosta jaettiin tekijöiden yhteisiin tarkoituksiin. Tästä epäsuorasta tuesta eniten, hieman yli 2 miljoonaa euroa, sai jaettavakseen Audiovisuaalisen viestintäkulttuurin edistämiskeskus AVEK. (Liitetaulukko 10.10.)

7 Yhteenveto

Kulttuurin ja taiteen rahavirtoihin on laskettu keskeiset valtion ja kuntien kulttuurimäärärahat sekä EU:n, yritysten, säätiöiden ja tekijänoikeusjärjestöjen kulttuurirahat. Näistä syntyy yhteensä hieman yli miljardi euroa, mikä on noin 200 euroa asukasta kohden. (Taulukko 10.5.) Leijonanosa rahavirroista on valtion ja kuntien kulttuurimäärärahoja. Julkisen sektorin kulttuurirahoitukseen verrattuna yritysten ja säätiöiden tuki on suhteellisen vähäistä.

Julkinen sektori pitää yllä muiden muassa kirjastoja, teattereita, orkestereita, arkistoja, museoita ja taideoppilaitoksia. Myös yritysten tuki on hyvin tärkeä erityisesti kulttuuritapahtumille, ja 1990-luvun lopulla festivaalien yksityinen rahoitus lisääntyi julkisen sektorin säästötoimien johdosta. Viimeisin yritysten kulttuuritukea koskenut tutkimus (Oesch 2005) kuitenkin osoittaa, että yritysten kiinnostus kulttuurin ja taiteen tukemista kohtaan on viime vuosina vähentynyt. Yritykset haluavat tukea ennen kaikkea omiin tavoitteisiinsa soveltuvia hankkeita. (Oesch 2002, Kukkonen 2001.)

Laskelma antaa likimääräisen käsityksen kulttuurin ja taiteen kulttuurirahoituksesta sekä julkisen ja yksityisen sektorin tuen suhteesta. Julkisen sektorin osuutta tarkasteltaessa pitää ottaa huomioon se päällekkäisyys, mikä syntyy opetusministeriön kunnille myöntä-

Taulukko 10.5 Kulttuurin tuki			
	milj. e	e/asukas	Tietolähde ja vuosi
Yhteensä	1 086	207	
Opetusministeriön hallinnonala	360	69	Valtion talousarvioesitys 2006
Kunnat	636*)	121	Kuntien talous- ja toimintatilasto 2004 (TK)
EU:n Media Plus -ohjelma	2	0	Suomen elokuvasäätiö 2004
Yritykset	4	1	Tutkimus 2005 (TKT)
Säätiöt	30**)	6	Säätiöiden omat ilmoitukset 2004
Tekijänoikeuskorvaukset	53***)	10	Tekijänoikeusjärjestöt 2004
ESEK	1	0	ESEK 2005

TK = Tilastokeskus.

TKT = Taiteen keskustoimikunta.

ESEK = Esittävän säveltaiteen edistämiskeskus.

*) Sisältää 163 miljoonaa euroa valtion kunnille maksamia kulttuurin valtionapuja vuonna 2004 (ks. liitetaulukko 10.1).

**) Viiden suurimman säätiön kulttuuri- ja taidetuki.

***) Teoston, Gramexin, Kopioston, Kuvaston ja Tuotoksen tilittetyt korvaukset.

mistä valtionavuista (163 milj. e 2004). Lisäksi laskelmasta saattaa puuttua EU:lta saatuja kulttuuritukia, koska ns. aluerahat eivät ole mukana valtion tai kuntien tilastoissa. Epätarkkuutta lisää myös se, että tilas-

toissa ei ehkä ole kaikkia kuntien kulttuuriin käyttämiä rahoja ja taiteen perusopetuksen tilastointi on puutteellista. – Tilastokeskus pyrkii jatkossa tarkentamaan kulttuurin julkista ja yksityistä tukea koskevaa arvioita.

Tilastolähteet

Opetusministeriön kulttuurimäärärahat

Tiedot valtion kulttuurirahoituksesta on saatu valtion talousarvioista ja tilinpäätöksistä.

Kuntien kulttuurimenot

Kuntien rahavirtojen lähteenä on ollut Tilastokeskuksen laatima kuntien talous- ja toimintatilasto.

Euroopan unionin tuet

EU:n Media Plus -ohjelmaa koskevat tiedot ovat Suomen elokuvasäätiöstä.

Yritysten kulttuurimenot

Taiteen keskustoimikunta on selvittänyt yritysten taiteille ja kulttuurille antamaa tukea kolmen vuoden välein vuodesta 1984 alkaen. Aluksi tutkimuksen kohteina olivat vain suuryritykset, mutta kahdessa viimei-

simmässä tutkimuksessa, vuosina 1999 ja 2003, yritysten joukossa oli myös pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Samalla tutkimuksessa mukana olleiden yritysten määrä lähes kolminkertaistui. Viimeisin tutkimus koskee yritysten taiteen rahoitusta vuonna 2003 (Oesch 2005).

Säätiöiden taiteen ja kulttuurin apurahat

Säätiöiden kulttuurirahoitusta koskevat tiedot on hankittu kyselyllä. Säätiöt julkaisevat tietoja jakamistaan avustuksista, ja aiheesta on tehty myös tutkimuksia (esim. Manninen 2005).

Tekijänoikeusjärjestöjen tuet

Tekijänoikeuskorvauksista saadaan tiedot tekijänoikeuksia valvovilta järjestöiltä.

Muut lähteet

Alanen, Aku (2005). Pohjolassa käydään laiskasti ulkona. Tieto & trendit 2/2005.

Heikkinen, Merja (2004): Pohjoismaisen taiteilijatuon neljä muunnelmaa. Teoksessa: Taitelija Suomessa. Taiteellisen työn muuttuvat edellytykset. Toim. Robert Arpo. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja 28. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Kivelä, Risto (2005). Kulttuurista on tullut kauppatavaraa – miten käy kulttuuripolitiikan? Hiidenkivi 2.

Kukkonen, Tiina (2001). Festivaalien talous 1999. Finland Festivals ry:n jäsenten talouden rakenne 1999 ja kehitys vuodesta 1993. Työpapereita 37. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Manninen, Maarit (2005). Säätiöt Suomessa. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö Cupore.

Oesch, Pekka (2002). Kulttuuriyhteisöjen harkinnanvarainen tuki. Valtionavustusjärjestelmän muutokset ja yhteisöjen toimintamahdollisuudet. Tilastotietoa taiteesta 32. Taiteen keskustoimikunta.

Oesch, Pekka (2005). Yritysten tuki taiteille 2003 ja tuen muutokset 1993–2003. Tilastotietoa taiteesta 34. Taiteen keskustoimikunta.

Tuomisto, Matti (2005). Musiikin sponsorointi tekee tulosta. Rondo 6/2005.

Taulukot – Tables

- 10.1. Taide- ja kulttuurimäärärahat valtion talousarviossa 2003–2006
Funds allocated to arts and culture in the State budget 2003–2006
- 10.2. Valtion harkinnanvarainen tuki taiteenaloille 2002 ja 2004
Discretionary government subsidies to art 2002 and 2004
- 10.3. Valtion taidetoimikuntalaitoksen tuki vuonna 2004 tukimuodoittain
Arts Council Support in 2004 by support scheme
- 10.4. Kuntien käyttötalous tehtävittäin kulttuurialalla 2004
Current finances of municipalities by function in the field of culture 2004
- 10.5. Kymmenen asukasluvultaan suurimman kunnan nettokäyttökustannukset tehtävittäin kulttuurialalla 2004
Net operating costs of the ten largest municipalities (by population) by function in the field of culture 2004
- 10.6. Suomalaisten hakijoiden EU:n Media Plus -ohjelmasta saama tuki 2001–2004
Support from the EU's Media Plus programme to Finnish applicants 2001–2004
- 10.7. Suurimpien taidetta ja kulttuuria tukevien säätiöiden apurahat taiteelle ja kulttuurille 1998–2004
Grants to art and culture from major foundations supporting art and culture 1998–2004
- 10.8. Tekijänoikeusjärjestöjen keräämät ja tilittämät tekijänoikeuskorvaukset 2004
Royalties collected and disbursed by copyright societies 2004
- 10.9. Esittävän säveltaiteen edistämiskeskus ESEKin myöntämä tuki 2001–2005
Grants and subsidies from the Finnish Performing Music Promotion Centre (ESEK) 2001–2005
- 10.10. Hyvitysmaksun nettotuotto ja käyttö 1998–2004
Net revenues from cassette fees and their allocation 1998–2004

Liitetaulukko 10.1. Taide- ja kulttuurimäärärahat valtion talousarviossa 2003–2006
Appendix Table 10.1. Funds allocated to arts and culture in the State budget 2003–2006

	2003		2004		2005		2006	
	Tilinpäätös Balance sheet		Tilinpäätös Balance sheet		Talousarvio Budget		Esitys Budget proposal	
	1 000 € EUR 1,000	%	1 000 € EUR 1,000	%	1 000 € EUR 1,000	%	1 000 € EUR 1,000	%
Valtion talousarvio yhteensä – Total State budget	36 897 000		36 320 000		37 855 000		39 452 000	
Opetusministeriön hallinnonala – Ministry of Education	5 786 203		5 969 700		6 197 420		6 456 689	
Kulttuurimäärärahat – Cultural outlays	315 515	100	330 485	100	348 744	100	359 690	100
Josta veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroja Of which profits from the national lottery and football pools	188 743		187 592		185 077		186 380	
Valtion/ kansalliset laitokset – State / national institutions	108 846	34	116 899	35	117 857	34	123 680	34
Suomen Kansallisooppera ¹⁾ – Finnish National Opera ¹⁾	36 044		40 631		40 933		42 005	
Museovirasto – National Board of Antiquities	17 154		17 597		18 025		19 547	
Suomen elokuväsäätiö – Finnish Film Foundation	10 845		12 310		12 320		15 170	
Suomen Kansallisteatteri – Finnish National Theatre	10 743		12 157		12 129		12 352	
Valtion taidemuseo ¹⁾ – Finnish National Gallery ¹⁾	17 201		17 393		17 284		17 682	
Suomenlinnan hoitokunta – Administration of Suomenlinna	4 223		4 289		4 307		4 159	
Näkövammaisten kirjasto – Finnish Library for the Visually Handicapped	6 068		5 899		6 165		6 038	
Suomen elokuva-arkisto – Finnish Film Archive	3 516		3 493		3 517		3 524	
Valtion elokuvatarkastamo – Finnish Board of Film Classification	505		534		537		547	
Taidetoimikunnat (toimintamenot) – Arts councils (operating expenses)	2 547		2 596		2 640		2 656	
Valtionosuudet ja lakiin perustuvat avustukset Statutory state subsidies and grants	161 456	51	163 083	49	168 685	48	170 216	47
Kirjastot – Libraries	96 699		97 016		99 892		100 700	
Museot – Museums	15 914		16 878		18 169		18 987	
Teatterit ja orkesterit – Theatres and orchestras	42 122		42 557		43 974		45 529	
Kuntien kulttuuritoimi – Municipal cultural services	6 721		6 632		6 650		5 000	
Taiteilijoiden apurahat ja avustukset – Grants and subsidies to artists	15 258	5	16 048	5	16 773	5	17 094	5
Apurahat – Grants	7 604		7 808		8 141		8 362	
Kirjastoapurahat – Public lending right compensation grants	2 608		2 608		2 700		2 700	
Kuvataiteen näyttöapurahat – Compensation grants to visual artists	841		841		841		841	
Säveltaiteen kirjastoapurahat – Public lending right compensation grants in music	84		170		170		170	
Alueellinen taiteen edistäminen – Regional promotion of art	4 121		4 621		4 921		5 021	
Muu taiteen ja kulttuurin edistäminen – Other promotion of art and culture	29 955	9	34 456	10	45 429	13	48 700	14

1) Sisältää valtion kiinteistöhallinnon uudistuksesta johtuvia tilakustannuksia. – Includes premise costs due to the State real estate management reform.

Lähteet – Sources:

Suomen tilastollinen vuosikirja – Statistical Yearbook of Finland. Helsinki: Tilastokeskus – Statistics Finland

Litetaulukko 10.2. Valtion harkinnanvarainen tuki taiteenaloille 2002 ja 2004*
Appendix Table 10.2. Discretionary government subsidies to art 2002 and 2004*

Taiteenala / määräraha <i>Art form / appropriation</i>	2002	2004
	€	€
Yhteensä ¹⁾ – Total ¹⁾	78 913 758	77 153 562
Elokuva – <i>Cinema</i>	11 717 169	13 762 800
Kirjallisuus – <i>Literature</i>	1 699 794	1 964 231
Kirjastotoimi – <i>Libraries</i>	3 409 091	2 915 800
Kuvataide – <i>Visual art</i>	2 511 149	2 394 054
Museot ja kulttuuriperintö – <i>Museums and cultural heritage</i>	6 527 833	6 515 440
Näyttämötaide – <i>Theatre</i>	1 985 688	2 583 440
Rakennustaide – <i>Architecture</i>	257 173	334 290
Säveltaide – <i>Music</i>	3 405 410	3 813 960
Taideteollisuus / muotoilu – <i>Crafts and design</i>	249 000	323 800
Tanssitaide – <i>Dance</i>	633 150	736 010
Valokuvataide – <i>Photographic art</i>	124 800	103 500
Muut ²⁾ – <i>Other ²⁾</i>	850 795	288 237
Suomen Kansallisteatteri (on aikaisemmin sisällynyt näyttämötaiteeseen) <i>Finnish National Theatre (earlier included in theatre)</i>	9 498 723	12 193 000
Suomen Kansallisooppera (on aikaisemmin sisällynyt säveltaiteeseen) <i>Finnish National Opera (earlier included in music)</i>	36 043 983	29 225 000

* Sisältää opetusministeriön kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapolitiikan osaston harkinnanvaraisia veikkauksen ja raha-arpajaisien voittovaroja taiteen edistämiseen. Ei sisällä valtionosuuksia eikä taidetoimikuntalaitoksen tukea. – *Includes discretionary lottery and football pool revenues for art promotion (excluding statutory state grants and Arts Council support) administered by the Ministry of Education Department for Cultural, Sport and Youth Policy.*

1) Ei sisällä valtionosuuksia. – *Excluding statutory state grants.*

2) Ei sisällä taidearvostelua. – *Art criticism excluded.*

Lähteet – *Sources:*

Opetusministeriö – *Ministry of Education*

Taiteen keskustoimikunta – *Arts Council of Finland*

Liitetaulukko 10.3. Valtion taidetoimikuntalaitoksen tuki vuonna 2004 tukimuodoittain
Appendix Table 10.3. Arts Council Support in 2004 by support scheme

Tukimuoto <i>Support scheme</i>	Tuki (€) <i>Support (EUR)</i>
Yhteensä – Total	¹⁾ 18 676 980
Taiteelliseen työskentelyyn (taiteilijat) – <i>For artistic work (artists)</i>	11 368 270
Kirjastoapurahat ²⁾ – <i>Public lending right grants for writers & translators</i> ²⁾	2 566 470
Kuvittajien kirjastoapurahat – <i>Public lending right grants for illustrators</i>	50 000
Näyttöapurahat – <i>Public display grants for visual artists</i>	841 000
Säveltaiteen kirjastoapurahat – <i>Public lending right grants for musicians & composers</i>	120 000
Taiteilija-apurahat ³⁾ – <i>Artist grants</i> ³⁾	7 118 020
Taiteilijaprofessorit – <i>Artist professors</i>	479 780
Valtionpalkinnot ⁴⁾ – <i>State Prizes</i> ⁴⁾	193 000
Projekteihin (taiteilijat/työryhmät/yhteisöt) – <i>For artistic projects (artists/groups/collective bodies)</i>	3 706 070
Elokuvakulttuurin tuki – <i>Film culture</i>	163 000
Kohdeapurahat – <i>Project grants</i>	720 880
Kuvataiteen ateljee- ja työpajatuki – <i>Ateliers and workshops for visual artists</i>	35 000
Kuvataiteen julkaisutuki – <i>Visual artists' publications</i>	25 000
Kuvataiteen näyttelytoiminta – <i>Exhibitions of visual arts</i>	450 000
Lastenelokuvan teemavuosi Filmihillo – <i>Children's cinema theme year</i>	200 000
Lastenkulttuurituki – <i>Children's culture</i>	444 520
Lyhytaikaiset ammattiteatterituotannot – <i>Short-term theatre projects</i>	175 000
Matka-avustukset – <i>Travel grants</i>	285 810
Media-, sirkus ja monitaidetuki – <i>Media, circus and multidisciplinary projects</i>	175 990
Muotoilun edistäminen – <i>Policy programme for design</i>	28 800
Muotoilun projektituki – <i>Design projects</i>	135 000
Näytelmäkirjallisuuden kantaesitystuki – <i>Drama literature (premiere performances)</i>	214 500
Rakennustaiteen edistäminen – <i>Policy programme for architecture</i>	109 900
Residenssi- ja taiteilijavaihtotoiminta – <i>Artist in residence scheme</i>	183 160
Tanssikulttuurin tuki – <i>Dance culture</i>	33 640
Tanssiproduktioiden tuki – <i>Dance productions</i>	171 370
Valokuvataiteen produktiotuki – <i>Production of photographic art</i>	89 500
Valokuvateosten laatutuki – <i>Publishing of photographic art</i>	65 000
Yhteisöille – <i>For collective bodies</i>	3 602 640
Alueellinen valokuvatoiminta – <i>Regional activities in photographic art</i>	205 000
Alueelliset elokuvakeskukset – <i>Regional cinema centres</i>	360 000
Alueopperat – <i>Regional operas</i>	366 500
Elokuvan laatutuki – <i>Cinema productions</i>	350 000
Kirjallisuuden projektituki – <i>Projects of literature</i>	50 000
Konserttitoiminnan edistäminen – <i>Promotion of concert activities</i>	194 000
Lukemisen ja luovan kirjoittamisen edistäminen – <i>Promotion of reading and creative writing</i>	185 000
Musiikkikilpailut – <i>Music competitions</i>	31 500
Musiikkileirit ja mestarikurssit – <i>Music courses</i>	310 000
Rahoituslain ulkopuoliset orkesterit – <i>Orchestras (outside the scope of the Funding Act)</i>	181 500
Rahoituslain ulkopuoliset tanssiteatterit – <i>Dance theatres/companies (outside the scope of the Funding Act)</i>	361 640
Rahoituslain ulkopuoliset teatterit – <i>Theatres (outside the scope of the Funding Act)</i>	930 000
Sävellystilaukset – <i>Commissioning of compositions</i>	77 500

1) Ei sisällä taiteilijaeläkkeitä. – *Excluding artist pensions.*

2) Josta tietokirjailijoille 256 650 €. – *Including non-fiction writers (EUR 256,650).*

3) Sisältää 15-vuotiset taiteilija-apurahat sekä muut aiempina vuosina myönnetty monivuotiset taiteilija-apurahat. – *Including long-term artist grants valid in 2004.*

4) Sisältää lastenkulttuurin valtionpalkinnot 24 000 €. – *Including state prizes for merits in children's culture (EUR 24,000).*

Lähde – *Source:*

Karhunen Paula (2005). Valtion taidetoimikuntalaitoksen myöntämä tuki 2004 – *Support granted by the Arts Council 2004.*

Tilastotiedote – *Facts and Figures 1/2005.* Helsinki: Taiteen keskuslaitos – *Arts Council of Finland.*

Litetaulukko 10.4. Kuntien käyttötalous tehtävittäin kulttuurialalla 2004 *
Appendix Table 10.4. Current finances of municipalities by function in the field of culture 2004 *

	Kirjastot <i>Libraries</i>	Museot, teatterit ja orkesterit <i>Museums, theatres and orchestras</i>	Taiteen pe- rusopetus ¹⁾ <i>Basic educa- tion of arts¹⁾</i>	Opetus- ja kulttuuritoimen hallinto ²⁾ <i>Education and culture administration²⁾</i>	Yleinen kulttuuri- toimi ³⁾ <i>General cultural functions³⁾</i>	Kulttuurialan tehtävät yhteensä <i>Cultural functions total</i>
1 000 € – EUR 1 000						
Käyttökustannukset – <i>Operating costs</i>	261 657	213 700	63 878	86 955	114 959	741 149
Toimintamenot ⁴⁾ – <i>Operating outlays⁴⁾</i>	248 157	209 267	62 661	81 271	109 717	711 073
Käyttöomaisuuden poistot – <i>Fixed asset depreciation</i>	8 682	3 522	294	3 032	3 891	19 421
Vyörytyserät – <i>Rolling differentials</i>	4 818	911	923	2 652	1 351	10 655
Käyttötuotot – <i>Operating revenue</i>	20 148	26 883	14 474	23 886	19 427	104 818
Toimintatulot ⁵⁾ – <i>Operating revenues⁵⁾</i>	20 014	26 839	14 416	15 793	19 298	96 360
Vyörytyserät – <i>Rolling differentials</i>	134	44	58	8 093	129	8 458
Käyttökustannukset, netto (1 000 €) – <i>Operating costs, net (EUR 1 000)</i>	241 509	186 817	49 412	63 069	95 532	636 331
Käyttökustannukset, netto (€/as.) – <i>Operating costs, net (EUR/inh.)</i>	46	36	9	12	18	121

* Ilman ns. liikelaitosmallin mukaisesti järjestettyä liiketoimintaa. – *Excluding commercial operations organised on the commercial public institution model.*

Huom!

Tiedot eivät ole vertailukelpoisia aikaisempiin vuonna 1997 toteutetun kirjanpituudistuksen sekä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen takia. Kirjanpituudistus toteutettiin Ahvenanmaalla vasta 1999. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet maksetaan toiminnan ylläpitäjälle, jolloin kunnan hankkiessa palveluja muilta kustannukset eivät enää näy kunnan menona vaan valtionosuuksien vähentymisenä.

NB

Data not comparable with previous years due to the 1997 accounting reform and the reform in the statutory State subsidy system for educational and cultural functions. The accounting reform was implemented in Åland in 1999. Statutory State subsidies for educational and cultural functions are paid to the party maintaining the operation, so when a municipality purchases services from elsewhere the costs no longer appear as municipal outlays, but as a reduction in statutory State subsidy.

- 1) Sisältää itsenäisinä yksikköinä toimivat taiteen perusoppilaitokset. Musiikkioppilaitoksista mukana kaikki ei-ammattilinen opetus. – *Includes independent basic arts education institutes. All non-vocational training at musical institutes included.*
- 2) Ei sisällä opetus- ja kulttuuritoimen laitosten sisäistä hallintoa. – *Internal administration of educational and cultural institutes excluded.*
- 3) Muu kulttuuritoiminta, kuten kongressi- ja kulttuurikeskukset, kulttuuriharrastusten ja -palvelujen tuki ja tarjonta. *Other cultural activities such as congress and cultural centres, support and supply of cultural hobbies and services.*
- 4) Sisältää henkilöstömenot, palvelujen ostot, avustukset, vuokrat ja eräitä muita menoja. – *Includes staff costs, purchase of services, subsidies, rents and certain other costs.*
- 5) Sisältää myyntitulot, maksut, tuet ja avustukset, vuokratulot ja eräitä muita tuloja. – *Includes sales proceeds, payments, subsidies and benefits, income from rents and certain other income.*

Lähde – *Source:*

Tilastokeskus, Taloudelliset olot: Julkinen talous. – *Statistics Finland, Economic Statistics: Government Finance.*

Liitetaulukko 10.5. Kymmenen asukasluvultaan suurimman kunnan nettokäyttökustannukset tehtävittäin kulttuurialalla 2004 *
*Appendix Table 10.5. Net operating costs of the ten largest municipalities (by population) by function in the field of culture 2004 **

	Kulttuurialan tehtävät yhteensä ³⁾ <i>Cultural functions total³⁾</i>	Kirjastot <i>Libraries</i>	Museot, teatterit ja orkesterit <i>Museums, theatres and orchestras</i>	Taiteen perusopetus ¹⁾ <i>Basic education of arts¹⁾</i>	Yleinen kulttuuritoimi ²⁾ <i>General cultural functions²⁾</i>
1 000 € – EUR 1 000					
Koko maa – Whole country	573 270	241 509	186 817	49 412	95 532
Josta 10 suurinta (%) <i>Of which the ten largest (%)</i>	48	35	67	..	56
Helsinki	77 806	25 718	27 050	–	25 038
Espoo	31 762	12 210	8 885	3 428	7 239
Tampere	40 921	10 150	24 670	388	5 713
Vantaa	17 653	6 759	2 379	2 278	6 237
Turku	26 411	6 684	17 133	592	2 002
Oulu	19 703	6 327	11 086	493	1 797
Lahti	19 745	5 475	12 454	221	1 595
Kuopio	14 756	4 028	8 511	–	2 217
Jyväskylä	14 293	4 314	8 618	533	828
Pori	10 800	3 307	5 280	1 399	814
€/asukas – EUR/inhabitant					
Koko maa – Whole country	109	46	36	9	18
10 suurinta – The ten largest	150	47	69	..	29
Helsinki	139	46	48	–	45
Espoo	140	54	39	15	32
Tampere	202	50	122	2	28
Vantaa	95	36	13	12	34
Turku	150	38	98	3	11
Oulu	155	50	87	4	14
Lahti	201	56	127	2	16
Kuopio	167	46	96	–	25
Jyväskylä	171	52	103	6	10
Pori	141	43	69	18	11

* Ilman ns. liikelaite-mallin mukaisesti järjestettyä liiketoimintaa. Käyttökustannuksista on vähennetty käyttötuotot. – Excluding business operations organised on the "commercial public institute" model. Operating revenues are subtracted from operating costs.

- 1) Sisältää itsenäisinä yksikköinä toimivat taiteen perusoppilaitokset. Musiikkioppilaitoksista mukana kaikki ei-ammattilainen opetus. – Includes independent basic arts education institutes. All non-vocational training at music institutes included.
- 2) Muu kulttuuritoiminta, kuten kongressi- ja kulttuurikeskukset, kulttuuriharrastusten ja -palvelujen tuki ja tarjonta. – Other cultural activities such as congress and cultural centres, support and supply of cultural hobbies and services.
- 3) Ei sisällä opetus- ja kulttuuritoimen hallintoa. – Excluding education and cultural administration.

Lähde – Source:

Tilastokeskus, Taloudelliset olot: Julkinen talous – Statistics Finland, Economic Statistics: Government Finance

Liitetaulukko 10.6. Suomalaisien hakijoiden EU:n Media Plus -ohjelmasta saama tuki 2001–2004
Appendix Table 10.6. Support from the EU's Media Plus programme to Finnish applicants 2001–2004

	2001	2002	2003	2004
	1 000 €			
Yhteensä ¹⁾ – Total ¹⁾	1 065	1 408	1 155	1 574
Kehittelytuki – Development support	270	290	535	485
Teatterielokuvien levittäjien harkinnanvarainen tuki <i>Selective support for cinema distributors</i>	87	346	159	56
Teatterielokuvien levittäjien automaattituki – Automatic support for cinema	215	236	331	242
Tv-levitystuki – Television broadcasting support	306	271	–	–
Festivaalituki – Support for festivals	80	70	52,5	93
Elokuvateatteriverkostot – Cinema theatre networks	107	78	77,5	3) 78
Koulutus ²⁾ – Training ²⁾	–	117	–	–
Automaattinen video/dvd-tuki – Automatic support for video and dvd	–	–	–	621

1) Lisäksi suomalaiset osallistuivat Media Plus -ohjelman koulutukseen. – In addition, Finnish professionals participated in training programmes of Media Plus.

2) Osarahoitusta koulutuksen järjestäjille. – Co-financing for organising training.

3) Arvio. – Estimate.

Lähde – Source:

Suomen elokuvasäätiö, Media Desk – Finnish Film Foundation, Media Desk

Litetaulukko 10.7. Suurimpien taidetta ja kulttuuria tukevien säätiöiden apurahat taiteelle ja kulttuurille 1998–2004
Appendix Table 10.7. Grants to art and culture from major foundations supporting art and culture 1998–2004

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	1 000 € – EUR 1,000						
Viisi suurinta yhteensä – Five major ones total	9 234,5	10 564,3	14 776,2	17 652,7	23 010,3	28 239,3	30 142,0
Svenska kulturfonden Finland – Swedish cultural fund Finland							
Arkkitehtuuri – Architecture	11,9	21,5	20,2	96,9	50,2	32,5	11,6
Erityiset apurahan saajat – Special grant recipients	39,4	29,6	38,7	85,4	–	–	–
Julkaisu- ja painatus – Publication	231,6	191,6	192,2	438,5	435,5	500,8	283,8
Kirjallisuus – Literature	126,0	123,8	134,7	269,9	171,0	239,5	344,5
Kuvataide – Visual art	235,5	245,9	386,3	495,3	344,6	521,4	1 013,2
Lasten ja nuorten toiminta Activities of children and young people	223,4	162,5	254,5	346,8	483,9	690,9	467,1
Museo- ja kotiseututoiminta – Museum and local activities	105,5	119,1	222,5	291,1	611,8	601,4	773,6
Näyttämötaide – Theatre	118,9	202,0	354,2	514,2	461,4	552,9	589,0
Säveltaide – Music	252,6	343,9	386,7	669,1	785,2	765,7	1 034,5
Taideteollisuus – Industrial art	88,3	107,0	124,1	267,9	95,2	245,6	133,3
Tanssitaide – Dance	33,6	35,3	62,6	110,7	96,0	122,7	112,5
Tapahtumat, festivaalit – Events, festivals	64,2	72,3	77,5	86,6	283,0	406,2	304,0
Valokuva, elokuva ja video – Photography, film, video	90,5	94,7	116,6	295,2	69,7	494,5	531,9
Muu kulttuuritoiminta, koulutus ja tiede Other cultural activities, education and science	826,3	1 030,0	1 698,2	1 660,7	7 074,1	8 335,4	8 469,5
Yhteensä – Total	2 447,1	2 778,6	4 068,5	5 627,9	9 960,5	13 509,5	14 068,5
Suomen Kulttuurirahasto – Finnish Cultural Foundation							
Arkkitehtuuri – Architecture	187,8	229,1	191,4	267,6	470,2	288,2	240,1
Kirjallisuus – Literature	282,9	322,0	433,5	726,9	802,0	859,9	776,5
Kuvataiteet – Visual art	835,5	844,2	1 247,0	2 042,5	2 243,5	2 451,8	2 684,4
Näyttämötaiteet – Theatre	580,3	702,0	758,1	1 069,3	1 264,2	1 357,9	1 385,4
Säveltaiteet – Music	945,5	1 322,0	1 819,4	2 076,8	2 740,9	2 650,1	3 061,0
Taideteollisuus – Industrial art	282,1	317,6	381,1	566,3	655,5	651,5	725,9
Valokuva- ja elokuvataide – Photography and cinema	303,9	340,0	473,9	495,9	674,5	684,5	624,7
Lastenkulttuuri – Children's culture	–	–	–	–	–	494,4	697,6
Yhteensä – Total	3 418,1	4 077,1	5 304,5	7 245,5	8 850,8	9 438,4	10 196,2
Jenny ja Antti Wihurin rahasto – Jenny and Antti Wihuri fund							
Kirjallisuus, taidehistoria ym. – Literature, art history, etc.	220,8	287,3	312,8	412,9	398,2	397,0	397,0
Kuvataiteet, taideteollisuus, tekstiilitaiteet ym. Visual art, industrial art, textile art, etc.	19,2	30,3	33,6	51,6	79,2	88,5	90
Musiikki – Music	458,3	501,0	558,4	558,9	590,0	630,0	623,5
Näyttämö-, tanssi- ja lausuntataide Theatre, dance, recitation	169,0	210,1	226,0	245,0	264,2	267,7	272,9
Palkinnot – Awards	16,8	10,1	168,2	33,6	37,0	300,0	60
Taideostot ja kuvataiteen erityiskohteet Art purchases and special goals of visual arts	252,3	252,3	252,3	252,3	253,0	253,0	253
Myöhemmin määrättävät tarkoitukset Purposes to be determined later	158,6	80,9	439,5	419,0	40,8	110,2	300,2
Muut (tuki säätiöille, seuroille yms.) ¹⁾ Other (support to foundations, societies, etc.) ¹⁾	172,6	120,3	441,2	–	–	150,0	–
Yhteensä – Total	1 467,6	1 492,2	2 432,0	1 973,3	1 662,4	2 196,4	1 996,60
Föreningen Konstsamfundet rf. – The society Konstsamfundet							
Kuvataide – Visual art	45,0	50,0	60,0	49,0	37,0	48,0	27,0
Musiikki – Music	122,0	121,0	161,0	150,0	147,0	168,0	170,0
Teatteri – Theatre	140,0	180,0	205,0	196,0	213,0	277,0	219,0
Julkaisu- ja painatus – Publications	203,0	234,0	277,0	312,0	274,0	835,0	1 288,0
Yleiset kulttuurirahastukset – General cultural grants	270,0	337,0	515,0	462,0	397,0	292,0	542,0
Yhteensä – Total	780,0	922,0	1 218,0	1 169,0	1 068,0	1 620,0	2 246,0

Liitetaulukko 10.7. Jatkuu – Appendix Table 10.7. Cont.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	1 000 € – EUR 1,000						
Alfred Kordelinin yleinen edistys- ja sivistysrahasto – Alfred Kordelin general educational fund							
Arkkitehtuuri – Architecture	11,8	15,8	16,8	13,5	12,0	12,0	12,0
Joukkoviestintä – Mass communication	15,1	17,2	15,1	25,2	26,5	27,0	30,0
Kansanvalistus – General education	213,4	260,7	319,2	357,4	303,0	305,0	315,0
Kaunokirjallisuuden suomennos Translation of fiction into Finnish	23,5	17,7	25,1	26,9	18,0	18,0	18,0
Kaunokirjallisuus – Fiction	78,2	113,5	129,5	143,0	142,4	143,0	150,6
Lausuntataide – Recitation	5,9	4,7	5,0	8,4	7,2	8,0	7,2
Kuvataide – Visual art	100,9	153,2	207,2	246,9	201,4	207,0	223,0
Musiikki – Music	69,6	101,8	115,2	117,7	95,0	100,0	110,0
Näyttämötaide – Theatre	81,7	106,5	111,2	131,2	93,5	94,0	94,2
Taidealat – Various fields of art	–	–	–	–	–	–	35,0
Taideteollisuus – Industrial art	24,6	36,2	47,1	37,0	29,0	29,0	40,0
Tanssitaide – Dance	15,0	16,8	16,8	16,8	23,6	14,0	20,0
Valokuvaus – Photography	13,0	15,1	17,3	16,8	21,0	18,0	20,0
Erilliset kulttuurihankkeet – Special cultural projects	468,9	435,3	727,6	496,2	496,0	500,0	560,0
Yhteensä – Total	1 121,6	1 294,4	1 753,2	1 637,0	1 468,6	1 475,0	1 635,0

1) Sisältää muutakin kuin kulttuurirahoitusta. – Also includes other than cultural funding.

Lähteet – Sources:

Säätiöiden vuosikertomukset ja omat ilmoitukset. – Annual reports and other reports of the foundations.

Liitetaulukko 10.8. Tekijänoikeusjärjestöjen keräämät ja tilittämät tekijänoikeuskorvaukset 2004*
Appendix Table 10.8. Royalties collected and disbursed by copyright societies 2004*

	Kopioisto	Kuvasto	Teosto	Gramex	Tuotos	Yhteensä – Total
	€ – EUR					
Kerätyt korvaukset – Royalties collected	9 058 206	421 221	37 600 000	15 590 000	438 759	63 108 186
– kotimaasta – from Finland	8 885 818	402 389	34 800 000	15 260 000	..	59 348 207
– ulkomailta – from abroad	172 388	18 832	2 800 000	330 000	..	3 321 220
Tilittetyt korvaukset – Royalties disbursed	8 136 489	293 992	32 800 000	11 310 000	370 754	52 911 235

* Lisäksi on kirjailijoiden ja kääntäjien tekijänoikeusjärjestö Sanasto, joka perustettiin 2005. – In addition there is Sanasto, the copyright society of writers and translators which was founded in 2005.

Lähteet – Sources:

Kopioisto – Kopioisto Copyright Society

Kuvasto ry. – Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys – Visual Artists' Copyright Society

Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto – Teosto, the Finnish Composers' Copyright Society

GRAMEX ry.

Tuotos

Liitetaulukko 10.9. Esittävän säveltaiteen edistämiskeskus ESEKin myöntämä tuki 2001–2005*
*Appendix Table 10.9. Grants and subsidies from the Finnish Performing Music Promotion Centre (ESEK) 2001–2005**

Tehtäväalue Function	2001		2002		2003		2004		2005	
	Tuki Grants	Josta kevyt musiikki ¹⁾ Of which light music ¹⁾	Tuki Grants	Josta kevyt musiikki ¹⁾ Of which light music ¹⁾	Tuki Grants	Josta kevyt musiikki ¹⁾ Of which light music ¹⁾	Tuki Grants	Josta kevyt musiikki ¹⁾ Of which light music ¹⁾	Tuki Grants	Josta kevyt musiikki ¹⁾ Of which light music ¹⁾
	1 000 € EUR 1,000	%	1 000 € EUR 1,000	%	1 000 € EUR 1,000	%	1 000 € EUR 1,000	%	1 000 € EUR 1,000	%
Äänitetuotanto Phonogram production	604	84	469	77	487	78	453	76	523	82
Esiintymistilaisuudet ²⁾ Public appearance ²⁾	597	47	399	49	518	48	416	39	478	52
Audiovisuaaliset musiikkiohjelmat ³⁾ Audiovisual music programmes ³⁾	453	92	389	89	439	87	623	83	457	85
Koulutustoiminta Training and education	34	18	35	25	34	19	27	22	29	24
Julkaisu- ja muu toiminta Publishing and other activities	1	60	81	..	1
Yhteensä – Total	1 689	..	1 373	..	1 478	..	1 519	..	1 487	..

* Toiminta rahoitetaan pääosin ulkomaisen musiikin esittämisestä Suomessa perityillä korvauksilla ja kasettimaksutuotoilla –
 Funded mainly through fees collected from the playing of foreign music in Finland and cassette royalty fees.

1) Lopun saa "vakava" musiikki. – *The rest is granted to "serious" music.*

2) Sisältää kuorojen ulkomaan matkojen tuen. Vuonna 2005 niihin myönnettiin 75 000 euroa, josta opetusministeriön osuus oli 73 460 euroa. –
 Includes support to international tours of choirs. In 2005, the sum was EUR 75,000, of which EUR 73,460 was paid by the Ministry of Education.

3) ESEKin ja LUSESin yhteisen AV-jaoston jakamaa tukea. – *Subsidies from the audiovisual section of ESEK and LUSES.*

Lähde – *Source:*

Esittävän säveltaiteen edistämiskeskus ESEK – *Finnish Performing Music Promotion Centre*

Liitetaulukko 10.10. Hyvitysmaksun nettotuotto ja käyttö 1998–2004*
*Appendix Table 10.10 Net revenues from cassette fees and their allocation 1998–2004**

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	1 000 € – EUR 1 000						
Nettotuotto – Net revenues	7 627	7 470	9 261	9 125	10 095	9 907	11 785
Äänikasettien ja -nauhojen osuus (%) – <i>Share of audio cassettes and tapes (%)</i>	15	17	24	24	40	46	48
Kuvakasettien ja -nauhojen osuus (%) – <i>Share of video cassettes and tapes (%)</i>	85	83	76	76	60	54	52
Käyttö – Allocation							
Suorat korvaukset oikeudenhaltijoille – Direct compensation to copyright holders	3 985	3 924	4 968	4 993	5 654	5 634	6 738
Kopioston kautta – <i>Via Kopiosto Copyright Society</i>	2 289	2 197	2 506	2 265	2 232	2 011	2 318
Teoston kautta – <i>Via Teosto, Finnish Composers' Copyright Society</i>	695	712	1 145	1 175	1 500	1 603	1 961
Gramexin kautta – <i>Via Gramex, Copyright Society of Performing Artists and Phonogram Producers in Finland</i>	645	672	932	1 208	1 589	1 725	2 121
Tuotoksen kautta – <i>Via Tuotos, Copyright association for audiovisual producers in Finland</i>	357	342	385	344	333	295	338
Väilliset korvaukset – Indirect compensation	3 642	3 546	4 293	3 885	4 161	3 987	4 672
AVEK – <i>Promotion Centre for Audiovisual Culture in Finland (AVEK)</i>	2 220	2 186	2 464	2 200	2 126	1 855	2 120
Av-musiikkituotanto (ESEK/LUSES) – <i>Audio-visual music production (ESEK/LUSES)</i>	555	530	597	533	516	1)	1)
ESEK – <i>Finnish Performing Music Promotion Centre</i>	162	179	336	427	602	1 126	1 353
LUSES – <i>Foundation for the Promotion of Finnish Music</i>	156	168	316	402	567	636	789
Suomen Tekijänoikeudellinen Yhdistys ry. & Tekijänoikeusinstituutti <i>Finnish Copyright Association</i>	89	86	99	90	107	129	132
Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus – <i>Copyright Information Centre</i>	93	93	98	103	103	105	119
Kirjallisuuden edistämiskeskus – <i>Centre for the Promotion of Finnish Literature</i>	71	70	89	89	101	101	120
Kuvasto ry./VISEK – <i>Kuvasto / Centre for the Promotion of Visual Art</i>	35	34	38	34	33	29	33
Kuurojen liitto ry. – <i>Association for the Deaf</i>	7	6	7	7	6	6	6
Suomen elokuvasäätiö – <i>Finnish Film Foundation</i>	61	–	–	–	–	–	–
						3 987	4 672
Siirretty myöhemmin jaettavaksi – To be allocated later	195	195	250	248	280	286	375

* Maksu kerätään tekijänoikeuslain muutoksen 15.6.1984 perusteella. Kasettimaksun suuruuden vahvistaa vuosittain opetusministeriö. Vuonna 2002 maksut ovat olleet äänikaseteista 0,50 senttiä/min, kuvakaseteista 0,76 senttiä/min, tietokonetallenteisista cd-levyistä 0,25 senttiä/min, MP3-tallentimista 0,50 senttiä/min, tallennettavista video-DVD-levyistä 0,76 senttiä/min sekä tietokoneen avulla tallennettavista DVD-levyistä kaksiosaisena 0,13 + 0,19 senttiä/min. Perittyjen hyvitysmaksujen käyttö-suunnitelmasta päättää vuosittain opetusministeriö. – *The fee is collected pursuant to copyright legislation as amended on 15 June 1984. In 2002, the fee for blank audiocassettes has been 0.50 cent/min., for blank videocassettes 0.76 cent/min., for computer-recording CDs 0.25 cent/min., for MP3 recording tools 0.50 cent/min., for recordable video DVDs 0.76 cent/min. and for computer recordable DVDs in two parts: 0.13 + 0.19 cent/min. The fee and the principles governing its allocation are determined annually by the Ministry of Education.*

1) Sisältyy ESEK:n lukuun. – *Included in the figure of ESEK.*

Lähteet – *Sources:*

Teoston toimintakertomukset – *The Finnish Composers' Copyright Society annual reports*
 Opetusministeriö – *Ministry of Education*

11 Kulttuurialan koulutus ja työvoima

Tilastotiedot

- 1 Koulutus
- 2 Työvoima

Tilastolähteet

Muut lähteet

11 Kulttuurialan koulutus ja työvoima

Taidealan ammatillinen koulutus vaikuttaa keskeisesti taiteilijoiden yhteiskunnalliseen asemaan. Nykyisin Suomessa on – taiteilijan määritelmästä ja tietolähteestä riippuen – 17 000–20 000 ammattitaiteilijaa (Karttunen 2004). Taiteilijoiden työtilanteelle ovat ominaisia lyhyet ja satunnaiset työsuhteet sekä taide-elämän alituinen muutos ja laajentuminen. Viime vuosina on keskusteltu runsaasti siitä, onko taidealojen koulutusta sopiva määrä vai liian paljon työllistymismahdollisuuksiin nähden. (Taiteilija Suomessa, 2004.) Ammattitaiteilijoiden suhteellisen pieneen määrään verrattuna taidealan koulutus on melko laajaa; koulutuslaitokset tuottavat taidetyömarkkinoille vuosittain parisen tuhatta koulutettua tulokasta (Karhunen 2004 b).

Tilastotiedot

1 Koulutus

Taidealan ammatillinen koulutus säätelee taidealoille tulevien asemaa. Koulutus vaikuttaa ensinnäkin taidealan ammattilaisten määrään, työllisyyteen ja tuloihin. Toiseksi koulutus antaa taidot ja muodollisen pätevyyden, joita taiteilijan ammatissa tarvitaan. Lisäksi koulutus vaikuttaa taideammattien kuten muidenkin ammattien arvostukseen. Luovien ammattien suosio ilmenee muun muassa taidealan oppilaitosten hakijamäärien kasvuna. (Karhunen 2004 b.)

Taiteen keskustoimikunnalla on laaja tutkimushanke, jossa selvitetään suomalaista taidekoulutusta. Viestintä- ja kuvataidealan ammatillista peruskoulutusta ja ammattikorkeakoulutusta koskevasta selvityksestä (Karhunen 2004 a) käy ilmi, että esimerkiksi vuosina 1999–2002 aloittaneiden määrä kasvoi lähes 50 prosenttia. Graafiset suunnittelijat työllistyivät melko hyvin, kun taas av-viestinnän ja ammatillisen koulutuksen saaneiden taiteilijoiden työllisyystilanne on paljon huonompi. Musiikkialaa koskevassa tutkimuksessa kävi ilmi, että musiikkialan työllisyystilanne on melko hyvä (keskimäärin 6 %) rytmimuusikoita lukuun ottamatta; heistä oli 13 prosenttia työttöminä tutkijamushetkellä (Karhunen 2005).

Opetushallinnon vuoden 2002 koulutusluokituksen mukaan kulttuurialoja ovat käsi- ja taideteollisuus, viestintä- ja informaatiotieteet, kirjallisuus, teatteri ja tanssi, musiikki, kuvataide sekä kulttuurintutkimus ja taiteiden tutkimus. Seuraavassa tarkastellaan toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen aloituspaikkoja ja oppilasmääriä. Kunnissa

Tässä luvussa on tietoja kulttuurialan koulutuksesta ja kulttuuriammattilaisten määrästä. Kulttuuriala on laaja-alaisempi käsite kuin taideala, ja siihen kuuluu muitakin kuin varsinaisia taideammattiteja. Esimerkiksi konservattorin ja pianonvirittäjän koulutus kuuluvat kulttuurialan mutta eivät taidealan piiriin (Karhunen & Niininen 2003). Kulttuuriala on hyvin heterogeeninen, eivätkä eri aloille koulutetut muodosta yhtenäisiä ryhmiä. Saadusta koulutuksesta voidaan valmistua useisiin ammatteihin, ja ammattilaisten työmarkkina-asema vaihtelee paljon. (Esim. viestintä- ja kuvataidealalle koulutettujen asemasta ks. Karhunen 2004 a).

annetaan taiteen perusopetusta esimerkiksi kansalaisopistoissa ja erityisissä taideoppilaitoksissa, mutta siitä ei ole nykyisin saatavissa kattavia tilastotietoja.

Sekä tulevaa koulutustarvetta että koulutuksen määrää tarkastellaan usein aloituspaikkojen avulla. Aloituspaikkojen määrät eivät kuvaa niinkään työmarkkinoille tulevien määrää, vaan pikemminkin viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien näkemyksiä. Näkemykset perustuvat usein työmarkkinoita koskeviin selvityksiin. Arvioiden mukaan kulttuuri- ja taidealan koulutuksen kasvun aika on päättymässä ja koulutuksen vähittäinen supistaminen alkaa muissa laitoksissa kuin taideyliopistoissa. (Karhunen & Niininen 2003, Karhunen 2004 b.)

Ammatillinen peruskoulutus

Ammatillisella peruskoulutuksella tarkoitetaan peruskoulun jälkeistä koulutusta (toinen aste). Koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijoille ammatitaidon saavuttamiseksi tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen.

Toisen asteen ammatillisessa peruskoulutuksessa aloitti yhteensä 5 200 kulttuurialojen opiskelijaa vuonna 2004. Opintonsa aloittaneista 63 prosenttia oli naisia. (Liitetaulukko 11.1.) Kulttuurialan tutkinnon ammatillisessa koulutuksessa suoritti vajaat 2 800 opiskelijaa vuonna 2004. Näistä tutkinnoista 638 oli näyttötutkintoja. Kaksi kolmannesta (66 %) kulttuurialan ammatitutkinnon suorittaneista oli naisia (liitetaulukko 11.2).

Ammattikorkeakoulut

Ammattikorkeakoulut muodostettiin usein sulauttamalla oppilaitoksia monialaisiksi oppilaitoksiksi. Esimerkiksi Oulunkylän Pop & Jazz Konservatorio sulautui osaksi Helsingin ammattikorkeakoulu Stadiaa ja Turun taiteen ja viestinnän oppilaitos osaksi Turun ammattikorkeakoulua. Ammattikorkeakoulujen opinnoissa korostetaan käytännön yhteyttä työelämään. (Kangas 2002, Karhunen 2004 b.)

Ammattikorkeakouluihin otettiin kulttuuri- ja taidealoille noin 2 500 opiskelijaa vuonna 2004. Opintonsa aloittaneista 70 prosenttia oli naisia. (Liitetaulukko 11.1.) Kulttuurialan tutkinnon ammattikorkeakouluissa suoritti 1 700 opiskelijaa vuonna 2004. Kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista 72 prosenttia oli naisia. (Liitetaulukko 11.2.)

Yliopistot

Yliopistotasoinen taidealojen opetus on keskittynyt Sibelius-Akatemiaan, Taideteolliseen korkeakouluun, Teatterikorkeakouluun ja Kuvataideakatemiaan. Tampereen yliopistossa on 1960-luvulta lähtien toiminut Näyttelijäntytön laitos ja Lapin yliopistossa on voinut vuodesta 1990 opiskella teollista muotoilua, graafista suunnittelua, kuvataidekasvatusta, tekstiili- ja vaatesuunnittelua sekä audiovisuaalista mediakulttuuria.

Viimeisimpänä Porin yliopistokeskuksessa aloitettiin vuoden 2004 syksyllä Taideteollisen korkeakoulun

visuaalisen kulttuurin maisteriohjelma, joka sisällöltään vastaa suurelta osalta kuvataiteilijan koulutusta. Lisäksi arkkitehtejä koulutetaan Teknillisessä korkeakoulussa, Tampereen teknillisessä yliopistossa ja Oulun yliopistossa. (Karhunen 2004 b.) Taideaineista kirjallisuutta voi opiskella useissa yliopistoissa, ja lisäksi esimerkiksi Jyväskylän yliopistossa voi opiskella myös musiikkitiedettä, digitaalista kulttuuria, museologiaa, nykykulttuuria ja taidehistoriaa.

Yliopistojen taidealan opiskelijamäärät ovat huomattavasti pienemmät kuin yliopistojen muilla aloilla. Taidekorkeakouluihin otettiin 640 opiskelijaa ja muiden korkeakoulujen kulttuuriopintoihin alle 1 100 opiskelijaa vuonna 2004. Yli 70 prosenttia korkeakouluissa taide- ja kulttuurialan opintonsa vuonna 2004 aloittaneista oli naisia. (Liitetaulukko 11.1.)

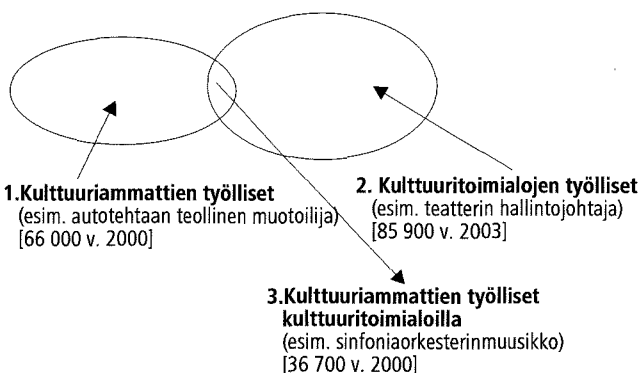
Taidekorkeakouluihin on hyvin vaikea päästä opiskelemaan. Esimerkiksi Teatterikorkeakouluun pääsi vain 4 prosenttia pyrkineistä, kun kaikkiin yliopistoihin pääsi keskimäärin joka neljäs hakija vuonna 2004 (liitetaulukko 11.3). Taidekorkeakouluissa ja muissa yliopistoissa suoritettiin yhteensä 1 560 taide- ja kulttuurialan tutkintoa vuonna 2004 (liitetaulukot 11.2 ja 11.3).

Taidekorkeakouluilla on ollut runsaasti opiskelijavaihtoja. Suomesta lähti vaihtoon 147 ja Suomeen saapui 189 opiskelijaa vuonna 2004. Ammattikorkeakouluilla oli yli kaikkiaan 700 opiskelijavaihtoa Suomesta ja Suomeen vuonna 2004 (liitetaulukko 11.4 ja 11.5).

2 Työvoima

Elintason nousu, vapaa-ajan kasvu, yleisen koulutustason nousu ja kaupungistuminen ovat viime vuosikymmeninä lisänneet taide- ja kulttuurialojen työvoiman kysyntää. Alojen kasvu alkoi jo 1970-luvulla, kun julkinen kulttuuripolitiikka ja sen rahoitus kasvoivat. Useat taide- ja kulttuurialat kasvoivat erityisesti 1980-luvun alkupuoliskolla. Lopulta 1990-luvulla alettiin puhua koordinoimattomasta kehityksestä ja työllisyyden heikentymisestä, sillä lama vähensi myös taiteilijoiden työmahdollisuuksia. Taidealan koulutus on luonut ammattilaisten ohella taidetilaisuuksiin suuren joukon asiantuntevaa yleisöä. (Karhunen 2004 b, Karttunen 2004.)

Kulttuurityön luonteesta johtuen ei ole mahdollista tarkasti määritellä taiteen ja kulttuurin alojen työllisten määrää (esim. Karttunen 2004). Tilastokeskuksen tilastojen avulla kulttuurialalla työskentelevien määrä on mahdollista laskea sekä ammattien (kuvion alue 1) että toimialojen (alue 2) mukaan. Tämä edellyttää sitä, että olemassa olevista tilastoista määritellään toisaalta kulttuuriammatit ja toisaalta kulttuuritoimialat. Ammatti- ja toimialatilastoja yhdistelemällä on lisäksi mahdollista laskea ne kulttuuriammatillaiset, jotka työskentelevät kulttuurin toimialoilla (alueiden leikkausalue 3).

Kulttuurityövoima toimialan mukaan

Kulttuuritoimialoiksi on valittu muun muassa taidelaitokset, mainosala sekä radio ja televisiotoiminta. Vuonna 1995 kulttuurin toimialoilla oli noin 75 500 ja vuonna 2003 noin 85 900 työntekijää. Kulttuurin toimialojen työntekijöiden osuus kaikista työllisistä oli noin 4 prosenttia vuonna 2003. Näissä luvuissa ovat kaikki kulttuuritoimialoilla työskentelevät riippumatta siitä, mikä heidän ammatinsa on.

Kulttuurin toimialojen työntekijämäärä kasvoi 14 prosenttia vuodesta 1995 vuoteen 2003. Keskimääräistä enemmän kasvoivat muiden muassa elokuvien ja videoiden tuotanto ja jakelu (113 %) ja mainosala (57 %). Sen sijaan julkisella sektorilla kirjastojen, arkistojen museoiden yms. sektorilla työntekijämäärä liissäntyi vain kuutisen prosenttia. (Liitetaulukko 11.6.)

Kulttuurityövoima ammatin mukaan

Väestölaskentatietojen mukaan kulttuuriammateissa työskenteli yhteensä lähes 66 000 henkeä vuonna 2000. Heistä oli naisia 48 prosenttia. Kulttuurin ammattilaisten osuus koko työllisestä työvoimasta oli 4 prosenttia. Viisi vuotta aikaisemmin, vuonna 1995, kulttuuriammateissa oli noin 57 000 henkeä. (Liitetaulukko 11.7.) – Kulttuuriammateissa työskentelevistä saadaan seuraavat tilastotiedot vuodelta 2005.

Kulttuurityövoima toimialan ja ammatin mukaan

Suppein tilastollinen kulttuurityövoiman luokitus saadaan, kun tarkastellaan kulttuurin ammateissa kulttuurin toimialoilla työskentelevien määrää. Vuonna 2000 kulttuuriammattilaisista runsaat 60 prosenttia, 36 700 henkeä, työskenteli kulttuurin toimialoilla.

Lukujen vertaamista aikaisempiin laskentoihin vaikeuttaa se, että vuoden 2000 väestölaskennassa käytetään uutta vuoden 2001 ammattiluokitusta, joka perustuu ISCO-88-luokitukseen. Esimerkiksi vuoden 1995 määrä on uuden luokituksen mukaan 12 100 alempi kuin vanhan luokituksen mukaan (69 100 vs. 57 000).

Taitelijoiden työmarkkina-asema

Taitelijoiden työmarkkinat jakautuvat toisaalta palkkatyöhön taidelaitoksissa (esim. orkesterit, teatteri) ja toisaalta vapaiden taiteilijoiden työmarkkinoihin. Taitelijoiden työnkuvalla on nykyisin usein ominaista moniammatillisuus. Taiteelliseen työhön liittyvän työn, esimerkiksi opetustyön, ohella heillä saattaa olla myös useita taiteellisia työtehtäviä. Vapaat taiteilijat saattavat työskennellä laitoksissa, sivutoimisesti freelancerina tai myymällä työnsä tuloksia. (Mitchell 2002, Rensujeff 2004.)

Taitelijoiden ammattiryhmä on omaleimainen ja heterogeeninen (Rensujeff 2004). Taiteilijoiden työmarkkinoilla työsuhteet ovat usein epävarmoja ja lyhyitä. Taitelijoilla on tyypillisesti useita tulolähteitä ja taitelijat ovat yleisesti riippuvaisia suorasta tai välillisestä julkisesta tuesta. Vain 37 prosenttia taiteilijoista teki ainoastaan taiteellista työtä vuonna 2000 (Rensujeff 2004, 111). Taitelijat ovat vaarassa jäädä väliinputoajiksi työttömyysturvan, sosiaaliturvan ja eläketurvan suhteen, koska ne kytkeytyvät hyvin paljon työmarkkina-asemaan. Arviolta vain alle kolmannes taiteilijoista toimii työsuhteessa joko koko vuoden tai osan aikaa vuodesta.

Vuoden 2000 tietojen mukaan lähes kolmannes (29 %) taiteilijoista teki palkkatyötä eli heillä oli työsuhde. Suunnilleen yhtä moni oli freelancerina tai va-

paana taitelijana. Yrittäjiä taiteilijoista oli 18 prosenttia. (Liitetaulukko 11.8.)

Kaija Rensujeffin tutkimuksen mukaan taiteilija-ammateissa työttömyys on ollut keskimäärin huomattavasti yleisempää kuin muissa ammateissa. Eniten työttömiä oli kuvataiteen (38 %) ja tanssitaiteen (34 %) aloilla vuonna 2000. Koulutustaso ei tutkimuksen mukaan vaikuttanut kovin paljon työllistymiseen. (Rensujeff 2004, 108.)

Kulttuurialojen tutkinnon suorittaneiden keskuudessa työttömyysaste on usein keskimääräistä korkeampi. Vuonna 2003 kulttuurialojen työttömyysaste oli keskimäärin 16 prosenttia, kun kaikkien alojen työttömyys oli keskimäärin 10 prosenttia. Korkein työttömyysaste oli ammatillisen tason viestintä- ja kuvataidealalla (24 %) ja yliopistotason kuvataidealalla (27 %). (Liitetaulukko 11.9.) Taidealan ammattilaisia oli työttöminä noin 4 200 vuonna 2005. Työttömien joukossa oli erityisen paljon kuvataiteilijoita (29 % kaikista työttömistä) ja muusikoita (19 %). (Liitetaulukko 11.10.)

Kuntasektorilla esimerkiksi musiikinopettajan keskimääräinen säännöllinen kuukausiansio oli 2 149 ja näyttelijän ja ohjaajan 1 937 euroa kuussa vuonna 2004. Kirjasto-, arkisto- ja museotyöntekijöiden keskipalkka oli 1 710 euroa kuussa. Koko kunta-alan keskiansio oli 2 208 euroa kuukaudessa. (Taulukko 11.11.)

Yksityisen teatterin näyttelijän kuukausipalkka oli keskimäärin 2 478 euroa vuonna 2004 (liitetaulukko 11.12). Kaikkien yksityisen sektorin kulttuurialojen ammattilaisten keskipalkka oli 2 722 euroa, mikä oli 567 euroa (26 %) enemmän kuin kuntasektorilla. Kunnissa kulttuurialan ammattilaisista oli naisia 73 ja yksityisellä sektorilla 58 prosenttia.

Kulttuurialan ammatilliset järjestöt

Suomessa toimii kymmenittäin kulttuurialan ammatillisia järjestöjä. Tähän julkaisuun on koottu tietoja niistä järjestöistä, joiden jäsenmäärä on yli 1 000 henkeä. Suurin ammattijärjestö on Viestintäalan ammattiliitto, joka perustettiin vuonna 1894 Kirjatyöntekijäin liiton nimellä. Liitossa oli noin 27 000 jäsentä vuonna 2005. Toiseksi suurin on 14 000 jäsenen Suomen Journalistiliitto. (Liitetaulukko 11.14.)

Pienimmissä kulttuurialan ammatillisissa järjestöissä on jäseniä vain muutamia kymmeniä. Tällaisia ovat esimerkiksi Suomen elokuvaajien yhdistys F.S.C., Suomen elokuvaohjaajaliitto SELO, Musiikkiupseerit, Suomen Teatterinjohtajaliitto ja Suomen Teatteriopettajien liitto.

Läänintaiteilijat

Läänintaiteilijajärjestelmä perustettiin 1970-luvulla, ja ensimmäiset läänintaiteilijat aloittivat työnsä vuonna 1972. Järjestelmän avulla oli tarkoitus hankkia taiteellisen koulutuksen saanutta työvoimaa alueellisen tai-

dehallinnon ohjaus-, järjestely- ja ideointitehtäviin sekä luoda taiteilijoille aluetason tukijärjestelmä.

Kaikkiaan läänintaiteilijan tehtävää on hoitanut 302 henkilöä vuoden 2004 loppuun mennessä. Heistä 129 (43 %) on ollut naisia. Vuosina 1972–2004 läänintaiteilijatoiminnasta on kertynyt yhteensä 1 075 henkilötyövuotta. Eniten henkilötyövuosia on ollut kirjallisuudessa (162) ja kuvataiteessa (155). Nykyisin läänintaiteilijoita saa olla kerrallaan enintään 49. (Liitetaulukko 11.13, Jämsén 2004.)

Tilastolähteet

Koulutus

Tilastokeskus tuottaa tietoja toisen asteen ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen aloituspaikoista ja opiskelijamääristä sekä opetushallinnon että Tilastokeskuksen koulutusluokituksen mukaan. Yliopistoja koskevat aloituspaikat ja opiskelijamäärät saadaan Tilastokeskuksesta ja opetusministeriöstä.

Taiteen perusopetuksesta ei enää julkaista kattavia tilastoja. Viimeinen Suomen Kuntaliiton julkaisema Taiteen perusopetuksen vuosikirja on vuodelta 2002. Opetushallitus julkaisee vuosittain tiedot vain niistä taiteen perusopetuksen oppilaitoksista, jotka saavat valtionapua.

Opiskelijavaihdoista on saatu tietoa Kansainvälisen henkilövaihdon keskukselta Cimosta.

Työvoima

Kulttuurin toimialoilla työskentelevien määristä saadaan tiedot Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta. Näihin lukuihin sisältyvät ne, jotka ovat saaneet pää-

Taiteilijaresidenssitoiminta Suomessa

Taiteilijaresidenssitoiminnan tarkoituksena on tarjota vieraille taiteilijoille työtiloja sekä edistää taiteilijoiden kansainvälistä liikkuvuutta ja vuorovaikutusta. Suomessa kansainvälinen taiteilijaresidenssitoiminta alkoi vuonna 1981, kun Pohjoismainen taidekeskus aloitti vierasateljeetoiminnan Suomenlinnassa. Keskus on nykyisin nimeltään NIFCA –Pohjoismainen nykytaiteen instituutti. Taulukkoon 11.15 on koottu taiteilijaresidenssitoimintaa nykyisin Suomessa harjoittavia organisaatioita. (Suomi 2005.)

asiallisen toimeentulonsa kulttuurin toimialoilta laskenta-ajankohtana vuoden viimeisellä viikolla.

Tiedot kulttuurialojen ammateissa työskentelevistä saadaan väestölaskentojen tiedoista. Ammattitiedot on mahdollista saada vain väestölaskentavuosina. (Viimeisimmät eli vuoden 2000 ammattitiedot on julkaistu Kulttuuritilasto 2003:ssa [liitetaulukko 11.8]). – Viime vuosina myös EU on tuottanut tietoja kulttuuriväestön määristä jäsenmaiden työvoimatutkimusten pohjalta.

Tiedot taidealan työttömistä saadaan työministeriöstä. Tiedot kulttuurialan ammattiryhmien ansioista saadaan Tilastokeskuksen palkkatilastoista. Tiedot kulttuurialan ammatillisista järjestöistä on saatu suoraan järjestöiltä.

Tiedot läänintaiteilijoista ovat Sini Jämsénin (2004) julkaisusta, ja taiteilijavierastoimintaa koskevat tiedot on saatu Riikka Suomen (2005) julkaisusta.

Muut lähteet

Arpo, Robert (2004). Taitelija tietoyhteiskunnassa – tietoyhteiskuntastrategioiden taiteilijakuva ja tekijänoikeuslainsäädännön muutosten vaikutus taiteilijana toimimisen edellytyksiin. Teoksessa: Taitelija Suomessa. Taiteellisen työn muuttuvat edellytykset. Toim. Robert Arpo. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja 28. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Heikkinen, Merja (2004). Pohjoismaisen taiteilijatuettujen neljä muunnelmaa. Teoksessa: Taitelija Suomessa. Taiteellisen työn muuttuvat edellytykset. Toim. Robert Arpo. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja 28. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Jämsén, Sini (2004). Läänintaiteilijat 1972–2004. Tilastotiedote 1. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Karhunen, Paula & Niininen, Mikko (2003). Taidealojen ammattikoulutus. Esiselvitys. Työpapereita 41. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Karhunen, Paula (2004 a). Kuvan ja median koulutuksesta työelämään. Kyselytutkimus ammatillisen tutkinnon suorittaneista. Tilastotietoa taiteesta 33. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Karhunen, Paula (2004 b). Taiteilijakoulutus Suomessa – kehityslinjoja 1960-luvulta 2000-luvulle. Teoksessa: Taitelija Suomessa. Taiteellisen työn muuttuvat edellytykset. Toim. Robert Arpo. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja 28. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Karhunen, Paula (2005). Musiikin koulutuksesta työelämään. Kyselytutkimus toisen asteen ja ammattikoulututkinnon suorittaneille. Tilastotietoa taiteesta 35. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Karttunen, Sari (2004). Taiteilijoiden lukumäärän kehitys 1950-luvulta 2000-luvulle – kasvaako työvoima työllisyyttä nopeammin? Teoksessa: Taitelija Suomessa. Taiteellisen työn muuttuvat edellytykset. Toim. Robert Arpo. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja 28. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Lagerström, Samu (2004). Suomen kulttuuri- ja taideammatit tilastollisessa tarkastelussa 1995–2000. Cuporen julkaisuja 3. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämisyhdistys Cupore.

Rensujeff, Kaija (2004). Taiteellinen työ ja toimeentulo – taiteilijan työmarkkinat, työttömyysturva, verotus ja eläketurva Suomessa. Teoksessa: Taitelija Suomessa. Taiteellisen työn muuttuvat edellytykset. Toim. Robert Arpo. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja 28. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Suomi, Riikka (2005). Kansainvälinen taiteilija-residenssitoiminta Suomessa 1995–2005. Työpapereita 44. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Taitelija Suomessa. Taiteellisen työn muuttuvat edellytykset. (2004). Toim. Robert Arpo. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja 28. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta.

Taulukot – Tables

- 11.1. Ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulukoulutuksen ja yliopistokoulutuksen uudet opiskelijat kulttuurialalla 2004
New students in upper secondary vocational, polytechnic and university education in the field of culture 2004
- 11.2. Kulttuurialan opiskelijat ja tutkinnot 2004
Students, qualifications and degrees in the field of culture 2004
- 11.3. Taidekorkeakoulujen opiskelijat ja tutkinnot 2004
Students and degrees at art academies 2004
- 11.4. Taidekorkeakoulujen opiskelijavaihdot 2004
Student exchanges of art academies 2004
- 11.5. Korkea- ja ammattikorkeakoulujen kulttuurialan opiskelijavaihdot 1998–2004
Student exchanges in universities and in polytechnics in the fields of culture 1998–2004
- 11.6. Työllinen työvoima kulttuurin toimialoilla 1995, 2000 ja 2003
Employed labour force in cultural industries 1995, 2000 and 2003
- 11.7. Työllinen työvoima kulttuuriammateissa ammatin ja sukupuolen mukaan 1995 ja 2000
Employed labour force in cultural occupations by occupation and gender 1995 and 2000
- 11.8. Taiteilijoiden työmarkkina-asema taiteenaloittain 2000
Labour market status of artists by field of art 2000
- 11.9. Kulttuurialan tutkinnon suorittaneet: työvoima ja työttömyysaste 1996, 1999, 2001 ja 2003
Graduates in the arts: labour force and employment rate 1996, 1999, 2001 and 2003
- 11.10. Taidealan ammattien työttömät työnhakijat 1991–2005
Unemployed jobseekers in artistic occupations 1991–2005
- 11.11. Kulttuurialan ammattiryhmien ansioita kunnissa 2004
Earnings from cultural occupations in municipalities 2004
- 11.12. Kulttuurialan ammattiryhmien ansioita yksityisellä sektorilla 2004
Earnings from cultural occupations in the private sector 2004
- 11.13. Läänintaiteilijavuosien jakautuminen taiteenalan mukaan vuosikymmenittäin 1972–2004
Distribution of regional artists' person-years by art form and decade 1972–2004
- 11.14. Suurimmat kulttuurialan ammatilliset järjestöt 2005
Biggest cultural trade unions 2005
- 11.15. Taiteilijavierastoimintaa harjoittavia tahoja Suomessa
Institutions engaged in artist residence activities in Finland

Liitetaulukko 11.1. Ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulukoulutuksen ja yliopistokoulutuksen uudet opiskelijat kulttuurialalla 2004
Appendix Table 11.1. New students in upper secondary vocational, polytechnic and university education in the field of culture 2004

Opintoaste ja -ala Educational level and field	Uudet opiskelijat First year students	
	Kaikki – Total	Naisia – Females
Ammatillinen koulutus ¹⁾ – Upper secondary vocational education ¹⁾		
Yhteensä – Total	5 203	3 268
Käsi- ja taideteollisuus – <i>Crafts and industrial arts</i>	2 761	1 926
Viestintä- ja informaatiotieteet – <i>Communication and information</i>	1 946	1 087
Teatteri ja tanssi – <i>Theatre and dance</i>	125	89
Musiikki – <i>Music</i>	371	166
Kuvataide – <i>Visual art</i>	–	–
Ammattikorkeakoulukoulutus ¹⁾ – Polytechnic education ¹⁾		
Yhteensä – Total	2 478	1 731
Käsi- ja taideteollisuus – <i>Crafts and industrial arts</i>	929	768
Viestintä- ja informaatiotieteet – <i>Communication and information</i>	967	532
Teatteri ja tanssi – <i>Theatre and dance</i>	104	73
Musiikki – <i>Music</i>	107	60
Kuvataide – <i>Visual art</i>	180	138
Kulttuurin ja taiteiden tutkimus – <i>Culture and art research</i>	–	–
Muu kulttuurialan koulutus – <i>Other cultural education</i>	191	160
Yliopistokoulutus – University level education		
Yhteensä – Total	1 697	1 240
A. Taidekorkeakoulut – Art academies		
Käsi- ja taideteollisuus – <i>Crafts and industrial arts</i>	334	226
Viestintä- ja informaatiotieteet – <i>Communication and information</i>	–	–
Kirjallisuus – <i>Literature</i>	–	–
Teatteri ja tanssi – <i>Theatre and dance</i>	62	36
Musiikki – <i>Music</i>	201	127
Kuvataide – <i>Visual art</i>	42	26
Kulttuurin ja taiteiden tutkimus – <i>Culture and art research</i>	–	–
Muu kulttuurialan koulutus – <i>Other cultural education</i>	–	–
B. Muut korkeakoulut – Other universities		
Käsi- ja taideteollisuus – <i>Crafts and industrial arts</i>	115	89
Viestintä- ja informaatiotieteet – <i>Communication and information</i>	291	213
Kirjallisuus – <i>Literature</i>	184	153
Teatteri ja tanssi – <i>Theatre and dance</i>	13	7
Musiikki – <i>Music</i>	128	93
Kuvataide – <i>Visual art</i>	–	–
Kulttuurin ja taiteiden tutkimus – <i>Culture and art research</i>	327	270
Muu kulttuurialan koulutus – <i>Other cultural education</i>	–	–

1) Käytetty Opetushallituksen vuoden 2002 luokitusta. – According to the 2002 classification of the National Board of Education.

Lähde – Source:

Tilastokeskus, oppilaitostilastot – Statistics Finland, Educational Institutions

Liitetaulukko 11.2. Kulttuurialan opiskelijat ja tutkinnot 2004
Appendix Table 11.2. Students, qualifications and degrees in the field of culture 2004

Opintoaste ja -ala Educational level and field	Opiskelijat Students	Naisia – Females		Tutkinnot Qualifications and degrees	Naisia – Females	
		Lkm. – No.	%		Lkm. – No.	%
Kulttuurialan koulutus yhteensä – Cultural education total	39 386	26 268	67	6 043	4 204	70
Kaikki alat – All fields	536 716	278 718	52	95 792	54 872	57
– josta kulttuuriala (%) – of which culture (%)	7	9		6	8	
Ammatillinen koulutus ¹⁾ – Upper secondary vocational education ¹⁾	13 401	8 246	62	2 775	1 824	66
Käsi- ja taideteollisuus – Crafts and industrial arts	6 563	4 592	70	1 429	1 037	73
Viestintä- ja informaatiotieteet – Communication and information	5 531	3 027	55	1 086	650	60
Teatteri ja tanssi – Theatre and dance	310	205	66	85	54	63
Musiikki – Music	997	422	42	174	83	48
Kuvataide – Visual art	–	–	–	1	–	–
Ammattikorkeakoulukoulutus ¹⁾ – Polytechnic education ¹⁾	11 426	7 830	69	1 708	1 224	72
Käsi- ja taideteollisuus – Crafts and industrial arts	3 465	2 821	81	627	514	82
Viestintä- ja informaatiotieteet – Communication and information	4 086	2 316	57	515	295	57
Teatteri ja tanssi – Theatre and dance	541	405	75	67	53	79
Musiikki – Music	2 045	1 320	65	252	181	72
Kuvataide – Visual art	662	462	70	146	95	65
Muu kulttuurialan koulutus – Other cultural education	627	506	81	101	86	85
Yliopistokoulutus – University level education	14 559	10 192	70	1 560	1 156	74
A. Taidekorkeakoulut – Art academies	3 970	2 323	59	505	342	68
Käsi- ja taideteollisuus – Crafts and industrial arts	1 813	1 115	62	277	201	73
Viestintä- ja informaatiotieteet – Communication and information	–	–	.	–	–	.
Kirjallisuus – Literature	–	–	.	–	–	.
Teatteri ja tanssi – Theatre and dance	420	237	56	50	35	70
Musiikki – Music	1 513	851	56	148	84	57
Kuvataide – Visual art	224	120	54	30	22	73
Kulttuurin ja taiteiden tutkimus – Culture and art research	–	–	.	–	–	.
Muu kulttuurialan koulutus – Other cultural education	–	–	.	–	–	.
B. Muut yliopistot – Other universities	10 589	7 869	74	1 055	814	77
Käsi- ja taideteollisuus – Crafts and industrial arts	910	630	69	90	64	71
Viestintä- ja informaatiotieteet – Communication and information	2 854	2 071	73	304	232	76
Kirjallisuus – Literature	2 286	1 743	76	199	164	82
Teatteri ja tanssi – Theatre and dance	34	17	50	12	7	58
Musiikki – Music	1 098	691	63	99	59	60
Kuvataide – Visual art	–	–	.	–	–	.
Kulttuurin ja taiteiden tutkimus – Culture and art research	3 407	2 717	80	351	288	82
Muu kulttuurialan koulutus – Other cultural education	–	–	.	–	–	.

1) Käytetty Opetushallituksen vuoden 2002 luokitusta. – According to the 2002 classification of the National Board of Education.

Lähde – Source:

Tilastokeskus, oppilaitostilastot – Statistics Finland, Educational Institutions

Liitetaulukko 11.3. Taidekorkeakoulujen opiskelijat ja tutkinnot 2004
Appendix Table 11.3. Students and degrees at art academies 2004

	Opiskelijoita – Students						Tutkintoja – Degrees			
	Yhteensä Total	Alempi ja ylempi korkea- koulututkinto Lower and higher university degree	Jatko- opiskelijat Licentiate and doctorate	Muut tutkinto- opiskelijat Other degrees	Uudet opiskelijat First year students	Sisään- pääsy % (alempi ja ylempi korkea- koulututkinto) Admission % (lower and higher university degree)	Yhteensä Total	Alempi ja ylempi korkea- koulututkinto Lower and higher university degree	Jatko- tutkinnot Licentiate and doctorate	Muut tutkinnot Other degrees
Kaikki yliopistot yhteensä All universities total	174 047	149 167	22 105	2 775	20 420	25,6	17 910	15 305	1 957	648
Taidekorkeakoulut yhteensä Art academies total	3 965	3 598	367	–	340	9,9	505	491	14	–
Taideteollinen korkeakoulu University of Art and Design Helsinki	1 804	1 619	185	–	141	11,1	277	269	8	–
Sibelius-Akatemia Sibelius Academy	1 514	1 381	133	–	130	18,4	148	142	6	–
Teatterikorkeakoulu Theatre Academy of Finland	420	385	35	–	41	3,8	50	50	–	–
Kuvataideakatemia Academy of Fine Arts	227	213	14	–	28	6,4	30	30	–	–

Lähde – Source:
Opetusministeriö, KOTA-tietokanta – Ministry of Education, KOTA-database

Liitetaulukko 11.4. Taidekorkeakoulujen opiskelijavaihdot 2004
Appendix Table 11.4. Student exchanges of art academies 2004

	Pitkät vaihdot ¹⁾ – Long-term exchanges ¹⁾			Lyhyet vaihdot ²⁾ – Short-term exchanges ²⁾		
	Suomesta From Finland	Suomeen To Finland	Yhteensä Total	Suomesta From Finland	Suomeen To Finland	Yhteensä Total
Taidekorkeakoulut yhteensä – Total for art academies	142	151	293	5	38	43
Kaikki korkeakoulut – All universities	4 279	4 341	8 620	153	283	436
– Josta taidekorkeakoulut % – Of which art academies %	3,3	3,5	3,4	3,3	13,4	9,9
Taideteollinen korkeakoulu – University of Art and Design Helsinki	59	89	148	–	18	18
Sibelius-Akatemia – Sibelius Academy	66	42	108	–	–	–
Teatterikorkeakoulu – Theatre Academy of Finland	12	3	15	–	14	14
Kuvataideakatemia – Academy of Fine Arts	5	17	22	5	6	11

1) Kesto vähintään 3 kk. – Duration at least 3 months.

2) Kesto alle 3 kk. – Duration less than 3 months.

Lähde – Source:

Garam, Irma, Jortikka, Mira & Zirra Pirjo (2005). Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2004. CIMO Publications 1/2005. Helsinki: Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO – The Centre for International Mobility CIMO.

Liitetaulukko 11.5. Korkea- ja ammattikorkeakoulujen kulttuurialan opiskelijavaihdot 1998–2004*
*Appendix Table 11.5. Student exchanges in universities and in polytechnics in the fields of culture 1998–2004**

Vuosi Year	Yliopistollinen koulutus ¹⁾ University level education ¹⁾										Ammattikorkeakoulutus Polytechnic education	
	Koulutusala – Field of education											
	Taideteollinen Crafts and design		Musiikki Music		Teatteri ja tanssi Theatre and dance		Kuvataide Visual art		Yhteensä Total		Kulttuuriala Arts	
	Suomesta From Finland	Suomeen To Finland	Suomesta From Finland	Suomeen To Finland	Suomesta From Finland	Suomeen To Finland	Suomesta From Finland	Suomeen To Finland	Suomesta From Finland	Suomeen To Finland	Suomesta From Finland	Suomeen To Finland
1998	140	..	90	..	16	..	20	..	266	..	151	70
1999	124	189	74	36	14	3	17	18	229	246
2000	105	159	69	45	9	5	13	24	196	233	240	144
2001	58	109	74	51	14	2	42	56	188	218	314	178
2002	48	149	50	34	4	3	50	20	152	206	381	222
2003	59	179	68	28	14	3	43	14	184	224	518	310
2004	65	134	66	42	12	3	32	27	175	206	443	276

1) Kulttuurialan koulutusta on seuraavissa korkeakouluissa: Taideteollinen korkeakoulu, Sibelius-Akatemia, Teatterikorkeakoulu, Kuvataideakatemia, Tampereen yliopisto, Jyväskylän yliopisto, Lapin yliopisto. – University level cultural education is organised in the following universities: University of Art and Design, Sibelius Academy, Theatre Academy of Finland, Academy of Fine Arts, University of Tampere, University of Jyväskylä, University of Lapland.

* Pitkät eli vähintään 3 kk kestävät vaihdot. – Long-term (duration at least 3 months) exchanges.

Lähde – Source:

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO – The Centre for International Mobility CIMO

Liitetaulukko 11.6. Työllinen työvoima kulttuurin toimialoilla 1995, 2000 ja 2003*
*Appendix Table 11.6. Employed labour force in cultural industries 1995, 2000 and 2003**

Toimiala Industry	1995	2000	2003
Kulttuurin toimialat yhteensä – Cultural industries total	75 472	89 718	85 854
Koko työllinen työvoima – All employed labour force	1 932 752	2 228 557	2 245 780
– josta kulttuuri – of which culture (%)	3,9	4,0	3,8
Arkkitehti- ja taideteollinen suunnittelu sekä taide – Architectural and industrial design and art	3 327	5 374	5 873
Arkkitehtipalvelu – Architectural activities (74203)	1 791	3 015	3 126
Taideteollinen muotoilu ja suunn. – Industrial design (74841, 74871)	369	722	977
Taiteilijatoiminta – Artistic creation (92311)	1 167	1 637	¹⁾ 1 770
Taide- ja antiikkiliikkeet sekä antikvariaatit – Art and antique shops and second-hand bookshops	396	444	577
Taideliikkeet – Retail sale of art; art gallery activities (52484)	158	179	209
Antiikkiliikkeet – Antique shops (52501)	60	67	94
Antikvariaattikauppa – Second-hand bookshops (52502)	178	198	274
Kirjastot, arkistot ja museot yms. – Libraries, archives, museums, etc.	9 516	9 780	10 047
Kirjastot ja arkistot – Library and archives activities (9251)	7 609	7 067	7 119
Museot, näyttelyt jne. – Museums activities and preservation of historical sites and buildings (9252)	1 887	2 570	2 731
Kasvitieteelliset puutarhat jne. – Botanical and zoological gardens and nature reserves activities (9253)	20	143	197
Kirjojen tuotanto ja jakelu – Production and distribution of books	4 044	4 899	4 906
Kirjojen kustantaminen – Publishing of books (2211)	1 768	2 386	2 592
Kirjansidonta ja viimeistely – Bookbinding and finishing (2223)	294	329	287
Kirjatukkakauppa – Wholesale of books (51474)	177	283	216
Kirjojen vähittäiskauppa – Retail sale of books (52472)	1 726	1 802	1 710
Kirjojen postimyynti ja verkkokauppa – Retail sale of books via mail order houses and net commerce (52611)	79	99	101
Sanoma- ja aikakauslehtien tuotanto ja jakelu – Production and distribution of newspapers and periodicals	27 847	29 301	26 754
Sanomalehtien kustantaminen – Publishing of newspapers (2212)	9 634	10 155	8 125
Aikakauslehtien kustantaminen – Publishing of journals and periodicals (2213)	2 504	3 539	4 742
Muu kustannustoiminta – Other publishing (2215)	497	607	576
Uutistoimistot – News agency activities (9240)	392	445	399
Sanomalehtien painaminen – Printing of newspapers (2221)	1 590	1 734	1 533
Muu painaminen – Printing n.e.c (2222)	11 542	11 464	10 438

Liitetaulukko 11.6. Jatkuu – Appendix Table 11.6. Cont.

Toimiala Industry	1995	2000	2003
Ladonta ja painolaattojen valmistus = Painamista edeltävä toiminta <i>Composition and plate-making = Pre-press activities (2224)</i>	1 530	973	801
Muu painamiseen liittyvä toiminta – <i>Ancillary operations activities related to printing (2225)</i>	144	147	105
Aikakausjulkaisujen ja lehtien vähittäiskauppa & Lehtioskkit <i>Retail sale of periodicals & newspaper kiosks (52473 & 52474)</i>	14	237	35
Mainonta – Advertising	4 767	8 470	7 487
Mainostoimistot – <i>Advertising agency activities (74401)</i>	3 437	5 296	4 865
Suora- ja ulkomainonta – <i>Direct and outdoor advertising activities (74402)</i>	234	558	633
Muu mainospalvelu – <i>Other advertising activities (74409)</i>	1 096	2 616	1 989
Valokuvaus – Photography	3 015	3 266	2 861
Valokuvaamotoiminta – <i>Photographic studio activities (74811)</i>	822	791	2) 855
Optiikka- ja valokuvausvälin. valm. – <i>Manufacture of optical instruments and photographic equipment (3340)</i>	222	417	371
Valokuvien kehittäminen – <i>Photographic laboratory activities (74812)</i>	730	714	559
Valokuvausväl. ja -tarv. tukkuk. – <i>Wholesale of photographic equipment and supplies (51475)</i>	352	285	111
Valokuvausalan vähittäiskauppa – <i>Retail sale of photographic equipment; photography services (52485)</i>	889	1 059	965
Radio ja televisio – Radio and television	11 459	13 982	12 455
Radio- ja televisio toiminta – <i>Radio and television activities (9220)</i>	6 870	7 596	6 847
TV- ja radiovastaanott. jne. valm. – <i>Manufacture of television and radioreceivers, sound or video recording or reproducing apparatus and associated goods (3230)</i>	1 359	1 871	1 158
Viihde-elektronikan tukkukauppa – <i>Wholesale of radio and television goods (51432)</i>	766	790	815
Kodinkoneiden ja viihde-elektronikan vähittäiskauppa <i>Retail sale of household appliances and radio and television goods (52451)</i>	2 352	3 134	3 000
Ohjelmansiirtopalvelut – <i>Data transmission services (64203)</i>	112	591	635
Elokuvien ja videoiden tuotanto ja jakelu – Production and distribution of motion pictures and videos	1 391	2 387	2 959
Elokuvien ja videoiden tuotanto – <i>Motion picture and video production (9211)</i>	740	1 159	1 181
Kuvatallenteiden jäljentäminen – <i>Reproduction of video recording (2232)</i>	43	92	91
Elokuvien lev., videoiden tukkujak. = Elokuvien ja videoiden levitys – <i>Motion picture and video distribution (9212)</i>	54	255	162
Videofilmiin vuokraus – <i>Renting of videotapes (71401)</i>	227	392	942
Elokuvien esittäminen – <i>Motion picture projection (9213)</i>	327	489	583
Musiikin ja äänitteiden tuotanto ja jakelu – Production and distribution of music and sound recordings	992	1 154	1 245
Soitinten valmistus – <i>Manufacture of musical instruments (3630)</i>	75	114	112
Äänitallenteiden kustantaminen – <i>Publishing of sound recordings (2214)</i>	271	385	3) 426
Äänitallenteiden jäljentäminen – <i>Reproduction of sound recording (2231)</i>	90	87	89
Musiikkitarvikkeiden tukkukauppa – <i>Wholesale of musical instruments and supplies (51481)</i>	189	158	186
Soittimien ja musiikkitarvikkeiden vähittäisk. – <i>Retail sale of musical equipment and supplies (52452)</i>	367	410	432
Huvipuistot ja pelit sekä muu viihde ja virkistys Amusement parks, games and other entertainment and recreation	8 718	10 661	10 690
Huvipuistot – <i>Fair and amusement park activities (9233)</i>	194	315	4) 283
Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelu – <i>Gambling and betting activities (9271)</i>	2 370	2 758	2 702
Pelien ja leikkikalujen valmistus – <i>Manufacture of games and toys (3650)</i>	310	308	168
Lelujen ja pelien tukkukauppa – <i>Wholesale of toys and games (51483)</i>	208	290	263
Näyttämö- ja konserttitoiminta – <i>Theatre and concert activities (92312)</i>	4 679	5 430	5 193
Taidelaitokset = Kulttuurin ja viihteen tukipalvelut – <i>Operation of arts facilities (9232)</i>	47	337	635
Muut viihdepalvelut – <i>Other entertainment activities n.e.c (9234)</i>	371	548	687
Muualla luokittelem. virkistyspalvelut – <i>Other recreational activities n.e.c (9272)</i>	539	675	5) 759

* Vuosien 1995 ja 2000 tiedot ovat vuoden 1995 toimialaluokituksella (TOL95), vuosi 2003 vuoden 2002 toimialaluokituksella (TOL2002). – The figures 1995 and 2000 are classified according to the 1995 classification of industries (TOL95) whereas the figures 2003 are classified according to the 2002 classification of industries (TOL2002).

- 1) Osa myös luokassa 92400. – Partly included in class 92400.
- 2) Osa myös luokassa 74201. – Partly included in class 74201.
- 3) Osa myös luokassa 92110. – Partly included in class 92110.
- 4) Osa myös luokissa 92530, 92520. – Partly included in classes 92530 and 92520.
- 5) Osa myös luokissa 01259, 63302, 93050. – Partly included in classes 01259, 63302 and 93050.

Lähde – Source:

Tilastokeskus, työssäkäyntitilastot – Statistics Finland, Employment Statistics

Liitetaulukko 11.7. Työllinen työvoima kulttuuriammateissa ammatin ja sukupuolen mukaan 1995 ja 2000
Appendix Table 11.7. Employed labour force in cultural occupations by occupation and gender 1995 and 2000

Ammatti ¹⁾ Occupation ¹⁾	1995					2000				
	Yhteensä Total	Miehet Males	Naiset Females	Kulttuuri- toimi- aloilla % In cultural industries %	Kulttuuri- toimialoi- la (lkm.) In cultural industries (number)	Yhteensä Total	Miehet Males	Naiset Females	Kulttuuri- toimi- aloilla % In cultural industries %	Kulttuuri- toimialoi- la (lkm.) In cultural industries (number)
Koko työllinen työvoima All employed labour force	1 932 752	993 634	939 118	4	75 472	2 228 557	1 151 121	1 077 436	4	89 707
Kaikki kulttuuriammatit All cultural occupations	56 967	29 037	27 930	64	36 723	65 760	33 877	31 883	63	41 296
12294 Kulttuurijohtajat Cultural services managers	989	296	693	69	681	914	396	518	82	753
1234 Mainos- ja tiedotusjohtajat Advertising and public relations managers	444	234	210	37	166	613	291	322	50	307
24191 Mainonnan ja markkinoinnin erityisasiantuntijat Advertising and marketing professionals	3 119	1 627	1 492	29	904	8 365	4 708	3 657	15	1 285
24192 Tiedottajat Public relations professionals	2 059	572	1 487	11	226	2 708	642	2 066	13	362
24311 Arkistonhoitajat – Archivists	753	141	612	22	162	584	120	464	22	126
24312 Museoalan erityisasiantuntijat Curators	475	149	326	79	373	610	177	433	79	479
2432 Kirjastonhoitajat, informaattikot ym. – Librarians and related information professionals	2 620	515	2 105	56	1 470	3 272	830	2 442	53	1 743
24511 Pääliiketoimittajat Managing editors	408	289	119	83	339	500	313	187	78	390
24512 Lehden- ja kustannustoimittajat ja kriitikot Journalists, editors and critics	5 114	2 575	2 539	82	4 177	6 047	2 936	3 111	83	5 049
24513 Radio- ja tv-toimittajat Radio and television journalists	1 990	1 128	862	96	1 904	2 295	1 164	1 131	97	2 216
24514 Mainostoimittajat Advertising copywriters	423	170	253	82	345	520	264	256	90	467
24515 Kirjailijat ja dramaturgit Authors and dramaturgists	305	147	158	54	164	200	94	106	56	112
24521 Kuvataiteilijat Sculptors and painters	604	309	295	48	292	455	236	219	49	222
24522 Graafiset suunnittelijat Graphic designers	1 677	926	751	67	1 128	1 647	897	750	61	998
24523 Taideteollisen alan suunnittelijat ja taiteilijat Art and craft designers and related artists	1 162	320	842	25	288	1 484	670	814	42	624
2453 Klassisen musiikin säveltäjät, muusikot ja laulajat Composers, musicians and singers	2 534	1 691	843	43	1 077	2 264	1 410	854	43	983
2454 Tanssitaiteilijat Choreographers and dancers	480	124	356	68	326	542	133	409	66	360
24551 Näyttelijät – Actors	1 087	594	493	86	934	1 041	562	479	83	863
24552 Teatteri- ja elokuvaohjaajat Stage and film directors	332	213	119	70	232	290	196	94	68	197
31192 Graafisen tekniikan asiantuntijat Printing technicians	1 925	1 600	325	53	1 024	1 886	1 466	420	59	1 119
3131 Kuvaajat, kuvanauhoittajat ja äänittäjät – Photographers and image and sound recording equipment operators	2 582	2 000	582	67	1 736	2 994	2 167	827	73	2 174
3132 Radio- ja tv-tarkkailijat Broadcasting and tele-communications equipment operators	691	506	185	94	649	616	450	166	90	557

Liitetaulukko 11.7. Jatkuu – Appendix Table 11.7. Cont.

Ammatti ¹⁾ Occupation ¹⁾	1995					2000				
	Yhteensä Total	Miehet Males	Naiset Females	Kulttuuri- toimi- aloilla % In cultural industries %	Kulttuuri- toimialoi- la (lkm.) In cultural industries (number)	Yhteensä Total	Miehet Males	Naiset Females	Kulttuuri- toimi- aloilla % In cultural industries %	Kulttuuri- toimialoi- la (lkm.) In cultural industries (number)
34711 Taide- ja taideteollisen alan asiantuntijat – <i>Artistic and crafts and design associate professionals</i>	2 074	1 103	971	58	1 194	1 955	1 125	830	57	1 124
34712 Kuvaussihteerit ym. <i>Producer's assistants and related associate professionals</i>	443	90	353	85	375	433	99	334	91	396
3472 Juontajat, kuuluttajat ym. <i>Radio, television and other announcers</i>	285	227	58	48	136	345	233	112	47	162
3473 Viihdemuusikot, laulajat, tanssijat ym. – <i>Night-club and related musicians, singers and dancers</i>	770	681	89	20	154	1 551	1 324	227	28	427
3474 Klovnit, taikurit, akrobaatit ym. <i>Clowns, magicians, acrobats and related associate professionals</i>	19	14	5	58	11	74	37	37	66	49
4141 Kirjasto-, arkisto- ja museo- työntekijät – <i>Library and filing clerks</i>	4 783	901	3 882	80	3 849	5 140	994	4 146	83	4 243
7312 Soittimien tekijät ja virittäjät <i>Musical-instrument makers and tuners</i>	320	252	68	20	63	164	140	24	63	103
7330 Puu-, tekstiili-, nahka- ym. käsityötuotteiden tekijät <i>Handicraft workers in wood, textile, leather and related materials</i>	15	10	5	7	1	11	6	5	9	1
7341 Latojat ja asemoijat <i>Compositors, typesetters and related workers</i>	5 233	2 728	2 505	80	4 176	3 334	1 706	1 628	85	2 833
7342 Painopinnan valmistajat <i>Stereotypers and electrotypers</i>	1 432	700	732	88	1 267	1 397	763	634	86	1 200
7343 Kaivertajat ja syövyttäjät <i>Printing engravers and etchers</i>	54	49	5	74	40	29	20	9	38	11
7344 Valokuvälaboratorioiden työntekijät – <i>Photographic and related workers</i>	561	158	403	82	461	250	101	149	68	169
7345 Kirjansitomotyöntekijät <i>Bookbinders and related workers</i>	1 287	273	1 014	33	427	442	182	260	67	296
7346 Silkki- ja tekstiilipainajat <i>Silk-screen, block and textile printers</i>	256	146	110	70	180	257	158	99	70	180
8224 Valokuvatuotteiden teolliset valmistajat – <i>Photographic- products machine operators</i>	236	78	158	80	188	531	129	402	95	504
8251 Painokoneen hoitajat <i>Printing-machine operators</i>	5 575	4 624	951	73	4 058	7 266	5 319	1 947	79	5 750
8252 Jälkikäsitteijät – <i>Book- binding-machine operators</i>	1 851	877	974	84	1 546	2 734	1 419	1 315	90	2 462

1) Tilastokeskuksen ammattiluokitus 2001, joka perustuu Kansainvälisen työjärjestön (ILO) maailmanlaajuiseen ammattiluokitukseen ISCO-88:aan. – *Statistics Finland's Classification of Occupations 2001, which is based on the global classification of occupations ISCO-88 by International Labour Organization ILO.*

Lähde – Source:

Tilastokeskus, työssäkäyntitilastot – *Statistics Finland, Employment Statistics*

Litetaulukko 11.8. Taiteilijoiden työmarkkina-asema taiteenaloittain 2000*
Appendix Table 11.8. Labour market status of artists by field of art 2000*

Taiteenala Field of art	Työsuhte ¹⁾ Employed ¹⁾	Freelance	Vapaa taiteilija Free artist	Yrittäjä Entrepreneur	Muu ²⁾ Other ²⁾	Ei taiteellista työtä No artistic work	Työtön ³⁾ Unemployed ³⁾
	%	%	%	%	%	%	%
Kaikki taiteilijat – All artists	29	29	28	18	19	10	20
Elokuvataide – Cinema	15	49	13	24	15	12	28
Kirjallisuus – Literature	3	27	58	6	16	12	4
Kritiikki – Critique	7	74	5	5	2	13	11
Kuvataide – Visual art	11	17	78	6	22	3	38
Näyttämötaide – Theatre	41	36	10	3	21	15	23
Rakennustaide – Architecture	41	7	7	40	29	10	6
Säveltaide – Music	45	41	20	9	15	8	21
Taideteollisuus – Crafts and design	26	16	12	39	18	12	14
Tanssitaide – Dance	39	50	12	3	21	14	34
Valokuvataide – Photography	16	9	18	57	8	10	11
Monialaiset – Multidisciplinary	14	35	47	19	18	6	23

* Prosenttien summa ei ole sata, sillä taiteilijat toimivat useissa työmarkkina-asemissa vuoden aikana. –
The sum of the percentages is not 100, because artists' labour market status varies during the year.

1) Sisältää vakinaiset ja toistaiseksi / usean vuoden voimassa olevat työsuhteet. – Includes permanent and several year long work contracts.

2) Eläkkeellä, työttömänä yms. – Retired, unemployed, etc.

3) Niiden taiteilijoiden osuus (alle 65-vuotiaat), jotka ilmoittivat oleensa työttöminä työnhakijoina vuoden 2000 aikana. Työttömyysajan pituudet vaihtelevat. –
Percentage of artists reporting as having been unemployed at some point during 2000 regardless of the length of unemployment.

Lähde – Source:

Rensujeffi Kaija (2003). Taiteilijan asema. Raportti työstä ja tulonmuodostuksesta eri taiteenaloilla. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja 27. –

The status of the artist in Finland. Report on employment and income formation in different fields of art (English summary). Publications of the Arts Council of Finland 27.

Litetaulukko 11.9. Kulttuurialan tutkinnon suorittaneet: työvoima ja työttömyysaste 1996, 1999, 2001 ja 2003*
Appendix Table 11.9. Graduates in the arts: labour force and employment rate 1996, 1999, 2001 and 2003*

Opintoala Educational field	Tutkinnon suorittanut työvoima Employed graduates				Työttömyysaste Unemployment rate			
	1996	1999	2001	2003	1996	1999	2001	2003
	Lkm. – No.				%			
Ammatillinen – Vocational								
Käsi- ja taideteollisuusala – Crafts and design	14 900	18 500	20 200	21 600	25	20	17	18
Viestintä- ja kuvataideala – Communication and visual art	2 700	3 000	4 300	5 800	29	23	22	24
Musiikkiala – Music	1 700	2 200	2 400	2 600	8	7	7	7
Teatteri- ja tanssiala – Theatre and dance	70	200	300	500	17	18	12	16
Yliopisto – University								
Taideteollinen ala – Industrial arts	1 900	2 700	3 000	3 300	13	10	9	11
Kuvataideala – Visual art	..	100	200	200	..	27	24	27
Musiikkiala – Music	2 300	2 700	2 900	3 100	6	6	5	6
Teatteri- ja tanssiala – Theatre and dance	800	1 000	1 000	1 100	16	18	17	19
Kulttuuriala yhteensä – Arts total	24 400	30 400	34 300	38 200	21	17	16	16
Kaikki koulutusalat yhteensä – All educational fields total	1 680 200	1 867 400	1 943 000	1 982 000	16	12	10	10
josta kulttuuriala – of which arts	1,5	1,6	1,8	1,9

* Vuoteen 1995, 1999, 2001 ja 2003 mennessä tutkinnon suorittaneet. – Students with qualifications and degrees conferred by 1995, 1999, 2001 and 2003.

Lähteet – Sources:

Tilastokeskus, koulutustilastot – Statistics Finland, education statistics

Litetaulukko 11.10. Taidealan ammattien työttömät työnhakijat 1991–2005
Appendix Table 11.10. Unemployed jobseekers in artistic occupations 1991–2005

Ammatti Occupation	Vuosi (lokakuun tiedot) – Year (October data)														
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Taidealan ammatit yhteensä Artistic occupations total	1 660	2 812	3 686	3 881	3 850	3 914	3 750	3 435	3 482	3 214	3 452	3 578	3 896	4 032	4 159
Kaikki työvoimatoimistoissa rekisteröidyt työttömät työnhakijat (vuosikeskiarvo, 1 000 henkeä) All unemployed jobseekers recorded in the employment service register (yearly average, 1,000 persons)	213	363	482	494	466	448	409	372	348	321	302	294	289	288	275
Koko väestön työttömyysaste Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan (vuosikeskiarvo, %) Unemployment rate (whole population) according to the Labour Force Survey (Statistics Finland) (yearly average, %)	6,6	11,7	16,3	16,6	15,4	14,6	12,7	11,4	10,2	9,8	9,1	9,1	9,0	8,8	8,4
Arkkitehdit, rakennusarkkitehdit Architects, construction architects (00010–00090)	211	434	672	701	730	625	508	409	407	303	296	276	274	263	235
Arkkitehti – Architect	96	219	340	371	367	330	227	212	206	143	133	133	126	127	116
Rakennusarkkitehti – Construction architect	100	181	275	272	308	242	222	150	153	127	123	106	112	100	88
Kaavoitusarkkitehti – Planning architect	3	2	6	8	4	5	11	8	8	3	6	8	7	5	–
Maisema-arkkitehti – Landscape architect	3	8	11	10	8	9	6	6	8	9	8	6	7	9	13
Muu arkkitehti – Other architect	9	24	40	40	43	39	42	33	32	21	26	23	22	22	18
Kirjailijat – Authors (071)	15	32	47	59	66	63	75	68	63	69	60	57	69	58	59
Kirjailija – Author	5	10	17	21	20	27	33	29	27	33	28	30	36	31	30
Kaunokirjallisuuden kääntäjä – Fiction translator	5	9	14	18	21	17	19	17	16	15	12	15	16	7	11
Kriitikko – Critic	–	3	7	6	6	8	4	7	5	4	5	1	3	6	6
Dramaturgi – Dramatist	3	9	8	11	12	8	16	10	12	13	13	8	10	9	9
Muu alaryhmään 071 kuuluva – Other authors	2	1	1	3	7	3	3	5	3	4	2	3	4	5	3
Kuvataiteilijat – Visual artists (072)	331	545	749	752	786	802	800	763	804	797	889	1 003	1 097	1 188	1 216
Kuvataiteilija – Visual artist	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Taidemaalari – Painter	130	217	288	310	324	338	334	319	319	315	330	334	350	369	365
Graafikko – Graphic artist	35	51	88	68	73	76	76	71	78	82	86	97	98	92	105
Kuvanveistäjä – Sculptor	27	37	55	58	73	68	69	63	67	56	59	68	71	80	84
Graafinen suunnittelija – Graphic designer	57	100	156	148	139	139	129	116	153	149	217	272	326	367	397
Taiteija – Layout editor	8	16	21	24	22	21	29	35	29	28	24	33	35	37	37
Kuvittaja – Illustrator	10	25	21	22	25	23	28	23	29	28	33	41	49	56	44
Elokuvanpiirtäjä – Animator	2	3	2	4	3	4	3	5	2	4	1	7	8	7	7
Muotipiirtäjä – Fashion designer	2	3	4	4	1	2	1	–	1	1	–	–	1	1	1
Lavastaja – Set designer	22	28	40	36	40	41	43	47	45	57	58	64	68	79	78
Lavastusmestari, -maalari – Stage master, painter	2	0	4	2	3	1	3	3	5	4	9	10	10	10	16
Muu alaryhmään 072 kuuluva – Other visual artists	36	65	70	76	83	89	85	81	76	73	72	77	81	90	82
Muotoilijat – Designers (073)	197	334	438	495	454	483	456	396	398	377	386	437	449	487	466
Keramiikkataiteilija ja lasिताiteilija Ceramic and glassware artist	23	28	47	51	40	41	47	50	44	50	57	55	53	49	57
Sisustusarkkitehti – Interior designer	43	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sisustus- ja kalustesuunnittelija Interior and furnishing designer	–	91	129	148	131	140	136	99	99	104	97	121	116	137	118
Teollinen muotoilija – Industrial designer	29	49	50	63	68	75	68	53	71	63	74	87	100	105	93
Tekstiilitaiteilija – Textile artist	46	64	81	93	87	99	96	89	82	66	81	80	75	91	87
Kankaansuunnittelija – Textile designer	9	18	26	29	31	38	26	28	34	25	27	22	30	33	24
Muu alaryhmään 073 kuuluva – Other designers	47	84	105	111	97	90	83	77	68	69	50	72	75	72	87
Valokuvaajat, elokuvaajat Photographers, motion picture camera operators (074)	189	311	383	369	385	382	333	318	340	324	355	353	406	430	440
Valokuvaaja, elokuvaaja Photographer, motion picture camera operator	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Atelejeevalokuvaaja – Studio photographer	87	142	178	187	191	181	161	162	149	144	169	162	173	190	206
Mainoskuvaaja – Commercial photographer	13	13	17	16	16	15	14	14	16	15	13	14	16	18	12
Lehtivalokuvaaja – Press photographer	25	45	50	50	42	43	27	25	29	34	25	27	30	37	36
Elokuvaaja – Motion picture camera operator	15	30	41	39	35	36	28	32	37	33	32	36	46	49	54
Laitoskuvaaja – Industrial photographer	1	4	5	4	2	4	1	–	–	–	–	2	1	1	2
Televisiokuvaaja – Television camera operator	29	51	55	39	59	56	63	57	78	75	88	76	106	107	101
Muu alaryhmään 074 kuuluva Other photographers and cinematographers	19	26	37	34	39	47	39	28	31	23	28	36	34	28	29

Liitetaulukko 11.10. Jatkuu – Appendix Table 11.10. Cont.

Ammatti Occupation	Vuosi (lokakuun tiedot) – Year (October data)														
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Näyttämötaiteilijat – Stage artists (075)	139	226	294	325	288	350	352	336	336	280	323	333	394	374	395
Näyttelijä – Actor	86	133	166	191	173	185	190	211	210	182	212	216	249	241	255
Laulaja (taidemusiikki) – Singer (artistic music)	8	20	19	25	23	32	26	16	24	25	23	19	30	27	29
Tanssija – Dancer	29	54	77	82	74	106	113	93	76	59	70	81	86	80	86
Varieteetaiteilija – Variety artist	8	11	17	11	5	9	10	5	7	2	8	6	11	14	15
Muu alaryhmään 075 kuuluva – Other stage artists	8	8	15	16	13	18	13	11	19	12	10	11	18	12	10
Muusikot – Musicians (076)	414	672	782	866	785	833	859	786	775	715	728	701	686	718	793
Muusikko – Musician	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Säveltäjä – Composer	7	13	12	14	11	14	15	12	17	20	20	17	16	23	24
Orkesterin- ja kuoronjohtaja Orchestra and choir director	4	6	6	10	4	8	15	13	7	9	12	14	12	10	11
Kirkkomuusikko – Church musician	2	17	27	33	32	38	31	18	31	23	29	27	27	24	28
Muusikko (eri instrumentit) Musician (various instruments)	368	554	636	699	640	674	690	633	615	561	566	533	537	555	561
Laulaja (kevyt musiikki) – Singer (light music)	24	56	65	68	67	66	79	79	74	73	78	84	69	80	86
Tanssiorkesterit (1–8 jäsentä) Dance orchestras (1–8 members)	2	–	2	2	–	–	2	1	2	1	1	1	1	1	3
Muu alaryhmään 076 kuuluva ¹⁾ Other musicians ¹⁾	7	26	34	40	31	33	26	30	29	28	22	25	24	25	80
Ohjaajat, näyttämömasterit Directors, stage managers (077)	121	185	228	201	214	221	228	243	256	241	290	289	365	350	389
Ohjaaja – Director	49	76	89	85	89	100	100	100	95	105	116	125	153	154	172
Teatterituottaja – Theatrical producer	6	6	11	13	13	8	12	13	14	8	18	18	20	18	26
Näyttämöpäällikkö – Stage manager	6	9	12	12	7	14	9	15	21	15	21	22	18	17	10
Kuvaussihteeri – Director's assistant	26	37	42	35	35	35	34	33	42	33	43	44	70	57	66
Tarpeistonhoitaja – Properties assistant	4	10	12	10	5	7	6	10	13	7	9	5	11	10	15
Valaistumestari – Lighting supervisor	9	11	7	9	13	7	14	14	17	20	21	31	33	33	31
Elokuvaleikkaaja – Film cutter	5	8	16	6	10	9	13	10	10	15	22	15	18	18	28
Muu alaryhmään 077 kuuluva Other directors and stage managers	16	28	39	31	42	41	40	48	44	38	40	29	42	43	41
Muu taide- ja viihtealan työ Other artistic and entertainments work (079)	43	73	93	113	142	155	139	116	103	108	125	129	156	164	166
Naamioija – Makeup artist	23	39	56	71	89	93	89	68	56	47	65	63	79	79	76
Tarpeistonhankkija – Properties purchaser	1	–	–	–	1	1	2	–	2	–	1	–	2	5	5
Puvustonhoitaja – Wardrobe manager	3	3	2	5	5	7	5	5	2	3	6	9	11	7	9
Kuiskaaja – Prompt	–	–	1	1	3	3	1	3	1	1	1	2	2	1	–
Muu alaryhmään 079 kuuluva – Others	16	31	34	36	44	51	42	40	42	57	52	55	62	72	76

1) Sisältää myös musiikkijuontajat vuodesta 2005 alkaen. – Includes also music presenters from 2005.

Lähteet – Sources:

Työministeriö, työnvälitystilasto – Ministry of Labour, Employment service statistics
Tilastokeskus: Elinolot, työelämä – Statistics Finland: Social Statistics, Labour Force

Liitetaulukko 11.11. Kulttuurialan ammattiryhmien ansioita kunnissa 2004
Appendix Table 11.11. Earnings from cultural occupations in municipalities 2004

Kokoaikaiset täysipalkkaiset <i>Full-time salaried staff</i>	Lkm No.	Naisia Women %	Keskimääräinen säännöllinen ansio <i>Average regular earnings</i>		
			Kaikki All €	Miehet Men	Naiset Women
Kunta-ala yhteensä – Municipal sector total	355 304	79	2 208	2 607	2 102
Kulttuuriammatit yhteensä – Cultural occupations total	8 115	73	2 155	2 218	2 129
Ammattiluokka ¹⁾ – Occupation class ¹⁾					
Aluearkkitehdit (00680) – <i>Regional architects (00680)</i>	32	69	3 121	3 243	3 061
Arkkitehdit (05310) – <i>Architects</i>	115	48	3 097	3 091	3 103
Konservatorion lehtorit (21685) – <i>Conservatory teachers (21685)</i>	33	33	2 289	2 314	2 241
Kuvaamataidon lehtorit (23840) – <i>Art teachers (23840)</i>	41	73	2 762	2 910	2 702
Arkiston- ja kirjastonhoitajat sekä museoalan erityisasiantuntijat (243) <i>Archivists, librarians and related information professionals (243)</i>	1 709	85	2 090	2 147	2 080
Kielentutkijat, kääntäjät ja tulkit (2444) <i>Philologists, translators and interpreters (2444)</i>	277	72	2 034	2 024	2 038
Toimittajat, kirjailijat ym. (2451) – <i>Authors, journalists and other writers (2451)</i>	50	70	2 392	2 522	2 331
Kuvataiteilijat, taideteollisen alan suunnittelijat ym. (2452) <i>Sculptors, painters and related artists (2452)</i>	69	64	2 130	2 223	2 074
Klassisen musiikin säveltäjät, muusikot ja laulajat (2453) <i>Composers, musicians and singers (2453)</i>	697	33	2 308	2 377	2 164
Näyttelijät ja ohjaajat (2455) – <i>Film, stage and related actors and directors (2455)</i>	876	64	1 937	1 981	1 911
Kuvaajat, kuvanauhoittajat ja äänittäjät (3131) <i>Photographers and image and sound recording equipment operators (3131)</i>	43	30	1 918	1 983	1 768
Musiikinopettajat (33690) – <i>Music teachers (33690)</i>	100	50	2 149	2 253	2 046
Musiikkikoulun opettajat (33681) – <i>Music school teachers (33681)</i>	42	69	2 135	2 056	2 174
Musiikin lehtorit (33693) – <i>Full-time music teachers (33693)</i>	43	65	2 451	2 525	2 406
Musiikkiopiston opettajat (33704) – <i>Music institute teachers (33704)</i>	167	62	2 122	2 187	2 082
Taidealan asiantuntijat, kuvaussuhteerit ym. (3471) <i>Decorators and commercial designers (3471)</i>	325	22	1 912	1 940	1 805
Kirjasto-, arkisto- ja museotyöntekijät (4141) – <i>Library and filing clerks (4141)</i>	2 669	85	1 710	1 699	1 712
Lipunmyyjät (4211) – <i>Cashiers and ticket clerks (4211)</i>	148	99	1 819
Teknisen työn lehtorit (52678) – <i>Woodwork teachers (52678)</i>	30	3	2 567
Tekstiilityön lehtorit (52706) – <i>Handicraft teachers (52706)</i>	71	100	2 671	–	2 671
Viulunsoiton opettajat (66369) – <i>Violin teachers (66369)</i>	47	72	2 068	2 083	2 061
Painopinnan valmistajat, tekstiilipainajat ym. (734) <i>Craft printing and related trades workers (734)</i>	64	70	1 744	1 782	1 729
Vaatturit, pukuompelijat ja hatuntekijät (7433) <i>Tailors, dressmakers and hatters (7433)</i>	56	98	1 788
Koru- ja muut tekstiiliompelijat (7436) <i>Sewers, embroiderers and related workers (7436)</i>	54	100	1 572	–	1 572
Painajat, jälkikäsittelijät ja paperituotteiden teolliset valmistajat (825) <i>Printing, binding and paper products machine operators (825)</i>	57	58	1 685	1 693	1 679
Tekstiili-, turkis- ja nahkatuotteiden teolliset valmistajat (826) <i>Textile, fur and leather products machine operators (826)</i>	300	96	1 548	1 543	1 548

1) Tilastokeskuksen ammattiluokitus 2001. – *Classification of Occupations 2001. Statistics Finland.*

Lähde – *Source:*

Kuntasektorin palkat 2004. Palkat 2005: 8. Helsinki: Tilastokeskus. – *Local government wages and salaries 2004. Wages and Salaries 2005: 8. Helsinki: Statistics Finland.*

Liitetaulukko 11.12. Kulttuurialan ammattiryhmien ansioita yksityisellä sektorilla 2004
Appendix Table 11.12. Earnings from cultural occupations in the private sector 2004

Kokoaikaiset kuukausipalkkaiset Full-time monthly-paid employees	Lkm. No.	Naisia Women %	Keskimääräinen säännöllinen ansio Average regular earnings		
			Kaikki All €	Miehet Men	Naiset Women
Yksityinen sektori yhteensä – Private sector total	540 720	49	2 630	3 007	2 250
Kulttuuriammatit yhteensä – Cultural occupations total	16 971	58	2 722	2 990	2 677
Palveluala – Service sector					
Markkinointi ja mainonta (2307) (esimiestehtävät) – Marketing and advertising (supervisor)	1 546	54	3 570	3 865	3 319
Mainonta (2315) (suorittavat tehtävät) – Advertising (employee)	453	76	2 234	2 445	2 167
Somistusta (2316) (suorittavat tehtävät) – Window-dressing (employee)	405	85	1 755	2 030	1 711
Informaatikot (2423) (suorittavat tehtävät) – Information specialists (employee)	222	78	2 691	3 138	2 562
Tiedotus ja toimitus (2425) (suorittavat tehtävät) – Information and editing (employee)	447	81	2 525	2 575	2 512
Kielenkääntämis- ja kirjeenvaihtotyö (2426) (suorittavat tehtävät) Translating and correspondence (employee)	436	67	2 210	2 298	2 168
Kortisto, arkisto ja kirjasto (2434) (suorittavat tehtävät) Filing, archive and library (employee)	233	85	1 930	2 156	1 898
Puuseppä (0955) – Carpenter	71	1	2 049
Vakuutusyhtiöt – Insurance companies					
Markkinointi ja mainonta (4001) (johtotehtävät) – Marketing and advertising (manager)	57	30	5 419	5 467	5 305
Markkinointi ja mainonta (4011) (esimiestehtävät) – Marketing and advertising (supervisor)	104	41	4 094	4 271	3 847
Tiedotus ja toimitus (4721) (suorittavat tehtävät) – Information and editing (employee)	74	81	2 888	3 121	2 834
Kortisto ja arkisto (4730) (suorittavat tehtävät) – Filing and archive (employee)	53	83	1 816	..	1 777
Atk-palveluyritykset – IT service enterprises					
Markkinointi ja viestintä (8204) (johtotehtävät) – Marketing and communication (manager)	65	38	5 607	5 618	5 588
Markkinointi ja viestintä (8203) (esimiestehtävät) Marketing and communication (supervisor)	111	44	4 552	5 016	4 004
Markkinointi ja viestintä (8202) (asiantuntijatehtävät) Marketing and communication (expert)	137	66	3 205	3 896	2 889
Markkinointi ja viestintä (8201) (suorittavat tehtävät) Marketing and communication (employee)	61	66	2 613	2 984	2 419
Mainosala – Advertising					
Taiteellinen johtaja (2712) – Art director	517	39	3 572	3 769	3 272
Suunnittelija (2715) – Designer	521	41	3 508	3 786	3 107
Ad-assistentti (2716) – AD assistant	455	51	2 382	2 511	2 261
Tutkimus- ja mediapäällikkö (2721) – Research and media manager	55	71	4 735	..	4 224
Mediasuunnittelija ja tutkija (2722) – Media designer and researcher	59	47	2 741	2 824	2 648
Osasto-, mediasihteerit (2723) – Department, media secretary	45	89	2 028	..	2 024
Kuvanvalmistamo- ja elokuvatuotantotyöntekijät – Photography and film production workers					
Kuvanvalmistamotyöntekijä (0759) – Photography worker	276	79	1 681	1 705	1 674
Valokuvaaja (0777) – Photographer	37	19	2 250	2 272	2 157
Kulttuuri- ja viihdetoiminta – Culture and recreation					
Tiedottaja (5299) – Press officer	116	61	2 775	2 871	2 714
Toimittaja (5332) – Editor	191	43	2 735	2 719	2 758
Toimitussihteeri (5338) – Sub-editor	69	71	3 012	3 295	2 894
Yksityisten teatterien henkilöstö – Personnel of private theatres					
Näyttelijä (13101) – Actor	389	45	2 478	2 491	2 461
Tanssija (13102) – Dancer	42	55	2 120	2 154	2 092
Laulaja, oopperalaulaja (13109) – Singer, opera singer	20	50	2 754	2 868	2 650
Mestari (21111) – Stage manager	132	4	2 222	2 230	..
Tarpeistonhoitaja (21124) – Property master	26	92	1 861	..	1 880
Valo-, äänimies, tehosteiden hoitaja (21128) – Light, sound, special effects designer	43	9	1 830	1 867	..
Järjestäjä (21129) – Property manager	29	28	2 026	2 048	..
Ompelija (21131) – Dressmaker	41	100	1 709	–	1 709
Näyttämö-, kone-, köysimies (21141) – Stage, machinery, rope operator	76	3	1 840	1 844	..

Liitetaulukko 11.12. Jatkuu – Appendix Table 11.12. Cont.

Kokoaikaiset kuukausipalkkaiset Full-time monthly-paid employees	Lkm. No.	Naisia Women %	Keskimääräinen säännöllinen ansio Average regular earnings		
			Kaikki All	Miehet Men	Naiset Women
			€		
Ammattiryhmä Occupation group					
Puuseppä, metalli-, lavastemies, vaatturi, verhoilija (21151) Carpenter, metal man, set man, tailor, upholsterer	60	10	1 811	1 807	1 842
Kampaaja, naamioitsija, maskeeraaja (21182) – Hairdresser, mask artist, makeup artist	29	93	1 895	..	1 871
Lipunmyyjä, lippukassanhoitaja (22111) – Ticket seller, box office assistant	28	100	1 732	..	1 732
Teatteri-, tiedotus-, myynti-, markkinointisihteeri (22212) Theatre, information, sales, marketing secretary	132	80	1 812	..	1 881
Toimistohenkilökunta, palkkaryhmä A (22501) – Clerical staff, pay group A	49	51	2 319	..	2 274
Skenografi (lavastaja, pukusuunnittelija) (23231) Scenographer (set designer, costume designer)	29	76	2 408	..	2 358
Muusikko, soittaja (43103) – Musician, player	29	34	2 319	2 285	2 385
Teatterinjohtaja, taiteellinen johtaja (73201) – Theatre director, art director	60	30	4 149	4 548	3 179
Seurakuntien henkilöstö – Parish personnel					
Kanttori (2100) – Cantor	62	71	2 095	2 298	2 013
A-kanttori (2126) – Cantor, level A	95	35	2 595	2 610	2 568
B-kanttori (2127) – Cantor, level B	432	54	2 290	2 287	2 293
C-kanttori (2128) – Cantor, level C	140	41	1 823	1 856	1 775
Tiedottaja (7930) – Press officer	30	73	2 236	..	2 195
Teollisuuden toimihenkilöt / viestintä – Salaried employees in manufacturing / communication					
Johtaja (kustannustoiminta) (1111) – Manager (publishing)	231	55	3 407	3 430	3 388
Erytisasiantuntija (kustannustoiminta) (1112) – Specialist (publishing)	89	65	3 331	3 420	3 283
Asiantuntija (kustannustoiminta) (1113) – Expert (publishing)	293	74	2 575	2 865	2 473
Asiantuntija (kustannustoiminta) (1114) – Employee (publishing)	131	77	2 216	2 370	2 170
Johtaja (toimittamistehtävät) (1121) – Manager (editing)	307	42	4 206	4 293	4 085
Erytisasiantuntija (toimittamistehtävät) (1122) – Specialist (editing)	1 979	53	2 939	3 056	2 833
Asiantuntija (toimittamistehtävät) (1123) – Expert (editing)	2 540	48	2 756	2 856	2 649
Asiantuntija (toimittamistehtävät) (1124) – Employee (editing)	856	51	2 710	2 891	2 537
Johtaja (tiedotus- ja yritysviestintä) (1131) – Manager (information and corporate communication)	92	63	5 168	5 680	4 878
Erytisasiantuntija (tiedotus- ja yritysviestintä) (1132) Specialist (information and corporate communication)	340	74	3 840	4 172	3 722
Asiantuntija (tiedotus- ja yritysviestintä) (1133) Expert (information and corporate communication)	504	86	2 878	2 987	2 860
Asiantuntija (tiedotus- ja yritysviestintä) (1134) Employee (information and corporate communication)	146	90	2 331	2 461	2 318
Erytisasiantuntija (kielenkääntämistehtävät) (1522) – Specialist (translation)	41	76	2 788	2 953	2 734
Asiantuntijat (kielenkääntämistehtävät) (1523) – Expert (translation)	93	86	2 383	2 679	2 332
Erytisasiantuntijat (tietopalvelutehtävät) (1532) – Specialist (information service)	82	72	2 721	2 750	2 710
Asiantuntijat (tietopalvelutehtävät) (1533) – Expert (information service)	153	85	2 567	2 754	2 533
Asiantuntijat (tietopalvelutehtävät) (1534) – Employee (information service)	305	87	1 902	2 003	1 886

Lähde – Source:

Yksityisen sektorin kuukausipalkat 2004. Palkat 2005:7. Helsinki: Tilastokeskus. – Private sector monthly wages and salaries 2004. Wages and Salaries 2005:7. Helsinki: Statistics Finland.

Liitetaulukko 11.13. Läänintaiteilijavuosien jakautuminen taiteenalan mukaan vuosikymmenittäin 1972–2004
 Appendix Table 11.13. Distribution of regional artists' person-years by art form and decade 1972–2004

Taiteenala Art form	1972–1979	1980-luku – 1980s	1990-luku – 1990s	2000–2004 ¹⁾	Yhteensä Total	Henkilövuosia Person-years
Yhteensä % – Total %	100	100	100	100	100	
Henkilövuosia – Person-years	174	345	393	163		1 075,3
	%	%	%	%	%	
Elokuva- ja videotaide – Cinema and video	7	6	7	–	6	59,3
Kirjallisuus – Literature	18	12	16	15	15	161,7
Kuvataide – Visual arts	31	15	9	8	14	155,4
Muotoilu ja taidekäsiyö – Crafts and design	5	13	7	7	9	91,8
Näyttämötaide – Theatre	9	20	11	4	12	133,8
Rakennustaide – Architecture	–	3	8	8	5	52,0
Säveltaide – Music	14	12	10	13	12	127,4
Tanssitaide – Dance	1	8	10	10	8	83,2
Valokuvataide – Photography	8	6	5	3	5	58,2
Monialaiset – Multidisciplinary	3	0	3	5	2	25,2
Muut – Others	3	6	15	27	12	127,3

1) 31.5.2004 saakka. – Until 31 May 2004.

Lähde – Source:

Jämsén Sini (2004). Läänintaiteilijat 1972–2004. Regional Artists 1972–2004. Tilastotiedote – Facts and Figures 1/2004. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta – Arts Council of Finland.

Liitetaulukko 11.14. Suurimmat kulttuurialan ammatilliset järjestöt 2005
Appendix Table 11.14. Biggest cultural trade unions 2005

Järjestö tai yhdistys <i>Union or association</i>	Perustettu <i>Founded</i>	Keskeiset ammattiryhmät <i>Principal occupations covered</i>	Jäseniä <i>Members</i>	Kattojärjestö <i>Central confederation</i>
Viestintäalan ammattiliitto <i>Finnish Media Union</i>	1894	kirjatyöntekijät, sanomalehdenjakajat, graafiset toimihenkilöt – <i>staff in the fields of books and newspaper delivery, graphic industry salaried employees</i>	27 000	Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK (ammattiosastojen kautta) – <i>Central Organisation of Finnish Trade Unions (via trade union branches)</i>
Suomen Journalistiliitto <i>Union of Journalists in Finland</i>	1921	lehtien, radion ja TV:n toimittajat, lehtikuvaajat, toimitussihteerit, kuvaussihteerit, kustannustoimittajat, graafikot, alan opettajat ja opiskelijat – <i>journalists, photojournalists, subeditors, editorial assistants, publication editors, graphic artists in newspapers, magazines, radio and TV</i>	14 000	–
Suomen Muusikkojen Liitto <i>Finnish Musicians' Union</i>	1917	orkesteri-, teatteri-, studio-, ravintola- ja keikkamuusikot ja -laulajat, (Kansallisbaletin) tanssijat – <i>musicians and vocalists in orchestras, theatres, studios, restaurants and freelance, dancers at the Finnish National Ballet</i>	3 300	Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK <i>Central Organisation of Finnish Trade Unions</i>
Suomen Arkkitehtiliitto SAFA <i>Finnish Association of Architects SAFA</i>	1892	korkeakoulututkinnon suorittaneet arkkitehdit <i>graduate architects</i>	2 800	AKAVA – <i>Confederation of Unions for Academic Professionals in Finland</i>
Mediaunioni MDU ry. – <i>Mediaunion MDU</i>	1909	viestintäalalla ja sitä lähellä olevilla aloilla työskentelevät faktorit, teknikot, insinöörit ja työnjohtajat – <i>technicians, engineers and printing house supervisors and foremen in the information, communication and allied industries</i>	2 700	Toimihenkilökeskusjärjestö STTK – <i>Finnish Confederation of Salaried Employees STTK</i>
Suomen musiikinopettajien liitto <i>Music Teachers' Association in Finland</i>	1925	musiikkioppilaitosten musiikinopettajat <i>music teachers at music colleges and institutes</i>	2 500	Opetusalan Ammattijärjestö OAJ / AKAVA – <i>Trade Union of Education in Finland / Confederation of Unions for Academic Professionals in Finland</i>
Kääntäjien ammattijärjestö <i>Finnish Union of Translators</i>	1979	kielenkääntäjät, sihteerit, vientisihteerit <i>translators, secretaries, export secretaries</i>	1 800	AKAVA – <i>Confederation of Unions for Academic Professionals in Finland</i>
Museoalan Ammattiliitto <i>Union of Academic Museum Employees in Finland</i>	1969	tutkimusapulaiset, amanuenssit, museo-amanuenssit, museonjohtajat – <i>research assistants, museum assistants, museum directors</i>	1 500	Akavan Erityisalojen Keskusliitto AEK / AKAVA – <i>Akava Special Branches, the Confederation of Unions for Academic Professionals in Finland</i>
Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU <i>Finnish Union for Professionals in Arts and Culture</i>	1977	kuntien kulttuurisihteerit, festivaalijohtajat, kuvataideopettajat, taidekorkeakoulujen opettajat, läänintaitelijat – <i>local authority cultural secretaries, festival directors, teachers of visual art, teachers at art colleges and universities, regional artists</i>	1 200	AKAVA – <i>Confederation of Unions for Academic Professionals in Finland</i>
Suomen Kanttori-urkuriliitto <i>Cantor and organist association of Finland</i>	1907	kanttorit ja urkurit – <i>cantors and organists</i>	1 100	AKAVA – <i>Confederation of Unions for Academic Professionals in Finland</i>

Lähteet – *Sources:*

Liittojen omat ilmoitukset – *Reports of the unions*

Liitetäulukko 11.15. Taitelijavierastoimintaa harjoittavia tahoja Suomessa*
Appendix Table 11.15. Institutions engaged in artist residence activities in Finland*

Residenssi <i>Residence</i>	Paikkakunta <i>Location</i>	Ylläpitäjä <i>Proprietor</i>	Toiminta- vuodet <i>Years of activity</i>
Toiminnassa olevat 2005 – Active in 2005			
NIFCA / Palmstiernan ateljeetalo <i>NIFCA / Palmstierna atelier house</i>	Helsinki ym. <i>Helsinki et al.</i>	NIFCA (Pohjoismaiden ministerineuvosto) <i>NIFCA (Nordic Council of Ministers)</i>	1981–
Nelimarkka-Residenssi <i>Nelimarkka residence</i>	Alajärvi	Alajärven kaupunki / Nelimarkka-museo, Etelä-Pohjanmaan aluetaidemuseo <i>Town of Alajärvi / Nelimarkka museum, regional art museum of Ostrobothnia</i>	1985–
Santun talo – <i>Santtu house</i>	Keuruu	Keuruun Museosäätiö – <i>Museum foundation in Keuruu</i>	1985–
Taidekeskus Salmela – <i>Salmela Art Centre</i>	Mäntyharju	Taidekeskus Salmela – <i>Salmela Art Centre</i>	1993–
Loviisan vierasateljee – <i>Loviisa guest atelier</i>	Loviisa	Loviisan kaupunki – <i>Town of Loviisa</i>	1995–
Teatterikorkeakoulu / Tanssitaiteen laitos (PEJA) <i>The Theatre Academy of Finland / Department of Dance (PEJA)</i>	Helsinki	Teatterikorkeakoulu ja Helsingin kaupunki <i>Theatre Academy of Finland and city of Helsinki</i>	1995–
AiR Nykarleby	Uusikaarlepyy	Svenska Konstskolans i Nykarleby Vänner r.f. <i>Friends of the Swedish art school in Uusikaarlepyy</i>	1996–
Jyväskylän Grafiikkakeskus (PEJA) <i>Jyväskylä Centre for Printmaking (PEJA)</i>	Jyväskylä	JKL:n kaupunki / JKL:n taidemuseo – grafiikkakeskus <i>City of Jyväskylä / Jyväskylä art museum and Jyväskylä Centre for Printmaking</i>	1996–
Otso galleria, Espoon taidemuseo (PEJA) <i>Otso gallery, Espoo art museum (PEJA)</i>	Espoo	Espoon kaupunki / Otso galleria, Espoon taidemuseo <i>City of Espoo / Otso gallery, Espoo art museum</i>	1996–2004
Kirjailijaresidenssi Villa Kivi – <i>Villa Kivi writers' residence</i>	Helsinki	Suomen Kirjailijaliitto – <i>Union of Finnish Writers</i>	1997–
Unesco-Aschberg residenssi – <i>Unesco-Aschberg residence</i>	Helsinki	Kiinteistö Oy Kaapelitalo ym. – <i>Kaapelitalo real estate et al.</i>	1997–
Raumars	Rauma	Raumars ry.	1997–
Tapiolan vierasateljee <i>Tapiola guest atelier</i>	Espoo	Suomen Taitelijaseura ateljeesäätiö <i>Atelier foundation of the Artists' Association of Finland</i>	1997–
Itämerikeskuksen residenssi – <i>Baltic Sea Center residence</i>	Tuusula	Itämerikeskussäätiö – <i>Baltic Sea Center foundation</i>	1997–
Ateljé Stundars – <i>Stundars atelier</i>	Mustasaari	KulturÖsterbotten / SÖF	1998–
Ateljeetalo Tuulensuu – <i>Tuulensuu atelier house</i>	Viitasaari	Tuulensuun säätiö – <i>Tuulensuu foundation</i>	1998–
Porvoo Paperart Studio, Artist in Residence (aiemmin – <i>earlier Suomen Paperitaiteen keskus ry.</i>)	Porvoo	Porvoon Paperitaidepaja ry.	1998–
Viippola – Tornion taitelijaresidenssi <i>Viippola artist residence in Tornio</i>	Tornio	Tornion kulttuuritoimi – <i>Town of Tornio / cultural activities</i>	1998–
HIAP	Helsinki	Helsingin kansainvälisen taitelijajohtelman tuki – HIAP ry. <i>Support association of the Helsinki international artist programme HIAP</i>	1998–
Toriateljee	Tampere	Tampereen kulttuuritoimi – <i>City of Tampere / cultural activities</i>	1998–
Ålands skärgårds gästateljee <i>Guest atelier in the Åland archipelago</i>	Kökar, Åland	Kökarkultur rf.	1998–
Kolin Ryyänen	Koli, Lieksa	Kolin kulttuuriseura – <i>Koli cultural society</i>	1999–
Pro Artibus Artist in Residence	Tammisaari	Stiftelsen Pro Artibus – <i>Pro Artibus foundation</i>	1999–
Voipaalan taidekeskus <i>Voipala art centre</i>	Valkeakoski	Valkeakosken kaupunki / Voipaalan taide- ja lastenkulttuurikeskus – <i>Town of Valkeakoski / Voipala centre for art and children's culture</i>	1999–
Koppelon taitelijaresidenssi <i>Koppelo artist residence</i>	Koppelo, Inari	Koppelon kyläyhdistys ry., Inarin kunta, Lapin taidetoimikunta <i>Koppelo village association, municipality of Inari, Arts Council of Lapland</i>	2000–
Sotka taitelijaresidenssi <i>Sotka artist residence</i>	Kankaanpää	Satakunnan ammattikorkeakoulu / Kuvataide Kankaanpää <i>Satakunta Polytechnics / visual art Kankaanpää</i>	2000–
Eläintarhan huvila, Linnunlaulun residenssi <i>Eläintarha villa, Linnunlaulu residence</i>	Helsinki	Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus <i>City of Helsinki / Cultural Office</i>	2000–
Huopakeskus / Taitelijaresidenssi Vinkkeli <i>Huopakeskus / Vinkkeli artist residence</i>	Petäjävesi	Jyväskylän ammattiopisto, Käsi- ja taideteollisuusoppilaitos <i>Jyväskylä Vocational Institute, College of Arts and Crafts</i>	2000–
Kemijärven taitelijaresidenssi <i>Kemijärvi artist residence</i>	Kemijärvi	Kemijärven kuvanveisto- ja kulttuurisäätiö <i>Sculpting and cultural foundation in Kemijärvi</i>	2002–
Galleria Gjutarsin vierasateljee – <i>Gallery Gjutars guest atelier</i>	Vantaa	Vantaan taitelijaseura ry. – <i>Vantaa artist association</i>	2002–
Oriveden opiston taitelijaresidenssi <i>Artist residence at the Orivesi Institute</i>	Orivesi	Kansanvalistusseuran säätiö KVS instituutti Oriveden opisto <i>KVS Institute and foundation, Orivesi Institute</i>	2002–
Mansikkanojan residenssi – <i>Mansikkanojka residence</i>	Kemi	Kulttuurivoimala – <i>Culture Power Station ry.</i>	2004–
PERIODI residenssi – <i>PERIODI residence</i>	Nauvo	Valokuvakeskus Peri ry. – <i>Peri Centre of Photography</i>	2004–
Saksala ArtRadius residenssi – <i>Saksala ArtRadius residence</i>	Haukivuori	Taidekeskus Saksala ArtRadius – <i>Saksala ArtRadius art centre</i>	2004–
Majalan taitelijatalo – <i>Majala artist house</i>	Salo	Salon kaupunki / taidemuseo – <i>Town of Salo / art museum</i>	2004–
Faces-festivaalin taitelijavieras / <i>Virtual Art Gallery project</i>	Karjaa	Kulttuuriyhdistys Etnokult ry. – <i>Etnokult cultural association</i>	2004–

Liitetaulukko 11.15. Jatkuu – Appendix Table 11.15. Cont.

Residenssi <i>Residence</i>	Paikkakunta <i>Location</i>	Ylläpitäjä <i>Proprietor</i>	Toiminta- vuodet <i>Years of activity</i>
Platform residens – <i>Platform residence</i>	Vaasa	Platform rf.	2004–
Sumu – mediataiteen residenssi <i>Sumu media art residence</i>	Turku	Arte ry. / Galleria Titanik	2005–
Pori A-i-R	Pori	Visuaalisen kulttuurin Porin erillinen laitos, Taideteollinen korkeakoulu – <i>University of Art and Design / Department of visual culture in Pori</i>	2005–
Portait residenssi – <i>Portait residence</i>	Pori	Porin taiteilijaseura – <i>Pori artist society</i>	2005–
Pyhäjärvi taiteilijaresidenssi – <i>Pyhäjärvi artist residence</i>	Pyhäjärvi	Pyhäsalmen Tanssi ry. <i>Pyhäsalmi Full Moon Dance festival association</i>	2005–
Japanitalon taiteilijaresidenssi – <i>Japanitalo artist residence</i>	Ranua	Ranuan Iwasakiystävät ry. – <i>Friend of Iwasaki in Ranua</i>	2005–
Miekkaniemi jazz/blues residenssi <i>Miekkaniemi jazz/blues residence</i>	Viitasaari	Miekkaniemi bed and breakfast	2005–
Kulttuurikauppila li, vierasateljeeprojekti <i>Kulttuurikauppila li guest atelier project</i>	li	Kulttuurikauppila li, lin kunta <i>Kulttuurikauppila li, municipality of li</i>	2006–
Eckerö Post- och tullhus <i>Eckerö Post and Customs House</i>	Eckerö	Ålands landskapsregering / kulturdelegationen, Eckerö Post- och tullhus – <i>Government of Åland / cultural delegation, Eckerö Post and Customs House</i>	2006–
Toimintansa lopettaneet – Closed down			
Kotka Studio	Kotka	Kotkan kaupunki / kulttuuritoimi <i>Town of Kotka / cultural activities</i>	1997–2005
Savonrannan Repo	Savonranta	Savonrannan Repo ry.	1998–2004
Hämeenlinnan paperihuone – <i>Paper room in Hämeenlinna</i>	Hämeenlinna	Paperihuone ry.	1999–2000
Kiasman projektityöhuone – <i>Project room in Kiasma</i>	Helsinki	Nykytaiteen museo Kiasma <i>Museum of Contemporary Art Kiasma</i>	1998–2000 /2001

* Ei sisällä sellaisia hankkeita, jotka ovat jääneet suunnitteluasteelle, ei myöskään taideyliopistojen vierashuoneita vierailuille opettajille tai taiteilijoille. – *Unrealised plans and guest rooms for teachers or students at art universities are excluded.*

Lähde – *Source:*

Suomi, Riikka (2005). Kansainvälinen taiteilijaresidenssitoiminta Suomessa 1995–2005. Työpapereita 44. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta – *Arts Council of Finland.*

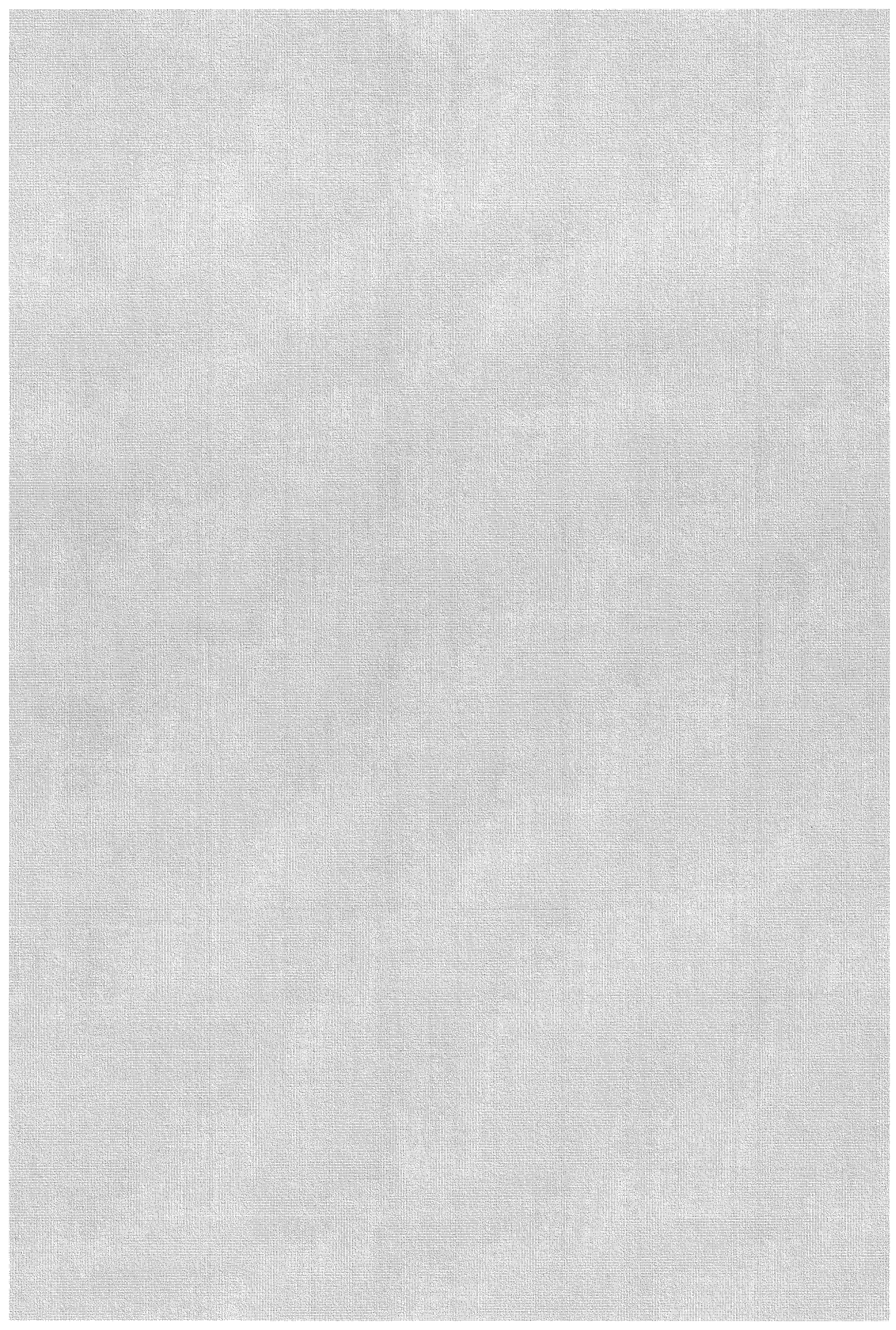
12 *Kulttuuri kansantaloudessa*

Tilastotiedot

- 1 Kotitalouksien kulttuurimenot
- 2 Kulttuurin kansantaloudelliset tunnusluvut
- 3 Kulttuurin yritykset
- 4 Kulttuurihyödykkeiden vienti ja tuonti
- 5 Taide- ja antiikkiliikkeet

Tilastolähteet

Muut lähteet

12 Kulttuuri kansantaloudessa

Tähän lukuun on koottu tietoja kulttuurin taloudellisista vaikutuksista ja kulttuurin alalla toimivista yrityksistä.

Tilastotiedot

1 Kotitalouksien kulttuurimenot

Kotitalouksien kulttuurimenot on mahdollista laskea valitsemalla ne kotitalouksien hankkimat palvelut ja tavarat, jotka liittyvät kulttuuriin ja taiteeseen. Tässä tarkastelussa kulttuurinkulutukseen on luettu mm. kirjojen, lehtien ja äänitteiden ostaminen sekä kulttuuritilaisuuksissa käyminen. Lisäksi kotitalouksien kulttuurinkulutukseen on laskettu kotitalouksien joukkoviestintäkulutukseen käyttämät rahat.

Tilastokeskuksen kulutustutkimuksen mukaan kotitaloudet käyttivät kulttuuriin keskimäärin hieman yli 1 200 euroa vuonna 2001 (taulukko 12.1). Kaiken kaikkiaan kotitaloudet käyttivät kulttuuriin ja joukkoviestintään yhteensä lähes 3 miljardia euroa, sillä Suomessa oli lähes 2,4 miljoonaa kotitaloutta. Tarkempia kotitalouksien kulttuurin kulutusta koskevia tietoja on julkaistu edellisessä Kulttuuritilastossa (Kulttuuritilasto 2003, 69–70). – Suomalaiset kotitaloudet käyttivät EU-maiden joukossa kolmanneksi eniten (5,6 %) kulumenoistaan kulttuurituotteisiin vuonna 1999 (Alanen 2005).

Taulukko 12.1 Kotitalouksien kulttuurimenot 2001

Hyödyke tai palvelu	e/kotitalous
Yhteensä	1 241
Tv-vastaanottimet ja oheislaitteet	85
Tv-luvat, kaapeli-tv yms. maksut	168
Äänen tallennus- ja toistolaitteet	67
Äänitteet ja kasetit	42
Videonauhurit, -kamerat ja dvd-laitteet	41
Videokasetit	32
Sanoma- ja aikakauslehdet	333
Kirjat	87
Taideteokset ja koriste-esineet	59
Valokuvausvälineet ja -tarvikkeet	58
Soittimet ja nuotit	15
Kirjoitus-, piirustus- ja askarteluvälineet	38
Ohjatut harrastukset	15
Kulttuuritilaisuudet ja näyttelyt	76
Teatterit, oopperat, konsertit yms.	58
Elokuvat ja elokuvakerhot	18

Lähde: Tilastokeskus. Kulutustutkimus 2001.

2 Kulttuurin kansantaloudelliset tunnusluvut

Kulttuuritoimialojen kansantaloudellisesta merkityksestä on mahdollista laskea joitakin tunnuslukuja. Tilastokeskuksessa tehtyjen laskelmien perusteella kulttuurin osuus kansantalouden arvonlisäyksestä on suhteellisen vähäinen laskettiinpa se sitten kaikkien kulttuurialojen, tekijänoikeustoimialojen tai muotoilutoimialojen perusteella. Näiden lukujen perusteella ei myöskään ole odotettavissa kulttuurin kansantaloudellisen merkityksen merkittävää kasvua lähitulevaisuudessa. (Alanen 2004 b). Tilastokeskus pyrkii lähivuosina kehittämään kulttuurin kansantaloudellista merkitystä kuvaavia laskentamenetelmiään.

Kulttuuritoimialojen bruttokansantuoteosuus

Tärkein kulttuurin kansantaloudellista merkitystä kuvaava luku on kulttuuritoimialojen bruttokansantuoteosuus. Tämä luku kuvaa sitä, kuinka suuri osa kansan-

talouden arvonlisäyksestä on kulttuuriin liittyvien toimialojen ansiota.

Kulttuuritoimialojen arvonlisäys oli 4,1 prosenttia vuonna 1995, mutta se pieneni 3,7 prosenttiin vuoden 2000 mennessä. Vuoden 2002 ennakkotietojen mukaan osuus on noussut 3,8 prosenttiin bruttokansantuotteesta (bkt). (Alanen 2004 b, taulukko 12.2.) Laskelmaan on valittu 54 kulttuuriin liittyvää toimialaa. Kulttuurin osuus bkt:stä on laskettu normaaliin tapaan kansantalouden tilinpidon aineiston avulla.

Eräissä tapauksissa ei merkittäviäkään kulttuuritalouden osia ole mahdollista saada selville, jos ne sisältyvät jonkin muun toimialan tuotantoon. Esimerkiksi muotoilusta laskelmaan sisältyy vain varsinaisten muotoilu yritysten panos, mutta ei muilla toimialoilla (esimerkiksi elektroniikkateollisuudessa) toimivien muotoilijoiden työ.

Taulukko 12.2 Kulttuurin toimialojen osuus koko kansantaloudesta 1995 ja 2000–2002

	1995	2000	2001	2002 *)
	%			
Kokonaistuotos	4,5	4,1	4,0	4,6
Välituotekäyttö	4,9	4,2	4,3	5,1
Arvonlisäys	4,1	3,7	3,7	3,8

*) Ennakkotieto.

Lähde: Alanen 2004b.

Tarkastelujaksolla kulttuurialojen kasvu ei ole ollut erityisen nopeaa. Kulttuurialat ovat kehittyneet hieman hitaammin kuin koko talous. Kulttuuritoimialat kasvoivat myös hieman hitaammin kuin suljettu talous (kotimarkkinatuotanto ja palvelualat). Vain julkisen talouden kasvu oli hitaampaa kuin kulttuurin toimialojen kasvu.

Joukkoviestinnän tuotannon arvo on puolet kaikista kulttuurin toimialoista ja noin 1,9 prosenttia bruttokansantuotteesta. Joukkoviestintä koostuu pääosin kirjojen, lehtien ja elokuvien tekemiseen ja jakeluun liittyvien toimialojen sekä radio- ja televisiotoiminnan tuotannon arvosta. Loppuosa kulttuurin toimialojen arvonlisäyksestä koostuu taidealoista (0,4 %), muotoilu- ja mainosalosta (0,4 %) sekä muista (1,1 %). (Taulukko 12.3.)

Taulukko 12.3 Kulttuurin toimialojen osuus kulttuurisektorin arvonlisäyksestä 1995 ja 2000–2002

	1995	2000	2001	2002 *)
	%			
Joukkoviestintä	59,6	49,7	49,3	48,7
Muotoilualat	6,0	12,3	13,1	11,7
Taidealat	10,5	10,5	10,5	9,9
Vapaa-aika ja viihdealat	23,9	27,5	27,1	29,7
Yhteensä	100	100	100	100

*) Ennakkotieto.

Lähde: Alanen 2004b

Tekijänoikeustoimialojen bruttokansantuoteosuus

Tekijänoikeustoimialojen bruttokansantuoteosuus kuvaa hieman täsmällisemmin kulttuurin ”ydintoimintona” kuin kaikkien kulttuurialojen bkt-osuus. Tekijänoikeusalojen arvonlisäys oli runsaat 5,2 miljardia euroa vuonna 2002. Se on 4,3 prosenttia koko kansantalouden arvonlisäyksestä. (Alanen 2004 d.) Tekijänoikeutta aktiivisesti käyttävät toimialat koostuvat 30 kulttuu-

rin toimialasta (2,4 %-yksikköä) ja atk-palveluista, lähinnä ohjelmista (1,9 %-yksikköä).

Valittujen toimialojen joukossa ei ole mukana esimerkiksi kirjastoja, museoita eikä muita julkisia kulttuurilaitoksia tai viihdealojen, elektroniikan valmistuksen ja myynnin tai huvipuistojen kaltaista toimintaa. Mainitut alat ovat sen sijaan mukana edellä olevassa kulttuuritoimialojen bkt-laskelmassa.

Muotoilua käyttävien toimialojen bruttokansantuoteosuus

Muotoilua käyttävät toimialat on laajempi käsite kuin edelliset, ja myös sen bruttokansantuoteosuus on suurempi kuin edellä olevat bkt-tunnusluvut. Alanen (2005 d) jakaa muotoilutoimialat muotoilun ydintoimialoihin eli ns. mallisuoja-intensiivisiin aloihin ja muihin muotoilua runsaasti käyttäviin aloihin. Mallisuojan ja muotoilun kansantaloudellista merkitystä mitattaessa vaikeutena on se, että mallisuoja koskeva luokitus ja toimialaluokitus ovat erilaiset.

Mallisuoja-intensiivisten toimialojen osuus bruttokansantuotteesta kasvoi noin 7:stä yli 10 prosenttiin vuosina 1995–2002. Jos mukaan lasketaan mallisuoja-intensiivisten alojen ohella myös muotoilua runsaasti käyttävät alat, on bkt-osuus hieman yli 10 prosenttia vuonna 2002.

Muotoilun kehitysmahdollisuudet liittyvät siihen, että muotoilua on lähes kaikissa tuotteissa. Kansainvälisesti vertaillen mallisuojausten määrä on Suomessa kuitenkin keskinkertainen, sillä suomalainen muotoilu nojaa melko harvojen yritysten panokseen. (Alanen 2005 d.)

Tekijänoikeuden pääoma ja investoinnit

Kansantalouden tilinpidossa tekijänoikeutta käsitellään suoraan sekä pääomakantalaskelmissa että investoinneissa. Kiinteä pääoma jaetaan edelleen aineellisiin ja aineettomiin varantoihin. Aineettomien varojen tekijänoikeutta kuvaavat pääoma- ja investointitiedot jaetaan edelleen tietokoneohjelmistoihin sekä viihteen ja taiteen alkuperäisteoksiin, jotka muodostavat pääosan aineettomista hyödykkeistä. Ohjelmistoja koskevat tiedot liittyvät kaikkiin toimialoihin, kun taas viihteen ja taiteen alkuperäisteokset koskevat vain toimialaa 92 (virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminta).

Vuosina 1990–2003 taiteen alkuperäisteosten pääomakannan osuus kokonaispääomakannasta on nousut 0,3:sta 0,5 prosenttiin. Kasvu on lievästi nopeampaa kuin koko pääomakannan kasvu. Taide- ja viihdeinvestointien osuus kasvoi 0,7:stä 0,9 prosenttiin vuosina 1990–2003. (Alanen 2004 d.)

3 *Kulttuurin yritykset*

Viime vuosien keskustelussa on kulttuuriteollisuuden ohella alettu käyttää esimerkiksi luovien toimialojen käsitettä, johon lasketaan kuuluvaksi muun muassa taide, kulttuurintuotanto ja joukkoviestintä. Luovista toimialoista puhuttaessa halutaan painottaa luovuutta, kun taas perinteisempään kulttuuriteollisuuden käsitteeseen sisältyy pitkälle viedyn standardoinnin tai suurten määrän ajatus. (Heiskanen 2002; Wilenius 2004, 95.)

Tässä tarkastelussa mukaan on otettu suoranaisten taiteen ja kulttuurin toimialojen ohella joukkoviestintä sekä muun muassa mainontaan ja viihde-elektronikkaan liittyvät toimialat. Tällä tavalla määritellen Suo-

nessa oli 14 500 kulttuurin aloilla toimivaa yritystä vuonna 2004. Se on kuutisen prosenttia Suomen kaikista liikeyrityksistä. (Liitetaulukko 12.1.)

Eniten kulttuuriyrityksiä on mainonnan (2 700 yritystä) sekä arkkitehtipalvelujen ja taideteollisuuden (2 400) toimialoilla vuonna 2004. Nämä yritykset ovat kuitenkin keskimäärin pieniä, 2–3 hengen yrityksiä. Kulttuurin toimialojen yrityksissä työskenteli 5 prosenttia kaikkien suomalaisten yritysten henkilöstöstä. (Liitetaulukko 12.1.)

Kulttuurialan toimipaikoista noin 37 prosenttia on pääkaupunkiseudulla (kuvio 12.1, liitetaulukko 12.2).

4 *Kulttuurihyödykkeiden vienti ja tuonti*

Kulttuurialan tuotannon ohella kulttuuriliiketoiminnan laajuutta on mahdollista tarkastella ulkomaankaupan lukujen avulla. Tilastojen mukaan Suomi tuo maahan kulttuuriin liittyviä tuotteita huomattavasti enemmän kuin onnistuu viemään. Yksittäisistä hyödykeluokista vain kirjojen, lehtien ja muiden painotuotteiden vienti on suurempi kuin niiden tuonti.

Tullihallituksen tietojen mukaan kulttuurin vienti oli 600 miljoonaa euroa ja tuonti 900 miljoonaa euroa vuonna 2004. Kulttuurihyödykkeiden tuonti ja vienti ovat 1–2 prosenttia Suomen koko ulkomaankaupan arvosta. Äänilevyt, ääninauhat ja muut äänentallennukseen tarkoitettut materiaalit sekä tv-vastaanottimet (mukaan lukien videomonitorit ja -projektorit) ovat

arvoltaan suurimmat kulttuurialan tuontitavaroiden ryhmät. Televisiovastaanottimet yms. ja painotöiden vienti ovat puolestaan viennin suurin ryhmä. (Liitetaulukko 12.3.) Kulttuurin tuotteiden ulkomaankauppa vaihtelee melko paljon vuodesta toiseen (liitetaulukko 12.4).

Taide- ja antiikkiesineiden tuonnin arvo oli 4,1 miljoonaa euroa ja viennin arvo 2,0 miljoonaa euroa vuonna 2005. Taide- ja antiikkiesineiden tuonti oli 0,3 prosenttia kaikesta kulttuurituotteiden tuonnista ja 0,1 prosenttia niiden viennistä vuonna 2004. Valtaosa kaupasta koostuu maalauksista, piirustuksista ja pastelleista. Merkittävimpiä kauppamaita ovat viime vuosina olleet Venäjä ja Yhdysvallat. (Liitetaulukko 12.5.)

5 *Taide- ja antiikkiliikkeet*

Tilastokeskuksen yritysrekisterissä oli 204 taideliikettä ja 133 antiikkiliikettä vuonna 2004. Liikkeet ovat keskittyneet suurehkoihin kaupunkeihin, ja taideliikkeistä

runas neljännes (59) ja lähes puolet antiikkiliikkeistä (56) on pääkaupunkiseudulla. (Kuviot 12.2 ja 12.3 ja liitetaulukko 12.6.)

Tilastolähteet

Kotitalouksien kulttuurimenot

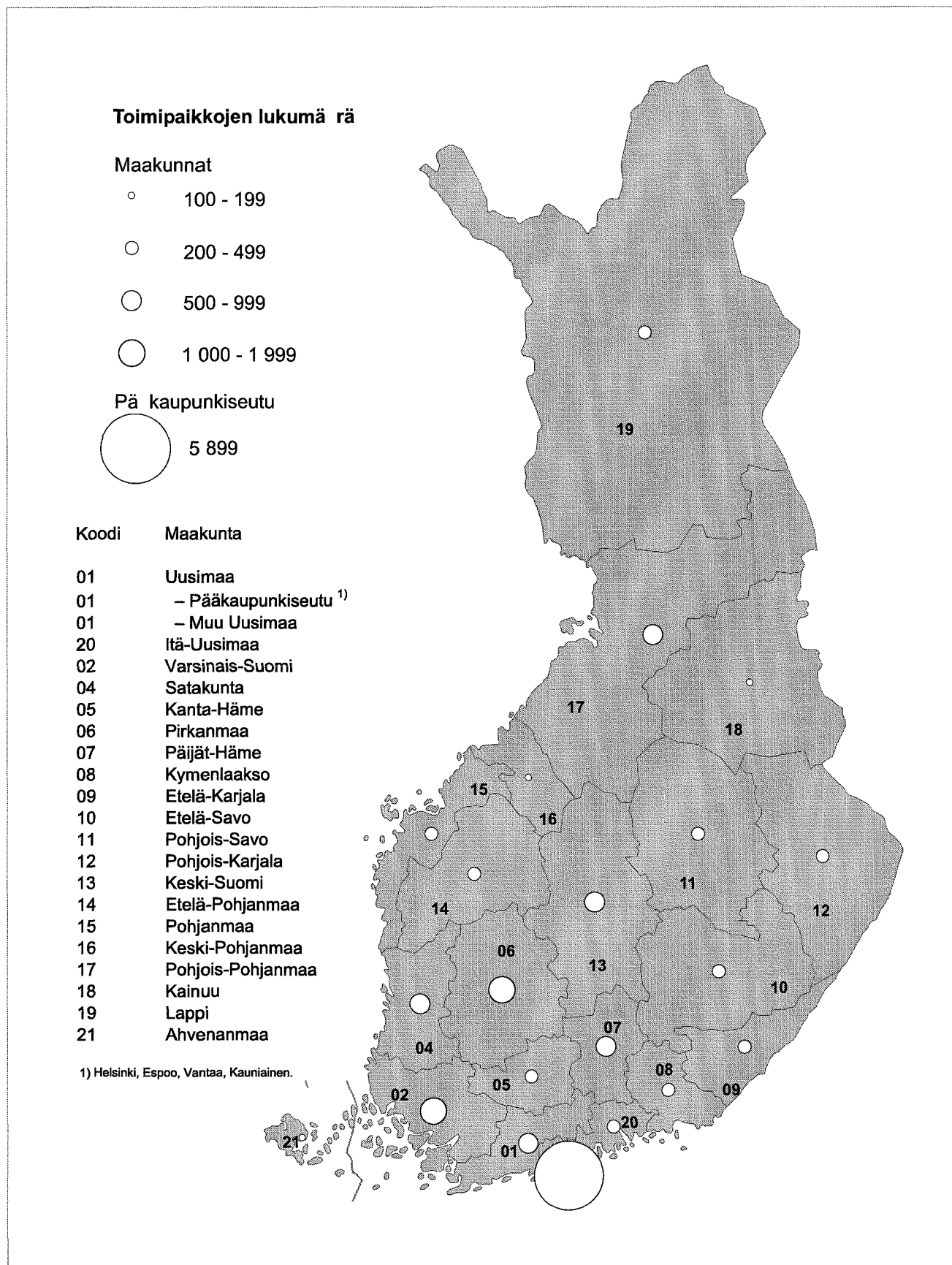
Kotitalouksien kulttuurimenoja koskevat tiedot ovat Tilastokeskuksen kulutustutkimuksesta. Tutkimuksessa kootaan tietoja kotitalouksien kulutusmenoista, asumisesta, velkaantumisesta, tuloista ja kestokulutustavaroiden omistamisesta. Koko väestöä edustavia ai-

neistoja on vuodesta 1966 lähtien. Seuraavan tutkimuksen tiedot kerätään vuonna 2006.

Kulttuurin kansantaloudellisia tunnuslukuja

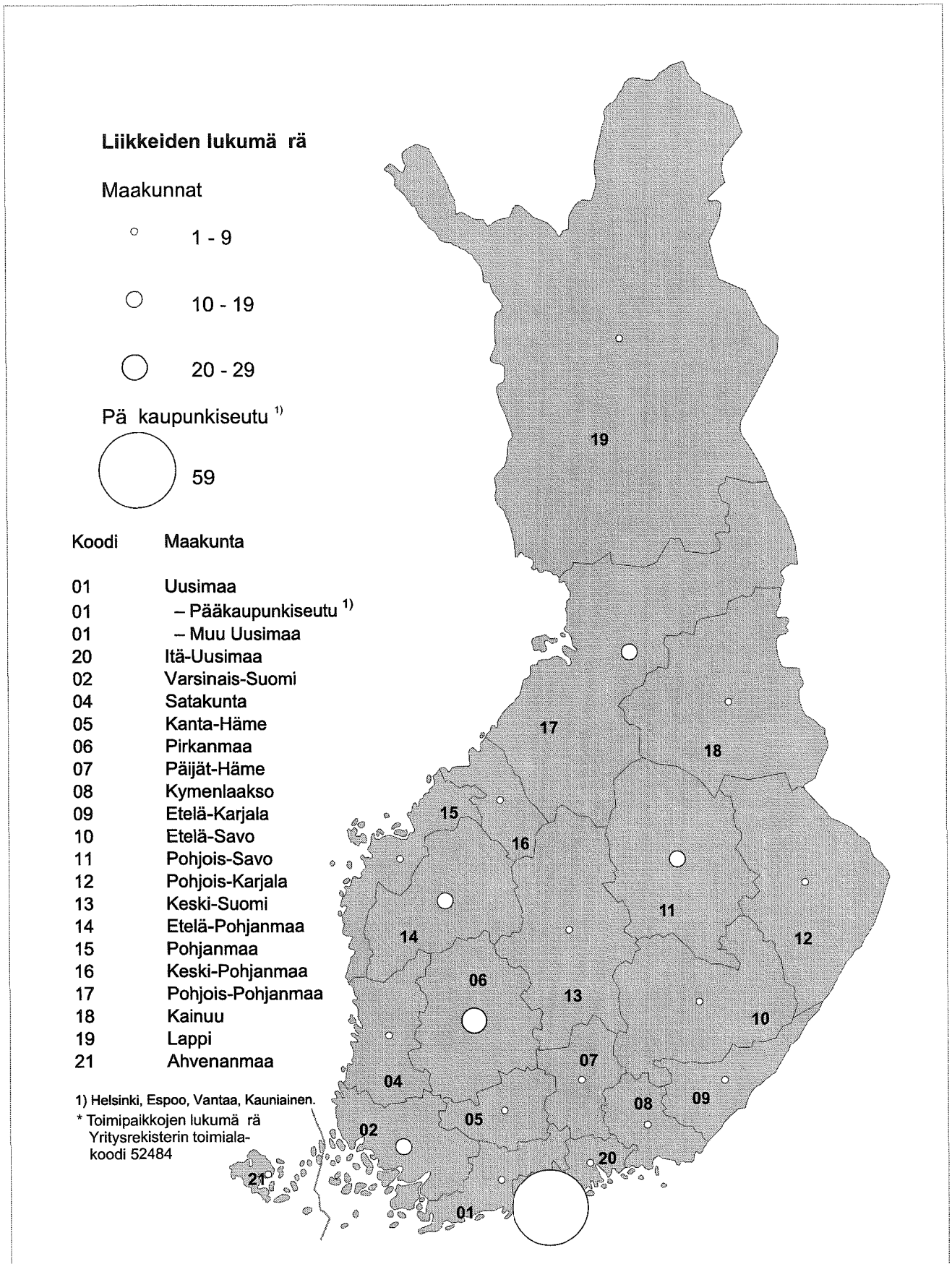
Kulttuurin toimialojen bruttokansantuotetta koskevat laskelmat perustuvat pääosin Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon tarjonta- ja käyttötaulukujen perusai-

Kuvio 12.1 Kulttuurialan toimipaikat maakunnittain 2004

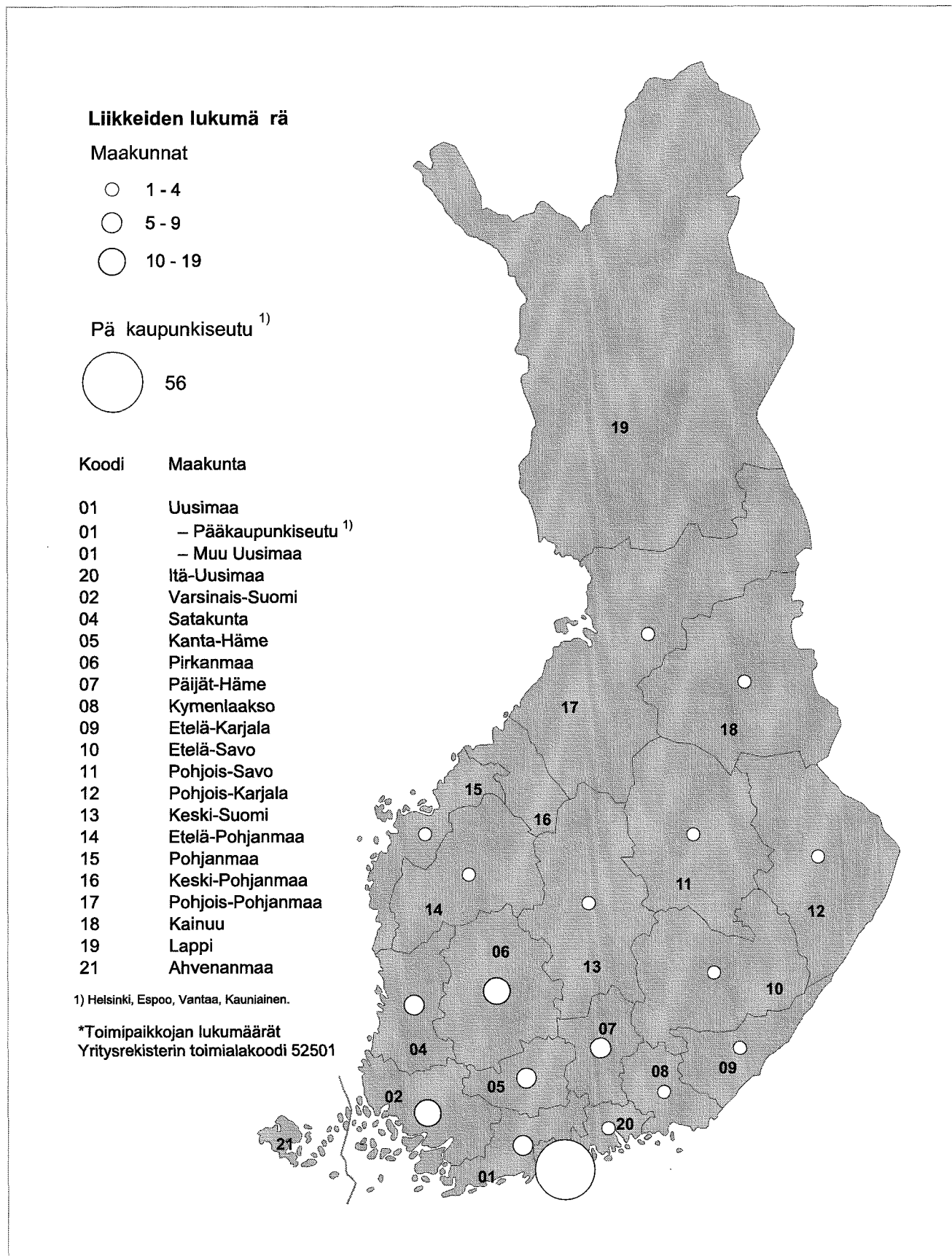
Lähde: Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri

Kuvio 12.2 Taideliikkeet ja taidegalleriat maakunnittain 2004

Lähde: Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri

Kuvio 12.3 Antiikkiliikheet maakunnittain 2004*

Lähde: Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri

neistoon vuosilta 1995–2001. Vuoden 2002 tiedot arvioitiin vuositilinpidon ennakkolukujen pohjalla. Tietojen perusteella laskettiin kokonaistuotos, välituotekäyttö ja arvonlisäys.

Kulttuurin yritykset

Kulttuuriyrityksiä koskevat tiedot on saatu Tilastokeskuksen ylläpitämästä yritys- ja toimipaikkarekisteristä, joka sisältää lähes kaikki suomalaiset liikeyritykset. Rekisteristä on saatavissa tiedot toimialoittain mm. liikeyritysten ja toimipaikkojen sekä henkilöstön määrästä ja liikevaihdosta. Koska yritykset on luokiteltu pää-

toimialan mukaan, saattaa osa kulttuurialan yritystoiminnasta jäädä huomiotta. Tässä julkaisussa käytetään uusinta, vuoden 2002 toimialaluokitusta.

Kulttuurihyödykkeiden vienti ja tuonti

Kulttuurihyödykkeiden tuontia ja vientiä koskevat tiedot saadaan Tullihallituksen ulkomaankauppatilastoista.

Taide- ja antiikkiliikkeet

Taide- ja antiikkiliikkeitä koskevat tiedot on saatu Tilastokeskuksen yritysrekisteristä.

Muut lähteet

Alanen, Aku (2004 a). Kulttuuritoimialojen paino vähentynyt hieman taloudessa. Tietoaika 6–7.

Alanen, Aku (2004 b). Mitä kuuluu kulttuuriin? Tietoaika 10.

Alanen, Aku (2004 c). Luovuuden talous haussa. Tietoaika 11.

Alanen, Aku (2004 d). Aineeton pääoma kasvaa. Tietoaika 12.

Alanen, Aku (2005 a). Tähtäimessä tavaramerkkien talous. Tietoaika 1.

Alanen, Aku (2005 b). Mallisuojan käyttö on osa muotoilun taloutta. Tietoaika & Economic Trends.

Taulukot – Tables

- 12.1. Kulttuurin, joukkoviestinnän ja vapaa-ajan toimialojen yritykset toimialoittain 2004
Enterprises in the industries of culture, media and leisure services 2004
- 12.2. Kulttuurialan toimipaikat maakunnittain 2004
Establishments in the field of culture by region 2004
- 12.3. Kulttuurihyödykkeiden tuonti ja vienti 2004
Imports and exports of cultural goods 2004
- 12.4. Kulttuurihyödykkeiden tuonti ja vienti 1995–2004
Imports and exports of cultural goods 1995–2004
- 12.5. Taide- ja antiikkiesineiden tuonti ja vienti 1999–2005
Imports and exports of works of art and antiques 1999–2005
- 12.6. Taide- ja antiikkiliikkeet maakunnittain 2004
Art and antique shops by region 2004

Liitetaulukko 12.1. Kulttuurin, joukkoviestinnän ja vapaa-ajan toimialojen yritykset toimialoittain 2004 *
Appendix Table 12.1. Enterprises in the industries of culture, media and leisure services 2004 *

Toimiala Industry	Yrityksiä Enterprises	Henkilöstö Staff	Liikevaihto	Palkat
			Turnover	Wages and salaries
			1 000 € – EUR 1,000	1 000 € – EUR 1,000
Kulttuuriala yhteensä 2004 – Culture total 2004	14 517	62 937	12 602 124	1 937 992
Kaikki Suomen yritykset – All enterprises in Finland	232 305	1 312 245	299 916 738	38 601 618
josta kulttuuriala (%) – of which culture (%)	6,2	4,8	4,2	5,0
Taide ja kulttuuri – Art and culture				
Taiteilija-, näyttämö- ja konserttitoiminta Artistic, theatre and concert activities	1 514	1 420	69 707	18 903
Taiteilijatoiminta – Artistic creation (92311)	1 360	982	69 707	9 060
Näyttämö- ja konserttitoiminta – Theatre and concert activities (92312)	154	438	–	9 843
Kirjastot, arkistot ja museot yms. – Libraries, archives, museums, etc.	54	203	13 520	4 253
Kirjastot ja arkistot – Library and archives activities (9251)	6	5	–	26
Museot, näyttelyt sekä historiallisten paikkojen ja rakennusten suojeleminen Museums, exhibitions and preservation of historical sites and buildings (9252)	38	124	8 041	2 633
Kasvitieteelliset puutarhat jne. Botanical and zoological gardens and nature reserves activities (9253)	10	74	5 479	1 594
Taide- ja antiikkiliikkeet – Art and antique shops	322	275	32 101	2 975
Taideliikkeet – Retail sale of art; art gallery activities (52484)	191	192	19 087	2 018
Antiikkiliikkeet – Antique shops (52501)	131	83	13 014	957
Joukkoviestintä – Mass media				
Kirjojen kustantaminen ja kauppa – Production and distribution of books	847	4 028	721 794	116 020
Kirjojen kustantaminen – Publishing of books (2211)	342	2 326	391 617	76 300
Kirjansidonta ja viimeistely – Bookbinding and finishing (2223)	50	229	13 513	6 122
Kirjatukkakauppa – Wholesale of books (51474)	31	153	43 849	4 809
Kirjojen vähittäiskauppa – Retail sale of books (52472)	230	1 043	209 038	22 907
Antikvariaattikauppa – Second-hand bookshops (52502)	165	160	17 341	2 142
Kirjojen postimyynti ja verkkokauppa Retail sale of books via mail order houses and net commerce (52611)	29	117	46 436	3 740
Sanoma- ja aikakauslehdet ja uutistoimistot Newspapers, periodicals and news agencies	779	14 453	2 318 547	517 710
Sanomalehtien kustantaminen – Publishing of newspapers (2212)	278	8 651	1 292 624	312 025
Aikakauslehtien kustantaminen Publishing of journals and periodicals (2213)	264	4 101	788 760	151 572
Sanomalehtien painaminen – Printing of newspapers (2221)	15	736	112 299	23 833
Aikakausjulkaisujen ja -lehtien vähittäiskauppa, lehtioskot Retail sale of journals and periodicals, newspaper kiosks (52473)	22	24	5 893	366
Muu kustannustoiminta – Other publishing (2215)	128	587	72 342	17 025
Uutistoimistot – News agency activities (9240)	72	354	46 629	12 889
Elokuvien ja videoiden tuotanto, jakelu ja esittäminen Production and distribution of motion pictures and videos	795	2 528	331 574	63 698
Elokuvien ja videoiden tuotanto – Motion picture and video production (9211)	582	1 338	121 821	36 501
Kuvatallenteiden jäljentäminen – Reproduction of video recording (2232)	20	74	8 200	2 219
Elokuvien ja videoiden levitys – Motion picture and video distribution (9212)	24	108	82 652	4 453
Videofilmien vuokraus – Renting of videotapes (71401)	93	582	52 036	10 175
Elokuvien esittäminen – Motion picture projection (9213)	76	426	66 865	10 350
Äänitteet – Sound recordings	421	453	76 052	12 797
Äänitallenteiden kustantaminen – Publishing of sound recordings (2214)	353	365	63 378	10 548
Äänitallenteiden jäljentäminen – Reproduction of sound recording (2231)	68	88	12 674	2 249
Radio ja televisio – Radio and television	211	6 541	991 205	258 726
Radio- ja televisiotuotanto – Radio and television activities (922)	175	5 999	849 127	238 253
Ohjelmansiirtopalvelut – Data transmission services (64203)	36	542	142 078	20 473

Liitetaulukko 12.1. Jatkuu – Appendix Table 12.1. Cont.

Toimiala Industry	Yrityksiä Enterprises	Henkilöstö Staff	Liikevaihto	Palkat
			Turnover	Wages and salaries
			1 000 € – EUR 1,000	1 000 € – EUR 1,000
Muu painaminen ja siihen liittyvä toiminta – Printing and related activities	1 115	10 495	1 315 778	321 698
Muu painaminen – Printing n.e.c. (2222)	862	9 697	1 238 369	297 528
Painamista edeltävä toiminta – Pre-press activities (2224)	159	657	61 917	21 092
Muu painamiseen liittyvä toiminta Ancillary operations activities related to printing (2225)	94	141	15 492	3 078
Mainonta, taideteollisuus ja muu kulttuuriin liittyvä toiminta Advertising, industrial art and other activities related to culture				
Mainonta – Advertising	2 730	6 446	1 377 055	216 614
Mainostoimistot – Advertising agency activities (74401)	2 025	4 455	1 068 524	157 827
Suora- ja ulkomainonta – Direct and outdoor advertising activities (74402)	142	568	78 795	18 876
Muu mainospalvelu – Other advertising activities (74409)	563	1 423	229 736	39 911
Arkkitehti- ja taideteollisuussuunnittelu Architectural and industrial design	2 411	4 235	333 436	109 328
Arkkitehtipalvelu – Architectural activities (74203)	1 460	3 299	247 418	92 086
Taideteollinen muotoilu ja suunnittelu – Industrial design (74871)	951	936	86 018	17 242
Valokuvaus – Photography	1 069	2 520	294 500	49 005
Valokuvaamotoiminta – Photographic studio activities (74811)	678	865	88 645	16 405
Optiikka- ja valokuvausvälineiden valmistus Manufacture of optical instruments and photographic equipment (334)	34	158
Valokuvien kehittäminen – Photographic laboratory activities (74812)	27	528	66 260	12 831
Valokuvausvälineiden ja -tarvikkeiden tukkukauppa Wholesale of photographic equipment and supplies (51475)	37	99	37 892	3 404
Valokuvausalan vähittäiskauppa Retail sale of photographic equipment; photography services (52485)	293	870	101 703	16 365
Soitinten valmistus ja kauppa Manufacture and sale of musical instruments	357	684	147 476	14 636
Soitinten valmistus – Manufacture of musical instruments (363)	84	116	9 119	2 032
Musiikkitarvikkeiden tukkukauppa Wholesale of musical instruments and supplies (51481)	53	186	62 052	5 830
Soitinten ja musiikkitarvikkeiden vähittäiskauppa Retail sale of musical equipment and supplies (52452)	220	382	76 305	6 774
Huvipuistot, pelit sekä muu viihde ja virkistys Amusement parks, games and other entertainment and recreation	974	3 820	2 331 877	99 559
Huvipuistot – Fair and amusement park activities (9233)	20	439	34 399	9 015
Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelu – Gambling and betting activities (9271)	53	1 898	2 053 662	59 442
Pelien ja leikkikalujen valmistus – Manufacture of games and toys (365)	54	114	8 714	2 415
Lelujen ja pelien tukkukauppa – Wholesale of toys and games (51483)	78	282	134 235	9 288
Muut viihdepalvelut – Other entertainment activities n.e.c. (9234)	252	385	46 286	7 641
Kulttuurin ja viihteen tukipalvelut – Operation of arts facilities (9232)	36	186	17 867	5 336
Muualla luokittelemattomat virkistyspalvelut Other recreational activities n.e.c. (9272)	481	516	36 714	6 422
Viihde-elektronikan valmistus ja kauppa Manufacture and sale of entertainment electronics	918	4 836	2 247 502	132 070
Televisio- ja radiovastaanottimien, äänen- ja kuvantallennus- ja -toistolaitteiden valmistus Manufacture of television and radio receivers, sound or video recording or reproducing apparatus and associated goods (323)	53	1 198	166 086	33 548
Viihde-elektronikan tukkukauppa Wholesale of radio and television goods (51432)	173	801	1 184 967	32 045
Kodinkoneiden ja viihde-elektronikan vähittäiskauppa Retail sale of electrical household appliances and radio and television goods (52451)	692	2 837	896 449	66 477

* Toimialaluokitus 2002:n mukaan. Yritys voi olla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä ei lueta yrityksiin. Taulukko sisältää yritykset, joiden toiminta-aika tilastovuonna ylitti 6 kk ja jotka työllistivät vähintään 0,5 henkilöä tai joiden liikevaihto oli vähintään 9 187 euroa. – According to the Standard Industrial Classification 2002. An enterprise is a natural person or a legal person. Non-profit institutions are not included in enterprises. The table describes enterprises which operated more than six months in the statistical year and employed more than half a person or their turnover exceeded EUR 9,187.

Lähteet – Sources:

Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri – Statistics Finland, Business Register

Suomen yritykset 2004 – Corporate Enterprises and Personal Businesses in Finland 2004. Helsinki: Tilastokeskus – Statistics Finland.

Liitetaulukko 12.2. Kulttuurialan toimipaikat maakunnittain 2004
Appendix Table 12.2. Establishments in the field of culture by region 2004

Maakunta Region	Toimipaikkoja Establishments	Henkilöstö Staff	Liikevaihto (1 000 €) Turnover (EUR 1,000)	Liikevaihto / henkilö (1 000 €) Turnover / person (EUR 1,000)	Aputoimipaikkoja Auxiliary establishments	Aputoimipaikko- jen henkilöstö Staff at auxiliary establishments
Yhteensä – Total	15 939	62 410	12 637 185	202,5	158	1 510
Uusimaa	6 852	31 589	8 122 239	257,1	63	865
– Pääkaupunkiseutu ¹⁾ – Capital area ¹⁾	5 899	29 437	7 795 262	264,8	57	853
– Muu Uusimaa – Rest of Uusimaa	953	2 152	326 977	151,9	6	12
Itä-Uusimaa	280	857	86 875	101,4	3	153
Varsinais-Suomi	1 237	5 790	893 490	154,3	8	28
Satakunta	503	1 560	245 034	157,1	3	12
Kanta-Häme	407	1 634	211 426	129,4	1	11
Pirkanmaa	1 454	5 060	710 897	140,5	21	191
Päijät-Häme	547	1 560	194 803	124,9	2	5
Kymenlaakso	332	877	169 449	193,3	2	11
Etelä-Karjala – South Karelia	226	639	84 205	131,9	5	12
Etelä-Savo	329	1 350	237 249	175,8	7	12
Pohjois-Savo	442	1 463	232 500	158,9	4	10
Pohjois-Karjala – North Karelia	314	969	141 943	146,5	2	11
Keski-Suomi – Central Finland	612	2 256	312 889	138,7	6	13
Etelä-Pohjanmaa – South Ostrobothnia	411	895	188 140	210,2	5	48
Pohjanmaa – Ostrobothnia	477	1 468	177 550	121,0	6	24
Keski-Pohjanmaa – Central Ostrobothnia	153	420	52 518	125,2	–	–
Pohjois-Pohjanmaa – North Ostrobothnia	676	2 188	304 423	139,2	10	90
Kainuu	139	394	43 961	111,7	2	2
Lappi – Lapland	446	998	146 169	146,4	7	12
Ahvenanmaa – Åland	102	446	81 425	182,5	1	1

1) Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen.

Lähde – Source:

Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri – Statistics Finland, Business Register

Liitetaulukko 12.3. Kulttuurihyödykkeiden tuonti ja vienti 2004 Appendix Table 12.3. Imports and exports of cultural goods 2004			
Tavaraluokka Goods category		Tuonti Imports	Vienti Exports
		1 000 € käypään hintaan EUR 1,000 at current value	
Kulttuurihyödykkeet yhteensä – Cultural goods total		887 864	591 419
Kaikki hyödykkeet yhteensä – All goods total		40 269 567	48 789 607
josta kulttuuri – of which culture (%)		2,2	1,2
Taide-, koriste- ja antiikkiesineet – Objects of art, ornaments and antiques		19 143	4 627
Maalaukset, piirustukset ja pastellit – <i>Paintings, drawings and pastels (9701 10 00)</i>		1 550	540
Alkuperäiskaiverrukset, -painokset ja -litografiat – <i>Original engravings, prints and lithographs (9702 00 00)</i>		0	1
Kelim-, sumak-, karamanie- ja niiden kaltaiset käsin kudotut matot <i>'Kelem', 'Schumacks', 'Karamanie' and similar hand-woven rugs (5702 10 00)</i>		164	0
Kulta- ja hopeasepänteokset ja niiden osat, jalometallia tai jalometallilla pleteroitua metallia <i>Articles of goldsmiths' or silversmiths' wares and parts thereof, of precious metal or of metal clad with precious metal (7114)</i>		4 286	2 220
Käsin kudotut kuvakudokset (...) ja käsin neulatyönä kirjotut kuvakudokset (...) <i>Hand-woven tapestries (...), and needle-worked tapestries (...)(5805 00 00)</i>		46	10
Mistä tahansa aineesta valmistetut alkuperäisveistokset ja -patsaat – <i>Original sculptures and statuary, in any material (9703 00 00)</i>		243	134
Pienois-patsaat ja muut keraamiset koriste-esineet – <i>Statuettes and other ornamental ceramic articles (6913)</i>		6 464	882
Pienois-patsaat ja muut koriste-esineet – <i>Statuettes and other ornamental articles (3926 40 00)</i>		3 334	326
Puiset pienoiskeistokset ja muut koriste-esineet muuta puulajia – <i>Statuettes and other ornaments, of wood, of other wood (4420 10 19)</i>		2 264	423
Puiset pienoiskeistokset ja muut koriste-esineet trooppista puulajia – <i>Statuettes and other ornaments, of wood, of tropical wood (4420 10 11)</i>		49	40
Yli 100 vuotta vanhat antiikkiesineet – <i>Antiques of an age exceeding 100 years (9706 00 00)</i>		744	51
Kirjat, lehdet ym. painotuotteet – Books, journals and other printed matter		160 540	274 772
Kirjat, esitteet ja niiden kaltaiset painotuotteet; myös irrallisina lehtinä <i>Printed books, brochures, leaflets and similar printed matter, whether or not in single sheets (4901)</i>		57 004	44 097
Muut painotuotteet, myös painetut kuvat ja valokuvat – <i>Other printed matter, including printed pictures and photographs (4911)</i>		37 163	101 457
Painetut tai käsinkirjoitetut nuotit, myös sidotut, nidotut tai kuvitetut <i>Music, printed or in manuscript, whether or not bound or illustrated (4904 00 00)</i>		460	5
Sanoma- ja aikakauslehdet, myös jos ne ovat kuvitetut tai sisältävät mainosaineistoa <i>Newspapers, journals and periodicals, whether or not illustrated or containing advertising material (4902)</i>		65 913	129 213
Huvipuistovälineet, pelit yms. – Fairground amusements, games, etc.		36 751	11 344
Karusellit, keinut, ampumaratavaruusteet ja muut huvipuistovälineet, kiertävät sirkuksset, kiertävät eläinnäytellyt ja kiertävät teatterit <i>Roundabouts, swings, shooting galleries and other fairground amusements; travelling circuses, travelling menageries and travelling theatres (9508 90 00)</i>		4 818	342
Seurapeli välineet ja pelilaitteet sisätiloja varten, biljardipelit, kasinoiden pelipöydät ja automaattiset keilapelivaruusteet <i>Articles for funfair, table or parlour games, including pin-tables, billiards, special tables for casino games and automatic bowling alley equipment (9504)</i>		31 933	11 001
Soittimet ja soitintarvikkeet – Instruments and playing equipment		18 634	1 540
Hanurit ja niiden kaltaiset soittimet; huuliharput – <i>Accordions and similar instruments; mouth organs (9204)</i>		447	12
Koskettimistolla varustetut pilliurut – <i>Keyboard pipe organs (9203)</i>		3	5
Lyömäsoittimet (esim. rummut, ksylofoni, symbaalit, kastanjetit ja marakasit) <i>Percussion musical instruments (e.g. drums, xylophones, cymbals, castanets, maracas) (9206 00 00)</i>		1 647	6
Muut kieli-soittimet (esim. kitarat, mandoliinit) – <i>Other string musical instruments (e.g. guitars, mandolins) (9202)</i>		1 579	242
Muut puhallussoittimet – <i>Other wind musical instruments (9205)</i>		1 700	55
Cembalot ja muut koskettimistolla varustetut kieli-soittimet – <i>Harpichords and other keyboard stringed instruments (9201)</i>		3 324	16
Soittimet, joiden ääni saadaan aikaan tai joudutaan vahvistamaan sähköisesti (esim. urut, digitaalipianot, syntetisaattorit, kitarat ja hanurit) <i>Musical instruments, the sound of which is produced, or must be amplified, electrically (e.g. organs, digital pianos, synthesizers, guitars, accordions) (9207)</i>		6 086	184
Soittimien kotelot ja laukut – <i>Musical instrument cases (4202 92 15)</i>		120	6
Soittimien osat ja tarvikkeet (esim. kielet); kaikenlaiset metronomit, ääniraudat ja virityspillit <i>Parts and accessories (e.g. strings) of musical instruments; metronomes, tuning forks and pitch pipes of all kinds (9209)</i>		3 529	1 009
Soittorasiat, orkestrionit, posetiivit, mekaaniset laululinnut, ... <i>Musical boxes, fairground organs, mechanical street organs, mechanical singing birds, ... (9208)</i>		199	6
Kirjoitus-, piirustus- ja taiteilijatarvikkeet – Writing, drawing and artists' equipment		46 806	54 818
Kivitaulut ja muut kirjoitus- ja piirustustaulut – <i>Slates and boards, with writing or drawing surfaces, whether or not framed (9610 00 00)</i>		2 248	509
Painovärit, kirjoitus- ja piirustusmusteet, myös tussi, sekä muut musteet <i>Printing ink, writing or drawing ink and other inks, whether or not concentrated or solid (3215)</i>		40 770	54 184
Pastelliilit ja piirustushiiilet – <i>Pastels and drawing charcoals (9609 90 10)</i>		439	6
Taiteilijan-, koulu- ja julistevärit, sävytysvärit, harrastevärit ja niiden kaltaiset värit <i>Artists', students' or signboard painters' colours, modifying tints, amusement colours and the like, in tablets, tubes, jars, bottles, pans or in similar forms or packings (3213)</i>		2 897	106
Taiteilijansiveltimet ja kirjoitus-siveltimet – <i>Artists' and writing brushes (9603 30 10)</i>		453	13

Liitetaulukko 12.3. Jatkuu – Appendix Table 12.3. Cont.

Tavaraluokka Goods category	Tuonti Imports	Vienti Exports
	1 000 € käypään hintaan EUR 1,000 at current value	
Kuvantallennus- ja toistolaitteet sekä kuvantallennustarvikkeet Video recording and reproducing apparatus and video recording equipment	307 819	171 368
Elokuvakamerat ja -projektorit, myös jos niissä on äänen tallennus- ja toistolaitteet <i>Cinematographic cameras and projectors, whether or not incorporating sound recording or reproducing apparatus (9007)</i>	1 358	1 440
Laitteet ja varusteet valo- ja elokuvaalaboratorioita varten..., valkokankaat – <i>Apparatus and equipment for photographic (including cinematographic) laboratories (...), not specified or included elsewhere in this chapter; negatoscopes; projection screens (9010)</i>	10 569	1 185
Objektiivit kameroita, projektoreita tai valokuvan suurennus- tai pienennyslaitteita varten <i>Objective lenses for cameras, projectors or photographic enlargers or reducers (9002 11 00)</i>	4 743	662
Projektorit, muut kuin elokuvaprojektorit ja profiiliprojektorit; valokuvan (mutta ei kuitenkaan elokuvan) suurennus- ja pienennyslaitteet <i>Image projectors, other than cinematographic; photographic (other than cinematographic) enlargers and reducers (9008)</i>	5 315	1 537
TV-vastaanottimet (myös videomonitorit ja videoprojektorit), myös samaan ulkokuoreen yhdistetyin yleisradiovastaanottimin tai äänen tai kuvan tallennus- tai toistolaittein <i>Reception apparatus for television, whether or not incorporating radio-broadcast receivers or sound or video recording or reproducing apparatus; video monitors and video projectors (8528)</i>	231 109	144 915
Valokuvauskamerat, -salamalaitteet ja -lamput <i>Photographic (other than cinematographic) cameras; photographic flashlight apparatus and flashbulbs other than discharge lamps of heading No. 8539 (9006)</i>	13 477	2 311
Elokuvafileit, valotetut ja kehitetyt, myös yhdistettyinä ääniraitaan tai sisältäen vain ääniraidan <i>Cinematographic film, exposed and developed, whether or not incorporating sound track or consisting only of sound track (3706)</i>	1 368	327
Valokuvausfileit rullissa, säteilyherkät, valottamattomat <i>Photographic film in rolls, sensitized, unexposed, of any material other than paper, paperboard or textiles; instant print film in rolls, sensitized, unexposed (3702)</i>	6 174	6 698
Valokuvauslevyt ja -fileit, valotetut ja kehitetyt, muut kuin elokuvafileit <i>Photographic plates and film, exposed and developed, other than cinematographic film (3705)</i>	1 963	6 257
Valokuvauslevyt ja -laakafileit, valottamattomat <i>Photographic plates and film in the flat, sensitized, unexposed, of any material other than paper, paperboard or textiles; instant print film in the flat, sensitized, unexposed, whether or not in packs (3701)</i>	26 737	5 328
Valokuvauslevyt, -fileit, -paperi, -kartonki, -pahvi ja tekstiilit, valotetut kehittämättömät <i>Photographic plates, film, paper, paperboard and textiles, exposed but not developed (3704)</i>	1 440	285
Valokuvauspaperi, -kartonki, -pahvi ja -tekstiilit, valottamattomat <i>Photographic paper, paperboard and textiles, sensitized, unexposed (3703)</i>	3 569	424
Äänentallennus- ja toistolaitteet sekä -tarvikkeet – Sound recording and reproduction apparatus and equipment	298 172	72 951
Äänilevyt, nauhat ja muu materiaali, jotka sisältävät äänitallenteita tai muita vastaavalla tavalla tallennettuja ilmiöitä, myös matriisit ja isiot äänilevyjen valmistusta varten, ei kuitenkaan 37-ryhmän tuotteet <i>Records, tapes and other recorded media for sound or other similarly recorded phenomena, incl. matrices and masters for the production of records (excl. products of chapter 37) (8524)</i>	211 496	38 429
Levysoittimet (joko sähkövahvistimella varustettuna tai ilman), kasettisoittimet ja muut <i>Turntables (record-decks), record players, cassette-players and other sound reproducing apparatus, not incorporating a sound recording device (8519)</i>	10 665	710
Magneettinauhurit ja muut äänen tallennuslaitteet, myös jos niissä on äänen toistolaite <i>Magnetic tape recorders and other sound recording apparatus, whether or not incorporating a sound reproducing device (8520)</i>	7 127	6 112
Mikrofonit ja niiden jalustat; kaiuttimet, myös koteloidut; kuulokkeet, myös kuulokemikrofoniyhdistelmät; sähköllä toimivat äänitaajuusvahvistimet; sähköllä toimivat äänenvahvistusyhdistelmät <i>Microphones and stands therefor; loudspeakers, whether or not mounted in their enclosures; headphones, earphones and combined microphone / speaker sets; audio-frequency electric amplifiers; electric sound amplifier sets (8518)</i>	68 885	27 700

Lähde – Source:

Ulkomaankauppa 2004. Helsinki: Tullihallitus – Foreign Trade 2004. Helsinki: National Board of Customs

Liitetaulukko 12.4. Kulttuurihyödykkeiden tuonti ja vienti 1995–2004
Appendix Table 12.4. Imports and exports of cultural goods 1995–2004

Tavaraluokka Goods category	1995		2002		2003		2004	
	Tuonti Imports	Vienti Exports	Tuonti Imports	Vienti Exports	Tuonti Imports	Vienti Exports	Tuonti Imports	Vienti Exports
1 000 € käypään hintaan – EUR 1,000 at current value								
Kulttuurihyödykkeet yhteensä – Cultural goods total	381 257	435 876	803 632	620 127	790 481	554 656	887 864	591 419
Kaikki hyödykkeet yhteensä – All goods total	21 621 467	29 604 679	35 298 509	46 428 792	36 223 147	45 522 746	40 269 567	48 789 607
josta kulttuuri – of which culture (%)	1,8	1,5	2,3	1,3	2,2	1,2	2,2	1,2
Taide-, koriste- ja antiikkiesineet Objects of art, ornaments and antiques	9 517	3 988	16 402	7 420	17 044	4 575	19 143	4 627
Kirjat, lehdet ym. painotuotteet Books, journals and other printed matter	76 997	242 217	132 694	312 441	137 692	284 313	160 540	274 772
Huvipuistovälineet, pelit yms. Fairground amusements, games, etc.	17 674	4 179	71 176	23 503	51 191	21 028	36 751	11 344
Soittimet ja soitintarvikkeet Instruments and playing equipment	11 536	864	16 341	1 596	16 743	1 404	18 634	1 540
Kirjoitus-, piirustus- ja taiteilijatarvikkeet Writing, drawing and artists' equipment	24 848	9 637	38 639	47 036	40 546	47 914	46 806	54 818
Kuvantallennus- ja toistolaitteet sekä kuvantallennustarvikkeet Video recording and reproducing apparatus and video recording equipment	156 653	154 588	223 051	133 047	225 965	124 098	307 819	171 368
Äänentallennus- ja toistolaitteet sekä -tarvikkeet Sound recording and reproduction apparatus and equipment	84 033	20 403	305 329	95 085	301 300	71 324	298 172	72 951

Lähde – Source:

Ulkomaankauppa 1995–2004. Helsinki: Tullihallitus – Foreign Trade 1995–2004. Helsinki: National Board of Customs

Liitetaulukko 12.5. Taide- ja antiikkiesineiden tuonti ja vienti 2001–2005
Appendix Table 12.5. Imports and exports of works of art and antiques 2001–2005

Tavaraluokka ¹⁾ Goods category ¹⁾	2001	2002	2003	2004	2005*	Merkittävin alkuperämaa 2005 Principal country of origin 2005
	1 000 € – EUR 1 000					
Tuonti – Imports						
Yhteensä – Total	1 369	1 094	1 463	2 537	4 055	
Maalaukset, vesivärimaalaukset ja pastellit Paintings, drawings and pastels (9701 10 00)	971	824	1 100	1 550	3 647	Venäjä Russia
Alkuperäiskaiverrukset, -painokset ja -litografiat Original engravings, prints and lithographs (9702 00 00)	100	48	35	0	183	Ranska France
Mistä aineesta tahansa valmistetut alkuperäisveistokset ja -patsaat Original sculptures and statuary, in any material (9703 00 00)	220	110	111	243	36	Yhdysvallat USA
Yli 100 vuotta vanhat antiikkiesineet Antiques of an age exceeding 100 years (9706 00 00)	78	112	217	744	188	Kiina China
Vienti – Exports						
Yhteensä – Total	1 045	1 131	776	725	2 018	
Maalaukset, vesivärimaalaukset ja pastellit Paintings, drawings and pastels (9701 10 00)	588	647	502	540	694	Venäjä Russia
Alkuperäiskaiverrukset, -painokset ja -litografiat Original engravings, prints and lithographs (9702 00 00)	35	34	91	1	65	Venäjä Russia
Mistä aineesta tahansa valmistetut alkuperäisveistokset ja -patsaat Original sculptures and statuary, in any material (9703 00 00)	369	369	157	134	604	Venäjä Russia
Yli 100 vuotta vanhat antiikkiesineet Antiques of an age exceeding 100 years (9706 00 00)	53	81	26	51	655	Puola Poland

* Ennakkotiedot. – Preliminary data.

1) Euroopan Yhteisöjen CN (Combined Nomenclature) -luokituksen mukaan. – According to the CN (Combined Nomenclature) -classification of the European Communities.

Lähteet – Sources:

Ulkomaankauppa 2001–2005. Helsinki: Tullihallitus. – Foreign trade 2001–2005. Helsinki: National Board of Customs.

Liitetaulukko 12.6. Taide- ja antiikkiliikkeet maakunnittain 2004*
Appendix Table 12.6 Art and antique shops by region 2004*

Maakunta Region	Taideliikkeitä ¹⁾ Art shops ¹⁾	Antiikkiliikkeitä ²⁾ Antique shops ²⁾
Yhteensä – Total	204	133
Uusimaa	68	65
– pääkaupunkiseutu ³⁾ – capital area ³⁾	59	56
– muu Uusimaa – Rest of Uusimaa	9	9
Itä-Uusimaa	1	4
Varsinais-Suomi	17	13
Satakunta	7	6
Kanta-Häme	5	6
Pirkanmaa	26	15
Päijät-Häme	5	6
Kymenlaakso	9	2
Etelä-Karjala – South Karelia	7	1
Etelä-Savo	2	1
Pohjois-Savo	10	2
Pohjois-Karjala – North Karelia	2	1
Keski-Suomi – Central Finland	4	2
Etelä-Pohjanmaa – South Ostrobothnia	11	2
Pohjanmaa – Ostrobothnia	9	3
Keski-Pohjanmaa – Central Ostrobothnia	1	–
Pohjois-Pohjanmaa – North Ostrobothnia	11	3
Kainuu	4	1
Lappi – Lapland	3	–
Ahvenanmaa – Åland	2	–

* Toimipaikkojen lukumäärä. – Number of establishments.

1) Yritysrekisterin toimialakoodi 52484. – Business Register industry code 52484.

2) Yritysrekisterin toimialakoodi 52501. – Business Register industry code 52501.

3) Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen.

Lähde – Source:

Tilastokeskus, Yritysrekisteri – Statistics Finland, Business Register

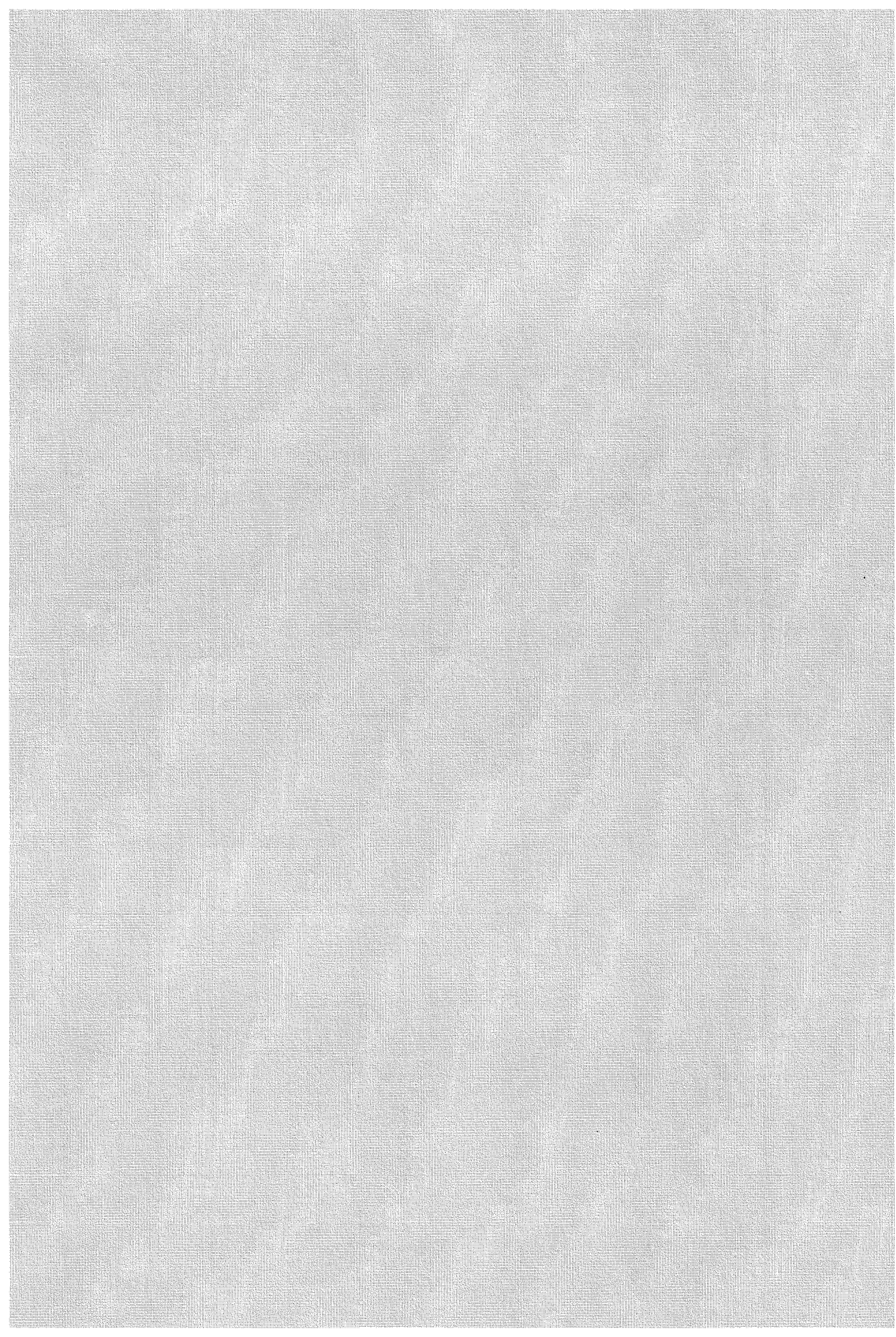
13 *Kulttuuritietoja Euroopasta, Japanista ja Yhdysvalloista*

Tilastotiedot

- 1 Kielet
- 2 Uskonnot
- 3 Kulttuuriperintö
- 4 Kirjastot
- 5 Teatterit
- 6 Äänitteet
- 7 Elokuvat
- 8 Kulttuurituotteiden kauppa
- 9 EU-maiden ja EU:n ehdokasmaiden kansalaisten kulttuuriharrastukset
- 10 Kulttuurityövoima

Tilastolähteet

Muut lähteet

13 Kulttuuritietoja Euroopasta, Japanista ja Yhdysvalloista

Lukuun on koottu eräitä kulttuuritietoja Euroopasta, Japanista ja Yhdysvalloista. Eniten kulttuuritietoja on saatavissa kulttuuriperinnöstä sekä elokuvan, äänite-

teollisuuden ja taidekaupan kaltaisista kulttuurin liike-toiminnoista.

Tilastotiedot

1 Kielet

Euroopassa on eri arvioiden mukaan 200–300 kieltä. Euroopan kielistä suurin on venäjä, jota puhuu äidinkielenään lähes 140 miljoonaa henkeä. Venäjänpuhujista 118 miljoonaa on Venäjällä. Saksaa puhuu äidinkielenään Euroopassa yli 90 miljoonaa henkeä, joista yli 75 miljoonaa asuu Saksassa.

Englanti on äidinkielenä yli 61 miljoonalla ja ranska yli 60 miljoonalla eurooppalaisella. Englanti on nykyisin useilla mittareilla mitaten Euroopan käytetyin kieli, sillä toisena kielenään englantia puhuvien määrä kasvaa koko ajan. Nykyisin englantia toisena kielenä

puhuu jo 100 miljoonaa eurooppalaista. (Monikielinen Eurooppa 2005, liitetaulukko 13.1.)

Siirtolaisuuden ja pakolaisuuden seurauksena monissa Euroopan maissa on etnisiä vähemmistöjä, joilla on oma kieltensä. Jo yli 2 miljoonalla Saksassa asuvalla on äidinkielenä turkki, ja yli 1,5 miljoonaa ranskalaista puhuu äidinkielenään arabiaa. Baltian maissa on vanhastaan ollut suuri venäjänkielinen vähemmistö. Esimerkiksi Latviassa 33 ja Virossa 28 prosenttia väestöstä puhuu äidinkielenään venäjää. (Liitetaulukko 13.1.)

2 Uskonnot

Kristinusko on Euroopan valtauskonto, sillä noin kolme neljäsosaa eurooppalaisista kuuluu kristillisiin kirkkokuntiin. Katolista uskoa tunnustaa 277 miljoonaa eurooppalaista eli lähes 40 prosenttia Euroopan väestöstä. Ortodoksit on Euroopan alueen toiseksi suurin uskontokunta; ortodokseja on lähes 160 miljoonaa eli 22 prosenttia Euroopan väestöstä. (Liitetaulukko 13.2.)

Euroopan unionin maiden kansalaisista puolet (noin 242 miljoonaa) on katolilaisia. Toiseksi eniten

EU-maissa on protestantteja, sillä monet isot ortodoksiset maat eivät vielä ole EU:n jäseniä. Siirtolaisuuden ja pakolaisuuden vaikutuksesta muihin kuin kristillisiin uskontokuntiin kuuluvien osuus on viime vuosina lisääntynyt Euroopassa. Nykyisin esimerkiksi Ranskassa on muslimeja yli 7 ja Ruotsissa lähes 3 prosenttia väestöstä. (Liitetaulukko 13.2.)

3 Kulttuuriperintö

Museot

Eniten museota on Euroopan vanhoissa ja suurissa kulttuurimaissa. Euroopan museotilastojen harmonisointia koskevan hankkeen (EGMUS, European Group on Museum Statistics) mukaan museota on eniten Saksassa, jossa on yli 6 000 museota. Myös museoissa kävijöitä on Saksassa eniten: yli 101 miljoonaa vuonna 2002.

Britannian museoissa kävi lähes 75 miljoonaa henkeä vuonna 1999, Espanjan museoissa yli 42 miljoonaa ja Ranskan museoissa noin 40 miljoonaa vuonna 2000. (A Guide to European Museum Statistics.) Väkilukuun nähden Pohjoismaissa on kuitenkin enemmän museokävijöitä kuin muissa Euroopan maissa. Islannissa kävijöitä on yli 400 henkeä sekä Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa lähes 200 sataa asukasta kohden (liitetaulukko 13.3).

Kulttuurimatkailukohteet

Euroopassa on lukuisia merkittäviä kulttuurimatkailukohteita. Niistä eniten matkailijoita on viime vuosina käynyt Kölnin tuomiokirkossa (6 milj. v. 2002) sekä Pariisin Eiffel-tornissa (6 milj. v. 2003) ja Louvren taidemuseossa (5,7 milj. v. 2003). Erityisesti suuret eurooppalaiset museot saavat useita miljoonia kävijöitä vuosittain. (Liitetaulukko 13.4.)

Maailmanperintökohteet

Unescon maailmanperintösopimuksen tavoitteena on maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojeleminen.

4 Kirjastot

Pohjoismaisten kirjastojen kokonaismäärä ei ole tiedossa, sillä kaikki kirjastot eivät sisälly tilastoihin. Yleisiä kirjastoja on eniten Suomessa ja Norjassa; kummasakin maassa on lähes tuhat yleistä kirjastoa. Pohjoismaalaisista suomalaiset lainaavat yleisistä kirjastoista 21 kirjaa ja muuta materiaalia asukasta kohden vuorokaudessa.

5 Teatterit

Pohjoismaissa oli yhteensä 336 valtiontukea saavaa teatteria vuonna 2004. Kaikissa Pohjoismaissa on valtakunnallinen pääteatteri ja muita julkista tukea saavia teattereita sekä yksityisiä teattereita ja harrastajateattereita.

6 Äänitteet

Maailman äänitemarkkinoiden viisi suurinta maata vuonna 2004 olivat Yhdysvallat, Japani, Britannia, Saksa ja Ranska. Näiden maiden osuus koko maailman äänitekaupan arvosta on noin kolme neljäsosaa. Äänitteiden määrästä niiden osuus on runsas puolet, sillä alempien hintojen maat, kuten esimerkiksi Intia ja Kiina, myyvät enemmän. (Liitetaulukot 13.8 ja 13.9.)

Vähittäismyyntien arvo oli noin 33,6 miljardia dollaria vuonna 2004. Äänitteiden myynti on ollut laskussa viime vuosina. Etenkin audioäänitteiden myynti vähentyi, kun sen sijaan dvd-äänitteiden myynti kasvoi yli 23 prosenttia ja digitaalisesti ladattavien äänitteiden myynti sitäkin nopeammin. Cd-levyjen myynti on vähentynyt kehittyneissä teollisuusmaissa jo usean

Nykyisin sopimuksen piirissä on 180 valtiota ja 812 maailmanperintökohdetta. Perintökohteista 628 oli kulttuurikohteita vuonna 2005. Lisäksi 24 kohdetta on osaksi kulttuuri- ja osaksi luonnonperintökohteita.

Valtaosa eurooppalaisista kohteista, 340, on kulttuurikohteita tai kulttuuri- ja luontokohteiden yhdistelmiä. Eniten kohteita on Italiassa (39), Espanjassa (36), Saksassa (29) ja Ranskassa (28). Suomessa on 6 kulttuuriperintökohdetta (ks. luku 2). (Liitetaulukko 13.5, www.unesco.org/whc.)

Toisena ovat tanskalaiset, joilla on 14 lainaa henkeä kohden. (Liitetaulukko 13.6.) – Muista kuin Pohjoismaista ei ole tuoreita tietoja, koska Unescon ylläpitämiä kirjastotilastoja ei ole päivitetty vuoden 1999 jälkeen.

Pohjoismaisista teattereista eniten esityksiä, yli 21 000, oli ruotsalaisissa teattereissa vuonna 2004. Myös katsojia oli Ruotsin teattereissa eniten, lähes 3,4 miljoonaa. Norjassa on maan kokoon nähden huomattavan vähän teattereita. (Liitetaulukko 13.7.)

vuoden ajan, mutta myynti on lisääntynyt huomattavasti kehitysmaissa. Kehitysmaissa kaseteilla on ollut suurin markkinaosuus aina viime vuosiin saakka. (The Recording Industry in Numbers 2005.)

Kotimaisen musiikin osuus äänitemyyntistä on vähintään 90 prosenttia Turkissa, Yhdysvalloissa ja Intiassa. Sen sijaan Belgiassa, Itävallassa, Irlannissa, Hollannissa ja Malesiassa kolme neljännestä tai enemmän äänitteiden myyntistä koostuu ulkomaisista äänitteistä. Klassisen musiikin osuus äänitemyyntistä on yli 10 prosenttia Itävallassa, Hong Kongissa ja Etelä-Koreassa. Muissa maissa osuus on 1–9 prosenttia. (The Recording Industry in Numbers 2005.)

7 Elokuvat

Amerikkalaisten ohella innokkaimpia elokuvissa kävijöitä ovat islantilaiset ja irlantilaiset, jotka käyvät elokuvissa keskimäärin 4–5 kertaa vuodessa. EU:n uusissa, unioniin vuonna 2004 liittyneissä jäsenmaissa, elokuvissa käydään vähemmän kuin vanhoissa jäsenmaissa.

Monissa maissa elokuvissa käynti on lisääntynyt viime vuosina samalla kun suuret monisaliset elokuvateatterit ovat yleistyneet. Vuonna 2003 esimerkiksi Belgian ja Britannian elokuvasaleista jo yli puolet oli vähintään kahdeksan salin monisaliteattereissa. Euroopan maista eniten elokuvasaleja on Ranskassa, Saksassa, Espanjassa ja Britanniassa. (Liitetaulukot 13.10 ja 13.11.)

8 Kulttuurituotteiden kauppa

Maailman kulttuurituotteiden kauppa

Maailman kulttuurituotteiden kauppa lähes kaksinkertaistui vuodesta 1994 vuoteen 2002. Kaupan määrä oli yli 59 miljardia dollaria vuonna 2002. Kulttuurituotteiden kauppa on keskittynyt rikkaisiin maihin, sillä yli 80 prosenttia kulttuurituotteiden viennistä ja lähes 90 prosenttia tuonnista oli korkean tulotason maissa vuonna 2002. Erityisesti Yhdysvaltojen osuus kaupasta on kasvanut. Äänitteet ja painotuotteet (kumpikin noin 30 % v. 2002) ovat nykyisin maailman kulttuuri-liiketoiminnan tärkeimmät tuotteet. (International Flows of Selected Cultural Goods and Services, 1994–2003.)

Suurimmat kulttuurituotteiden viejämaat olivat Britannia (8,5 mrd. \$), Yhdysvallat (7,6 mrd. \$) ja Kiina (5,3 mrd. \$) vuonna 2002. Vanhojen EU-maiden (15 jäsenmaata) osuus maailman kulttuurituotteiden viennistä oli yli 50 prosenttia. Suurimmat kulttuurituotteiden tuojamaat olivat Yhdysvallat (15,3 mrd. \$), Britannia (7,9 mrd. \$) ja Saksa (4,2 mrd. \$). Euroopan unionin (15 jäsenmaata) osuus maailman kulttuurituotteiden tuonnista oli runsaat 40 prosenttia. (Liitetaulukot 13.12 ja 13.13; International Flows of Selected Cultural Goods and Services, 1994–2003.)

9 EU-maiden ja EU:n ehdokasmaiden kansalaisten kulttuuriharrastukset

Television katselun ja radion kuuntelun ohella EU-maiden kansalaisten suosituimpia kulttuuriharrastuksia ovat elokuvissa käynti ja kirjojen lukeminen. Ehdokasmaissa (Bulgaria, Romania, Turkki) sekä Kreikassa radion kuuntelu on muita EU-maita vähäisem-

EU-maissa tuotettiin yhteensä 764 pitkäa elokuvaa vuonna 2004. Elokuvissa käyntejä oli runsas miljardi. Yhdysvalloissa tuotettiin 475 pitkäa elokuvaa, ja elokuvissakäyntejä oli yli 1,5 miljardia. (Focus 2005 – World Film Market Trends.)

Monikansallisten yhteistuotantojen lisääntyminen viime vuosina on tehnyt elokuvien alkuperän määrittelystä entistä vaikeamman, mutta toisaalta kansainvälistyminen parantaa elokuvien rahoitusmahdollisuuksia ja laajentaa yleisöpohjaa.

Taidekauppa

Vuonna 2004 Pablo Picasson teos Poika ja piippu (Garçon à la Pipe) myytiin Sotheby'sin huutokaupassa New Yorkissa noin 78 miljoonalla eurolla. Teos on tähän mennessä maailman kallein taidehuutokaupassa myyty maalaus. Picasson teoksia myytiin samana vuonna toista tuhatta, ja teosten arvo oli yhteensä yli 240 miljoonaa dollaria. (Liitetaulukot 13.14, 13.15 ja 13.16.) Myös vuonna 2005 Picasso oli myydyin taiteilija myytyjen teosten arvon ollessa noin 153 miljoonaa dollaria (www.artmarketinsight.com).

Taiteen hinnat ovat kohonneet korkeimmalle tasolle sitten vuoden 1990. Vuonna 2004 maailman taidehuutokauppojen liikevaihto oli lähes 3 miljardia euroa eli liikevaihto kasvoi yli 30 prosenttia edellisestä vuodesta. Kasvu jatkui vuonna 2005 (www.artmarketinsight.com). Yhdysvaltojen osuus taidehuutokauppojen myynnistä on jo lähes 50 prosenttia, kun taas Britannian osuus on alle 30 prosenttia. Noin 87 prosenttia taidehuutokauppojen liikevaihdosta koostui maalaustaiteesta (mukaan lukien vesiväriyöt) vuonna 2004. Taidehuutokaupoissa 19 teoksesta maksettiin vähintään 10 miljoonaa dollaria. (Art Market Trends 2004.)

pää. Ehdokasmaissa niin ikään elokuvissa käynti on harvinaisempaa kuin nykyisissä jäsenmaissa. Etelä-Euroopan maissa lukeminen ja kirjastossa käynti on vähäisempää kuin Keski- ja Pohjois-Euroopassa. (Liitetaulukko 13.17.) (New Europeans and Culture 2003.)

Taideharrastuksista yleisimmät ovat valokuvaus, tanssiminen ja laulaminen. Musiikin kuuntelutavoissa Euroopan maat jakautuvat kolmeen ryhmään: rock- ja pop-musiikkia kuunnellaan eniten Länsi-Euroopan maissa, viihde- ja iskelmämusiikkia Itä-Euroopassa. Sen sijaan Portugalissa, Kreikassa sekä ehdokasmaissa (Bulgaria, Romania, Turkki) kansanmusiikki on suosituinta.

Klassista musiikkia kuunnellaan eniten Luxemburgissa, Britanniassa ja Ruotsissa, vähiten Kreikassa, Portugalissa, Irlannissa ja ehdokasmaissa. (Liitetaulukot 13.18 ja 13.19.) (New Europeans and Culture 2003.)

10 Kulttuurityövoima

Euroopan unionin tilastovirasto Eurostat julkaisi vuonna 2004 ensimmäisen kerran tietoja 25 jäsenmaan kulttuurialojen työllisistä (Eurostat 2004). Eurostatin tilastoissa kulttuurialojen työllisillä tarkoitetaan kaikkia niitä, joilla on jokin kulttuuriammatti (esim. kirjastonhoitaja) sekä niitä, jotka työskentelevät jollakin kulttuurin toimialalla (esim. julkaisutoimiala). Tiedot pohjautuvat jäsenmaiden työvoimatutkimuksiin.

Tulosten mukaan 4,2 miljoonaa EU-maiden työllistä teki kulttuurialan työtä vuonna 2002, mikä on 2,5 prosenttia kaikista työllisistä. Alhaisin kulttuurityöllisten osuus oli Portugalissa ja Slovakiassa (1,4 %) ja korkein Virossa (3,7 %). Kulttuurialojen ja muiden alojen työlliset eivät eroa merkittävästi kaikista työllisistä iän

tai sukupuolen suhteen. Sen sijaan kaikissa EU-maissa kulttuurityölliset ovat keskimäärin paremmin koulutettuja: 40 prosentilla kulttuurityötä tekevästä on korkeakoulututkinto mutta vain 24 prosentilla kaikista työllisistä. (Liitetaulukko 13.20.)

Koulutuksen ohella toinen ero on se, että tilastojen perusteella kulttuurityöntekijöiden työsuhteet ovat keskimääräistä epävarmempia. Epävarmuutta kuvaa se, että kulttuurityötä tekeillä on tavanomaista enemmän tilapäisiä työsuhteita (kulttuurityö 18 % vs. kaikki 12 %), osa-aikatyötä (25 % vs. 17 %) ja vähintään yksi lisätyö (9 % vs. 3 %). Myös yrittäjätyötä tekeviä kulttuurityöllisissä on selvästi enemmän (29 %) kuin kaikissa työllisissä (14 %). (Liitetaulukko 13.21.)

Tilastolähteet

Ulkomaisia tietoja ei ole mahdollista saada läheskään kaikilta kulttuurin aloilta. Esimerkiksi kirjallisuudesta ja käsi- ja taideteollisuudesta ei ole saatavissa tuoreita ja kattavia kansainvälisiä tilastotietoja. Lisäksi monet tiedot ovat kaupallisten yritysten tuottamia, eikä niiden luotettavuutta ole mahdollista arvioida kovin hyvin.

Kielet ja uskonnot

Tiedot Euroopan kielten puhujamääristä on saatu Encyclopaedia Britannica Book of the Year 2005 -vuosikirjasta. Uskontoja koskevia tietoja on koottu mainitun teoksen lisäksi seuraavista lähteistä: The Statesman's Yearbook 2005 ja Der Fischer Weltalmanach 2005.

Kulttuuriperintö

Pohjoismaiden ministerineuvoston vuosikirjassa Nordic Statistical Yearbook on tilastotietoja Pohjoismaiden museoista. Museotilastoinnin yhtenäistämiseksi toimiva European Group on Museum Statistics (EGMUS) on tuottanut ensimmäisiä tilastotietoja EU-maiden museoista. Niitä on julkaistu EGMUS'in raportissa A Guide to European Museum Statistics (Materialien aus dem Institut für Museumkunde –

Sonderheft 3). Tietojen vertailu ei ole kovin luotettavaa, koska maat luokittelevat museoita eri tavoin.

Matkailun edistämiskeskus MEK sekä eri maiden vastaavat organisaatiot tuottavat tilastotietoja kulttuurimatkailukohteiden kävijämääristä. Unesco julkaisee tietoja maailmanperintökohteista (www.unesco.org/whc).

Kirjastot

Pohjoismaiden ministerineuvoston vuosikirjassa Nordic Statistical Yearbook julkaistaan tilastokeskuksista kerättyjä tietoja Pohjoismaiden yleisistä ja tieteellisistä kirjastoista. Lisäksi Unesco julkaisee Internet-sivuiltaan tilastoja maailman kirjastoista (www.unesco.org).

Teatterit

Nordic Statistical Yearbook sisältää tilastokeskuksista koottua tietoja Pohjoismaiden valtiontukea saavista teattereista. Muista maista ei ole saatavissa vertailukelpoisia teatteritilastoja.

Äänitteet

International Federation of the Phonographic Industry (Ifpi) julkaisee vuosikirjaa The Recording Industry in Numbers, joka sisältää tietoja maailman äänitemarkkinoista. Lisäksi Ifpi julkaisee äänitealan erillisraportte-

ja esimerkiksi piratismista. Ifpin hyväksymä Nielsen Music Control julkaisee tilastoja kevyen musiikin kappaleiden soittomääristä (www.music-control.com). Sen seurannan piiriin kuuluu yli 700 radio- ja tv-asemaa 18 maassa. Pohjoismaisia äänitetilastoja on myös Nordicomin julkaisussa Media Trends ja nettisivuilla www.nordicom.gu.se.

Elokuvat

European Audiovisual Observatoryn julkaisema tilastollinen vuosikirja Film and Home Video sisältää monipuoliset tiedot Euroopan maiden elokuvatuotannosta ja -esityksistä. Lisäksi Observatory julkaisee suppeampaa elokuvatilastollista vuosikirjaa Focus – World Film Market Trends. Elokuva-alalta ilmestyy lisäksi Media Salles'in julkaisema European Cinema Yearbook. Pohjoismaisia elokuvatilastoja on myös Nordic Statistical Yearbookissa sekä Nordicomin Media Trends -julkaisussa. Myös Suomen tilastollisessa vuosikirjassa julkaistaan kansainvälisiä elokuvatilastoja.

Elokuvatilastoja on myös European Audiovisual Observatoryn sekä Media Salles'in nettisivuilla (www.obs.coe.int, www.mediasalles.it).

Kulttuurituotteiden kauppa

Tiedot maailman maiden kulttuurituotteiden tuonnista ja viennistä perustuvat Unescon tilastoviraston julkaisuun International Flows of Selected Cultural Goods

and Services, 1994–2003, joka ilmestyi vuoden 2005 lopussa. Julkaisun tiedot on koottu tullitilastoista.

Artprice.comin vuosikirja Artprice Annual sisältää lähes 3 000 taidehuutokaupan hintatiedot kautta maailman. Hintatietoja on myös Artpricen verkkosivuilla (www.artprice.com). Lisäksi Artprice julkaisee vuosikatsausta Art Market Trends (www.artmarketinsight.com), jossa on tilastotietoja eniten myydyistä taiteilijoista ja kalleimmista taideteoksista. The European Fine Art Foundation'in raportti The European Art Market 2000 sisältää maakohtaisia tilastotietoja taide-markkinoiden kehityksestä Länsi-Euroopan maissa ja Yhdysvalloissa.

EU-maiden ja ehdokasmaiden kulttuuriharrastukset

Vanhojen EU-maiden (jäsenmaat ennen vuotta 2004) kansalaisten kulttuuriharrastuksia koskevat tiedot koottiin vuoden 2001 eurobarometrin yhteydessä. Tutkimuksen päätulokset on julkaistu Eurostatin raportissa Europeans' Participation in Cultural Activities, joka ilmestyi vuonna 2002. Uusien jäsenmaiden (2004 EU:iin liittyneet) ja ehdokasmaiden (Bulgaria, Romania, Turkki) kulttuuriharrastuksia koskeva raportti New Europeans and Culture (Eurobarometer 2003:1. European Commission) julkaistiin vuonna 2003.

Kulttuurityövoima

Tietoja Euroopan maiden kulttuurityöllisistä on julkaistu Eurostatin tiedotteessa News Release 68/2004.

Muut lähteet

Monikielinen Eurooppa (2005). Toim. Johansson, Marjut & Pyykkö, Riitta. Helsinki: Gaudeamus.

Taulukot – Tables

- 13.1. Puhutuimmat kielet Euroopassa 2003
Largest languages in Europe 2003
- 13.2. Yleisimmät uskonnot Euroopassa 2001
Largest religions in Europe 2001
- 13.3. Pohjoismaiset museot 2004
Museums in the Nordic countries 2004
- 13.4. Eräiden kulttuurimatkoilukohteiden kävijämääriä Euroopassa 2002–2003
Visitors to certain cultural tourist attractions in Europe 2002–2003
- 13.5. Unescon eurooppalaiset kulttuuriperintökohteet 2005
UNESCO World Heritage cultural sites in Europe 2005
- 13.6. Kirjastot Pohjoismaissa 2003
Libraries in the Nordic countries 2003
- 13.7. Pohjoismaiset teatterit 2004
Theatres in the Nordic countries 2004
- 13.8. Eniten äänitteitä myyneet maat 2000–2004
Top ten recording markets 2000–2004
- 13.9. Äänitteiden myynti Euroopassa sekä Japanissa ja Yhdysvalloissa 2004
Recording sales in Europe, Japan and the United States 2004
- 13.10. Elokuviissa käynnit Euroopassa sekä Japanissa ja Yhdysvalloissa 1990–2003
Cinema admissions in Europe, Japan and the United States 1990–2003
- 13.11. Elokvateatterit Euroopassa sekä Japanissa ja Yhdysvalloissa 1991, 2001, 2002 ja 2003
Cinemas in Europe, Japan and the United States 1991, 2001, 2002 and 2003
- 13.12. Kulttuurituotteiden vienti Euroopassa sekä Japanissa ja Yhdysvalloissa 2002
Exports of cultural goods in Europe, Japan and the United States 2002
- 13.13. Kulttuurituotteiden tuonti Euroopassa sekä Japanissa ja Yhdysvalloissa 2002
Imports of cultural goods in Europe, Japan and the United States 2002
- 13.14. Kalleimmat taidehuutokaupoissa myydyt maalaukset
The most expensive paintings sold at art auctions
- 13.15. Kalleimmat taidehuutokaupoissa myydyt maalaukset 2004
The most expensive paintings sold at art auctions 2004
- 13.16. Huutokaupoissa eniten myydyt tai-teilijat liikevaihdon mukaan 2004
Best-selling artists at auctions by turnover 2004
- 13.17. Kulttuurinen osallistuminen EU-maissa 2001 ja 2003
Participation in cultural activities in EU countries 2001 and 2003
- 13.18. Taideharrastukset EU-maissa 2001 ja 2003
Practice of artistic activities in EU countries 2001 ja 2003
- 13.19. Musiikin kuuntelu EU-maissa 2001 ja 2003
Listening to music in EU countries 2001 and 2003
- 13.20. Kulttuurialojen työlliset ja yliopistotutkinnon suorittaneet EU-maissa 2002
Cultural employment and university level education in EU countries 2002
- 13.21. Kulttuurialojen työllisten työsuhteiden ominaisuuksia EU-maissa 2002
Cultural employment and working characteristics in European Union 2002

Lifetaulukko 13.1. Puhutuimmat kielet Euroopassa 2003
Appendix Table 13.1. Largest languages in Europe 2003

Maa Country	Viralliset kielet Official languages	Puhutuin kieli Most spoken language	Äidinkielenään puhujia Mother tongue speakers 1 000	%	Toiseksi puhutuin kieli Second language	Äidinkielenään puhujia Mother tongue speakers 1 000	%	Kolmanneksi puhutuin kieli Third language	Äidinkielenään puhujia Mother tongue speakers 1 000	%
EU										
Alankomaat – Netherlands	hollanti – Dutch	hollanti – Dutch	15 556	95,8	frisii – Frisian	613	3,8	arabia – Arabic	133	0,8
Belgia – Belgium	flaami, ranska ja saksa Flemish, French and German	flaami – Flemish	6 128	59,3	ranska – French	3 376	32,6	italia Italian	252	2,4
Britannia – United Kingdom	englanti – English	englanti – English	57 559	97,3	kymri (wales) – Welsh	565	1,0	gaeli (skotti) – Gaelic	79	0,1
Espanja – Spain	espanja – Spanish	espanja (castellano) Spanish (castellano)	30 373	71,3	katalaani (català) Catalanian (català)	6 886	16,2	galicia (galego) Galician (galego)	2 604	6,1
Irlanti – Ireland	iri ja englanti – Irish and English	englanti – English	3 751	94,5	iri – Irish	62	1,6
Italia – Italy	italia – Italian	italia – Italian	52 956	92,9	sardi – Sardinian	1 492	2,6	friuli – Friulan	702	1,2
Itävalta – Austria	saksa – German	saksa – German	7 409	92,0	serbokroatia – Serbocroatian	175	2,2	turkki – Turkish	122	1,5
Kreikka – Greece	kreikka – Greek	kreikka – Greek	10 834	98,5	turkki – Turkish	104	0,9
Kypros – Cyprus	kreikka ja turkki Greek and Turkish	kreikka – Greek	685	74,4	turkki – Turkish	203	22,0
Latvia	latvia – Latvian	latvia (lätvi) – Latvian	1 298	55,9	venäjä – Russian	755	32,5	valkovenäjä – Belorussian	87	3,7
Liettua – Lithuania	liettua – Lithuanian	liettua – Lithuanian	2 907	84,2	puola – Polish	235	6,8	venäjä – Russian	220	6,4
Luxemburg – Luxembourg	letzeburg, ranska ja saksa Letzeburgish, French and German	letzeburg (luxemburg) Letzeburgish	197	43,5	portugali – Portuguese	182	40,2	italia – Italian	14	3,1
Malta	malta ja englanti Maltese and English	malta – Maltese	380	95,2	englanti – English	14	3,5
Portugali – Portugal	portugali – Portuguese	portugali – Portuguese	10 079	99,0
Puola – Poland	puola – Polish	puola – Polish	37 704	97,6	saksa – German	500	1,3	ukraina – Ukrainian	230	0,6
Ranska – France	ranska – French	ranska – French	55 974	93,6	arabia – Arabic	1 514	2,5	saksa – German	1 016	1,7
Ruotsi – Sweden	ruotsi – Swedish	ruotsi – Swedish	8 021	89,5	suomi – Finnish	211	2,4	eteläslaavilaiset kielet South Slavonic languages	117	1,3
Saksa – Germany	saksa – German	saksa – German	75 429	91,3	turkki – Turkish	2 120	2,6	eteläslaavilaiset kielet South Slavonic languages	1 196	1,4
Slovakia	slovakki – Slovakian	slovakki – Slovakian	4 626	85,6	unkari – Hungarian	569	10,5	romani – Romany language	90	1,7
Slovenia	sloveeni – Slovenian	sloveeni – Slovenian	1 732	87,9	serbokroatia – Serbocroatian	156	7,9	unkari – Hungarian	9	0,5
Suomi – Finland	suomi ja ruotsi Finnish and Swedish	suomi – Finnish	4 797	92,1	ruotsi – Swedish	290	5,6	venäjä Russian	33	0,6
Tanska – Denmark	tanska – Danish	tanska – Danish	5 102	94,7	turkki – Turkish	47	0,9	arabia – Arabic	39	0,7
Tšekki – Czech Republic	tšekki – Czech	tšekki – Czech	8 282	81,2	määri – Moravian	1 313	12,9	slovakki – Slovakian	312	3,1

Maa Country	Viralliset kielet Official languages	Puhuttu kieli Most spoken language	Äidinkielen puhujia Mother tongue speakers 1 000	%	Toiseksi puhuttu kieli Second language	Äidinkielen puhujia Mother tongue speakers 1 000	%	Kolmanneksi puhuttu kieli Third language	Äidinkielen puhujia Mother tongue speakers 1 000	%
Unkari – Hungary	unkari – Hungarian	unkari – Hungarian	9 984	98,5	romani Romany language	51	0,5	saksa – German	40	0,4
Viro – Estonia	viro – Estonian	viro – Estonian	883	65,3	venäjä – Russian	380	28,1	ukraina – Ukrainian	34	2,5
Muu Eurooppa – Rest of Europe										
Albania	albania – Albanian	albania – Albanian	3 102	98,0	kreikka – Greek	59	1,9	makedonia – Macedonian	5	0,2
Bosnia–Herzegovina Bosnia and Herzegovina	bosnia (= serbokroatia) Bosnian (= Serbocroatian)	serbokroatia Serbocroatian	3 420	91,9
Bulgaria	bulgaria – Bulgarian	bulgaria – Bulgarian	6 480	83,2	turkki – Turkish	734	9,4	romani (tigan) Romany language (tigan)	286	3,7
Islanti – Iceland	islanti – Icelandic	islanti – Icelandic	278	95,9	englanti – English
Kroatia – Croatia	kroatia (= serbokroatia) Croatian (= Serbocroatian)	serbokroatia Serbocroatian	4 252	96,0	sloveeni – Slovenian
Makedonia Macedonia	makedonia ja albania Macedonian and Albanian	makedonia Macedonian	1 368	66,5	albania – Albanian	470	22,9	turkki – Turkish	82	4,0
Moldova	moldovia – Moldovan	moldovia – Moldovan	2 646	62,0	venäjä – Russian	985	23,1	ukraina – Ukrainian	368	8,6
Norja – Norway	norja – Norwegian	norja – Norwegian	4 411	96,5	englanti – English	24	0,5	tanska – Danish	18	0,4
Romania	romania – Romanian	romania – Romanian	19 346	89,5	unkari – Hungarian	1 427	6,6	romani (tigan) Romany language (tigan)	540	2,5
Serbia ja Montenegro Serbia and Montenegro	ei virallista kieltä no official language	serbokroatia Serbocroatian	7 920	75,2	albania – Albanian	1 738	16,5	unkari – Hungarian	346	3,3
Sveitsi – Switzerland	saksa, ranska, italia ja retoromaani German, French, Italian and Retoromanian	saksa – German	4 669	63,6	ranska – French	1 410	19,2	italia – Italian	562	7,7
Ukraina – Ukraine	ukraina – Ukrainian	ukraina – Ukrainian	30 937	64,6	venäjä – Russian	15 714	32,8	romania – Romanian	318	0,7
Vaiko–Venäjä Belarus	valkovenäjä ja venäjä Belorussian and Russian	valkovenäjä Belorussian	6 488	65,7	venäjä – Russian	3 155	31,9	ukraina – Ukrainian	129	1,3
Venäjä – Russia	venäjä – Russian	venäjä – Russian	118 000	81,4	tataari – Tatar language	5 519	3,8	ukraina – Ukrainian	3 446	2,4

Lähde – Source:
Encyclopaedia Britannica 2005 Book of the Year. Chicago, London et al.: Encyclopaedia Britannica, Inc.

Liitetaulukko 13.2. Yleisimmät uskonnot Euroopassa 2001*
Appendix Table 13.2. Largest religions in Europe 2001*

Maa Country	Väkiluku Population	Suurin uskontokunta Largest religious community	Jäseniä Members	% väestöstä % of population	Toiseksi suurin uskontokunta Second largest religious community	Jäseniä ¹⁾ Members ¹⁾	% väestöstä ¹⁾ % of population ¹⁾	Kolmanneksi suurin uskontokunta Third largest religious community	Jäseniä ¹⁾ Members ¹⁾	% väestöstä ¹⁾ % of population ¹⁾
	1 000		1 000			1 000			1 000	
EU	452 226	katolilaiset – Catholics	241 511	53,4	protestantit²⁾ – Protestants	60 265	13,3	anglikaanit – Anglicans	26 223	5,8
Alankomaat – Netherlands	15 980	katolilaiset – Catholics	4 950	31,0	protestantit ²⁾ – Protestants ²⁾	3 360	21,0	muslimit – Muslims	720	4,5
Belgia – Belgium	10 270	katolilaiset – Catholics	8 310	80,9	muslimit – Muslims	250	2,4	protestantit – Protestants	..	1,0
Britannia – United Kingdom	59 960	anglikaanit – Anglicans	26 140	43,6	katolilaiset – Catholics	5 590	9,3	protestantit – Protestants	5 020	8,4
Espanja – Spain	40 130	katolilaiset – Catholics	36 920	92,0	muslimit – Muslims	200	0,5	protestantit – Protestants	..	0,3
Irlanti – Ireland	3 820	katolilaiset – Catholics	3 500	91,6	anglikaanit – Anglicans	83	2,2	presbyteerit – Presbyterians	13	0,3
Italia – Italy	57 890	katolilaiset – Catholics	46 260	79,9	muslimit – Muslims	680	1,2	protestantit – Protestants	50	0,1
Itävalta – Austria	8 070	katolilaiset – Catholics	luterilaiset ym. protestantit Lutherans and other Protestants	430	5,3	muslimit – Muslims
Kreikka – Greece	10 870	ortodoksit – Orthodox	10 010	92,1	muslimit – Muslims	360	3,3	protestantit – Protestants	..	0,6
Kypros – Cyprus	870	ortodoksit – Orthodox	630	72,4	{sunni}muslimit	200	23,0	Armenian ortodoksit Armenian Orthodox
Latvia	2 358	katolilaiset – Catholics	350	14,8	{sunni} Muslimit	345	14,6	ortodoksit – Orthodox	181	7,7
Liettua – Lithuania	3 690	katolilaiset – Catholics	2 660	72,1	evankelisuluterilaiset Evangelical Lutherans	90	2,4	protestantit – Protestants	..	1,3
Luxemburg – Luxembourg	440	katolilaiset – Catholics	400	90,9	ortodoksit – Orthodox	..	1,1	juutalaiset – Jewish	1	0,1
Malta	384	katolilaiset – Catholics	363	94,5	protestantit – Protestants	21	5,5
Portugali – Portugal	10 330	katolilaiset – Catholics	9 520	92,2	muut – others	..	1,5	muut kristityt other Christians	..	1,1
Puola – Poland	38 650	katolilaiset – Catholics	35 050	90,7	ortodoksit – Orthodox	550	1,4	protestantit – Protestants	268	0,7
Ranska – France	59 080	katolilaiset – Catholics	38 690	65,5	{sunni}muslimit	4 180	7,1	protestantit – Protestants	720	1,2
Ruotsi – Sweden	8 890	evankelisuluterilaiset Evangelical Lutherans	7 690	86,5	muslimit – Muslims	250	2,8	katolilaiset – Catholics	158	1,8
Saksa – Germany	82 400	evankelisuluterilaiset Evangelical Lutherans	29 330	35,6	katolilaiset – Catholics	27 590	33,5	muslimit – Muslims	3 660	4,4
Slovakia	5 410	katolilaiset – Catholics	3 270	60,4	Slovakian evankeliset Slovakian Evangelicals	340	6,3	ortodoksit – Orthodox	..	4,1
Slovenia	1 990	katolilaiset – Catholics	1 650	82,9	ortodoksit – Orthodox	..	2,4	muslimit – Muslims	..	1,5
Suomi – Finland	5 190	evankelisuluterilaiset Evangelical Lutherans	4 410	85,0	ortodoksit – Orthodox	58	1,1	Jehovan todistajat Jehovah's Witnesses	18	0,3
Tanska – Denmark	5 360	evankelisuluterilaiset Evangelical Lutherans	4 600	85,8	muslimit – Muslims	120	2,2	katolilaiset – Catholics	32	0,6
Tšekki – Czech Republic	10 270	katolilaiset – Catholics	4 010	39,0	protestantit ³⁾ – Protestants ³⁾	410	4,0	ortodoksit – Orthodox	20	0,2
Unkari – Hungary	10 190	katolilaiset – Catholics	6 120	60,1	protestantit – Protestants	2 470	24,2	juutalaiset – Jewish	80	0,8
Viro – Estonia	1 363	ortodoksit – Orthodox	277	20,3	evankelisuluterilaiset Evangelical Lutherans	187	13,7	juutalaiset – Jewish	3	0,2

Liitetaulukko 13.2. Jatkuu – Appendix Table 13.2. Cont.

Maa Country	Väkiluku Population	Suurin uskontokunta Largest religious community	Jäseniä Members	% väestöstä % of population	Toiseksi suurin uskontokunta Second largest religious community	Jäseniä ¹⁾ Members ¹⁾	% väestöstä ¹⁾ % of population ¹⁾	Kolmanneksi suurin uskontokunta Third largest religious community	Jäseniä ¹⁾ Members ¹⁾	% väestöstä ¹⁾ % of population ¹⁾
1 000										
Muu Eurooppa – Rest of Europe										
Albania	3 090	{sunni}muslimit {Sunni} Muslims	1 200	38,8	katolilaiset – Catholics	520	16,8	Albanian ortodoksit Albanian Orthodox	320	10,4
Bosnia–Herzegovina Bosnia and Herzegovina	3 930	sunniusimit Sunni Muslims	1 690	43,0	ortodoksit – Orthodox	1 180	30,0	katolilaiset – Catholics	710	18,1
Bulgaria	7 950	ortodoksit – Orthodox	5 690	71,6	{sunni}muslimit {Sunni} Muslims	940	11,8	protestantit – Protestants	..	1,4
Islanti – Iceland	280	evankelisulterilaiset Evangelical Lutherans	260	92,9	katolilaiset – Catholics	..	1,5
Kroatia – Croatia	4 400	katolilaiset – Catholics	3 890	88,4	ortodoksit – Orthodox	250	5,7	sunniusimit Sunni Muslims	100	2,3
Makedonia – Macedonia	2 050	ortodoksit – Orthodox	1 210	59,0	sunniusimit – Sunni Muslims	580	28,3	katolilaiset – Catholics	..	0,4
Moldova	3 612	Romanian ortodoksit Romanian Orthodox	1 263	35,0	Venäjän ortodoksit Russian Orthodox	342	9,5	muslimit – Muslims	..	5,5
Norja – Norway	4 520	evankelisulterilaiset Evangelical Lutherans	3 990	88,3	muslimit – Muslims	56	1,2	katolilaiset – Catholics	38	0,8
Romania	22 410	Romanian ortodoksit Romanian Orthodox	19 460	86,8	katolilaiset – Catholics	1 140	5,1	protestantit – Protestants	802	3,6
Serbia ja Montenegro Serbia and Montenegro	10 680	ortodoksit – Orthodox	6 680	62,5	sunniusimit – Sunni Muslims	2 030	19,0	katolilaiset – Catholics	620	5,8
Sveitsi – Switzerland	7 220	katolilaiset – Catholics	3 330	46,1	protestantit – Protestants	2 890	40,0	muslimit – Muslims	..	2,2
Ukraina – Ukraine	48 765	ortodoksit – Orthodox	14 569	29,9	katolilaiset – Catholics	3 993	8,2	protestantit – Protestants	1 736	3,6
Valko-Venäjä – Belarus	9 985	ortodoksit – Orthodox	3 151	31,6	katolilaiset – Catholics	1 772	17,7	juutalaiset – Jewish	60	0,6
Venäjä – Russia	144 430	ortodoksit – Orthodox	23 580	16,3	muslimit – Muslims	10 980	7,6	protestantit – Protestants	1 320	0,9

* Tilasto sisältää pääsääntöisesti vain eri uskontokuntiin kuuluvat; ateistit ovat mukana ainoastaan jos kyseinen maa tilastoi ne uskonnoksi. Ryhmä protestantit eivät sisällä taulukossa anglikaaneja. Nimen sunni esinyessä hakusulkeissa muslimien yhteydessä tilastossa ovat mukana kaikki muslimit, vaikka pääosan tiedetäänkin kuuluvan sunnimuslimiin, mutta heitä ei ole tilastoitu erikseen. – Statistics mainly include only those belonging to different religious communities; atheists are included only if the country in question records them as religion. The group Protestants does not include Anglicans in the table. When the term 'sunni' is in brackets with Muslims, the statistics contain all Muslims, although the majority is known to belong to Sunni Muslims but they are not recorded separately in the statistics.

1) Kursivilla merkityt luvut ovat eri vuodelta tai eri tilastosta kuin muut. – Figures in italics are from different years or different statistics than others.

2) Hollannin reformoitu kirkko ja kalvinistit. – Dutch Reformed Church and Calvinists.

3) Evankeliset ja hussilaiset. – Evangelicals and Hussites.

Lähteet – Sources:
Encyclopaedia Britannica Book of the Year 2005
The Statesman's Yearbook 2005
Der Fischer Weltalmanach 2005

Litetaulukko 13.3. Pohjoismaiset museot 2004
Appendix Table 13.3. Museums in the Nordic countries 2004

Maa Country	Museoita Museums	Kävijöitä Visitors 1 000	Kävijöitä 100 as. kohden Visitors per 100 inhabitants
Kaikki Pohjoismaat – All Nordic countries	1 041	40 906	167
Suomi – Finland	163	4 783	91
Ruotsi – Sweden	223	16 331	182
Norja – Norway	263	8 523	186
Tanska – Denmark	258	10 077	187
Islanti – Iceland	134	1 192	410

Lähteet – Sources:

Kansalliset tilastovirastot sekä Swedish National Council for Cultural Affairs – National statistical institutes and the Swedish National Council for Cultural Affairs

Litetaulukko 13.4. Eräiden kulttuurimatkailukohteiden kävijämääriä Euroopassa 2002–2003*
*Appendix Table 13.4. Visitors to certain cultural tourist attractions in Europe 2002–2003**

Kohde Attraction	Valtio Country	Vuosi Year	Kävijöitä Visitors miljoonaa – million
Kölnin tuomiokirkko – Cologne Cathedral	Saksa – Germany	2002	6,0
Eiffel-torni – Eiffel Tower (Pariisi – Paris)	Ranska – France	2003	5,9
Louvren taidemuseo – Musée du Louvre (Pariisi – Paris)	Ranska – France	2003	5,7
Centre Georges Pompidou (Pariisi – Paris)	Ranska – France	2003	5,3
Tate Modern (Lontoo – London)	Britannia – United Kingdom	2002	4,6
British Museum (Lontoo – London)	Britannia – United Kingdom	2002	4,6
National Gallery (Lontoo – London)	Britannia – United Kingdom	2002	4,1
British Airways London Eye	Britannia – United Kingdom	2002	4,1
Vatikaanin museot – Vatican Museums	Vatikaani – Holy See	..	3,0
Rüdesheimer Drosselgasse	Saksa – Germany	2002	3,0
Versaillesin linna – Chateau de Versailles	Ranska – France	2003	2,9
Cité des Sciences de la Villette (Pariisi – Paris)	Ranska – France	2003	2,9
Reichstag (Valtiopäivätalo – Parliament building) (Berliini – Berlin)	Saksa – Germany	2002	2,7
Victoria and Albert Museum (Lontoo – London)	Britannia – United Kingdom	2002	2,7
Bonner Museumsmeile	Saksa – Germany	2002	2,5
Rothenburg ob der Tauber	Saksa – Germany	2002	2,5
Musée national d'art moderne (Pariisi – Paris)	Ranska – France	2003	2,3
Sagrada Família -kirkko – The Temple de la Sagrada Família (Barcelona)	Espanja – Spain	..	2,1
Bad Münstereifel vanhakaupunki – Bad Münstereifel Old Town	Saksa – Germany	2002	2,0
Tower of London	Britannia – United Kingdom	2002	1,9
Schloss Schönbrunn (Wien – Vienna)	Itävalta – Austria	2003	1,8
Kulturhuset (Tukholma – Stockholm)	Ruotsi – Sweden	2003	1,6
York Minster -tuomiokirkko – York Minster cathedral	Britannia – United Kingdom	2002	1,6
Van Gogh Museum (Amsterdam)	Alankomaat – Netherlands	2003	1,3

* Ei sisällä huvipuistoja eikä kulttuuritapahtumia. – Excluding amusement parks and cultural events.

Lähteet – Sources:

Der Deutsche Tourismusverband e.V. (DTV), www.deutscher-tourismusverband.de

<http://mv.vatican.va>

Mémento du Tourisme 2004, Observatoire National du Tourisme

National Tourist Boards

Netherlands Board of Tourism & Conventions, www.nbt.nl

Statistics on Tourism & Research, www.staruk.org

TourMis, <http://tourmis.wu-wien.ac.at/>

Turistdelegationen, www.tourist.se

Liitetaulukko 13.5. Unescon eurooppalaiset kulttuuriperintökohteet 2005*
Appendix Table 13.5. UNESCO World Heritage cultural sites in Europe 2005*

Maa Country	Kohteita Sites	Maa Country	Kohteita Sites
Maailma yht. – World total	812	Makedonia – F.Y.R. Macedonia	1
– joista kulttuuri- tai yhdistelmäkohteita of which cultural or mixed sites	652	Malta	3
– niistä Euroopassa – of which in Europe	340	Moldova	1
Alankomaat – Netherlands	7	Norja – Norway	6
Albania	2	Portugali – Portugal	12
Andorra	1	Puola – Poland	11
Belgia – Belgium	9	Ranska – France	28
Bosnia–Hertsegovina – Bosnia and Herzegovina	1	Romania	6
Britannia – United Kingdom	21	Ruotsi – Sweden	13
Bulgaria	7	Saksa – Germany	29
Espanja – Spain	36	Serbia ja Montenegro – Serbia and Montenegro	4
Irlanti – Ireland	2	Slovakia	4
Islanti – Iceland	1	Suomi – Finland	6
Italia – Italy	39	Sveitsi – Switzerland	4
Itävalta – Austria	8	Tanska – Denmark	3
Kreikka – Greece	16	Tšekki – Czech Republic	12
Kroatia – Croatia	5	Ukraina – Ukraine	3
Kypros – Cyprus	3	Unkari – Hungary	7
Latvia	2	Valko-Venäjä – Belarus	3
Liettua – Lithuania	4	Vatikaanivaltio – Holy See	2
Luxemburg – Luxembourg	1	Venäjä – Russian Federation	15
		Viro – Estonia	2

* Sisältää myös yhdistetyt kulttuuri- ja luontokohteet. Mikäli kohde sijaitsee usean maan alueella, se on laskettu mukaan kaikkiin. –
Also includes combined natural and cultural sites. If the site stretches to several countries, then it is included in figures of all these countries.

Lähde – Source:
Unesco (www.unesco.org/whc)

Liitetaulukko 13.6. Kirjastot Pohjoismaissa 2003
Appendix Table 13.6. Libraries in the Nordic countries 2003

Maa Country	Kirjastoja Libraries	Kokoelmat (säilytysyksikköä) Collections (physical units)	Lainoja Loans	Lainoja / asukas Loans / inhabitant
Suomi – Finland				
Yhteensä – Total	
Yleiset kirjastot – Public libraries	968	40 972 605	108 405 719	21
Kansalliskirjastot – National libraries	1	3 369 364	534 972	
Yliopistokirjastot – University libraries	20	21 764 924	14 547 744	
Koulukirjastot – School libraries	
Erikoiskirjastot – Special libraries	15	26 155 768	558 807	
Muut kirjastot – Other libraries	
Ruotsi – Sweden				
Yhteensä – Total	
Yleiset kirjastot – Public libraries	290	43 004 851	64 774 720	7
Kansalliskirjastot – National libraries	1	3 885 654	138 835	
Yliopistokirjastot – University libraries	39	24 340 338	9 466 201	
Koulukirjastot – School libraries	
Erikoiskirjastot – Special libraries	31	2 927 969	213 342	
Muut kirjastot – Other libraries	
Norja – Norway				
Yhteensä – Total	4 693	52 741 000	29 521 890	
Yleiset kirjastot – Public libraries	892	20 488 405	18 361 942	4
Kansalliskirjastot – National libraries	3	2 413 000	60 236	
Yliopistokirjastot – University libraries	71	10 263 000	1 834 087	
Koulukirjastot – School libraries	3 032	9 125 656	5 412 310	
Erikoiskirjastot – Special libraries	262	6 868 000	2 118 536	
Muut kirjastot – Other libraries	433	3 582 939	1 734 779	
Tanska – Denmark				
Yhteensä – Total	..	111 329 000	108 288 000	
Yleiset kirjastot – Public libraries	227	29 768 000	73 619 000	14
Kansalliskirjastot – National libraries	1	20 528 000	1 624 000	
Yliopistokirjastot – University libraries	19	14 527 000	5 523 000	
Koulukirjastot – School libraries	..	35 956 000	25 375 000	
Erikoiskirjastot – Special libraries	..	6 436 000	447 000	
Muut kirjastot – Other libraries	..	4 114 000	1 700 000	
Islanti – Iceland				
Yhteensä – Total	
Yleiset kirjastot – Public libraries
Kansalliskirjastot – National libraries	1	901 000	83 264	
Yliopistokirjastot – University libraries	7	205 074	69 267	
Koulukirjastot – School libraries	
Erikoiskirjastot – Special libraries	
Muut kirjastot – Other libraries	

Lähde – Source:
Nordic Statistical Yearbook

Liitetaulukko 13.7. Pohjoismaiset teatterit 2004 *
Appendix Table 13.7. Theatres in the Nordic countries 2004 *

Maa Country	Teattereita Theatres	Esityksiä Performances	Katsojia Visitors
			1 000
Kaikki Pohjoismaat – All Nordic countries	336	56 003	10 336
Suomi – Finland	93	17 262	3 018
Ruotsi – Sweden	109	21 074	3 367
Norja – Norway	22	7 522	1 549
Tanska – Denmark	106	11 241	2 172
Islanti – Iceland	6	904	230

* Ainoastaan valtionosuutta saavat teatterit. – Only theatres supported by the State.

Lähteet – Sources:

Kansalliset tilastovirastot sekä Swedish National Council for Cultural Affairs – National statistical institutes and the Swedish National Council for Cultural Affairs

Liitetaulukko 13.8. Eniten äänitteitä myyneet maat 2000–2004
Appendix Table 13.8. Top ten recording markets 2000–2004

Arvon mukaan – By value			Kappalemäärien mukaan – By volume		
Maa Country	Vähittäis- myynnin arvo Retail value	Osuus maailman myynnin arvosta Share of world sales	Maa Country	Kpl Units	Osuus maailman myynnistä Share of world sales
	milj. US \$ US \$ million	%		milj. million	%
2004			2004		
Koko maailma yhteensä – World total	33 632,9	100,0	Koko maailma yhteensä – World total	2 772,6	100,0
10 suurinta yhteensä – Top ten total	28 101,7	83,6	10 suurinta yhteensä – Top ten total	2 066,2	74,5
Yhdysvallat – USA	12 153,4	36,1	Yhdysvallat – USA	809,7	29,2
Japani – Japan	5 167,8	15,4	Japani – Japan	255,6	9,2
Britannia – United Kingdom	3 508,7	10,4	Britannia – United Kingdom	194,1	7,0
Saksa – Germany	2 149,0	6,4	Saksa – Germany	181,3	6,5
Ranska – France	1 979,3	5,9	Intia – India	130,2	4,7
Australia	716,7	2,1	Ranska – France	126,6	4,6
Kanada – Canada	693,8	2,1	Kiina – China	123,6	4,5
Italia – Italy	652,5	1,9	Venäjä – Russia	118,9	4,3
Espanja – Spain	572,8	1,7	Brasilia – Brazil	66,0	2,4
Alankomaat – Netherlands	507,7	1,5	Kanada – Canada	60,2	2,2
Koko maailma yhteensä 2000 – World total 2000	36 887,5		Koko maailma yhteensä 2000 – World total 2000	3 342,9	
Koko maailma yhteensä 2001 – World total 2001	34 800,9		Koko maailma yhteensä 2001 – World total 2001	3 171,8	
Koko maailma yhteensä 2002 – World total 2002	32 562,7		Koko maailma yhteensä 2002 – World total 2002	2 935,7	
Koko maailma yhteensä 2003 – World total 2003	32 375,2		Koko maailma yhteensä 2003 – World total 2003	2 782,6	

Lähde – Source:

The Recording Industry in Numbers 2005. London: IFPI (International Federation of the Phonographic Industry).

Liitetaulukko 13.9. Äänitteiden myynti Euroopassa sekä Japanissa ja Yhdysvalloissa 2004
Appendix Table 13.9. Recording sales in Europe, Japan and the United States 2004

Maa Country	Singlet Singles	LP-levyt LPs	Musiikki- kasetit MCs	CD-levyt CDs	DVD-levyt DVDs	VHS-kasetit VHS	Yhteensä ¹⁾ Total ¹⁾	Kpl / asukas Copies / person
Miljoonaa kpl – Million copies								
EU								
Alankomaat – <i>Netherlands</i>	2,7	0,2	0,0	23,2	5,3	0,0	29,9	1,8
Belgia – <i>Belgium</i>	3,5	0,0	0,0	15,6	1,6	0,0	18,5	1,8
Britannia – <i>United Kingdom</i>	31,4	0,8	0,2	174,6	7,7	–	194,1	3,2
Espanja – <i>Spain</i>	1,3	0,0	0,3	34,0	3,5	0,1	38,4	1,0
Irlanti – <i>Ireland</i>	0,8	0,0	0,0	7,8	0,5	0,0	8,6	2,2
Italia – <i>Italy</i>	1,4	0,0	–	33,1	2,0	–	37,8	0,7
Itävalta – <i>Austria</i>	1,6	0,1	0,1	9,7	0,6	0,0	11,0	1,3
Kreikka – <i>Greece</i>	0,6	0,0	0,1	6,9	0,3	–	7,6	0,7
Kypros – <i>Cyprus</i>
Latvia	0,2	0,3	0,0	–	0,6	0,3
Liettua – <i>Lithuania</i>
Luxemburg – <i>Luxembourg</i>
Malta
Portugali – <i>Portugal</i>	1,7	..	1,2	9,1	0,8	0,0	11,7	1,1
Puola – <i>Poland</i>	0,1	0,0	1,2	10,5	0,6	0,0	12,3	0,3
Ranska – <i>France</i>	24,3	0,2	0,5	106,4	9,0	–	126,6	2,1
Ruotsi – <i>Sweden</i>	1,4	0,0	0,1	16,6	0,8	0,1	18,1	2,0
Saksa – <i>Germany</i>	23,5	0,9	13,1	146,6	11,5	1,1	181,3	2,2
Slovakia
Slovenia
Suomi – <i>Finland</i>	0,4	0,0	0,1	9,0	0,3	0,1	9,6	1,8
Tanska – <i>Denmark</i>	0,2	0,0	0,0	9,7	0,4	0,0	10,2	1,9
Tšekki – <i>Czech Republic</i>	0,0	–	0,4	3,3	0,2	0,0	4,0	0,4
Unkari – <i>Hungary</i>	0,0	..	2,0	5,4	0,2	0,0	7,6	0,8
Viro – <i>Estonia</i>	0,0	..	0,1	0,8	–	–	0,9	0,7
Muu Eurooppa – Rest of Europe								
Albania
Bosnia-Hertsegovina – <i>Bosnia and Herzegovina</i>
Bulgaria	0,5	0,4	0,0	0,0	0,9	0,1
Islanti – <i>Iceland</i>
Kroatia – <i>Croatia</i>	–	–	0,2	2,6	0,0	–	2,8	0,6
Makedonia – <i>Macedonia</i>
Moldova
Norja – <i>Norway</i>	0,9	–	0,0	12,4	0,3	–	13,1	2,8
Romania	0,0	..	14,6	4,2	0,0	0,0	18,8	0,8
Serbia ja Montenegro – <i>Serbia and Montenegro</i>
Sveitsi – <i>Switzerland</i>	1,8	0,1	0,6	18,2	0,7	0,0	20,4	2,7
Turkki – <i>Turkey</i>	–	–	28,9	14,6	–	–	43,5	0,6
Ukraina – <i>Ukraine</i>	0,0	–	8,2	7,1	0,0	0,0	15,4	0,3
Valko-Venäjä – <i>Belarus</i>
Venäjä – <i>Russia</i>	0,1	0,1	60,5	58,0	0,2	0,1	118,9	0,8
Muut maat – Other countries								
Japani – <i>Japan</i>	81,3	3,6	2,7	201,3	20,3	0,2	255,6	2,0
Yhdysvallat – <i>USA</i>	6,6	1,4	5,2	767,0	29,0	3,8	809,7	2,8

1) Yhteensä-lukuihin voi sisältyä ääniteformaatteja, joita ei ole eritelty taulukossa. – Totals may include recording formats not specifically shown in the table.

2) Ei sisällä Kyproksen, Liettuan, Luxemburgin, Maltan, Slovakian ja Slovenian myyntiä. – Excluding sales of Cyprus, Lithuania, Luxembourg, Malta, Slovakia and Slovenia.

Lähde – Source:

The Recording Industry in Numbers 2005. London: IFPI (International Federation of the Phonographic Industry).

Liitetaulukko 13.10. Elokuviassa käynnit Euroopassa sekä Japanissa ja Yhdysvalloissa 1990–2003
Appendix Table 13.10. Cinema admissions in Europe, Japan and the United States 1990–2003

Maa Country	1990	1995	2000	2002	2003
	Käyntejä / asukas – Admissions / inhabitant				
EU					
EU:n keskiarvo – EU average	1,6	1,4	1,7	1,9	1,9
Alankomaat – <i>Netherlands</i>	1,0	1,1	1,4	1,5	1,5
Belgia – <i>Belgium</i>	1,7	1,9	2,3	2,4	2,2
Britannia – <i>United Kingdom</i>	1,5	2,0	2,4	2,9	2,8
Espanja – <i>Spain</i>	2,0	2,4	3,4	3,5	3,4
Irlanti – <i>Ireland</i>	2,1	2,7	3,9	4,5	4,4
Italia – <i>Italy</i>	1,5	1,5	1,8	2,0	1,9
Itävalta – <i>Austria</i>	1,3	1,5	2,0	2,4	2,2
Kreikka – <i>Greece</i>	1,3	0,8	1,3	¹⁾ 1,1	..
Kypros – <i>Cyprus</i>	..	1,2	1,2	1,2	1,3
Latvia	..	0,4	0,6	0,5	0,5
Liettua – <i>Lithuania</i>	..	0,2	0,6	0,6	0,4
Luxemburg – <i>Luxembourg</i>	1,4	1,7	3,1	3,2	2,8
Malta	2,5	2,7	2,8
Portugali – <i>Portugal</i>	1,0	1,1	1,8	1,9	1,8
Puola – <i>Poland</i>	..	0,6	0,5	0,7	0,6
Ranska – <i>France</i>	2,2	2,2	2,8	3,1	2,9
Ruotsi – <i>Sweden</i>	1,8	1,7	1,9	2,1	2,0
Saksa – <i>Germany</i>	1,6	1,5	1,9	2,0	1,8
Slovakia	..	1,1	0,5	0,5	0,6
Slovenia	..	1,5	1,1	1,4	1,5
Suomi – <i>Finland</i>	1,3	1,0	1,4	1,5	1,5
Tanska – <i>Denmark</i>	1,9	1,7	2,0	2,4	2,3
Tšekki – <i>Czech Republic</i>	..	0,9	0,9	1,0	1,2
Unkari – <i>Hungary</i>	..	1,4	1,2	1,3	1,4
Viro – <i>Estonia</i>	..	0,7	0,8	1,1	0,9
Muu Eurooppa – Rest of Europe					
Albania
Bosnia-Hertsegovina – <i>Bosnia and Herzegovina</i>
Bulgaria	..	1,4	0,3	0,3	0,4
Islanti – <i>Iceland</i>	8,5	7,7	5,6	5,6	5,1
Kroatia – <i>Croatia</i>	0,6	0,6	0,5
Makedonia – <i>Macedonia</i>	0,1
Moldova
Norja – <i>Norway</i>	2,7	2,5	2,6	2,7	2,9
Romania	..	0,8	0,2	0,2	0,2
Serbia ja Montenegro – <i>Serbia and Montenegro</i>	0,4	¹⁾ 0,5	..
Sveitsi – <i>Switzerland</i>	2,1	2,2	2,2	2,6	2,3
Ukraina – <i>Ukraine</i>
Valko-Venäjä – <i>Belarus</i>
Venäjä – <i>Russia</i>	..	0,5	0,3	0,5	0,6
Muut maat – Other countries					
Japani – <i>Japan</i>	1,2	1,0	1,1	1,3	1,3
Yhdysvallat – <i>USA</i>	4,7	4,3	4,7	5,7	5,4

1) Ennakkotieto. – Preliminary data.

Lähteet – Sources:

European Cinema Yearbook 2001–2003. Milano: Media Salles.

Yearbook 2003 & 2004: Film and Home Video. Strasbourg: European Audiovisual Observatory.

Liitetaulukko 13.11. Elokuvateatterit Euroopassa sekä Japanissa ja Yhdysvalloissa 1991, 2001, 2002 ja 2003
Appendix Table 13.11. Cinemas in Europe, Japan and the United States 1991, 2001, 2002 and 2003

Maa Country	Elokuvasaleja Screens			Saleista multiplex-teattereissa ¹⁾ Density of screens in multiplexes ¹⁾			Lipun keskihinta Average ticket price		
	1991	2002	2003	1991 %	2001 %	2003 %	1991 EUR	2002 EUR	2003 EUR
EU									
EU:n keskiarvo – EU average	4,3	4,9	5,0
Alankomaat – Netherlands	..	538	541	–	12	18	5,3	6,5	6,6
Belgia – Belgium	429	505	503	22	49	52	4,1	5,6	5,8
Britannia – United Kingdom	..	3 402	3 433	..	56	60	3,9	7,3	7,0
Espanja – Spain	1 806	4 039	4 253	4	41	50	3,0	4,5	4,7
Irlanti – Ireland	192	326	329	11	31	36	3,2	5,4	5,6
Italia – Italy	2 241	0	12	19	4,9	5,7	5,8
Itävalta – Austria	394	564	553	–	39	38	4,7	6,5	6,5
Kreikka – Greece	350	440	454	..	10	18	3,8
Kypros – Cyprus	..	43	37	6,4	..
Latvia	..	103	105	3,1	3,0
Liettua – Lithuania	522	79	83	2,4	3,2
Luxemburg – Luxembourg	18	25	26	–	40	38	4,3
Malta	..	42	42	4,5	4,5
Portugali – Portugal	277	401	..	4	19	34	1,7	3,8	4,0
Puola – Poland	1 195	22	30	..	3,5	3,2
Ranska – France	4 490	5 262	5 295	..	26	29	4,8	5,6	5,7
Ruotsi – Sweden	1 169	1 176	1 170	..	14	14	7,1	8,0	8,2
Saksa – Germany	3 706	4 868	4 868	4	25	26	4,0	5,9	5,7
Slovakia	674	283	265	..	3	7	..	1,8	2,1
Slovenia	113	83	100	..	13	20	..	3,4	3,7
Suomi – Finland	332	342	338	–	13	13	5,5	7,1	7,3
Tanska – Denmark	334	358	379	6	16	19	4,6	7,7	8,0
Tšekki – Czech Republic	..	785	756	..	10	16	..	2,9	2,8
Unkari – Hungary	1 025	605	580	..	18	21	..	3,0	3,0
Viro – Estonia	617	81	81	..	14	14	..	3,7	4,0
Muu Eurooppa – Rest of Europe									
Albania
Bosnia-Hertsegovina – Bosnia and Herzegovina
Bulgaria	441	194	194	2,2	2,0
Islanti – Iceland	46	52	56	–	6,0	8,2	8,0
Kroatia – Croatia	2,5	2,6
Makedonia – Macedonia	23
Moldova
Norja – Norway	428	401	398	7	9	²⁾ 9	4,4	7,8	8,1
Romania	524	4	²⁾ 4	..	1,2	1,4
Serbia ja Montenegro – Serbia and Montenegro
Sveitsi – Switzerland	401	511	531	..	9	²⁾ 9	5,9	9,5	9,5
Ukraina – Ukraine
Valko-Venäjät – Belarus
Venäjät – Russia	2 536	1,8	2,2
Muut maat – Other countries									
Japani – Japan	1 804	2 635	2 681	10,5	10,6
Yhdysvallat – USA	24 570	35 280	35 786	6,5	5,5

1) Multiplex-teattereissa on vähintään 8 salia. – Multiplexes are theatres with at least 8 screens.

2) 2002-tieto. – 2002 figure.

Lähteet – Sources:

European Cinema Yearbook 2001. Milano: Media Salles.

Statistical Yearbook 2001: Film, television, video. Strasbourg: European Audiovisual Observatory.

Yearbook 2003 & 2004: Film and Home Video. Strasbourg: European Audiovisual Observatory.

Focus 2005. World Film Market Trends. Strasbourg: European Audiovisual Observatory.

Liitetaulukko 13.12. Kulttuurituotteiden vienti Euroopassa sekä Japanissa ja Yhdysvalloissa 2002
Appendix Table 13.12. Exports of cultural goods in Europe, Japan and the United States 2002

Maa Country	Kulttuuri- perintö- tuotteet Heritage goods	Kirjat Books	Sanoma- ja aikakaus- lehdet Newspapers and periodicals	Muut paino- tuotteet Other printed matter	Äänitteet Recorded media	Kuvataiteen tuotteet Visual arts products	Audio- visuaalinen media Audiovisual media	Yhteensä Total
1 000 \$								
EU								
EU yhteensä – EU total	1 427 220	6 147 218	2 994 000	1 081 528	10 967 173	4 910 139	2 119 222	29 646 568
Alankomaat – Netherlands	15 353	253 673	142 824	50 085	955 688	108 742	20 077	1 546 443
Belgia – Belgium	35 432	362 091	146 584	51 273	351 913	119 529	63 192	1 130 014
Britannia – United Kingdom	1 052 550	1 805 747	744 953	274 641	1 640 203	2 700 214	330 465	8 548 772
Espanja – Spain	1 118	685 968	238 801	45 415	258 743	255 184	47 390	1 532 689
Irlanti – Ireland	5 356	93 798	26 721	5 310	2 128 151	10 417	7 107	2 276 860
Italia – Italy	9 864	510 284	202 343	112 558	144 092	273 524	128 066	1 380 731
Itävalta – Austria	13 813	85 025	54 412	22 691	1 261 206	71 606	52 473	1 561 225
Kreikka – Greece	60	23 478	10 167	3 859	23 284	7 045	9 870	77 764
Kypros – Cyprus	1	362	414	26	1 100	127	0	2 030
Latvia	80	3 976	1 070	708	2 572	284	15	8 703
Liettua – Lithuania
Luxemburg – Luxembourg	233	6 161	5 635	359	97 839	1 302	2 692	114 221
Malta
Portugali – Portugal	123	24 880	2 529	6 367	16 371	105 717	2 014	158 001
Puola – Poland	3 317	50 009	49 841	12 463	59 624	33 231	875	209 360
Ranska – France	189 181	518 539	368 725	104 716	741 181	505 250	93 681	2 521 273
Ruotsi – Sweden	7 512	95 406	20 117	34 789	644 908	43 665	28 903	875 300
Saksa – Germany	73 856	1 257 830	711 078	274 818	2 280 960	550 891	639 496	5 788 931
Slovakia	401	48 327	42 518	6 677	10 373	4 705	201	113 202
Slovenia	25	40 658	3 331	1 661	11 963	695	61	58 394
Suomi – Finland	127	70 603	126 144	20 784	46 039	2 861	23 660	290 217
Tanska – Denmark	16 717	110 713	48 235	31 998	194 518	75 872	20 710	498 763
Tšekki – Czech Republic	1 591	78 200	34 326	14 170	67 562	21 816	1 018	218 682
Unkari – Hungary	421	18 684	6 583	5 740	27 284	13 579	647 220	719 511
Viro – Estonia	89	2 806	6 649	420	1 599	3 883	36	15 482
Muu Eurooppa – Rest of Europe								
Albania	..	95	455	48	1	118	0	717
Bosnia-Hertsegovina – Bosnia and Herzegovina
Bulgaria	22	1 383	1 771	326	1 709	1 551	7 686	14 446
Islanti – Iceland	..	2 288	62	1 529	141	161	7	4 188
Kroatia – Croatia	28	5 690	23 611	886	5 948	1 401	2 235	39 798
Makedonia – Macedonia
Moldova
Norja – Norway	23 697	26 934	7 699	7 256	30 830	18 266	40 259	154 941
Romania	..	1 661	5 319	436	6 930	9 381	1 320	25 047
Serbia ja Montenegro – Serbia and Montenegro	1	2 933	4 821	505	5 310	273	19	13 862
Sveitsi – Switzerland	120 238	147 191	40 966	91 620	254 227	720 389	9 241	1 383 873
Ukraina – Ukraine	21	5 745	870	447	856	431	44	8 414
Valko-Venäjä – Belarus	8	15 695	404	339	11 090	351	48	27 935
Venäjä – Russia	1 283	240 227	15 478	16 517	59 332	13 435	786	347 057
Muut maat – Other countries								
Japani – Japan	8 054	107 524	34 440	15 190	371 456	60 395	1 208 074	1 805 133
Yhdysvallat – USA	143 174	1 921 369	880 489	400 658	3 068 794	889 146	344 785	7 648 414

Lähde – Source:

International Flows of Selected Cultural Goods and Services, 1994–2003 (2005). Montreal: Unesco Institute for Statistics.

Litetaulukko 13.13. Kulttuurituotteiden tuonti Euroopassa sekä Japanissa ja Yhdysvalloissa 2002
Appendix Table 13.13. Imports of cultural goods in Europe, Japan and the United States 2002

Maa Country	Kulttuuri- perintö- tuotteet Heritage goods	Kirjat Books	Sanoma- ja aikakaus- lehdet Newspapers and periodicals	Muut paino- tuotteet Other printed matter	Äänitteet Recorded media	Kuvataiteen tuotteet Visual arts products	Audio- visuaalinen media Audiovisual media	Yhteensä Total
1 000 \$								
EU								
EU:n summa – EU total	916 605	4 617 603	2 378 066	1 058 786	9 822 239	4 977 729	3 082 442	26 853 461
Alankomaat – Netherlands	20 457	230 664	92 131	112 076	626 977	186 491	156 748	1 425 544
Belgia – Belgium	30 549	329 619	259 247	53 049	638 997	117 021	82 255	1 510 738
Britannia – United Kingdom	673 243	1 272 758	300 862	200 403	1 953 886	2 759 551	711 199	7 871 902
Espanja – Spain	9 129	196 355	165 860	112 401	507 268	220 580	273 014	1 484 606
Irlanti – Ireland	1 874	153 026	87 609	25 399	244 236	30 816	31 861	574 821
Italia – Italy	10 783	231 514	180 017	36 451	991 958	305 457	63 241	1 819 419
Itävalta – Austria	15 955	258 486	164 422	56 629	435 839	94 850	51 812	1 077 992
Kreikka – Greece	946	51 013	33 841	8 115	77 221	31 863	21 787	224 787
Kypros – Cyprus	533	18 783	13 280	2 449	15 836	7 614	2 761	61 255
Latvia	2	5 974	6 271	1 205	17 099	1 463	286	32 299
Liettua – Lithuania
Luxemburg – Luxembourg	2 493	33 815	33 292	3 549	102 062	11 074	9 871	196 155
Malta
Portugali – Portugal	2 315	57 321	91 930	6 703	146 245	36 697	52 801	394 013
Puola – Poland	4 848	78 749	25 041	24 555	88 714	31 120	7 845	260 872
Ranska – France	66 513	541 266	402 029	116 724	1 397 716	355 300	527 299	3 406 846
Ruotsi – Sweden	8 701	148 761	57 584	28 465	425 399	69 208	92 025	830 143
Saksa – Germany	42 338	631 609	328 660	190 160	1 487 770	592 663	888 921	4 162 120
Slovakia	240	24 175	17 150	3 967	40 252	6 289	2 773	94 845
Slovenia	82	10 306	7 055	2 826	24 035	4 693	1 110	50 105
Suomi – Finland	284	60 731	31 949	13 371	174 960	12 882	50 244	344 422
Tanska – Denmark	5 200	115 083	39 159	33 701	219 966	61 908	39 386	514 403
Tšekki – Czech Republic	19 725	110 955	26 297	16 724	75 474	30 955	7 260	287 390
Unkari – Hungary	227	49 215	12 547	8 481	120 778	7 369	6 744	205 361
Viro – Estonia	168	7 425	1 833	1 383	9 551	1 865	1 199	23 423
Muu Eurooppa – Rest of Europe								
Albania	..	881	768	353	3 912	1 061	218	7 193
Bosnia-Hertsegovina – Bosnia and Herzegovina
Bulgaria	3	3 784	2 729	1 135	10 676	1 317	402	20 045
Islanti – Iceland	21	6 928	2 150	838	12 049	1 744	2 197	25 926
Kroatia – Croatia	60	13 026	13 533	3 076	43 041	9 623	4 686	87 046
Makedonia – Macedonia
Moldova
Norja – Norway	2 780	108 574	37 072	32 675	265 969	35 970	69 370	552 410
Romania	..	17 465	4 670	2 123	10 976	2 181	528	37 943
Serbia ja Montenegro – Serbia and Montenegro	40	4 043	6 052	449	60 822	1 846	1 491	74 742
Sveitsi – Switzerland	99 000	402 311	302 955	105 024	821 083	665 592	70 080	2 466 043
Ukraina – Ukraine	14	15 834	10 717	1 374	18 152	2 057	902	49 049
Valko-Venäjä – Belarus	5	8 743	3 248	3 673	8 282	740	374	25 064
Venäjä – Russia	533	103 126	164 338	18 875	59 112	24 104	2 789	372 877
Muut maat – Other countries								
Japani – Japan	50 654	329 760	127 077	70 065	777 849	397 670	261 098	2 014 174
Yhdysvallat – USA	1 394 183	2 089 998	303 129	673 322	1 358 348	5 425 733	4 093 871	15 338 583

Lähde – Source:

International Flows of Selected Cultural Goods and Services, 1994–2003 (2005). Montreal: Unesco Institute for Statistics.

Liitetaulukko 13.14. Kalleimmat taidehuutokaupoissa myydyt maalaukset *
*Appendix Table 13.14. The most expensive paintings sold at art auctions **

Taiteilija Artist	Teos Title	Vasarahinta Hammer price	Myyntiajan- kohta Date of sale	Myyntipaikka Place of sale	Huutokauppa Auction house
€ – EUR					
Pablo Picasso	Poika ja piippu – <i>Garçon à la Pipe</i> (1905)	n.-ca. 77 900 000	5.4.2004	New York	Sotheby's
Vincent van Gogh	Tohtori Gachetin muotokuva – <i>Portrait du Docteur Gachet</i> (1890)	72 364 880	15.5.1990	New York	Christie's
Peter Paul Rubens	Viattomien joukkomurha – <i>Le Massacre des Innocents</i> (1609–1611)	70 159 500	10.7.2002	Lontoo – London	Sotheby's
Auguste Renoir	Tanssiaiset Moulin de la Galettessa – <i>Au Moulin de la Galette</i> (1876)	68 505 420	17.5.1990	New York	Sotheby's
Pablo Picasso	Nainen käsivarret ristissä – <i>Femme aux bras croisés</i> (1901–1902)	58 014 480	8.11.2000	New York	Christie's
Vincent van Gogh	Omakuva ilman partaa – <i>Portrait de l'artiste sans barbe</i> (1889)	55 482 520	19.11.1998	New York	Christie's
Paul Cézanne	Verho, kannu ja hedelmävatvi – <i>Rideau, cruchon et compotier</i> (1893–1894)	52 064 770	10.5.1999	New York	Sotheby's

* Mukana maalaukset, joista on maksettu vähintään 50 milj. euroa 31.12.2004 mennessä. Hinnat ilman huutomaksua. –
Includes works with a hammer price of at least EUR 50 million sold by the end of December 2004. Prices excluding buyer's premium.

Lähteet – Sources:
 Artprice.com
 www.artmarketinsight.com

Liitetaulukko 13.15. Kalleimmat taidehuutokaupoissa myydyt maalaukset 2004 *
*Appendix Table 13.15. The most expensive paintings sold at art auctions 2004 **

Taiteilija Artist	Teos Title	Maalausvuosi Year of painting	Vasarahinta Hammer price	Myyntiajankohta Date of sale	Myyntipaikka Place of sale	Huutokauppa Auction house
\$						
Picasso Pablo	Poika ja piippu – <i>Garçon à la Pipe</i>	1905	93 000 000	5.5.2004	New York	Sotheby's
Gauguin Paul	Maternité (II)	1899	35 000 000	4.11.2004	New York	Sotheby's
Modigliani Amedeo	Jeanne Hébuterne devant une porte	1919	28 000 000	4.11.2004	New York	Sotheby's
Vermeer van Delft Jan	Young woman seated at the Virginals	1600-l. – 1600s	1) 26 720 600	7.7.2004	Lontoo – London	Sotheby's
Manet Édouard	Les courses au Bois de Boulogne	1872	23 500 000	5.5.2004	New York	Sotheby's
Sargent John Singer	Group with parasols, Siesta	1905	21 000 000	1.12.2004	New York	Sotheby's
Mondrian Piet	New York, Boogie Woogie	1941–1942	18 750 000	4.11.2004	New York	Sotheby's
Monet Claude	Londres, Parlement, effet de soleil	1904	18 000 000	3.11.2004	New York	Christie's
Rothko Mark	No. 6 (Yellow, White, Blue)	1954	15 500 000	9.11.2004	New York	Sotheby's
Catlin George	American Indian Portraits	1800-l. – 1800s	15 500 000	2.12.2004	New York	Sotheby's

1) Alkuperäinen kauppahinta Lontoossa £ 14 500 000, muutettu dollareiksi myyntipäivän kurssilla. –
Original selling price in London £14,500,000, converted into U.S. dollars using the conversion rate of the selling date.

Lähde – Source:
 Art market trends 2004. St-Romain-au-Mt d'Or: Artprice.

Liitetaulukko 13.16. Huutokaupoissa eniten myydyt taiteilijat liikevaihdon mukaan 2004
Appendix Table 13.16. Best-selling artists at auctions by turnover 2004

Taiteilija Artist	Myytyjä teoksia Works sold	Myytyjen teosten yhteisarvo Total value of works sold	Keskihinta / teos Average price / work sold
\$			
Picasso Pablo	1 264	240 991 946	190 658
Monet Claude	25	80 467 700	3 218 708
Warhol Andy	493	77 508 393	157 218
Renoir Auguste	220	44 630 185	202 864
Modigliani Amedeo	19	42 606 422	2 242 443
Matisse Henri	199	38 586 942	193 904
Gauguin Paul	29	38 153 617	1 315 642
Sargent John Singer	15	37 589 949	2 505 997
Degas Edgar	59	31 423 773	532 606
Miro Joan	576	30 190 646	52 414

Lähde – Source:
 Art market trends 2004. St-Romain-au-Mt d'Or: Artprice.

Liitetäulukko 13.17. Kulttuurinen osallistuminen EU-maissa 2001 ja 2003*
Appendix Table 13.17. Participation in cultural activities in EU countries 2001 and 2003*

Maa Country	Päivittäin Daily	Viimeisten 12 kuukauden aikana In the last 12 months							
		TV:n katselu Watching TV	Radion kuuntelu Listening to radio	Kotimaan museumissa ja galleriois- sa käyminen Visiting domestic museums and galleries	Elokuviissa käyminen Going to the cinema	Kirjan lukeminen Book reading	Kirjastossa käyminen Going to a library	Teatterissa käyminen Going to the theatre	Tanssi- tai balettiesi- tyksissä käyminen Going to see a dance or ballet performance
EU 15 (2001-tiedot) – EU 15 (2001 data)									
Keskiarvo – Average	98	59	30	54	58	30	27	11	29
Alankomaat – Netherlands	99	68	32	49	63	44	34	15	32
Belgia – Belgium	92	64	23	48	42	27	24	15	27
Britannia – United Kingdom	98	63	42	60	75	49	40	13	35
Espanja – Spain	99	51	22	61	47	23	18	9	27
Irlanti – Ireland	99	77	25	59	57	32	26	11	31
Italia ¹⁾ – Italy ¹⁾
Itävalta – Austria	95	73	30	49	62	18	31	13	30
Kreikka – Greece	99	47	14	36	46	9	19	10	19
Luxemburg – Luxembourg	99	76	32	54	65	19	72	11	43
Portugali – Portugal	99	53	16	35	33	17	9	6	20
Ranska – France	96	54	24	52	57	22	14	10	22
Ruotsi – Sweden	99	76	52	65	81	65	44	13	44
Saksa – Germany	97	69	33	54	59	29	34	10	34
Suomi ²⁾ – Finland ²⁾	97	66	38	51	76	68	39	14	36
Tanska – Denmark	94	72	46	57	67	61	29	14	40
2004 liittyneet jäsenmaat (2003-tiedot) – New EU members 2004 (2003 data)									
Keskiarvo – Average	98	66	64	25
Kypros – Cyprus	99	66	..	43	59	32
Latvia	98	68	73	38	42
Liettua – Lithuania	99	60	60	36	45
Malta	99	62	..	50	40	15
Puola – Poland	98	66	..	39	60	30	21
Slovakia	98	63	..	36	65	22
Slovenia	98	78	..	46	61	47	36
Tšekki – Czech Republic	96	58	..	49	76	35
Unkari – Hungary	99	69	33	34	64	17
Viro – Estonia	98	74	80	50	42
Ehdokasmaat (2003-tiedot) – Candidate countries (2003 data)									
Bulgaria	95	48	..	19	43	18
Romania	93	47	46	15
Turkki – Turkey	99	40	..	25	43	16

* Haastattelututkimus elo-syyskuussa 2001, otoskoko 16 162. – Interview survey carried out in August and September 2001, sample size 16,162.

1) Italian tulokset ovat kauttaaltaan korkeampia kuin ISTATin laajemmassa tutkimuksessa saadut. Näin ollen Italian tuloksia ei ole julkaistu tässä maakohtaisissa tuloksissa. – Italian results are systematically higher than those produced by a larger survey carried out by ISTAT. Therefore, Italian data are not published in this set of country by country results.

2) Suomen tulokset ovat erilaisia kuin Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksessa saadut (ks. www.stat.fi/til/vpa/index). – Finnish results differ from the results of the Leisure Survey of Statistics Finland.

Lähteet – Sources:

Europeans' participation in cultural activities (2002). The European Opinion Research Group EEIG / European Commission, Eurostat
New Europeans and Culture (2003). Eurobarometer 2003.1: Public opinion in the candidate countries. Magyar Gallup Intézet.

Litetaulukko 13.18. Taideharrastukset EU-maissa 2001 ja 2003
Appendix Table 13.18. Practice of artistic activities in EU countries 2001 ja 2003

Maa Country	Harrastavien osuus (%) viimeisten 12 kk:n aikana – Percentage practising in the last 12 months						
	Soittaminen Playing a musical instrument	Laulaminen Singing	Näytteleminen Acting	Tanssiminen Dancing	Kirjoittaminen Writing	Valokuvaus, filmaus Photography, filming	Muu taide- harrastus ¹⁾ Other artistic activity ¹⁾
EU 15 (2001-tiedot) – EU 15 (2001 data)							
Keskiarvo – Average	13	20	6	23	17	31	17
Alankomaat – Netherlands	15	26	7	23	23	47	28
Belgia – Belgium	11	14	8	17	13	23	16
Britannia – United Kingdom	20	22	10	22	20	25	22
Espanja – Spain	12	21	7	23	12	26	14
Irlanti – Ireland	28	33	20	31	26	22	25
Italia ²⁾ – Italy ²⁾
Itävalta – Austria	16	28	5	29	21	40	20
Kreikka – Greece	8	26	3	30	10	33	11
Luxemburg – Luxembourg	8	13	5	21	11	34	14
Portugali – Portugal	7	9	4	10	6	5	3
Ranska – France	8	16	2	20	14	18	11
Ruotsi – Sweden	23	33	9	35	30	60	32
Saksa – Germany	13	23	6	28	21	42	18
Suomi ³⁾ – Finland ³⁾	19	30	10	29	28	36	28
Tanska – Denmark	20	23	9	21	18	27	21
2004 liittyneet jäsenmaat (2003-tiedot) – New EU members 2004 (2003 data)							
Keskiarvo – Average	10	16	4	15	7	22	11
Kypros – Cyprus	10	23	6	32	13	23	14
Latvia	10	24	6	17	11	27	14
Liettua – Lithuania	11	26	9	22	7	27	13
Malta	7	8	4	11	8	32	14
Puola – Poland	8	11	4	11	4	20	10
Slovakia	12	25	4	26	11	23	11
Slovenia	12	22	3	23	12	23	17
Tšekki – Czech Republic	18	27	3	22	10	29	14
Unkari – Hungary	8	11	4	12	6	17	8
Viro – Estonia	11	38	8	35	17	42	20
Ehdokasmaat (2003-tiedot) – Candidate countries (2003 data)							
Bulgaria	4	8	2	11	3	9	6
Romania	6	14	2	21	5	14	5
Turkki – Turkey	9	34	5	16	15	7	9

1) Maalaaminen, piirtäminen, kuvanveisto, luova atk-suunnittelu (esim. nettisivut) ym. – Painting, drawing, sculpture, creative computing (e.g. designing a website), etc.

2) Italian tulokset ovat kauttaaltaan korkeampia kuin ISTATin laajemmassa tutkimuksessa saadut. Näin ollen Italian tuloksia ei ole julkaistu tässä maakohtaisissa tuloksissa. – Italian results are systematically higher than those produced by a larger survey carried out by ISTAT. Therefore, Italian data are not published in this set of country by country results.

3) Suomen tulokset ovat erilaisia kuin Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksessa saadut: soittaminen 14 %, laulaminen 5 %, näytteleminen 2 %, klassinen tai moderni tanssi 4 %, suomalainen kansantanssi 6 %, seura- ja paritanssi 27 %, kirjoittaminen 12 %, valokuvaus ja filmaus 26 %. – Finnish results differ from the results of the Leisure Survey of Statistics Finland: playing a musical instrument 14 per cent, singing 5 per cent, acting 2 per cent, classical ballet or modern dance 4 per cent, Finnish folk dance 6 per cent, ballroom dancing 27 per cent, writing 12 per cent, photography and filming 26 per cent.

Lähteet – Sources:

Europeans' participation in cultural activities (2002). The European Opinion Research Group EEIG / European Commission, Eurostat
New Europeans and Culture (2003). Eurobarometer 2003.1: Public opinion in the candidate countries. Magyar Gallup Intézet.

Liitetäulukko 13.19. Musiikin kuuntelu EU-maissa 2001 ja 2003
Appendix Table 13.19. Listening to music in EU countries 2001 and 2003

Maa Country	Musiikkityyppiä kuunnelleiden osuus (%) – Percentage of listeners by type of music												
	Klassinen musiikki <i>Classical music</i>	Ooppera, operetti <i>Opera, operetta</i>	Rock, pop	Har- drock/ heavy metal	Viihde- ja iskelmä- musiikki <i>Easy listening</i>	Dance/ house	Tekno <i>Techno</i>	Rap	Jazz, blues	Kansan- musiikki, perintei- nen musiikki <i>Folk and traditional music</i>	Maailman- musiikki <i>World music</i>	Muu musiikki <i>Other type of music</i>	Ei tietoa <i>Do not know</i>
EU 15 (2001-tiedot) – EU 15 (2001 data)													
Keskiarvo – Average	28	11	55	10	32	20	11	11	16	30	19	12	²⁾
Alankomaat <i>Netherlands</i>	35	14	56	14	41	27	12	15	19	24	23	14	²⁾
Belgia – <i>Belgium</i>	25	9	65	8	38	18	13	10	14	23	22	4	²⁾
Britannia <i>United Kingdom</i>	41	12	60	11	56	23	6	10	20	18	10	6	²⁾
Espanja – <i>Spain</i>	22	3	55	7	29	13	11	5	11	41	8	9	²⁾
Irlanti – <i>Ireland</i>	19	6	45	9	42	12	3	6	12	36	8	7	²⁾
Italia ¹⁾ – <i>Italy</i> ¹⁾
Itävalta – <i>Austria</i>	27	20	44	13	8	12	12	11	19	45	34	7	²⁾
Kreikka – <i>Greece</i>	14	4	25	4	19	17	4	4	12	63	12	33	²⁾
Luxemburg <i>Luxembourg</i>	46	18	57	16	44	21	17	13	27	25	32	2	²⁾
Portugali – <i>Portugal</i>	19	5	37	9	25	12	8	8	7	65	29	6	3
Ranska – <i>France</i>	26	9	69	10	29	16	17	14	18	19	24	7	²⁾
Ruotsi – <i>Sweden</i>	41	15	59	16	47	30	13	9	28	46	18	5	²⁾
Saksa – <i>Germany</i>	27	16	54	12	21	21	14	11	13	38	28	10	²⁾
Suomi ³⁾ – <i>Finland</i> ³⁾	27	8	43	15	71	40	13	9	18	27	19	6	²⁾
Tanska – <i>Denmark</i>	38	21	70	11	50	23	12	11	25	33	16	4	²⁾
2004 liittyneet jäsenmaat (2003-tiedot) – New EU members 2004 (2003 data)													
Keskiarvo – Average	27	..	43	..	63	31
Kypros – <i>Cyprus</i>	14	..	25	..	88	19
Latvia	30	..	38	..	72	36
Liettua – <i>Lithuania</i>	27	..	47	..	60	48
Malta	26	..	44	..	56	29
Puola – <i>Poland</i>	24	..	46	..	61	23
Slovakia	36	..	46	..	64	53
Slovenia	32	..	42	..	64	55
Tšekki – <i>Czech Republic</i>	33	..	41	..	60	39
Unkari – <i>Hungary</i>	29	..	32	..	70	29
Viro – <i>Estonia</i>	26	..	38	..	66	29
Ehdokasmaat (2003-tiedot) – Candidate countries (2003 data)													
Bulgaria	16	..	29	..	58	67
Romania	17	..	20	..	60	67
Turkki – <i>Turkey</i>	20	..	32	..	24	72

1) Italian tulokset ovat kauttaaltaan korkeampia kuin ISTATin laajemmassa tutkimuksessa saadut. Näin ollen Italian tuloksia ei ole tässä julkaisu maakohtaisissa tuloksissa. – *Italian results are systematically higher than those produced by a larger survey carried out by ISTAT. Therefore, Italian data are not published in this set of country by country results.*

2) Alle 1,5 olevia arvoja ei ole ilmoitettu. – *Values of less than 1.5 are excluded.*

3) Suomen tulokset ovat erilaisia kuin Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksessa saadut (ks. www.stat.fi/til/vpa/index). – *Finnish results differ from the results of the Leisure Survey of Statistics Finland.*

Lähteet – *Sources:*

Europeans' participation in cultural activities (2002). The European Opinion Research Group EEIG / European Commission, Eurostat
New Europeans and Culture (2003). Eurobarometer 2003.1: Public opinion in the candidate countries. Magyar Gallup Intézet.

Liitetaulukko 13.20. Kulttuurialojen työlliset ja yliopistotutkinnon suorittaneet EU-maissa 2002
Appendix Table 13.20. Cultural employment and university level education in EU countries 2002

Maa ¹⁾ Country ¹⁾	Kulttuurialojen työlliset ²⁾ Cultural employment ²⁾		Yliopistotutkinnon suorittaneita ³⁾ Share of university graduates ³⁾	
	Määrä Number	Osuus kaikista työllisistä Share of all employed %	Kaikista työllisistä Of all employed %	Kulttuurialojen työllisistä Of culturally employed %
EU:n keskiarvo – EU average	4 164 300	2,5	24	40
Alankomaat – Netherlands	249 100	3,3	25	39
Belgia – Belgium	89 000	2,3	35	51
Britannia – United Kingdom	877 100	3,2	28	43
Espanja – Spain	307 900	2,0	31	51
Irlanti – Ireland	42 800	2,7	29	40
Italia – Italy	453 000	2,2	14	27
Itävalta – Austria	70 400	2,0	19	32
Kreikka – Greece	81 700	2,5	24	37
Kypros – Cyprus	7 300	2,5	33	65
Latvia	15 000	1,8	25	35
Liettua – Lithuania	30 100	2,7	53	79
Luxemburg – Luxembourg	3 200	1,8	21	31
Malta
Portugali – Portugal	60 400	1,4	11	25
Puola – Poland
Ranska – France	434 000	2,1	28	51
Ruotsi – Sweden	139 600	3,3	26	38
Saksa – Germany	929 700	2,7	23	36
Slovakia	27 000	1,4	14	34
Slovenia	20 100	2,5	16	34
Suomi – Finland	78 800	3,5	34	38
Tanska – Denmark	79 900	3,1	27	43
Tšekki – Czech Republic	79 600	1,8	13	33
Unkari – Hungary	69 000	1,9	18	43
Viro – Estonia	19 900	3,7	33	60

1) Tiedot saatu 23:lta EU:n jäsenmaalta. Maltan ja Puolan tiedot puuttuvat. – The data of 23 EU member countries excluding Malta and Poland.

2) Kulttuurialojen työllisissä ovat mukana kulttuuriammateissa työskentelevät ja kulttuurialoilla työskentelevät. – Cultural employment includes the employed in cultural occupations and in cultural fields.

3) Yliopistotutkinnon suorittaneet ovat suorittaneet tutkinnon kolmannen asteen oppilaitoksessa (yliopisto tai vastaava oppilaitos). – University graduates have graduated from a tertiary level educational institution (university or corresponding educational institution).

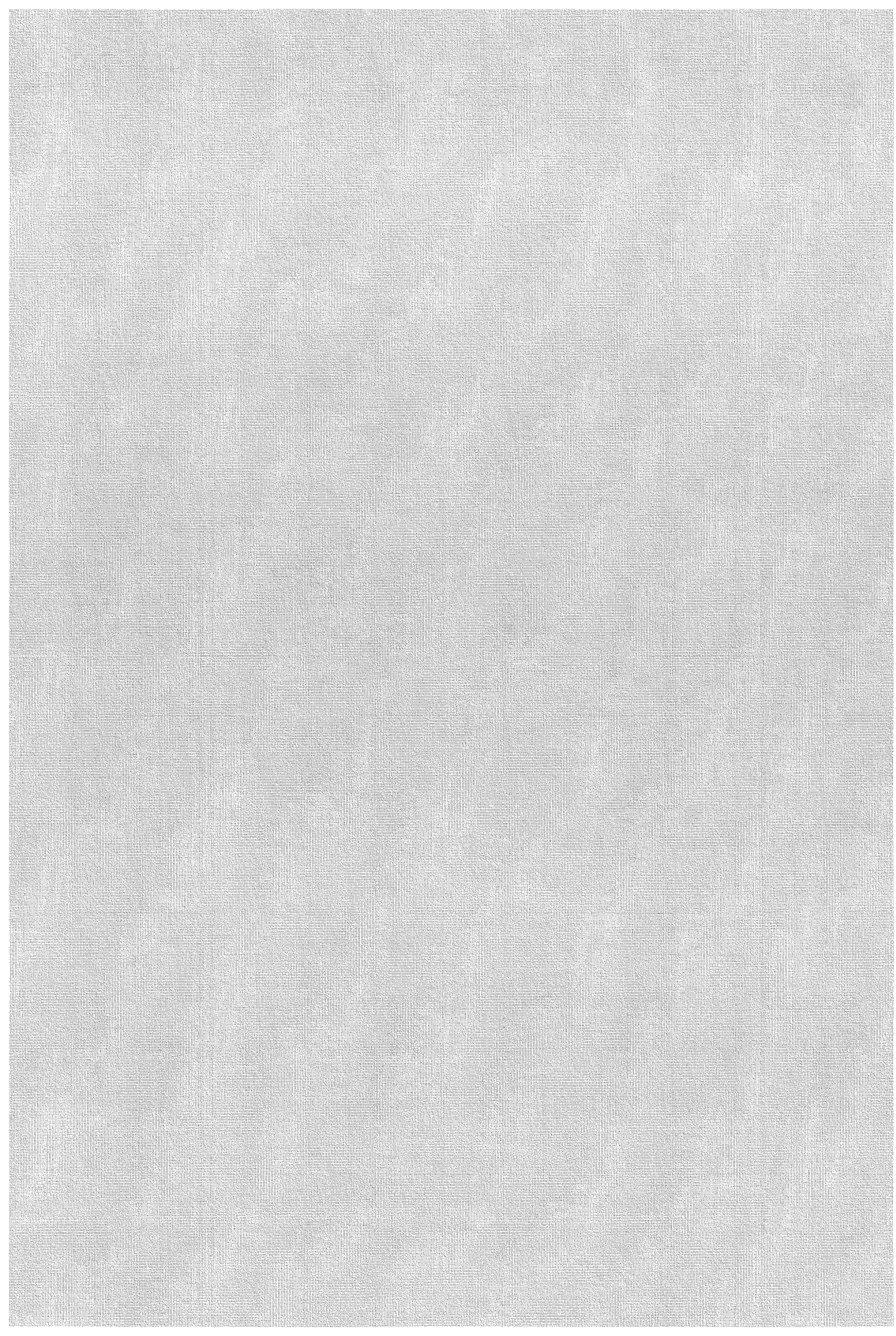
Lähde – Source:
 News Release 68/2004 (26.5.2004). Luxembourg: Eurostat.

Liitetaulukko 13.21. Kulttuurialojen työllisten työsuhteiden ominaisuuksia EU-maissa 2002
Appendix Table 13.21. Cultural employment and working characteristics in European Union 2002

Maa Country	Tilapäisiä työsuhteita Workers with temporary jobs		Osa-aikaisessa työssä Workers with part-time jobs		Työllisiä joilla on toinen työ Workers with a second job		Yrittäjiä Self-employed	
	Kaikista työllisistä Of all employed	Kulttuurialan työllisistä Of culturally employed	Kaikista työllisistä Of all employed	Kulttuurialan työllisistä Of culturally employed	Kaikista työllisistä Of all employed	Kulttuurialan työllisistä Of culturally employed	Kaikista työllisistä Of all employed	Kulttuurialan työllisistä Of culturally employed
	%	%	%	%	%	%	%	%
EU:n keskiarvo – EU average	12	18	17	25	3	9	14	29
Alankomaat – Netherlands	14	19	44	56	6	14	11	32
Belgia – Belgium	8	17	20	21	3	7	15	29
Britannia – United Kingdom	6	10	25	26	4	7	11	28
Espanja – Spain	30	34	8	16	2	6	17	25
Irlanti – Ireland	5	..	17	24	2	4	13	28
Italia – Italy	9	19	9	17	1	7	26	47
Itävalta – Austria	7	11	19	26	4	9	9	39
Kreikka – Greece	11	21	4	14	3	9	30	31
Kypros – Cyprus	9	5	6	11	5	5	20	20
Latvia	11	9	7	10	7	19	6	6
Liettua – Lithuania	6	2	8	15	7	18	6	8
Luxemburg – Luxembourg	4	1	12	16	1	3	7	16
Malta
Portugali – Portugal	21	35	7	15	7	13	19	27
Puola – Poland
Ranska – France	14	29	16	24	3	10	9	20
Ruotsi – Sweden	16	22	21	28	9	14	9	27
Saksa – Germany	12	18	21	30	2	8	10	30
Slovakia	5	5	2	2	1	6	9	18
Slovenia	15	26	5	15	2	3	9	20
Suomi – Finland	17	24	12	24	4	8	9	19
Tanska – Denmark	9	10	21	36	11	20	8	17
Tšekki – Czech Republic	8	15	5	12	2	7	16	29
Unkari – Hungary	7	11	3	..	2	5	12	19
Viro – Estonia	2	2	7	13	4	4	5	5

Lähde – Source:
News Release 68/2004 (26.5.2004). Luxembourg: Eurostat.

Liitteet
Appendices

Liite 1. Euron (ecun) ja dollarin markka- ja eurokurssit (vuosikeskiarvoja)
 Appendix 1 Rates of exchange, yearly averages (1 EUR (ECU) in FIM and 1 US \$ in FIM and in EUR)

Vuosi Year	EUR (ECU)/FIM	US\$/FIM	US\$/EUR
1980	5,19	3,73	1,39
1981	4,81	4,32	1,11
1982	4,72	4,82	0,98
1983	4,96	5,57	0,89
1984	4,74	6,01	0,79
1985	4,71	6,21	0,76
1986	4,99	5,08	0,98
1987	5,08	4,40	1,15
1988	4,95	4,19	1,18
1989	4,73	4,30	1,10
1990	4,87	3,83	1,27
1991	5,02	4,05	1,24
1992	5,80	4,49	1,29
1993	6,68	5,71	1,17
1994	6,17	5,22	1,18
1995	5,64	4,37	1,29
1996	5,75	4,59	1,25
1997	5,86	5,19	1,13
1998	5,99	5,34	1,12
1999	5,95	5,58	1,07
2000	5,95	6,44	0,92
2001	5,95	6,64	0,90
2002	5,95	6,29	0,95
2003	5,95	5,26	1,13
2004	5,95	4,78	1,24
2005	5,95	4,78	1,24

Lähde – Source:
 Suomen Pankki – Bank of Finland

Lite 2. Rahan arvon muunnoskerroimet vuosien 1995–2005 rahaksi (mk ja €)
Appendix 2. Transformation coefficients into 1995–2005 money, FIM and EUR

Vuosi Year	1995 rahaksi Into 1995 money	1996 rahaksi Into 1996 money	1997 rahaksi Into 1997 money	1998 rahaksi Into 1998 money	1999 rahaksi Into 1999 money	2000 rahaksi Into 2000 money	2001 rahaksi Into 2001 money	2002 rahaksi Into 2002 money	2003 rahaksi Into 2003 money	2004 rahaksi Into 2004 money	2005 rahaksi Into 2005 money	2002 ra- haksi ¹⁾ Into 2002 money ¹⁾	2003 ra- haksi ¹⁾ Into 2003 money ¹⁾	2004 ra- haksi ¹⁾ Into 2004 money ¹⁾	2005 ra- haksi ¹⁾ Into 2005 money ¹⁾
Kerroin – Coefficient															
1980	2,135	2,148	2,174	2,204	2,230	2,306	2,365	2,401	2,422	2,427	2,449	0,404	0,408	0,408	0,412
1981	1,907	1,917	1,941	1,968	1,992	2,058	2,111	2,144	2,163	2,167	2,187	0,361	0,364	0,364	0,368
1982	1,744	1,754	1,776	1,801	1,822	1,883	1,932	1,961	1,979	1,982	2,000	0,330	0,333	0,333	0,336
1983	1,607	1,616	1,636	1,659	1,679	1,735	1,780	1,807	1,823	1,827	1,843	0,304	0,307	0,307	0,310
1984	1,503	1,511	1,529	1,551	1,570	1,622	1,663	1,690	1,705	1,708	1,723	0,284	0,287	0,287	0,290
1985	1,418	1,427	1,444	1,464	1,482	1,531	1,571	1,595	1,609	1,612	1,627	0,268	0,271	0,271	0,274
1986	1,369	1,377	1,394	1,414	1,431	1,478	1,517	1,540	1,554	1,557	1,570	0,259	0,261	0,262	0,264
1987	1,321	1,329	1,345	1,364	1,380	1,426	1,463	1,486	1,499	1,502	1,515	0,250	0,252	0,253	0,255
1988	1,259	1,266	1,282	1,300	1,315	1,359	1,395	1,416	1,428	1,431	1,444	0,238	0,240	0,241	0,243
1989	1,181	1,188	1,203	1,219	1,234	1,275	1,308	1,328	1,340	1,342	1,354	0,223	0,225	0,226	0,228
1990	1,114	1,120	1,134	1,150	1,163	1,202	1,233	1,252	1,264	1,266	1,277	0,211	0,213	0,213	0,215
1991	1,069	1,076	1,089	1,104	1,117	1,155	1,184	1,202	1,213	1,215	1,226	0,202	0,204	0,204	0,206
1992	1,043	1,048	1,061	1,077	1,089	1,125	1,154	1,173	1,183	1,185	1,196	0,197	0,199	0,199	0,201
1993	1,021	1,027	1,039	1,054	1,067	1,102	1,131	1,148	1,159	1,161	1,171	0,193	0,195	0,195	0,197
1994	1,010	1,016	1,028	1,043	1,055	1,090	1,118	1,136	1,146	1,148	1,158	0,191	0,193	0,193	0,195
1995	1,000	1,006	1,018	1,032	1,045	1,080	1,108	1,124	1,135	1,137	1,147	0,189	0,191	0,191	0,193
1996		1,000	1,012	1,026	1,039	1,073	1,101	1,118	1,128	1,130	1,140	0,188	0,190	0,190	0,192
1997			1,000	1,014	1,026	1,060	1,088	1,105	1,114	1,117	1,127	0,186	0,187	0,188	0,189
1998				1,000	1,012	1,046	1,073	1,089	1,099	1,101	1,111	0,183	0,185	0,185	0,187
1999					1,000	1,034	1,060	1,076	1,086	1,088	1,098	0,181	0,183	0,183	0,185
2000						1,000	1,026	1,041	1,051	1,053	1,062	0,175	0,177	0,177	0,179
2001							1,000	1,016	1,025	1,027	1,036	0,171	0,172	0,173	0,174
2002								1,000	1,009	1,011	1,020	1,000	1,009	1,011	1,020
2003									1,000	1,002	1,011		1,000	1,002	1,011
2004										1,000	1,009			1,000	1,009
2005											1,000				1,000

Deflatoitu elinkustannusindeksillä (1951: 10=100). – Deflated by the level of cost of living index (1951: 10=100).

1) Muunnettu euroiksi kertoimella 1 EUR = 5,94573 FIM. – Converted into euros by using the coefficient EUR 1 = FIM 5.94573.

Lähde – Source:

Tilastokeskus, Hinnat ja palkat – Statistics Finland, Prices and Wages Statistics

Liite 3. Bruttokansantuote 1980–2004 Appendix 3. Gross domestic product 1980–2004	
Vuosi Year	Käypiin hintoihin, milj. € At current prices, EUR million
1980	32 796
1981	37 138
1982	41 673
1983	46 510
1984	52 056
1985	56 663
1986	60 502
1987	65 693
1988	74 579
1989	83 099
1990	88 080
1991	84 043
1992	82 008
1993	83 083
1994	87 890
1995	96 145
1996	99 362
1997	107 881
1998	117 365
1999	120 965
2000	130 859
2001	136 472
2002	140 853
2003	143 807
2004	149 725

Lähde – Source:
Tilastokeskus – Taloudelliset olot: kansantalouden tilinpito – Statistics Finland – Economic Statistics: national accounts

Liite 4. Väkiluku 1980–2005
Appendix 4. Population 1980–2005

Vuosi Year	Keskiväkiluku Mean population	Väkiluku vuoden lopussa Population at end-year
1980	4 779 500	4 787 800
1981	4 800 000	4 812 200
1982	4 826 900	4 841 700
1983	4 855 800	4 869 900
1984	4 881 800	4 893 700
1985	4 902 200	4 910 700
1986	4 918 200	4 925 600
1987	4 932 100	4 938 600
1988	4 946 500	4 954 400
1989	4 964 400	4 974 400
1990	4 986 400	4 998 500
1991	5 013 700	5 029 000
1992	5 042 000	5 055 000
1993	5 066 500	5 077 900
1994	5 088 300	5 098 800
1995	5 107 800	5 116 800
1996	5 124 600	5 132 300
1997	5 139 800	5 147 300
1998	5 153 500	5 159 600
1999	5 165 500	5 171 300
2000	5 176 200	5 181 100
2001	5 188 000	5 194 900
2002	5 200 600	5 206 300
2003	5 213 000	5 219 700
2004	5 228 200	5 236 600
2005	5 246 100	5 255 600

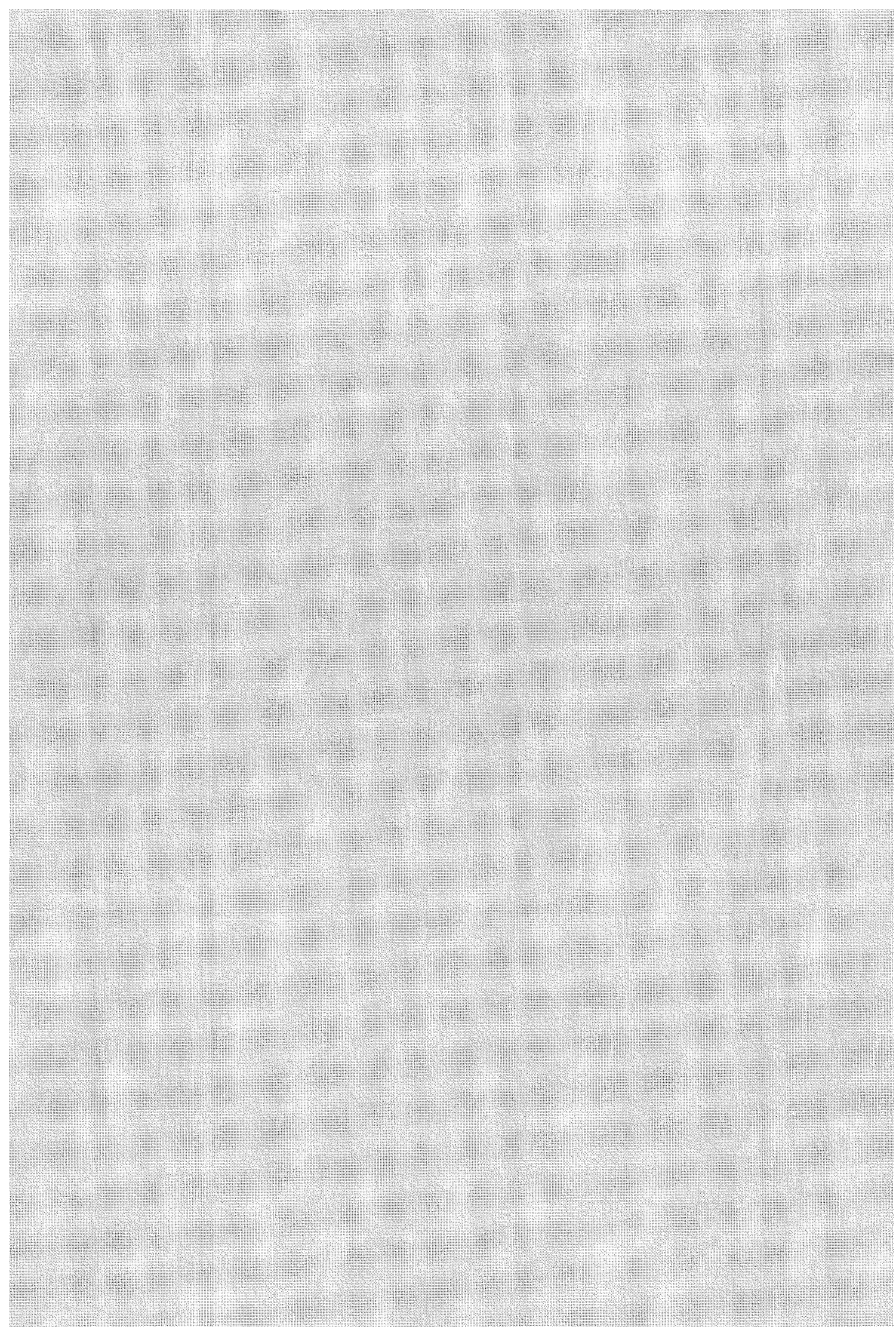
Lähde – Source:
Tilastokeskus, Väestötilastot – Statistics Finland, Population Statistics

Liite 5. Kotitalouksien määrä ja koko 1980–2003
Appendix 5. Number and size of households 1980–2003

Vuosi <i>Year</i>	1 000 kotitaloutta <i>1,000 households</i>	Henkilöitä keskimäärin / kotitalous <i>Persons on average / household</i>
1980	1 868,5	2,54
1985	2 045,2	2,36
1986	2 035,6	2,41
1987	2 082,3	2,35
1988	2 102,3	2,32
1989	2 149,2	2,29
1990	2 170,6	2,29
1991	2 200,2	2,27
1992	2 218,0	2,26
1993	2 243,1	2,24
1994	2 270,0	2,22
1995	2 290,1	2,21
1996	2 310,0	2,19
1997	2 326,0	2,18
1998	2 355,0	2,16
1999	2 365,1	2,15
2000	2 373,0	2,15
2001	2 381,5	2,15
2002	2 397,5	2,14
2003	2 405,0	2,14

Lähde – *Source:*
Tilastokeskus, Kotitalouksien kulutustutkimukset – *Statistics Finland, Household surveys*

Osoitteita
Addresses

Finland Festivals
puh. – tel. (09) 61 26 760
fax (09) 61 26 76 10
Temppelikatu 3–5 A 5, 00100 Helsinki
e-mail info@festivals.fi
website www.festivals.fi

Helsingin yliopiston kirjasto
Helsinki University Library
puh. – tel. (09) 19 11
fax (09) 753 95 14
PL 26, 00014 Helsingin yliopisto
e-mail hyk-palvelu@helsinki.fi
website www.helsinki.fi/kirjastot

Kansallisarkisto – *National Archives*
puh. – tel. (09) 22 85 21
fax (09) 17 63 02
PL 258, 00171 Helsinki
e-mail etunimi.sukunimi@narc.fi
website www.narc.fi

Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti ry.
*The Finnish Association of Culture, Debate and Science
Magazines*
puh. – tel. (09) 726 22 12
fax (09) 773 23 28
Tallberginkatu 1 C 31, 00180 Helsinki
e-mail kultti@kultti.net
website www.kultti.net

Käsi- ja taideteollisuusliitto
Finnish Crafts Organization
puh. – tel. (09) 75 19 19 00
fax (09) 75 19 19 50
Kalevankatu 61, 00180 Helsinki
e-mail ktl@taitogroup.fi
website www.taitogroup.fi

Museovirasto – *National Board of Antiquities*
puh. – tel. (09) 405 01
fax (09) 40 50 93 00
PL 913, 00101 Helsinki
e-mail etunimi.sukunimi@nba.fi
website www.nba.fi

Opetusministeriö – *Ministry of Education*
puh. – tel. (09) 16 004, (09) 57 814
fax (09) 135 93 35
PL 29, 00023 Valtioneuvosto
e-mail etunimi.sukunimi@minedu.fi
website www.minedu.fi

Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus
Finnish Music Information Centre
puh. – tel. (09) 68 10 13 13
fax (09) 682 07 70
Lauttasaarentie 1, 00200 Helsinki
e-mail info@fimic.fi
website www.fimic.fi

Suomen elokuva-arkisto – *Finnish Film Archive*
puh. – tel. (09) 61 54 00
fax (09) 61 54 02 42
PL 177, 00151 Helsinki
e-mail sea@sea.fi
website www.sea.fi

Suomen elokuväsäätiö – *Finnish Film Foundation*
puh. – tel. (09) 622 03 00
fax (09) 62 20 30 50
Kanavakatu 12 K 13, 00160 Helsinki
e-mail ses@ses.fi
website www.ses.fi

Suomen Filmikamari ry. – *Finnish Chamber of Films*
puh. – tel. (09) 68 77 23 12
fax (09) 68 77 23 20
Kaisaniemenkatu 3 B 29, 00100 Helsinki
e-mail filmikamari@filmikamari.fi
website www.filmikamari.fi

Suomen Kustannusyhdistys ry.
Finnish Book Publishers' Association
puh. – tel. (09) 22 87 72 50
fax (09) 61 21 226
PL 177, 00121 Helsinki
e-mail etunimi.sukunimi@skyry.net
website www.skyry.net

Suomen Sinfoniaorkesterit ry.
Association of Finnish Symphony Orchestras
puh. – tel. (09) 27 09 14 11
fax (09) 621 44 14
Temppelikatu 3–5 A 5, 00100 Helsinki
e-mail info@sinfoniaorkesterit.fi
website www.sinfoniaorkesterit.fi

Suomen Ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT ry.
The Finnish National Group of IFPI (International Federation of the Phonographic Industry)
puh. – tel. (09) 68 03 40 50
fax (09) 68 03 40 55
Yrjönkatu 3 B, 00120 Helsinki
e-mail ifpi@ifpi.fi, etunimi.sukunimi@ifpi.fi
website www.ifpi.fi

Taiteen keskustoimikunta – *Arts Council of Finland*
puh. – *tel.* (09) 16 07 79 21
fax (09) 16 07 70 69
PL 293, 00171 Helsinki
e-mail tkinfo@minedu.fi,
etunimi.sukunimi@minedu.fi
website www.taiteenkeskustoimikunta.fi

Tanssin Tiedotuskeskus ry.
Information Centre for Dance in Finland
puh. – *tel.* (09) 612 18 12
fax (09) 612 18 24
Bulevardi 23–27, 00180 Helsinki
e-mail tanssi@danceinfo.fi
website www.danceinfo.fi

Teatterin tiedotuskeskus ry.
Finnish Theatre Information Centre
puh. – *tel.* (09) 25 11 21 20
fax (09) 25 11 21 25
Meritullinkatu 33 A, 00170 Helsinki
e-mail tinfo@teatteri.org
website www.teatteri.org

Tilastokeskus / Joukkoviestintä- ja kulttuuritilastot
Statistics Finland / Media and Culture Statistics
puh. – *tel.* (09) 173 41
fax (09) 17 34 32 64
PL 5 B, 00022 Tilastokeskus
e-mail etunimi.sukunimi@stat.fi
website www.stat.fi

Tullihallitus – *National Board of Customs*
puh. – *tel.* (09) 61 41
fax (09) 020 492 28 52
PL 512, 00101 Helsinki
e-mail kirmo@tulli.fi, etunimi.sukunimi@tulli.fi
website www.tulli.fi

Yleisradio Oy – *Finnish Broadcasting Company YLE*
puh. – *tel.* (09) 14 801
fax (09) 14 80 32 15
PL 64, 00024 Yleisradio
e-mail etunimi.sukunimi@yle.fi
website www.yle.fi

Kulttuuritilasto 2005 on kuudes suomalaisen kulttuurin kokoomatilasto. Julkaisussa on tietoja Suomen vanhoista ja uusista vähemmistöistä, kielistä, uskonnoista, kulttuuriperinnöstä, kirjallisuudesta, teatterista, musiikista, elokuvasta, kuvataiteesta, muotoilusta, kulttuuritapahtumista, kulttuurikeskuksista, kulttuurin julkisesta ja yksityisestä tuesta, kulttuurialan koulutuksesta, työvoimasta sekä taloudesta. Julkaisu sisältää 171 liitetaulukkoa. Tiedot on saatu Tilastokeskuksesta, opetusministeriöstä, Taiteen keskustoimikunnasta sekä kulttuurialan yrityksiltä, laitoksilta ja järjestöiltä. Tilastojulkaisussa on ruotsin- ja englanninkielinen yhteenveto, ja liitetaulukoiden tekstit ovat sekä suomeksi että englanniksi.

Kulturstatistiken 2005 är den sjätte statistiska översikten över kulturen i Finland. Publikationen innehåller uppgifter om gamla och nya minoriteter, språk, religioner, kulturarvet, litteratur, teater, musik, film, bildkonst, formgivning, kulturevenemang, kulturcentra, det offentliga och privata stödet till kulturen samt utbildning, arbetskraft och ekonomi inom kultursektorn i Finland. Publikationen innehåller 171 tabellbilagor. Uppgifterna har erhållits från Statistikcentralen, undervisningsministeriet, Centralkommissionen för konst samt företag, inrättningar och organisationer inom kulturbranschen. Publikationen har ett sammandrag på svenska och engelska, och tabellbilagornas texter är både på finska och på engelska.

Cultural Statistics 2005 is the sixth statistical review on Finland's culture. The publication contains information about Finland's old and new minorities, languages, religions, cultural heritage, literature, theatre, music, cinema, visual art, design, cultural events and cultural centres as well as about public and private support to culture and about education, labour force and the economy in the field of culture. The publication contains 171 appendix tables. The data of the statistics derive from Statistics Finland, the Ministry of Education, the Arts Council of Finland and cultural enterprises, institutions and organisations. The statistical publication includes a summary in Swedish and English, and the texts in the appendix tables are in both Finnish and English.

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Statistikcentralen, försäljning
PB 4C
00022 STATISTIKCENTRALEN
tfn (09) 1734 2011
fax (09) 1734 2500
myynti@stat.fi
www.stat.fi

Statistics Finland, Sales Services
P.O.Box 4C
FI-00022 STATISTICS FINLAND
Tel. +358 9 1734 2011
Fax +358 9 1734 2500
myynti@stat.fi
www.stat.fi

ISSN 1456-825X
ISBN 952-467-539-0
Tuotenumero 9113
DE

